# STEPHEN KING

# SULYSĖLIS

**Stephen King**

# SULYSĖLIS

**Romanas ir apsakymas**

Iš anglų kalbos vertė
JONAS ČEPONIS
ERIKA BUJOKAITĖ

eridanas
Kaunas
1999

*Stephen King. Rinktiniai raštai, 23 tomas*

THINNER
New York, Signet, 1983, 1991

ISBN 9986-97-025-6

# Vilkolakio metai

*Deiviso Grabo ir visų Šlovės balsų atminimui*

*Dvokiančioje tamsoje jis pakėlė savo gauruotą galvą iš po daržinės. Jo geltonos bukos akys žibėjo:*
*- Aš alkanas, - sušnibždėjo jis.*

Henris Elenderis
"Vilkas"

*Rugsėjis, lapkritis, balandis ir birželis -*
*Tik trisdešimt dienelių jų amželis.*
*Visi kiti, išskyrus Antrą, gyvuoja dienele ilgiau.*
*Per lietų, sniegą, kaitrią saulę*
*Ir pilnatį, kuri kiekvieną mėnesį išgąsdina pasaulį.*

Vaikiškas eilėraštukas

# SAUSIS

Kažkur aukštai danguje spindi pilnatis, tačiau čia, Tarkers Milse, sausio pūga užgožė visą dangų. Vėjas visa savo galybe siaučia ištuštėjusioje Centrinėje aveniu; oranžiniai miesto sniego valytuvai jau seniai pasidavė pūgai.

Arnis Vestrumas, "DS & WM" geležinkelio signalizuotojas, užstrigo mažoje įrankių ir ženklų trobelėje už devynių mylių nuo miesto, nes jo maža benzininė drezina užklimpo pusnyje. Čia jis laukia, kol nurims audra, ir iš riebaluotų kortų kaladės dėlioja pasiansą. Lauke vėjas ima skardžiai kaukti. Vestrumas neramiai pakelia galvą ir vėl nuleidžia akis į kortas. Juk tai tik vėjas...

Tačiau vėjas nebraižo durų... ir inkšdamas nesiprašo vidun.

Arnis atsistoja. Tai aukštas, liesas vyras vilnoniu švarku ir geležinkeliečio drabužiais, su "Camel" cigarete dantyse. Jo tipišką Naujosios Anglijos gyventojo veidą švelniais oranžiniais tonais nudažo ant sienos kabanti žibalinė lempa.

Vėl pasigirsta durų braižymas. Vestrumas mano, jog tai pasimetęs šuo, norintis patekti į vidų. Ir viskas... bet vis tiek Arnis delsia. Būtų nežmoniška palikti jį šaltyje (ir viduje nešilčiau, nors trobelėje stovi šildytuvas - papūtęs Arnis mato iš burnos einančius garus) - tačiau Vestrumas vis dar dvejoja. Šaltas baimės pirštas ima knibždėti truputį žemiau širdies. Praėję metai buvo ne patys geriausi Tarkers Milse; ant žemės matėsi blogio ženklai. Arnio gyslomis teka velsietiškas tėvo kraujas, todėl jam nepatinka jo pojūčiai.

Nespėjus nuspręsti, ką daryti su svečiu, tylus inkštimas virsta urzgimu. Pasigirsta trinktelėjimas, nes kažkas neįtikėtinai sunkus trenkiasi į duris... atsitraukia... ir vėl užgriūva jas. Durys suvirpa, ir sniegas nuo jų viršaus nukrenta ant trobelės grindų. Arnis Vestrumas apsidairo, ieškodamas, kuo galėtų jas užremti, tačiau, nespėjus pastverti sutrūnijusios kėdės, ant kurios ką tik sėdėjo, urzgiantis pa-

daras vėl galingai užgriūva duris, suskaldydamas jas nuo viršaus iki apačios.

Jis dar akimirką sustingsta užstrigęs savo vietoje ir, rodydamas dantis bei blizgančias geltonas akis, spardydamas ima brautis vidun. Tai didžiausias kada nors Arnio matytas vilkas...

*O jo urzgimas siaubingai primena žmogiškus žodžius.*

Durys suskyla, sugirgžda ir pasiduoda. Dar akimirka, ir padaras atsidurs viduje.

Kampe tarp įrankių krūvos prie sienos stovi kirtiklis. Arnis puola prie jo ir sugriebia, bet vilkas įgriūva vidun ir priglūsta prie žemės, geltonomis akimis šnairuodamas į besigūžiantį žmogų. Jo ausys - kailiniai trikampėliai - prisispaudžia prie galvos. Liežuvis išdrimba iš nasrų. Už vilko sniegas virsta į trobelę pro suskaldytas per pat vidurį duris.

Padaras puola urgzdamas. Arnis Vestrumas mosteli kirtikliu.

Bet tik vienąkart.

Lauke silpna švieselė atsainiai nušviečia sniegą.

Vėjas stūgauja.

Pasigirsta riksmas.

Kažkoks nežemiškas padaras atėjo į Tarkers Milsą, nematomas it pilnatis naktiniame danguje. Tai vilkolakis, ir jo pasirodymo negalima paaiškinti, kaip ir vėžinio susirgimo, psichopato, apimto žudymo manijos, ar visa niokojančio tornado. Jis pasirodė būtent dabar ir šioje vietoje, mažame Meino miestelyje, kur kas savaitę bažnyčioje skelbiamos virtų pupų vakarienės, kur berniukai ir mergaitės vis dar neša obuolius savo mokytojams ir kur “Pensininkų klubo” iškylos į gamtą plačiai nušviečiamos miesto laikraštyje. Kitą savaitę ten pasirodys niūresnės naujienos.

Lauke sniegas ima slėpti padaro pėdsakus. Vėjas kaukia iš malonumo. Šiame beširdžiame garse nėra nė lašelio iš Dievo ar Šviesos - tik juoda žiema ir juodas ledas.

Prasidėjo vilkolakio metai.

# VASARIS

*Meilė,* - mąsto Stela Randolf, gulėdama siauroje nekaltos mergelės lovoje. Pro jos langą veržiasi šalta mėlyna Šventojo Valentino dienos pilnaties šviesa.

*O, meilė meilė meilė, meilė - tai...*

Šiais metais Stela Randolf, Tarkers Milso parduotuvės "Set'n Sew" savininkė, gavo dvidešimt meilės atvirukų - vieną nuo Polo Njūmeno, vieną nuo Roberto Redfordo, vieną nuo Džono Travoltos... netgi nuo roko grupės "Kiss" vokalisto Eiso Prešlio. Jie stovi ant komodos kitame kambario gale, apšviesti šaltos mėlynos mėnulio šviesos. Kaip ir kiekvienais metais, ji pati atsiuntė juos sau.

*Meilė - tai bučinys auštant... arba paskutinis tikras bučinys, kaip visų romantiškų istorijų apie Arlekiną pabaigoje... meilė - tai it rožės sutemose...*

Be jokių abejonių, visi juokiasi iš jos Tarkers Milse. Maži berniūkščiai pokštauja ir kikena, prisidengę rankomis lūpas (o kartais, jei yra saugūs kitoje gatvės pusėje ir aplink nesimato konsteblio Nerio, jie uždainuoja " Storulė - storulė - du - ant - keturių" savo mielais besityčiojančiais sopranais), tačiau Stela pažįsta meilę ir mėnulį. Jos parduotuvė po truputį tampa nuostolinga, o ji pati turi nemažą antsvorį, tačiau dabar, šią svajonių naktį su pro apšarmojusius langus krentančia mėlyna mėnulio šviesa, Stelai Randolf atrodo, kad meilė vis dar galima, meilė ir vasaros kvapas, nes *jis* ateis...

*Meilė - tai šiurkštus vyriško skruosto - trinančio ir braižančio - prisilietimas...*

Staiga kažkas ima braižyti langą.

Stela pasikelia ant alkūnių. Antklodė nukrinta nuo didžiulės krūtinės. Mėnulio šviesą užgožia kažkoks tamsus šešėlis - beformis, bet akivaizdžiai vyriškas. Stela Randolf mąsto: *Aš sapnuoju... ir savo sapnuose aš jį įsileisiu... savo sapnuose aš jį įsileisiu į save. Jie sako, kad tai purvinas žodis, bet jis švarus ir teisingas.*

*Meilė - tai įsileidimas.*

Ji atsikelia įsitikinusi, jog tai sapnas, kadangi lauke tikrai gūžiasi vyras, kurį ji pažįsta; vyras, kurį ji sutinka gatvėje beveik kiekvieną dieną. Tai...

*(meilė meilė ateina, meilė jau atėjo)*

Tačiau jos riebiems pirštams palietus šaltą lango rėmą, Stela išvysta visai ne vyrą; ten stovi žvėris - milžiniškas gauruotas vilkas, užkėlęs priekines letenas ant išorinės palangės. Jo užpakalinės kojos iki šlaunų sulindusios į pusnį, pūpsančią vakarinėje jos namo, stovinčio miestelio pakrašty, pusėje.

*Bet juk šiandien Valentino diena, todėl ateis ir meilė,* - galvoja ji. Jos akys apgavo ją netgi sapne. Tai vyras, būtent tas vyras, ir jis - toks nuodėmingai gražus.

*(nuodėmė, taip, meilė - tai nuodėmė)*

Jis atėjo šią mėnulio apšviestą naktį, ir jis ją pasiims. Jis... Stela Randolf pakelia langą, ir šalto oro gūsis, palietęs plonučius jos naktinius marškinius, praneša jai, jog *tai ne sapnas.* Vyro nebėra, ir tarytum alpdama ji suvokia, kad jo niekada ir nebuvo. Stela virpėdama atsitraukia atgal. Vilkas grakščiai įšoka vidun ir nusipurto, nukratydamas lengvą sniegelį tamsoje.

*Bet meilė! Meilė - tai... tai... tai riksmas...*

Per vėlai ji prisimena Arnį Vestrumą, prieš mėnesį sudraskytą geležinkeliečio trobelėje į vakarus nuo miestelio. Per vėlai...

Vilkas metasi prie jos geltonomis, šalta aistra spindinčiomis akimis.

Stela Randolf iš lėto traukiasi prie siauros nekaltos mergelės lovos, kol putliomis kojomis atsimuša į rėmą ir parvirsta ant jos.

Mėnesiena sidabrinėmis juostomis nuvilnija gauruotu žvėries kailiu.

Ant komodos Valentino dienos atvirukai suvirpa nuo pro atvirą langą įskridusio vėjelio; vienas iš jų tingiai nusklendžia ant grindų.

Vilkas užgula Stelą, padėdamas priekines letenas ant lovos, ir ji užuodžia jo kvėpavimą... karštą, bet kažkodėl visai malonų. Jo geltonos akys įsispokso į ją.

- Mylimasis, - sušnabžda Stela Randolf ir užmerkia akis.

Padaras puola ją.

Meilė - tai mirtis.

# KOVAS

Paskutinė metų pūga - sunkus drėgnas sniegas virsta šlapdriba, artėjant sutemoms - privertė supuvusias medžių šakas dribti žemyn visame Tarkers Milse.

- Motulė Gamta atsikrato pasausių, - Miltas Stemfuleris, miesto bibliotekininkas, taria savo žmonai prie kavos puodelio.

Tai liesas vyriškis siauru veidu ir blyškiomis žydromis akimis, kuris jau dvylika metų laiko savo gražią tylią žmoną siaubo apsiaustyje. Ne vienas įtaria teisybę, - viena iš tokių yra konsteblio Nerio žmona Džoana, - tačiau miestelis gali tapti tamsia vieta ir saugoti savo paslaptis.

Miltui taip patiko jo frazė, kad jis ir vėl ją pakartoja: taip, Motulė Gamta atsikrato pasausių... bet staiga dingsta elektra, ir Dona Li Stemfuler rikteli. Ji taipgi palieja savo kavą.

- Išvalyk, - šaltai paliepia jos vyras. - Išvalyk tai... tučtuojau.

- Taip, brangusis. Gerai.

Tamsoje ji patraukia ieškoti indų pašluostės ir nusimuša blauzdą į taburetę. Dona surinka. Tamsoje jos vyras iš širdies nusikvatoja. Niekas taip jo nepralinksmina, kaip jo žmonos skausmas, na, nebent išskyrus anekdotus iš "The Reader's Digest" žurnalo. Tie juokeliai - "Uniformuotas humoras", "Gyvenimas tose Jungtinėse Valstijose" - tikrai priverčia jį kvatoti iki ašarų.

Kaip ir pasausių, šią pašėlusią kovo naktį Motulė Gamta atsikratė ir keletos elektros laidų šalia Tarker Bruko. Šlapdriba aplipdė laidus, vis toliau apsunkindama juos, kol pagaliau jie nebeišlaikė ir

nukrito ant kelio it gyvačių lizdas, tingiai rangydamasis ir spjaudydamas mėlyną ugnį.

Visame Tarkers Milse stojo tamsa.

Tarytum patenkinusi save, audra ima rimti. Visai prieš pat vidurnaktį temperatūra nukrinta nuo vieno iki aštuonių laipsnių šalčio. Pliurzė sustingsta, sudarydama keistas skulptūras. Senojo Heigo laukas - vietinių vadinamas Keturiasdešimties akrų lauku - ima spindėti it ledas. Namuose vis dar viešpatauja tamsa; židiniai vėsta. Joks linijos monteris dar negali pravažiuoti apledėjusiais keliais.

Debesys prasiskiria. Iš po jų ima šmėžuoti pilnatis. Apledėjusi Pagrindinė gatvė blizga it plikė.

Kažkas pradeda kaukti naktyje.

Vėliau niekas negalės pasakyti, iš kur sklido tas garsas: jis buvo visur ir drauge niekur, pilnačiai nušvietus tamsius miestelio namus; visur ir niekur, kovo vėjui pradėjus kilti ir aimanuoti tarsi nukautas senovės skandinavų didvyris pūstų savo ragą. Garsas sklandė su vėju, vienišas ir laukinis.

Dona Li girdi kaukimą, kai jos bjaurus vyrelis knarkia šalia jos; konsteblis Neris girdi jį, stovėdamas prie savo buto, esančio Lorelio gatvėje, miegamojo lango; Olis Parkeris, storas, pasyvus mokyklos direktorius, girdi kaukimą savo miegamajame; kiti taip pat jį girdi. Vienas iš jų - berniukas invalido vežimėlyje.

Tik niekas nemato paties padaro. Ir niekas nežino valkatos, kurį kitą rytą surado linijos monteris, pagaliau nusigavęs į Tarker Bruką remontuoti laidų, pavardės. Valkata buvo apledijęs, atmesta atgal galva. Jo lūpose buvo sustingęs nebylus riksmas, jo nudėvėtas senas paltas ir marškiniai - sudraskyti. Valkata sėdėjo sušalusiame savo paties kraujo klane ir spoksojo į nukritusius laidus. Jo rankos vis dar buvo iškeltos į viršų, tarsi pasiruošusios atlaikyti puolimą, tarp pirštų blizgėjo ledas.

Aplink jį matėsi letenų atspaudai.

Vilko letenų atspaudai.

# BALANDIS

Mėnesio vidury sniego audras pakeitė lietus, ir kažkas nuostabaus ima dėtis Tarkers Milse: jis pradeda žaliuoti. Ledas nuo Mačio Telingemo karvių kūdros nutirpo, o sniegas girioje, vadinamojoje Didžiuoju mišku, ėmė trauktis. Regis, vėl įvyks senas neįtikėtinas stebuklas. Ateis pavasaris.

Miestelio gyventojai švenčia pavasario atėjimą, nors tamsus šešėlis ir užgriuvo ant miesto. Senelė Heig kepa pyragus ir deda juos ant virtuvės palangės, kad šie atauštų. Sekmadienį Malonės baptistų bažnyčioje pastorius Lesteris Louvas skaito iš Saliamono "Giesmių giesmės" ir sako pamokslą "Dievo meilės pavasaris". Labiau pasaulietiškame pasaulyje Krisas Raitsonas, didžiausias Tarkers Milso girtuoklis, išmaukia paskutinį savo pavasario linksmybių bokalą ir išsvirduliuoja į sidabrinę, beveik pilno balandžio mėnulio šviesą. Bilis Robertsonas, barmenas ir vienintelis Tarkers Milso smuklės savininkas, nulydi jį akimis ir sumurma padavėjai:

- Jei tas vilkas ką nors šiąnakt nužudys, galiu lažintis, jog tai bus Krisas.

- Nekalbėk apie tai, - nusipurčiusi atsako padavėja.

Jos vardas Elisė Turner, jai dvidešimt ketveri, ir ji lanko Baptistų bažnyčią bei gieda chore, nes tiesiog dievina pastorių Louvą. Tačiau ji vis tiek planuoja vasarą palikti Milsą, nes tas vilkas jau pradėjo ją gąsdinti. Elisė jau ėmė galvoti, jog Portsmute arbatpinigiai daug didesni... o vieninteliai vilkai ten dėvi jūreiviškas uniformas.

Naktys Tarkers Milse, trečiąkart šiais metais pasirodžius pilnačiai, tampa nejaukios... dienos - daug geresnės. Kiekvieną popietę miesto aikštėje staiga ima skraidyti daugybė aitvarų.

Vienuolikmetis Bredis Kinseidas gimtadienio proga gavo aitvarą, vaizduojantį grifą, ir visai užmiršo laiką, džiaugsmingai jausdamas, kaip aitvaras it gyvas padaras tampo jam ranką, ir stebėdamas, kaip jis nardo žydrame danguje virš orkestro pakylos. Bredis užmiršo grįžti namo vakarienės; jis nejaučia, kad kiti aitvarų laidytojai jau

išėjo, saugiai pasikišę savo įvairiausius aitvarus po pažastimi; jis nežino, kad liko vienas.

Blėstanti dienos šviesa ir artėjantys mėlyni šešėliai pagaliau priverčia jį suvokti, kad jis per ilgai užsibuvo, ir mėnulis jau kyla virš medžių parko pakrašty. Pirmą kartą tai šiltas mėnulis, apvalus ir oranžinis, o ne šaltai baltas, tačiau Bredis to nepastebi. Jis tik žino užsibuvęs per ilgai, todėl tėvas tikriausiai išpers jam kailį... o be to, artėja tamsa.

Mokykloje Bredis juokėsi iš draugų pasakėlių apie vilkolakį, kuris praeitą mėnesį nužudė valkatą, dar prieš mėnesį - Stelą Randolf, o prieš tris mėnesius - Arnį Vestrumą. Tačiau dabar jis nebesijuokia. Mėnuliui pavertus balandžio sutemas kruvinu židinio švytėjimu, pasakos ima atrodyti pernelyg tikros.

Bredis kiek galėdamas greičiau pradeda vynioti virvutę į kamuoliuką, tempdamas savo grifą dviejomis raudonomis akimis iš temstančio dangaus. Jis patraukia per stipriai, ir staiga vėjo gūsis dingsta. Aitvaras nukrenta už orkestro pakylos.

Bredis pasileidžia prie jo, drauge vyniodamas virvutę bei nervingai dirsčiodamas per petį... ir staiga virvutė ima timpčioti jo rankoje. Tai jau primena meškerės valą, kai jam užkibo didelė žuvis Tarkers upelyje. Bredis susiraukęs stebi virvutę. Staiga ji atsipalaiduoja.

Širdį veriantis staugimas sudrebina naktį, ir Bredis Kinseidas surinka. Dabar jis tiki, taip, dabar jis tiki, bet jau per vėlu. Jo riksmą užgožia staugimas, staiga virstąs kūną stingdančiu kaukimu.

Vilkas pasileidžia jo link, bėgdamas ant dviejų kojų. Jo kailis nuo mėnesienos spindi oranžine spalva, jo akys žiba it žali žibintai. Vienoje letenoje - letenoje su žmogaus pirštais - jis laiko Bredžio aitvarą, kuris pašėlusiai plasnoja savo popieriaus sparnais.

Bredis apsisuka, ketindamas bėgti, bet sausos rankos staiga apglėbia jį. Jis užuodžia kažką panašų į kraują ir cinamoną.

Kitą dieną jį rado prie Karo paminklo be galvos, išvirtusiais viduriais. Vienoje sustingusioje rankoje pleveno aitvaras.

Aitvaras ir toliau pleveno vėjyje, tarytum mėgindamas išskristi į laisvę, o tuo tarpu paieškų grupė, pasibaisėjusi ir pasišlykštėjusi, nusisuko nuo Bredžio. Jis pleveno, kadangi vėl papūtė vėjelis. Jis pleveno tarytum žinodamas, jog šiandien bus gera diena leisti aitvarus.

# GEGUŽĖ

Naktį prieš Grįžimo namo sekmadienį Malonės baptistų bažnyčios pastorius Lesteris Louvas pabunda nuo susapnuoto košmaro. Drebantis, išpiltas šalto prakaito, jis įsistebeilijęs į siaurus klebonijos langus. Pro juos kitoje kelio pusėje matosi bažnyčia. Ramūs sidabriniai mėnulio šviesos spinduliai krinta pro miegamojo langus, ir akimirką pastorius neabejoja išvysiąs vilkolakį, apie kurį jau seniai šnabždasi senieji parapijiečiai. Jis vėl užmerkia akis, maldaudamas atleidimo už šį prietaringą nusidėjimą ir baigdamas savo maldą žodžiais “Dėl Dievo meilės, amen” - nes taip užbaigti maldas išmokė jo motina.

Ach, bet tas sapnas...

Sapne Lesteris Louvas matė rytojų. Jis sakė Grįžimo namo pamokslą. Grįžimo namo sekmadienį bažnyčia visada būna pilna (tik senieji parapijiečiai šventę vadina Senųjų namų sekmadieniu), todėl vietoj pusiau ar visiškai tuščių klauptų jis matė visus užimtus suolelius.

Sapne jis pamokslavo su užsidegimu ir įtaiga, kurios tikrovėje beveik niekada nepasiekdavo (Lesteris buvo linkęs į monotoniją, ir galbūt todėl per pastaruosius dešimt metų baptistų bažnyčioje taip sumažėjo besilankančiųjų skaičius). Tą rytą tarytum kažkas suvilgė jo liežuvį Sekminių ugnimi, ir pastorius suvokė besakąs patį didingiausią pamokslą savo gyvenime, pavadintą “ŽVĖRIS VAIKŠTO TARP MŪSŲ”. Jis vis pabrėždavo šiuos žodžius, beveik nejausdamas, kad jo balsas keistai sustiprėjo, o patys žodžiai ėmė lietis it poetinės eilės.

Žvėris yra visur, kalba Louvas. Didysis šėtonas gali būti bet kur. Vidurinės mokyklos šokiuose. Prie kioskelio, perkantis "Marlboro" pakelį ir butaninį žiebtuvėlį. Priešais "Brighton's Drug" parduotuvę, kramsnojantis sausainius ir laukiantis 4:40 autobuso iš Bengoro. Žvėris gali sėdėti šalia kiekvieno orkestro koncerte ar mėgautis pyrago gabalėliu "Pakalbėk ir pakramsnok" kavinukėje Pagrindinėje gatvėje. *Žvėris,* - ima šnabždėti Lesteris Louvas, bet nė vienas iš besiklausančiųjų nė kiek nenustemba. Jis pavergė juos.

- Saugokitės Žvėries, nes jis gali nusišypsoti, apsimesdamas jūsų kaimynu, tačiau, broliai mano, jo dantys aštrūs, o akys neramiai vartosi savo akiduobėse. Jis - Žvėris, ir jis čia, dabar, Tarkers Milse. Jis...

Staiga visa jo iškalba dingsta, nes kažkas siaubinga ima dėtis saulėtoje bažnyčioje. Jo parapijiečiai ima keistis, ir su siaubu Louvas suvokia, jog visi trys šimtai tikinčiųjų virsta vilkolakiais: Viktoras Boulas, miestelio valdytojas, įprastai toks išbalęs, storas ir putlus... jo oda darosi rudesnė, šiurkštesnė, apauganti plaukais! Violeta Makenzi, mokanti groti pianinu... jos lieknas senmergės kūnas ima plėstis, siaura nosis išsiplečia ir suplokštėja! Storulis gamtos mokslų mokytojas Elbertas Frimenas, regis, dar labiau sustorėja, jo žvilgantis mėlynas kostiumas prayra, ir iš po jo ima lįsti gaurai it kamšalai iš senos sofos! Jo riebios lūpos prasiskiria, atskleisdamos pianino klavišų dydžio dantis!

*Žvėris,* - sapne bando ištarti pastorius Louvas, tačiau balsas jį apleidžia, ir jis įbaugintas atsitraukia nuo sakyklos, nes Kalas Boldvinas, baptistų bažnyčios vyriausiasis diakonas, urgzdamas ima svirdinėti pagrindiniu praėjimu, persukęs galvą į vieną pusę. Pinigai pabyra nuo sidabrinio padėklo. Violeta Makenzi užšoka ant jo, ir jiedu nusikočioja praėjimu, besikandžiodami ar klykdami beveik žmogiškais balsais.

Prie jų prisijungia ir visi likusieji. Garsas tampa panašus į zoologijos sodą šėrimo metu, ir šį kartą pastorius Louvas surinka, ištiktas keistos ekstazės:

- *Žvėris! Žvėris yra visur! Visur! Vi...*

Tačiau jo balsas pamažu blėsta, tapdamas bežodžiu urzgimu. Pasižiūrėjęs žemyn, Louvas išvysta, jog jo delnai, išlindę iš po juodo kostiumo rankovių, virto letenomis.

O tada jis pabudo.

*Tik sapnas,* - mąsto Louvas, vėl atsiguldamas į lovą. - *Ačiū Dievui, tai tik sapnas.*

Bet kai tą rytą, Grįžimo namo sekmadienio rytą, rytą po pilnaties, pastorius Louvas atidaro bažnyčios duris, išvysta visai ne sapną, o išskrostą Klaido Korliso, seno bažnyčios valytojo, kūną, permestą veidu žemyn per sakyklą. Šalia jo atremtas stovi jo šepetys.

Tai ne sapnas. Pastorius Louvas gali apie tai tik pasvajoti. Jis atveria burną, įtraukia į plaučius oro ir ima rėkti.

Vėl atėjo pavasaris - tik šiais metais su juo kartu atėjo ir Žvėris.

# BIRŽELIS

Trumpiausią metų naktį Alfis Nofleris, "Pasikalbėk ir pakramsnok" - vienintelės Tarkers Milso kavinės - savininkas, iki spindesio blizgino savo prekystalį, atsiraitojęs marškinių rankoves iki raumeningų tatuiruotų alkūnių. Kavinėje nėra nė gyvos dvasios, todėl baigęs blizginti Alfis akimirką sustingsta, žvelgdamas į gatvę, ir prisimena, kaip tokią pat kvapnią vasaros naktį prarado savo nekaltybę - merginos vardas buvo Arlena Makun, tačiau dabar ji - Arlena Besi, vieno perspektyvaus jauno teisininko iš Bengoro žmona. Dieve, kaip ji tą naktį judėjo ant užpakalinės automobilio sėdynės ir kaip saldžiai kvepėjo pati naktis!

Atsiveria durys, įleisdamos platų mėnesienos ruožą. Alfis mano, jog kavinė tuščia, nes per pilnatį aplink slankioja Žvėris, tačiau Alfis dėl to nė kiek nesijaudina, kadangi nuolatiniai lankytojai susirinks rytoj rytą sukimšti kiaušinienės su bulvytėmis ir išgerti puodelį kavos. *Galbūt,* - mąsto Alfis, - *šiandien užsidarysiu kiek anksčiau*

*- išjungsiu kavinuką, užrakinsiu kavinę, nusipirksiu šešias skardines alaus "Market Basket'e" ir spėsiu į antrą kino seansą lauko kine. Birželis, birželis ir dar pilnatis - pats geriausias laikas kinui ir alui. Pats geriausias laikas prisiminti praeities laimėjimus.*

Alfis jau sukasi prie kavinuko, kai atsidaro durys, ir jis atsigręžia.

- Labas? Kaip laikotės? - paklausia Alfis, kadangi tai vienas iš nuolatinių lankytojų... nors jis retai kada užsuka vėliau negu dešimtą ryto.

Lankytojas linkteli, ir jiedu truputį draugiškai paplepa.

- Kavos? - pasiteirauja Alfis, kai lankytojas užsiropščia ant raudonos kėdės prie baro.

- Prašyčiau.

*Dar spėsiu į antrą seansą,* - galvoja Alfis, nusisukdamas į kavinuką. Neatrodo, kad lankytojas ilgai užtruks. Jis toks pavargęs. O galbūt ir ligos suriestas. Taigi dar bus laiko...

Šokas nušluoja visas mintis. Alfis kvailai nustėra. Kavinukas švarut švarutėlis kaip ir visa "Pakalbėk ir pakramsnok" kavinėje; nerūdijančio plieno cilindras švyti it metalinis veidrodis. Ir šiame lygiame nublizgintame paviršiuje Alfis išvysta kažką neįtikėtina. Jo lankytojas, kurį jis mato kiekvieną dieną (kurį *visi* Tarkers Milse mato kiekvieną dieną), ima keistis. Lankytojo veidas pradeda blėsti, tirpti, plėstis, apvalėti. Jo medvilniniai marškiniai ima temptis, temptis... ir staiga siūlės plyšta. Absurdiška, bet dabar Alfis Nofleris tegali prisiminti mėgiamą jo mažojo sūnėno Rėjaus šou "Neįtikėtinas gremėzdas".

Malonus lankytojo veidas virsta kažkuo panašiu į žvėries snukį. Ramios rudos akys įsižiebia ir nusidažo siaubinga auksine žalia spalva. Lankytojas surinka... tačiau riksmas išsisklaido ir tampa įniršusiu urzgimu.

Jis - padaras, Žvėris, vilkolakis ar kas jis būtų - griebiasi už lygaus prekystalio ir nuverčia cukrinę. Vis dar gūždamasis jis stveria riedantį stiklinį cilindriuką ir barstydamas cukrų į šalis meta jį į sieną, kur užklijuotas matosi valgiaraštis.

Alfis apsisuka, klubu nutrenkdamas kavinuką nuo lentynos. Šis pliumpteli ant grindų, išliedamas karštą kavą ir nudegindamas Alfio kulkšnį. Jis surinka iš skausmo ir baimės. Taip, dabar jis jau bijo, pamiršęs du šimtus svarų raumenų, savo sūnėną Rėjų ir pasimylėjimą su Arlena Makun ant užpakalinės sėdynės. Dabar Alfis mato tik Žvėrį lyg siaubingą pabaisą iš lauko kino filmo, pabaisą, nužengusią tiesiai iš ekrano.

Padaras neįtikėtinai lengvai užšoka ant prekystalio. Jo kelnės ir marškiniai maskatuoja suirę į skutelius. Alfis girdi, kaip raktai ir monetos barška žvėries kišenėse.

Jis puolą Alfį. Šis bando atsitraukti, bet užkliūva už kavinuko ir išsitiesia ant raudono linoleumo. Pasigirsta širdį veriantis riaumojimas. Alfis pajunta šiltą kvėpavimą bei didžiulį skausmą, kai padaras suleidžia dantis į nugaros raumenis ir galingai išplėšia gabalą mėsos. Kraujas aptaško grindis, prekystalį ir grilį.

Alfis šiaip taip atsistoja ant kojų su didžiule kruvina skyle nugaroje. Jis pamėgina surikti, bet pro langus į vidų įskriejusi balta vasaros mėnesiena apakina jį.

Žvėris vėl liuokteli ant Alfo.

Mėnulio šviesa ir yra tai, ką Alfis išvysta paskutinįsyk gyvenime.

# LIEPA

*Jie atšaukė Liepos ketvirtąją.*

Pranešęs šią žinią, Martis Koslas beveik nesulaukia užuojautos iš savo artimųjų. Galbūt todėl, kad jie nesupranta nuoskaudos dydžio.

- Nekvailiok, - šiurkščiai atrėžia jo motina - ji dažnai šiurkščiai elgiasi su Marčiu, o norėdama pateisinti savo šiurkštumą, ji tikina save, jog nelepins berniuko vien dėl to, kad jis - invalidas ir praleis visą savo gyvenimą invalido vežimėlyje.

- Palauk kitų metų! - patapšnodamas per nugarą, nuramina jį tėtis. - Bus dvigubai geriau! Pašėlusiai gerai. Pamatysi, mano tulžingas drauguži! Ei, ei!

Hermanas Koslas - Tarkers Milso vidurinės mokyklos kūno kultūros mokytojas. Jis beveik visuomet kalbasi su savo sūnumi Marčio vadinamu "Didžiojo Draugo" balsu ir dažnai kartoja "Ei, ei!". Tiesą sakant, Martis verčia Hermaną Koslą nervintis. Hermanas gyvena nutrūktgalvių vaikų pasaulyje, kurie bėgioja, žaidžia beisbolą ir plaukioja baseine. Kartais, atitraukęs akis nuo judraus pasaulio, jis išvysdavo šalia invalido vežimėlyje sėdintį Martį ir stebintį juos. Tai priversdavo Hermaną nervintis, ir tada jis pradėdavo kalbėti "Didžiojo Draugo" balsu, kartodamas "Ei, ei!" ar "pašėlusiai" ir vadindamas Martį "mano tulžingas drauguži".

- Cha-cha, tai pagaliau negausi, ko norėjęs! - tėškia jam vyresnė sesuo, kai Martis pabando jai išsakyti, kaip jis laukė šios nakties, kaip jis kiekvienais metais jos laukia, kai virš Rotušės nušvinta dangus, nužertas įvairiausių saliutų ir fejerverkų, o miestą supančios kalvos "TRA-TA-TA" ima dundėti nuo šventinių sprogimų. Keitė, trylikametė (Marčiui - dešimt), įsitikinusi, jog visi myli Martį tik todėl, kad jis negali vaikščioti. Ji džiaugiasi, kad fejerverkai atšaukti.

Netgi senelis Koslas, kuris dažniausiai užjaučia Martį, ir tas nestoja jo pusėn.

- Niekas neatšaukė Liepos ketvirtosios, vaike, - tarė jis savo slavišku akcentu. Jis sėdėjo verandoje, kai pro duris savo elektriniu vežimėliu išbirzgino Martis, ketindamas su juo pasikalbėti. Senelis Koslas žvelgė į pievos šlaitą, vedantį į miškus, su stikline degtinės vienoje rankoje. Tai buvo prieš dvi dienas - liepos antrąją. - Jie atšaukė tik fejerverkus. Ir tu žinai dėl kokios priežasties.

Taip, Martis žinojo. Dėl žudiko. Laikraščiuose jis buvo vadinamas Pilnaties Žudiku, tačiau prieš vasaros atostogas Martis prisiklausė pakankamai šnabždesių mokykloje. Dauguma vaikų kalbėjo, jog Pilnaties Žudikas - visai ne žmogus, o kažkokia antgamtiška

būtybė. Galbūt vilkolakis. Martis tuo netikėjo - vilkolakiai egzistuoja tik siaubo filmuose, - tačiau visai galimas daiktas, jog apylinkėse slapstėsi kažkoks pamišėlis, per pilnatį pajuntantis norą žudyti. Fejerverkus atšaukė tik dėl tos pašvinkusios *komendanto valandos.*

Sausyje buvo taip malonu sėdėti invalido vežimėlyje prie stiklinių durų, žvelgti į verandą ir stebėti, kaip vėjas pusto sniegą ant sušalusios žemės, arba stovėti prie laukujų durų it statulai suveržtomis kojomis, žiūrėti, kaip vaikai tempia rogutes ant Raito kalvos, ir *mąstyti* apie fejerverkus. Mąstyti apie šiltą vasaros naktį, atšaldytą kokakolą, ugnies rožes, besiskleidžiančias tamsoje, spalvotus ugnelių ratus danguje ir Amerikos vėliavą, sudarytą iš romėniškų žvakelių*.

Tačiau jie atšaukė fejerverkus... ir nesvarbu, ką visi sako, Marčiui vis tiek atrodo, jog jie panaikino *pačią* Liepos ketvirtąją - *jo* Liepos ketvirtąją.

Tik dėdė Elas, šįryt užsukęs į miestelį kartu su šeima tradiciškai pasimėgauti lašiša ir šviežiomis pupomis, suprato Martį. Jis įdėmiai išklausė jį po pietų, stovėdamas verandoje vienomis maudymosi glaudėmis (kiti plaukiojo ir juokėsi naujame Koslo šeimos baseine kitoje namo pusėje).

Martis baigė ir neramiai pažvelgė į dėdę Elą.

- Ar supranti, ką noriu pasakyti? Ar supranti? Tai neturi nieko bendra su mano luošumu, kaip sako Keitė, arba fejerverkų tapatinimu su visa Amerika, kaip mano senelis. Tai paprasčiausiai neteisinga, kai taip ilgai kažko lauki... neteisinga, kai Viktoras Boulas ir visa buka miesto *Taryba* susigalvoja ir atima tai. O tau to kažko taip reikia. Ar supranti?

Stojo ilga kankinama pauzė, nes dėdė Elas ėmė svarstyti Marčio klausimą. Per tą laiką Martis spėjo išgirsti nardymo lentos traškesį ir širdingą savo tėvo bliovimą:

- Puiku, Keite! Ei, ei! *Tiesiooog... puiku!*

Dėdė Elas tyliai atsakė:

---

* Cilindro formos raketa, intervalais sprogstanti ugnies kamuoliukais arba žvaigždutėmis.

- Žinoma, aš suprantu. Be to, aš šį tą tau turiu. Galbūt tau pavyks atšvęsti savąją Liepos ketvirtąją.

- Savąją Liepos ketvirtąją? Ką nori pasakyti?

- Keliaujam prie mano mašinos, Marti. Aš kai ką turiu... na, aš tau parodysiu.

Marčiui nespėjus paklausti, kas tai galėtų būti, Elas patraukė betoniniu takeliu, vingiuojančiu aplink namą.

Marčio vežimėlis zvimbė įvažiavimo keliuko link, atskirtas nuo baseino garsų - pliuškenimosi, džiaugsmo riksmų bei nardymo lentos girgždėjimo. Atskirtas nuo trimituojančio "Didžiojo Draugo" balso. Vežimėlis nuolatos zvimbė, bet Martis to beveik negirdėjo: šis garsas ir kojų sutvirtinimų skambesys sudarė Marčio judesių muziką.

Dėdės Elo mašina buvo "Mersedesas" su nukeliamu stogu. Martis žinojo, kad jo tėvai tam nepritarė ("Dvidešimt aštuonių tūkstančių dolerių vertės mirties spąstai, - piktai papūtusi lūpas, kartą prasitarė jo motina), bet jam pačiam automobilis labai patiko. Vieną kartą dėdė Elas pasiėmė jį pasivažinėti keliukais, kertančiais Tarkers Milsą, ir važiavo labai greitai - septyniasdešimt ar aštuoniasdešimt mylių per valandą. Jis nesakė Marčiui, kokiu greičiu važiavo.

- Kai nežinai, tai ir nebijai, - tada paaiškino dėdė Elas.

Bet Martis nebijojo. Kitą dieną nuo juoko jam skaudėjo pilvą.

Dėdė Elas išėmė kažką iš daiktadėžės, o kai Martis privažiavo prie mašinos ir sustojo, jis padėjo išsipūtusį celofaninį maišelį ant silpnučių berniuko šlaunų.

- Štai, vaike. Laimingos Liepos ketvirtosios.

Martis iškart pastebėjo egzotiškus kiniškus hieroglifus ant maišelio etiketės. Tada jis pamatė, kas yra viduje, ir jo širdis sustingo krūtinėje. Celofaninis maišelis buvo pilnas fejerverkų.

- Tie, atrodantys kaip piramidės, vadinasi "tvizeriais", - paaiškino dėdė Elas.

Martis, apstulbęs iš laimės, sujudino lūpas, bet neįstengė ištarti nė žodžio.

- Uždek detonatorius, padėk ant žemės, ir jie iššaus daugybę spalvų it alsuojantis drakonas. Vamzdeliai su išlindusiomis plonomis lazdelėmis vadinami butelinėmis raketomis. Įdėk jas į tuščią kokakolos butelį, ir jos sprogs. Mažytės - vadinamos fontanais. Dar yra dvi romėniškos žvakutės... ir, žinoma, petardų pakelis. Tačiau šitas geriau paleisk rytoj.

Dėdė Elas pašnairavo į garsus, sklindančius nuo baseino.

- Ačiū! - pagaliau išlemeno Martis. - Ačiū, dėde Elai!

- Tik nesakyk mamai, iš kur visa tai gavai. Linktelėjimas reiškia tą patį, ką ir mirktelėjimas aklam arkliui, tiesa?

- Taip, taip, - sumurmėjo Martis, nors visiškai nesuprato, ką linktelėjimai, mirktelėjimai bei akli arkliai turi bendra su fejerverkais. - Bet ar tau pačiam jų nereikia, dėde Elai?

- Aš galiu gauti ir daugiau. Pažįstu vieną vyruką Bridžtone. Jis prekiaus iki sutemų, - Elas uždėjo ranką Marčiui ant galvos. - Švęsk Liepos ketvirtąją, kai visi sumigs. Nešaudyk triukšmingų petardų, nes visus prikelsi. Ir, dėl Dievo meilės, nesusprogdink savo rankos, nes mano sesuo daugiau su minim nebesikalbės.

Dėdė Elas nusijuokė, atsisėdo į mašiną ir užvedė variklį. Jis pakėlė ranką ir nuvažiavo, kai tuo tarpu Martis vis dar mikčiojo padėkas. Akimirką jis pasėdėjo savo vietoje, žvelgdamas į tolstančią mašiną ir bandydamas nepravirkti. Tada užsikišo fejerverkų maišelį už marškinėlių ir nuzvimbė atgal į namus, į savo kambarį. Mintyse Martis jau laukė, kada ateis naktis ir visi sumigs.

Tą vakarą jis pirmas atsigula miegoti. Jo motina ateina palinkėti jam labos nakties (atsainiai, nežiūrėdama į po antklode paslėptas jo kojeles).

- Ar viskas gerai, Marti?

- Taip, mama.

Motina stabteli, tarsi norėdama dar kažką pasakyti, palinguoja galva ir išeina.

Įeina sesuo Keitė. Ji nepabučiuoja Marčio, tik palenkia galvą virš jo kaklo, kad jis galėtų užuosti chlorą jos plaukuose, ir sušnabžda:

- Matai? Tu ne visada gauni, ko norėjęs, vien dėl savo luošumo.

- Tu tiesiog nustebtum, ką aš gaunu, - švelniai atsako Martis, ir Keitė prieš išeidama įtartinai nužvelgia jį.

Pagaliau į kambarį užeina tėtis ir atsisėda ant Marčio lovos krašto. Jis prabyla tratančiu "Didžiojo Draugo" balsu.

- Ar viskas gerai, šaunuoli? Labai anksti atsigulei. *Labai* anksti.

- Jaučiuosi pavargęs, tėveli.

- Gerai, - jis patapšnoja per negyvą Marčio koją, nesąmoningai krūpteli ir paskuba atsistoti. - Labai gaila fejerverkų, bet palauk kitų metų! Ei, ei! Nenukabink nosies!

Martis paslaptingai šypteli.

Jis ima laukti, kol visa šeima sumigs. Tai trunka labai ilgai. Televizorius plepa svetainėje, girdisi prislopintas juokas, dažnai palydimas spigaus Keitės kikenimo. Senelio miegamojo tualete nuleidžiamas vanduo. Jo motina čiauška telefonu, palinki kažkam laimingos Liepos ketvirtosios, sutinka, jog labai gaila, kad atšaukė fejerverkus, tačiau tokiomis aplinkybėmis visi supranta priežastis. Taip, Martis labai nuliūdo. Prieš baigdama pokalbį ji nusijuokia, ir visai ne šiurkščiai. Prie Marčio motina beveik niekada nesijuokia.

Kartkartėmis, pusei aštuonių virtus devyniomis, Marčio ranka palenda po pagalve, kad įsitikintų, jog celofaninis maišelis su fejerverkais vis dar ten. Apie pusę dešimtos, kai mėnulis ima spoksoti pro langą ir mesti savo sidabrinį spindulį, namas po truputį ima rimti.

Išjungiamas televizorius. Keitė nueina gulti protestuodama, jog visi jos draugai vasarą gali nemiegoti iki *vėlumos*. Marčio tėvai dar truputį pasėdi svetainėje, bet vietoj jų pokalbio girdisi tiktai murmesys. Ir...

...ir galbūt Martis užsnūdo, nes kai vėl palietė fejerverkų maišelį, namas buvo visiškai tylus, o mėnulio šviesa - daug ryškesnė: nuo jos jau krito šešėliai.

Martis ištraukia maišelį kartu su anksčiau rasta degtukų dėžute. Jis įsikiša pižaminius baltinius į pižamines kelnes, įmeta maišelį ir degtukus į baltinių kišenę ir pasiruošia išlipti iš lovos.

Tai tikras žygdarbis Marčiui, bet visai neskausmingas, kaip kad kai kurie mano. Jis visiškai nejaučia kojų, tad nėra ir jokio skausmo. Martis įsikimba į lovos galvūgalį, atsisėda ir vieną po kitos nuleidžia kojas ant grindų. Jis tai daro viena ranka, kita įsikibdamas į skersinį, kuris eina per visą kambarį. Vienąsyk jis pabandė permesti kojas abiejomis rankomis ir bejėgiškai kūlvirsčiomis nusivertė ant grindų. Nuo bumptelėjimo pašoko visas namas.

- Kvailas pasipūtėlis! - piktai į ausį sušnibždėjo jam Keitė, kai jį vėl pasodino į vežimėlį. Martis buvo truputį sukrėstas, tačiau beprotiškai kvatojo, pamiršęs mėlynę ant smilkinio ir perskeltą lūpą. - Norėjai užsimušti? Ką?

Keitė verkdama išbėgo iš kambario.

Atsisėdęs ant lovos krašto, Martis nusitrina delnus į baltinių priekį, kad įsitikintų, jog jie sausi ir neims slysti. Tada skersiniu, dėliodamas rankas vieną prieš kitą, nuslenka iki vežimėlio. Jo bejėgės kaliausės kojos velkasi iš paskos. Mėnulio šviesa meta Marčio šešėlį ant grindų priešais jį.

Invalido vežimėlis pastatytas į nejudamą padėtį, todėl Martis pasitikinčiai įsėda į jį. Akimirką jis sustingsta, sulaikęs kvėpavimą, ir įsiklauso. "Nešaudyti triukšmingų petardų", - liepė dėdė Elas, ir klausydamasis tylos Martis supranta, kad dėdė neklydo. Jis pasilaikys šventę sau, ir niekas nesužinos. Bent jau iki rytojaus, kai jie pastebės pajuodusius "tvizerių" vamzdelius bei verandoje iššautus fontanus, tačiau tada visa tai jau bus nesvarbu. "Jie iššaus daugybę spalvų it alsuojantis drakonas", - pasakė dėdė Elas. Tačiau, Marčio nuomone, joks įstatymas nedraudžia drakonui alsuoti tyliai.

Martis atleidžia vežimėlio stabdžius ir įjungia bateriją. Mažytė gintarinė akis, reiškianti, jog baterija pilnai pakrauta, įsižiebia tamsoje. Martis paspaudžia "DEŠINYSIS POSŪKIS". Vežimėlis suka į dešinę. Ei, ei. Atsidūręs priešais verandos duris, Martis paspaudžia "Į PRIEKĮ". Vežimėlis tyliai zvimbdamas nurieda pirmyn.

Martis atitraukia durų skląstį, vėl paspaudžia "Į PRIEKĮ" ir išvažiuoja laukan. Jis atplėšia stebuklingą fejerverkų maišelį ir akimir-

ką sustingsta, užhipnotizuotas vasaros nakties: mieguisto svirplių čirpimo, švelnaus kvepiančio vėjelio, vos vos judinančio medžių lapus, bei nežemiškos mėnulio šviesos.

Martis nebegali daugiau laukti. Jis išsitraukia vieną lazdelę, įžiebia degtuką, uždega detonatorių ir stebi, kaip ji sučirška žaliai mėlyna ugnele ir stebuklingai ima spjaudytis ugnimi nuo savo uodegėlės.

*Liepos ketvirtoji,* - spindinčiomis akimis galvoja jis. - *Liepos ketvirtoji, ketvirtoji, laimingos man Liepos ketvirtosios!*

Ugnelė pamažu ima blėsti, spragteli ir užgęsta. Martis uždega trikampį "tvizerį" ir stebi, kaip jis išspjauna geltoną it laimingi tėvelio golfo marškinėliai liepsną. Dar nespėjus jam užgesti, Martis uždega antrą "tvizerį", kuris iššauna tamsiai raudona lyg rožių, augančių aplink naują baseiną, spalva. Nuostabus sudegusio parako kvapas pasklinda naktyje ir pamažu išnyksta.

Drebančios Marčio rankos ištraukia plokščią petardų paketėlį ir atplėšia jį, Marčiui nespėjus suvokti, jog paleisti jas būtų tikra katastrofa: jų šokčiojantis pokšėjimas prikeltų visus kaimynus - gaisras, potvynis, aliarmas. Visa tai ir, ko gero, iki pat Kalėdų sandėliuke užrakintas dešimtmetis Martinas Koslas.

Martis patraukia petardas į šoną, vėl pagrabalioja maišelyje ir ištraukia didžiausią pasaulyje "tvizerį". Jis - sugniaužto kumščio dydžio. Martis su baime ir džiaugsmu uždega jį ir paleidžia.

Ryški it pragaro raudona šviesa nutvieskia dangų... ir šiame virpančiame švytėjime Martis pastebi, kad krūmai žemiau verandos sukruta ir prasiskiria. Pasigirsta pusiau kosėjimas, pusiau urzgimas. Prieš akis išdygsta Žvėris.

Jis sustoja pievelės gale ir ima uostyti orą... o tada patraukia šlaitu į viršų, kur invalido vežimėlyje išsproginęs akis, prisišliejęs prie atlošo sėdi Martis. Žvėris susikūprinęs, tačiau slenka ant užpakalinių kojų it žmogus. Raudona "tvizerio" šviesa pašėlusiai atsispindi žaliose jo akyse.

Žvėris juda lėtai, jo šnervės ritmingai kilojasi. Jis uosto auką, aukos silpnumą. Martis irgi *užuodžia* Žvėrį: jo plaukus, prakaitą, žiau-

rumą. Žvėris vėl suurzgia. Stora kepenų spalvos viršutinė lūpa pasikelia, apnuogindama didžiulius, į iltis panašius dantis. Jo kailis blizga pasidabruota raudona spalva.

Žvėris beveik pasiekia auką - jo panėšinčios į žmogaus rankas letenos taikosi suimti už gerklės, kai berniukas prisimena petardų maišelį. Beveik nesuvokdamas, ką darąs, Martis uždega degtuką ir paliečia juo pagrindinį detonatorių. Šis išspjauna karštą raudoną žiežirbų seriją, nusvilindamas rankos plaukelius. Vilkolakis iš nuostabos atsitraukia, klausiamai suurgzdamas it žmogus. Martis sviedžia petardas jam į veidą.

Jos sprogsta, sukeldamos šviesos ir garso bangą. Žvėris suriaumoja iš skausmo bei pykčio ir atsitraukia, susiėmęs už veido, į kurį sprogimas sviedė degantį paraką bei įkaitusias petardų daleles. Martis išvysta, kaip viena žalia akis ima rūkti, kai keturios petardos vienu metu sprogsta "TRA-TA-TA" vienoje snukio pusėje. Žvėris susikūprinęs susiima už veido, ir kai pirmosios šviesos įsižiebia Koslų namuose, jis nusisuka ir nuskuba atgal prie medžių, už savęs palikdamas tik apsvilusio kailio kvapą bei nuostabos ir baimės riksmus name.

- Kas tai? - pasigirsta nė trupučio nešiurkštus motinos balsas.

- Kas ten, po velnių? - visai ne "Didžiojo Draugo" balsu sušunka tėtis.

- Marti? - drebančiu ir visai nepiktu balsu pašaukia Keitė. - Marti, ar tu sveikas?

Senelis Koslas net nepabunda.

Martis atsilošia vežimėlyje, kai didžiulis raudonas "tvizeris" ima blėsti. Dabar jis švelniai rožinis lyg ankstyvas saulėtekis. Martis per daug šokiruotas, todėl neįstengia net pravirkti. Tačiau jo šokas - ne visai tamsus jausmas, nors jau kitą dieną jo tėvai išveža jį pas dėdę Džimą ir tetą Idą į Stouvą Vermonte, kur Martis ir praleis likusias vasaros atostogas (policija sutinka, nes mano, jog Pilnaties Žudikas gali vėl bandyti užpulti Martį ir nutildyti jį visiems laikams). Pats Martis džiūgauja. Jis pažvelgė į siaubingą Žvėries veidą ir liko gy-

vas. Taipgi jis jaučia vaikišką džiaugsmą, apie kurį niekam neprasitars, net dėdei Elui, kuris tikriausiai būtų jį supratęs. Martis džiaugiasi, nes fejerverkai vis dėlto įvyko.

Ir kol jo tėvai rūpinosi jo psichika, spėliodami, ar jam nesusidarys kompleksai nuo patirto šoko, Martis Koslas širdyje įtikėjo, jog tai buvo pati geriausia Liepos ketvirtoji jo gyvenime.

# RUGPJŪTIS

- Taip, manau, kad tai - vilkolakis, - taria konsteblis Neris. Jis kalba per garsiai - galbūt atsitiktinai, tačiau vis dėlto, ko gero, tyčia - ir visi "Steno kirpykloje" nutyla.

Tai pats rugpjūčio, karščiausio, kokį tik Tarkers Milso gyventojai prisimena, vidurys, ir šiąnakt mėnulis bus dieną po pilnaties. Taigi visas miestelis laukia sulaikęs kvėpavimą.

Konsteblis Neris nužvelgia klausytojus ir nuo vidurinės Steno Pelkio kirpyklos kėdės toliau tęsia savo kalbą, dėstydamas mintis svariai, apgalvotai ir psichologiškai - sukaupęs visą savo vidurinį išsilavinimą (Neris - stambus vyras, o vidurinėje mokykloje buvo žinomas tik iš futbolo rungtynių už "Tarkers Milso Tigrus"; jo pažymiai dažniausiai nesiekdavo šešeto).

- Yra tokių vyrukų, - tęsia Neris, - kurie tarsi susidvejina. Taip vadinamos dvilypės asmenybės. O aš juos vadinu sušiktais šizofrenikais.

Jis stabteli pasimėgauti pagarbia tyla ir vėl tęsia:

- Šis vyrukas, mano nuomone, ir yra būtent toks. Aš nemanau, kad jis žino, ką darąs, kai stoja pilnatis, ir jis ką nors nužudo. Juo gali būti bet kas - banko kasininkas, benzino kolonėlės aptarnautojas ar net kas nors iš mūsų. Taip, galiu lažintis, jog viduje jis jaučiasi esąs žvėris, o iš išorės atrodo visiškai normalus. Bet jei norite pasakyti, jog kažkoks vyrukas apauga gaurais ir ima staugti prieš mėnulį... tai nesąmonė. Tokios pasakėlės tinka tik vaikams.

- O kaip dėl to berniuko, Neri? - paklausia Stenas, atsargiai kirpdamas plaukus nuo riebaus konsteblio sprando. Jo ilgos aštrios žirklės suklega: *čiaukšt... čiaukšt... čiaukšt.*

- Jis tik įrodo, ką sakiau, - susierzinęs atsako Neris. - Tokios pasakėlės tinka tik vaikams.

Tiesą sakant, jį tikrai *erzina* tas nutikimas su Marčiu Koslu. Šis berniukas - tiesioginis liudininkas, akis į akį susidūręs su iškrypėliu, nužudžiusiu šešis miestelio gyventojus, įskaitant ir jo gerą draugą Alfį Noflerį. Bet ar jam leido apklausti berniuką? Ne. Ar jis žino, kur berniukas dabar? Ne! Neris turėjo tenkintis Valstijos policijos atsiųstais parodymais, ir tai jam teko dėl to lankstytis, inkšti ir *maldauti.* Ir vien todėl, kad jis - tik mažo miestelio konsteblis, Valstijos policijos vadinamas "vaikų policininku", nesugebančiu net užsirišti savo batų raištelių. Vien dėl to, kad jis neturi sumautos fetrinės skrybėlės. O tie parodymai! Su jais tik galima nusišluostyti šikną. Pasak berniūkščio Koslo, tas "žvėris" buvo apie septynių pėdų ūgio, nuogas, visas apaugęs tamsiais plaukais. Jis turėjo didelius dantis bei žalias akis ir smirdėjo it panteros mėšlo krūva. Taipgi jis turėjo letenas, panašias į žmogaus rankas, ir, regis, uodegą. Po šimts pypkių, *uodegą!*

- Galbūt, - prabyla Kenis Franklinas nuo savo kėdės, stovinčios prie sienos, - galbūt tai kokia nors maskuotė. Na, lyg kokia kaukė.

- Netikiu, - pabrėžtinai paneigia Neris ir papurto galvą. Stenas vos spėja patraukti žirkles, kad nenukirptų vienos riebios ringės ant Nerio kaklo. - Ne! Netikiu! Vaikas prisiklausė mokykloje pasakų apie vilkolakius, - jis pats tai pripažįsta, - o po to, kadangi neturėjo ką veikti, kaip tik sėdėti invalido vežimėlyje, jis ėmė apie tai galvoti... ir įsikalė sau į galvą. Viskas kaip iš psichologijos vadovėlio. Netgi jei tu būtum išėjęs iš krūmų mėnulio šviesoje, jis būtų palaikęs mane vilku, Keni.

Kenis neramiai sukikena.

- Ne, - niūriai nukerta Neris. - Vaiko parodymai niekam tikę.

Nusivylęs Marčio Koslo parodymais, duotais Marčio tetos ir dėdės namuose Stouve, konsteblis Neris atkreipė dėmesį į vieną eilu-

tę: “”Keturios petardos vienu metu sprogo vienoje jo veido pusėje, - jei tik tai galima pavadinti veidu, - todėl spėju, jog viena jo akis išmušta. Kairė akis.”

Jei konsteblis Neris būtų apmąstęs šią mintį, - o jis to nepadarė, - būtų paniekinamai nusijuokęs, kadangi tą karštą 1984-ųjų rugpjūtį tik vienas miestelio gyventojas nešiojo akies raištį, ir *jis* jokiu būdu negalėjo būti žudikas. Neris greičiau būtų patikėjęs, jog žudikė - jo motina, o ne *tas* asmuo.

- Šią bylą gali išspręsti tik vienas dalykas, - taria konsteblis Neris, durdamas pirštu į keturis ar penkis vyrus, sėdinčius prie sienos ir laukiančius savo eilės kirptis, - ir tai - geras policijos darbas. O aš ketinu būti tas, kas jį atliks. Pažiūrėsiu į tų valstijos pasipūtėlių veidus, kai atvesiu tą vyruką, - Neris užsisvajoja. - Bet kas. Banko kasininkas... benzino kolonėlės aptarnautojas... vyrukas, su kuriuo išlenkiat taurelę bare. Bet geras policijos darbas tai išspręs. Paminėsit mano žodį.

Tačiau visas geras konsteblio Nerio policijos darbas baigiasi tą pačią naktį, kai plaukuota, mėnulio apšviesta ranka įlenda pro atvirą “Dodžo” pikapo langą, konstebliui besėdint prie dviejų purvinų kelių kryžkelės vakariniame Tarkers Milse. Pasigirsta tylus urzgimas, ir Neris pajunta siaubingą laukinį kvapą - tarytum atsidurtum liūto narve.

Neris įsistebeilija į vieną žalią akį. Jis mato kailį, juodą drėgną snukį ir pagaliau dantis. Žvėris tarsi žaisdamas uždeda leteną jam ant veido, ir staiga vienas Nerio žandas atplyšta, atidengdamas dešinės pusės dantis. Kraujas aptaško viską aplinkui. Konsteblis jaučia, kaip jis bėga marškinių petimi ir geriasi į juos. Jis surinka; riksmas išsiveržia iš gerklės ir nuplėšto skruosto. Virš Žvėries pečių matosi mėnulis, metantis žemyn baltą savo šviesą.

Neris pamiršta apie savo pistoletus, prikabinėtus prie diržo. Jis pamiršta, jog viskas it iš psichologijos vadovėlio. Jis pamiršta gerą policijos darbą. Jo mintys užstringa ties šįryt kirpykloje ištartais Kenio Franklino žodžiais: “Galbūt tai kokia nors maskuotė. Na, lyg kokia kaukė”.

Taigi, vilkolakiui taikantis į Nerio gerklę, Neris sugriebia už šiurkštaus jo kailio ir patraukia, tikėdamasis, jog kaukė sujudės ir nusimaus: pasigirs gumos pokštelėjimas, ir jis išvys žudiką. Deja, nieko neįvyksta - nieko, išskyrus stūgesį iš skausmo ir žvėries pyktį. Vilkolakis trenkia viena letena - taip, Neris įžvelgia jos panašumą į *ranką,* berniukas buvo teisus - ir plačiai perrėžia gerklę. Kraujas aptaško priekinį pikapo langą ir prietaisų skydelį; jis įvarva į tarp konsteblio Nerio kojų įspraustą alaus butelį.

Kita vilkolakio ranka suima už šviežiai sušukuotos Nerio ševelIūros ir pusiau ištraukia jį iš pikapo salono. Vilkolakis triumfuodamas sustaugia ir suleidžia dantis į Nerio kaklą. Kol žvėris geria kraują, alus išbėga iš parversto butelio ir suputoja ant grindų šalia stabdžių ir sankabos pedalų.

Štai ir visa psichologija.

Štai ir visas geras policijos darbas.

# RUGSĖJIS

Vėl priartėjus pilnačiai, išgąsdinti Tarkers Milso gyventojai laukia karščių pabaigos, bet to neįvyksta. Platesniame pasaulyje žaidžiamos diviziono beisbolo rungtynės, prasideda futbolo sezonas; kanadiškuose Uoliniuose kalnuose, kaip Tarkers Milsui praneša linksmuolis Vilardas Skotas, rugsėjo dvidešimt pirmąją iškrinta pėda sniego. Tačiau šiame pasaulio užkampyje vasara nežada atsitraukti. Dienomis temperatūra pakyla iki dvidešimt šešių laipsnių; vaikai, prieš tris savaites sugrįžę mokyklon ir nė kiek dėl to nesidžiaugiantys, sėdi ir alpsta nuo kaitros tvankiose klasėse, kur laikrodžiai, regis, vietoj valandos pasislenka tik per vieną minutę. Vyrai be jokios priežasties vaidijasi su žmonomis, o O'Nilo benzino kolonėlėje prie Miesto kelio turistas ima prikaišioti Pukiui O'Nilui dėl benzino kainos. Ir Pukis benzino pompos purkštuku vožia jaunuoliui per galvą. Turistas iš Niū Džersio, kuriam prireiks susiūti

viršutinę lūpą, nuvažiuoja murmėdamas apie ieškinius ir šaukimus į teismą.

- Nežinau, ko jis taip įsirdo, - tą naktį piktai guodžiasi Pukis. - Aš tik lengvai trinktelėjau jam. Jei būčiau vožęs iš *visų* jėgų, būčiau numušęs tą išmintingą burnelę nuo žandikaulių. Jūs mane žinot, tiesa?

- Žinoma, - atsako Bilis Robertsonas, nes Pukis atrodo pasiruošęs iš visų jėgų vožti *jam,* jei jis su juo nesutiks. - Gal dar alaus, Puki?

- Duokš čia.

Miltas Stemfuleris "išsiunčia" savo žmoną į ligoninę dėl kiaušinio dėmelės, kurios indų plovimo mašina nenuplovė nuo lėkštės. Jis žvilgteli į vieną išdžiūvusį geltoną taškelį ant lėkštės, kurią žmona jam padavė per pietus, ir trinkteli jai. Kaip kad Pukis O'Nilas būtų pasakęs, Miltas iš visų jėgų vožtelėjo žmonai.

- Tingi kiaulė, - sušvokščia Miltas, stovėdamas virš Donos Li, išsitiesusios ant virtuvės grindų su sulaužyta nosimi ir kraujuojančiu pakaušiu. - Mano motina visada švariai išplaudavo indus, o ji neturėjo net indų plovimo mašinos. Kas *tau* darosi?

Vėliau Miltas pasakys gydytojui Portlendo ligoninės priimamajame, jog Dona Li nukrito nuo užpakalinių laiptų. Devynerius metus terorizuota šeimyninėje karo zonoje, Dona Li patvirtins jo žodžius.

Apie septintą valandą vakaro prieš pilnatį pakyla vėjas - pirmas šaltas ilgo vasaros sezono vėjas. Jis atneša debesis iš šiaurės, ir kurį laiką mėnulis žaidžia su jais, tai įlįsdamas, tai išlįsdamas iš po jų, pasidabruodamas jų pakraštėlius. Pagaliau debesys ima tirštėti, ir mėnulis dingsta... tačiau jis išlieka danguje.

Jo poveikį jaučia už dvidešimties mylių nuo Tarkers Milso kylantys potvyniai ir atoslūgiai; arčiau namų jį jaučia ir žvėris.

Apie antrą valandą nakties pasigirsta siaubingas žviegimas, sklindantis iš Elmerio Zinemano, gyvenančio prie Vest Steidž kelio, esančio už dvylikos mylių nuo miestelio, kiaulidės. Elmeris vienomis pižaminėmis kelnėmis ir šlepetėmis puola prie šautuvo. Jo žmona, kuri buvo tikra gražuolė, kai 1947-aisiais ją šešiolikmetę vedė

Elmeris, maldauja ir verkia, norėdama, kad jis pasiliktų su ja ir neitų laukan. Elmeris išsilaisvina iš žmonos rankų ir pastveria šautuvą.

Jo kiaulės ne tik žviegia; jos rėkia tarytum mergaitės, vakarėlio metu išvydusios maniaką. Niekas jo nesustabdys, Elmeris aiškina savo žmonai... tačiau staiga jis sustingsta, uždėjęs nuo darbo įdiržusią ranką ant užpakalinių durų skląsčio, nes naktį perveria triumfo stūgesys. Taip staugia vilkas, bet kažkokia žmogišką riksmą primenanti gaidelė priverčia Elmerį atpalaiduoti ranką ir leistis Alisos Zineman nutempiamam į svetainę. Elmeris apkabina žmoną ir pasodina ant sofos. Ir taip jie it du įbauginti vaikai sustingsta savo vietose.

Kiaulių žviegimas pamažu liaujasi. Taip, viena po kitos jos liaujasi žviegti. Žviegimą užgožia gargaliavimas krauju. Vėl sustaugia žvėris. Jo riksmas sidabrinis it mėnulio šviesa. Elmeris prieina prie lango ir kažką pastebi - tik neaišku ką - susikūprinusį neriantį į tamsą.

Vėliau į langus ima barbenti lietus. Elmeris su Alisa sėdi lovoje, užsidegę visas miegamojo šviesas. Tai šaltas lietus, pirmas tikras rudens lietus, o rytoj medžių lapai šupsis jau truputį pageltę.

Kiaulidėje Elmeris išvysta tai, ko ir tikėjosi: skerdynes. Visos devynios motininės kiaulės ir du kuiliai guli negyvi - sudraskyti ir pusiau apgraužti. Jie guli purve, išsproginę akis į šaltą rudens dangų. Šaltas lietus čaižo jų kūnus.

Elmerio brolis Pitas, pakviestas iš Minoto, stovi šalia Elmerio. Jie ilgą laiką tyli. Tada Elmeris įtaria tai, apie ką pagalvoja ir Pitas.

- Draudimas padengs dalį nuostolių. Ne viską, bet šiokią tokią dalį. Likusią sukurpsiu aš pats. Jau geriau mano kiaulės nei kitas žmogus.

Pitas linkteli.

- To jau pakaks, - sumurma jis, bet lietus užgožia jo žodžius.

- Ką turi omeny?

- Ir pats žinai. Per kitą pilnatį lauke turėtų būti keturiasdešimt vyrų... arba šešiasdešimt... ar netgi šimtas šešiasdešimt. Laikas liautis apsimetinėti, jog nieko nevyksta, nors kiekvienas kvailys suvokia, jog tai netiesa. Tik pažiūrėk, dėl Dievo meilės!

Pitas parodo į žemę. Aplink paskerstas kiaules matosi daugybė pėdsakų, panašių į vilko letenas... bet vis dėlto keistai primenančių žmogaus pėdas.

- Ar matai tuos prakeiktus pėdsakus?

- Taip.

- Nejau tau atrodo, kad juos paliko Meilutė Betsė iš Paiko?

- Ne. Ko gero, ne.

- Tai vilkolakio pėdsakai. Tu tai žinai, ir Alisa žino, ir beveik visas miestelis. Po šimts, netgi aš tai žinau, o esu atvykęs iš kitos apygardos.

Pitas pažvelgia į brolį. Jo griežtas ir rūstus veidas primena 1650-ųjų puritoną iš Naujosios Anglijos. Jis vėl pakartoja.

- To jau pakaks. Laikas padaryti tam galą.

Elmeris apsvarsto šią mintį, lietui tapšnojant per vyriškių lietpalčius ir linkteli.

- Tikriausiai. Bet tik ne per kitą pilnatį.

- Nori palaukti iki lapkričio?

Elmeris linkteli.

- Bus nuogi miškai. O jei dar ir pasnigs, galėsime lengviau susekti pėdsakus.

- O kaip dėl kito mėnesio?

Elmeris Zinemanas nužvelgia savo paskerstas kiaules aptvare šalia daržinės. Tada pakelia akis į brolį Pitą.

- Tegul geriau žmonės pasisaugo.

# SPALIS

Kai Helouvyno naktį Martis Koslas grįžta namo po "pavaišink, arba apgausiu" apsilankymų su visiškai nusėdusia invalido vežimėlio baterija, jis iškart atsigula į lovą, bet neužmiega, kol pusmėnulis nepakyla į šaltą dangų, nubarstytą į deimančiukus panašiomis žvaigždelėmis. Lauke, verandoje, kur jo gyvybę išgelbėjo Liepos

ketvirtosios petardos, atšiaurus vėjas suka parudavusius lapus ant grindinio. Per spalio pilnatį Tarkers Milse neįvyko jokia žmogžudystė - ir taip jau antrą mėnesį iš eilės. Kai kurie miestelio gyventojai - kirpėjas Stenas Pelkis bei vienintelis miestelio automobilių dileris Kalas Boldvinas - tiki, jog siaubas jau praėjo; kad žudikas - tai valkata, gyvenęs miškuose, bet dabar iškeliavęs iš šių apylinkių. Tačiau kiti nelabai žavisi tokia idėja. Jie svarsto apie keturis elnius, sudraskytus prie pat magistralės po spalio mėnesio pilnaties, per rugsėjo pilnatį paskerstas Zinemano kiaules. Diskusijos kyla ilgais rudens vakarais vienintelėje miestelio smuklėje.

Tačiau Martis Koslas žino.

Šį vakarą jis kartu su tėvu (jo tėvui patinka Helouvynas, smarkus šaltukas, širdingas "Didžiojo Draugo" juokas bei idiotiškos frazės "Ei, ei" arba " Bim-bam-bam!", kai atsidaro durys ir pro jas išlenda pažįstami Tarkers Milso gyventojų veidai) lankėsi kituose namuose, grasindami "pavaišink, arba apgausiu". Martis ant galvos turėjo užsitraukęs didžiulę guminę Jodo kaukę ir vilkėjo platų, silpnas kojas dengiantį apsiaustą.

- Tu *visada* gauni, ko norėjęs, - išvydusi kaukę, kresteldama galvą, taria Keitė... bet Martis žino, jog ji visai nepyksta (ir tarsi norėdama tai įrodyti, Keitė padaro jam meistriškai susuktą Jodo lazdą), tačiau, ko gero, nuliūsta, nes yra "per sena" krėsti pokštus.

Keitė kartu su savo mokyklos draugais ruošiasi eiti į vakarėlį. Ji šoks pagal Donos Samer įrašus, lūpomis gaudys obuolius, o vėliau, kai užges šviesos, jie pradės žaisti "butelį", ir Keitė tikriausiai pabučiuos kokį nors berniuką, bet ne todėl, kad norės, o tik tam, kad rytoj skaitykloje galėtų pakikenti su kitomis draugėmis.

Marčio tėvas vežasi jį furgonu, nes šis turi įtaisytą rampą, kuria Martis gali įvažiuoti ar išvažiuoti iš furgono. Martis nurieda nuo rampos ir toliau sau burzgia gatvėmis savo jėgomis. Ant kelių jis laiko maišelį, ir jiedu su tėvu aplanko visus savo gatvės kaimynus bei kelis namus miesto centre: Kolinsus, Makinus, Mančesterius, Milikenus, Diksonus. Smuklėje stovi dubuo su saldainiais. Parapijos bažnyčios klebonijoje jam duoda "Snikerių", o Baptistų klebonijoje

“Chunky” šokoladukų. Tada jiedu aplanko Randolfus, Kvinsus, Diksonus bei dar porą tuzinų šeimų.

Martis grįžta namo su pilnu saldainių maišu... ir bauginančia, netgi neįtikėtina žinia.

Jis žino.

*Jisai žino, kas yra vilkolakis.*

Marčio kelionės metu pats Žvėris (tarp mėnulio fazių apsaugotas nuo beprotybės) įmetė saldainį jam į maišelį, nežinodamas, jog po Jodo kauke Marčio veidas mirtinai išblyško, o pirštinėti pirštai taip suspaudė lazdą, kad net nagai pabalo. Vilkolakis nusišypsojo ir patapšnojo per guminę Marčio galvą.

Bet tai vilkolakis. Martis žino, ir ne vien dėl žmogaus dėvimo akies raiščio. Šio žmogaus veidas neįtikėtinai primena išsiviepusį Žvėries, kurį prieš kelis mėnesius Martis matė sidabrinėje vasaros naktyje, snukį.

Po Darbo dienos grįžęs iš Vermonto, Martis stebi, neabejodamas, kad anksčiau ar vėliau išvys vilkolakį ir iškart jį atpažins, nes vilkolakiu bus vienakis žmogus. Nors policininkai ir palinksėjo galvomis, pažadėję patikrinti, kai jis pareiškė esantis beveik tikras, jog vilkolakis neteko vienos savo akies, Martis suprato, kad jie juo nepatikėjo. Galbūt todėl, kad jis - tik vaikas, o galbūt todėl, kad tą liepos naktį, kai įvyko susidūrimas, jų nebuvo šalia. Bet tai jau nesvarbu. *Jis* pats tai gerai žinojo.

Tarkers Milsas - mažas, tačiau plačiai išsidėstęs miestelis, todėl iki pat šio vakaro Martis nepastebėjo vienakio, o uždavinėti klausimus jis nedrįso. Jo motina ir taip jau bijo, kad liepos įvykiai paliks neišdildomą įspūdį Marčio sąmonėje. Martis nuogąstauja, kad jei ims klausinėti kitų, tai galų gale apie tai sužinos ir jo motina. Be to, Tarkers Milsas visai nedidelis. Anksčiau ar vėliau jis vis tiek pastebės Žvėrį, užsimaskavusį po savo žmogišku veidu.

Grįžtant ponas Koslas (tūkstančiai buvusių ir esamų mokinių vadina jį *“treneriu”* Koslu) mano, jog Martis toks tylus, nes vakaras ir visi jo įspūdžiai ganėtinai išvargino jį. Bet anaiptol tai netiesa. Martis dar niekad - išskyrus tą vakarą, besidžiaugiant fejerverkų

maišeliu - nesijautė toks šviesus ir gyvas. Jis mąsto tik viena: jam prireikė šešiasdešimties dienų nustatyti vilkolakio tapatybę tik todėl, kad jis, Martis, yra katalikas ir lankosi miestelio pakraštyje esančioje Šventos Marijos bažnyčioje.

Vyras su akies raiščiu, įmetęs "Chunky" šokoladuką į Marčio maišelį, nusišypsojęs ir patapšnojęs per guminę galvą, toli gražu ne katalikas. Žvėris - tai pastorius Lesteris Louvas iš Malonės baptistų bažnyčios.

Besišypsodamas Martis stebi geltonoje lempos šviesoje švytintį akies raištį. Su juo smulkutis pastorius tampa panašus į piratą.

- Apgailestauju dėl jūsų akies, pastoriau Louvai, - tratančiu "Didžiojo Draugo" balsu ištaria ponas Koslas. - Tikiuosi, nieko rimta?

Pastoriaus Louvo šypsena ima atspindėti kančią. Anot jo, jis prarado akį - nepiktybinis auglys. Norint išpjauti auglį, reikėjo pašalinti visą akį. Bet tokia jau Dievo valia. Pastorius vėl patapšnojo per guminę Marčio kaukę ir atsiduso, jog kitiems tenka nešti dar sunkesnį kryžių.

Taigi Martis guli lovoje, klausydamasis spalio vėjo kaukimo bei paskutinių lapų šiurenimo. Vėjas naršo po išskaptuotų moliūgų, supančių Koslų šeimos įvažiuojamąjį keliuką, akis, įsispitrijusias į žvaigždėtu dangumi slenkantį pusmėnulį. Lieka tik vienas klausimas: *Ką dabar jam daryti?*

Martis nežino, bet neabejoja, jog su laiku ateis ir atsakymas.

Jis užmiega giliu mažo berniuko miegu. Lauke stiprus vėjas siaučia virš Tarkers Milso, nustumdamas spalį ir atnešdamas gūdų žvaigždėtą lapkritį - geležinį rudens mėnesį.

# LAPKRITIS

Į Tarkers Milsą atkeliavo niūrus lapkritis. Keistas judėjimas vyksta Pagrindinėje gatvėje. Pastorius Lesteris Louvas stebi jį nuo baptistų klebonijos durų. Jis išėjo pasiimti pašto ir dabar, vienoje

rankoje laikydamas šešis laikraščius ir vieną laišką, žvelgė į purvinų pikapų eilę - "Fordus", "Ševrolė" - vingiuojančią iš miestelio.

Meteorologai žada sniegą, tačiau šie keliautojai netraukia šiltesnių kraštų link: niekas nevažiuoja į Floridą ar auksinę Kalifornijos pakrantę apsirėdęs medžiokline striuke, su šautuvu pašonėje ir šunimis priekaboje. Jau ketvirtą dieną vyrai, vadovaujant Elmeriui Zinemanui ir jo broliui Pitui, traukia iš miesto su šunimis, šautuvais ir daugybe alaus. Ši manija užėjo prieš pat prasidedant pilnačiai. Paukščių medžioklės sezonas jau baigėsi, elnių - taip pat. Tačiau vilkolakių medžioklės sezonas tęsiasi, ir daugelis vyrų, apsimetę vilkolakių medžiotojais, iš tikrųjų puikiai leidžia laiką. Kaip būtų pasakęs treneris Koslas: tai velniška tiesa!

Kai kurie iš vyrų (pastorius Louvas tai žino) paprasčiausiai šėlioja: tai puiki proga išlėkti į miškus, maukti alų, šlapintis lomose, pasakoti anekdotus apie lenkus, prancūzus bei negrus ir šaudyti voveres bei varnas. *Jie tikri žvėrys,* - mąsto Louvas, nesąmoningai paliesdamas nuo liepos nešiojamą akies raištį. - *Visai tikėtina, jog kas nors nušaus ką nors. Jiems pasisekė, kad iki šiol dar to neįvyko.*

Paskutinis pikapas dingsta iš akių, signalizuodamas, su priekaboje lojančiais šunimis. Taip, kai kurie vyrukai šėlioja, tačiau kiti - pavyzdžiui, Elmeris ir Pitas Zinemanai - nė kiek nejuokauja.

- Jei tas padaras, žmogus ar žvėris, išeis šį mėnesį medžioti, šunys užuos jo kvapą, - prieš dvi savaites pastorius Louvas išgirdo Elmerį tariant šiuos žodžius kirpykloje. - O jei tas padaras nepasirodys, tai galbūt reikš, jog išgelbėjome kam nors gyvybę. Ar bent jau kieno nors gyvulius.

Taip, keletas iš vyrų - galbūt tuzinas, o galbūt ir du tuzinai - tikrai rimtai nusiteikę. Tačiau ne jie sukelia keistą naują jausmą Louvo pasąmonėje - jausmą, kad jį įvarė į kampą.

Tai padarė laiškeliai, parašyti stropia vaikiška ranka, kartais net su klaidomis. Ilgiausias iš jų susidėjo tik iš dviejų sakinių. Louvas nudelbia akis į šiandienos paštu atėjusį laišką, adresuotą ta pačia vaikiška rašysena kaip ir visi kiti: *Pastoriui Louvui, Baptistų klebonija, Tarkers Milsas, Meinas 04491.*

O dabar tas keistas jausmas... tikriausiai taip jaučiasi lapė, suvokusi, jog šunys kažkaip sugebėjo įsprausti ją į kampą. Ta paniška akimirka, kai lapė atsisuka, iššiepusi dantis, ketindama stoti į kovą su šunimis, kurie, be jokios abejonės, ją sudraskys į skutelius.

Pastorius Louvas uždaro duris, įeina į svetainę, kur tiksi jo senelio laikrodis, atsisėda, padeda religinius rankraščius ant dukart per savaitę ponios Miler blizginamo stalo ir atplėšia laišką. Kaip ir kituose - jokio pasisveikinimo. Kaip ir kituose - jokio parašo. Popieriaus lapo, išplėšto iš liniuoto moksleivio sąsiuvinio, viduryje puikuojasi vienintelis sakinys:

*Kodėl jūs nepasidarot sau galo?*

Pastorius Louvas uždeda ranką ant kaktos - ranka truputį virpa. Kita ranka jis suglamžo popieriaus lapą ir įmeta į didžiulę stiklinę peleninę, stovinčią stalo vidury (pastorius Louvas priiminėja lankytojus svetainėje, ir kai kurie susirūpinę parapijiečiai neišlaiko neužsirūkę). Iš šeštadieninio “naminio” megztinio jis išsitraukia degtukų dėžutę ir padegęs laiškelį stebi, kaip jis įsiliepsnoja.

Louvas sužinojo, kas esąs, iš dviejų atskirų fazių: iš gegužės mėnesio košmaro, kuriame visi sekmadienio pamokslo besiklausantys parapijiečiai virto vilkolakiais, bei siaubingai suniokoto Klaido Korliso kūno jis ėmė suvokti, jog kažkas... na, kažkas su juo *ne taip.* Louvas nežino, kaip kitaip apibūdinti šį pasikeitimą.

Kažkas ne taip. Taipgi jis suvokia, kad kai kuriais rytais, ypač per pilnatį, jis pabunda, jausdamasis neįtikėtinai *gerai,* tiesiog *nuostabiai* ir *pakiliai.* Šis jausmas atslūgsta, pasikeitus mėnulio fazei, o kitą mėnesį vėl sustiprėja.

Po sapno ir Korliso mirties Louvas buvo priverstas pripažinti ir kitus dalykus, kuriuos iki tol pavykdavo ignoruoti. Purvinus ir suplėšytus drabužius. Įbrėžimus ir mėlynes (bet kadangi jis nejautė jokio skausmo, tai gana lengvai pamiršdavo jas ar paprasčiausiai... apie jas negalvodavo). Pastoriui Louvui net pavykdavo ignoruoti kraujo žymes, kurias kartais rasdavo ant rankų... ir lūpų.

O tada liepos penktąją prasidėjo antra fazė, apibūdinama labai paprastai: jis atsibudo viena akimi aklas. Įbrėžimų ir mėlynių nes-

kaudėjo, tik vietoje kairės akies žiojėjo tuščia akiduobė. Dabar paneigti faktą tapo nebeįmanoma: *jis* - vilkolakis; *jis* - Žvėris.

Pastarąsias tris dienas Louvą užplūdo pažįstami pojūčiai: jėgų antplūdis, beveik linksmas nekantrumas, įtampa kūne. Taip, greitai įvyks pasikeitimas. Šiąnakt patekės pilnatis, o medžiotojai slankios aplinkui su šunimis. Na, tai nesvarbu. Jis daug gudresnis, nei jie mano. Jie kalba apie žmogų-vilką, tačiau mąsto apie jį tik kaip apie Žvėrį. Jie gali važinėtis savo pikapais, o jis - savo mažuoju "Volare" sedanu. O šią popietę jis patrauks Portlendo keliu ir apsigyvens kokiame nors pakelės motelyje. Ir jei įvyks pasikeitimas, ten nebus jokių medžiotojų ir šunų. Louvą gąsdina visai ne *jie.*

*Kodėl jūs nepasidarot sau galo?*

Pirmasis laiškelis atėjo šio mėnesio pradžioje su sakiniu:

*Aš žinau, kas jūs toks.*

Antrame anonimas rašė:

*Jei jūs Dievo tarnas, išvykite iš miesto. Važiuokite ten, kur yra gyvūnų, bet nėra žmonių.*

Trečias bylojo:

*Liaukitės.*

Ir viskas: tik "Liaukitės". O dabar

*Kodėl jūs nepasidarot sau galo?*

*Nes aš nenoriu,* - įsižeidęs mąsto pastorius Louvas. - *To, kas man atsitiko, aš neprašiau. Manęs neįkando vilkas ir neprakeikė čigonė. Tai paprasčiausiai... įvyko. Praeitą lapkritį aš tik pasiskyniau gėlių, norėdamas pamerkti į vazas bažnyčios zakristijoje. Šalia tų mielų kapinaičių ant Sanšaino kalvos. Tokių gėlių anksčiau nebuvau matęs... ir jos nuvyto, net nespėjus grįžti į miestelį. Jos pajuodavo. Tikriausiai tada viskas ir prasidėjo. Nėra jokios priežasties taip manyti... bet aš tuo neabejoju. Ir aš nesižudysiu. Tai jie - žvėrys, o ne aš.*

*Kas rašinėja tuos laiškelius.*

Louvas nežino. Apie Marčio Koslo užpuolimą nebuvo užsiminta Tarkers Milso savaitraščiuose, o pats pastorius niekada neklausydavo paskalų. Be to, kaip Martis iki Helouvyno nežinojo pastoriaus Louvo, nes jų religinės bendruomenės nesueina, taip ir pastorius

Louvas nežinojo Marčio. O kas vyksta, pavirtus Žvėrimi, jis niekada neprisimena; tik tą apdujusį gerumo jausmą, pasibaigus pilnačiai, ir jėgų antplūdį prieš jai prasidedant. *Aš - Dievo tarnas,* - mąsto jis, imdamas vis greičiau vaikščioti po tylią svetainę su be perstojo tiksinčiu senelio laikrodžiu. - *Aš - Dievo tarnas, todėl nesižudysiu. Aš čia darau gerus darbus, o jei retkarčiais iškrečiu ką nors bloga, tai žmonės ir man krėtė šunybes. Blogis taip pat tarnauja Dievo valiai - taip mus moko Jobo knyga. Jei mane kažkas prakeikė, tai Dievas savu laiku mane už tai nubaus. Viskas tarnauja Dievo valiai... o kas tas anonimas? Gal reikėtų paklausinėti? Kas buvo užpultas Liepos ketvirtąją? Kaip aš (tas padaras) praradau savo (jo) akį? Ko gero, reikėtų jį nutildyti... tik ne šį mėnesį. Geriau tegul jie vėl uždaro savo šunis. Taip...*

Pastorius Louvas susikūprinęs paspartina žingsnius, nejausdamas, kaip įprasta reta barzdelė (jis skutasi tik vieną kart per tris dienas... aišku, tik įprastu mėnesio laiku) sutankėja ir susipina, o vienintelė ruda akis pašviesėja ir iki pat vakaro ima spindėti smaragdo žaluma. Jis vis labiau linksta į priekį ir pradeda kalbėtis su savimi... tačiau žodžiai vis labiau ima panėšėti į urzgimą.

Pagaliau, kai pilka lapkričio popietė virsta tirštomis sutemomis, pastorius Louvas įžengia į virtuvę, nukabina "Volare" raktelius nuo kabliuko šalia durų ir pasileidžia prie mašinos. Jis šypsodamasis dideliu greičiu patraukia Portlendo link, nepristabdydamas netgi kai priekinių žibintų šviesoje pasirodo pirmasis žiemos sniegas. Kažkur, už debesų, jis jaučia kabantį mėnulį; jis jaučia jo galią. Louvo krūtinė ima plėstis, įtempdama marškinių siūles.

Pastorius Louvas atsuka radijo rokenrolo stotį ir pasijunta *tiesiog... puikiai!*

Tai, kas įvyko vėliau tą vakarą, galima traktuoti kaip Dievo bausmę ar tų senesnių dievų, kuriuos žmonės garbino mėnesienoje stovėdami akmenų rate, pašaipa - tai tikrai juokinga, nes Louvas tapo Žvėrimi, pasiekęs Portlendą, ir tą snieguotą lapkričio naktį sudraskė Miltą Stemfulerį, ilgametį Tarkers Milso gyventoją... tikriausiai Dievas vis dėlto yra, nes jei Tarkers Milse ir buvo aukščiausios

klasės šūdžius, tai jis, be abejo, buvo Miltas Stemfuleris. Kaip ir visada šįvakar jis išvyko iš miestelio, pasakęs savo sumuštai žmonai Donai Li, jog išvažiuoja verslo reikalais, nors tie verslo reikalai - eilinė prostitutė Rita Tenison, "padovanojusi" Miltui herpes virusą, kuriuo jis užkrėtė ir savo žmoną, nuo savo vedybinio gyvenimo pradžios net nepažvelgusią į kitą vyriškį.

Pastorius Louvas užsiregistravo "Driftvudo" motelyje šalia Portlendo - Vestbruko kelio tą lapkričio naktį. Ir būtent šiame motelyje Miltas Stemfuleris užsiiminėjo "verslo" reikalais su Rita Tenison.

Penkiolika po dešimtos Miltas išeina pasiimti mašinoje palikto burbono butelio, didžiuodamasis savimi, kad pilnaties naktį yra toli nuo Tarkers Milso, bet tą akimirką vienakis Žvėris užšoka ant jo nuo apsnigto "Peterbilto" stogo ir vienu galingu mostu nurauna jam galvą. Paskutinis Milto Stemfulerio išgirstas garsas - kylantis vilkolakio triumfo stūgesys. Jo galva išsprogusiomis akimis bei kruvinu kaklu nurieda po mašina. Burbono butelis iškrenta iš trūkčiojančios rankos, kai Žvėris apžioja kaklą ir ima sotintis krauju.

Kitą dieną, grįžęs į savo baptistų klebonija Tarkers Milse, jausdamasis *tiesiog... puikiai,* pastorius Louvas perskaito pranešimą apie žmogžudystę laikraštyje ir pamaldžiai pagalvoja: *Jis nebuvo geras žmogus. Viskas tarnauja Dievui.*

O tada: *Koks vaikiščias siuntinėja laiškelius? Kas buvo užpultas liepos mėnesį? Laikas išsiaiškinti. Laikas paklausyti paskalų.*

Pastorius Lesteris Louvas pasitaiso akies raištį, perverčia laikraščio puslapį ir susimąsto: *Viskas tarnauja Viešpačiui. Jei tai - Dievo valia, aš jį surasiu. Ir nutildysiu jį. Amžiams.*

# GRUODIS

Iki Naujųjų metų lieka keturiasdešimt penkios minutės. Kaip ir visame pasaulyje, Tarkers Milse metai, atnešę į miestelį daugybę pasikeitimų, artėja prie pabaigos.

Po Milto Stemfulerio mirties jo žmona Dona Li (pagaliau išsilaisvinusi iš vergijos) išsikėlė iš miesto. Vieni sako, jog ji išvažiavo į Bostoną, kiti - kad į Los Andželą. Viena moteriškė pabandė įkurti knygyną ir patyrė nesėkmę, tačiau kirpykla, "Market Basket" parduotuvė bei smuklė ir toliau tęsė savo verslą.

Klaidas Korlisas negyvas, tačiau jo niekam tikę broliai Aldenas ir Erolas sveiki ir gyvi už dviejų miestelių nuo čia, naudodami maisto kuponus, apsipirkinėja supermarkete: jiems neužtenka drąsos tai padaryti Tarkers Milse. Senelė Heig, kepusi skaniausius pyragus Tarkers Milse, mirė nuo širdies smūgio; lapkričio vidury devyniasdešimt dvejų metų amžiaus Vilis Haringtonas paslydo ant ledo priešais savo namelį Bolo gatvėje ir susilaužė koją; tačiau biblioteka gavo solidų palikimą iš turtingo vasarotojo, todėl kitais metais bus plečiamas vaikų skyriaus sparnas, apie kurį nuo neatmenamų laikų diskutavo miesto Taryba. Spalio mėnesį Oliui Parkeriui, mokyklos direktoriui, ėmė be paliovos iš nosies bėgti kraujas, ir gydytojas konstatavo jam ūmią hipertoniją.

- Jums pavyko, kad dar nesprogo galva, - sumurmėjo gydytojas, nuimdamas kraujo spaudimo matuoklį, ir liepė Oliui numesti keturiasdešimt svarų.

Neįtikėtina, bet iki Kalėdų Olis atsikrato dvidešimties svarų ir pasijunta visai nauju žmogumi.

- Jis ir elgiasi kaip naujas žmogus, - jo žmona pasigiria savo artimai draugei Delijai Berni su ištvirkusia šypsenėle veide.

Bredis Kinseidas, nužudytas Žvėries per aitvarų laidymo sezoną, ir toliau ilsisi savo kape. O Martis Koslas, sėdėjęs už Bredžio mokykloje, vis dar prikaustytas prie invalido vežimėlio.

Daug kas keičiasi, daug kas lieka nepakitęs, ir Tarkers Milse metai baigiasi kaip ir prasidėjo: lauke siaučia pūga, o kažkur netoliese slapstosi Žvėris. Kažkur.

Koslo namų svetainėje sėdi Martis Koslas ir jo dėdė Elas ir žiūri "Diko Klarko Naujametinę puotą". Dėdė Elas įsitaisęs ant sofos, o Martis - savo invalido vežimėlyje priešais televizorių. Ant jo kelių

guli 38-o kalibro koltas, užtaisytas dviem sidabrinėmis kulkomis. Dėdė Elas paprašė savo draugo Mako Makačeono iš Hempdeno, kad šis pagamintų kulkas. Šiek tiek pasispyriojęs, Makas Makačeonas propaniniu lituokliu išlydė sidabrinį Marčio konfirmacijos šaukštą ir iškalibravo reikiamą parako kiekį, kad kulkos neimtų pašėlusiai suktis.

Negarantuoju, kad jos suveiks, - Makas perspėjo dėdę Elą, - bet, ko gero, nėra ko jaudintis. Ką žadi sušaudyti, Elai? Vilkolakį ar vampyrą?

- Ir vieną, ir kitą, - išsišiepė dėdė Elas. - Todėl ir paprašiau padaryti dvi kulkas. Apylinkėse dar klaidžiojo viena šmėkla, bet jos tėvas mirė Šiaurės Dakotoje, todėl ji lėktuvu išskrido į Fargą, - jiedu nusijuokė, ir Elas pridūrė: - Jos reikalingos mano sūnėnui. Jis kraustosi iš proto dėl pabaisų iš kino filmų, todėl pamaniau, jog tai bus puiki kalėdinė dovana.

- Jei jis iššaus vieną į grindis, atnešk ją man. Noriu pamatyti rezultatą.

Tiesą pasakius, dėdė Elas nežino, ką galvoti. Jis nuo liepos trečiosios nematė Marčio ir nesilankė Tarkers Milse. Kaip jis ir spėjo, jo sesuo, Marčio motina, įsiuto ant jo dėl fejerverkų.

- Jis galėjo žūti, tu kvailas besmegeni! Ir ką, po velnių, tu manei darąs? - rėkė ji į telefono ragelį.

- Regis, tie fejerverkai ir išgelbėjo jam... - ištaria Elas ir išgirsta pypsėjimą kitame laido gale. Jo sesuo labai užsispyrusi; kai nenori ką nors girdėti, ji to ir nedaro.

O tada šio mėnesio pradžioje jam paskambino Martis.

- Turiu su tavim pasimatyti, dėde Elai. Tu vienintelis, su kuriuo galiu pasikalbėti.

- Tavo mama man paskelbė karą, vaike, - atsako Elas.

- *Tai svarbu.* Prašau. *Prašau.*

Taigi Elas atvažiavo, iškentė šaltą, nepritariamą sesers tylą ir šaltą giedrą gruodžio dieną, atsargiai pasodinęs Martį į keleivio sėdynę, išsivežė pasivažinėti. Tik tą dieną jie nelėkė ir nesikvatojo. Dė-

dė Elas klausėsi Marčio žodžių. Po pasakojimo dėdę Elą apima nerimas.

Martis pradėjo nuo nuostabių fejerverkų nakties ir kaip jis petardomis išmušė kairę padaro akį. Tada papasakojo apie Helouvyną, pastorių Louvą ir kaip jis ėmė siuntinėti jam anoniminius laiškelius... anoniminius iki paskutinių dviejų, sekusių po Milto Stemfulerio žmogžudystės Portlende. Šiuos jis pasirašė, kaip juos ir mokė per anglų kalbos pamokas: *Su pagarba, Martinas Koslas.*

- Nereikėjo siuntinėti jam tų laiškelių, anoniminių ar ne! - atrėžė dėdė Elas. - Viešpatie, Marti! Ar tau niekada nestuktelėjo į galvą, kad tu gali ir *suklysti?*

- Be abejo. Todėl aš ir pasirašiau paskutinius du laiškelius. Nejau nepaklausi, kas atsitiko? Nejau nepaklausi, ar jis nepaskambino mano tėvui ir nepranešė jam, jog aš siuntinėju laiškelius, klausdamas, kodėl jis nepasidaro sau galo, ar teigdamas, jog nebėra kur trauktis?

- Jis to nepadarė, tiesa? - jau žinodamas atsakymą, paklausė Elas.

- Tiesa. Jis nesikalbėjo su mano tėvu nei su mama. Jis nesikalbėjo ir su manimi.

- Marti, gali būti šimtai priežasčių, kodėl...

- Ne. Yra tiktai *viena.* Jis - vilkolakis, jis - Žvėris, tai jis, ir jis laukia pilnaties. Jis negali to padaryti, būdamas pastoriumi Louvu. Tačiau pavirtęs vilkolakiu jis gali mane užčiaupti.

Martis kalbėjo su tokiu kūną stingdančiu paprastumu, jog Elas bemaž patikėjo jo žodžiais.

- Tai ko gi tu nori iš manęs? - paklausė Elas.

Martis paprašė dviejų sidabrinių kulkų ir ginklo. Taip pat jis norėjo, kad dėdė Elas atvažiuotų pas juos Naujųjų metų išvakarėse - naktį, kai patekės pilnatis.

- Nieko panašaus nebus, - atsakė dėdė Elas. - Marti, tu - geras vaikas, bet visai pakvaišęs. Regis, tau prasidėjo Invalido vežimėlio karštligė. Darkart permąstyk savo žodžius, ir pats tai suprasi.

- Galbūt. Bet tik pamanyk, kaip tu pasijusi, kai tau paskambins Naujųjų metų dieną ir praneš, jog mane rado lovoje visą suplėšytą į gabalus? Ar nori, kad tai kristų ant tavo sąžinės, dėde Elai?

Elas jau norėjo atsakyti, bet susičiaupė. Jis įsuko į įvažiavimo keliuką, išgirsdamas, kaip priekiniai ratai po savimi sugirgždina šviežią sniegą, apsisuko ir sustojo. Elas kariavo Vietname ir užsitarnavo porą medalių; jis sėkmingai išvengė ilgesnių santykių su keliomis aistringomis moterimis, bet dabar jautėsi pakliuvęs į dešimtmečio sūnėno spąstus. Į *luošio* dešimtmečio sūnėno spąstus. Na, žinoma, jis nenorėjo, kad tai kristų ant jo sąžinės. Ir Martis tai žinojo. Nes jei dėdė Elas manė, jog yra nors vienas šansas iš tūkstančio, jog Martis neklysta...

Dėdė Elas paskambino po keturių dienų, gruodžio dešimtąją.

- Puikios naujienos! - įvažiavęs į svetainę, pranešė Martis. - Dėdė Elas atvažiuos Naujųjų metų išvakarėse!

- Na, to jau *nebus,* - šalčiausiu, šiurkščiausiu balsu atrėžė jo motina.

Martis nesutriko.

- Oi, atleisk, aš jį jau pakviečiau. Jis sakėsi atsivešiąs šventinio parako židiniui.

Visą likusią dienos dalį Marčio motina svaidė žaibus į jį... bet ji neperskambino savo broliui ir neliepė laikytis atokiau nuo jų namų, o tai svarbiausia.

Tą vakarą per vakarienę Keitė sušnypštė Marčiui į ausį:

- Tu *visada* gauni, ko norėjęs! Ir tik todėl, kad esi luošys!

- Aš tave irgi myliu, sesute.

- Mažas *padauža!*

Keitė pasišalino.

Ir štai pagaliau išaušo paskutinė metų diena. Marčio motina neabejojo, jog Elas nepasirodys pūgai sustiprėjus, vėjui dejuojant ir pustant sniegą lauke. Tiesą pasakius, ir pats Martis akimirką suabejojo... tačiau dėdė Elas atvažiavo apie aštuntą, tik ne sportiniu "Mersedesu", o pasiskolinta keturiais ratais varoma mašina.

Apie pusę dvyliktos visi, išskyrus juodu, nuėjo miegoti, kaip Martis ir numatė. Ir nors dėdė Elas vis dar netiki visa šia istorija, jis atsivežė ne vieną, o du pistoletus, paslėptus po sunkiu viršilos paltu. Pistoletą, užtaisytą sidabrinėmis kulkomis, jis be žodžių atidavė Marčiui, kai jo šeima nuėjo miegoti (tarsi norėdama pabrėžti savo nusistatymą, Marčio motina trenkė miegamojo durimis - labai stipriai trenkė). Kitas pistoletas užtaisytas įprastomis švininėmis kulkomis... bet Elas mano, jog jei tas beprotis bandys šiąnakt čionai įsilaužti (bet laikui bėgant, nieko neįvykus, jis vis labiau ima tuo abejoti), 45-o kalibro "Magnum'as" sugebės jį sustabdyti.

Per televizorių kameros vis dažniau nukreipiamos į didžiulį apšviestą kamuolį ant "Allied Chemical" pastato viršūnės Taims skvere. Bėga paskutinės metų minutės. Minia linksminasi. Kampe priešais televizorių ramiai stovi Koslų šeimos eglutė, jau padžiūvusi, parudavusi, atrodanti nuoga be jau nukabintų dovanėlių.

- Marti, nieko... - pradeda dėdė Elas, bet staiga didysis langas atsiveria į svetainę, įleisdamas vidun kaukiantį vėją, balto sniego gūsius... ir Žvėrį.

Akimirką Elas sustabarėja iš siaubo ir netikėtumo. Žvėris tiesiog milžiniškas, galbūt septynių pėdų ūgio, nors taip susikūprinęs, kad priekinės letenos vos nesivelka kilimu. Vienintelė žalia akis *(kaip Martis ir sakė,* - bejausmiai mąsto Elas, - *viskas, kaip Martis sakė)* apsidairo... ir sustingsta ties Marčiu, sėdinčiu invalido vežimėlyje. Žvėris metasi prie berniuko, iš krūtinės pro didžiulius pageltusius dantis išleisdamas triumfo šūksnį.

Ramiai, visiškai nepakitusiu veidu Martis pakelia 38-o kalibro pistoletą. Jis atrodo toks mažytis savo vežimėlyje; kojos - it pagaliukai po nublukusiais džinsais su kailinėmis šlepetėmis ant visą gyvenimą buvusių bejausmių pėdų. Ir neįtikėtina, virš pamišusio vilkolakio staugimo, virš vėjo kauksmo, virš savo paties padrikų minčių, - kaip visa tai gali vykti tikrų žmonių ir daiktų pasaulyje, - virš visa tai Elas išgirsta savo sūnėno žodžius:

- Vargšas pastorius Louvas. Pabandysiu jus išlaisvinti.

Ir kai vilkolakis puola ištiesęs rankas-letenas į priekį, jo šešėliui šmėkštelint ant kilimo, Martis iššauna. Dėl mažesnio parako kiekio pistoletas pokšteli absurdiškai negarsiai, panašiai kaip orinis šautuvas.

Tačiau vilkolakio pykčio stūgesys sustiprėja, tapdamas beprotišku klyksmu iš skausmo. Jis trenkiasi į sieną ir petimi kiaurai perduria ją. Kurjero ir Ivso paveikslas nukrinta vilkolakiui ant galvos, nuslenka tankiu nugaros kailiu ir, Žvėriui pasisukus, bumpteli ant grindų. Kraujas plūsta žvėrišku plaukuotu veidu, žalia akis vartosi iš sumišimo. Vilkolakis urgzdamas ima slinkti Marčio link, gniaužydamas rankas-letenas. Iš jo nasrų veržiasi kruvinos putos. Martis suima pistoletą abiejomis rankomis lyg kūdikis - savo puodelį. Jis laukia, laukia... ir kai vilkolakis vėl liuokteli ant jo, jis iššauna antrąkart. Sunku patikėti, bet antra žvėries akis užgęsta it žvakė stipriame vėjyje! Vilkolakis suklykia ir apakintas ima sverdėti prie lango. Pūga pakelia užuolaidas ir apsuka jomis jo galvą, - Elas pastebi, kaip kruvinos dėmės ima plėstis ant balto audeklo, - o televizoriaus ekrane didžiulis apšviestas kamuolys ima kristi ant pastato.

Vilkolakis parkrinta ant kelių, kai išsigandęs Marčio tėtis ryškiai geltona pižama įbėga į kambarį. 45-o kalibro “Magnum’as” vis dar guli ant Elo kelių. Jis net nebandė jo pakelti.

Žvėris nudrimba ant grindų... vienąkart krūpteli... ir nudvesia.

Ponas Koslas išsižiojęs įsispokso į jį.

Martis atsigręžia į dėdę Elą su rūkstančiu pistoletu rankose. Jo veidas atrodo pavargęs... bet ramus.

- Su Naujaisiais metais, dėde Elai. Jis nebegyvas. Žvėris nebegyvas.

Martis pravirksta.

Ant grindų, po geriausiomis ponios Koslo užuolaidomis, vilkolakis ima keistis. Plaukai, dengę visą veidą ir kūną, pradeda kažkaip *trauktis vidun.* Lūpos, išsišiepusios iš skausmo ir įniršio, atsipalaiduoja ir uždengia mažėjančius dantis. Letenos stebuklingai ištirpsta, virsdamos delnais su apgailėtinai nukramtytais nagais.

Ant grindų lieka gulėti pastorius Lesteris Louvas, įsipainiojęs į kruviną užuolaidą. Snaigės suka ratus aplink jo kūną.

Dėdė Elas prieina prie Marčio ir ima jį guosti. Marčio tėvas vis dar spokso į nuogą, ant grindų gulintį kūną. Pagaliau, įsisupusi į naktinius marškinius, į kambarį įsliūkina Marčio motina. Elas stipriai stipriai apkabina Martį.

- Puikiai pasidarbavai, vaike, - šnibžda jis. - Aš tave myliu.

Lauke vėjas kaukia ir stūgauja priešais sniegu aplipusį dangų, ir pirmoji Naujųjų metų minutė Tarkers Milse tampa tik istorija.

# EPILOGAS

Bet kuris tikras mėnulio stebėtojas iškart supras, jog, nepaisydamas metų, aš labai jau laisvai disponavau mėnulio ciklu - dažniausiai pasinaudodamas dienomis (Valentino diena, Liepos ketvirtąja ir t. t.), kurios mūsų mintyse "užtvirtina" tam tikrą mėnesį. Tiems skaitytojams, kuriems atrodo, jog esu tikras neišmanėlis, drąsiai sakau, kad taip nėra... tačiau buvo pernelyg sunku atsispirti tokiai pagundai.

Stivenas Kingas
*1983 m. rugpjūčio 4 d.*

# Sulysėlis

## Pirmas skyrius

## 246

*"Liesėk!", senas čigonas pūvančia nosimi sukužda Viljamui Halekui, kai šisai su savo žmona Heide išeina iš teismo rūmų. Tik tą vieną žodį, dvelktelėjusį su šleikštoko salsvumo pritvinkusiu jo kvapu. "Liesėk!". Ir, nespėjus Halekui atšlyti, senasis čigonas ištiesia ranką ir paglosto jo skruostą vienu iškreivintu pirštu. Čigono lūpos prasiskiria it žaizda, apnuogindamos keletą styrančių iš dantenų nelyginant antkapiniai akmenys dantgalių - juodų ir žalių. Tarp jų išsirango jo liežuvis ir išslysta laukan suvilgyti prasišiepusių kandžių lūpų.*

*"Liesėk!".*

✧

Šis prisiminimas gan atsitiktinai sugrįžo Biliui Halekui, kai šisai su apvyniotu apie juosmenį rankšluosčiu septintą ryto stovėjo ant svarstyklių. Gardūs kiaušinienės su lašinukais kvapai atsklido iš apačios. Jis turėjo šiek tiek pasilenkti priekin, kad galėtų perskaityti skaičius skalėje. Na... tiesą sakant, jis turėjo pasilenkti priekin

daugiau nei šiek tiek. Po teisybei, turėjo gerokai pasilenkti. Jis buvo storas. Pernelyg storas, kaip daktaras Hjustonas mėgaudavosi malonumu jam sakyti. *Jeigu kartais niekas tau nėra to sakęs, tuomet teikis išklausyti mane,* po paskutiniosios apžiūros tarė jam Hjustonas. *Tavo amžiaus, pajamų ir įpročių žmogus pasiekia širdies smūgio zoną, sulaukęs maždaug trisdešimt aštuonerių metų, Bili. Privalėtumei numesti šiek tiek svorio.*

Bet šįryt naujienos pasirodė geros. Jis numetęs tris svarus, nuo 249 iki 246.

Na... iš tikrųjų svarstyklės rodė 251, kai paskutinįsyk jis išdrįso ant jų atsistoti ir gerai pasižiūrėti, tačiau tuomet buvo su kelnėmis, taip pat kišenėse turėjo šiek tiek smulkiųjų, jau neminint žiedo su raktais ir šveicarų gamybos kareiviško peilio. Be to, antro aukšto vonios kambario svarstyklės visad rodydavo daugiau. Bilis širdy buvo tuo įsitikinęs.

Užaugęs Niujorke, jis buvo girdėjęs, kad čigonai turi pranašystės dovaną. Galbūt čia įrodymas. Jis pabandė nusijuokti ir tesugebėjo išspausti iš savęs menkutę, ne itin vykusią šypsenėlę; dar per anksti juoktis iš čigonų. Praeis kiek laiko, ir dalykai ims atrodyti kitoje šviesoje - Bilis buvo pakankamai suaugęs, kad tą žinotų. Bet šiuo metu jis tebesijautė blogai dėl per didelio savo pilvo ir nuo minties apie čigonus. Visa širdimi vylėsi, kad jam gyvenime nebeprisireiks susitikti nė su vienu. Nuo šiolei vakarėliuose jis vengsiąs būrimų iš delno ir apsistosiąs tik prie "Ouija" lentos*. Jeigu ir prie šios.

- Bili? - atskriejo iš apačios.

- Einu!

Jis apsirengė, su kone pasąmoninga graužatimi pastebėdamas, kad nepaisant trijų svarų netekties kelnės per juosmenį vėl darosi ankštos. Jo juosmens matmuo dabar buvo keturiasdešimt du. Lygiai

---

* Tar. "uidža" - firminis komplektas, susidedantis iš planšetės ir lentos su alfabeto raidėmis ir įvairiais kitais simboliais, vartojamais spiritistinių seansų metu.

12:01 Naujųjų metų dieną Bilis metė rūkyti, tačiau už tą sumokėjo. Dargi kaip sumokėjo. Su neužsegta marškinių apykakle ir laisvai kabančiu ant kaklo kaklaraiščiu jis nulipo apačion. Linda, jo keturiolikmetė duktė, kaip tik išeidinėjo pro duris, plaikstydama sijonu ir švysčiodama arklio uodegėle, šįryt perrišta seksualiai atrodančiu aksominiu kaspinu. Savo knygas nešėsi pasikišus po pažastimi. Kitoje jos rankoje gyvai šiugždėjo dvejetas ryškiaspalvių, raudonas ir baltas, varžybų striksės pomponų.

- Ate, tėti!

- Geros dienos, Lin.

Jis atsisėdo prie stalo ir pastvėrė “The Wall Street Journal”.

- Meile mano, - pratarė Heidė.

- Brangioji, - didingai atsakė jis ir padėjo žurnalą viršeliu žemyn ant sukiojamojo valgių padėklo.

Žmona pastatė priešais jį pusrytį: garuojančią krūvą kiaušinienės, karšto pudingo su razinomis, penkias riekeles kaimiškai paskrudintos bekonienos. Skanu. Įsmuko krėslan priešais jį pusryčių kertelėje ir užsirūkė “Vantage 100”. Sausis ir vasaris praėjo įtemptai - pernelyg daug “ginčų”, kurie tik buvo kivirčų priedanga, pernelyg daug naktų, kurios pasibaigdavo juodviems miegant nusigręžus vienas nuo kito. Bet abu pasiekė *modus vivendi**: Heidė liovėsi jį graužus dėl antsvorio, o jis - vampsėjęs dėl to, kad ji įpratus palikti per dieną pusantro pakelio nuorūkų. Tai padėjo juodviem sulaukti gana pakenčiamo pavasario. Ir neskaitant privačios pusiausvyros tarp jų pačių, atsitiko ir kitų gerų dalykų. Pirma, Halekas buvo paaukštintas pareigomis. “Grilis, Penšlis ir Kinderis” dabar tapo “Grilis, Penšlis, Kinderis ir Halekas”. Heidės motina galop įgyvendino savo seną grasinimą persikelti atgal į Virdžiniją. Linda pagaliau tapo mokyklos komandos strikse, ir Biliui tatai buvo didelė palaima; kartkartėmis jam atrodydavo, kad nuo Lindos maivymosi išeis iš proto. Visa klostėsi tiesiog puikiai.

---

* Lot. pažodžiui - “gyvenimo būdas”, t. y. pakenčiama, kad ir laikina, santarvė.

O paskiau miestan atvyko čigonai.

*"Liesėk!", tuomet pasakė senasis čigonas, ir kas per velnias buvo ano nosiai? Sifilis? Vėžys? Ar dar kas nors baisiau, kaip antai raupsai? Ir, beje, kodėl tu negali paprasčiausiai liautis apie tai galvojęs? Kodėl negali paprasčiausiai palikti tai ramybėje?*

- Tu negali išmesti tai iš galvos, ar ne? - staiga prabilo Heidė - taip staiga, jog Halekas krūptelėjo savo krėsle. - Bili, juk ne tavo kaltė. Teisėjas taip pasakė.

- Aš ne apie tai galvojau.

- Tad *apie ką* tu galvojai?

- Apie žurnalą, - atsakė jis. - Jame rašoma, kad prekyba būstais šį ketvirtį vėl nuslūgo.

Teisybė, ne jo kaltė; teisėjas taip pasakė. Teisėjas Rosingtonas. Savo draugams - Keris.

*Tokiems draugams kaip aš,* pagalvojo Halekas. *Nemažai žaistas golfas su senuoju Keriu Rosingtonu, kaip tu ir pati gerai žinai, Heide. Per Naujųjų metų sutiktuves pas mus prieš dvejus metus - tais metais, kai aš ketinau mesti rūkyti ir nemečiau, - kas per tradicinį naujametinį bučinį tave sugriebė už, ak, tokio grabaliotino papyčio? Atspėk, kas? Kaipgi, aiman! Tai buvo gerasis senasis Keris Rosingtonas, dievaži, kaip aš gyvas!*

Taip. Gerasis senasis Keris Rosingtonas, prieš kurį Bilis yra gynęs per tuziną municipalinių bylų. Gerasis senasis Keris Rosingtonas, su kuriuo kartkartėmis klube Bilis lošdavo pokerį. Gerasis senasis Keris Rosingtonas, kuris neapvylė, kai jo gerasis senasis golfo ir pokerio bičiulis Bilis Halekas (Keris, būdavo, kai kada patapšnos jam per nugarą ir sušuks: "Kaip dalykėliai, dručki Bili?") stojo prieš jį teisme - ne ginti kokio nors municipalinio įstatymo punkto, bet apkaltintas žmogžudyste per autoįvykį.

*Ir kai Keris Rosingtonas neapvylė, kas pasakė, "Fui, vaikučiai"? Kas visame tame puikiajame Fervjū mieste pasakė "Fui"? Ogi niekas, štai kas! Niekas nepasakė "Fui!" Galų gale, kas jie tokie buvo? Ne kas kita, kaip tik banda purvinų čigonų. Kuo greičiau jie iš-*

*sidangintų iš Fervjū ir leistųsi keliu savo senaisiais universalais su priklijuotais ant užpakalinių buferių NRA* lipdukais, kuo greičiau mes pamatytume jų savos gamybos turistinių priekabų ir savaeigių namukų paskuigalius, tuo geriau. Kuo greičiau, tuo...*

*...liesėk!*

Heidė užsitraukė pro nosį cigaretės dūmų ir tarė:

- Šikt man ant tos būstų prekybos. Puikiai tave pažįstu.

Bilis spėjo, jog taip. Ir spėjo, jog ji irgi galvojo apie tą patį. Pernelyg buvo išblyškęs jos veidas. Atrodė pagal savo amžių, - trisdešimt penkerių, - o tai pasitaikydavo retai. Juodu susituokė jauni, labai jauni, ir jis vis dar prisimena komivojažierių, kuris sykį, kai jie jau buvo susituokę trejus metus, atvyko prie jų durų, pardavinėdamas dulkių siurblius. Tasai pažvelgė į dvidešimt dvejų metų Heidę Halek ir mandagiai paklausė: "Ar tavo mamutė namie, auksel?"

- Tas negadina man apetito, - atšovė jis, ir tikrai tai buvo tiesa. Kad ir graužiamas nerimo, sudorojo kiaušinienę, o ir iš bekonienos nebebuvo likę nė žymės. Nugėrė pusę savo apelsinų sulčių ir apdovanojo ją senuoju plačiu Bilio Haleko šypsniu. Heidė pamėgino jam irgi nusišypsoti, tačiau ne visai jai tai pavyko. Jis įsivaizdavo ją užsikabinant užrašą: MANO ŠYPSOKLĖ LAIKINAI NEVEIKIA!

Bilis pasilenkė per stalą ir paėmė jos ranką.

- Heide, viskas gerai. O jeigu ir ne, tai jau visa praeity.

- Aš žinau, kad taip. Žinau...

- Ar Linda?..

- Ne. Jau nebe. Ji sakė... ji sako, kad draugės labai ją atjaučia.

Kokią savaitę po to įvykio jų duktė išgyveno nemalonų laiką. Pareidavo iš mokyklos apsiašarojusi arba netoli to. Liovėsi valgius. Jos veidas nuolat buvo paraudęs. Halekas, stengdamasis neperlenkti, nuėjo pasimatyti su jos klasės vadove, mokyklos direktoriaus pavaduotoja, Lindos numylėtąja mis Niering, kuri dėstė fizkultūrą ir vadovaudavo striksėms per varžybas. Jis nustatė (ak, koks tinkamas

---

* National Rifle Association - Nacionalinė Šaulių Asociacija *(angl.)*.

teisinis žodis), kad Linda yra erzinama - šiurkščiai ir nejuokingai, kaip dažniausiai būna tarp vidurinių mokyklų jaunimėlio, ir dargi, be abejo, netaktiškai, atsižvelgiant į aplinkybes, bet ko norėti iš amžiaus grupės, kurioje manoma, kad juokeliai apie negyvus kūdikius - sąmojingumo viršūnė?

Tada pasiūlė Lindai pasivaikštinėti su juo gatve. Abipus Žibintų alėjos rikiavosi skoningi, patraukti kiek giliau į kiemus namai - namai, kurių kaina prasideda maždaug nuo 75 000 dolerių ir, einant priemiesčio klubo linkui, gatvės gale kyla iki 200 000 dolerių kategorijos, su plaukiojimo baseinu ir sauna viduje.

Linda mūvėjo savo senaisiais dryžuotais šortais, kurie dabar per vieną siūlę buvo prairę... ir, Halekas pastebėjo, jos kojos buvo tapusios tokios ilgos ir kumelaitiškos, jog iš po šortų prasikišo geltonų medvilninių kelnaičių mezginėliai. Jį smilktelėjo podraug gailesio ir pasibaisėjimo jausmas. Linda auga. Bilis spėjo ją nutuokiant, kad seni džinsiniai šortai per maži ir, be to, sunešioti, bet, matyt, jinai jais apsimovė, kadangi tai buvo jungtis su saugesne vaikyste, vaikyste, kurioje tėtukams nereikia eiti į teismą ir stoti prieš kaltinimą (nesvarbu, koks iš anksto sutvarkytas tas kaltinimas būtų, turint omeny, kad teisėjo plaktukas - tavo seno golfo draugužio bei girto tavo žmonos papyčių graibišiaus Kerio Rosingtono rankose), vaikyste, kurioje per ketvirtąją pertrauką, kai futbolo aikštės tribūnose valgai savuosius priešpiečius, nepripuola mergiotės, klausdamos, kiek tavo tėtis užsidirbo taškų, nugalabydamas senąją ledi.

✧

*Tu supranti, kad tai buvo nelaimingas atsitikimas, juk taip, Linda?*

*Nežiūrėdama į jį, dukra linkteli. Taip, tėti.*

*Ji išniro tarp dviejų automobilių, nedirstelėjusi nė vienon pusėn. Neturėjau laiko sustoti. Visiškai neturėjau laiko.*

*Tėti, nenoriu apie tai girdėti.*

*Žinau, kad nenori. Ir aš nenoriu apie tai kalbėti. Tačiau tu girdi apie tai. Mokykloje.*

*Ji baugščiai paskersuoja į jį. Tėti! Tu juk...*

*Nenuėjau pas tave į mokyklą? Taip, nuėjau. Tačiau tik vakar, pusę keturių. Mokinių visai nebuvo, bent kiek aš galėjau matyti. Niekas nesužinos.*

*Duktė atsileidžia. Šiek tiek.*

*Girdėjau, kad su tavimi gana šiurkščiai elgiamasi. Apgailestauju dėl to.*

*Nebuvo taip blogai, sako ji, paimdama jo ranką. Jos veidas - švieži piktokos išvaizdos spuogai, išbėrę kaktą - byloja ką kita. Spuogai sako, kad iš tiesų su ja elgėsi šiurkščiai. Turėti areštuotą gimdytoją - tai ne iš tokių situacijų, kurias netgi Džudė Blium* nagrinėja (nors ji kada nors veikiausiai tą padarys).*

*Aš taip pat girdžiu, kad tu gana gerai laikais, sako Bilis Halekas. Per daug neimi į galvą. Nes jeigu tik jie kada nors pamatytų, kad šitai tave žeidžia...*

*Aha, žinau, niūriai atsako ji.*

*Mis Niering pasakė, kad labai tavimi didžiuojasi, taria jis. Tai mažytis melas. Mis Niering ne visai taip sakė, bet ji tikrai apie Lindą gerai atsiliepė, ir tai Halekui reiškė bemaž tiek pat, kiek ir jo dukteriai. Ir šis melas atlieka savo darbą. Lindos akys prašviesėja, ir ji pirmąsyk pažvelgia į Haleką.*

*Tikrai?*

*Tikrai, patvirtina Halekas. Melas nuskamba lengvai ir įtikinamai. Kodėl ne? Kaip tik pastaruoju metu jam nemažai teko meluoti.*

*Ji spusteli jam ranką ir dėkingai nusišypso.*

*Gan greit jie atstos, Lin. Susiras kitą kaulą graužti. Kuri nors mergaitė pastos ar kurio nors mokytojo neatlaikys nervai, ar kuris nors berniukas bus išmestas iš mokyklos už tai, kad pardavinėjo žolytę ar kokainą. Ir atsikabins nuo tavęs. Supranti?*

---

* Judy Blume - amerikiečių psichologė, rašanti knygas paaugliams jiems rūpimais klausimais: apie narkotikus, susvetimėjimą, ankstyvąjį seksą ir t. t.

*Staiga duktė apsiveja jį rankomis ir stipriai prisiglaudžia. Bilis nusprendžia, kad ji galų gale ne taip jau sparčiai auga ir kad ne visos melagystės blogos. Aš myliu tave, tėtuk, sako ji.*

*Aš irgi tave myliu, Lin.*

*Jisai savo ruožtu ją apkabina, ir staiga kažkas jo smegeninės priekyje įjungia stiprų stereogarsintuvą; Bilis vėl išgirsta dvigubą dunktelėjimą: pirmąsyk - kai "98-tuko" priekinis buferis parmuša seną čigonę su skaisčiai raudona skarele viršum retų plaukų, antrąsyk - kai dideli priekiniai ratai pervažiuoja šią.*

*Heidė suklinka.*

*Ir jos delnas palieka Haleko papilvę.*

*Halekas prispaudžia dukterį stipriau prie savęs, jusdamas, kaip visas jo kūnas pašiurpsta žąsies oda.*

✧

- Dar kiaušinių? - paklausė Heidė, įsibraudama į jo mintis.

- Ne. Ne, dėkui, - jis pažvelgė į savo tuščią lėkštę su šiokiu tokiu kaltės jausmu; nesvarbu, kad ir kaip blogai klostytųsi dalykai, jie niekad nepasiekdavo tokio blogumo, jog sutrikdytų jam miegą ar apetitą.

- Tau tikrai viskas?..

- Gerai? - jis nusišypsojo. - Man gerai, tau gerai, Lindai gerai. Kaip jie ten sako tose muilo operose - košmaras baigėsi, gal galėtume sugrįžti prie savų gyvenimų?

- Tai miela mintis, - šįsyk ji sugrąžino jam šypseną savo pačios tikrąja - ir vėl staiga tapo nepilnų trisdešimties, švytinti. - Nori, likusios bekonienos? Dar yra dvi riekelės.

- Ne, - pasakė jis, pagalvodamas, kaip kelnės veržia jo minkštą taliją (cha-cha, kokią taliją? Žemas ir nejuokingas Donas Riklas* šūktelėjo jo mintyse. *Paskutinįsyk, kai tu turėjai taliją, tas buvo apie*

---

* Don Rickles - komedinis televizijos aktorius, sukinėjęsis Frenko Sinatros draugijoje, pasižymįs šiurkščiu, agresyviu, dažnai žiūrovus įžeidžiančiu humoru.

*1978-uosius, apvalus ledo rituly),* ir jam teko įtraukti pilvą, kad galėtų susegti kabliuką. Paskiau jis pagalvojo apie svarstykles ir pridūrė: - O gal suvalgysiu kokį vieną. Aš numečiau tris svarus.

Žmona jau stovėjo prie viryklės, nepaisant jo pradinio "ne" - *kartais ji taip gerai mane pažįsta, jog tai varo neviltin,* pagalvojo jis. Dabar ji atsigręžė:

- Vadinas, tu vis dar apie tai mąstai.

- Visai ne, - atšovė jis irzdamas. - Nejau žmogus šiaip sau negali numesti tris svarus? Tu vis kartoji, kad aš tau labiau patikčiau šiek tiek...

*liesesnis*

- ...ne toks įmitęs, - nagi jinai privertė jį vėl pagalvoti apie tą čigoną. Velniai rautų! Apie išėstą čigono nosį ir šiurkštumo pojūtį, kai to vienas pirštas slinko jo skruostu mirksnį prieš Biliui sureaguojant ir atšlyjant - panašiai atšlytum nuo voro ar krebždančio vabalų knibždėlyno po supuvusiu rąstu.

Ji atnešė jam bekonieną ir pabučiavo į smilkinį.

- Atleisk. Gali varyti toliau ir numesti šiek tiek svorio. Bet jeigu nepavyks, atmink, ką sako misteris Rodžersas*...

- ...patinki man toks, koks esi, - sutartinai užbaigė jie abu.

Bilis pabarbeno į apverstą ant sukiojamojo padėklo "The Wall Street Journal", tačiau tie dalykai pernelyg slegiantys. Jis atsistojo, išėjo laukan ir gėlių klomboje susirado Niujorko "Times". Vaikėzas visada jį numesdavo gėlių klombon, savaitės pabaigoje niekad negalėdavo tiksliai pasakyti, kas jam priklauso ir niekaip nepajėgdavo prisiminti Bilio pavardės. Ne sykį Bilis save klausdavo, ar įmanoma, kad dvylikametis vaikėzas būtų ištiktas Alzheimerio ligos.

Jis atsinešė vidun laikraštį, atskleidė sporto puslapį ir suvalgė lašinius. Buvo nugrimzdęs į bokso rezultatus, kai Heidė atnešė antrą porciją pudingo - auksinio, su ištirpusiu sviestu.

Halekas sudorojo šį, bemaž nesuvokdamas, ką darąs.

---

* Personažas iš komiško TV šou vaikams "Misterio Rodžerso kaimynai", švelnus, maloniai kalbantis žmogelis.

# Antras skyrius

# 245

Mieste byla dėl žalos atlyginimo, kuri tęsėsi daugiau nei trejus metus - byla, kuri, kaip jis tikėjosi, vienokiu ar kitokiu pavidalu užsitęs dar *kitus* trejus ar ketverius metus - netikėtai ir sėkmingai užsibaigė įpusėjus rytui, per teismo posėdžio pertrauką ieškovui sutikus su suma, kurios kitaip nei stulbinančia nepavadinsi. Halekas negaišo laiko, kad minėtasis ieškovas, dažų gamintojas iš Šenektadžio, ir jo paties klientas, teisėjo patalpose pasirašytų laisvo susitarimo dokumentą. Ieškovo advokatas, aiškiai sutrikęs ir vis dar negalėdamas patikėti, žvelgė, kaip Bilio klientas, "Good Luck" dažų kompanijos prezidentas, brėžė savo parašą ant šešių dokumento kopijų ir kaip teismo klerkas, sodriai blykčiodamas savo plike, patvirtina kiekvieną kopiją. Bilis sėdėjo ramus, pasidėjęs rankas ant kelių, jausdamasis, lyg būtų išlošęs Niujorko loterijoje. Iki priešpiečių visa buvo baigta, liko tik atšvęsti.

Bilis kartu su savo klientu nuvažiavo pas O'Lunį, užsakė klientui "Chivas" viskio vandeniui skirtame stikle, o sau - mineralinio ir paskiau paskambino į namus Heidei.

- Mohonkas, - pasakė jis, kai jinai pakėlė ragelį. Tai buvo plačiai nusidriekęs kurortas Niujorko valstijos šiaurėje, kur seniai seniai juodu buvo praleidę savąjį medaus mėnesį - kaip dovaną nuo Heidės tėvų. Abu jie šią vietą įsimylėjo, ir nuo tada du kartus atostogavo tenai.

- Kas?

- Mohonkas, - pakartojo jis. - Jeigu tu nenori važiuoti, pasikviesiu Džiljaną iš kontoros.

- Ne, tu to *nepadarysi!* Bili, *koks* reikalas?

- Tai nori važiuoti ar nenori?

- *Žinoma,* noriu! Šį savaitgalį?

- Rytoj, - jeigu tau pavyks sutvarkyti, kad misis Bin ateitų pakontroliuoti Lindos ir pasižiūrėtų, kad indai būtų suplauti ir kad svetainėje prieš televizorių nevyktų orgijos. Ir jeigu...

Bet džiugus klyksnis mirksnį nustelbė jo balsą.

- Tavo byla, Bili! Dažų kvapai, nervų sutrikimas, psichozės reiškiniai ir...

- Kenlis rengiasi sutikti su kompensacija. Iš teisybės, Kenlis jau sutiko. Po keturiolikos metų nuobodžios šūdalynės ir ilgų, visiškai beprasmiškų teisinių išvedžiojimų tavo vyras galiausiai laimėjo vieną bylą geriečiams. Aiškiai, galutinai, be jokios abejonės. Kenlis sutiko, ir aš viršūnėje.

- Bili! Dievuliau! - vėl klyktelėjo ji - taip garsiai, jog telefonas iškreipė garsą. Bilis išsišiepęs patraukė nuo ausies ragelį. - Kiek gauna tavasis vyriokas?

Bilis pasakė sumą, ir šįsyk jis turėjo laikyti patraukęs nuo ausies ragelį bemaž penkias sekundes.

- Kaip manai, Linda nepyks, jeigu mes pasiimsime penkias dienas išeiginių?

- Kai ji galės nesigulti iki pirmos, žiūrėdama kabelinės televizijos naktinę laidą, ir pasikvietus pas save Džordžiją Denver paplepėti apie berniukus ir mėgautis mano šokoladiniais saldainiais? Tu juokauji? Ar šiuo metų laiku nebus tenai šalta, Bili? Gal tau įdėti tavo žaliąjį megztinį? O gal parką* arba brezentinę striukę? Arba abi? Ar tu?..

Bilis paliko jai pačiai nuspręsti ir sugrįžo pas savo klientą. Šis jau buvo perpus ištuštinęs didžiulį stiklą “Chivas” ir pasinešęs pasakoti lenkiškus anekdotus. Atrodė it plaktuku trenktas per galvą. Halekas išgėrė savąjį martinį ir puse ausies klausėsi banalių sąmojų apie lenkų dailides ir lenkų restoranus, o mintys džiugiai tiksėjo apie kitus dalykus. Byla gali turėti toli siekiančių pasekmių; dar per anksti teigti, kad ji pakeis jo karjeros eigą, bet galimas daiktas. Vi-

---

* Eskimiška kailinė striukė arba ilgi vilnoniai marškiniai su gobtuvu, apvedžioti kailiu.

sai galimas daiktas. Neblogai tokiai bylai, kurios stambiosios firmos imasi labdaros dėlei. Tai galėtų reikšti, kad...

*...pirmasis krestelėjimas mesteli Heidę priekin, ir jinai sugniaužia jo organą, bet Bilis tik neaiškiai pajunta skausmą slėpsnose. Kresteli pakankamai stipriai, kad užsirakintų jos saugos diržas. Trykšteli kraujas - trys dešimtcenčio dydžio tiškalai - ir pasklinda po priekinį stiklą nelyginant raudonas lietus. Ji netgi nesuspėjo suklikti; pradės klykti vėliau. Jis netgi nesuspėjo suvokti, kas dedasi. Suvokimas ims ateiti krestelėjus antrusyk. Ir jis...*

...vienu ypu išlenkė likusį martinį. Į akis plūstelėjo ašaros.

- Jūs gerai jaučiatės? - paklausė jo klientas, Deividas Duganfildas.

- Taip gerai, jog jūs nepatikėtumėte, - pasakė Bilis ir ištiesė ranką savo klientui. - Sveikinu, Deividai, - nebegalvos apie įvykį, nebegalvos apie čigoną su pūvančia nosimi. Šis yra vienas iš geriečių; tas aiškiai matyti iš Duganfildo stipraus rankos spūstelėjimo ir pavargusios kvailokos šypsenos.

- Dėkui, žmogau, - atsakė Duganfildas. - Dėkui už tiek daug, - jisai staiga pasilenkė per stalą ir negrabiai apkabino Bilį Haleką. Bilis irgi atvėrė jam glėbį. Bet kai Deividas Duganfildas rankomis apsivijo jam kaklą, vienas šio delnas slystelėjo aukštyn jo skruosto kampu, ir Bilis vėl pagalvojo apie keistą senojo čigono glamonę.

*Jis palytėjo mane,* pagalvojo Halekas ir netgi glausdamas prie savęs klientą nejučia sudrebėjo.

✧

Pakeliui į namus jis mėgino galvoti apie Deividą Duganfildą, - Duganfildas buvo tinkamas minčių objektas, - bet, užuot galvojęs apie Duganfildą, tuo metu, kai atsidūrė ant Triboro tilto, jisai susigriebė mąstąs apie Dželinį.

Didžiumą popietės jis ir Duganfildas praleido pas O'Lunį, bet iš pradžių Biliui buvo kilęs noras nusivežti savo klientą į "Tris brolius" - restoraną, kurio neoficialusis slaptas dalininkas buvo Ričar-

das Džinelis. Praėjo jau keleri metai nuo tada, kai jis paskutinįsyk lankėsi "Broliuose", - turint galvoje Džinelio reputaciją, tai būtų buvę neprotinga, - bet kaip tik apie "Brolius" jis vis dar pirmiausia pagalvodavo.

Biliui tenai yra tekę skaniai pavalgyti ir smagiai praleisti laiką, nors Heidė niekad pernelyg nesižavėjo nei ta vieta, nei Džineliu. Džinelis jai kėlė baimę.

Išvažiuojant iš Gan Hilo kelio į Niujorką kertančią magistralę, jo mintys taip nuspėjamai sugrįžo prie senojo čigono, kaip arklys sugrįžta savo tvartan.

*Būtent apie Džinelį tu pirmiausiai pagalvojai. Kai tądien sugrįžai namo ir aptikai Heidę virtuvėje verkiančią prie stalo, pirmiausia tu pagalvojai apie Džinelį. "Ei, Riči, šiandien aš užmušiau vieną senę. Ar galiu atvažiuoti miestan ir pasišnekėti su tavimi?"*

Bet Heidė buvo gretimais kambaryje, ir ji nebūtų supratusi. Bilio ranka siektelėjo telefono ir nusileido. Netikėtai aiškiai toptelėjo, kad jis, klestintis advokatas iš Konektikuto, iškilus keblumams, tepagalvoja apie vienintelį asmenį, kuriam galėtų paskambinti: Niujorko banditėliui, nuo seno pratusiam iššaudyti konkurentus.

Džinelis buvo aukštas, ne kažin kokios išvaizdos, bet iš prigimties mėgstantis gražiai rengtis. Turėjo stiprų ir malonų balsą - ne tokį, kokį susietum su narkotikais, amoralumu ir žmogžudyste. Jis buvo susijęs su visais trim, jeigu tikėt policijos raportais. Bet kaip tik Džinelio balsą Bilis troško išgirsti aną baisią popietę - po to, kai Dankanas Hoplis, Fervjū policijos šefas, jį paleido.

- ...ar tik sėdėsite čia visą dieną?

- A? - krūptelėjo Bilis. Susivokė sėdįs viename iš kelių mokesčio rinkliavos kioskelių prie Raijo aikštės, už jo jau rikiavosi mašinų virtinė.

- Paklausiau, mokėsit ar tik?..

- Tvarka, - tarė Bilis ir padavė rinkliavininkui dolerį. Gavo grąžą ir nuvažiavo toliau. Bamaž iki Konektikuto, kol pasieks Heidę, reikia pravažiuoti pro devyniolika atšakų iš magistralės, paskiau pa-

sukti Mohonko link. Nepasisekė nukreipti minčių Duganfildu, tad pabandyk Mohonku. Nagi, trumpam pamirškime senę ir senį čigonus, ką?

Bet jo mintys vėl nuplūduriavo prie Džinelio.

Bilis susipažino su juo per firmą, kuri prieš septynerius metus suteikė Džineliui kai kurias juridines paslaugas - paslaugas, susijusias su inkorporavimu. Ši užduotis buvo pavesta Biliui, tuo metu dar labai jaunam firmos teisininkui. Nė vienas iš vyresniųjų partnerių nenorėjo prie to prisiliesti. Netgi tuomet Ričio Džinelio reputacija buvo labai bloga. Bilis niekada nepaklausė Kerko Penšlio, kodėl firma apskritai sutiko turėti Džinelį savo klientu; jam būtų pasakę eiti ir užsiiminėti savo popieriais, o politikos klausimus palikti vyresniesiems. Jisai spėjo, kad Džinelis žino apie kieno nors slaptas nuodėmėles; buvo iš tokių, kurie visada ausimi prigludę prie žemės.

Bilis pradėjo savo trijų mėnesių trukmės darbą "Trims broliams", tikėdamasis patirti antipatiją ir galbūt baimę žmogui, dėl kurio dirbo. Tačiau pajautė šiam trauką . Džinelis turėjo žavesio, su juo buvo įdomu bendrauti. Be to, Bilis susilaukė iš ano daugiau orumo ir pagarbos, kokių dar ketverius metus nepatirs savo paties firmoje

Bilis sulėtino prie Norvalko kelio rinkliavos automato, įmetė trisdešimt penkis centus ir vėl įsiliejo į transporto srautą. Mašinaliai jis pasilenkė priekin ir atidarė daiktadėžę. Po žemėlapiais ir mašinos nuosavybės dokumentais buvo du pakeliai "Twinkies"*. Jis atplėšė vieną ir ėmė godžiai valgyti, keletas trupinių nubyrėjo jam ant švarko.

Visas jo darbas dėl Džinelio buvo baigtas gerokai prieš tai, kai didysis Niujorko žiuri apkaltino žmogėną užsakius seriją gangsteriškų egzekucijų narkotikų karo įkandin. Kaltinimai atėjo iš Niujorko Aukščiausiojo teismo 1980-ųjų rudenį. Jie buvo numarinti 1981-ųjų pavasarį, pirmiausia dėl penkiasdešimtprocentinio kaltinimo liudytojų mirtingumo. Vienas buvo susprogdintas savo automobilyje

* Firminiai vyniotiniai pyragėliai su jūržolių įdaru, lazdelių pavidalo, pakuojami po du. Labai kaloringi.

podraug su dviem ar trim policijos detektyvais, priskirtais jį saugoti. Kitam buvo perdurta gerklė lietsargio rankenos nuolauža, kai sėdėjo Didžiosios Centrinės metro stoties batų valytojo kėdėje. Tad nieko stebėtina, kad kiti du pagrindiniai liudytojai nusprendė nebesą tokie tikri, jog tai Ričį "Kūjį" Dželį jie nugirdė ir davė įsakymą nužudyti Bruklino narkotikų baroną, pavarde Ričovskis.

Vestportas. Sautportas. Beveik jau namie. Bilis vėl pasilenkė priekin, grabaliodamas po daiktadėžę... Aha! Šit vos praimtas paketėlis iš oro uosto su žemės riešutais. Suplėkę, tačiau valgyti galima. Bilis Halekas įniko juos kramsnoti, ne daugiau jausdamas skonį, nei tada, kai žiaumojo pyragėlius.

Metų metus jis ir Džinelis apsimainydavo Kalėdų atvirukais, ir kartkartėmis susitikdavo drauge pavakarieniauti, dažniausiai "Trijuose broliuose". Paskiau dėl Džinelio pastoviai vadinamų "savo teisinių problemų" vakarienės nutrūko. Iš dalies dėl to buvo kalta Heidė, - ji tapo pasaulinės klasės niurzgale, kai reikalas liesdavo Džinelį, - bet iš dalies taip pat ir Džinelis.

- Tu verčiau kol kas čia nesisukinėtum, - anuomet pasakė jis Biliui.

- Ką? Kodėl? - nekaltai paklausė Bilis, tarytum jis ir Heidė tik prieš vakarą nebūtų dėl to ginčijęsi.

- Kadangi visam pasauliui aš - gangsteris, - atsakė Džinelis. - O jauni teisininkai, bendraujantys su gangsteriais, toli nenueina, Viljamai, štai koks iš tikrųjų reikalas - reikia išlikti švariam ir žengti priekin.

- Čia visa esmė, a?

Džinelis keistai nusišypsojo.

- Na... *esama* ir keletas kitų dalykų.

- Tokių kaip?..

- Viljamai, tikiuosi, tau niekad neteks sužinoti. Ir kartkartėmis užsuk į *espresso**. Pasišnekučiuosime, pasijuoksime. Palaikykim ryšį, štai apie ką aš kalbu.

Taigi jis ir palaikė ryšį, retsykiais užsukdavo kavinukėn (nors, prisipažino jisai sau, įsukdamas atšakos į Fervjū rampon, tarpsniai

---

* Ekspres-kavinukė *(it.)*.

vis ilgėjo ir ilgėjo), ir kai susidūrė su grėsme būti apkaltintam žmogžudyste dėl neatidaus vairavimo, kaip tik pirmiausia Bilis pagalvojo apie Džinelį.

*Bet gerasis senasis papyčių graibišius Keris Rosingtonas tuo pasirūpino,* pakuždėjo protas. *Tad kodėl dabar mąstai apie Džinelį? Mohonkas - štai apie ką privalėtum mąstyti. Ir apie Deividą Duganfildą, kuris tik patvirtina, kad malonūs vaikinai ne visados finišuoja paskutinieji. Ir apie tai, kad numetei dar kelis svarus.*

Bet kai jis įsuko į įvažiuojamąjį keliuką, susigriebė mąstąs apie tai, ką buvo pasakęs Džinelis: *Viljamai, tikiuosi, kad tau niekad neteks sužinoti.*

*Ką sužinoti?* svarstė Bilis, ir tuomet pro paradines duris Heidė išlėkė pabučiuoti jo, ir Bilis kuriam laikui viską pamiršo.

## Trečias skyrius
# MOHONKAS

Trečia naktis Mohonke, juodu ką tik buvo baigę mylėtis. Šeštą kartą per tris dienas. Svaiginanti permaina nuo jų įprasto, ramaus dukart per savaitę ritmo. Bilis gulėjo šalia žmonos, mėgaudamasis jos kūno karščiu, mėgaudamasis jos kvepalų - "Anaïs Anaïs" - aromatu, sumišusiu su švariu jos prakaito ir judviejų sekso kvapu. Sekundei mintys bjauriai persijungė, ir jam pasivaideno čigonė, akimirka prieš "Oldsmobiliui" partrenkiant ją. Išgirdo sudūžtant butelį "Perrier". Paskiau vizija išnyko.

Jis pasislinko prie žmonos ir apkabino jos šlaunį.

Ši irgi apkabino jį viena ranka, o kita čiūžtelėjo aukštyn jo šlaunies vidumi.

- Žinai, - tarė ji, - jeigu darsyk aš taip pašėlusiai susileisiu, visai pamesiu galvą.

- Nesąmonė, - nusišiepė Bilis.

- Kad galima pamesti galvą?

- Ne. Tai tiesa. Nesąmonė, kad pameti tas smegenų ląsteles visam laikui. Tos, kuriomis susileidi, visuomet atauga.

- Aha, *kalbėk, kalbėk.*

Heidė jaukiau susirangė prie jo. Savo ranka nuklydo aukščiau jo šlaunimi, švelniai ir meiliai palietė varpą, pažaidė su gyvaplaukių želmenija (praeitais metais jis liūdnai nustebo išvydęs pirmąją žilę ten apačioje - tame, ką jo tėvas vadino Adomo tankme), ir paskiau slystelėjo dar aukštyn papilve.

Staiga ji atsisėdo, pasiremdama alkūnėmis, ir jis krūptelėjo. Nors dar nemiegojo, tačiau jau buvo ėmęs snūduriuoti.

- Tu *iš tiesų* numetei svorio!

- Cha!

- Bili Halekai, tu *pablogai!*

Jis pliaukštelėjo sau per pilvą, kurį kartais vadino "Budweiser'io"* Suręstu Namu, ir nusijuokė.

- Nelabai. Aš vis dar atrodau kaip vienintelis pasaulyje vyras septintame nėštumo mėnesyje.

- Tu vis dar storas, bet ne toksai storas kaip anksčiau. Aš žinau. Man matyt. Kada paskutinįsyk svėreis?

Jis pasirausė atminty. Svėrėsi tą rytą, kai Kenlis sutiko susitarti. Jis buvo nukritęs iki 246.

- Prisimeni, aš tau pasakiau, jog esu numetęs tris svarus?

- Na, tai vėl pasisverk rytą, vos tik atsikėlęs, - pasakė ji.

- Vonios kambary nėra svarstyklių, - patenkintas atsakė Halekas.

- Juokauji.

- Ne. Mohonkas - *civilizuota* vieta.

- Surasim kur nors.

Jis vėl ėmė snūduriuoti.

- Jeigu tu taip nori, gerai.

- Noriu.

Heidė - gera žmona, pagalvojo jis. Per pastaruosius penkerius metus, nuo tada, kai iš tikrųjų ėmė matytis pastovus svorio prieau-

---

* Alaus markė.

gis, jis vis kartkartėmis paskelbdavo dietas ir/arba fizinės mankštos programas. Bet dietos periodus žymėjo daugybė apgavysčių. Dešrainis ar du netrukus po vidudienio, papildant priešpiečius jogurtu, arba galbūt paskubom surytas hamburgeris ar du šeštadienį popiet, kai Heidė būdavo išėjus į aukcioną arba išpardavimą kieme. Vieną kitą kartą jis netgi buvo nusmukęs iki bjaurių karštų sumuštinių, kurių galėjai nusipirkti maisto pusfabrikačių parduotuvėje mylią toliau keliu - mėsa tų sumuštinių paprastai atrodydavo nelyginant skrudintos odos lopinėliai, vos tik juos paveikdavo mikrobangė, ir vis dėlto jis nepajėgė prisiminti, kad kada nors būtų numetęs į šalį porciją nesuvalgytą. Teisybė, jis mėgo alų, pripažinkime, bet labiau už alų mėgo pavalgyti. Doverio plekšnė viename iš prašmatniausių Niujorko restoranų buvo puiki, bet kai jisai sėdėdavo ir žiūrėdavo per televiziją rungtynes, būdavo gerai ir pakelis "Doritos"*, dar pasikabinant iš dubens šalimais austrių.

Fizinės mankštos programos tęsdavosi gal kokią savaitę, o paskiau jas sutrukdydavo jo darbo grafikas arba paprasčiausiai jam tapdavo nebeįdomu.

Rūsio kampe dunksojo komplektas svarsčių, vis labiau besidengiančių voratinkliais ir rūdimis. Atrodė, prikaišiodavo jam kassyk, kai nulipdavo apačion. Jisai stengėsi į juos nežiūrėti.

Tad jis dar daugiau nei paprastai įtraukdavo savo pilvą ir narsiai pareikšdavo Heidei numetęs dvylika svarų ir sveriąs 236. O ši linktelėdavo ir pasakydavo, kad labai džiaugiasi dėl jo, *žinoma,* ji matanti skirtumą, ir vis dėlto jai visąlaik būdavo aišku, nes matydavo tuščią "Doritos" pakelį (ar pakelius) peleninėje. O nuo tada, kai Konektikute buvo priimtas įstatymas dėl grąžintinų butelių ir skardinių, tuščios talpos podėlyje tapo bemaž tokiu pat nebyliu priekaištu kaip ir nenaudojami svarsčiai.

Ji matydavo jį miegantį; dar blogiau - ji matydavo jį besičiurškiantį. Čiurkšdamas negali įtraukti pilvo. Jis pabandė, ir tai tiesiog buvo neįmanoma. Ji žinojo, kad jis netekęs trijų svarų, daugių dau-

* Populiarūs kukurūzų traškučiai su aštriais prieskoniais.

giausia keturių. Gali kvailinti savo žmoną dėl kitos moters, - bent kurį laiką, - bet ne dėl savo svorio. Moteris, kuri kartkartėmis vidur nakties laiko ant savęs tą svorį, žino, kiek tu sveri. Bet ji nusišypsodavo ir pasakydavo: *Aišku, tu atrodai geriau, brangusis.* Iš dalies tai galbūt nebuvo taip jau žavu, vertė jį tylėti dėl jos cigarečių, - bet jisai nebuvo toks kvailas, kad manytų, jog čia visa esmė arba daugmaž. Šitokiu būdu jam buvo leidžiama išsaugoti savigarbą.

- Bili?

- Ką? - antrąsyk išbudintas iš miego, jis žvilgtelėjo į ją - šiek tiek sudomintas, šiek tiek suirzęs.

- Ar tu visai gerai jautiesi?

- Puikiai. Ko čia šitie "ar-tu-visai-gerai-jautiesi" pliurpalai?

- Na... kartais... jie ten sako, kad neplanuotas svorio kritimas gali ką nors reikšti.

- Aš jaučiuosi nuostabiai. Ir jeigu neduosi man užmigti, įrodysiu tai, vėl užšokdamas ant tavo griaučių.

- Pirmyn.

Bilis suvaitojo. Heidė nusijuokė. Netrukus abu užmigo. Ir savo sapne jisai su Heide važiavo iš "Pirk ir Taupyk" parduotuvės, tik jis *žinojo,* kad šįsyk tai sapnas, *žinojo,* kas turės atsitikti, ir norėjo jai pasakyti, kad liautųsi tą daryti, kad visą savo dėmesį jis privaląs sutelkti į vairavimą, nes labai greit čigonė iššoks iš dviejų stovinčių prie šaligatvio mašinų tarpo, - jei tiksliau, iš tarp geltono "Subaru" ir tamsiai žalio "Fairberdo", - ir ta senė savo žiluose, nušiurusiuose plaukuose turės vaikiškus segtukus su penkių ir dešimties centų dydžio galvutėmis, ir ji nežiūrės niekur kitur, kaip tik tiesiai prieš save. Jis norėjo pasakyti Heidei, kad čia jo šansas visa sugrąžinti atgal, pakeisti, atitaisyti.

Bet jis nepajėgė kalbėti. Nuo jos pirštų prisilytėjimo, iš pradžių žaismingo, paskiau rimtesnio (per miegą varpa jam sukietėjo, ir nuo metališko kas dantelį besileidžiančio užtrauktuko garso jis nežymiai gręžiojo į šalis galvą), malonumas vėl prabudo - malonumas, neramiai sumišęs su siaubingo neišvengiamumo jausmu. Jis jau išvydo prieky geltoną "Subaru", stovintį už žalio "Fairberdo" su balta lenk-

tynine juosta. O iš jų tarpo - blyksnis pagoniškos spalvos - ryškesnės ir gyvesnės nei bet kurie dažai, užpurkšti Detroite ar Tojota Vildže. Jis pabandė sušukti. *Liaukis, Heide! Tai ji. Aš vėl ją užmušiu, jeigu tu nesiliausi! Prašau, Dieve, ne! Prašau, Dievuliau brangus, ne!*

Bet figūra žingtelėjo iš dviejų automobilių tarpo. Halekas stengėsi atitraukti koją nuo akceleratoriaus pedalo ir perkelti ant stabdžių, tačiau atrodė, kad toji tenai prilipus, laikoma siaubingo, neįveikiamo svorio.

*Pašėlęs neišvengiamumo lipnumas,* šmėkštelėjo beprotiška mintis. Bilis mėgino pasukti vairą, bet ir tasai nepasidavė. Vairas buvo užsirakinęs, užblokuotas. Tad jis pabandė įsiremti į jį, pasirengęs smūgiui, ir tada čigonės galva pasisuko, ir tai buvo ne senė, ak ne, ajajai, o čigonas su išpuvusia nosimi. Tik dabar ano akys buvo dingusios. Mirksnį prieš automobiliui jį partrenkiant ir pervažiuojant, Halekas išvydo tuščias, žiojėjančias akiduobes. Seno čigono lūpos išplito šlykščiu vypsniu - senovinis pusmėnulis po išpuvusios nosies baisybe.

Paskiau: *Dunkt/dunkt.*

Viena ranka glebnai sumosikuoja viršum "Oldso" kapoto - perdėm raukšlėta, apmaustyta pagoniškais plakto metalo žiedais. Halekas neaiškiai juto, kaip Heidės delnas kankinamai sugniaužia jo pasistojusį strypą, pratęsdamas orgazmą, sukeltą sukrėtimo, ūmai plūstelėdamas baisų malonumą-skausmą...

Ir iš kažkur po savęs jis išgirdo pro kilimais išklotas prabangaus automobilio grindis atskriejant prislopintą, bet pakankamai aiškų kuždesį *"Liesėk!"*

Krūptelėjęs jis pabudo, pasisuko į langą ir mažne suriko. Mėnulis skaisčiu pjautuvu tvieskė virš Adirondako kalnų, ir akimirką Biliui pasirodė, jog tai senas čigonas šiek tiek pakreipta galva žvelgia pro jų langą savo žibančiomis nelyginant dvi žvaigždės Niujorko valstijos pakraščio dangaus juodumoje akimis, jo vypsnys apšviestas tartum iš vidaus: šviesa liejasi šalta kaip iš stiklainio, pripildyto jonvabalių, šalta kaip pelkių žaltvykslės, kadais, vaikystėje, Bilio

matytos Šiaurės Karolinoje - sena šalta šviesa, mėnulis senatviško vypsnio pavidalo, tokio, kokiu mąstoma apie kerštą.

Bilis drebulingai įkvėpė oro, tvirtai užsimerkė, paskiau vėl atsimerkė. Mėnulis vėl buvo tapęs paprasčiausiu mėnuliu. Jis atsigulė ir po trijų minučių jau miegojo.

✧

Nauja diena išaušo šviesi ir giedra, tad Halekas galiausiai pasidavė ir sutiko kopti su žmona Labirinto traktu. Mohonko apylinkės buvo išraizgytos turistinių traktų, nuo lengvo iki itin sunkaus įveikiamumo laipsnio. Labirintas buvo pažymėtas kaip "vidutinio sunkumo", ir savo medaus mėnesį juodu su Heide kopė juo dusyk. Jis prisiminė, kiek malonumo jam tai teikė - ropštis aukštyn stačiais tarpekliais su Heide čia pat iš paskos, besijuokiančia ir raginančia jį, slunkių, paskubėti. Prisiminė, kaip rangėsi it kirminas pro siaurą, panašią į urvą pralandą uolose, ir jiems atsidūrus siauriausioje vietoje sukuždėjo: "Junti, dreba žemė?" Ten buvo siaura, bet ji vis tiek sugebėjo stiprokai užploti jam per užpakalį.

Halekas prisipažindavo sau (bet niekad niekad Heidei), kad kaip tik tos siauros pralandos pro uolas jam kėlė rūpestį. Judviejų medaus mėnesį jis buvo lieknas, pasitempęs, paprasčiausiai vaikėzas, vis dar geros formos nuo vasarų, praleistų su medkirčių brigadomis vakarų Masačūsetse. Dabar gi jis buvo šešiolika metų vyresnis ir *gerokai* sunkesnis. Ir kaip linksmuolis senasis daktaras Hjustonas maloniai teikėsi jį informuoti - beįžengiąs į širdies smūgio zoną. Mintis, kad ištiks širdies priepuolis pusiaukelėje į kalną, buvo nejauki, bet vis dar gan atoki; kas jam atrodė labiau tikėtina - tai įstrigti viename iš tų siaurų akmeninių plyšių, kuriais vinguriavo takelis, kildamas aukštyn. Jis prisiminė, kad jiems buvo tekę šliaužti bent keturiose vietose.

Visiškai nenorėjo įstrigti vienoje iš tų vietų.

Arba... kaip jums tai skamba, vyručiai? Senutis Bilis Halekas įstringa vienoje iš tų tamsių, šiurpių vietų ir *paskiau* patiria širdies smūgį! Ehei! Abu išsyk!

Bet jis galiausiai sutiko pabandyti, jeigu tik *jinai* sutiks kopti toliau viena pati, pasirodžius, jog jo forma nepakankamai gera, kad įstengtų pasiekti viršūnę. Ir jeigu jie galėtų pirma nukakti į Niū Palcą, kur jis nusipirktų kokius nors sportbačius. Heidė mielai sutiko su abiem išlygomis.

Mieste Halekas sužinojo, kad sportbačiai tapo *declassé**. Niekas netgi nenorėjo prisipažinti prisimenąs tą žodį. Jis nusipirko puošnių, žaliai sidabrinių "Nike" turistinių-alpinistinių batų porą ir tylomis džiūgavo, kaip patogu su jais kojai. Tai padėjo jam suvokti, kad neturėjo brezentinių batų... kiek? Penkerius, šešerius metus? Regis, neįtikėtina, tačiau faktas.

Heidė buvo jais sužavėta ir vėl jam pasakė, kad jis dabar *tikrai* atrodąs, lyg būtų numetęs svorio. Lauke prie krautuvės durų stovėjo mokamas svėrimosi automatas - vienas iš tų, kurie skelbia: "JŪSŲ SVORIS - LIKIMO BROLIS". Halekas tokio nebuvo matęs nuo pat vaikystės.

- Užšok, šaunuoli, - paragino Heidė. - Aš turiu centų.

Halekas mirksnį delsė, šiek tiek nervindamasis.

- Na, paskubėk. Noriu pažiūrėti, kiek tu numetęs.

- Heide, tie prietaisai netikslūs, tu gi žinai.

- Man pakaks apytikrio skaičiaus. *Nagi,* Bili, nesiožiuok.

Jis nenorom padavė jai paketėlį su naujais batais ir atsistojo ant svarstyklių. Heidė įmetė plyšin centą. Pasigirdo klapsnis, ir nusislinko du sidabraspalviai metaliniai skydeliai. Iš po viršutinio pasirodė jo svoris, iš po apatinio automato - nuomonė apie jo lemtį. Halekas nustebęs švogždžiančiai įkvėpė oro.

- Aš žinojau! - šalimais šūktelėjo Heidė. Jos balse pasigirdo nustebus dvejonė - tartum nežinotų, džiaugtis jai, išsigąsti ar stebėtis. - Aš *žinojau,* kad tu sulysai!

Jeigu ji nugirdo jo švogždžiantį kvėpsnį, pagalvojo Halekas, tai, be abejo, pamanė, kad dėl šito kaltas buvo skaičius, ties kuriuo sustojo svarstyklių rodyklė - netgi su visais drabužiais ir šveicarų ga-

---

* Žemo lygio, nebemadingi *(pranc.).*

mybos kareivišku peiliu savo velvetinių kelnių kišenėje, netgi su sočiu mohonkišku pusryčiu skrandyje toji rodyklė sustojo tiksliai ties 232. Nuo tos dienos, kai Kenlis sutiko teisme susitarti, Bilis numetė keturiolika svarų.

Betgi ne parodytas svoris privertė jį kvėptelti, o likimas. Apatinis skydelis nuslydęs atidengė ne FINANSINIAI REIKALAI NETRUKUS PASITAISYS ar APLANKYS SENI DRAUGAI, arba NEDARYKIT SKUBOTŲ SPRENDIMŲ. Ne.

Skydelis atidengė vienintelį žodį juodomis raidėmis: "LIESĖK!"

# Ketvirtas skyrius

# 227

Juodu važiavo atgal į Fervjū daugiausia tylėdami, vairavo Heidė, kol iki Niujorko miesto liko penkiolika mylių ir transporto eismas suintensyvėjo. Tada ji įsuko į pakelės aikštelę ir perdavė vairą Biliui, kad parvežtų juos abu namo. Ir kodėl jis neturėtų vairuoti; toji senė buvo užmušta, tas tiesa; viena ranka bemaž nuplėšta nuo kūno, dubuo sutrupintas, kiaušas ištaškytas it numesta ant marmurinių grindų kinų vaza; tačiau Bilis Halekas negavo nė vienos skylės savosiose Konektikute išduotose vairuotojo teisėse. Mielasis papyčių graibišius pasirūpino tuo.

- Tu mane girdi, Bili?

Jis žvilgtelėjo į žmoną vos sekundę, paskiau vėl nukreipė akis į kelią. Šiomis dienomis jis važiavo geriau, ir nors nenaudojo signalo daugiau nei visados, nešaukė ir nemosikavo rankomis labiau nei paprastai, geriau jautė kitų vairuotojų ir savąsias klaidas negu kada nors anksčiau ir abiem atvejais buvo nebe toks atlaidus. Senės suvažinėjimas tiesiog stebuklingai vertė koncentruoti dėmesį. Nė kiek neprisidėjo prie savigarbos jausmo ir sukėlė keletą išties bjaurių sapnų, tačiau užtikrintai kilstelėjo ankstesnį koncentruotumo lygį.

- Aš lakiojau padebesiais, atleisk.

- Tiesiog aš tau dėkojau už nuostabiai praleistą laiką.

Ji nusišypsojo Biliui ir palietė jo ranką. Laikas *iš tiesų* nuostabiai praleistas - bent Heidei. Ši neabejotinai Paliko Tai Už Savęs - čigonę, parengtinį nagrinėjimą, kuriame valstybinis kaltinimas buvo atmestas, senąjį čigoną su išpuvusia nosimi. Heidei dabar tai buvo praeities nemalonumas - kaip ir toji Bilio draugystė su tuo italiūkščia banditėliu iš Niujorko. Bet dabar kažkas kirbėjo jai mintyse; antras žvilgsnis šnairomis tai patvirtino. Šypsena nubluko, ir kai žvelgė į jį, apie žmonos akis išryškėjo smulkios raukšlelės.

- Labai prašom, - pasakė jis. - *Visad* tavo paslaugoms, vaikuti.

- O kai grįšim namo...

- Aš vėl užšoksiu ant tavo griaučių! - su apsimestiniu entuziazmu sušuko jis ir nutaisė gašlų vypsnį. Tiesą sakant, abejojo, ar jam pasistotų, net jeigu pro jį pramarširuotų Dalaso žirgų tramdytojos apatiniais baltinukais, sumodeliuotais Frederiko iš Holivudo. Tai neturėjo nieko bendra su tuo, kaip dažnai juodu darbavosi Mohonke; visa esmė - pranašystė. LIESĖK! Tikriausiai toji mašina nieko panašaus nepasakė - jam pasivaideno. Bet, po šimts, *neatrodė,* kad jam būtų pasivaidenę - atrodė taip realu, kaip antraštė Niujorko "Times'e". Ir tasai realumas buvo baisiausia, nes LIESĖK! - tai *jokia* pranašystė. Netgi JŪSŲ LIKIMAS NETRUKUS TURI PALENGVĖTI iš teisybės niekam tikus. Ateities pranašautojai žada tokius dalykus, kaip antai ilgos kelionės ar pasimatymas su senais draugais.

Ergo*, jį buvo ištikus haliucinacija.

*Taip, iš tiesų.*

Ergo, tikriausiai jis ima pamesti protą.

*O, atsikvošėk, argi šitaip teisinga?*

Gana teisinga. Kai tavo vaizduotė tampa nebevaldoma, tai nėra gera žinia.

---

* Taigi, vadinas *(lot.).*

- Gali užšokti ant manęs, jeigu nori, - pasakė Heidė, - bet aš labiau noriu, kad užšoktum vonios kambary ant svarstyklių...

- Liaukis, Heide! Aš numečiau kiek svorio, didelio čia daikto!

- Aš labai didžiuojuos tavimi, kad šiek tiek numetei svorio, Bili, bet pastarąsias penkias dienas mudu bemaž nuolatos buvome kartu, ir nors plyšk, jei aš žinau, *kaip* tu tai darai.

Šįsyk jis pasižiūrėjo į ją ilgėliau, bet ji nepasisuko į jį, tik žvelgė pro langą sukryžiavus ant krūtinės rankas.

- Heide...

- Tu valgai tiek pat kaip ir visados. Galbūt dar daugiau. Kalnų oras turbūt pagreitino tavo motoro apsisukimus.

- Kam dar vynioti į vatą? - paklausė jis, sulėtindamas automobilį, kad įmestų keturiasdešimt centų į Raijo kelio rinkliavos kioskelio krepšelį. Jo lūpos susispaudė į ploną baltą liniją, širdis plakė per greitai, ir staiga jis užsiuto. - Ką tu iš tikrųjų turi galvoje? Kad aš didelis, storas kuilys? Sakyk tiesiai, jeigu nori, Heide. Kas per velnias. Aš atlaikysiu.

- Nieko panašaus *neturėjau* galvoje! - sušuko ji. - Kodėl tu šitaip elgies po to, kai mudu taip gerai praleidome laiką?

Šįsyk jam nė nereikėjo žvilgtelti - ir taip žinojo, kad ji netoli ašarų. Tai išdavė jos drebantis balsas. Jis gailėjosi, bet atgaila nenumaldė pykčio. Ir baimės, slypinčios tuoj po juo.

- Aš nenoriu tavęs skaudinti, - pasakė jis, taip suspausdamas "Oldso" vairą, jog pabalo krumpliai. - Niekad nenoriu. Bet numesti svorį - geras dalykas, Heide, tad kodėl man vis prikaišioji dėl to?

- *Ne visada tai geras dalykas!* - sušuko ji, išgąsdindama jį ir priversdama šiek tiek kryptelti automobilį. - *Ne visada geras dalykas, ir tu tą žinai!*

Dabar ji iš tiesų verkė, verkė ir rausėsi po rankinuką, ieškodama servetėlės, perpus erzinančiai, perpus keldama graudulį, kaip tatai buvo jai būdinga. Jis padavė savo nosinaitę, ir ji nusišluostė akis.

- Gali kalbėt, ką nori, gali mane užgaulioti, gali kankinti, jei nori, Bili, gali netgi sugadinti tą laiką, kurį ką tik praleidome. Bet aš tave myliu ir išklosiu, ką turiu pasakyti. Kai žmonės ima netekti

svorio, nors ir nesilaiko dietos, tai gali reikšti ligą. Tai vienas iš septynių perspėjančių ženklų dėl vėžio, - žmona kyštelėjo jam nosinaitę. Paimdamas ją, palietė Heidės pirštus. Jos ranka buvo labai šalta.

Ką gi, žodis išsprūdo. Vėžys. Rimuojasi su *žioplys* ir *kelnes pridėjo jis*. Nuo Dievo nepasislėpsi, tas žodis sušmėžuodavo Biliui mintyse nesyk nuo tada, kai jis nulipo nuo svarstyklių prie batų parduotuvės. Sušmėžuodavo it purvinas kokio nors bjauraus klouno balionas, ir jis nuo jo nusigręždavo. Nusigręždavo nuo jo, kaip nusigręži nuo benamių moterų su maišais, kurios sėdi linguodamos savo atšiauriose, suodinose pakampėse prie Didžiosios Centrinės stoties... arba kaip nusisuki nuo išdykaujančių čigoniukų, atkakusių su likusia čigonų šutve. Čigoniukai dainuodavo balsais, kurie kažkaip ištaikydavo būti podraug monotoniški ir malonūs klausai. Čigoniukai vaikščiodavo ant rankų su tambūrinais, kažkokiu būdu laikomais ištiestų basų kojų purvinais pirštais. Čigoniukai žongliruodavo. Čigoniukai padarydavo gėdą "Frisbee"* atletams, sukdami du, kartais tris plastikinius diskus vienu metu - ant pirštų, ant nykščių, kai kada ant nosių. Visus tuos dalykus darydami jie juokdavosi, ir atrodė, kad visi jie su odos ligomis, žvairakumu ar kiškio lūpa. Kai netikėtai išvysdavai prieš save tokį nepaprastą judrumo ir bjaurasties derinį, ką kita likdavo daryti, jei nenusisukti į šalį? Benamės moterys, čigoniukai ir vėžys. Netgi padrikas jo minčių bėgsmas baugino Bilį.

Vis dėlto gal ir geriau, kad tas žodis išsprūdo.

- Aš gerai jaučiuosi, - pakartojo jis galbūt šeštą kartą nuo tos nakties, kai Heidė paklausė, ar jis gerai jaučiasi. Ir, po šimts, tai tiesa! - Be to, mankštinuos.

Tai irgi tiesa... Bent dėl pastarųjų penkių dienų. Juodu drauge įveikė Labirinto traktą, ir nors visą kelią jis šniokštė ir turėjo įtraukinėti pilvą, kad galėtų prasisprausti pro kelias siauriausias vietas, nėsyk nė iš tolo neiškilo grėsmė įstrigti. Po teisybei, tai Heidei,

---

* Firminis plastikinių diskų pavadinimas; jais žaidžiama mėtant ir gaudant besisukančius ore.

pūškuojančiai ir uždususiai, dusyk prireikė prašyti atokvėpio. Bilis diplomatiškai neprikišo jai nesaikingo rūkymo.

- Neabejoju, kad tu gerai jautiesi, - pasakė ji, - ir tai puiku. Bet pasitikrinti sveikatą irgi būtų neprošal. Aštuoniolika mėnesių nesitikrinai, ir kertu lažybų, kad daktaras Hjustonas tavęs ilgisi...

- Man regis, jisai šiek tiek linkęs į žolytę, - suniurnėjo Halekas.

- Linkęs į ką?

- Nieko.

- Bet aš tau sakau, Bili, tu negali per dvi savaites numesti bemaž dvidešimties svarų vien mankšta.

- Aš nesergu!

- Tuomet nors dėl manęs.

Likusį kelią iki Fervjū juodu važiavo tylėdami. Halekas norėjo ją prisitraukti prie savęs ir pasakyti, gerai, tvarka, jis padarysiąs, ko ji trokštanti. Tačiau jam dingtelėjo mintis. Visiškai absurdiška mintis. Absurdiška, tačiau vis tiek šiurpi.

*Galbūt esama naujo senųjų čigoniškų užkeikimų stiliaus, draugai ir kaimynai - kaip dėl tokios galimybės? Anksčiau jie paversdavo jus vilkolakiu ar atsiųsdavo demoną, kad vidur nakties nusuktų jums galvą... Ką nors tokio panašaus, bet visa keičiasi, tiesa? Kas, jeigu tasai senis prisilietęs užkrėtė mane vėžiu? Ji teisi: netekti dvidešimties svarų - tai toks pat perspėjantis ženklas, kaip kalnakasio kanarėlė narvely, staiga krentanti negyva. Plaučių vėžys... leukemija... melanoma...*

*Tai kvaila, tačiau ši kvailionė nepadėjo nuvyti minties: kas, jeigu anas prisilietęs užkrėtė mane vėžiu?*

✧

Linda pasitiko juos ekstravagantiškais bučiniais, jų abiejų nuostabai, ištraukė iš orkaitės visai pagirtiną lazanją* ir ant popierinių lėkštelių padavė į stalą, nutaisius to nepaprasto lazanjos mėgėjo katino Garfildo** miną. Pasiteiravo, kaip praėjo jų antrasis medaus

* (Lasagna) - itališkas keptas patiekalas iš tešlos, mėsos, sūrio ir pomidorų.

** Laikraščių komiksų vaikams ir jaunimui personažas.

mėnuo ("Tinkama frazė antrajai vaikystei", sausai pastebėjo Halekas Heidei vėliau tą vakarą, kai buvo suplauti indai ir Linda išlėkė su dviem savo draugėmis toliau tęsti žaidimo "Pilys ir drakonai", jau trunkančio mažne metus) ir nespėjus jiems prasižioti apie kelionę, šūktelėjo:

- O, vos nepamiršau! - ir likusią vakarienės dalį vaišino juos Nuostabiais Ir Siaubingais Pasakojimais Iš Fervjū Žemesniosios Vidurinės Mokyklos Gyvenimo - begalinė istorija, labiau žavėjusi ją pačią, nei Haleką ar jo žmoną, nors abu stengėsi klausytis itin dėmesingai. Vis dėlto juk jie nebuvo namie bemaž savaitę.

Išsiskubindama ji garsiai pakštelėjo Haleką į skruostą ir šūktelėjo:

- Ate, džiūvėsiuk!

Halekas stebėjo, kaip ji užšoka ant dviračio ir švysčiodama arklio uodegėle mina priekinio kiemo takučiu, o paskiau pasisuko į Heidę. Buvo suglumęs.

- Na, - tarė ji, - ar dabar manęs paklausysi?

- Tu jai pasakei. Iš anksto paskambinai ir paprašei, kad šitaip pasakytų. Moteriška konspiracija.

- Ne.

Jis tyrinėjo jos veidą, paskiau pavargusiai linktelėjo.

- Ne, turbūt ne.

Heidė nusitempė jį viršun, kur galiausiai jis atsidūrė vonios kambaryje nuogas, tik su rankšluosčiu apie juosmenį. Bilį persmelkė stiprus *déjà vu** jausmas - persikėlimas laike buvo toks visiškas, jog jį kone supykino. Bemaž tiksliai atsikartoja ta diena, kai jisai stovėjo ant tų pačių svarstyklių su tuo pačiu melsvu rankšluosčiu apie juosmenį. Testigo malonaus kepinamos bekonienos kvapo, atsklindančio iš apačios. Visa kita buvo lygiai taip pat.

Ne, ne, ne taip pat. Dar vienas dalykas aiškiai skyrėsi.

Aną dieną jis turėjo pasilenkti, kad galėtų perskaityti blogą naujieną. Teko tai padaryti, kadangi trukdė išsikišęs jo erkeris.

---

* Jau matyta, regėta *(pranc.)*.

Dūblys tebebuvo savo vietoje, tačiau mažesnis. Dėl to neliko jokios abejonės, nes dabar jis galėjo žvelgti stačiai žemyn ir perskaityti skaičius.

Rodyklė stovėjo ties 229.

- Viskas, - griežtai pareiškė Heidė. - Sutariu tau pasimatymą su daktaru Hjustonu.

- Tos svarstyklės per mažai rodo, - silpnai gynėsi Halekas. - Visados mažiau rodė. Štai kodėl aš jas mėgstu.

Žmona šaltai pažvelgė į jį.

- Gana šūdalionės, drauguži. Pastaruosius penkerius metus vis niršai, kad jos per daug rodo, ir mes abu tai žinome, - skaisčiai baltoje vonios kambario šviesoje jis matė, kaip Heidė nuoširdžiai sunerimus. Oda iki spindesio buvo įsitempus jai ant skruostikaulių.

- Lik stovėti, kur esi, - galiausiai pasakė ir išsiskubino iš vonios kambario.

- Heide?

- Nejudėk! - šūktelėjo ji nuo laiptų, leisdamasi apačion.

Po minutės ji sugrįžo su nepraplėštu maišeliu cukraus. Užrašas ant jo skelbė: "Nt. sv. 10 svar." Heidė plumptelėjo jį ant svarstyklių. Tos mirksnį delsė, paskiau ties rodykle sustojo stambus raudonas skaitmuo 012.

- Taip ir maniau, - niūriai pasakė Heidė. - Aš irgi sveriuos, Bili. Jos rodo ne per mažai ir niekad nerodė. Rodo per daug - kaip ir tu visad sakydavai. Tai ne vien tik niršulys, ir mes abu tai supratome. Turintys antsvorį *mėgsta* netikslias svarstykles. Tuomet lengviau numot į tikruosius faktus. Jeigu...

- Heide...

- Jeigu tos svarstyklės rodo, kad tu sveri du šimtus dvidešimt devynis, vadinasi, iš tikrųjų yra du šimtai dvidešimt septyni. Nagi, leisk man...

- Heide...

- Leisk man susitarti su daktaru.

Jis delsė, žvelgdamas į savo basas pėdas, paskiau papurtė galvą.

- *Bili!*

- Aš pats tai padarysiu, - tarė jis.

- Kada?

- Trečiadienį. Susitarsiu trečiadienį. Kiekvieną trečiadienio popietę daktaras Hjustonas lankosi priemiesčio klube ir žaidžia devynių duobučių golfą. - *Kartais jis žaidžia su neprilygstamuoju papyčių graibišium, mėgėju bučiuoti svetimas žmonas Keriu Rosingtonu.* - Aš pats pasikalbėsiu su juo.

- Kodėl tau nepaskambinus šįvakar? Tuojau pat?

- Heide, - tarė jis. - Užteks.

Ir kažkas vyro veide veikiausiai ją įtikino daugiau nebemygti, nes tą naktį Heidė apie tai nebeužsiminė.

# Penktas skyrius
# 221

Sekmadienis, Pirmadienis, Antradienis.

Bilis sąmoningai stengėsi laikytis atokiai nuo svarstyklių viršuje. Jis iš peties kirto valgius, nors ir nejuto ypatingo alkio, kas retai pasitaikydavo per jo suaugusiojo gyvenimą. Liovėsi slėpęs podelyje savo traškučius už "Lipton" sriubos pakelių. Dorojo peperoni* riekeles ir "Muenster" sūrį su "Ritz" krekeriais per sekmadieninę "Yankees" ir "Red Sox'ų" dviejų rungtynių seriją. Maišelis saldžių kukurūzų lazdelių pirmadienio rytą darbe ir maišelis "Cheez-Doodles"** pirmadienį popiet - vienas iš jų, o galbūt abu sukėlė gana nemalonų pirdynės tarpsnį, kuris truko nuo ketvirtos iki maždaug devintos vakaro. Linda išstypčiojo nuo televizoriaus iš kambario vidury žinių laidos, pareiškusi, kad sugrįšianti, jeigu kas nors apdalintų dujokaukėmis. Bilis kaltai nusišypsojo, bet nepajudėjo iš vietos. Su-

* Gausi prieskonių sausa dešra *(it.)*.

** Sūrio piršteliai (firm. pakeliuose pardavinėjamo užkandžio pavadinimas).

kaupta patirtis su pirdalais jį išmokė, kad tokios rūšies dujoms leisti labai mažai tepadeda, kai palieki kambarį. Tartum tas bjaurus dvokas pritvirtintas prie tavęs nematomomis gumytėmis ir sekioja visur iš paskos.

Bet vėliau, žiūrėdamas filmą "Ir teisingumas visiems" iš ciklo "Namų karas", Bilis drauge su Heide suvalgė beveik visą "Saros Li" varškės pyragą.

Antradienį, grįždamas namo, jis prie Norvalko išsuko iš Konektikuto magistralės ir užkandinėje "Biurgerių karalius" nusipirko porą didžiulių sumuštinių su sūriu. Įniko į juos kaip visados būdamas prie vairo - mašinaliai suleisdamas dantis kramtė, rijo kąsnis po kąsnio...

Atsipeikėjo tik pravažiavęs Vestportą.

Mirksnį jo protas tartum atsiskyrė nuo kūniškojo apvalkalo - ne *mąstė,* ne *atspindėjo,* bet atsiskyrė. Bilis prisiminė fizinį šleikštulio pojūtį, kurį patyrė vonios kambary ant svarstyklių tąnakt, kai juodu su Heide sugrįžo iš Mohonko, ir jam toptelėjo, jog esąs įžengęs į visiškai naują mąstyseną. Jis bemaž jautėsi, lyg būtų įgijęs kažkokį astralinį būvį - smalsaus tranzuotojo, iš šalies atidžiai jį tyrinėjančio. Ir ką gi tasai tranzuotojas matė? Veikiausiai kai ką labiau juokinga nei baisaus. Žmogų netoli trisdešimt septynerių, su "Bally" batais ir "Bausch & Lomb" minkštomis kontaktinėmis linzėmis ant akių, žmogų su trijų dalių eilute, kainavusia šešis šimtus dolerių. Trisdešimtšešiametis amerikietis, baltasis, kankinamas antsvorio, sėdintis prie 1981-ųjų laidos "Oldsmobilio-98" vairo, šveičia milžinišką hamburgerį, o salotų lapų atplaišos su majonezu krenta ant tamsiai pilko jo švarko. Galėtumei juoktis ligi ašarų. Arba klyksmo.

Jis išmetė antro hamburgerio likučius pro langą ir su beviltišku pasibjaurėjimu pažvelgė į glitėsius iš riebalų ir padažo sau ant rankos. Ir tada padarė viena, kas buvo įmanoma šiomis aplinkybėmis: nusijuokė. Pažadėjo sau: "Gana. Lėbavimas turi baigtis!"

Tą vakarą, kai Bilis sėdėjo priešais židinį ir skaitė "The Wall Street Journal", Linda atėjo pabučiuoti jį labos nakties, paskiau šiek tiek atsitraukė ir pasakė:

- Tėtuk, tu pradedi atrodyti kaip Silvestras Stalonė.

- O, Dievuliau! - ištarė Halekas, užversdamas aukštyn akis, ir abu nusijuokė.

✧

Bilis Halekas aptiko, kad svėrimosi procedūra įgijo tam tikro žiauraus ritualo pobūdį. Kada tai atsitiko? Jis nežinojo. Vaikystėje paprasčiausiai jis kartkartėmis užšokdavo ant svarstyklių, probėgšmom žvilgtelėdavo į savo svorį ir vėl nušokdavo. Tačiau kažkuriuo laikotarpiu, kai svoris pasistūmėjo, kad ir kaip atrodė neįtikima, nuo 190 svarų iki aštuntadalio tonos, kaip tik ir prasidėjo šisai ritualas.

*Po šimts, ritualas,* numojo jisai sau. *Įprotis. Paprasčiausiai įprotis, štai ir viskas.*

*Ritualas,* nenuginčijamai kuždėjo jam pasąmonė. Jis buvo agnostikas, nuo devyniolikos metų amžiaus neįžengęs vidun pro jokios bažnyčios duris, tačiau mokėjo atpažinti ritualą, kai tokį išvysdavo, ir toji svėrimosi procedūra buvo mažne apeiga. *Matai, Dieve, aš visąlaik tą darau, tad apsaugok šį baltąjį žmogų, kylantį teisininką, nuo širdies smūgio ar apopleksijos, kurių, kaip teigia kiekviena pasaulio draudimo statistika, aš galiu tikėtis maždaug tuoj po keturiasdešimt septynerių metų amžiaus. Meldžiam tave vardan cholesterolio ir sočiųjų riebalų. Amen.*

Ritualas prasideda miegamajame. Nusivilkti drabužius. Apsisiausti tamsiai žaliu veliūro chalatu. Sumesti visus nešvarius baltinius skalbinių dėžėn. Tvarkingai pakabinti sieninėn spinton kostiumą, jeigu juo vilkėjai pirmą ar antrąsyk ir ant jo nėra baisių dėmių.

Nueiti koridoriumi į vonios kambarį. Įžengti ten su pagarba, baimingai, prisiverčiant. Nusivilkti chalatą. Pakabinti jį ant kabyklės šalia vonios. Ištuštinti šlapimo pūslę. Jeigu atrodo, kad žarnos išsijudins, - netgi *iš tolo* atrodo, - tad pirmyn. Jis neturėjo nė menkiausios nuovokos, kiek vidutiniškai galėtų sverti žarnų turinys, bet principas buvo logiškas, tvirtas: išmesti už borto visą balastą, kurį tik įmanoma.

Heidė pastebėjo šį ritualą ir sykį sarkastiškai paklausė, ar jis nenorėtų savo gimtadieniui gauti stručio plunksną. Tuomet, pasakė ji, galėtų įsikišti šią gerklėn ir prieš sverdamasis sykį ar du nusivemti. Bilis paliepė jai nebūti tokiai gudriašiknei... o vėliau tąnakt jis atitoko besvarstąs, jog ši mintis iš tiesų savotiškai patraukli.

Vieną trečiadienio rytą Halekas pirmąsyk per daugelį metų pasiuntė šį ritualą velniop. Trečiadienio rytą Halekas tapo eretiku. Tapo galbūt dar kuo nors blogesniu, nes, kaip velnio garbintojas, kuris sąmoningai iškreipia religinę ceremoniją, sukabinėdamas kryžius aukštyn kojomis ir kalbėdamas "Tėve Mūsų" atbulai, Halekas visiškai pakeitė savo dienotvarkę.

Jis apsirengė, prisikimšo kišenes smulkių, kiek tik jų gebėjo surasti (žinoma, kartu su savuoju šveicarų gamybos kareivišku peiliu), apsiavė savo neišvaizdžiausiais, sunkiausiais batais ir sukirto sočius pusryčius, nuožmiai nekreipdamas dėmesio į veržiančią šlapimo pūslę - sumetė skrandin du keptus kiaušinius, keturias riekeles bekonienos, skrudintos duonos ir pakepintos kapotinės. Taip pat išgėrė apelsinų sulčių ir puodelį kavos (su trim gabalėliais cukraus).

Jausdamas, kaip visa tai teliūškuojasi po skrandį, Halekas niūriai užkopė laiptais į vonios kambarį. Minutėlę stabtelėjo, žvelgdamas į svarstykles. Žvelgti į jas ir anksčiau neteikdavo jokio džiugesio, dabar buvo netgi dar nemaloniau.

Suėmė save į rankas ir užlipo ant svarstyklių.

221.

*Negali būti!* Širdis krūtinėje sutuksėjo sparčiau. *Velnias, ne!.. Kažkas ne taip! Kažkas...*

- Liaukis, - žemu, kimiu balsu sukuždėjo Halekas ir atsitraukė nuo svarstyklių kaip žmogus nuo šuns, besirengiančio jam įkąsti. Atbula plaštaka prisidengė burną ir perbraukė per ją kelissyk ten ir atgal.

- Bili? - pašaukė Heidė nuo laiptų apačios.

Halekas pažvelgė kairėn ir išvydo iš veidrodžio spoksant išblyškusį savo paties veidą. Po akimis pūpsojo purpuriniai maišeliai, kurių niekad anksčiau nebūdavo, o raukšlių vagelės ant kaktos atrodė lyg pagilėjusios.

*Vėžys,* vėl šmėkštelėjo mintis ir kartu su šiuo žodžiu jis išgirdo čigono šnabždesį.

- Bili? Tu viršuje?

*Vėžys, tikrai, ne kitaip, štai kas. Jis kažkokiu būdu mane užkeikė. Senė buvo jo žmona... o gal sesuo... ir jis mane užkeikė. Ar šitai įmanoma? Ar galimas toks dalykas? Nejau vėžys dabar graužia mano žarnas, graužia mane iš vidaus taip pat, kaip jo nosį?..*

Iš gerklės jam išsiveržė gailus siaubo klyksmas. Veidas žmogaus veidrodyje buvo perkreiptas baimės, iškamuotas ilgalaikio invalido veidas. Tą mirksnį Halekas mažne patikėjo, kad jam vėžys, kad jis juo serga.

- *Bi - lii!*

- Aha, aš čia, - jo balsas nuskambėjo tvirtai. Beveik.

- Dieve, kiek galima tave šaukti!

- Atleisk. - *Tik neužlipk čionai, Heide, neišvysk manęs šitaip atrodančio, nes dar iki vidudienio tu patalpinsi mane ton sukrušton Meijo klinikon. Tik lik tenai apačioje, kur esi. Prašau.*

- Tu neužmirši susitarti su Maiklu Hjustonu, ką?

- *Ne,* - atsišaukė jis. - Aš susitarsiu.

- Dėkui, brangusis, - švelniai sušuko Heidė ir, ačiū Dievui, pasitraukė nuo laiptų.

Halekas nusišlapino, paskiau nusimazgojo rankas ir veidą. Kai, jo nuomone, vėl ėmė atrodyti panašesnis į save - daugmaž - nulipo apačion, bandydamas švilpauti.

Niekad per savo gyvenimą dar taip nebijojo.

# Šeštas skyrius

## 217

- *Kiek* svorio? - paklausė daktaras Hjustonas. Stovėdamas prieš šį žmogų, Halekas, nusprendęs būti atviras, prisipažino per tris savaites netekęs trisdešimties svarų.

- Oho! - tepratarė Hjustonas.

- Heidė šiek tiek susirūpinusi. Žinai, kaip žmogus gali...

- Ji turi pagrindą rūpintis, - pertraukė Hjustonas.

Maiklas Hjustonas buvo tipiškiausias Fervjū pilietis: Gražuolis Daktaras Žilais Plaukais Ir Malibū Įdegiu. Kai pirmąsyk išvysdavai jį sėdintį prie vieno iš staliukų su skėčiais, supančių priemiesčio klubo lauko barą, atrodydavo tartum jaunesnė Markuso Velbio*, medicinos mokslų daktaro, versija. Baras šalia baseino, vadinamas Girdykla, buvo vieta, kur jis ir Halekas dabar sėdėjo. Hjustonas mūvėjo raudonomis golfo kelnėmis, prilaikomomis spindinčio balto diržo. Apsiavęs buvo baltais golfo batais, marškiniai - "Lacoste" firmos, laikrodis - "Rolex". Jis gėrė *pina colada***. Kaip vienu iš savo standartinių sąmojų vadino tai "penis coladas"***. Abu su žmona augino dvejetą nepaprastai gražių vaikučių ir gyveno viename iš didesniųjų Žibintų alėjos namų - iš ten priemiesčio klubą galėjai pasiekti pėsčiomis. Šiuo faktu girdavosi Dženė Hjuston, kai pasigerdavo. Tai reiškė, kad jų namas kainavo gerokai per šimtą penkiasdešimt tūkstančių. Važinėjo jis rudu ketverduriu "Mersedesu", jinai - "Kadilaku Simaronu", kuris atrodė kaip "Rols Roisas" su hemorojumi. Jų vaikučiai lankė privačią mokyklą Vestporte. Pagal Fervjū sklindančias paskalas, - kurios dažniausiai pasitvirtindavo, - Maiklas ir Dženė Hjustonai buvo pasiekę *modus vivendi:* jis garsėjo kaip padūkęs paleistuvis, o jinai apie trečią valandą dienos pradėdavo nusigėrinėti viskiu. Tiesiog tipiška Fervjū šeima, pagalvojo Halekas ir staiga pasijautė ne tik išsigandęs, bet ir pavargęs. Jis arba pernelyg gerai pažinojo tuos žmones, arba bent tarėsi pažįstąs, ir abiem atvejais tai sueina į viena.

Jis nuleido akis į savo blizgančius baltus batus ir pagalvojo: *Ką tu apgaudinėji? Nuo manęs nepaslėpsi.*

- Noriu rytoj tave apžiūrėti savo kabinete, - pasakė Hjustonas.

---

* Marcus Welby - populiarus TV šou personažas - solidus, pagyvenęs, žilaplaukis daktaras su tėviškomis manieromis.

** Atšaldytas ananasų gėrimas *(isp.).*

*** Atšaldyta varpa *(isp.).*

- Aš turiu bylą...

- Išmesk iš galvos savo bylą. Šitai svarbiau. O tuo tarpu man pasakyk: ar tau nepasireiškė kokių nors kraujavimų? Iš tiesiosios žarnos. Iš burnos?

- Ne.

- Nepastebėjai, kad kraujuotų skalpas, kai šukuojiesi plaukus?

- Ne.

- O kaip dėl opų, kurios vangiai gyja. Arba dėl šašų, kurie nukrenta, o paskiau ima ir vėl susidaro?

- Ne.

- Puiku, - atlyžo Hjustonas. - Beje, šiandien aš įrašiau savo sąskaiton aštuoniasdešimt keturias duobutes*. Ką tu pasakysi?

- Pasakysiu, kad vis tiek prabėgs keli metai, kol tu pasieksi meistrišką lygį.

Daktaras nusijuokė. Priėjo padavėjas. Hjustonas užsisakė dar vieną penis colada, Halekas - "Miller'io". "Miller Lite" jis mažne pasakė pardavėjui - grynai iš įpročio - ir tuoj pat prikando liežuvį. Šviesusis alus jam tiek pat reikalingas kaip... na, kaip koks nors kraujavimas iš tiesiosios žarnos.

Maiklas Hjustonas pasilenkė į priekį. Jo akys surimtėjo, ir Haleką vėl smilktelėjo toji pati baimė - tarsi slidi, plonutė plieninė adatėlė, pradurianti jo pilvo sieną. Prislėgtas jis sumojo, kad kažkas jo gyvenime pasikeitė - ir ne į gerąją pusę. Visiškai ne į gerąją. Dabar jis ne juokais išsigando. Čigono kerštas.

Rimtos Hjustono akys buvo įbestos į Bilį, ir šiam pasigirdo lyg daktaras sakytų: *Šansai, kad tu sergi vėžiu - penki iš šešių, Bili. Man nė nereikia rentgeno, kad šitai pasakyčiau. Ar atnaujinai savo testamentą? Heide ir Linda tinkamai pasirūpinai? Kai esi palyginti jaunas, manai, kad šitai negali tavęs ištikti, tačiau vis dėlto gali. Gali.*

Tyliai kaip žmogus, suteikiantis svarbią informaciją, Hjustonas paklausė:

- Kiek reikia procesijos dalyvių, kad palaidotum nigerį iš Harlemo?

---

* Čia kalbama apie golfą.

Bilis papurtė galvą, šypsodamasis apsimestine šypsena.

- Šešių, - pasakė Hjustonas. - Keturių nešti karstui, dviejų - laikyti radijui.

Jis nusijuokė, ir Bilis Halekas antrindamas bičiuliui nutaisė linksmą veidą, tačiau savo mintyse aiškiai išvydo čigoną, kuris tada laukė jo prie Fervjū teismo rūmų. Už čigono prie šaligatvio, ne parkavimo zonoje, stovėjo didžiulis senas pikapas su savo darbo turistiniu viršum iš brezento. Brezentas buvo išmargintas keistais raštais, besigrupuojančiais apie centrinį piešinį - ne itin gerą atvaizdą vienaragio, klūpančio nulenkta galva priešais čigonę su gėlių pyne rankose. Čigonas vilkėjo žalios saržos liemene su sagomis, perdirbtomis iš sidabrinių monetų. Dabar, stebėdamas Hjustoną, kaip tasai juokiasi iš savo paties sąmojaus, o aligatorius ant jo marškinėlių kilnojasi podraug su linksmybės pliūpsniais, Bilis mąstė: *Tu prisimeni kur kas daugiau apie tą tipą, negu manei. Tau atrodė, kad prisimeni tik jo nosį, tačiau yra visiškai ne taip. Tu prisimeni, po šimts, bemaž viską.*

Vaikai. Seno sunkvežimaičio kabinoje sėdėjo vaikai, žvelgdami į jį be galo giliomis rudomis akimis - tos akys buvo beveik juodos. "Liesėk!", pasakė senis, ir nepaisant sustandėjusios pirštų odos jo prisilytėjimas buvo nelyginant mylinčiojo glamonė.

*Delavaro numeriai,* staiga pagalvojo Bilis. *Jo seniena turėjo Delavaro numerius. Ir lipdukas ant buferio kažkoks...*

Dilbiai Biliui pašiurpo žąsies oda, ir mirksnį jis vos nesukliko, kaip sykį girdėjo čia pat prie savęs suklinkant moterį, kai šiai pasirodė, kad jos vaikas skęsta baseine.

Bilis Halekas prisiminė, kaip jie pirmąsyk išvydo čigonus - tądien, kai šie atvyko į Fervjū.

✧

Jie išrikiavo savo mašinas palei vieną viešojo Fervjū parko pakraštį, ir būrys jų vaikų išsipylė žaisti ant pievelės. Čigonės sustojusios šnekučiavosi ir juos stebėjo. Buvo apsirengusios ryškiai, bet ne

tais margais skarmalais, kokie vyresnio amžiaus žmonėms asocijuojasi su holivudiškąja ketvirtojo ir penktojo dešimtmečio čigonų versija. Moterys vilkėjo spalvingomis vasarinėmis suknelėmis, moliuskų rinkikių kelnėmis iki pusės blauzdų, jaunesnės - "Jordache" ar "Calvin Klein" džinsais. Jos atrodė linksmos, gyvos, kažkokios pavojingos.

Iš "Folksvageno" autobusiuko iššoko jaunuolis ir ėmė žongliruoti kėgliais. KIEKVIENAM REIKIA KUO NORS TIKĖTI, skelbė užrašas ant jo sportinukų, IR KAIP TIK DABAR AŠ TIKIU, JOG IŠGERSIU ALAUS. Fervjū vaikai nubėgo prie jo tartum pritraukti magneto, sujaudintai šūkčiodami. Po vaikino marškiniais raibuliavo raumenys, o ant krūtinės šokinėjo milžiniškas krucifiksas. Kai kurios Fervjū motinos pagavo ir nusitempė savo vaikučius šalin. Kitos nebuvo tokios greitos. Vyresni miesto vaikai prisiartino prie čigoniukų, kurie liovėsi žaidę ir stebėjo šiuos. *Miestiniai,* bylojo jų tamsios akys. *Mes matome miestinius vaikus visur, kur veda keliai. Pažįstame jūsų akis ir šukuosenas; žinome, kaip saulėje sublyksi jūsų dantų sąvaržėlės. Mes nežinome, kur atsidursime rytoj, tačiau žinome, kur liksite jūs. Ar tos pačios vietos ir tie patys veidai jums neįgrysta? Mes manome, jog taip. Manome, kad kaip tik todėl jūs visados imate mūsų nekęsti.*

Bilis, Heidė ir Linda Halekai tądien irgi ten buvo, dvi dienas prieš tai, kai Halekas partrenks ir užmuš seną čigonę mažiau nei ketvirtį mylios nuo čia. Jie piknikavo ir laukė, kol prasidės pirmasis pavasarinis orkestro koncertas. Daugelis kitų, iškylaujančiųjų tądien parke, buvo susirinkę čia dėl tos pačios priežasties, ir čigonai tai, be abejo, žinojo.

Linda atsistojo, tarsi sapnuodama nusibraukė delnais džinsų sėdynę ir pasuko žongliruojančio kėgliais jaunuolio link.

- Linda, lik čia! - griežtai paliepė Heidė. Ranka ji siekė savo sviterio apykaklės ir suskato ją knebinėti kaip visados, kai būdavo susijaudinus. Halekas manė, kad ji to netgi nesuvokia.

- Kodėl, mama? Juk šventė... bent man taip *regis.*

- Tai čigonai, - pasakė Heidė. - Laikykis atokiai. Jie visi apgavikai.

Linda pažvelgė į motiną, paskiau į tėtį. Bilis truktelėjo pečiais. Duktė stovėjo, regis, tiek pat nesuvokdama savo ilgesingos veido išraiškos, kiek Heidė - kad ranka neramiai knebinėja sau prie gerklės apykaklę.

Jaunuolis vieną po kito sumetė savo kėglius pro mikroautobuso duris vidun, ir besišypsanti tamsiaplaukė mergina, kurios grožis buvo veik nežemiškas, atsviedė jam paeiliui penkias kuokeles. Vaikinas dabar pradėjo žongliruoti jomis, išsižiojęs, tolydžio išmesdamas kurią nors vieną viršun pro savo pažastį ir kaskart sušukdamas *Ei!*

Pagyvenęs vyriškis, vilkintis oškošišku* kombinezonu aukšta krūtine ir languotais marškiniais, ėmė dalyti lapelius. Dailioji čigonaitė, kuri pirmiau sugaudė kėglius ir atsvaidė kuokeles, dabar lengvai nušoko iš autobusiuko ant žemės su molbertu rankoje. Jinai ir pastatė jį stovėti. Halekas pagalvojo: *Ji rengiasi demonstruoti prastus jūros peizažus ir galbūt prezidento Kenedžio portretus.* Tačiau vietoje paveikslų ji ant molberto atrėmė šaudymo taikinį. Kažkas iš autobusiuko vidaus pametėjo jai laidyklę.

- Džina! - šūktelėjo žongliruojantis kuokelėmis vaikinas ir plačiai nusišypsojo - pasimatė, jog jam trūksta kelių priekinių dantų. Linda ūmai atsisėdo. Josios vyriškojo grožio sampratą suformavo gyvenimas, praleistas prieš televizorių, ir jaunuolio dailumas jai buvo sugadintas. Heidė perstojo knebinėjusi savojo megztinio apykaklę.

Mergina mestelėjo laidyklę vaikinui. Šis numetė vieną kuokelę ir vietoje jos ėmė žongliruoti laidykle. Halekas prisiminė pagalvojęs: *Tai tikrai bemaž neįmanoma.* Vaikinas atliko tai du ar tris kartus, paskiau nusviedė laidyklę atgal merginai ir kažkaip išsigudrino pakelti numestąją kuokelę, tuo pat metu vis išlaikydamas kitas ore. Pasigirdo pavieniai aplodismentai. Kai kurie iš vietinių šypsojosi, - ir Bilis patsai šypsojosi, - bet dauguma jų žvelgė į čigonus įtariai.

---

* Oškoš (“Oshkosh B’Gosh”) - garsi drabužių gamybos firma.

Mergina atsitraukė nuo molberto su taikiniu, išsitraukė iš viršutinės kišenėlės rutulinio guolio šratukų ir greitai švystelėjo juos vieną po kito į patį taikinio centrą - *plop, plop, plop*. Netrukus ją apspito berniukai (ir kelios mergaitės), prašydami duoti ir jiems pabandyti. Čigonaitė juos surikiavo eilutėn taip pat greitai ir vikriai kaip darželio auklėtoja, ruošianti savo globotiniams 10:15 valandos tualeto pertraukėlei. Maždaug Lindos amžiaus dvejetas paauglių čigoniukų iššoko iš seno universalo ir suskato rinkti žolėje išeikvotąją amuniciją. Jie buvo panašūs kaip du vandens lašai - matyt, identiški dvyniai. Vienas turėjo įsisegęs kairėn ausin auksinį žiedą, jo brolis tokį patį - dešinėn. *Tai šitaip motina juos atskiria?* pagalvojo Bilis.

Niekas nieko nepardavinėjo. Labai pabrėžtinai, labai aiškiai niekas nieko nepardavinėjo. Nebuvo jokios Ponios Azonkos, buriančios iš Taro kortų.

Vis dėlto Fervjū policijos automobilis atvažiavo gana greitai, iš jo išlipo du kopai*: vienas buvo Hoplis, policijos šefas, vyras šiurkštaus grožio, apie keturiasdešimties metų amžiaus. Pagyvėjimas šiek tiek atslūgo, dauguma motinų pasinaudojo atoslūgio joms suteikta proga ir pagavusios savo peržavėtus vaikus nusitempė šalin. Kai kurie vyresnieji protestavo, ir Halekas pastebėjo, kad keli iš jaunesniųjų buvo apsiašaroję.

Hoplis pradėjo aiškintis gyvenimo faktus su čigonu, kuris anksčiau žongliravo (šio kuokelės, linksmai nuspalvintos raudonomis ir mėlynomis juostelėmis, dabar mėtėsi ant žemės jam apie kojas) ir pagyvenusiu čigonu su oškošišku kombinezonu. Pastarasis kažką pasakė, Hoplis papurtė galvą. Paskiau kažką pasakė žonglierius ir suskato gestikuliuoti. Kalbėdamas jis slinkosi vis arčiau ir arčiau prie atlydėjusio Hoplį policininko. Dabar šis vaizdas ėmė Halekui kažką priminti, ir tuoj pat jisai sumojo ką. Lyg stebėtų beisbolo žaidėjus, besiginčijančius su teisėju dėl abejotino sprendimo.

---

* Žargoniška policininkų pravardė (iš copperhead - “variagalvis”, pagal anksčiau nešiotus šalmus).

Vyresnysis, su kombinezonu, timptelėjo žonglierių už rankos, patraukdamas šį žingsnį ar du atgal, ir tatai sustiprino įspūdį - atrodė, kad komandos vadovas stengiasi apsaugoti jaunąjį karštakošį, jog jo nepašalintų iš aikštės. Jaunuolis dar kažką pasakė. Hoplis vėl papurtė galvą. Jaunuolis ėmė šaukti, bet vėjas pūtė ne iš tos pusės, ir Bilis girdėjo tiktai garsus, bet ne žodžius.

- Kas dedasi, mam? - paklausė Linda, atvirai sužavėta.

- Nieko, mieloji, - atsakė Heidė ir ūmai suskato pakuoti daiktus. - Tu jau pavalgei?

- Taip, ačiū. Tėti, kas dedasi?

Mirksnį jam sukosi ant liežuvio galo pasakyti: *Tu stebi klasikinę sceną, Linda, prilygstančią "Sabinių pagrobimui".** *Šitoji vadinasi "Nepageidaujamųjų išvarymas".* Bet Heidės akys buvo įsmeigtos į jį, kietai sučiauptos jos lūpos aiškiai bylojo, jog dabar ne metas netinkamai lengvabūdystei.

Iš teisybės, *nieko ypatinga* buvo tiesa - nei šunys paleisti, nei švaistytasi guminėmis lazdomis, nei juodų "ožių", sustojusių viešojo parko pakrašty. Mažne teatrališku nepaklusnumo gestu žonglierius išplėšė savo ranką iš "oškošiečio" gniaužto, susirankiojo kuokeles ir vėl ėmė žongliruoti. Tačiau pyktis sutrikdė jo refleksus, ir dabar pasirodymas išėjo nekoks. Bemaž iškart dvejetas kuokelių nukrito ant žemės. Viena pataikė jam į pėdą, ir kažkoks vaikiūkštis nusijuokė.

Hoplio partneris nekantriai žingtelėjo priekin. Policijos šefas, nė kiek nepasimetęs, sulaikė jį daugmaž taip pat, kaip "oškošietis" buvo sulaikęs žonglierių. Užsikišęs nykščius už plataus diržo, Hoplis atsirėmė nugara į guobos kamieną, į nieką konkrečiai nežiūrėdamas. Pasakė kažką kitam kopui, ir tasai iš užpakalinės kelnių kišenės išsitraukė užrašų knygelę, paskiau, paseilėjęs nykštį, atsivertė ją

---

* Užuomina į antikinę legendą, kai romiečiai, iš pradžių neturėję moterų, pasikvietę į svečius kaimyninę gentį - sabinus - per puotą pagrobė jų merginas. Šis siužetas atspindėtas italų dailininko Džiovanio Batistos Tjepolo (Giovanni Batista Tiepolo, 1696-1770) paveiksle "Sabinių pagrobimas".

ir nužingsniavo prie artimiausio automobilio - perdirbto iš katafalko septintojo dešimtmečio pradžios “Kadilako”, kur ėmė užsirašinėti jo numerį. Darė tai itin demonstratyviai. Baigęs perėjo prie “Folksvageno” autobusiuko.

“Oškošietis” prisiartino prie Hoplio ir pradėjo dėl kažko jį įtikinėti. Hoplis truktelėjo pečiais ir nusisuko nuo jo. Policininkas perėjo prie seno “Fordo” sedano. Palikęs Hoplį, “oškošietis” nuskubėjo prie jaunuolio ir ėmė kažką karštai jam kalbėti, mostaguodamas rankomis šiltame pavasario ore. Bilis Halekas buvo beprarandąs ir tą nedidelį dėmesį, kurį iš pradžių jam kėlė toji scena. Tiesiog ėmė nebematyti čigonų, kurie padarė klaidą, sustodami Fervjū pakeliui iš Niekur į Kažkur.

Žonglierius staiga apsisuko ir sugrįžo prie autobusiuko, paprasčiausiai leisdamas ir kitoms savo kuokelėms nukristi ant žolės (autobusiukas stovėjo tuoj pat už pikapo su savo darbo turistiniu antstatu, ant kurio buvo nupiešti vienaragis ir čigonė). “Oškošietis” pasilenkė jų pakelti, vis be perstojo neramiai kažką aiškindamas Hopliui. Tasai vėl truktelėjo pečiais, ir nors Bilis Halekas buvo anaiptol ne telepatas, jis tiek pat aiškiai žinojo, kad Hoplis tuo mėgaujasi, kiek ir tai, jog Heidė ir Linda vakarienei valgys pikniko likučius.

Jaunoji čigonė, kuri svaidė į taikinį šratukus, pamėgino užkalbinti žonglierių, tačiau tas piktai praėjo pro ją ir įlipo į autobusiuką. Ši mirksnį pastovėjo, žvelgdama į “oškošietį”, laikantį rankose kuokeles, paskiau irgi įlipo į autobusiuką. Halekas galėjo ištrint iš savojo suvokimo kitus, tačiau tuo metu buvo neįmanoma jos nematyti. Čigonaitės plaukai buvo ilgi ir iš prigimties banguojantys, niekuo nepernšti. Krito žemiau jos menčių juodu, kone laukiniu srautu. Kartūninė jos palaidinukė ir sijonas su kukliu skeltuku galėjo būti pirkti pigių masinės gamybos drabužių parduotuvėje, tačiau jos kūnas atrodė egzotiškai, kaip kokios nors retesnės kačių giminės atstovės - panteros, gepardo, snieginio leopardo. Kai žingtelėjo furgonėlin, skelta klostė sijono užpakaly mirksnį prasiskyrė, ir Bilis išvydo dailų jos vidinės šlaunies išlinkį. Tą momentą jis baisiai jos panoro ir

įsivaizdavo save ant jos pačią juodžiausią nakties valandą. Ir šisai noras jam pasirodė labai senas. Jis atsigręžė į Heidę, ir dabar jos lūpos buvo suspaustos iki baltumo, akys panėšėjo į apsitrynusias monetas. Ji nepastebėjo vyro žvilgsnio, tačiau pamatė prasiskyrusią sijono klostę - tai, ką toji atidengė - ir puikiai viską suprato.

Kopas su bloknotu rankoje stebėjo, kol mergina dingo, paskiau užvertė bloknotą, vėl įsikišo jį kišenėn ir prisijungė prie Hoplio. Čigonės vadino savo vaikus grįžt karavanan. "Oškošietis" su glėbiu kuokelių vėl prisiartino prie Hoplio ir kažką pasakė. Hoplis papurtė galvą, ir tai reiškė pabaigą.

Iš tikrųjų taip ir buvo.

Privažiavo antra Fervjū policijos patrulinė mašina, virš jos tingiai mirksėjo švyturėlis. "Oškošietis" pažvelgė į ją, paskiau apsidairė aplinkui po Fervjū viešąjį parką su vaikų aikštele, kupina brangių, patikrinto saugumo atrakcionų, ir atvira koncertine estrada. Nuo kai kurių sprogstančių medžių vis dar linksmai krito kaspinai, užsilikę nuo praeito Velykų sekmadienio kiaušinių ridenimo šventės.

"Oškošietis" sugrįžo prie savojo automobilio, kuris stovėjo pats pirmas. Vos tik suburzgė jo motoras, užsivedė ir visi kiti. Daugelis dirbo garsiai ir užsikirsdami; Halekas išgirdo, kad daug stūmoklių neveikia, ir išvydo išmetamųjų dujų debesis. "Oškošiečio" universalas pajudėjo iš vietos, stūgaudamas ir perdėdamas. Kitos mašinos išsirikiavo iš paskos, nebodamos, kad eismo kryptis buvo pro parką miesto centro linkui.

- Jie visi įjungė šviesas! - sušuko Linda. - Dievuliau, panašu į laidotuves.

- Yra dar likę pora "Ring-Dings"*, - gyvai pasakė Heidė. - Suvalgyk vieną.

- Nebenoriu nė vieno. Aš prikimšta. Tėti, ar tie žmonės?..

- Tu niekad neturėsi trisdešimt aštuonių colių biusto, - pasakė Heidė.

---

* Šokoladiniai pyragėliai su svilarožių džemo įdaru, pardavinėjami pakuotėje po du.

- Aš nusprendžiau, jog nenoriu trisdešimt aštuonių colių biusto, - atšovė Linda, nutaisydama vieną iš savo Didelės Damos minų. Tai visad trenkte pritrenkdavo Haleką. - Šiais laikais svarbu subinė.

- Linda Džoana *Halek!*

- Aš suvalgysiu vieną "Ring-Dings".

Heidė šaltai žvilgtelėjo į jį.

- O... šito tu nori? - ir mestelėjo jam pyragėlį, paskiau pati užsirūkė "Vantage 100". Galų gale, kol baigėsi orkestro koncertas estradoje, Bilis sukirto abu "Ring-Dings", Heidė surūkė pusę pakelio cigarečių ir nekreipė dėmesio į Bilio negrabias pastangas ją pralinksminti. Tačiau pakeliui į namus ji atsileido, ir čigonai buvo užmiršti. Bent iki tos nakties.

✧

Kai jis užėjo į Lindos kambarį pabučiuoti jos labos nakties, ši paklausė:

- Ar policija ginė tuos žmones iš miesto, tėt?

Bilis prisiminė įdėmiai pasižiūrėjęs į ją, jausdamasis podraug sutrikdytas ir kažkaip pamalonintas dukters klausimo. Paprastai ji eidavo pas Heidę, kai norėdavo sužinoti, kiek kalorijų turi vokiško šokoladinio kekso riekelė; bet sunkesnės tiesos sužinoti kreipdavosi į Bilį, ir kai kada jam atrodydavo, kad šitai neteisinga.

Jis prisėdo ant dukters lovos, mąstydamas, kad ji vis dar labai jauna ir tvirtai įsitikinus esanti toje pusėje ribos, kur neginčijamai laikosi vien geri vaikinai. Jai gali būt skaudu. O melas, ko gero, padėtų išvengti to skausmo. Bet melas apie dalykus, panašius į tai, kas atsitiko tądien Fervjū viešajame parke, turėjo ypatybę sugrįžti ir neduoti ramybės gimdytojams - Bilis aiškiai prisiminė, kaip jam tėvas sakydavo, kad nuo masturbacijos tapsiąs mikčium. Tėvas beveik visais atžvilgiais buvo geras žmogus, bet Bilis niekad jam neatleido to melo. Ir vis dėlto Linda buvo privertusi jį praeiti sunkų kursą - juodu jau kalbėjosi apie gėjus, oralinį seksą, venerines ligas ir apie tai, kad galbūt Dievo nėra. Kad sužinotum, kaip gali varginti atvirumas, reikia pačiam turėti vaiką.

Staiga Bilis pagalvojo apie Džinelį. Ką Džinelis pasakytų savo dukteriai, jeigu būtų čia jo vietoje? *Privalu nepageidaujamus asmenis neįsileisti miestan, aukseli. Mat kaip tik čia visa esmė - paprasčiausiai nepageidaujamus asmenis neįsileisti miestan.*

Tačiau čia buvo daugiau tiesos, nei jis galėjo prisiversti pasakyti.

- Taip, turbūt. Jie buvo čigonai, aukseli. Valkatos.

- Mama sakė, kad jie apgavikai.

- Daugelis jų užsiima apgaulingais žaidimais ir pranašauja netikrą ateitį. Kai jie atvyksta į tokį miestą kaip Fervjū, policija įsako jiems keliauti toliau. Paprastai jie ima vaidinti pasipiktinusius, tačiau iš tikrųjų jiems tai nė motais.

*Beng!* Galvoje jam kilstelėjo aukštyn vėliavėlė. Melas nr. 1.

- Jie išdalina plakatėlius ar lapelius su nuoroda, kur ketina apsistoti - paprastai už mokestį sutaria su kokiu nors fermeriu ar dar kuo nors, kas turi lauką už miesto. Po kelių dienų išsidangina.

- Kodėl jie išvis atvažiuoja? Kuo užsiima?

- Na... Visad atsiranda žmonių, norinčių sužinoti savo likimą. Ir dar esama žaidimų su šansu išlošti. Azartinių. Paprastai jie išties apgaudinėja.

*Ar galbūt trokštančių progos greitomis, egzotiškai pasitvarkyt,* pagalvojo Halekas. Jis vėl išvydo merginos sijono skeltuką prasiskiriant, kai ši lipo furgonėlin. *Kaip ji kilnotųsi?* Ir mintyse sau atsakė: *Nelyginant okeanas prieš audrą, štai kaip.*

- Ar žmonės perka iš jų narkotikų?

*Šiais laikais nėra reikalo pirkti narkotikų iš čigonų, brangioji; gali jų įsigyti mokyklos kieme.*

- Galbūt hašišą, - pasakė jis. - Arba opiumą.

Dar paauglys jis atsikraustė į šią Konektikuto dalį ir gyveno čia nuo tada - Fervjū ir kaimyniniame Nortporte. Per mažne dvidešimt penkerius metus neregėjo jokio čigono - nuo pat tada, kai vaikystėje augo Šiaurės Karolinoje, kur neteko penkių dolerių, - beveik tris mėnesius kauptus kišenpinigiams, už kuriuos rengėsi nupirkti motinai dovaną jos gimtadienio proga, - lošdamas "laimės ratą". Jie

neturėjo teisės leisti žaisti jaunesniems nei šešiolikos metų, bet, žinoma, jeigu turėdavai monetą ar ilgą žalioką, visad galėdavai prieiti ir pastatyti. Kai kurie dalykai niekados nesikeičia, mąstė jis, ir svarbiausia - senasis priežodis, kad kai pinigai ima kalbėt, visi lieka vietoj sėdėt. Jeigu vakar kas nors būtų jį paklausęs, būtų truktelėjęs pečiais ir atsakęs, kad keliaujančių čigonų karavanų nebėra. Bet, žinoma, klajoklių padermė anaiptol neišmirus. Atklysdavo iš nežinia kur ir ten pat išsidangindavo - žmogiškosios vėjo genamos piktžolės. Prasukę kokius tik sugebėdavo reikaliukus, jie dingdavo iš miesto, prisikimšę savo taukuotas pinigines dolerių, uždirbtų lenktyniaujant su laiku, kurį patys niekino. Jie išgyveno. Hitleris bandė juos išnaikinti podraug su žydais ir homoseksualais, tačiau jie pergyventų ir tūkstantį Hitlerių, mąstė Bilis.

- Maniau, kad viešasis parkas atviras visiems, - pasakė Linda. - Mums taip aiškino mokykloje.

- Na, tam tikra prasme iš tiesų. "Viešasis" reiškia nuosavybę, priklausančią miestiečiams. Mokesčių mokėtojams.

*Bong!* Melas nr. 2. Mokesčiai Naujojoje Anglijoje neturi nieko bendra su vieša žemės nuosavybe ar jos naudojimu. Žiūrėk *Ričardsas prieš Džeremą. Niū Hampšyras ar Beikeris prieš Olmsą* (toji byla siekia atgalios 1835-uosius metus), arba...

- Mokesčių mokėtojai, - nutęsė Linda susimąsčius.

- Reikia leidimo naudotis viešuoju parku.

*Klang!* Melas nr. 3. Ši idėja buvo paneigta 1931-aisiais, kai būrys nusigyvenusių bulvių augintojų pasistatė Huversvilį* pačiame viduryje Liuistono, Meino valstijoje. Miestas kreipėsi į Ruzvelto Aukščiausiąjį teismą, ir byla netgi nesvarstyta. Taip atsitiko todėl, kad skurdžiai savo stovyklai išsirinko Petingilio parką, o tasai pasirodė esąs viešoji nuosavybė.

- Tas pat, kai atvažiuoja "Šventyklos" cirkas, - pridūrė jis.

- Kodėl čigonai nepasirūpino leidimu, tėt? - jos balsas jau buvo mieguistas. Ačiū Dievui!

* Taip vadinti bedarbių lūšnynai miestų pakrašty šio amžiaus ketvirtajame dešimtmetyje (pagal 31-ąjį JAV prezidentą Herbertą Huverį).

- Na, galbūt jie pamiršo.

*Mažiau šansų nei sniego ritiniui pragare, Lin. Tik ne Fervjū. Kai viešasis parkas matosi iš Žibintų alėjos ir priemiesčio klubo, kai tas reginys sudaro dalį to, už ką tu sumokėjai, drauge su privačiomis mokyklomis, kuriose mokoma kompiuterinio programavimo su naujutėlaičiais "Apples" ir "TRS-80", taip pat su palyginti švariu oru ir ramybe naktimis. "Šventyklos" cirkas - tvarka. Velykinis kiaušinių ridenimas - dar geriau. Bet čigonai? Štai jūsų skrybėlė, paskubėkite. Mes atpažįstame purvą, kai jį išvystame. Bet prie jo nesiliečiame, Dieve gink! Turime tarnaites ir namų šeimininkes, kurios iš mūsų namų pašalina purvą. O kai pasirodo viešajame parke, mes turime Hoplį.*

Bet tos tiesos ne mergaitei iš žemesniosios vidurinės mokyklos, pagalvojo Halekas. Tai tiesos, kurių išmoksti vidurinėje ir koledže. Galbūt jas sužinosi iš savo korporacijos sesių arba tiesiog jos pasieks tave nelyginant trumpabangis signalas iš kosmoso. *Ne mūsų padermės, brangioji, laikykis nuo jų atokiau.*

- Labanakt, tėtuk.

- Labanakt, Lin.

Jis darsyk ją pabučiavo ir paliko kambarį.

✧

Ūmai stipraus vėjo gūsio blokštas lietus subarbeno į jo kabineto langą, ir Halekas atsibudo - matyt, buvo užsnūdęs. *Ne mūsų padermės, brangioji,* vėl pagalvojo jis, ir netikėtai nusijuokė tamsoje. Tas garsas jį išgąsdino, nes tik psichai juokiasi tuščiame kambaryje. Psichai nuolatos taip elgiasi, užtat jie ir yra psichai.

*Ne mūsų padermės.*

Jeigu anksčiau jis niekad tuo netikėjo, tai dabar patikėjo.

Dabar, kai tapo liesesnis.

✧

Halekas stebėjo, kaip Hjustono sesutė traukia jam iš rankos vieną, dvi, tris ampules kraujo ir įdeda jas į stovelį nelyginant kiauši-

nius į kartoninį dėklą. Anksčiau Hjustonas jam padavė tris kartonėlius išmatoms ir pasakė, kad vėliau atsiųstų paštu. Bilis niūriai įsikišo šiuos kišenėn ir pasilenkė proktologiniam tyrimui, kaip visados labiau baimindamasis susijusio su juo pažeminimo, negu mažyčio nepatogumo. Tasai pojūtis, kad į tave įsiskverbia. Pilnumo pojūtis.

- Atsipalaiduok, - pasakė Hjustonas, užsitempdamas ploną guminę pirštinę. - Kol dar junti abi mano rankas sau ant pečių, gali būt ramus, - ir iš širdies nusikvatojo.

Halekas užsimerkė.

✧

Hjustonas pasimatė su juo po dviejų dienų - mat pasirūpinęs, pasakė jis, kad jo kraujas būtų ištirtas pirmumo eile. Halekas sėdėjo mažučiame darbo kambaryje (kliperių paveikslai ant sienų, gilūs odiniai foteliai, minkštas pilkas kilimas), kur Hjustonas konsultuodavo. Širdis jam smarkiai daužėsi, šalti prakaito lašeliai susitelkė ant smilkinių. *Aš neverksiu prieš žmogų, kuris pasakoja negriškus anekdotus,* pasakė jisai sau su niūriu nuožmumu - ir ne pirmąsyk. *Jeigu šito prireiks, išvažiuosiu iš miesto, pastatysiu automobilį šalikelėj ir tik tada pravirksiu.*

- Visa kuo puikiausia, - minkštai pasakė Hjustonas.

Halekas sumirksėjo. Baimė jau buvo tiek įsišaknijus, jog jis neabejojo, kad blogai nugirdo daktarą.

- Ką?

- Visa kuo puikiausia, - pakartojo Hjustonas. - Jeigu nori, galime atlikti daugiau testų, Bili, bet šiuo metu aš nematau tokio reikalo. Po teisybei, tavo kraujas geresnis, nei buvo per pastarąsias dvi apžiūras. Cholesterolio sumažėjo, taip pat ir trigliceridų. Tu numetei dar šiek tiek svorio, - seselė šįryt tau užrašė du šimtus septyniolika, - bet ką aš galiu pasakyti? Vis dar tebeviršiji sau optimalų svorį trisdešimčia svarų. Nesiekiu, kad tu šito nematytum, bet... - jis šyptelėjo, - iš tiesų norėčiau sužinoti tavo paslaptį.

- Neturiu jokios paslapties, - išsigynė Halekas. Jautėsi kartu sutrikęs ir be galo nusiraminęs - šitaip jis porąsyk jautėsi koledže, kai išlaikė kontrolinius, kuriems buvo nepasirengęs.

- Mes atidėsime nuosprendį, iki gausime tavo Heimano-Reichlingo serijos rezultatus.

- Mano ką?

- Mėšladėžės, - pasakė Hjustonas ir skaniai nusikvatojo. - Gal kas nors ten pasirodys, bet iš tiesų, Bili, laboratorija atliko dvidešimt tris skirtingus tavo kraujo testus, ir visi jie geri. Šitai įtikinama.

Halekas pratisai, virpulingai atsiduso.

- Aš bijojau, - pratarė jis.

- Kaip tik nesibijantys miršta jauni, - atsakė Hjustonas. Atidaręs rašomojo stalo stalčių, jis iškėlė butelį su tabaluojančiu ant pritvirtintos prie dangtelio grandinėlės šaukšteliu. Halekas pastebėjo, kad šaukštelio rankena Laisvės statulos pavidalo. - Pabandysi?

Halekas papurtė galvą. Tačiau jam buvo malonu sėdėti čionai, susidėjus rankas ant pilvo - ant *sumažėjusio* pilvo - ir stebėti, kaip labiausiai klestintis Fervjū šeimos gydytojas uosto koką pirmiau viena šnerve, paskiau kita. Jis įdėjo buteliuką atgal į stalčių, o paskiau išsiėmė kitą ir pakelį su tamponėliais. Panardino tamponėlį į buteliuką ir susigrūdo sau į nosį.

- Distiliuotas vanduo, - paaiškino jis. - Apsaugo ančius, - ir mirktelėjo Halekui.

*Veikiausiai jis gydė kūdikius nuo pneumonijos su cirkuliuojančiu savo galvoje tuo mėšlu,* pagalvojo Halekas, tačiau toji mintis neturėjo tikro įtaigumo. Šiuo momentu nieko negalėjo sau padaryti - Hjustonas jam iš dalies patiko, nes pranešė gerą naujieną. Šiuo momentu viena, ko jis troško - tai sėdėti sunėrus rankas ant savo sumažėjusio pilvo ir tyrinėti, kiek giliai siekia netvirtas jo nusiraminimas, išbandyti jį kaip naują dviratį ar pamėginti pasivažinėti kaip nauju automobiliu. Jam toptelėjo, kad kai paliks Hjustono kabinetą, tikriausiai jausis bemaž kaip naujagimis. Koks nors režisierius, filmuojantis šią sceną, norėtų įrašyti į garso takelį “Taip kalbėjo Za-

ratustra". Toji mintis privertė Haleką iš pradžių šyptelti, paskiau garsiai nusijuokti.

- Pasidalink su manimi, kas čia juokinga, - paprašė Hjustonas. - Šiame liūdname pasaulyje mums visiems sveika pasijuokti, jeigu tik pasitaiko proga, Bili, berniuk, - jis garsiai pauostė ir suvilgė savo šnerves nauju tamponėliu.

- Nieko, - numojo Halekas. - Tiesiog... aš buvau išsigandęs, supranti. Aš jau pratinau save prie minties apie didįjį V. Stengiausi pratinti.

- Na, galbūt tau dar teks, - pasakė Hjustonas, - tačiau ne šiais metais. Man nė nereikia pamatyti Heimano-Reichlingo mėginių rezultatų, kad šitaip tvirtinčiau. Vėžys geba pasirodyti. Bet kai jau yra surijęs trisdešimt svarų, tikrai.

- Bet aš valgau tiek pat kaip visados. Pasakiau Heidei, kad daugiau mankštinuos, ir iš tikrųjų taip, truputėlį daugiau, bet ji tvirtina, kad neįmanoma numesti trisdešimt svarų vien suintensyvinus mankštos režimą. Jinai tvirtina, kad riebalai nuo to tik standėja.

- Tai visai netiesa. Naujausi tyrimai parodė, kad fizinis krūvis kur kas svarbiau nei dieta. Bet dėl vyrioko, kuris turi - kuris *turėjo* - tokį antsvorį kaip tu, tavo žmona iš dalies teisi. Paimk storulį, kuris smarkiai suintensyvina savo fizinį aktyvumą, ir ką žmogėnas paprastai gauna? Pajuokos prizą - gerą, masyvią antro laipsnio trombozę. Nepakankamą, kad tave nužudytų, bet kaip tik ganėtiną, kad garantuotai nebeapeitum aštuoniolika duobučių žaisdamas golfą ar nebesivažinėtum vagonėliu "velnio kalneliais" atrakcionuose "Septynios vėliavos virš Džordžijos".

Bilis pagalvojo, kad nuo kokaino Hjustonas pasinėrė į plepystę.

- *Tu* to nesupranti, - pasakė jis, - aš - irgi. Bet savo amate regėjau daug dalykų, kurių nesuprantu. Vienas mano draugas, kuris Niujorke dirba neurochirurgu, prieš trejus metus atėjęs pas mane parodė keistą kaukolės rentgenogramą. Į jį kreipėsi vienas Džordžo Vašingtono universiteto studentas dėl akinančių galvos skausmų. Mano kolegai tai pasirodė kaip tipiška migrena, - vaikinukas tiksliai ati-

tiko tokį asmenybės tipą, - tačiau privalai saugotis, kad neprašautum pro šalį, nes tokie skausmai taip pat būdingi smegenų navikams, nors ir ligonis nesiskundžia fantominiais uodimo pojūčiais - pavyzdžiui, šūdų, supuvusių vaisių, suplėkusių kukurūzų ar dar kokiais nors kvapais. Tad mano draugelis padarė rentgenogramas, elektroencefalogramą, nusiuntė jį ligoninėn aksialinei smegenų tomografijai. Ir žinai, ką jie rado?

Halekas papurtė galvą.

- Jie rado, kad vaikinukas, kuris vidurinėje mokykloje pagal pažangumą buvo trečias savo klasėje ir kuris Džordžo Vašingtono universitete kiekvieną semestrą atsidurdavo pasižymėjusiųjų sąraše, išvis beveik neturi smegenų. Tebuvo vienintelis žievės audinio išlinkis, einantis per jo kiaušo vidurį - rentgenogramose, kurias man parodė kolega, tai atrodė kaip užuolaidos virvelė su spurgais - tik tiek. Šita užuolaidos virvelė veikiausiai valdė visas jo nevalingąsias funkcijas - viską, nuo kvėpavimo ir širdies dažnio iki orgazmo. Tik toji viena smegenų audinio juostelė. Likusioji vaikinuko galvos dalis buvo užpildyta vien cerebrospinaliniu skysčiu. Kažkokiu mums nesuprantamu būdu tasai skystis vykdė jo mąstymo funkciją. Šiaip ar taip, jis vis dar pirmūnas aukštojoje, vis dar kamuojamas migrenos priepuolių ir vis dar atitinka migreniškos asmenybės tipą. Jeigu iki trisdešimties ar keturiasdešimties metų jo neištiks mirtinas širdies smūgis, tai tie priepuoliai iki penkiasdešimties metų ims nykti.

Hjustonas atidarė stalčių, darsyk išėmė kokainą ir pauostė. Pasiūlė Halekui. Šis papurtė galvą.

- Paskiau, - vėl prašneko Hjustonas, - maždaug prieš penkerius metus, pas mane į kabinetą apsilankė senyva dama, skųsdamasi labai skausmingomis dantenomis. Ji jau mirusi. Jeigu pasakyčiau tos senos raganos pavardę, tu ją prisimintum. Aš ją apžiūrėjau ir, Dieve Švenčiausias, negalėjau patikėti savo akimis. Paskutinieji nuolatiniai dantys jai buvo iškritę mažne prieš dešimt metų - noriu pasakyti, ši mažytė artėjo prie devyniasdešimties - ir, žiū, jai kalėsi kypa naujų... iš viso penketas jų. Nenuostabu, kad skaudėjo dantenos,

Bili! Jai dygo trečias komplektas dantų. Aštuoniasdešimt aštuonerių metų amžiaus!

- Ką tu padarei? - paklausė Halekas. Jis klausėsi viso to vien ausies krašteliu. Žodžiai slydo pro jį nelyginant koks nors foninis garsas, nelyginant tyli muzika, sklindanti universalinėje parduotuvėje iš įrengtų sienoje garsiakalbių. Didumą jo minčių vis dar buvo užėmęs palengvėjimas. Aišku, Hjustono kokainas - iš tiesų menkas narkotikas palyginti su palengvėjimu, kurį jis dabar jautė. Halekas trumpam prisiminė senąjį čigoną su išpuvusia nosimi, bet šis vaizdinys buvo praradęs savo niūrią, užslėptą įtaigą.

- Ką aš padariau? - tuo tarpu pakartojo klausimą Hjustonas. - Dievuliau, ką aš *galėjau* padaryti? Parašiau jai receptą vaistui, kuris yra ne kas kita, kaip labai stipraus veikimo preparatas, kuriuo tepama kūdikių dantenos, kai tiems ima dygti dantys. Iki numirdama, ji suspėjo išsiauginti dar tris - du krūminius ir vieną iltinį. Esu regėjęs daug visokių dalykų. Kiekvienam tenka susidurti su keista mėšliava, kurios jis nepajėgia paaiškinti. Bet gana Riplio* "Norite tikėkite, norite - netikėkite". Reikalas tas, kad mes nelabai daug išmanom apie žmogaus medžiagų apykaitą. Paimkim vyrioką, kaip Dankanas Hoplis... Tu pažįsti Danką?

Halekas linktelėjo. Fervjū policijos šefas, čigonų engėjas, atrodantis kaip mėgėjiška Klinto Istvudo** mėgdžionė.

- Jis valgo, lyg įsitikinęs, kad niekad daugiau nebegaus, - tęsė Hjustonas. - Šventasis Moze, niekad neregėjau tokio rajūno. Bet jo svoris laikosi pastoviai apie šimtą septyniasdešimt, o kadangi yra šešių pėdų ūgio, tai atrodo bemaž normaliai. Jo pagreitinta medžiagų apykaita; kalorijos sudega dvigubai sparčiau, nei, tarkim, Jardui Stivensui.

Halekas vėl linktelėjo. Jardas Stivensas buvo vienintelės Fervjū kirpyklėlės "Aukštyn galvas" savininkas ir tvarkytojas. Jo svoris

---

* Populiarus laikraščių komikso apie įvairias būtas ir nebūtas istorijas "Riplio norite tikėkite, norite - netikėkite" personažas.

** Clint Eastvood - populiarus amerikiečių kino aktorius ir režisierius, teigiamų herojų, šerifų vaidmenų atlikėjas vestėrnuose.

siekė tris šimtus svarų. Pažvelgęs į jį pagalvodavai, ar tik ne žmona jam užriša batų raištelius.

- Jardas apytikriai tokio pat ūgio kaip ir Dankanas Hoplis, - pasakė Hjustonas, - bet kai matydavau jį per priešpiečius, tai tik paknebinėja po savo lėkštę. Galbūt jis valgo pasislėpęs. Galimas daiktas. Bet veikiausiai ne. Jo veidas alkanas, žinai, ką turiu galvoje?

Bilis šyptelėjo ir linktelėjo. Jisai žinojo. Jardas Stivensas atrodė, pasak Bilio motinos, "lyg maistas jam neitų į naudą".

- Štai dar ką tau pasakysiu - nors manau, tai mokyklinės pasakaitės. Abu tuodu vyrai rūko. Jardas Stivensas teigia surūkąs po pakelį "Marlboro" lengvųjų kasdien, o tai reiškia, kad jis tikriausiai surūko po pusantro pakelio o gal ir po du. Dankanas tvirtina surūkąs per dieną po du pakelius "Camel", o tai galėtų reikšti iš tiesų tris, tris su puse. Ką noriu pasakyti - ar tu kada nors matei Dankaną Hoplį be cigaretės burnoje arba rankoje?

Bilis pagalvojo ir papurtė galvą. Tuo tarpu Hjustonas pasivaišino dar viena porcija kokaino.

- Kcha, pakaks, - pasakė jis ir griežtai užtrenkė stalčių.

- Šiaip ar taip, šit Jardas per dieną sudoroja po pusantro pakelio mažasmalių cigarečių ir šit Dankanas - po tris pakelius plaučių juodalo, gal dar daugiau. Tačiau tasai, kuris iš tiesų kviečiasi plaučių vėžį, kad jį sugraužtų - tai Jardas Stivensas. Kodėl? Kadangi jo medžiagų apykaita vangi, o medžiagų apykaitos greitis kažkokiu būdu susijęs su vėžiu. Esama daktarų, kurie tvirtina, kad galėsime pagydyti vėžį, kai įsiterpsime į genetinį kodą. Kai kurias vėžio rūšis - galbūt. Bet jis niekad nebus visiškai išgydytas, kol mes neperprasime medžiagų apykaitos. O tai sugrąžina mus vėlei prie Bilio Haleko. Neįtikėtinai Susitraukiančiojo Žmogaus. O gal geriau pasakyt - Neįtikėtinai Savo Masę Redukuojančiojo Žmogaus. Ne Masę *Produkuojančiojo* - Masę *Redukuojančiojo,* - Hjustonas nusijuokė keistu ir ganėtinai kvailu inkščiančiu juoku, ir Bilis pagalvojo: *Jeigu tave šitaip kokas veikia, tai verčiau aš liksiu prie "Ring-Dingų".*

- Tu nežinai, kodėl aš netenku svorio?

- Ne, - Hjustonas atrodė patenkintas. - Bet spėju, kad tu galbūt mintyse verti save liesėti. Šitai įmanoma, supranti. Mes tą dažnai matome. Ateina koks nors pacientas, iš tiesų trokštantis numesti svorio. Paprastai dėl ko nors įsibauginęs - dėl širdies plakimų, nuoalpių žaidžiant tenisą, ko nors panašaus. Tad aš jiems paskiriu švelnią, tausojančią dietą, kuri padėtų jiems porą mėnesių mesti per savaitę nuo dviejų iki penkių svarų. Šitaip be jokio vargo ar įtampos gali numesti nuo šešiolikos iki keturiasdešimties svarų. Puiku. Tiktai dažnai žmonės numeta kur kas daugiau. Jie prisilaiko dietos, bet netenka svorio daugiau, negu tai būtų galima paaiškinti vien dieta. Tartum prabunda mintyse koks nors sargybinis, metų metais kietai miegojęs, ir pradeda šaukti kažką panašaus į "Gaisras!", medžiagų apykaita pagreitėja... kadangi sargybinis *perspėjo* ją evakuoti keletą svarų, kol nesudegė visas namas.

- Tvarka, - tarė Halekas. Jis troško būti įtikintas. Atsiprašė dienai iš darbo, ir staiga labiausiai už viską panoro grįžti namo. Pasakys Heidei, kad jisai sveikas, nusives ją viršun ir pasimylės popietės saulės užlietame jų miegamajame. - Sutinku.

Hjustonas atsistojo išlydėti jo; Halekas tylomis pralinksmėjo, pastebėjęs Hjustono panosėj baltų miltelių dulkeles.

- Jei ir toliau kris svoris, mes tau atliksime visą seriją medžiagų apykaitos tyrimų, - pažadėjo Hjustonas. - Galbūt iš mano žodžių tu susidarei įspūdį, kad šie testai niekam tikę, tačiau kai kada jie gali mums daug parodyti. Šiaip ar taip, abejoju, ar to prireiks. Spėju, kad svorio kritimas sumažės - penki svarai per šią savaitę, trys - per kitą, vienas - dar per kitą. Paskiau tu atsistosi ant svarstyklių ir pamatysi, kad priaugai svarą ar du.

- Tu labai mane nuraminai, - pasakė Halekas ir tvirtai paspaudė Hjustonui ranką.

Šis patenkintas savimi nusišypsojo, nors iš tikrųjų nebuvo padaręs nieko daugiau, kaip tik pateikęs Halekui neigiamus rezultatus - ne, jis nežinojo, kas negera Halekui, bet ne, tai ne vėžys. Taigi!

- Tam kaip tik mes ir esame, Bili, berniuk.

Bilis berniukas sugrįžo namo pas žmoną,

✧

- Jis tau pasakė, kad viskas gerai?

Halekas linktelėjo.

Ji apsivijo jį rankomis ir stipriai priglaudė prie savęs. Bilis jautė sau prie krūtinės gundantį jos krūtų iškilumą.

- Lipam viršun?

Heidė žaismingai nužvelgė jį.

- Dievuliau, tau iš tiesų viskas gerai, ar ne?

- Neapsirinki.

Juodu užlipo viršun ir pasimėgavo nuostabiu seksu. Vieną iš paskutiniųjų sykių.

✧

Po to Halekas užmigo. Ir sapnavo.

# Septintas skyrius
# SAPNAS SU PAUKŠČIU

*Čigonas buvo pavirtęs į didžiulį paukštį - maitvanagį su pūvančiu snapu. Jisai sklandė viršum Fervjū ir barstė rupias, pelenines, nelyginant kamino suodžius dulkes, kurios žiro tartum iš po jo tamsių sparnų... ar pažastų?*

*"Liesėk!" karkė čigonas-maitvanagis, skriedamas virš parko, virš "Kaimiško baro", virš "Waldenbooks" knygyno Pagrindinės ir Devono gatvių kampe, virš "Esta-Esta" - pusėtinai gero Fervjū itališko restorano, virš "Amoco" degalinės, modernios stiklasienės Viešosios Fervjū bibliotekos ir galiausiai virš druskingųjų pelkių, toldamas įlankos linkui.*

*Liesėk! - tik tą vieną žodį, tačiau tai buvo pakankama piktžodystė, regėjos Halekui, kadangi visi tame pasiturinčiame priemiestyje,*

*gyvenamame aukštesniųjų visuomenės sluoksnių, važinėjančių į didmiestį automobiliais ir pakeliui į namus sustojančių išmesti kelių taurelių priemiesčio klube - visi tame dailiame Naujosios Anglijos miestukyje, stačiakampiu išsidėsčiusiame pačioje Džono Čiverio* šalies širdyje, visi Fervjū gyventojai buvo bemirštą badu.*

*Bilis žengė vis greičiau ir greičiau Pagrindine gatve, veikiausiai nematomas - šiaip ar taip, sapnų logika, ko kita reikalauti iš sapno - ir baisėdamasis čigono užkeikimo pasekmėmis. Fervjū buvo tapęs miestu, užpildytu išgyvenusiųjų koncentracijos stovyklos baisumus. Didžiagalviai kūdikiai išsekusiais kūnais klykė iš brangių vežimėlių. Dvejetas moterų, vilkinčių prabangiomis modelinėmis suknelėmis, svirduliuodamos išniro iš senoviškos Fervjū miestuko ledaininės versijos - "Su vyšnele ant viršaus". Jų veidai - vien skruostikauliai ir išsišovę kaktos gumburai, aptempti blizgančia it pergamentas oda; suknelių iškirptės slysčiojo nuo išryškėjusių, aptrauktų oda raktikaulių ir gilių pečių duobių, sukeldamos šlykščią vilionės parodiją.*

*Štai priėjo Maiklas Hjustonas, svirduliuodamas ant plonų it kaliausės kojų, su besiplaikstančiu ant neįtikėtinai lieso rėmo dalykišku kostiumu, prakaulia ranka tiesdamas kokaino flakonėlį. "Pabandysi?", suspigo jis Halekui - tai buvo balsas žiurkės spąstuose, kvykiančios paskutiniuoju savo niekingo gyvenimo kvapu. "Pabandysi? Pagreitins tavo medžiagų apykaitą, Bili, berniuk! Pabandysi? Pa?.."*

*Su vis didėjančiu siaubu Halekas pamatė, kad ranka, tiesianti flakonėlį - visai ne ranka, o tik barškantys kaulai. Žmogus buvo vaikščiojantis, kalbantis skeletas.*

*Jis apsigręžė bėgti, tačiau, kaip tatai atsitinka košmaruose, niekaip nepajėgė įgyti greičio. Nors buvo ant Pagrindinės gatvės šaligatvio, jam atrodė, kad bėga per tirštą, lipnų purvą. Bet kurį mirksnį skeletas, kuris kadais buvo Maiklas Hjustonas, išties ranką ir palies jo petį. Arba galbūt toji kaulėta ranka ims grabinėtis jo kaklo.*

---

* John Cheever (1912-1982) - žinomas amerikiečių rašytojas.

*"Pabandysi? Pabandysi? Pabandysi?" kvykė šaižus, žiurkiškas Hjustono balsas, skambantis vis arčiau ir arčiau; Halekas žinojo: jeigu pasuks galvą, vaiduoklis atsiras visai čia pat, arti arti - žaižaruojančios akys, lipančios iš nuogo kaulo akiduobių, niekuo nepridengtas žandikaulis, trūkčiojantis ir kaukšintis dantimis.*

*Jis išvydo iškėbliojantį iš "Aukštyn galvas" Jardą Stivensą, smėlio spalvos kirpėjiškas chalatas kadaravo jam ant krūtinės ir nebeegzistuojančio pilvo. Jardas gergždė klaikiu karksinčiu balsu, ir kai jis pasisuko į Haleką, šis išvydo, kad tai visai ne Jardas, o Ronaldas Reiganas. "Kur likusioji mano dalis?" rėkė jis. "Kur likusioji mano dalis? KUR LIKUSIOJI MANO DALIS?"*

*"Liesėk", dabar Maiklas Hjustonas kuždėjo jam į ausį, ir atsitiko tai, ko Halekas bijojo: tie pirštikauliai palietė jį, timpčiojo, pašiojo rankoves, ir Biliui rodėsi, kad išprotės nuo to pojūčio. "Liesėk, gerokai suliesėk, pabandyk ir liesas lik, tai buvo jo žmona, Bili, berniuk, jo žmona, ir tu patekai į bėdą, o vaikut, į toookią bėdą..."*

## Aštuntas skyrius

# BILIO KELNĖS

Krūptelėjęs Bilis atsibudo ir sunkiai alsuodamas prisidėjo prie burnos delną. Heidė ramiai miegojo šalimais, giliai įsirausus po antklode. Lauke po pakraiges siautė įpusėjusio pavasario vėjas.

Halekas greitomis, baimingai apmetė žvilgsniu miegamąjį, įsitikindamas, kad Maiklo Hjustono - arba kaliausinės jo versijos - niekur arti nėra. Paprasčiausiai čia jo paties miegamasis, kur kiekvienas kampas pažįstamas.

Košmaras pradėjo trauktis... tačiau Bilis buvo dar ganėtinai įsibaiminęs, tad prisiglaudė prie Heidės. Nepalietė jos, - žmona lengvai atsibusdavo, - bet įsigavo į jos šilumos zoną ir pasiglemžė dalį jos antklodės.

*Tai tik sapnas.*

Liesėk! nepermaldaujamai atsiliepė jo mintyse balsas.

Vėl apėmė miegas. Galų gale.

✧

Rytą po susapnuoto košmaro svarstyklės vonios kambaryje parodė 215, ir Halekui sužibo viltis. Tik du svarai. Hjustonas buvo teisus, su kokainu ar be jo. Procesas ėmė lėtėti. Švilpaudamas jis nulipo apačion ir sumetė tris keptus kiaušinius bei pustuzinį pieniškų dešrelių.

Pakeliui į traukinį košmaras kažkaip neaiškiai - daugiau kaip *déjà vu* jausmas nei kaip tikras prisiminimas - vėl sugrįžo galvon. Pravažiuodamas pro "Aukštyn galvas" (šalia kurios glaudėsi Frenko "Gardus maistas ir žaislai - visiems džiaugsmai") Bilis žvilgtelėjo pro langą ir mirksnį nustėro, tikėdamasis išvysti kokį dešimtį svyrinėjančių, goglinėjančių skeletų, tartum jaukus, prabangus Fervjū kažkokiu būdu būtų pavirtęs Biafra*. Bet žmonės gatvėse atrodė normaliai. Jardas Stivensas, toks pat fiziškai materialus kaip visados, pamojavo jam ranka. Halekas atsakė tuo pačiu ir pagalvojo: *Tavo medžiagų apykaita perspėja, kad mestumei rūkęs, Jardai.* Toji mintis privertė jį šyptelėti, ir iki to laiko, kai jo traukinys įšliaužė į Didžiąją Centrinę stotį, paskutinieji sapno įspūdžiai buvo pamiršti.

Nusiraminęs dėl vis krentančio svorio, Halekas nei svėrėsi, nei per daugiausia apie tai galvojo... ir tada jam mažne nutiko nemalonus dalykas - teisme, priešais teisėją Hilmerį Bointoną, kuris turėjo ne daugiau humoro jausmo nei vidutinis vėžlys jūsų sklype. Kvailas dalykas - nelyginant blogas sapnas iš pradžios mokyklos laikų.

Halekas atsistojo paprieštarauti, ir jam ėmė smukti kelnės.

Buvo jau pusiau atsistojęs ir tada pajuto, kaip tos nenumaldomai slenka žemyn klubais ir sėdmenimis, išsigaubia maišais per kelius, tad jis paskubom vėl atsisėdo. Per vieną iš tų beveik absoliutaus

* 1967-1970 m. mėginusi atsiskirti pietryčių Nigerijos sritis, kur siautėjo badas.

objektyvumo akimirkų - kurios atskrieja neprašytos ir dažniausiai taip pat greitai pasimiršta - Halekas susivokė, kad jo judesys iš šalies turėjo atrodyti kaip koks nors ekscentriškas stryksnis. Viljamas Halekas, advokatas, atliekantis Triušio Piterio variaciją. Jis pasijuto raustąs.

- Tai prieštara, misteri Halekai, ar dujų priepuolis?

Žiūrovai - laimei, negausūs - sukrizeno.

- Nieko, jūsų malonybe, - sumurmėjo Halekas. - Aš... aš... persigalvojau.

Bointonas krenkštelėjo. Posėdis nuobodžiai tęsėsi toliau, ir Halekas, sėdėdamas savo vietoje pilamas prakaito, svarstė, kaip jis turės atsistoti.

Po dešimties minučių teisėjas paskelbė pertrauką. Halekas sėdėjo prie gynybos stalo, dėdamasis įnikęs į šūsnį popierių. Posėdžių salei beveik ištuštėjus jis atsistojo, susikišdamas rankas, kaip jis vylėsi, atsainiu gestu į švarko kišenes. O iš tiesų, tai per jas jisai stengėsi prilaikyti kelnes.

Vyrų tualeto kabinos nuošalumoje Bilis nusivilko švarką, pakabino jį, pažvelgė į savo kelnes ir atsisegė diržą. Kelnės, vis tebeužsegtos sagele ir užtrauktuku, nuslydo žemyn iki kulkšnių; atsimušę į grindų plyteles, dusliai dzingtelėjo kišenėse smulkieji. Jis atsisėdo ant unitazo, ištiesino priešais save diržą nelyginant kokio nors rankraščio ritinėlį, ir pažvelgė į tą odos juostelę. Joje galėjo perskaityti istoriją, kuri daugiau negu kėlė nerimą. Diržą prieš dvejus metus buvo padovanojus Linda. Iškėlęs jį, ėmė skaityti ir pajuto, kaip širdis iš išgąsčio ėmė tuksėti vis greičiau.

Giliausia įranta "Vigues" dirže buvo tuoj už pirmosios skylutės. Duktė nupirko jį šiek tiek per mažą, ir Halekas prisiminė tuo metu pagalvojęs, - nelinksmai, - kad tai galbūt atleistinas jai optimizmas. Vis dėlto ilgą laiką diržas buvo gana patogus. Tiktai Biliui metus rūkyti kiek sunkiau užsisegė, netgi ant pirmosios skylutės.

Po to, kai jis metė rūkyti... bet prieš tai, kai partrenkė čigonę.

Dabar dirže buvo kitų įrantų: už antros skylutės... ketvirtos... penktos... galop už šeštos ir paskutinės.

Su augančiu siaubu Halekas pastebėjo, kad kiekviena iš įrantų buvo nebe tokia ryški kaip ankstesnioji. Diržas papasakojo istoriją teisingiau ir glausčiau, negu tai padarė Hjustonas. Svoris vis krito nė kiek nelėtėdamas, bet dargi greitėdamas. Pasiekta paskutinė skylutė dirže, kurio vos prieš du mėnesius manė turėsiąs tylomis atsisakyti kaip per mažo. Dabar jam reikėjo septintos skylutės, kurios dirže nebuvo.

Jis pažvelgė į laikrodį ir pamatė, kad netrukus reikės grįžti į salę. Tačiau kai kurie dalykai buvo svarbesni už teisėjo Bointono sprendimą patvirtinti ar nepatvirtinti testamentą.

Halekas įsiklausė. Tualete buvo ramu. Prilaikydamas kelnes viena ranka, jis žingtelėjo iš kabinos. Paleido kelnes vėl nukristi ir pasižiūrėjo į vieną iš veidrodžių viršum kriauklių eilės. Pakėlė savo marškinių padurkus, norėdamas geriau apžiūrėti pilvą, kuris dar visai neseniai kartino jo gyvenimą.

Negarsus šūksnis išsiveržė jam iš gerklės. Tik tiek, tačiau to pakako. Selektyvusis suvokimas nebeatlaikė - išskydo visas iškart. Halekas išvydo, kad kuklus pilvukas, pakeitęs jo dūblį, dabar buvo dingęs. Nors stovėjo nuleistomis kelnėmis ir užkeltais virš neužsagstytos liemenės marškiniais, faktai ir be šios juokingos pozos buvo aiškūs. Dėl egzistuojančių faktų galima ginčytis, - to greitai išmoksti teisės versle, - bet atėjusi galvon metafora buvo daugiau negu įtikinama: buvo nenuneigiama. Jis atrodė kaip vaikas, apsirengęs tėvo drabužiais. Halekas stovėjo netvarkinga apranga priešais neilgą kriauklių eilę, isteriškai mąstydamas: *Kas turi anglinį pieštuką? Man reikia nusiteplioti netikrus ūsus!*

Dusinantis, gaižus juokas išsiveržė jam iš gerklės, matant savo kelnes nukritusias apie batus ir juodas nailonines kojines, aptempusias tris ketvirčius jo plaukuotų blauzdų. Staiga tą akimirką jis paprasčiausiai patikėjo... viskuo. Taip, čigonas jį užkeikė, tačiau tai nebuvo vėžys; vėžiui tatai per švelnu ir per greita. Čia kažkas kita, ir tik pradeda rutuliotis.

Mintyse sušuko konduktoriaus balsas: *Kita stotelė Anorexia Nervosa*! Visiems rengtis išlipt, Anorexia Nervosa!*

Garsai veržėsi jam iš gerklės - juokas, skambantis tartum klyksmas, o galbūt klyksmas, skambantis tartum juokas, nejaugi šitai turi reikšmės?

*Kam aš galiu pasakyti? Heidei? Ji palaikys mane išprotėjusiu.*

Bet Halekas niekad gyvenime nesijautė sveikesnio proto.

Trinktelėjo atsidarydamos išorinės vyrų tualeto durys.

Halekas skubiai pasitraukė kabinon ir išsigandęs užsisklendė.

- Bili? - Džonas Parkeris, jo padėjėjas.

- Aš čia.

- Bointonas netrukus grįžta. Tau viskas gerai?

- Puikiai, - atsiliepė jis. Buvo užsimerkęs.

- Ar tau *tikrai* dujos? Tavo pilvas?

*Taip, iš tiesų mano pilvas.*

- Man tik reikia išsiųsti krovinuką. Po minutėlės ateisiu.

- Tvarka.

Parkeris pasišalino. Halekas sutelkė mintis į savo diržą. Juk negali sugrįžti posėdžių salėn priešais teisėją Bointoną, prisilaikydamas kelnes per švarko kišenes. Ką, po šimts, daryti?

Staiga jis prisiminė savo kareivišką peilį iš Šveicarijos - seną, gerą kareivišką peilį, kurį prieš sverdamasis visados išsiimdavo iš kišenės. Tais senais gerais laikais, kai dar čigonai nebuvo atsibastę į Fervjū.

*Niekas jūsų, šikniai, čia nekvietė - kodėl negalėjote nusikraustyti į Vestportą ar Stratfordą?*

Jis išsitraukė peilį ir greitai pradūrė dirže septintą skylutę. Išėjo įplyšus, nedaili, tačiau tinkama. Halekas užsisegė diržą, apsivilko švarku ir išėjo iš kabinos. Pirmąsyk jisai susivokė, kaip smarkiai kelnės kadaruoja jam apie kojas - apie liesas kojas. *Ar kiti žmonės tai pastebėjo?* pagalvojo jisai su nauju, smelkiančiu sąmyšiu. *Pas-*

---

* Nervinis nevalgumas *(lot.)*.

*tebėjo, kaip prastai guli mano drabužiai? Pastebėjo ir dedasi nematą? Kalba...*

Jis pasišlakstė vandeniu veidą ir paliko vyrų tualetą.

Kai sugrįžo posėdžių salėn, Bointonas kaip tik ėjo vidun, šlamėdamas juoda mantija. Jis perspėjančiai pažvelgė į Bilį, kuris atsakė neapibrėžtu atsiprašomu gestu. Bointono veidas liko griežtas; atsiprašymas aiškiai buvo nepriimtas. Nuobodybė vėl prasidėjo. Šiaip taip Bilis pratempė dieną.

✧

Tąnakt, kai Heidė ir Linda užmigo, jis atsistojo ant svarstyklių, netikėdamas savo akimis. Stebeilijo ilgai ilgai.

195.

# Devintas skyrius

# 188

Kitą dieną jis išėjo miestan ir nusipirko drabužius; pirko juos karštligiškai, tartum nauji drabužiai - drabužiai, kurie jam gerai tiks - viską išspręstų. Taip pat nusipirko ir naują, trumpesnį, diržą. Jis buvo pastebėjęs, kad žmonės dėl numesto svorio liovėsi jį sveikinę; kada tai prasidėjo? Jis nežinojo.

Apsivilko naujais drabužiais. Važinėjo į darbą ir grįždavo namo. Daug gėrė, valgė papildomas porcijas, kurių nenorėjo ir kurios sunkiai slūgsojo jam skrandyje. Praėjo savaitė, ir naujieji drabužiai nebeatrodė prigulę ir dailūs; jie kabojo it maišas.

Bilis priėjo prie svarstyklių vonios kambaryje taip sunkiai tuksinčia širdimi, kad net tvinkčiojo akys ir skaudėjo galvą. Vėliau jis pastebės, kad iki kraujo prisikandęs apatinę lūpą. Svarstyklių vaizdinys jo mintyse įgijo vaikiško siaubo atspalvius - svarstyklės tapo jo gyvenimo piktąja dvasia. Stovėjo prieš jas galbūt kokias tris mi-

nutes, stipriai kandžiodamasis apatinę lūpą, nejausdamas nei skausmo, nei sūraus kraujo skonio burnoje. Buvo vakaras. Apačioje Linda žiūrėjo per televizorių "Trys - tai jau kompanija", o Heidė Haleko kabinete "Commodore" kompiuteriu suvedinėjo savaitės namų ūkio balansą.

Tartum darydamas išpuolį, jis atsistojo ant svarstyklių.

188.

Pajuto šleikštulingai persiverčiant skrandį, ir vieną baisią akimirką pasirodė keista, kaip jis nesusivėmė. Sutelkęs jėgas, stengėsi sulaikyti vakarienę savo viduje - jam buvo reikalingas tas maistas, tosios šiltos, sveikos kalorijos.

Galiausiai šleikštulys praėjo. Bilis pažvelgė žemyn į kalibruotą skalę, atbukusiai prisimindamas Heidės žodžius - *Jos rodo ne per daug, rodo per mažai.* Prisiminė, kaip Maiklas Hjustonas kalbėjo, kad su 217 jis vis dar tebeviršija trisdešimčia svarų sau optimalų svorį. *Tik jau ne dabar, Miki,* pagalvojo jis pavargusiai. *Dabar aš... aš liesesnis.*

Bilis nulipo nuo svarstyklių, jausdamas šiokį tokį palengvėjimą - palengvėjimą, kokį galėtų jausti mirtininkų kameros kalinys, be dviejų minučių dvyliktą pasirodant kalėjimo viršininką su kunigu ir supratęs, kad atėjo galas, kad nebebus gubernatoriaus skambučio, atšaukiančio bausmę. Žinoma, liko atlikti dar kai kuriuos formalumus, taip, tačiau tik tiek. Tokia realybė. Jeigu Bilis pasikalbėtų apie tai su žmonėmis, šie pamanytų, kad jis juokauja arba yra išprotėjęs - niekas nebetiki čigonų prakeikimais, o gal ir niekas netikėjo: juk čigonai declassé pasaulyje, kuris regėjo šimtus jūrų pėstininkų sugrįžtant iš Libano karstuose, pasaulyje, kuris regėjo penkis IRA* kalinius badaujant iki mirties, taip pat ir kitus abejotinus stebuklus. Tačiau visvien tai buvo tiesa: jis užmušė seno čigono su išpuvusia nosimi žmoną, o Bilio kartkartinis golfo partneris, senas draugužis papyčių graibišius, teisėjas Keris Rosingtonas paliko jį nenubaustą, net nepagrūmojęs pirštu, tad senasis čigonas nusprendė įgyvendinti

---

* Irish Republican Army - Airių respublikos armija *(angl.)*.

savo paties teisingumą vienam storuliui Fervjū teisininkui, kurio žmona pasirinko netinkamą dieną pirmą ir vienintelį sykį pasmaukinėti jį ranka judančiame automobilyje. Teisingumą, kurį galėtų tinkamai įvertinti toksai žmogus, kaip jo kadaikštis bičiulis Džinelis.

Halekas išjungė vonios kambaryje šviesą ir nulipo apačion, mąstydamas apie mirtininkų kameros nuteistuosius, žengiančius savo paskutiniąją mylią. *Nereikia raiščio ant akių, tėve... bet gal turite cigaretę?* Jis blankiai šyptelėjo.

Heidė sėdėjo prie jo rašomojo stalo, pasidėjusi sąskaitas sau iš kairės ir žvelgdama į spindintį ekraną priešais save. “Marine Midlands” čekių knygelė stovėjo atremta į klaviatūrą nelyginant gaidų sąsiuvinis. Gan įprastas vaizdas bent vieną pirmos savaitės vakarą, prasidedant naujam mėnesiui. Bet ji neišrašinėjo čekių, nei sumavo skaičius. Ji tik sėdėjo ten su cigarete tarp pirštų ir kai atsigręžė į jį, Bilis išvydo jos akyse tokį sielvartą, jog pasijautė bemaž fiziškai sukrėstas.

Jis vėl pagalvojo apie selektyvųjį suvokimą - šią keistą savybę, kai tavo protas nemato to, ko nenori matyti... sakysim, kaip tu vis labiau ir labiau suverži diržą, kad išlaikytum savo per plačias kelnes apie besitraukiantį juosmenį, arba tamsių ratilų žmonos paakiuose... arba desperatišką klausimą tose akyse.

- Aha, mano svoris vis dar tebekrinta, - pasakė jis.

- O, Bili, - pratisai, drebulingai atsiduso ji. Bet šiek tiek pragiedrėjo, ir Halekas spėjo, jog ji džiaugiasi, kad klausimas išsakytas atvirai. Anksčiau Heidė nedrįso apie tai užsiminti, kaip niekas kontoroje nedrįso pasakyti: *Tavo drabužiai atrodo lyg iš “Omaro” palapinių parduotuvės, Bili, berniuk... Sakyk, juk tau ne koks nors auglys ar kažkas panašaus, a? Kas nors netrinktelėjo tavęs pažįstama vėžio lazda, ką, Bili? Turi kažkur viduje didžiulį auglį, juodutį ir sultingą, tokį nelyginant pūvantį žmogiškąjį šungrybį ten apačioje, viduriuose, čiulpiantį tave iki džiūties?* O ne, niekas nepasako tos mėšliavos: laukia, kol patsai susiprotėsi. Sykį teisme, stodamasis

pasakyti geriausiąja Perio Meisono tradicija* "Jūsų malonybe, aš prieštarauju!", vos nepametei kelnių, ir visi kaip iškrušti tyli.

- Aha, - pakartojo jis ir susijuokė, tartum norėdamas paslėpti gėdą.

- Kiek?

- Svarstyklės viršuje rodo, kad nukritau iki šimto aštuoniasdešimt aštuonių.

- O *Dievuliau!*

Jis linktelėjo jos cigarečių pusėn:

- Galima man vieną?

- Taip, jeigu nori. Bili, tau nevalia apie tai sakyti Lindai - nė žodžio!

- Ir nėra reikalo, - numojo jis užsirūkydamas. Nuo pirmo dūmo susvaigo. Puiku! Svaigulys buvo savotiškai malonus. Geriau, nei jėgas pakertantis siaubas, lydėjęs selektyviojo suvokimo pabaigą. - Ji žino, kad aš vis netenku svorio. Mačiau iš jos veido. Tiesiog iki šio vakaro nesupratau, kad šitai matau.

- Privalai darsyk nueiti pas Hjustoną, - pasakė ji. Atrodė labai išsigandusi, tačiau toji abejonės ir podraug sielvarto išraiška akyse buvo dingus. - Medžiagų apykaitos tyrimai...

- Heide, klausyk, - tarė jis... ir nutilo.

- Ką? - paklausė ji. - Ką, Bili?

Vieną mirksnį jis mažne jai papasakojo, papasakojo viską. Bet kažkas jį sulaikė. Vėliau jis niekaip negalėjo suprasti, kas tatai buvo... Tik kažkurią sekundės dalelytę, sėdėdamas čionai ant savo rašomojo stalo su cigarete rankoje ir žvelgdamas į žmoną, kai tuo pat metu jų duktė gretimame kambaryje žiūrėjo televizorių, jį staiga trumpam užliejo laukinė neapykanta Heidei.

Prisiminimas apie tai, kas įvyko - kas vyko - minutėlę prieš tai, kai senė čigonė išpuolė į važiuojamąją juostą, sugrįžo jam visiško atsikartojimo blyksniu. Heidė prislinko arčiau ir kairiąja ranka apkabino jo pečius... ir tada, bemaž dar jam nesusivokus, kas dedasi,

---

* E. S. Gardnerio kriminalinių romanų personažas, įžymus teisininkas, aiškinantis painius nusikaltimus.

ji nuleido jo čvyklio užtrauktuką. Pajuto Heidės pirštus, lengvus ir o, tokius išlavėjusius, įslystant pro plyšį ir paskiau pro trumpikių spragą.

Paauglystės metais Bilis Halekas kartkartėmis peržiūrinėdavo (prakaituotomis rankomis ir lipančiomis ant kaktos akimis) tai, apie ką jo bendraamžiai atsiliepdavo kaip apie "glamonių knygas". Ir kartais tose "glamonių knygose" "karšta fifa" apglėbdavo savo "išlavintais pirštais" kokio nors vyrioko "kietėjantį organą". Tai visai nieko, bet, žinoma, po to nusistovėję šlapi sapnai... tiktai kad čia buvo Heidė, čia jo žmona, gniaužianti jo paties stangrėjantį organą. Ir, prakeikimas, ji buvo bepradedanti jį smaukinėti. Nustebęs Bilis pažvelgė į ją ir jos lūpose išvydo valiūkišką šypseną.

- Heide, ką tu...

- Ššš. Nė žodžio.

Kas ją apsėdo? Anksčiau ji niekad to nedarydavo, ir Halekas būtų galėjęs prisiekt, kad šitoks dalykas jai niekad nebuvo atėjęs į galvą. Bet ji šitai tada darė, ir senė čigonė išpuolė...

*O, papasakok tiesą! Jei jau tau krenta nuo akių žvynai, gali nužerti juos visus, kaip manai? Nėra prasmės meluoti sau pačiam; jau per vėlu. Tiktai faktai, mem.*

Tvarka, faktai. *Faktas,* kad netikėtas Heidės poelgis tada neapsakomai jį suaudrino, galbūt todėl, kad šitai buvo netikėta. Dešiniąja ranka jisai siekė žmonos, ir ši užsikėlė sijoną, atidengdama paprastų paprasčiausias geltonas nailonines kelnaites. Tos kelnaitės anksčiau niekad jo nesuaudrindavo, bet dabar suaudrino... ar galbūt tai, kaip ji užsikėlė sijoną, jį suaudrino; ir šito anksčiau ji niekad nebuvo dariusi. *Faktas,* kad apie aštuoniasdešimt penki procentai jo dėmesio buvo nukreipti nuo kelio, nors devyniuose iš dešimties lygiagrečių pasaulių dalykai veikiausiai *vis tiek* būtų susiklostę visiškai gerai; per darbo savaitę Fervjū gatvės būdavo ne tai kad tykios, būdavo tiesiog apsnūdusios. Bet nesvarbu, *faktas* tas, jog jo nebūta devyniuose iš dešimties lygiagrečių pasaulių; jo būta šiame viename. *Faktas* tas, jog senė čigonė neišpuolė iš "Subaru" ir "Fairberdo"

tarpo, užsirišus lenktyninius numerius; *faktas* tas, jog ji paprasčiausiai išėjo iš tarp dviejų automobilių, nešina vienoje gembėtoje, rudmių išmargintoje rankoje rezginėlę su pirkiniais - viena iš rezginėlių, su kokiomis dažnai anglės eina apsipirkti į miestuko pagrindinę gatvę. Čigonės rezginėlėje buvo "Duz" skalbimo miltelių, Halekas tai prisiminė. Ji nepasižiūrėjo į šalis, tas, šiaip ar taip, tiesa. Bet galutinis *faktas* vis dėlto tas, kad Halekas važiavo ne greičiau kaip trisdešimt penkias mylias per valandą, ir iki čigonės, kai ši žingtelėjo priešais jo "Oldsą", buvo beveik šimtas penkiasdešimt pėdų. Pakankamai laiko sustoti, jeigu jis būtų valdęs situaciją. Bet *faktas* tas, kad jis buvo ties orgazmo riba, ir jo sąmonė, išskyrus mažutėlaitę dalelytę, buvo sukoncentruota sau žemiau juosmens, kur Heidės ranka spaudinėdama atsileidinėjo, slysčiojo aukštyn ir žemyn lėtais, saldžiais frikciniais judesiais, stabteldavo, suspausdavo ir vėl atsileisdavo. Jo reakcija buvo beviltiškai pavėluota, ir Heidės ranka susigniaužė, nuslopindama orgazmą, kurį smūgis buvo sukėlęs vienai begalinei skausmo ir malonumo sekundei - nors ir neišvengiamai, tačiau siaubingai.

Tokie buvo *faktai.* Bet palūkėkit sekundę, žmonės! Stabtelkite, draugai ir kaimynai! Juk buvo dar dvejetas *faktų,* tiesa? Pirmas *faktas* tas, kad jeigu Heidė nebūtų pasirinkusi kaip tik tą dieną išbandyti truputėlį autoerotikos, Halekas, kaip motorizuotos transporto priemonės vairuotojas, būtų atsidūręs aukštumoje, ir "Oldsas" būtų sustojęs bent penkias pėdas iki senės čigonės, sustojęs žvygteldamas stabdžiais ir priversdamas motinas, per parką stumiančias vežimukuose savo mažylius, staigiai sužiurti. Galbūt jis būtų sušukęs senei: "Ei, ko žioplinėji, kur mėklini?", o ši pažvelgtų į jį su savotišku buku išgąsčiu ir nesusivokimu. Jis ir Heidė su stipriai tuksinčiomis krūtinėje širdimis būtų stebėję ją nuskuodžiant skersai gatvę. Galbūt Heidė būtų paaimanavus dėl nukritusių ant grindų maišelių su bakalėjos pirkiniais ir dėl jovalo ant kilimo užpakalyje.

Bet visa būtų buvę tvarka. Nebūtų buvę jokio apklausiamojo posėdžio ir joks išpuvusia nosimi čigonas nebūtų laukęs gatvėje pag-

lostyti Haleko skruosto ir sukuždėti savo baisaus vienžodžio užkeikimo. Tai pirmas pagalbinis *faktas*. Antras pagalbinis *faktas,* išplaukiantis iš pirmojo, tas, kad visa galima suvesti tiesiogiai į Heidę. Tai buvo jos kaltė - visas tas dalykas. Jis neprašė, kad ji tai darytų, nepasakė jai: "Nagi, kaip tau atrodo, ar nepasmaukinėtumei manęs, Heide, iki parvažiuosiu namo? Dar trys mylios, turi laiko". Ne. Ji pati ėmė ir tai padarė... ir, galėtumėte nusistebėti, kokį kraupiai netinkamą laiką pasirinko.

Taip, tai buvo jos kaltė, tačiau senasis čigonas to nežinojo, tad ant Haleko krito užkeikimas, ir tai Halekas dabar neteko iš viso šešiasdešimt vieno svaro; ir štai čia ji sėdi, su tamsiais ratilais paakiuos ir nugelsvėjusia oda, tačiau tie tamsūs ratilai juk jos *nenužudys,* tiesa? Ne. Kaip ir nugelsvėjusi oda. Senasis čigonas *jos* neprisilietė.

Taigi toji akimirka, kai jis būtų galėjęs išpažinti jai savo būgštavimus, kai jis būtų galėjęs paprastai pasakyti: *Man regis, aš netenku svorio, nes buvau užkeiktas* - toji akimirka praėjo. Akimirka grynos, neatmieštos neapykantos - emocinio akmens luito, iššauto iš jo pasąmonės kokios nors negrabiai suręstos, primityvios katapultos - irgi praėjo.

- Klausyk, - tarė jis, ir kaip gera žmona, ji atsiliepė:

- *Ką, Bili?*

- Aš vėl nueisiu pas Maiką Hjustoną, - pasakė jis visai ne tai, ką iš pradžių ketino pasakyti. - Paskambink jam, kad tebūnie, tegul užrašo mane medžiagų apykaitos tyrimams. Kaip neva sakydavęs Einšteinas: "Mat jį galas!"

- O, Bili, - sušuko ji ir ištiesė jam rankas. Jis įnėrė į jas, ir kadangi čia surado nusiraminimą, susigėdo dėl savo deginančios neapykantos vos prieš akimirką... bet dienos slinko, Fervjū pavasaris žengė savąja, kaip paprastai netvirta, šiek tiek darželinukiška eigastimi į Fervjū vasarą, ir neapykanta sugrįždavo vis dažniau ir dažniau, nepaisydama jo pastangų šią sulaikyti ar nuslopinti.

# Dešimtas skyrius

## 179

Jisai susitarė atlikti medžiagų apykaitos tyrimus per daktarą Hjustoną, kuris kalbėjo nebe taip optimistiškai, išgirdęs, kad Haleko svoris toliau tebekrenta ir kad nuo paskutinės apžiūros prieš mėnesį jis numetęs dvidešimt vieną svarą.

- Ir vis dėlto tam galėtų būti visiškai normalus paaiškinimas, - pasakė Hjustonas, vėl paskambinęs po trijų valandų po to, kai susitarė dėl tyrimų, ir perduodamas informaciją. Tai atskleidė Halekui visa, ką jam reikėjo sužinoti. "Visiškai normalus paaiškinimas", kadais pagrindinis favoritas Hjustono mintyse, dabar buvo tapęs tamsiuoju arkliu.

- M - hm, - sumykė Halekas, žvelgdamas žemyn, kur kadais buvo jo pilvas. Niekados nebūtų patikėjęs, kad galima ilgėtis savo vėdaro, kyšančio priekyje tavęs, vėdaro, kuris galiausiai pasidarė toks didelis, jog per jį nebuvo matyti netgi tavo batų galiukų, - jam tekdavo pasilenkti, kad pamatytų, reikia juos blizginti ar dar ne, - o ypač jis būtų nepatikėjęs, jeigu jam būtų buvę pasakyta, kad toksai dalykas įmanomas, kai jis kopdavo laiptais iš ryto po prieš tai naktį padaugintų stikliukų, nuožmiai spausdamas rankoje portfelį, jausdamas prakaito lašelius sau ant kaktos, svarstydamas, ar čia jau ta diena, kai ištiks širdies smūgis - paralyžiuojantis skausmas kairėje krūtinės pusėje, staiga išsilaisvinantis ir šaunantis žemyn kairiąja ranka. Tačiau tai buvo tiesa: jis ilgėjosi savo prakeiktojo vėdaro. Kažkokia keista prasme, kurios netgi dabar nepajėgė suvokti, tasai vėdaras buvo jo *draugas.*

- Jeigu vis dar tebėra normalus paaiškinimas, tai koks gi? - paklausė jis Hjustoną.

- Tie vyrukai tau pasakys, - išsisuko jis. - Tikėkimės.

Tyrimai buvo sutarti Henrio Glasmano klinikoje - nedidelėje privačioje įstaigėlėje Niū Džersyje. Jam tenai reikės išbūti tris dienas.

Apytikrė jo gulėjimo tenai ir numatomų atlikti tyrimų repertuaro kaina sukėlė Halekui didelį džiaugsmą, kad jis jau buvo visiškai sutvarkęs medicinos draudimą.

- Atsiųsk man atviruką su linkėjimais pasveikti, - blankiu balsu pasakė Halekas ir padėjo ragelį.

✧

Jam buvo paskirta atvykti gegužės 12-ąją - po savaitės. Per tas dienas Bilis stebėjo toliau save nykstant ir stengėsi nuslopinti paniką, kuri pamažu graužė jo ryžtą vaidinti vyrą.

- Tėtuk, tu per daug meti svorį, - sykį per pietus neramiai pasakė Linda. Halekas atkakliai nenorėdamas sudėti ginklų, buvo sukirtęs tris storus kiaulienos kapotinius su obuolių tyrele. Taip pat dukart įsidrėbęs bulvių košės. Su taukais. - Jeigu tai dėl dietos manau, laikas jos atsisakyti.

- Argi atrodo, kad aš laikaus dietos? - atsakė Halekas, parodydamas taukais varvančia šakute į savo lėkštę.

Jis kalbėjo gana švelniai, bet Lindos veidas ėmė trūkčioti, ir kitą mirksnį ji pabėgo nuo stalo, kūkčiodama, prisispaudus prie akių servetėlę.

Halekas blausiai pažvelgė į žmoną, o ši - taip pat blausiai į jį.

*Štai kaip baigiasi pasaulis,* kvailai pagalvojo Halekas. *Ne su trenksmu, bet sulysęs.*

- Aš su ja pasišnekėsiu, - pasakė jis, keldamasis iš vietos.

- Jeigu nueisi pas ją toks, kaip dabar atrodai, mirtinai išgąsdinsi, - paprieštaravo Heidė, ir Bilį vėl užliejo toji deginanti it įkaitęs metalas neapykanta.

186. 183. 181. 180. Tartum kas nors - pavyzdžiui, senasis čigonas su pūvančia nosimi kažkokiu antgamtišku trintuku pamažėle jį trynė - svarą po svaro. Kada jis paskutinįsyk svėrė 180? Koledže? Ne... veikiausiai vidurinės mokyklos baigiamojoje klasėje.

Vieną iš savo bemiegių naktų tarp gegužės penktosios ir dvyliktosios jis prisiminė kadaise skaitytą paaiškinimą apie vudū* - ši-

---

* Voodoo *(angl.)* - Karibų jūros baseino negrų burtai.

tai suveikia, nes auka įsitikinusi, kad suveikia. Nieko ypatingai antgamtiška; paprasčiausiai įtaigos jėga.

*Galbūt,* pagalvojo jis, *Hjustonas buvo teisus, aš mintyse verčiu save liesėti... kadangi taip norėjo senasis čigonas. Tiktai kad aš nebepajėgiu sustoti. Galėčiau uždirbti milijoną baksų, rašydamas atsakymą tai Normano Vincento Pilo* knygai... pavadinkime tai "Negatyvaus mąstymo galia".*

Bet protas jam kuždėjo, kad senoji įtaigos jėgos idėja, bent šiuo atveju, - vien mėšlo krūva. *Čigonas tepasakė: "Liesėk!". Jis nepasakė: "Man suteikta galia užkeikti tave, kad praradinėtumei nuo šešių iki devynių svarų per savaitę, iki numirsi". Jis nepasakė "Emi - meni - menti - drai - kuri - penti, greitai tau prireiks naujo diržo, antraip gausi reikšti prieštaras, vilkėdamas žokėjiškais šortais". Velniai rautų, Bili, tu netgi neprisimeni, ką jis pasakė iki tol, kol tau nepradėjo kristi svoris.*

*Galbūt aš kaip tik tuo metu įsisąmoninau, ką jis pasakė,* paprieštaravo Halekas. *Bet...*

Ir ginčas toliau šėlo.

Vis dėlto, jeigu tai iš tiesų psichologijos dalykas, jeigu *iš tiesų* įtaigos jėga, tuomet klausimas, ką jam toliau daryti, išlieka. Kaip jam su tuo kovoti? Ar yra būdas, kaip mintyse priversti save vėl storėti? Tarkim, jis nueis pas hipnotizuotoją - po šimts, pas psichiatrą! - ir išdėstys šiam savo problemą. Smegenų sunkikas galėtų jį užhipnotizuoti ir pasąmonei įteigti, kad senojo čigono užkeikimas neturi galios. Šitai galėtų suveikti.

O, antra vertus, gal ir ne.

✧

Likus dviem dienoms iki atsigulant, kaip buvo paskirta, į Glasmano kliniką, Bilis atsistojo ant svarstyklių, žvelgdamas nusiminęs žemyn į skalę - šįvakar 179. Ir jam šitaip žvelgiant žemyn, kažkaip

---

* Norman Vincent Peale - amerikiečių pamokslininkas ir psichologas, parašęs didžiulį pasisekimą turėjusią knygą "Pozityvaus mąstymo galia".

savaime galvon atėjo mintis, - kaip tokie dalykai dažnai nušvinta sąmonėje, prieš tai juos daugel dienų ir savaičių gromuliavus savo pasąmonėje, - kad žmogus, su kuriuo iš tikrųjų jis turėtų pasikalbėti apie tuos beprotiškus nuogąstavimus - tai teisėjas Keris Rosingtonas.

Išgėręs Rosingtonas būdavo papyčių graibišius, tačiau blaivas - gana atjaučiantis ir supratingas vyriokas... bent iki tam tikro taško. Be to, palyginti ne plepys. Halekas spėjo, kad viename ar kitame girtame pobūvyje (ir kaip esti su visais kitais pastoviais materialiosios visatos dalykais, - saulėtekiu rytuose, saulėlydžiu vakaruose, Halio kometos grįžimu, - galėjai būti tikras, kad *kažkur* mieste po devintos valandos vakaro žmonės maukia kokteilius, žvejoja iš martinių žaliąsias alyvas ir, visai galimas daiktas, grabinėja svetimų žmonų papyčius), jis galėtų prasitarti apie senučio Bilio Haleko paranojiškai šizoidines idėjas apie čigonus ir prakeikimus, tačiau Biliui atrodė, kad Rosingtonas dusyk pagalvotų, pirm nei leidęsis pasakoti, netgi ir įmetęs. Ne tai, kad per apklausiamąjį posėdį buvo nusižengta įstatymams; teisybė, tai buvo vadovėliškas municipalinio kieto žaidimo atvejis, bet jokie liudytojai nepapirkti, jokie įrodymai neapversti aukštyn kojomis. Tačiau vis tiek šis reikalas - tai miegantis šuo, o prityrę gudročiai, kaip Keris Rosingtonas, nespardo tokių gyvūnų. Visados įmanoma, - mažai tikėtina, bet gana įmanoma, - kad gali iškilti klausimas apie Rosingtono diskvalifikaciją dėl netinkamo bylos vedimo. Arba faktas, kad tyrimą atlikęs pareigūnas nepasivargino duoti Halekui pakvėpuoti alkotesterį, kai pamatė, kas buvo vairuotojas (ir įvykio auka). Taip pat ir tai, kad Rosingtonas iš savo krėslo nepasidomėjo, kodėl ši esminė procedūrinė detalė buvo pamiršta. Būta ir kitų klausimų, kuriuos jis galėjo užduoti, bet neuždavė.

Ne, Halekas neabejojo, kad jo istorija pas Kerį Rosingtoną liks ganėtinai saugi, bent iki tol, kai tas reikalas su čigonais laikui bėgant kiek išblės... tarkim, po penkerių ar septynerių metų. Tuo tarpu šie metai kėlė Halekui rūpestį. Tokiu tempu, kokiu liesėjo, dar

vasarai nesibaigus jis atrodys tarsi pabėgėlis iš koncentracijos stovyklos.

Jis paskubom apsirengė, nulipo apačion ir iš sieninės spintos išsitraukė lengvą striukę.

- Kur tu eini? - paklausė Heidė, pasirodydama iš virtuvės.

- Šiaip sau, pasivaikščioti. Sugrįšiu anksti.

✧

Leda Rosington atidarė duris ir pažvelgė į Haleką tartum niekad anksčiau jo nematčius - šviesa, krentanti nuo lempos priemenės palubėje, išryškino jos oda aptemptus, tačiau aristokratiškus skruostikaulius, juodus plaukus, griežtai sutrauktus už pakaušio, su pirmaisiais žilsvumos požymiais *(Ne,* pagalvojo Halekas, *ne žilsvi, bet sidabriniai... Leda niekados neturės nieko tokio plebėjiško kaip žili plaukai),* žolės žalumos Dioro suknelę - paprastutį dalykėlį, veikiausia kainavusį ne daugiau kaip pusantro tūkstančio dolerių.

Jos žvilgsnis privertė jį pasijausti labai nepatogiai. *Nejau nukritau tiek svorio, jog ji manęs nebepažįsta?* pagalvojo jis, bet netgi su naująja paranoja dėl savo išvaizdos jam buvo sunku tuo patikėti. Jo veidas buvo labiau ištįsęs, apie burną atsirado keletas naujų rūpesčio raukšlelių, nuo miego stokos po akimis slūgsojo bespalviai maišeliai, bet šiaip jo veidas buvo tas pats ankstesniojo Bilio Haleko veidas. Dekoratyvinis žibintas kitame Rosingtonų priekinio kiemo gale (1880-ųjų Niujorko gatvės žibinto tiksli kaltinės geležies kopija, iš Horčou kolekcijos, 687 dol. plius persiuntimo kaina) iš taip toli metė tik blausų šviesos pluoštelį, ir jis juk vilkėjo savąja striuke. Aišku, ji negalėjo matyti, kiek svorio jis netekęs... o gal matė?

- Leda? Čia Bilis. Bilis Halekas.

- Žinoma, taip. Sveikas, Bili, - jos delnas vis dar nesitraukė nuo smakro - pusiau sulenktas į kumštį, lytėdamas suknelės iškirptę klausiamu, mąsliu gestu. Nors josios, kaip penkiasdešimt devynerių metų moters, bruožai buvo neįtikėtinai lygūs, plastinės veido operacijos nieko negalėjo padaryti kaklui - oda ten karojo tarsi pakarūklas.

*Ji, ko gero, girta. Arba...* Jis prisiminė Hjustoną, tvarkingai kemšantį nosin bolivįško sniego gniužulėlius. *Narkotikai? Leda Rosington? Sunku patikėti apie tokią, kuri gali šaukti du be kozirių su visiškai prasta korta... ir po to išnešti kailį.* O įkandin sekė dar viena mintis: *Ji išsigandus. Neviltyje. Kas tai? Ar tik nesusiję kaip nors su tuo, kas dedasi man?*

Žinoma, tai beprotiška... ir vis tiek jam užėjo toks pašėlęs noras sužinoti, kodėl Ledos Rosington lūpos taip stipriai sučiauptos, kodėl netgi blausioje šviesoje ir nepaisant geriausios kosmetikos, kokią tik gali gauti už pinigus, oda jai po akimis atrodo tokia pat padribus ir bespalvė kaip ir jo paties, kodėl ranka, dabar knebinėjanti Dioro suknelės iškirptės kraštą, šiek tiek dreba.

Bilis ir Leda Rosington stebėjo vienas kitą visiškoje tyloje gal kokias penkiolika sekundžių... o paskiau prašneko abu tiksliai vienu metu.

- Leda, ar Keris...

- Kerio čia nėra, Bili. Jis...

Jinai nutilo. Bilis gestu paprašė ją tęsti.

- Jį iškvietė Minesoton. Jo sesuo sunkiai serga.

- Kaip įdomu, - pasakė Halekas, - nes juk Keris neturi seserų.

Ji nusišypsojo. Pamėgino suvaidinti gerai išlavintą, dirbtinę šypseną, kokią mandagūs žmonės turi paruošę tiems, kurie netyčia pasielgė netaktiškai. Nieko neišėjo: tik įsitempė lūpos, veikiau tai buvo grimasa nei šypsena.

- Aš pasakiau sesuo? Visa tai buvo man - *mums* - labai sunkus išbandymas. Turėjau galvoje jo brolį. Jo...

- Leda, Keris vienintelis vaikas šeimoje, - švelniai pertraukė Halekas. - Mes aptarėme savo giminiečius vieną girtą popietę "Hasturo svetainėje". Regis, tai buvo... o, prieš ketverius metus. Netrukus po to "Hasturas" sudegė. Dabar toje vietoje parduotuvė "Karalius geltonais drabužiais". Mano duktė tenai perka sau džinsus.

Jis nežinojo, kodėl visa tai šneka; kažkaip neaiškiai spėjo, kad tai gali ją nuraminti. Bet dabar priemenės lempos ir blausesnėje dekoratyvinio kiemo žibinto šviesoje jis išvydo skaidrų ašaros takutį, bė-

gantį nuo jos dešinės akies bemaž iki lūpų kampo. Sublizgo ir išlinkis po jos kaire akimi. Kol jis žiūrėjo painiodamasis žodžiuose ir galop sutrikęs visai nutilo, ji dusyk greitai sumirksėjo, ir ašara išsiliejo per kraštą. Antras skaidrus takutis nubėgo jai kairiuoju skruostu.

- Eik sau, - tarė ji. - Paprasčiausiai eik sau, Bili, gerai? Nieko neklausinėk. Aš nenoriu atsakinėti.

Halekas pažvelgė ir išvydo jos akyse tuoj už plūstančių ašarų kažkokį nesutaikomumą. Visai nesirengė jam pasakyti, kur Keris. Pastūmėtas impulso, kurio jis nesuprato nei tada, nei vėliau, absoliučiai iš anksto nepagalvojęs, nei nenumanydamas, ką iš to laimės, jis atsegė striukės užtrauktuką ir praskleidė ją, parodydamas savo korpusą. Išgirdo Ledą aiktelint iš nuostabos.

- Pažvelk į mane, Leda, - pasakė jis. - Aš netekau *septyniasdešimties svarų.* Girdi? Septyniasdešimties svarų!

- Tai neturi nieko bendra su manimi! - sušuko ji žemu, kimiu balsu. Jos veidas nesveikai nupilko; raudonų dažų dėmės išryškėjo ant skruostų nelyginant klouno grimas. Akys atrodė įskaudintos. Lūpos išgąstingai šiepėsi nuo tvirtai sukąstų dantų.

- Gal ir neturi, bet man reikia pasikalbėti su Keriu, - mygo Halekas. Jis užlipo ant pirmo priebučio laiptelio, tebelaikydamas striukę praskleistą. *Ir tikrai man reikia,* pagalvojo jis. *Nebuvau pirma tuo įsitikinęs, tačiau dabar neliko abejonės.* - Prašau pasakyk, kur jis, Leda. Jis čia?

Atsakė ji klausimu, ir mirksnį jam užėmė žadą. Aptirpusia ranka ėmė graibytis priebučio turėklo.

- Ar tai čigonai, Bili?

Pagaliau jis įstengė įkvėpti į savo užsidariusius plaučius oro. Gaivi srovė su tyliu švilpesiu įsiliejo vidun.

- Kur jis, Leda?

- Pirmiau atsakyk į mano klausimą. Ar tai čigonai?

Dabar, kai tatai iškilo, - kai iš tikrųjų jis gavo progą išsakyti tą garsiai, - pajuto, kad turi šitam prisiversti. Bilis nurijo seilę - sunkiai nurijo - ir linktelėjo.

- Taip. Man regis. Užkeikimas. Panašu į užkeikimą, - jisai stabtelėjo. - Ne, *nepanašu.* Tai sušiktas išsisukinėjimas. Manau, mane slegia čigono užakeikimas.

Jis tikėjosi, kad Leda pašaipiai sužvygs, - tokią reakciją dažnai buvo girdėjęs savo sapnuose ir spėlionėse, - tačiau jos pečiai tiktai nusmuko, o galva nulinko į priekį. Sudarė tokį prislėgtumo ir sielvarto paveikslą, jog, nepaisant savo naujojo siaubo, Haleką užliejo verianti, bemaž skausminga užuojauta jai - josios pasimetimui ir siaubui. Jis užlipo antrą ir trečią priebučio laiptelius, švelniai palietė jos ranką... ir buvo sukrėstas deginančios neapykantos, trykštančios iš jos veido, kai pakėlė galvą. Bilis staiga žingtelėjo atgal, sumirksėjo... ir turėjo įsitverti priebučio turėklų, kad nenuvirstų atbulom nuo laiptukų ant savo dūlės. Jos veido išraiška buvo tobulas atspindys to jausmo, kurį jis trumpam aną naktį patyrė dėl Heidės. Kad toksai jausmas gali būti nukreiptas į jį, Biliui buvo ir nesuprantama, ir baugu.

- Tai tavo kaltė, - sušnypštė ji. - Vien tavo kaltė! Kodėl tau reikėjo partrenkti savo automobiliu tą kvailą čigonišką pizę? *Vien tavo kaltė!*

Jis pažvelgė į ją, nepajėgdamas pratarti nė žodžio. *Pizė?* pagalvojo sutrikęs. *Ar aš nugirdau Ledą Rosington pasakant "pizę"? Kas būtų patikėjęs, kad jai dargi žinomas tasai žodis.* O kita jo mintis buvo: *Visa ne taip, Leda, kalta Heidė, ne aš... ir ji tiesiog puiki. Skrajoja padebesiais. Lyg drignių užrijus. Spaudžia šimtą dvidešimt. Duoda velniams garo. Ima...*

Ir tada Ledos veidas persimainė: pažvelgė į Haleką ramia, mandagia, abejinga išraiška.

- Įeik, - tarė.

✧

Ji atnešė didžiuliame stikle martinio, kurio jis paprašė - dvi alyvos ir du svogūnėliai buvo užmauti ant mažutėlio paauksuoto kardo pavidalo kokteilinės lazdelės. O gal perdėm gryno aukso? Martinis

pasirodė labai stiprus, bet Halekui tai buvo nė motais... nors iš pastarųjų trijų savaičių patirties žinojo, kad išvirs iš koto, jeigu savęs nepristabdys; jo pajėgumas kaušalui menkėjo kartu su svoriu.

Vis dėlto pradžiai jis nugėrė didelį gurkšnį ir dėkingai užsimerkė, jusdamas, kaip kaušalo šiluma iš skrandžio paplinta po visą kūną. *Džinas, nuostabus kaloringasis džinas,* pagalvojo jis.

- Keris iš tiesų Minesotoje, - negyvai pasakė ji, irgi atsisėsdama su savuoju martiniu. Beje, porcija buvo didesnė, nei padavė Biliui. - Bet ne giminių aplankyti. Jis Meijo klinikoje.

- Meijo...

- Yra įsitikinęs, kad jam vėžys, - kalbėjo ji toliau. - Maikas Hjustonas neaptiko nieko bloga, taip pat ir dermatologai, į kuriuos jis kreipėsi mieste, bet vis tiek yra įsikalęs sau į galvą, kad tai vėžys. Žinai, jis iš pradžių pamanė, jog tai herpesas. Pamanė, jog nuo ko nors užsikrėtė.

Bilis sutrikęs nuleido akis, tačiau galėjo to nedaryti. Leda žvelgė pro jo dešinį petį, lyg pasakotų sienai. Nedideliais gurkšneliais it paukštis siurbčiojo iš savojo stiklo. Gėrimo lygis jame seko pamažu, tačiau pastoviai.

- Kai galiausiai tą garsiai prisipažino, aš nusijuokiau jam į veidą. Nusijuokiau ir pasakiau: “Keri, jeigu tu manai, jog *tai* herpesas, tuomet išmanai apie venerines ligas mažiau nei aš - apie termodinamiką. “Man nereikėjo juoktis, tačiau tai... tai galėjo padėti sumažinti įtampą, supranti. Įtampą ir nerimą. Nerimą? Ne, *siaubą.* Maikas Hjustonas davė jam kremų, kurie nepadėjo, dermatologai taip pat davė kremų, kurie nepadėjo, o paskiau adatų, kurios irgi nepadėjo. Tai aš prisiminiau tą senąjį čigoną, tą, su pusiau išėsta nosimi, ir kaip jis išėjo iš minios Reintrio sendaikčių turgavietėje tą savaitgalį po tavo bylos svarstymo, Bili. Jis išėjo iš minios ir palietė jį... palietė Kerį. Uždėjo ranką ant Kerio veido ir kažką pasakė. Aš paklausiau Kerį tada, paklausiau ir vėliau, - po to, kai liga ėmė plisti, - bet jis nenorėjo kalbėti, tik purtė galvą.

Halekas antrąsyk nugėrė kokteilio, o Leda tuo tarpu pastatė savąjį stiklą ant stalo šalimais.

- Odos vėžys, - pasakė ji. - Keris įsitikinęs, kad kaip tik tai, nes odos vėžys devyniasdešimčia procentų atvejų pagydomas. Žinau, kaip veikia jo protas, - būtų keista, jeigu nežinočiau, - tiesa? - išgyvenusi su juo dvidešimt penkerius metus, stebėdama jį teisėjo krėsle, sudarinėjantį nekilnojamojo turto sandėrius ir geriantį, sudarinėjantį nekilnojamojo turto sandėrius ir lakstantį paskui svetimas žmonas, sudarinėjantį nekilnojamojo turto sandėrius ir... O, mėšlas, aš sėdžiu čia ir klausiu save, ką pasakyčiau per jo laidotuves, jeigu valandą prieš gedulingas mišias kas nors man užduotų nuolat pentotalio*. Turbūt išeitų kas noras panašaus: "Jis prisipirko daug daug Konektikuto žemės, kur dabar stovi prekybos centrai, ir nuplėšė daug liemenėlių, ir išgėrė galybę viskio, ir paliko mane turtinga našle, ir aš nugyvenau su juo geriausius savo metus, ir turėjau daugiau sukruštų audinių apsiaustų nei kada nors orgazmų, tad visi išeikime iš čia į kokią nors pakelės smuklę ir šokime, ir galbūt netrukus kas nors tiek nusitašys, jog pamirš, kad turėjau savo sukruštą pasmakrę patempti už savo sukruštų ausų, - dusyk sukruštame Meksiko Sityje ir sykį sukruštoje Vokietijoje, - ir nuplėš *nuo manęs* sukruštą liemenėlę". O, galas nematė! Kodėl aš pasakoju tau visa tai? Vienintelis dalykas, kokį žmonės kaip tu supranta - tai barškintis, derėtis dėl gynybos ir už ką statyti profesionalaus futbolo varžybose.

Ji vėl pravirko. Bilis Halekas, tik dabar supratęs, kad beveik jos išbaigtas stiklas šį vakarą buvo toli gražu ne pirmasis, nepatogiai sujudėjo ant savo kėdės ir pats išlenkė didelį gurkšnį savos porcijos. Gėrimas nugarmėjo skrandin, pasklisdamas nepatikima šiluma.

- Jis įsitikinęs, jog jam odos vėžys, nes negali pats patikėti kuo nors tokiu juokingai senovišku, tokiu prietaringu, tokiu atsiduodančiu pigiais siaubo romanais, kaip čigoniški užkeikimai. Bet aš mačiau kai ką giliai užslėpta jo akyse, Bili. Per pastarąjį mėnesį ar apie tiek aš dažnai tai mačiau. Ypač naktimis. Kasnakt vis aiškiau. Manau, kad tai viena iš priežasčių, kodėl jis išvažiavo, supranti? Kadangi jis matė, kad aš matau. Įpilti dar?

---

* Raminantis, migdomasis vaistas.

Bilis apdujęs papurtė galvą ir stebėjo, kaip ji nueina prie baro ir susitaiso naują martinį. Leda gamino sau itin paprastą martinį, matė jis: tiesiog įsipylė į stiklą džino ir įmetė porą alyvų. Grimzdamos dugnan, jos paliko burbuliukų pėdsaką. Net iš vietos, kur sėdėjo, skersai visą kambarį jis užuodė džiną.

Kas yra Keriui Rosingtonui? Kas jam nutiko? Kažkuria savo dalimi Bilis Halekas tikrai nenorėjo to žinoti. Hjustonas, matyt, nesusiejo to, kas dėjosi Biliui su tuo, kas ištiko Rosingtoną - ir kodėl turėtų susieti? Hjustonas nieko nežinojo apie čigonus. Be to, Hjustonas nuolat bombardavo savo smegenis didelėmis baltomis torpedomis.

Leda sugrįžo ir vėl atsisėdo.

- Jeigu jis paskambins ir pasakys, kad sugrįžta, - ramiai tęsė ji, - aš išvažiuosiu į mūsų namus Kaptivoje. Šiuo metų laiku ten bus nežmoniškai karšta, bet jeigu džino pakanka, regis, aš vos pastebiu temperatūrą. Nemanau, kad pajėgčiau ištverti vėl pasilikdama su juo viena. Aš vis dar jį myliu, - taip, savotiškai jį myliu, - bet nemanau, kad pajėgčiau ištverti. Žinoti, kad jis gali... gali *mane* paliesti... - ji nusipurtė. Šiek tiek jos gėrimo išsipylė. Išlenkė vienu ypu, kas buvo likę, ir garsiai suprunkštė, nelyginant ištroškęs arklys, ką tik iki soties atsigėręs.

- Leda, kas jam? Kas negera nutiko?

- Nutiko? *Nutiko?* Kaipgi, Bili, brangusis, aš maniau, kad tau jau pasakiau ar tu kažkaip susiprotėjai.

Bilis papurtė galvą. Dabar jam ėmė atrodyti, jog *nieko* nebesupranta.

- Jam auga žvynai. Keris dengiasi žvynais.

Bilis išsižiojo.

Leda apdovanojo jį sausa, pajuokiama, pasibaisėtina šypsena ir nežymiai palingavo galvą.

- Ne, tai ne visai tiesa. Jo oda *virsta* žvynais. Jis - atvirkštinės evoliucijos atvejis, intermedijų išsigimėlis. Jis tampa žuvimi arba ropliu.

Ji staiga nusijuokė - šaižiu, lojančiu kvykesiu, nuo kurio kraujas sustingo Halekui gyslose: *Jinai ties beprotystės riba,* pagalvojo jis, ir tas atradimas dar labiau jį pašiurpino. *Manau, kad ji veikiausiai išvažiuos į Kaptivą, kad ir kas atsitiktų. Privalės išsidanginti iš Fervjū, jeigu nori išsaugoti sveiką protą. Taip.*

Leda prisispaudė abu delnus prie burnos ir atsiprašė, lyg būtų atsirūgus, - gal nusivėmus, - o ne nusijuokus. Bilis nebeįstengė pratarti nė žodžio, tad tik linktelėjęs atsistojo ir nuėjo prie baro vis dėlto susitaisyti antro kokteilio.

Regis, Ledai tapo lengviau kalbėti, kai Bilis į ją nežiūrėjo, stovėdamas prie baro nugara į ją, tad jisai sąmoningai tenai delsė.

# Vienuoliktas skyrius
# TEISĖJO ŽVYNAI

Keris buvo įsiutęs, - kaip reikiant įsiutęs, - kad jį prisilytėjo senis čigonas. Kitą dieną nukako pas Reintrio policijos šefą, Aleną Čalkerį, savo pokerio bičiulį. Šisai išsakė savo atjautą.

Čigonai atsibeldė į Reintrį tiesiai iš Fervjū, papasakojo jis Keriui. Teigė vis tikėjęsis, kad šie patys paliks jų miestą. Jau prabuvo Reintryje penkias dienas, o paprastai jiem užtekdavo maždaug trijų dienų - kaip tik ganėtinai laiko, kad visi miesto paaugliai, kam įdomu, sužinotų savo ateitį ir kad keletas beviltiškai impotentiškų vyrų ir beviltiškai klimakteriškų moterų po tamsos priedanga nusliūkintų į taborą ir nusipirktų meilės antpilų, gydalų ir keistų aliejingų kremų. Po trejeto dienų miesto domesys atvykėliais visad nusilpdavo. Čalkeris galiausiai nusprendė, kad jie laukia sekmadieninio sendaikčių turgaus. Tai buvo metų įvykis Reintryje, pritraukdavęs minias žmonių iš aplinkinių miestų. Užuot kėlęs istoriją dėl jų užsitęsusio postovio, - čigonai, pasakė jis Keriui, gali būti bjaurūs kaip vapsvos, jeigu per stipriai pabaksnosi jų lizdą, - jis nusprendė leisti

jiems darbuotis su minia, besiskirstančia iš sendaikčių turgaus. Bet jeigu jie neišsidangintų iki pirmadienio ryto, jis padėsiąs jiems išsikraustyti.

Bet to neprireikė. Stojus pirmadienio rytui, fermerio laukas, kur stovyklavo čigonai, buvo ištuštėjęs - liko tik ratų vėžės, tuščios alaus ir selterio skardinėlės (čigonų aiškiai nė kiek nedomino naujasis Konektikuto įstatymas dėl butelių ir skardinių grąžinimo), keleto laužiukų, kur buvo verdamas maistas, pajuodę nuodėguliai ir trys ar keturios gūnios - tokios utėlėtos, jog Čalkerio padėjėjas, nusiųstas apžiūrėti vietos, tiktai pabaksnojo jas lazda - *ilga* lazda. Kažkuriuo metu tarp saulėlydžio ir saulėtekio čigonai paliko lauką, paliko Reintrį, paliko Pačino apygardą... paliko, kaip Čalkeris pasakė savajam pokerio bičiuliui Keriui Rosingtonui, planetą, kiek jam buvo žinoma ar įdomu. Ir geros jiems kloties.

Sekmadienį popiet senasis čigonas palytėjo Kerio veidą; sekmadienio naktį jie išsidangino; pirmadienio rytą Keris atėjo pas Čalkerį įteikti skundo (tiktai kokį teisinį pagrįstumą skundas galėjo turėti, Leda Rosington nenumanė); antradienio rytą prasidėjo nemalonumai. Nusiprausęs po dušu, Keris nulipo apačion pusryčių, vilkėdamas vien chalatu ir pasakė:

- Pažvelk į tai.

“Tai” pasirodė esanti pašiurkštėjusios odos lopinėlis tuoj viršum jo saulės rezginio. Oda šioje vietoje buvo šiek tiek šviesesnė negu aplinkui visas kūnas, kuris turėjo patrauklų kavos su grietinėle atspalvį (golfas, tenisas, plaukymas ir ultravioletinių spindulių lempa žiemą nekintamai palaikė jo įdegį). Pašiurkštėjęs lopinėlis jai pasirodė gelsvas - tokios spalvos, kokią labai sausais orais kai kada įgydavo nuospaudos jai ant kulnų. Ji palytėjo tą vietą (čia Ledos balsas virptelėjo) ir paskubom atitraukė pirštą. Paviršius buvo šiurkštus, bemaž kaip žvyras, ir stebėtinai kietas. Kaip *šarvas* - toksai žodis neprašytas iškilo jai mintyse.

- Ar tau neatrodo, kad šis prakeiktas čigonas galėjo mane kuo nors užkrėsti, ką? - susirūpinęs paklausė Keris. - Kerplige, impetigu ar dar kokia velnio bjaurastimi?

- Jis palietė tau veidą, ne krūtinę, brangusis, - atsakė jam Leda. - Nagi, paskubėk apsirengti. Pas mus šiandien užkandžiui renkasi svečiai. Vilkėk tamsiai pilka eilute su raudonu kaklaraiščiu, pasipuošk kaip tinka antradieniui, gerai? Koks tu mielas.

Po dviejų dienų vakare jis pasišaukė ją į vonios kambarį balsu, nuskambėjusiu nelyginant klyksmas, tad ji atskubėjo bėgčia. *(Visi blogiausi mūsų atradimai išaiškėja vonios kambary,* pagalvojo Bilis.) Keris stovėjo be marškinių, skutimosi mašinėlė burzgė užmiršta jo rankoje, plačiai išpūstos jo akys spitrijo į veidrodį.

Sukietėjusios, gelsvos odos dėmė išplito - panėšėjo į tiškalą, šiek tiek primenantį medžio pavidalą, kilo aukštyn iki tarpspeninės srities ir leidosi žemyn platėdama linkui bambos. Toji pakitusi vieta buvo iškilusi viršum normalios pilvo ir pokrūtinkaulinės odos mažne aštuntadaliu colio, ir Leda išvydo einančius ja gilius įtrūkius; keletas iš jų atrodė tokie gilūs, jog ten galėtum įkišti dešimtcenčio kraštą. Pirmąsyk jai toptelėjo mintis, kad jis ima darytis... na, žvynuotas. Ir pajuto gerklėj šleikštulį.

- Kas tai *yra?* - kone sukliko jis. - Leda, kas tai *yra?*

- Aš nežinau, - atsakė ji, stengdamasi kalbėti ramiu balsu, - bet rytoj turi nueiti pas Maiklą Hjustoną. Bent šitiek aišku. Rytoj, Keri.

- Ne, ne rytoj, - pasakė jis, tebespitrydamas į save veidrodyje, tebespitrydamas į šiurkštų, strėlės pavidalo gelsvą odos iškilumą. - Gal iki rytojaus pagerės. Poryt, jeigu nepagerės. Tačiau tik ne rytoj.

- Keri...

- Paduok man tą "Nivea" kremą, Leda.

Ji išpildė, ko prašoma, ir pastovėjo dar minutėlę, bet vaizdas vyro, tepliojančio baltą lipalą virš to sukietėjusio gelsvo paviršiaus, garsas pirštų galų, šiūruojančių žvynais, buvo daugiau, negu ji pajėgė ištverti, ir Leda pabėgo atgal į savo kambarį. Tai buvo pirmas sykis, prisipažino ji Halekui, kai nuoširdžiai džiaugėsi, jog pas juos dviguba lova, nuoširdžiai džiaugėsi, kad jis negalės per miegą pasiversti ir... prisiliesti ją. Valandų valandas gulėjo nesumerkdama

akių, pasakojo ji, klausydamasi, kaip vyro pirštai tyliai šiūruoja, slankiodami po tą svetimą kūną.

Kitą vakarą jis pasakė, kad oda pagerėjo; dar kitą vakarą pareiškė ją toliau gerėjant. Ledai pasirodė, kad mato jo akyse melą... ir kad jis melavo daugiau patsai sau nei jai. Netgi tokiu ypatingu atveju Keris išliko toks pat savanaudis kalės vaikas, kokiu jinai įtarė jį visados buvus. Bet ne vien Keris dėl to buvo kaltas, pridūrė ji aštriai, vis neatsigręždama nuo baro, kur dabar be tikslo perkėlinėjo stiklus. Per daugelį metų ir ji išpuoselėjo savo pačios didžiai kryptingą savanaudiškumą. Ji troško, buvo reikalinga iliuzijų mažne tiek pat, kiek jis.

Trečią vakarą jis įėjo į judviejų miegamąjį vien su pižamos kelnėmis. Jo akys buvo gailios ir įskaudintos, suglumusios. Leda darsyk skaitinėjo Dorotės Saijers detektyvą, - jie visad ir bet kuriuo metu buvo jos mėgstamieji, - ir išvydus jį romanas iškrito jai iš rankos. Kone sušuko, prisipažino ji Biliui, bet tartum pristigo kvapo. O Bilis tuo tarpu spėjo pagalvoti, kad joks žmogaus jausmas nėra išties unikalus, nors kam nors galėtų taip atrodyti: Keris Rosingtonas, matyt, perėjo per tą patį saviapgaulės laikotarpį, o po to sekė sukrečiantis prabudimas. Bilis irgi buvo tai patyręs.

Leda išvydo, kad kietas geltonas odos plotas (žvynai - apie juos kitaip nė nebegalėjai galvoti) jau dengė didžiumą Kerio krūtinės ir visą pilvą. Atrodė bjauriai, su daugybiniais gūbriais kaip nudegintas audinys. Įtrūkiai šakojosi į visas puses, gilūs ir juodi, įgydami rausvai raudoną atspalvį pačioje gelmėje, kur nesinorėjo žiūrėti. Ir nors iš pradžių galėtum pamanyti, kad tie įtrūkiai išsidėstę be jokios tvarkos, kaip sprogusios bombos krateryje, po kurio laiko jūsų akys nenorom išskaitydavo ką kita. Kiekviename įtrūkio krašte kietas, geltonas audinys kyšojo kiek aukščiau. Žvynai. Ne žuvies žvynai - tokie kaip driežo, aligatoriaus ar iguanos.

Rusvas jo kairio spenelio lankas vis dar matėsi; likusi dalis - išnykus, palaidota po tuoju geltonai juodu kiautu. Dešinys spenelis buvo visiškai dingęs, ir vingiuota to keisto naujo dangalo briauna tę-

sėsi aplinkui ir po jo pažastimi linkui nugaros nelyginant išnyrančios paviršiun godžios kokio nors neįsivaizduojamo pabaisiško gyvūno žnyplės. Jo bamba buvo dingus. Ir...

- Jis nuleido savo pižamos kelnes, - pasakė Leda. Ji jau dorojo trečią kokteilį, siurbčiodama jį tais pačiais greitais paukštiškais gurkšneliais. Vėl ašaros pasirodė jai iš akių, tačiau tai ir viskas. - Tik tada aš atgavau balsą. Sušukau, kad liautųsi, ir jis pakluso... bet aš jau buvau spėjus pamatyti besidriekiančius žemyn linkui slėpsnų žvynų dryžius. Šitai dar nebuvo palietę jo varpos... bent kol kas ne... tačiau kur buvo užslinkę, gaktiplaukiai buvo išnykę, pakeisti tais geltonais žvynais.

- "Man regis, minėjai, kad tau gerėja", pasakiau jam.

- "Garbės žodis, aš maniau", atsakė jis. Ir kitą dieną sutarė susitikti su Hjustonu.

*Kuris tikriausiai jam papasakojo,* pagalvojo Halekas, *apie vaikiną iš koledžo be smegenų ir senyvą damą su trečiu komplektu dantų. Ir paklausė, ar nenorėtų kvėptelėti senojo proto pagyvintojo.*

Po savaitės Rosingtonas pasimatė su geriausia Niujorko dermatologų komanda. Šie atseit tučtuojau suprato, kas jam negerai, ir po to sekė "kietųjų gama-spindulių" kursas. Žvyninis dangalas toliau šliaužė ir plito. Nė kiek neskaudėjo, Rosingtonas pasakė jai; ties riba tarp jo senosios odos ir to baisaus naujojo įsibrovėlio juto šiokį tokį niežulį, tačiau tik tiek. Naujasis dangalas buvo visiškai nejautrus. Vypsodamas vaiduokliška, apstulbinta šypsena, jis prisipažino jai anądien užsirūkęs ir sumaigęs cigaretę į savo paties pilvą... pamažu. Nepajuto jokio skausmo, visiškai jokio.

Ji užsidengė rankomis ausis ir užriko, kad liautųsi.

Dermatologai pasakė Keriui, kad mažumėlę apsiriko. Ką turite galvoje? paklausė Keris. Juk jūs, vyručiai, sakėte, jog *suprantate.* Jog esate tikri. Ką gi, atsakė šie, tokių dalykų kai kada pasitaiko. Retai, cha-cha, *labai* retai, bet dabar mes tą dalyką perkrimtome. Visi testai, pasakė jie, patvirtina šią naują išvadą. Paskirtas kursas stivevitų - stipriai veikiančių vitaminų, jeigu kas nors nėra susipa-

žinęs su brangiai apmokamų daktarų šneka - ir liaukinių preparatų injekcijos. Šio pradėto naujo gydimo metu pasirodė pirmi žvyniniai lopiniai ant Kerio sprando... po smakru... ir galiausiai ant veido. Tiktai tada dermatologai galop prisipažino nežiną ką ir manyti. Žinoma, tik laikinai. Toksai dalykas nėra nepagydomas. Šiuolaikinė medicina... dietos režimas... ir mumbu bumbu... taip pat bla ba ba...

Keris nebenorėdavo jos klausytis, jeigu ji mėgindavo pasišnekėti su juo apie senąjį čigoną, pasakojo Leda Halekui; sykį jis net užsimojo ranka, lyg ketindamas jai suduoti... ir jinai išvydo pirmą odos kaubruotumą ir pašiurkštėjimą švelnioje plėvelėje tarp jo dešinės rankos nykščio ir smiliaus.

- *Odos* vėžys! - užriko jis ant jos. - Tai *odos* vėžys, *odos* vėžys, *odos* vėžys! Ir, dėl Dievo meilės, gal užsičiaupsi apie tą seną bastūną!

Žinoma, jis kalbėjo nors kiek išmintingai, kai ji tuo tarpu sapaliojo keturioliktojo šimtmečio nesąmones... ir vis dėlto ji *žinojo,* kad tatai buvo to Reintrio sendaikčių turguje išžengusio iš minios ir palietusio Kerio veidą senojo čigono darbas. Ji tatai *žinojo,* ir iš jo akių, netgi tada, kai užsimojo jai ranka, jinai matė, kad *jis irgi žinojo.*

Jis pasiprašė Gleną Petrį atostogų, kuris buvo sukrėstas išgirdęs, kad jo senam draugui, kolegai juristui ir golfo partneriui Keriui Rosingtonui odos vėžys.

Sekė dar dvi savaitės, toliau pasakojo Leda Halekui, apie kurias ji vos pajėgė save priversti prisiminti ar kalbėti. Keris pakaitomis miegodavo it negyvas tai kartkartėmis viršuje jų kambaryje, tai lygiai tiek pat dažnai didžiuliame, itin stipriai kimštame fotelyje savo kabinete ar virtuvėj prie stalo, pasidėjęs galvą ant rankų. Jis įniko stipriai gerti kasdien apie ketvirtą popiet. Sėdėdavo svetainėje, šiurkščioje žvynuotoje rankoje laikydamas už kaklelio viskio butelį ir žiūrėdamas sindikuotus komedinius šou, tokius kaip "Hogano herojai" ir "Bervilio stuobriai", o paskiau vietines ir nacionalines žinias, toliau sindikuotus žaidimų šou, kaip "Džokeris šėlsta" ir "Šeimos vaidas", dar vėliau tris valandas populiariausių vakaro laidų, po

kurių sekdavo vėl žinios, po jų filmai - iki antros ar trečios valandos paryčiui. Ir visą tą laiką jis gėrė viskį kaip pepsikolą - tiesiai iš butelio.

Kai kuriomis naktimis jis verkdavo. Ji ateidavo ir stebėdavo jį verkiantį, kai Varneris Andersonas*, įkalintas jų didžiaekraniame "Sony" televizoriuje, šaukdavo "Pereikime prie vaizdajuostės!" su entuziazmu žmogaus, kviečiančio visas savo senąsias draugužes vykti su juo į kruizą Arubon**. Dar kitomis naktimis - ačiū Dievui jų buvo nedaug - jis šėldavo nelyginant Ahabas*** paskutiniosiomis "Pekodo" dienomis, blaškydamasis ir klupinėdamas po namus su buteliu viskio rankoje, kuri nebebuvo ranka, šaukdamas, jog jam odos vėžys, ar ji jį girdinti, jam *sukruštas odos vėžys,* įgytas nuo sukruštos ultravioletinių spindulių lempos, ir jis paduosiąs teisman bjauriuosius šarlatanus, kurie jam šitai įtaisė, *paduosiąs juos teisman, motinkrušius nelaimingus,* bylynėsiąsis su tais mergvaikiais, kol šie liks vien su šūdinomis trumpikėmis, kad išklausytų nuosprendį. Kartkartėmis, būdamas tokios nuotaikos, jis viską daužydavo.

- Galiausiai aš sumojau, kad jam užeina tie... tie priepuoliai... naktimis po to, kai misis Marli buvo atėjus tvarkyti kambarių, - tęsė Leda negyvu balsu. - Supranti, jis užlipdavo palėpėn, kol ji čia būdavo. Jeigu ji būtų jį išvydus, tuoj pat būtų viską išnešiojus po miestą. Kaip tik tomis naktimis po jos atsilankymo jis pratūnodavo ten viršuje, patamsyje, ir, man regis, labiausiai pasijausdavo atstumtuoju. Daugmaž kaip apsigimėlis.

- Tad jis išvažiavo Meijo klinikon, - pasakė Bilis.

- Taip, - patvirtino ji ir pagaliau pažvelgė į Bilį. Jos veidas buvo apgirtęs ir perimtas išgąsčio. - Kas iš jo pasidarys, Bili? Kas *gali* iš jo pasidaryti?

Bilis papurtė galvą. Visiškai nenumanė. Kas be ko, susivokė turįs noro svarstyti šį klausimą ne daugiau nei tuomet, kai regėjo tą

---

* Warner Anderson - populiarus TV šoumenas.
** Olandų Antilų sala netoliese Venesuelos pakrantės.
*** Pagrindinis personažas iš klasikinio Melvilio romano "Mobi Dikas". "Pekodas" - jo laivas.

garsiąją naujienų fotografiją, kaip Pietų Vietnamo generolas nušauna į galvą tariamąjį Vietkongo koloborantą. Nors ir keista sąsaja, kurios jis nepajėgė iki galo perprasti, buvo kaip tik taip.

- Skrydžiui į Minesotą jis užsisakė privatų lėktuvą, ar aš tau nesakiau? Kadangi negalėjo pakęsti, jog žmonės į jį spoksos. Ar aš tau to dar nesakiau, Bili?

Halekas vėl papurtė galvą.

- Kas iš jo pasidarys?

- Nežinau, - atsakė Halekas mąstydamas: *Beje, jei jau apie tai kalbame, kas pasidarys iš manęs, Leda?*

- Į pabaigą, kai jis galiausiai pasidavė ir išvyko, abi jo rankos buvo tapusios žnyplėmis, o akys - dviem... dviem šviesiai melsvomis kibirkštėlėmis tose giliose žvynuotose įdubose. Nosis... - ji atsistojo ir nukrypavo prie jo, užkliudydama koja kavos stalelio kampą tiek, jog tasai pasislinko iš vietos. - *Dabar ji to nejaučia,* pagalvojo Halekas, *bet rytoj ant blauzdos turės velniškai skausmingą mėlynę, ir jeigu ją lydės sėkmė, stebėsis, kur ir kaip ją įsitaisė.*

Leda sugriebė Bilį už rankos. Jos akys buvo it didžiuliai, spindintys nesuvokiamo siaubo tvenkiniai. Pakuždom, su nemaloniu konfidencialumu, nuo kurio Biliui ėmė dilgčioti sprando oda, ji prabilo. Iš burnos jai trenkė nesuvirškintu džinu.

- Dabar jis atrodo kaip aligatorius, - mažne intymiu šnabždesiu pasakė ji. - Taip, štai kaip jis atrodo, Bili. Tartum kažkuo tokiu, ką tik išropojusiu iš pelkės ir apsivilkusiu žmogiškom drapanom. Keris tartum virsta aligatorium, ir aš džiaugiaus, kad jis išvyko. *Džiaugiaus.* Manau, jeigu jis nebūtų išvykęs, aš būčiau tai padarius. Taip. Paprasčiausiai susikrovus daiktus ir... ir...

Ji linko arčiau ir arčiau, ir Bilis staiga atsistojo, nebepajėgdamas to ištverti. Leda Rosington susvirduliavo ant savo kulniukų atbulom, ir Halekas vos suspėjo pagauti ją už pečių... regis, ir jis per daug išgėrė.

Jeigu būtų nepataikęs sugriebti, ko gero, būtų persiskėlus galvą į tą patį stiklu dengtą, variu apvedžiotą kavos stalelį (niekutis, 585

dol. plius persiuntimo išlaidos), į kurį užsigavo koją... tiktai, užuot atsibudus šį rytą su mėlyne, būtų atsibudus negyva. Žvelgdamas į jos pusiau išprotėjusias akis, Bilis užklausė save, ar tik ji nepasitiktų mirties su džiaugsmu.

- Leda, man reikia eiti.

- Žinoma, - sutiko ji. - Tiesiog užbėgai pasiteirauti, kaip kas, tiesa, Bili, brangusis?

- Man gaila, - pasakė jis. - Man gaila dėl visko, kas nutiko. Patikėk, - ir it nevisprotis išgirdo save pridurian: - Kai kalbėsies su Keriu, perduok nuo manęs jam linkėjimus.

- Dabar su juo sunku susikalbėti, - abejingai pasakė ji. - Supranti, tatai vyksta ir burnoje. Storėja dantenos, apsidengia liežuvis. Aš galiu jam kalbėti, bet visa, ką jis man sako - jo atsakymai - vien kriukesys.

Jis ėmė trauktis priemenėn, trauktis tolyn nuo jos, trokšdamas išsivaduoti nuo jos minkšto, atkakliai lavinto tono, žūtbūt išsivaduoti nuo jos nemalonių, blizgančių akių.

- Iš tiesų taip, - kalbėjo ji toliau. - Noriu pasakyti - jis virsta aligatoriumi. Manau, jie netrukus turės įleisti jį vandens talpyklon... galbūt drėkinti jo odą, - ašaros nuriedėjo iš jos įskaudintų akių, ir Bilis pastebėjo, kad iš palenkto martinio stiklo ji lašina sau ant batelių džiną.

- Labanakt, Leda, - sukuždėjo jis.

- Kodėl, Bili? Kodėl tau reikėjo partrenkti tą senę? Kodėl tau reikėjo užtraukti šitai ant Kerio ir manęs? Kodėl?

- Leda...

- Sugrįžk už poros savaičių, - tęsė ji tebesiartindama, o Bilis pašėlusiai graibėsi už savęs paradinių durų rankenos, didžiulėmis valios pastangomis palaikydamas veide mandagią šypseną. - Sugrįžk ir duok man pažvelgti į tave, kai būsi netekęs dar keturiasdešimties ar penkiasdešimties svarų. Aš pasijuoksiu... pasijuoksiu... pasijuoksiu.

Bilis apčiuopė durų rankeną ir pasuko ją. Vėsus oras palaimingai plūstelėjo į jo užraudusį, perkaitusį veidą.

- Labanakt, Leda. Man gaila...

- *Pasitaupyk sau gailestį!* - suspigo ji ir sviedė į jį savo martinio stiklą. Tas atsimušė į durų staktą Biliui iš dešinės ir sudužo. - Kodėl tau reikėjo ją pertrenkti, mergvaiki? Kodėl tau reikėjo šitai užtraukti ant mūsų visų? Kodėl? Kodėl? Kodėl?

✧

Halekas nusigavo iki Parko tako ir Žibintų alėjos kampo ir susmuko ant autobuso stotelės suolo, drebėdamas it drugio krečiamas. Gerklę ir skrandį degino rėmuo, galvoje ūžė nuo džino.

Jis pagalvojo: *Partrenkiau ją ir užmušiau, o dabar netenku svorio ir negaliu sustoti. Keris Rosingtonas pirmininkavo apklausiamajam posėdžiui, jis mane paleido nė nepagrūmojęs pirštu, ir dabar Keris Meijo klinikoje. Jeigu tikėt jo žmona, atrodo tartum pabėgęs iš Moriso Sendako filmo "Aligatoriai visur aplinkui". Kas dar į šitai įsivėlęs? Kas dar įsivėlęs tiek, jog senasis čigonas nuspręstų šauktis keršto?*

Bilis prisiminė du kopus, išvijusius čigonus, kai tie atsibastė į miestą... kai išdrįso pradėti savo čigoniškus triukus viešajame parke. Žinoma, vienas iš judviejų buvo tik ginklanešys. Patrulinės mašinos vairuotojas, tik...

Tik vykdantis įsakymus.

Kieno įsakymus? Ką gi, policijos šefo įsakymus, aišku. Dankano Hoplio įsakymus.

Čigonai buvo išvyti, nes neturėjo leidimo rengti pasirodymus parke. Bet, žinoma, jie galėjo suprasti, kad po šituo slypėjo kai kas daugiau. Jeigu nori, kad čigonai išsinešdintų, esama gausybė municipaliteto potvarkių. Dėl valkatystės. Dėl viešosios tvarkos pažeidimų. Dėl spjaudymo ant šaligatvių. Tik vardink.

Čigonai susitarė su fermeriu vakariniame miesto pakrašty - su gaižiu senyvu žmogumi, pavarde Arnkasteris. Visados pasitaikydavo ferma, gaižus senas fermeris, ir čigonai visad surasdavo jį. *Jų nosys išlavintos užuosti tokius vyriokus kaip Arnkasteris,* mąstė dabar

Bilis, sėdėdamas ant suolo ir klausydamasis, kaip pirmieji pavasarinio lietaus lašeliai barbena į autobuso stotelės stogą. Paprasta evoliucija. *Tereikėjo dviejų tūkstančių metų nuolatinių vejonių. Pasikalbi su keliais žmonėmis; galbūt madam Azonka vienam ar dviem paburia veltui iš kortų. Pašniukštinėji mieste vyrioko, kuris turi žemę, tačiau prasiskolinęs, vyrioko, kuris nejaučia didelės meilės miestui ar jo municipaliteto potvarkiams, vaikino, kuris per patį medžioklės sezoną grynai iš užsispyrimo paskelbia savo sodą uždaru, veikiau sutikdamas, kad elniams atitektų jo obuoliai, nei medžiotojams - elniai. Pašniukštinėji pavardės ir visad ją sužinai, nes ir turtingiausiuose miestuose atsiranda vienas toks kaip Arnkasteris, o kai kada ir du ar trys, iš kurių gali rinktis.*

Jie sustatydavo savuosius automobilius ir savaeigius turistinius namukus ratu visai taip pat, kaip jų protėviai prieš du, keturis, aštuonis šimtus metų sustumdavo ratu savuosius furgonus ir rankinius vežimaičius. Jie gaudavo leidimą užkurti laužus, ir naktimis skambėdavo kalbos bei juokas, ir, be abejo, butelis ar du eidavo iš rankų į rankas.

Visa tai, mąstė Halekas, būtų buvę priimtina Hopliui. Šitaip visada dėdavosi. Tie, kurie norėjo nusipirkti nors kiek to, ką parduodavo čigonai, galėjo važiuoti Vakarų Fervjū keliu Arnkasterio sodybon; ši bent glaudėsi nuošaly, o pirmiauia reikia pasakyti, kad Arnkasterio sodyba buvo tartum krislas akyje - fermos, kurias susiranda čigonai, visos tokios. Ir netrukus jie būtų išsidanginę į Reintrį ar Vestportą, o paskiau - iš akių ir minčių.

Tiktai kad po nelaimingojo įvykio, po to, kai senasis čigonas sugebėjo būti toks įkyrus, jog pasimaišė ant teismo rūmų laiptų ir palietė Bilį Haleką, "šitaip visada dėdavosi" nebegaliojo.

Hoplis davė čigonams dvi dienas, ir kai tie nerodė jokių ženklų, jog ketina išsikraustyti, jis juos iškraustė. Pirmiausia Džimas Robertsas atšaukė leidimą kurti laužą. Nors visą savaitę prieš tai kasdien pliaupė smarkios liūtys, Robertsas jiems pasakė, kad staiga itin padidėjęs gaisrų pavojus. Labai gaila. Ir, beje, jie turėtų prisiminti,

kad tos pačios taisyklės, taikomos stovykliniams ir valgio gaminimo laužams, galioja taip pat dujinėms plytelėms, anglies krosnelėms ir gorėms.

Toliau, žinoma, Hoplis bus nuvykęs aplankyti keletą vietinių verslo įstaigų, kuriose Larsas Arnkasteris turėjo kreditus - paprastai kreditus su užtęstais apmokos terminais. Tarp tokių veikiausiai būtų geležies dirbinių krautuvė, pašarinių grūdų sandėlis prie Reintrio kelio, Fermerių kooperatyvas Fervjū Vilidže ir Normio "Sunoco". Hoplis taip pat galėjo nuvykti pas Zakerį Maršaną "Konektikuto jungtiniame banke"... banke, kuriame buvo įkeista Arnkasterio nuosavybė.

Visi tie dalykai įėjo į tarnybines pareigas. Puodelis kavos su vienu, nedideli priešpietukai su kitu - galbūt kas nors tokio, kaip porytė rūkytų dešrelių ir limonadas, pirkti Deivo užkandinėje, butelis alaus su trečiu. Ir iki kitos dienos saulės laidos kiekvienas, turįs pakvitavimą už dalelytę Larso Arnkasterio subinės, bus jam paskambinęs ir pasakęs, kaip iš tiesų būtų *gera,* kad tų prakeiktų čigonų nebeliktų mieste... kaip iš tiesų visi būtų *dėkingi.*

Rezultatas buvo kaip tik toks, kokio ir tikėjosi Dankanas Hoplis. Arnkasteris nuėjo pas čigonus, sugrąžino jiems likusią už nuomą sutartos sumos dalį ir neabejotinai buvo kurčias bet kokiems protestams, kuriuos šie galbūt reiškė (Halekas pagalvojo ypač apie tą jaunuolį su kėgliais, kuris, matyt, dar nebuvo perpratęs savojo buvimo netinkamumo). Nepanašu, kad čigonai būtų turėję pasirašytą nuomos sutartį, kuria būtų galima remtis teisme.

Blaivas Arnkasteris gal būtų pasakęs, jog jiems pasisekė, jog jis garbingas žmogus ir sugrąžino neišnaudotos jų įmokos dalį. Girtas - Arnakasteris buvo iš tų vyriokų, kurie per vakarą patvarkydavo po tris šešiaskardines dėžes alaus - gal būtų plačiau paaiškinęs. Esama mieste jėgų, kurios nori, kad čigonai išsidangintų, gal būtų pasakęs jiems. Teko susidurti su spaudimu - su spaudimu, prieš kurį vargšas purvinas fermeris kaip Larsas Arnkasteris paprasčiausiai nepajėgė atsilaikyti. Ypač kai pusė vadinamųjų miesto "geriečių" jau išsitraukę prieš jį peilius.

Ir kažin ar kuriam nors čigonui (galbūt išskyrus žonglierių, pagalvojo Bilis) būtų reikėję smulkiai tai aiškinti.

Bilis atsistojo ir per šaltą, dulkiantį lietų pamažu patraukė namo. Miegamajame degė šviesa; Heidė nemiegojo, laukė jo.

Ne patrulinio automobilio vairuotojas; šioje pusėje poreikio keršyti nėra. Ne Arnkasteris; jis matė progą užsidirbti penkis šimtus dolerių grynais, o paskiau pasiuntė čigonus savais keliais, nes buvo priverstas tai padaryti.

Dankanas Hoplis?

Hoplis galbūt. *Labai* galbūt, pasitaisė Bilis. Iš dalies. Hoplis buvo tik dar viena apmokytų šunų atmaina, tokiems svarbiausia nuoroda - išsaugoti sklandų Fervjū status quo*. Bet Bilis abejojo, ar senasis čigonas būtų linkęs sutikti su tokia silpna sociologine dalykų traktuote, ir ne tik todėl, kad Hoplis juos taip veiksmingai išvijo po apklausiamojo posėdžio. Išvyti - vienas dalykas. Jie prie to priprate. Hoplio nesugebėjimas ištirti nelaimingą įvykį, nusinešusį senosios moters gyvybę...

Ak, čia visai kas kita, tiesa?

*Nesugebėjimas ištirti? Velniai rautų, Bili, nejuokink manęs. Nesugebėjimas ištirti - tik aplaidumo nuodėmė. Hoplis tik kiek įmanydamas užglaistė kaltės įrodymus. Pradedant aiškiai nepasinaudotu alkotesteriu. Priedanga, neprisilaikant bendrųjų principų. Tu tai žinai, taip pat ir Keris Rosingtonas tai žinojo.*

Vėjas stiprėjo, lietus dabar merkė įkyriau. Bilis matė balose šokinėjančius burbuliukus. Geltonoje didelio patikimumo lempų, išsirikiavusių palei Žibintų alėją, šviesoje vandens paviršius atrodė it poliruotas. Biliui viršum galvos vėjyje vaitojo ir girgždėjo šakos. Jis neramiai pažvelgė aukštyn.

*Reikėtų pasimatyti su Dankanu Hopliu.*

Kažkas sužibo - kažkas, galbūt mirties kibirkštėlė. Paskiau jis prisiminė Ledos Rosington apkvaitusį, siaubo perkreiptą veidą... prisiminė, kaip Leda pasakė: *Dabar su juo sunku susikalbėti... sup-*

---

* Status quo - ta pati padėtis *(lot.)*.

*ranti, tatai vyksta ir jo burnoje... visa, ką jis man sako - vien kriukesys.*

Ne šįvakar. Šiam vakarui jau gana.

✧

- Kur tu buvai, Bili?

Ji gulėjo lovoje, užlieta nuo stalinės lempos krentančio šviesos pluošto. Padėjusi knygą ant antklodės, pažvelgė į jį, ir Bilis pamatė jos paakiuose tamsias įdubas. Tačiau šios tamsios įdubos jam nesukėlė itin didelio gailesčio... bent ne šįvakar.

Mirksnį jam kilo noras pasakyti: *Nuėjau pasimatyti su Keriu Rosingtonu, bet kadangi jis išvykęs, išgėriau porą martinių su jo žmona - kaip tik tokio gėrimo reikia Žaliajam Milžinui*, kai jam užeina ūpas pakaušti. Ir tu niekad neatspėsi, ką ji man papasakojo, Heide, brangioji. Keris Rosingtonas, kuris graibė tavo papyčius laikrodžiui mušant vidurnaktį per Naujųjų metų sutiktuves, virsta aligatoriumi. Kai jis galop numirs, galės iš jo pagaminti visiškai naują prekę: "Štai Teisėjo odos piniginės!"*

- Niekur, - atsakė jis. - Tik šiaip išėjau oran. Vaikščiojau. Mąsčiau.

- Nuo tavęs kvapas, lyg grįždamas namo būtum įvirtęs kadagio krūman.

- Turbūt taip ir atsitiko, tam tikra prasme. Tiktai tai buvo "Endžio alinė", kur aš iš tikrųjų įkritau.

- Kiek padarei?

- Porą.

- Iš kvapo panašiau į penkis.

- Heide, tu mane tardai?

- Ne, mielasis. Bet aš noriu, kad tu tiek nesirūpintum. Tie daktarai tikriausiai suras, kas negera, kai atliks tuos medžiagų apykaitos mėginius.

* Ant žirnelių ir pupelių konservų etikečių nupieštas išsišiepęs Žaliasis Milžinas. Tokia reklama dažnai transliuojama per televiziją.

Halekas krenkštelėjo.

Ji pasisuko į jį savo sujaudintu, išsigandusiu veidu:

- Aš tik dėkoju Dievui, jog tai ne vėžys.

Jis pagalvojo, - ir mažne pasakė, - kad kaip gera jai būt nuošaly; kaip gera galėti matyti siaubo laipsniškumą. Jis to nepasakė, bet kai kas iš jo jausmų atsispindėjo veide, nes jos suvargusi kančios išraiška paryškėjo.

- Atleisk, - pasakė, - tiesiog... atrodo sunku ištarti ką nors, kas nebūtų ne taip.

*Tu žinai tai,* vaikuti, pagalvojo jis, ir neapykanta vėl užsiplieskė, karšta ir gaiži. Prisidėjusi prie džino, privertė jį pasijausti prislėgtą ir fiziškai ligotą. Paskiau neapykanta atslūgo, palikdama paskui save gėdą. Kerio oda kito į dievaižin ką, į kažką, tinkama matyti tik per cirko vaidinimų intermedijas. Dankano Hoplio būklė gali būti puikiausia, o gal kas nors dar blogesnio laukia nei Bilio. Velnias, mesti svorį ne taip jau blogai, ar ne?

Jis nusirengė, pasistengęs pirma išjungti jos stalinę lempą ir apkabino Heidę. Jinai iš pradžių gulėjo prie jo pastirus. Paskiau, kai jis jau ėmė manyti, kad nieko neišeis, ji atsileido. Išgirdo ją slopinant verksmą ir nelaimingas pagalvojo, kad jeigu visos romanų knygos nemeluoja, jog per likimo negandas gali įgyti kilnumo, o varguose - užgrūdinti charakterį, tai jis itin suknistai pasirodė, tiek įgydamas, tiek grūdindamas.

- Heide, atleisk, - pasakė jis.

- Jeigu tik aš galėčiau ką nors *padaryti,* - sukūkčiojo ji. - Jeigu tik aš galėčiau ką nors *padaryti,* Bili, supranti?

- Tu gali, - pasakė jis ir palietė jos krūtį.

Juodu pasimylėjo. Jis pradėjo mąstydamas *Šis sykis bus dėl jos,* ir galop susivokė, jog vis dėlto buvo dėl jo paties; užuot vis matęs tamsoje Ledos Rosington prislėgtą veidą ir sukrėstas, blizgančias akis, jis sugebėjo užmigti.

Kitą rytą svarstyklės parodė 176.

## Dvyliktas skyrius

# DANKANAS HOPLIS

Bilis susitarė dėl trumpų atostogėlių, idant galėtų atlikti seriją medžiagų apykaitos tyrimų - Kerkas Penšlis bemaž nederamai sutiko patenkinti jo prašymą, palikdamas Haleką akis į akį su tiesa, kurios jis taip greitai dar nebūtų supratęs: jie norėjo juo atsikratyti. Dviem iš trijų ankstesniųjų jo pasmakrių dabar dingus, pirmąsyk per daugelį metų išryškėjus skruostikauliams, taip pat ir kitų kaulų kontūrams, jis buvo pavirtęs kontoros pamėkle.

- Velniai rautų, *taip!* - sutiko Penšlis, beveik dar Biliui nebaigus dėstyti savojo prašymo. Penšlis kalbėjo pernelyg širdingu balsu - balsu, kokį žmonės nutaiso, kai žino, kad kažkas yra rimtai negera, bet nenori to parodyti. Jis nuleido akis, stebeilydamas ten, kur anksčiau buvo Haleko pilvas. - Imkite dienų tiek, kiek jums prireiks, Bili.

- Trijų dienų pakaks, - tuomet atsakė jis. Dabar jisai skambino Penšliui iš Barkerio kavinės taksofono ir pasakė, kad jam, ko gero, prireiksią daugiau laiko nei trijų dienų. Taip, daugiau nei trijų dienų - bet galbūt ne vien tik dėl medžiagų apykaitos tyrimų. Toji mintis sugrįžo žybsėdama. Tai buvo dar ne viltis, nieko tokio didaus, bet vis dėlto *šis tas.*

- Kiek? - paklausė Penšlis.

- Tikrai nežinau, - atsakė Halekas. - Dviejų savaičių galbūt. Galimas daiktas, mėnesio.

Kitame linijos gale stojo tyla, ir Halekas suprato Penšlį skaitant potekstę: *Ką iš tiesų noriu pasakyti, Kerkai - tai, kad aš niekad nesugrįšiu. Galų gale jie nustatė vėžį. Dabar ateina eilė kobaltui, nuskausminamiesiems, interferonui, jeigu jo pasiseks gauti, laetriliui*, jeigu mums neišlaikys nervai ir nuspręsime pasiduoti Meksikon. Kitąsyk, kai mane pamatysi, Kerkai, aš gulėsiu ilgoje dėžėje su šilkine pagalve po pakaušiu.*

---

* Prieštaringas vaistas iš abrikosų arba persikų kauliukų, neva pagydantis vėžį.

Ir Bilį, kuris pastarąsias šešias savaites beveik nieko neveikė, tik ištisai jautė baimę, smilktelėjo pirmieji pykčio dilgsniai. *Po šimts, aš visai ne tai noriu pasakyti. Bent kol kas ne.*

- Jokios problemos, Bili. Mes perduosime Hudo reikalą Ronui Beikeriui, bet manau, visa kita gali kurį laiką palaukti.

*Užsikrušk, jeigu tu taip manai. Dar šią popietę pradėsi perdavinėti mano tvarkomus reikalus kitiems darbuotojams, o dėl Hudo bylos, tai tu jau praeitą savaitę ją perdavei Ronui Beikeriui - šis paskambino man ketvirtadienį ir paklausė, kur Selė nukišo suknistuosius "Con-Gas" depozitus. O dėl tavo minties palaukti, Kerkai, vaikuti, tai palaukti gali sekmadieninės barbekjū* tavo sodyboje Vermonte. Tad nešikaliok šūdniekių.*

- Aš pasirūpinsiu, kad jam būtų perduotas segtuvas su dokumentais, - pasakė Bilis ir neatsispyrė pagundai pridurti: - Man regis, jis jau gavęs "Con-Gas" depozitus.

Mąsli tyla Kerko Penšlio linijos gale, kol šis tai gromuliavo. Paskiau vėl jo balsas:

- Na... jeigu galiu kuo padėti...

- Galite, - pertraukė Bilis. - Nors prašymas šiek tiek nuskambės kaip "Beprotiškos melodijos".

- Kas per dalykas? - dabar jo balsas tapo įtarus.

- Prisimenat mane ištikusį nemalonumą šio pavasario pradžioje? Tą nelaimingą atsitikimą?

- Ta - aip.

- Moteris, kurią aš partrenkiau, buvo čigonė. Jūs tai žinojot?

- Parašyta laikraštyje, - nenorom pasakė Penšlis.

- Jinai priklausė... ee... kam? Gaujai, turbūt taip būtų galima pasakyti. Čigonų gaujai. Jie susitarę su vietiniu fermeriu, kuriam reikėjo grynųjų...

- Palūkėkit, palūkėkit sekundėlę, - paprašė Kerkas Penšlis, jo balsas nuskambėjo šiek tiek irzliai, visiškai nebepanėšėjo į ankstesnį apmokamo gedėtojo toną. Bilis šyptelėjo. Jis atpažino šį kitą to-

---

* Piknikas, kuriame ant laužo kepama mėsa, dešrelės ir pan.

ną ir kur kas labiau vertino. Įsivaizdavo Penšlį keturiasešimt penkerių, pliką ir vos penkių pėdų ūgio, besigrabaliojantį geltono bloknoto ir vieno iš savo mėgstamųjų plonarašiklių. Kai būdavo nusiteikęs, Kerkas elgdavosi kaip vienas iš šviesiausių, atkakliausių žmonių, kokius Halekas pažinojo.

- Tvarka, tęsk, kas tasai vietinis fermeris?

- Arnkasteris. Larsas Arnkasteris. Kai aš partrenkiau tą moterį...

- Jos pavardė?

Halekas užsimerkė ir pasirausė atmintyje. Keista... visa tai, o jis nė nepagalvojo apie jos pavardę nuo apklausiamojo posėdžio.

- Lemkė, - galiausiai pasakė. - Ji vadinosi Siuzana Lemkė.

- L - e - m - p - k - ė?

- Be "p".

- Tvarka.

- Po to nelaimingo atsitikimo čigonai suprato išeikvoję Fervjū pakantumo atsargas. Turiu pagrindą manyti, kad jie nuvyko į Reintrį. Sakykit, ar negalėtumėte atsekti tolesnį jų kelią iš ten? Noriu žinoti, kur jie dabar. Aš apmokėsiu tyrimo išlaidas iš savo kišenės.

- Trauk mane velniai, taip ir patikėsiu, - draugiškai pajuokavo Penšlis. - Ką gi, jeigu jie pasidavė šiaurėn, į Naująją Angliją, mes galbūt atseksime juos. Bet jeigu jie pasuko į pietus, didmiestin ar toliau į Džersį, tuomet nežinau. Bili, esat susirūpinęs dėl civilinio ieškinio?

- Ne, - atsakė jis. - Bet man reikia pasikalbėti su tos moters vyru. Jeigu jis buvo jos vyras.

- O, - pratarė Penšlis, ir vėlgi Halekas galėjo perskaityti to žmogaus mintis taip aiškiai, lyg šis jas būtų išsakęs balsu: *Bilis Halekas tvarko savo reikalus. Suvedinėja sąskaitas. Galbūt nori duoti senajam čigonui čekį, o gal tiktai nori su juo susitikti ir atsiprašyti, suteikdamas žmogui progą trinktelti jam į akį.*

- Dėkui, Kerkai, - linktelėjo Halekas.

- Nėr už ką, - atsakė Penšlis. - Tik stenkitės pasitaisyti.

- Gerai, - ir Bilis padėjo ragelį. Jo kava atšalo.

✧

Jis iš tikrųjų nelabai nustebo, kad Fervjū policijos nuovadoje viskam vadovauja Rendas Foksvortas, šefo padėjėjas. Jis pasisveikino su Haleku gana nuoširdžiai, bet atrodė išvargęs, ir nuo prityrusio Haleko žvilgsnio neprasprūdo, jog ant Foksvorto rašomojo stalo pernelyg daug popierių gaunamųjų raštų krepšelyje ir kur kas mažiau - išsiunčiamųjų. Foksvorto uniforma buvo nepriekaištinga... tačiau jo akys - smarkiai paraudusios.

- Dankas šiek tiek gripuoja, - atsakė jis į Bilio klausimą - žodžiai atsidavė suplėkusiu kvapeliu nuo per dažno kartojimo. - Pastarąsias porą dienų jis čia nesirodė.

- O, - pratarė Bilis. - Gripas.

- Visiškai teisingai, - patvirtino Foksvortas, ir jo akys kvietė Bilį pačiam pasidaryti išvadas.

✧

Registratorė pasakė Biliui, jog daktaras Hjustonas užsiėmęs su pacientu.

- Tai labai svarbu. Prašom pasakyti, kad man reikia persimesti su juo vienu dviem žodžiais.

Būtų buvę lengviau asmeniškai pasimatyti, bet Halekas nenorėjo važiuoti per visą miestą. Todėl sėdėjo telefono būdelėje (ne taip dar seniai šito būtų neįstengęs padaryti) skersai gatvės nuo policijos nuovados. Galiausiai Hjustonas atsiliepė ragelyje.

Jo balsas buvo šaltas, atokus, gerokai suirzęs. Halekas, kuris arba labai gerai mokėsi skaityti potekstes, arba iš tiesų darėsi itin paranojiškas, šitame šaltame tone išgirdo aiškią užuominą: *Tu nebesi mano pacientas, Bili. Uodžiu tavo viduje kažkokią negrįžtamą degeneraciją, kuri mane labai labai nervina. Duok man ką nors, ką aš galėčiau diagnozuoti ir išrašyti receptą, tiek teprašau. Jeigu negali man to duoti, tai nebelieka pagrindo mūsų bendravimui. Mudu pažaisdavome kartu smagiai golfą, bet nemanau, kad kuris nors iš mūsų pasakytų, jog buvome draugai. Aš turiu "Sony" mobiliuką, 200*

*000 dolerių vertės diagnostinės įrangos ir vaistų rinkinį, kuriuo galiu remtis - tokį didelį, jog... na, jeigu mano kompiuteris visus juos atspausdintų, sąrašas tęstųsi nuo priemiesčio klubo paradinių durų iki Parko tako ir Žibintų alėjos sankryžos. Su visu tuo man tarnaujančiu aš jaučiuosi tvirtai. Jaučiuosi naudingas. O paskiau ateini tu ir priverti mane atrodyti nelyginant septynioliktojo amžiaus daktarą su buteliu dėlių nuo aukšto kraujospūdžio ir trepanaciniu kaltu nuo galvoskaudžių. Ir man nepatinka tokiu jaustis, didysis Bili. Visiškai nepatinka. Nieko malonaus. Tad išnyk. Aš nusiplaunu rankas. Ateisiu aplankyti, kai gulėsi karste... Žinoma, jeigu tik nepypsės manasis mobiliukas ir aš neturėsiu išvykti.*

- Šiuolaikinė medicina, - sumurmėjo Bilis.

- Ką, Bili? Turi kalbėti garsiau. Nenoriu būti tau nedėmesingas, bet paskambino ir pranešė susirgęs mano asistentas, tad šįryt aš verčiuosi per galvą.

- Tik vienas klausimėlis, Maikai, - paprašė Bilis. - Kas Dankanui Hopliui?

Visiška tyla kitame linijos gale kone dešimt sekundžių. Paskiau:

- Kas verčia tave manyti, jog jam kas nors yra?

- Jo nėra nuovadoje. Rendas Foksvortas sako, kad jam gripas, bet Rendas moka meluoti, kaip seniai - kruštis.

Stojo vėl ilga pauzė.

- Kaip teisininkui, Bili, neprivalėčiau tau aiškinti, jog prašai patikėtosios informacijos. Galėčiau su savo subine įkliūti kilpon.

- Jeigu kas nors užtiks tai, kas yra tame butelaityje, kurį laikai savo rašomajame stale, irgi būsi įkliuvęs kilpon. Ir išmestas taip aukštai, jog netgi trapecijos akrobatas pajaustų akrofobiją*.

Ir vėl tyla. Kai Hjustonas pagaliau prabilo, jo balsas buvo įsitempęs iš pykčio... o po juo jautėsi paslėpta baimė. - Ar tai grasinimas?

- Ne, - išvargusiai atsakė Bilis. - Tiktai neapsimetinėk prieš mane tokiu doruoliu, Maikai. Pasakyki, kas Hopliui, ir mes baigsime.

---

* Liguista aukštumų baimė *(lot.)*.

- Kodėl tau reikia žinoti?

- O, dėl Dievo meilės! Tu - gyvas pavyzdys, kaip žmogus gali būti toks bukas, koks tik sugeba, ar žinai tai, Maikai?

- Visai nesuprantu, ką...

- Per pastarąjį mėnesį tu matei Fervjū tris labai keistas ligas. Tu neįžvelgei tarp jų jokios sąsajos. Iš dalies tai gana suprantama, jos visos turėjo kitokią specifiką. Antra vertus, jos visos buvo panašios kaip tik tuo savo keistumu. Galiu tik spėlioti, ar kuris nors kitas daktaras - dar neaptikęs malonumo kasdien kimštis savo straublin kokaino už penkiasdešimt dolerių - neįžvelgtų sąsajos, nepaisant skirtingų simptomų.

- Nagi, po šimts, palūkėk minutėlę!

- Nė nemanau. Tu paklausei, kodėl man reikia žinoti ir, dievaži, aš tau pasakysiu. Man nuolat krenta svoris - krenta, nors ir kemšuos gerklėn kasdien po aštuonis tūkstančius kalorijų. Kerį Rosingtoną ištiko kažkokia groteskiška odos liga. Jo žmona sako, kad jis virsta cirko apsigimėliu. Dabar jis Meijo klinikoje. Taigi man reikia žinoti, kas Dankanui Hopliui ir, antra, man reikia žinoti, ar tu nesusidūrei su kitais nepaaiškinamais atvejais.

- Bili, yra visai ne taip, kaip tu galvoji. Kalbi, lyg tave būtų apnikus kokia nors beprotiška idėja. Aš nežinau, kas tai...

- Nežinai, ir šitai visai normalu. Bet man reikia atsakymo. Jeigu negausiu jo iš tavęs, sugebėsiu jį gauti kaip nors kitaip.

- Palūkėk sekundėlę. Jeigu jau kalbėsimės apie tai, tai aš pereisiu į savo kabinetą. Ten šiek tiek saugiau.

- Puiku.

Ragelyje trakštelėjo - Hjustonas laikinai išjungė liniją. Bilis liko sėdėti būdelėje prakaituodamas ir klausdamas save, ar tik čia ne Hjustono būdas pasiųsti jį velniop. Paskiau ragelyje vėl trakštelėjo.

- Tu vis dar čia, Bili?

- Taip.

- Gerai, - tarė Hjustonas. Jo balse podraug aiškiai ir šiek tiek komiškai nuskambėjo nusivylimo gaidelė. Hjustonas atsiduso. - Dankanui Hopliui pabėgėlių aknės atvejis.

Bilis pašoko ant kojų ir atidarė telefono būdelės dureles. Staiga jam pasidarė viduje per karšta.

- *Aknės!*

- Spuogų. Inkštirų. Puškų. Štai ir viskas. Tu patenkintas?

- Nieko daugiau?

- Ne. Ir, Bili, aš nelaikau spuogų kuo nors ypatinga. Kurį laiką tu kalbėjai šiek tiek panašiai kaip iš kokio nors Stiveno Kingo romano, bet yra visai ne taip. Dankanui Hopliui laikinas riebalinių liaukų funkcijos sutrikimas, tik tiek. Ir, tiesą sakant, šitai nėra jam nauja. Jo odos problemų istorija siekia atgal iki septintos klasės.

- Labai racionalu. Bet jeigu į lygtį įstatyti Kerį Rosingtoną su jo aligatoriška oda ir Viljamą Dž. Haleką su nevalingos *anorexia nervosa* atveju, vėl pradeda skambėti kaip iš Stiveno Kingo, ar tau neatrodo?

Hjustonas kantriai paaiškino:

- Tau medžiagų apykaitos problema, Bili. Dėl Kerio... aš nežinau. Esu regėjęs kai kurių...

- Keistų dalykų, taip, aš žinau, - pertraukė Bilis. Nejau šis į kokainą įjunkęs bezdalų maišas iš tikrųjų dešimtį metų buvo jo šeimos daktaras? Dieve brangus, ar tai tiesa? - Ar pastaruoju metu matei Larsą Arnkasterį?

- Ne, - nekantriai atsakė Hjustonas. - Jis ne mano pacientas. Man regis, tu sakei, jog turėjai tik vieną klausimą.

*Žinoma, jis ne tavo pacientas,* apdujęs pagalvojo Bilis, *juk neapmoka laiku sąskaitų, ką? O vyriokas kaip tu, vyriokas su brangiais pomėgiais iš tiesų negali laukti, taip?*

- Šis iš tiesų paskutinis, - pažadėjo Bilis. - Kada paskutinįsyk matei Dankaną Hoplį?

- Prieš dvi savaites.

- Dėkui.

- Kitą sykį susitark iš anksto, Bili, - nedraugiškai pasakė Hjustonas ir padėjo ragelį.

✧

Žinoma, Hoplis gyveno ne Žibintų alėjoje, bet policijos šefo darbas buvo gerai apmokamas, ir jis turėjo dailų Naujosios Anglijos stiliaus druskinės pavidalo namuką Kaspinų audėjų take.

Bilis pastatė automobilį įvažiuojamajame keliuke jau prieblandoje, nuėjo iki durų ir nuspaudė skambutį. Jokio atsako. Jis vėl paskambino. Jokio atsako. Bilis įrėmė pirštą į skambučio mygtuką. Vis jokio atsako. Jis nuėjo prie garažo, sudėjo delnus apie veidą ir pažvelgė vidun. Ten stovėjo Hoplio automobilis, konservatyvus šviesiai rusvas "Volvo", su registracijos numeriu FVŪ 1. Antro automobilio nesimatė. Hoplis buvo viengungis. Bilis sugrįžo prie namo durų ir pradėjo į jas baladoti. Baladojo beveik tris minutes, jo ranka jau ėmė pavargti, ir tuo metu šiurkštus balsas sušuko:

- Eik šalin! Atsikrušk!

- Įleiskit! - šūktelėjo Bilis. - Man reikia pasikalbėti!

Atsakymo nepasigirdo. Po minutėlės Bilis vėl suskato belsti. Visą tą laiką niekas neatsiliepė... bet kai jisai staiga liovėsi beldęs, išgirdo anapus durų kažkokį šiugždesį. Staiga jis įsivaizdavo Hoplį, stovintį ten, - *prigludusį ten,* - laukiantį, kol neprašytas, atkaklusis lankytojas nueis šalin ir paliks jį ramybėje. Ramybėje, ar bet kokiame jos atitikmenyje, šiomis dienomis sudarančiame Dankano Hoplio pasaulį.

- Hopli, manau, jūs ten esate, - ramiai pasakė jis. - Galite nieko nekalbėti, tik išklausykite mane. Čia Bilis Halekas. Prieš du mėnesius aš buvau patekęs į nelaimingą atsitikimą. Sena čigonė neatsargiai išžengė į kelią...

Kažkoks judėjimas už durų; dabar aiškus. Šiuresys-šiugždesys.

- Aš ją partrenkiau ir užmušiau. O dabar man krenta svoris. Nesilaikau dietos ar ko nors panašaus; tiesiog svoris savaime krenta. Iki šiol septyniasdešimt penki svarai. Jeigu šitai greit nesiliaus, aš netrukus atrodysiu kaip Žmogaus Skeletas karnavaliniame vaidinime. Keris Rosingtonas - teisėjas Rosingtonas - pirmininkavo pirminiam apklausiamajam posėdžiui ir paskelbė, kad byla nekeltina. Jam išsivystė kažkokia neaiški odos liga...

Už durų Biliui lyg pasigirdo tylus nuostabos atodūsis.

- ...Ir jis išvyko į Meijo kliniką. Daktarai pasakė, jog jam ne vėžys, bet jie nežiną, *kas tai.* Rosingtonas mieliau patikėtų, jog jam *iš tiesų* vėžys, negu tai, kas, jo įsitikinimu, *iš tikrųjų* yra.

Bilis nurijo seilę. Gerklėje jam skausmingai klektelėjo.

- Tai čigono užkeikimas, Hopli. Žinau, kaip beprotiškai tatai skamba, tačiau nuo tiesos nepabėgsi. Tarp čigonų buvo vienas toks senis. Jis mane palytėjo, kai išėjau iš apklausiamojo posėdžio. Palytėjo Rosingtoną, kai tasai su žmona lankėsi Reintrio sendaikčių turguje. Ar jis palytėjo jus, Hopli?

Ilga ilga tyla... Paskiau Bilį pasiekė vienut vienas žodis, atskriejęs pro durų plyšį paštui, nelyginant kupinas blogų žinių laiškas iš namų:

- Taip...

- Kada? Kur?

Jokio atsako.

- Hopli, kur patraukė čigonai, palikę Reintrį? Ar jūs žinote?

Jokio atsako.

- Man reikia su jumis pasiklabėti! - pasakė Bilis desperatiškai. - Man kilo idėja, Hopli. Aš manau...

- Jūs negalite nieko padaryti, - sukuždėjo Hoplis. - Tai nuėjo per toli. Suprantate, Halekai? Per... toli.

Vėl tas atodūsis - popieriškai šiugždantis, siaubingas.

- Tai *šansas!* - įsiutęs pasakė Halekas. - Nejaugi jums jau taip toli pažengę, jog niekas nebesvarbu?

Jokio atsako. Bilis laukė, stengdamasis surasti dar kokių nors žodžių, kitų argumentų. Nesisekė. Hoplis paprasčiausiai neketino jo įsileisti. Bilis jau gręžėsi nueiti, ir tuo metu bilstelėjo atsiveriančios durys.

Halekas pažvelgė į juodą plyšį tarp durų ir staktos. Vėl išgirdo tuos šiugždančius judesius, dabar nutolstančius gilyn užtamsinta paradine priemene. Pajuto, kaip nugara, šonai ir rankos pašiurpsta žąsies oda, ir mirksnį jis vis dėlto vos nenuėjo šalin - *Velniop Hoplį,*

pagalvojo jis, *gali tuos čigonus surasti ir Kerkas Penšlis, tad velniop Hoplį, jis tau nebereikalingas, kurių galų pamatyti, kuo pavirto.* Pasistengęs nuslopinti tą vidaus balsą, Bilis sugriebė policijos šefo paradinių durų rankeną, atidarė jas ir įžengė vidun.

✧

Tolimajame priemenės gale jis pastebėjo neryškų siluetą. Atsidarė durys kairėje; siluetas įslinko ten. Užsidegė blausi šviesa, ir mirksnį priemenės grindimis nutįso ilgas laibas šešėlis, užlinkdamas aukštyn iki pusės tolimosios sienos, kur kabėjo įrėminta fotografija Hoplio, gaunančio Fervjū Rotari klubo apdovanojimą. Deformuota šešėlio galva gulė ant fotografijos it nelemties ženklas.

Bilis nužingsniavo per priemenę, dabar jau pakraupęs - nėra ko čia save apgaudinėti. Jis beveik tikėjosi, jog durys už jo trinktels ir užsirakins... *Ir tada iš patamsių iššoks čigonas ir sugriebs mane iš užpakalio kaip pigaus siaubo filmo didžiai šiurpinančioje scenoje. Žinoma. Nagi, šikniau, suimk save į rankas!* Tačiau trūkčiojantys jo širdies dūžiai nė kiek nelėtėjo.

Ūmai jis pajuto, kad nedidukame Hoplio name tvyro nemalonus kvapas - slogus ir sudvisęs, lyg lėtai gendančios mėsos.

Mirksnį Bilis stabtelėjo prie atdarų durų tartum į kabinetą ar darbo kambarėlį, bet šviesa buvo tokia silpna, jog tikrai pasakyti negalėjai.

- Hopli.

- Įeikit, - sukuždėjo popieriškas balsas.

Bilis įėjo.

Taip, tikrai, tai buvo Hoplio darbo kambarys. Jis išvydo daugiau knygų, negu būtų galėjęs tikėtis, ir šiltą turkišką kilimą ant grindų. Kambarys buvo mažas, normaliomis aplinkybėmis veikiausiai patogus ir jaukus.

Viduryje stovėjo šviesaus medžio rašomasis stalas, ant jo lankstomoji stalinė lempa. Hoplis buvo sulenkęs lempos laikiklį taip, kad jos gaubtas mažiau kaip per colį nesiekė rašomojo stalo biuvaro, ant

kurio ryškėjo nedidelis, be galo koncentruotas šviesos apskritimas; visas likęs kambarys - šalta šešėlių karalystė.

Patsai Hoplis žmogiško pavidalo mase dunksojo kažkame, kas galėjo būti “Eames” firmos fotelis.

Bilis peržengė slenkstį. Kambario kampe stovėjo kėdė, ir Bilis atsisėdo suvokdamas, kad išsirinko kambary atokiausią nuo Hoplio kėdę. Vis dėlto pagavo save besistengiantį įtempti regėjimą, kad aiškiau pamatytų Hoplį. Tačiau šitai buvo neįmanoma. Žmogus atrodė vien kaip siluetas. Bilis susigriebė mažne laukiąs, kad Hoplis taip palenks lempą, jog pliekstų tiesiai jam, Biliui, į akis. Paskiau Hoplis pasilenks į priekį, kopas iš 1940-ųjų *film noir** ir užriks: *“Mes žinome, kad tu tai padarei, Makgonigalai! Liaukis išsisukinėjęs! Prisipažink! Prisipažink, ir mes tau leisime užsirūkyti! Prisipažink, ir mes tau duosim stiklą šalto vandens! Prisipažink, ir mes tau leisim nueiti į tualetą!”*

Bet Hoplis tik sėdėjo atsilošęs savajam krėsle. Pasigirdo tylus šiugždesys - tai jis užkėlė koją ant kojos.

- Na? Jūs norėjot įeiti. Štai jūs viduje. Klokit savo istoriją, Halekai, ir nešdinkitės. Nepasakyčiau, kad šiomis dienomis būtumėt mano mėgstamiausias asmuo.

- Nesu mėgstamiausias ir Ledai Rosington, - pasakė Bilis, - ir jeigu atvirai, tai man nusišikt, ką ji mano, taip pat ir jūs. Jinai įsikalus, kad tai mano kaltė. Galimas daiktas, jūs - irgi.

- Kiek jūs buvot išgėręs, kai partrenkėt ją, Halekai? Spėju, kad jeigu Tomas Rendžlis būtų davęs jums kvėptelti į alkotesterį, tasai balionėlis būtų iškilęs iki dangaus.

- Ničnieko negėriau, jokių narkotikų, - pasakė Bilis. Širdis jam vis dar trankėsi, bet dabar ją varė veikiau įsiūtis nei baimė. Kiekvienas tvinksnis skausmingai atsimušdavo galvoje. - Norite sužinoti, kas atsitiko? A? Mano žmona iš šešiolikos metų išsirinko kaip tik tą dieną mane nuspaudinėti automobilyje. Niekad anksčiau nieko *panašaus* nebuvo dariusi. *Visai* nenutuokiu, kodėl ji pasirinko tą die-

---

* “Juodasis filmas” *(pranc.)* - taip vadinti policiniai filmai, kuriuose daug prievartos.

ną. Tad kol jūs ir Leda Rosington, o galbūt ir Keris Rosingtonas, visąlaik stengėsi suversti viską man, nes aš sėdėjau prie vairo, aš visąlaik stengiausi suversti viską savo žmonai, nes buvo įkišus ranką man į kelnes. O galbūt mes visi turėtume tiesiog suversti viską ant lemties ar dalios, ar dar ko nors ir liautis graužęsi dėl savo kaltės.

Hoplis krenkštelėjo.

- Ar norite, kad jums pasakyčiau, kaip aš meldžiau ant kelių Tomą Rendžlį, kad neduotų man papūsti į dūdelę ar nepaimtų kraujo mėginio? Kaip aš verkšlenau jums ant peties, kad ne itin stumtumėte tyrimą ir išspirtumėte tuos čigonus iš miesto?

Šįsyk Hoplis net nekrenkštelėjo. Tik tyliu susmukusiu šešėliu dunksojo fotelyje.

- Ar šiek tiek ne per vėlu *visiems* tiems žaidimams? - paklausė Bilis pašiurkštėjusiu balsu ir su šiokia tokia nuostaba susivokė esąs netoli ašarų. - Mano žmona mane nusmaukinėjo, tiesa. Aš partrenkiau senę ir ją užmušiau, tiesa. Pati ji buvo bent penkiasdešimt jardų nuo artimiausios perėjos ir išniro iš dviejų automobilių tarpo, tiesa. Jūs ne itin stūmėte tyrimą ir išgujot juos iš miesto, kai tik Keris Rosingtonas paskubėjo šliūkštelti ant manęs baltalo, taip pat tiesa. Ir niekas apie tai nepasakys *mėšliava.* Bet jeigu *norite* čia sėdėti patamsy ir dalyti kitiems kaltę, drauguži, nepamirškite ir sau prisikrauti pilną lėkštę.

- Puikus baigiamasis apibendrinimas, Halekai. Jūs kada nors matėte Spenserį Tresį* tame filme apie "Beždžionių procesą"? Turėjot matyti.

- Užsikruškit, - pasakė Bilis ir atsistojo.

Hoplis atsiduso.

- Sėskitės.

Bilis Halekas neryžtingai stovėjo suvokdamas, kad viena jo dalis norėjo išnaudoti tą pyktį saviems ne itin kilniems tikslams. Šitoji dalis norėjo, kad jis pasišalintų iš čia suvaidinęs supykusį, nes tasai tamsus susmukęs šešėlis fotelyje iki apsišikimo kėlė jam baugulį.

---

* Spencer Tracy (1900-1967) - įžymus amerikiečių kino aktorius.

- Nebūkit toksai šventeiviškas pimpelis, - pasakė Hoplis. - Sėskitės, dėl Dievo meilės.

Bilis atsisėdo, jusdamas džiūstant burną. Jo šlaunų raumenys nevaldomai trūkčiojo ir timpčiojo.

- Galvokite, ką norite, Halekai. Aš panašesnis į jus, nei manote. Man taip pat nieko nereiškia nusiperst prieš vėją jau po visko. Jūs teisus - aš nepagalvojau, tiesiog padariau ir tiek. Jie - ne pirma gauja atklydėlių, kuriuos aš išvijau iš miesto, ir esu atlikęs daugiau kosmetiškų darbų, kai koks nors svarbiašūdis miestelėnas įklimpdavo į jovalą. Žinoma, nieko negalėdavau padaryti, jeigu kalbamasis miestelėnas įklimpdavo į jovalą už Fervjū ribų... bet būtumėt nustebęs, kiek daug mūsų iškiliųjų šviesulių nesugeba išmokti, jog negalima šikti ten, kur valgai.

- O gal ir nieko stebėtina.

Hoplis nusijuokė - dusulingai, su švilpesiu, ir Halekui rankos pašiurpo žąsies oda.

- Visa įeina į tarnybą. Jeigu nieko nebūtų atsitikę, niekas iš mūsų - jūs, aš, Rosingtonas - šiuo metu netgi neprisimintų, kad egzistuoja tie čigonai.

Bilis jau atvėrė burną karštai paneigti, parodyti, kad jis prisimins tą šleikštų dvigubą dunksnį, kurį išgirdo, visą likusį gyvenimą... bet paskiau prisiminė tas keturias dienas Mohonke su Heide, kaip juodu drauge juokėsi, kaip rijo tartum arkliai, iškylavo, mylėjosi kasnąkt, o kai kada ir popietėmis. Kiek laiko buvo praėję nuo tada, kai tatai atsitiko? Dvi savaitės?

Jis vėl užsičiaupė.

- Kas atsitiko, tas atsitiko. Manau, vienintelė priežastis, kodėl jus išvis įsileidau - tai, kad gera žinoti, jog kažkas kitas tiki tuo, kas vyksta, nors ir kaip šitai atrodo beprotiška. O galbūt aš jus įsileidau vien todėl, jog jaučiuos vienišas. Ir išsigandęs. *Nepaprastai* išsigandęs. O jūs išsigandęs?

- Taip, - paprastai atsakė Bilis.

- Žinote, kas labiausiai mane gąsdina? Kad galiu šitaip gyventi gana ilgai. Šitai mane gąsdina. Misis Kalahi apiperka mane bakalė-

ja ir dusyk per savaitę ateina aptvarkyti ir skalbia. Aš turiu televizorių ir mėgstu skaityti. Mano investicijos per pastaruosius metus buvo labai sėkmingos, ir jeigu būčiau pakankamai taupus, veikiausiai galėčiau pratempti neribotą laiką. O be to, kiek pagundų leisti pinigus mano padėties žmogus turi? Ar man pirkti jachtą, Halekai? O gal užsifrachtuoti lėktuvą ir nuskristi su savo draugužе į Monte Karlą pasižiūrėti kitą mėnesį Didžiojo Prizo lenktynių? Kaip manote? O kaip jums atrodo, į kiek pobūvių dabar pakviestų mane, kai visas mano veidas slenka nuo kaulų?

Bilis bejėgiškai palingavo galvą.

- Tad... aš galėčiau gyventi čia ir tai paprasčiausiai... paprasčiausiai tęstųsi. Kaip tęsiasi ir šiuo metu, kasdien ir kasnakt. Ir tai mane gąsdina, nes negalima šitaip gyventi. Kiekvieną dieną, kai aš nenusižudau, kiekvieną dieną, kai aš čia tik sėdžiu ir žiūriu per televizorių žaidimų šou, situacines komedijas, tasai senas sukruštas čigonas iš manęs juokiasi.

- Kada... kada jis?

- Palietė mane? Maždaug prieš penkias savaites, jeigu tatai turi reikšmės. Aš nuvykau į Milfordą aplankyti savo gimdytojų. Pasiėmiau juos pavalgyti priešpiečių. Jau buvau išgėręs prieš tai kelias skardinėles alaus, dar kelias išgėriau valgydamas, tad nusprendžiau iki mums išvažiuojant užeiti į tualetą. Durys buvo užrakintos. Palaukiau, kol jos atsidarys, ir tada iš ten išėjo *jis.* Senasis pendėsis su išpuvusia nosimi. Jis palietė mano skruostą ir kažką pasakė.

- Ką?

- Aš nenugirdau. Kaip tik tuo momentu kažkas virtuvėje numetė ant grindų visą rietuvę lėkščių. Bet, po teisybei, man ir nereikėjo išgirsti - užtenka tik pasižiūrėti į veidrodį.

- Jūs tikriausiai nežinote, ar jie buvo įsirengę Milforde stovyklą.

- Tiesą sakant, kitą dieną aš pasitikrinau Milfordo policijos skyriuje. Vadinkite tai profesiniu smalsumu - aš atpažinau senąjį čigoną; tokio veido niekaip negali pamiršti, jūs mane suprantate?

- Taip, - atsakė Bilis.

- Jie keturias dienas buvo įsirengę stovyklą vienoje fermoje prie rytinio Milfordo pakraščio. Panaši sutartis, kokią jie buvo sudarę su tuo hemoroidiku Arnkasteriu. Kopas, su kuriuo aš kalbėjaus, pasakė, kad gana atidžiai juos stebėjo ir kad, pasirodo, jie kaip tik tą rytą išsidangino.

- Po to, kai senis jus palietė?

- Kaip tik taip.

- Manote, jis žinojo, kad jūs ten būsite? Būtent tame restorane?

- Aš niekad ten anksčiau nenusiveždavau saviškių, - pasakė Hoplis. - Tai buvo sena įstaigėlė, ką tik atsidariusi po remonto. Paprastai mes lankydavomės deigų* restoranėlyje kitoje miesto pusėje. Tai mano motinai kilo tokia mintis. Norėjo pažiūrėti, ką jie padarė su kilimais, sienų paneliais ir kitkuo. Juk žinote moteris.

- Jūs neatsakėte į mano klausimą. Manote, jis žinojo, kad jūs ten būsite?

Fotelyje susmukusi figūra ilgai svarstydama tylėjo.

- Taip, - pagaliau atsakė Hoplis. - Taip, aš manau. Dar šiek tiek beprotystės, Halekai, tiesa? Gerai, kad niekas neskaičiuoja, ką?

- Taigi, - sutiko Bilis. - Turbūt gerai. - Iš gerklės jam išsiveržė savotiškas krizulys, labiau panašus į tylų inkštesį.

- Na, ką jūs sugalvojote, Halekai? Šiomis dienomis aš nedaug miegu, bet maždaug šituo nakties metu imu blaškytis ir vartytis lovoje.

Paprašytas išsakyti žodžiais tai, apie ką jis tik galvojo tylomis mintyse, Bilis pasijautė absurdiškai - jo sumanymas buvo silpnas ir kvailas, visai ne sumanymas, tikrai ne, o tik sapnas.

- Juridinė firma, kurioje aš dirbu, išlaiko seklių komandą, - pasakė jis. - “Bartono detektyvų paslaugos”.

- Esu girdėjęs apie juos.

---

* Dago *(angl.)* - taip žargonu niekinamai vadinami ispanų ar italų kilmės amerikiečiai.

- Jie laikomi geriausiais šioje srityje. Aš... kaip jums pasakius... - jis pajuto iš Hoplio bangomis spinduliuojantį nekantrumą, nors šis nė nekrustelėjo. Pasitelkęs visą likusį orumą, tardamas sau, kad jis tikrai turi teisę kalbėti, nes jam dedasi tas pat, kas ir Hopliui, Bilis tarė:

- Aš noriu jį surasti. Noriu stoti su juo akis į akį ir pasakyti, kas atsitiko. Manau... manau, reikia iki galo išsiaiškinti. Nors, spėju, jeigu jis galėjo mums padaryti tuos dalykus, tai pats tikriausiai žino.

- Taip, - pasakė Hoplis.

Mažumėlę padrąsintas Bilis tęsė:

- Bet aš vis tiek jam noriu išdėstyti savo požiūrį. Taip, tai buvo mano kaltė, aš privalėjau laiku sustabdyti - ir normaliomis aplinkybėmis būčiau sustabdęs. Tai buvo mano žmonos kaltė - dėl to, ką ji man darė. Rosingtono kaltė, kad švariai išmazgojo šį reikalą, o jūsų - kad ne itin stengėtės jį ištirti ir paskiau išgujote čigonus iš miesto.

Bilis nurijo seilę.

- Ir paskiau aš jam pasakysiu, kad tai ir *jos* kaltė. Taip. Ji žioplai ėjo per gatvę, Hopli, tad tvarka, tai ne nusikaltimas, už kurį sodinama dujų kameron, bet vis tiek priešįstatymiška, nes galima žūti, kaip žuvo ji.

- Jūs norite jam tą pasakyti?

- Aš ne *noriu*, bet ketinu pasakyti. Ji išėjo iš tarp dviejų stovinčių automobilių, nepasižiūrėjo nė vienon pusėn. Jau trečioje klasėje geriau to išmokoma.

- Kažkaip nemanau, kad šitoji mažytė kada nors trečioje klasėje mokyta tinkamo elgesio gatvėje, - paprieštaravo Hoplis. - Kažkaip nemanau, kad ji išvis *lankė* trečią klasę, suprantate?

- Vis tiek, - spyrėsi Bilis, - paprastas sveikas protas...

- Halekai, jums vis negana bausmės, - pasakė Hoplio šešėlis. - Jums dabar krenta svoris, dar norite pabandyti laimėti didįjį prizą? Galbūt kitąsyk jisai sustabdys jūsų žarnyno veiklą ar įkaitins jūsų kraują iki kokių keturiasdešimt trijų laipsnių, arba...

- *Neketinu vien sėdėti čia Fervjū ir laukti!* - karštai atšovė Bilis.

- Gal jis gali pastūmėti šitai atgal, Hopli? Jūs niekad apie tai nesusimąstėt?

- Aš skaitinėjau apie tą dalyką, - pasakė Hoplis. - Manau, kad supratau, kas dedasi, kai tik pirmi spuogai pasirodė man ant vieno antakio. Kaip tik ten, kur visad prasidėdavo aknės protrūkiai, kai aš dar mokiaus vidurinėj - ir pasakysiu jums, anais laikais turėdavau bjaurius protrūkius. Tad skaitinėjau apie tai. Jau sakiau, aš mėgstu skaityti. Ir turiu jums pastebėti, Halekai, kad esama šimtai knygų apie tai, kaip užleisti burtus ir užkeikimus, bet labai mažai - kaip juos atšaukti.

- Na, galbūt tas čigonas negali. Galbūt. Netgi *tikriausiai* negali. Bet aš vis tiek galiu nueiti pas jį, velniai rautų. Galiu pažvelgti jam į veidą ir pasakyti: "Tu ne visus apdalinai pyragu, senėke. Privalėjai atpjauti vieną riekę mano žmonai ir vieną - savajai, ir jeigu jau apie tai kalbame, kaip dėl porcijos sau pačiam? Kur tu buvai, kai ji žingtelėjo gatvėn nepasidairiusi į šalis? Jeigu ji neįpratus prie miesto eismo, turėjai tai žinoti. Tad kur buvai tu? Kodėl nebuvai greta, kad paimtum už rankos ir pavedėtum iki perėjos ties sankryža? Kodėl..."

- Gana, - pertraukė Hoplis. - Jeigu aš sėdėčiau tarp prisiekusiųjų, jūs mane įtikintumėt, Halekai. Bet jūs čia užmiršote svarbiausią faktorių.

- Kokį? - užsispyrusiai paklausė Bilis.

- Žmogiškąją prigimtį. Mes galime būti antgamtiškų jėgų aukos, bet su kuo iš tikrųjų turime reikalą? Su žmogiškąja prigimtimi. Kaip policijos pareigūnas, - atleiskite, *buvęs* policijos pareigūnas, - visiškai galėčiau sutikti, kad neegzistuoja vien absoliučiai teisinga ir absoliučiai klaidinga; yra tik pilki atspalviai, šviesesni ar tamsesni, pereinantys vienas į kitą. Bet nejau manote, kad jos *vyras* patikės tokiais šūdniekiais?

- Nežinau.

- O aš žinau, - atrėmė Hoplis. - Aš žinau, Halekai. Aš galiu perskaityti taip gerai, ką tas žmogėnas galvoja, jog man kartais regis, jog jis, ko gero, siunčia mintimis radijo signalus. Visas jo gyvenimas buvo nuolatinis kilnojimasis iš vietos į vietą, jis būdavo išvejamas, kai tik "geroji liaudis" gaudavo visą trokštamą marichuaną ar hašišą, kai tik pralošdavo iki valiai smulkiųjų "Laimės rate". Visą savo gyvenimą vien tegirdėjo, kaip jį vadina "purvinu čigonu". "Geroji liaudis" turi šaknis, o tu - ne. Šisai žmogėnas regėjo, kaip ketvirtajame ir penktajame dešimtmetyje vien juoko dėlei buvo deginamos jų brezentinės palapinės, ir galbūt kuriose nors iš tų palapinių sudegė kūdikiai ir senukai. Jis regėjo savo ar savo draugų dukras užpuolamas, galbūt išprievartaujamas, nes visa ta "geroji liaudis" žino, kad čigonai krušasi tartum triušiai, ir koksai skirtumas, jei dar bus pakrušti, o jeigu kam nors ir yra skirtumas - užsikruškit. Puikus posakis. Galbūt jis regėjo savo ar savo draugų sūnus sumušamus mažne iki mirties... ir kodėl? Todėl, kad tėvai vaikinų, kurie mušė, pralošė šiek tiek pinigų "laimės žaidimuose". Visad tas pat: atvyksta miestan, "geroji liaudis" pasiima, kas jai reikia, ir tada tave ištrenkia. Kartais leidžia tau pagyventi savaitę priemiesčio žirnių fermoje ar daugių daugiausia mėnesį - prie vietinės kelių brigados. Ir galiausiai, Halekai, ištinka paskutinis smūgis. Tasai pasipūtęs teisininkas su trim pagurkliais ir buldogiškom žandenom suvažinėja gatvėje tavo žmoną. Ji septyniasdešimties, septyniasdešimt penkerių metų, pusaklė, galbūt ji skubėjo pereiti gatvę, kad suspėtų grįžti namo, kol neapsišlapino, o seni kaulai lengvai lūžta, yra trapūs kaip stiklas, ir tu sukinėjies aplinkui, tikėdamasis, kad galbūt šį sykį, *šį vieną sykį,* nors kiek bus teisybės... akimirka teisybės, kuri atlygintų už visą gyvenimo mėšlą...

- Liaukitės, - kimiai paprašė Halekas, - na liaukitės, ką? - jis nejučia palietė sau skruostą, manydamas, kad tasai smarkiai suprakaitavęs. Tačiau ten buvo ne prakaitas, bet ašaros.

- Ne, jūs nusipelnęs išgirsti viską, - tęsė Hoplis su nuožmiu linksmumu, - ir aš jums pasakysiu. Nesirengiu jus įtikinėti, Halekai,

kad nebandytumėt jo surasti - Danielis Vebsteris* perkalbėjo šėtoniškąjį prisiekusiųjų žiuri, tad, po šimts, turbūt viskas įmanoma. Bet, man regis, jūs vis įsikibęs per daug iliuzijų, Halekai. Tasai žmogėnas *įsiutęs*. Ką gali žinoti, gal jam tiesiog susisukus makaulė, tad tokiu atveju jums geriau pasisektų apginti savo reikalą Bridžvoterio psichiatrinėje ligoninėje. Jis trokšta keršto, o kai trokšti keršyti, nesugebi įžvelgti, kad visa yra pilkumos atspalviai. Kai jūsų žmona ir vaikai žūna per lėktuvo katastrofą, juk nenorite klausytis, kaip srovės grandinė A sukniso jungiklį B, ar skrydžių dispečeris C netyčia prisilietė mygtuko D, arba navigatorius pasirinko netinkamą laiką nueiti į šikinyką F. Paprasčiausiai trokštate bylinėtis su aviakompanija, kad ta apsišiktų, bet jums atlygintų... ar nušauti ką nors savo revolveriu. Jūs trokštate atpirkimo ožio, Halekai. Trokštate, kad kas nors nukentėtų. Ir mes dabar kenčiame. Mums blogai. Jam gerai. Galbūt aš kiek geriau nei jūs tą reikalą suprantu, Halekai.

Pamažėle, pamažėle Hoplio ranka įslinko į lankstomosios lempos metamą nedidelį šviesos ratą ir pasuko jį taip, kad apšviestų ano veidą. Halekas neaiškiai išgirdo atodūsį ir sumojo šį išsiveržus iš savo paties krūtinės.

Išgirdo Hoplį tariant:

- *Kaip manote, ar daugelyje pobūvių aš būčiau maloniai sutiktas, kai dabar visas mano veidas eina velniop?*

Hoplio oda atrodė it atšiaurus kitos planetos kraštovaizdis. Bjaurūs raudoni spuogai arbatos lėkštelės didumo augo ant smakro, sprando, rankų, plaštakų viršaus. Mažesni bėrimai margino jam skruostus ir kaktą; nosis buvo ištisinis inkštirų laukas. Gelsvi pūliai sunkėsi ir varvėjo paslaptingais kanalais tarp išvešėjusių kalvotų granuliacijų. Šen bei ten sruveno kraujas. Šiurkštūs juodi plaukai, barzdaplaukiai augo be tvarkos susivėlusiais kuokštais. Halekas savo pasibaisėjusiu, prislėgtu protu sumojo, kad jau kuris laikas buvo neįmanoma skustis veidą, ištiktą tokių kataklizmiškų sukrėtimų. O

* Daniel Webster (1782-1852) - amerikiečių valstybės veikėjas ir oratorius.

iš viso to centro, bejėgiškai įmūrytos į tą raudoną varvantį reljefą, spygsojo Hoplio akys.

Jos vis žvelgė į Bilį Haleką, skaitydamos šio veide pasišlykštėjimą ir siaubo stulbesį, ir, atrodė, tam niekad nebus galo. Galop Hoplis linktelėjo tartum patenkintas ir nusuko sau nuo veido lankstomąją lempą.

- O Dievuliau, Hopli, man taip gaila...

- Negailėkit, - nukirto Hoplis, ir jo balsan vėl grįžo tasai keistas linksmumas, - jūsų bėda progresuoja lėčiau, bet vis tiek ten pat pateksite. Mano tarnybinis pistoletas trečiame šio stalo stalčiuje, ir jeigu taps visai blogai, aš juo pasinaudosiu, nesvarbu, kokia būtų manoji banko sąskaita. Dievas nekenčia bailių, sakydavo mano tėvas. Norėjau, kad mane pamatytumėt ir tada suprastumėt. Aš žinau, kaip jis, tasai senas čigonas, jaučiasi. Todėl aš nesivarginčiau dailiomis juristinėmis kalbomis. Nesukčiau sau galvos, stengdamasis suminkštinti jo nusistatymą. Paprasčiausiai nudėčiau jį už tai, ką man padarė, Halekai.

Tasai siaubingas šešėlis krustelėjo ir suerzėjo fotelyje. Halekas išgirdo, kaip Hoplis perbraukė pirštais sau per skruostą, o paskiau išgirdo neįmanomą, šleikštulingą garsą - trūkinėjo prinokę spuogai, trykšdami pūliais. *Rosingtonas dengiasi žvynais, Hoplis pūva, o aš blogstu,* pagalvojo jis. *Dieve brangus, tebūnie tai sapnas, dargi tebūnu aš išprotėjęs... bet tiktai kad nesidarytų šito.*

- Aš jį nudėčiau labai pamažėle, - vėl prabilo Hoplis. - Bet pasigailėsiu jūsų, nesileisiu į smulkmenas.

Bilis pabandė prašnekti, bet iš gerklės išsiveržė tik sausas gergždesys.

- Aš suprantu, ką galvojate, tačiau dedu labai mažai vilčių į jūsų misiją, - dusliai pasakė Hoplis. - Kodėl pats nenusprendžiat jo užmušti, Halekai? Kodėl jūs ne?..

Bet Halekas nebeišturėjo. Pabėgo iš užtamsinto Hoplio kabineto, stipriai užsigaudamas šlaunį į rašomojo stalo kampą. Buvo beprotiš-

kai įsitikinęs, kad šit Hoplis išties vieną iš savo siaubingų rankų ir palies jį. Bet Hoplis to nepadarė.

Halekas išbėgo naktin ir, kvėpdamas giliai į plaučius orą, stovėjo nulenkęs galvą, virpančiomis kojomis.

# Tryliktas skyrius

# 172

Likusias savaitės dienas jis neramiai svarstė, ar nepaskambinus Džineliui į "Tris brolius" - Džinelis, atrodė, žino atsakymus į visus klausimus, tiktai į *kokius,* Bilis nežinojo. Bet galų gale jis žengė toliau ir užsiregistravo Glasmano klinikoje, kur jam pradėjo medžiagų apykaitos tyrimus. Jeigu jis būtų buvęs nevedęs ir vienišius kaip Hoplis (praeitą naktį Hoplis kelis kartus svečiavosi Bilio sapnuose), jis būtų atšaukęs visą reikalą. Bet buvo Heidė, apie kurią privalu galvoti... ir Linda - Linda, kuri iš tiesų buvo nekaltas stebėtojas iš šalies ir kuri nieko iš to nesuprato. Tad jis įsiregistravo klinikon, slėpdamas beprotišką savo žinojimą, kaip žmogus, slepiantis savo įjunkį narkotikams.

Šiaip ar taip, tai buvo vieta, kur galėjai gyventi, ir kol jis čia, Kerkas Penšlis ir "Bartono detektyvinės paslaugos" užsiims jo reikalu. Bent jis taip vylėsi.

Tad jį zondavo ir durstė. Jis gėrė kreidos skonio bario tirpalą. Buvo peršvietinėjamas rentgeno spinduliais, jam atlikta kompiuterinė aksialinė tomografija, užrašytos elektroencefalogramos ir elektrokardiogramos, visiškai ištirta medžiagų apykaita. Vizituojantys daktarai buvo atvedami jo pasižiūrėti kaip reto zoologinio eksponato. *Didžioji panda, o galbūt paskutinysis iš drontų,* pagalvojo Bilis, sėdėdamas soliariume ir laikydamas rankose dar neskaitytą "National Geographic" numerį. Abi jo rankos buvo nulipinėtos pleistrais. Daktarai jį subadė daugybe adatų.

Antrą rytą Glasmano klinikoje, kai jis atsidavė dar vienam badymų, kraujo mėginių ir tvarstymų raundui, Bilis pastebėjo savo krūtinėje - pirmąsyk nuo... nuo vidurinės mokyklos laikų? Ne, nuo nežinia kada, - dvigubus šonkaulių laiptelius. Jo kaulai save parodė, triumfališkai išsiryškindami, mesdami ant odos šešėlius. Ne tik buvo dingus virš klubų lašinių rinkė - "meilės rankenėlės" - aiškiai matėsi ir dubens kaulų plokštės. Palietė vieną, ir jam pasirodė, kad ta gumbuota nelyginant greičių perjungiklio bumbulas pirmame jo turėtame automobilyje, 1957-ųjų "Pontiake". Jisai susijuokė, paskiau pajuto akyse dilgčiojant ašaras. Dabar visos jo dienos tokios. Slėgis tai aukštyn, tai žemyn, nepastovūs orai, galimos liūtys.

*Aš jį nudėčiau labai pamažėle,* išgirdo jis Hoplio žodžius. *Bet pagailėsiu jūsų, nesileisiu į smulkmenas.*

*Kodėl?* pagalvojo Bilis, be miego vartydamasis ligoninės lovoje su pakeltais invalidiškais kraštais. *Dėl viso kitko manęs nesigailėjai.*

Per tris dienas Glasmano klinikoje Halekui nukrito septyni svarai. *Nedaug,* pagalvojo jis su savos rūšies pakaruokliška linksmumu. *Nedaug, mažiau nei sveria vidutinis maišelis cukraus. Tokiu tempu aš neišnyksiu visai... iki, žiū! Beveik iki spalio!*

✧

*172,* kartojo jis mintyse, *172, dabar tu, jeigu būtum boksininkas, pereitum iš sunkaus svorio į vidutinį... o gal norėtum išbandyti pusvidutinį, Bili? Lengvą? Gaidžio svorį? O kaip dėl musės svorio?*

Atėjo gėlės: nuo Heidės, nuo firmos. Mažytė puokštelė nuo Lindos - ant kortelės jos lygiu, plačiu braižu buvo užrašyti žodžiai: *Greitai sveik, tėtuk - myliu, Lin.* Bilis Halekas ties tuo linkėjimu nubraukė ašarą.

Trečią dieną, vėl apsirengęs savais drabužiais, jisai susitiko su trim daktarais, atsakingais už jo atvejį. Vilkėdamas džinsais ir IKI PASIMATYMO FERVJŪ sportinukais jis jautėsi ne toks pažeidžiamas. Tiesiog stebėtina, kaip daug reiškia išsinerti iš tų prakeiktų li-

goninės skudurų. Klausydamasis daktarų, jis mąstė apie Ledą Rosington ir slopino niūrią šypseną.

Jie tiksliai žinojo, kas jam negera, nė kiek dėl to neabejojo. *Au contraire**, buvo tiek susijaudinę, jog mažne prisiusiojo į kelnes. Nors... galbūt girdėjosi atsargi gaidelė. Galimas daiktas, jie dar tiksliai nežiną, kas jam negera, tačiau tikrai viena iš dviejų (o gal trijų). Viena - tai reta nykimo liga, iki šiol niekur neregėta už Mikronezijos ribų. Antra - retas medžiagų apykaitos sutrikimas, kol kas iki galo neaprašytas. Trečia - tik galimybė, įsidėmėkit! - psichologinė *anorexia nervosa* forma, pastaroji tokia reta, jog seniai įtarinėjama, bet niekad tikrai neįrodyta. Iš jų karštų akių Bilis matė, kad šie kaip tik linko į pastarąją; juk tokiu būdu jų pavardės patektų į medicinos vadovėlius. Tačiau bet kuriuo atveju Bilis Halekas buvo aiškiai *rara avis***, ir jo daktarai krykštė nelyginant vaikai Kalėdų rytą.

Galutinis rezultatas buvo tas, jog jie norėjo, kad jis pasiliktų Glasmano klinikoje dar savaitėlę ar dvi (galbūt tris). Jie išvarysią iš jo tai, kas negera. Išvarysią kaip reikiant. Ketiną pradėti didžiulėmis vitaminų dozėmis (tikrai!), paskiau proteinų injekcijos (žinoma!) ir dar galybė visokiausių testų (be jokios abejonės!).

Sekė profesinis ekvivalentas išgąstingų ūksnių, - ir tai tikrai mažne *raidiškai* buvo ūksniai, - kai Bilis jiems ramiai pasakė, jog dėkojąs, tačiau turėsiąs palikti ligoninę. Daktarai priekaištavo, prieštaravo, įtikinėjo.

Ir Biliui, kuris vis dažniau ir dažniau pastaruoju metu ėmė jaustis lyg besikraustąs iš proto, daktarų trio jam ėmė atrodyti panašūs į Tris Kvėšas***. Jis bemaž laukė, kad jie pradės vienas kitą kumščiuoti ir plekšnoti per galvą, blaškydamiesi po turtingai įrengtą kabi-

---

* Priešingai *(pranc.)*.

** Retas paukštis *(lot.)*.

*** (Tree Stooges) penktajame dešimtmetyje JAV populiari komedinė trupė, kurios narių vardai buvo Laris (piestu stovinčiais plaukais), Mou (jų vadas, apkirptas lyg puodu), Garbanius (visiškas plikis). Viename iš savo filmų jie vaidino daktarus.

netą plasnojančiais chalatais, daužydami niekučius ir šūkalodami bruklinietiškais akcentais.

- Jūs, be abejo, dabar gerai jaučiatės, misteri Halekai, - pasakė vienas iš jų. - Šiaip ar taip, sprendžiant iš jūsų pasakojimų, visų pirmiausia turėjote gana rimtą antsvorį. Bet privalau jus perspėti, kad dabartinė jūsų savijauta gali būti laikina. Jeigu jums toliau kris svoris, gali išsivystyti opos burnoje, odos problemos...

*Jeigu norite pamatyti tikras odos problemas, turėtumėte aplankyti Fervjū policijos šefą,* pagalvojo Halekas. *Atsiprašau, buvusį policijos šefą.*

Netikėtai pačiam sau, nei iš šio, nei iš to, Bilis vėl nusprendė pradėti rūkyti.

- ...ligos, panašios į skorbutą ar beriberį, - griežtai tęsė daktaras. - Tapsite ypač neatsparus infekcijoms - pradedant peršalimais ir bronchitais, baigiant tuberkulioze. *Tuberkulioze,* misteri Halekai, - įtaigiai pabrėžė jis. - O jeigu čia pasiliksite...

- Ne, - pertraukė jį Bilis. - Prašau suprasti, kad to nė neverta svarstyti.

Kitas iš daktarų švelniai pirštais palietė sau smilinius, lyg jam būtų užėjęs skeliantis galvoskaudis. Kiek Bilis žinojo, tai jis... tai buvo tasai daktaras, kuris iškėlė psichologinės *anorexia nervosa* idėją.

- Kaip mums jus įtikinti, misteri Halekai?

- Niekaip, - atsakė Bilis. Senojo čigono vaizdinys neprašytas vėl sugrįžo jam į mintis - jis vėl pajuto švelnų to žmogaus prisilytėjimą sau prie skruosto, kietų nuospaudų šiurkštumą. *Taip,* pagalvojo jis, *aš vėl pradėsiu rūkyti. Ką nors tokio iš tiesų velniška kaip "Camels", "Pall Malls" ar "Chesterfield" dūmoklius. Kodėl ne? Kai prakeikti daktarai pradeda atrodyti kaip Laris, Garbanius ir Mou, laikas kažką daryti.*

Jie paprašė jį minutėlę palūkėti ir visi drauge išėjo už durų. Bilis buvo gan patenkintas, kad jo paprašė palaukti - tartum buvo pasiekęs *cezūrą* šiame pamišėliškame vaidinime, ciklono akį, ir jautėsi

patenkintas tuo... tuo, taip pat mintimi apie visas cigaretes, kurias netrukus rūkys, galbūt netgi po dvi iškart.

Daktarai sugrįžo niūriais veidais, tačiau ir šiek tiek atrodantys iškilmingai - kaip žmonės, pasiryžę paskutinei aukai. Leisią jam likti nemokamai, pasakė jie: tereikės užsimokėti už laboratorinius tyrimus.

- Ne, - kantriai atrėmė Bilis. - Jūs nesuprantate. Mano medicininė drauda visvien padengia visas šias išlaidas. Aš pasitikrinau. Esmė ta, jog aš išvykstu. Paprasčiausiai išvykstu. Nešu skudurus.

Jie stebeilijo į jį, nieko nesuprasdami, imdami pykti. Biliui kilo noras jiems pasakyti, kokie yra panašūs į Tris Kvėšas, bet nusprendė, jog tai būtų itin prasta idėja, nes dar labiau viską sukomplikuotų. Tokie vyriokai nemėgsta iššūkių, nemėgsta, kad jų pilkųjų ląstelių darbas būtų atstumtas. Galimas daiktas, jie paskambinsią Heidei ir pasiūlysią, kad būtų surengtas apklausiamasis posėdis dėl jo nekompetencijos. Ir Heidė galėtų jų paklausyti.

- Mes apmokėsime ir tyrimus, - galiausiai pasakė vienas, tuoju "tai mūsų galutinis pasiūlymas" tonu.

- Aš išvykstu, - pakartojo Bilis. Jis kalbėjo labai ramiai, bet suprato, kad jie pagaliau juo patikėjo. Galbūt kaip tik tasai jo tono ramumas galop juos įtikino, kad čia ne pinigų klausimas, kad Halekas - autentiškas beprotis.

- Betgi *kodėl? Kodėl,* misteri Halekai?

- Todėl, - atsakė Bilis, - kad nors jūs tariatės galį man padėti... ak... ponai, jūs to negalite.

Ir žvelgdamas į jų nepajėgiančius patikėti, nieko nesuprantančius veidus, Bilis pagalvojo, kad niekados dar nesijautė toksai vienišas.

✧

Pakeliui į namus Halekas stabtelėjo prie tabako parduotuvės ir nusipirko pakelį "Chesterfield Kings". Pirmus tris kartus užsitraukęs pajuto tokį svaigulį ir šleikštumą, jog išmetė cigaretes.

- Tai tiek to eksperimento, - ištarė jis garsiai automobilyje, podraug juokdamasis ir verkdamas. - Viskas prasideda iš naujo, vaikinai.

# Keturioliktas skyrius

## 156

Lindos namie nebuvo.

Heidė, kurios įprastos smulkios raukšlelės apie akis ir lūpų kampučius dabar buvo pagilėjusios nuo įtampos (ji dūmijo kaip garvežys, matė Bilis - vieną “Vantage 100” po kitos), pasakė Halekui, jog išsiuntė Lindą pas tetą Rodą Vestčesterio apygardoje.

- Padariau tai dėl poros priežasčių, - pasakė Heidė. - Pirmoji ta, kad... kad jai reikia nuo tavęs pailsėti, Bili. Nuo to, kas tau dedasi. Ji kone pametus protą. Nueita tiek toli, jog nebepajėgiu jos įtikinti, kad tau ne vėžys.

- Ji turėtų pasišnekėti su Keriu Rosingtonu, - suniurzgėjo Bilis, eidamas užsikaisti kavos. Jam baisiai reikėjo puodelio stiprios juodos kavos be cukraus. - Regis, tarp jų atsiradęs sielų bendrumas.

- Ką? Aš tavęs nenugirdau.

- Nesvarbu. Tik leisk man užsikaisti kavos.

- Ji negalėjo miegoti, - pasakė Heidė, kai jisai sugrįžo iš virtuvės, be paliovos grąžiodama rankas. - Ar tu supranti?

- Taip, - atsakė Bilis, ir jis iš tiesų suprato... bet vis tiek jautėsi, lyg kažkur jo viduje įsmigęs aštrus dyglys. Bet kažin, ar Heidė supranta, kad jam dabar reikalinga ir Linda, ar iš tiesų supranta, kad duktė - irgi dalis jo dvasinės atramos. Tačiau, šiaip ar taip, jis neturįs teisės griauti Lindos pasitikėjimo savimi, jos dvasinės pusiausvyros. Čia Heidė teisi. Teisi, nesvarbu, kad ir kiek tai kainuotų.

Bilis pajuto širdyje vėl įsiplieskiant tą iki raudonio įkaitusią neapykantą. Mamutė išginė dukrą pas tetulę, kai tik jis paskambino ir

pasakė grįžtąs. Kaip čia išeina? Nagi, nes baidyklė tėtukas grįžta namo! Brangute, nesprūk klykdama, juk tai tik Lieseika...

*Kodėl tą dieną? Kodėl tau reikėjo pasirinkti būtent tą dieną?*

- Bili? Tu gerai jautiesi? - Heidės balse nuskambėjo keista dvejonė.

*Dievuliau! Na ir kvaila kalė! Šit yra ištekėjusi už Neįtikėtinai Besitraukiančio Vyro, ir visa, kas jai ateina į galvą - tai paklausti, ar aš gerai jaučiuos.*

- Turbūt geriau nė negalėčiau. O kas?

- Tu minutėlę atrodei toks... keistas.

*Nejaugi? Tikrai? Kodėl tą dieną, Heide? Kodėl tu pasirinkai tą dieną siektelt man į kelnes po visų tų manieringų metų, kai viską darydavai patamsy?*

- Na, turbūt aš dabar visąlaik jaučiuos keistokai, - pasakė Bilis pagalvodamas: *Privalai liautis, dauguži. Nėra prasmės tęsti. Kas padaryta - padaryta.*

Bet buvo sunku liautis. Sunku liautis, kai ji stovi čia priešais, rūkydama cigaretę vieną po kitos, tačiau atrodydama ir jausdamasi visiškai gerai, ir...

*Tačiau tu privalai liautis, Bili. Dievaži!*

Heidė nusisuko ir užgesino cigaretę į krištolinę peleninę.

- Antras dalykas... tu vis kažką nuo manęs slepi, Bili. Kažką susijusį su tuo. Kartais tu per miegą kalbi. Vakarais išeini iš namų. Nagi, aš noriu žinoti. Turiu teisę žinoti, - ji buvo bepravirkstanti.

- Tu nori žinoti? - paklausė Halekas. - Iš tiesų nori žinoti? - juto, kaip veidą jam kreipia keista, sausa šypsena.

- Taip! Taip!

Tad Bilis jai papasakojo.

✧

Kitą dieną jam paskambino Hjustonas ir po ilgos bereikšmės įžangos perėjo prie reikalo esmės. Pas jį esanti Heidė. Juodu ilgai šnekučiavęsi *(ar pasiūlei jai uostelti mažumėlę į savo snukutį?* no-

rėjo paklausti Halekas, bet persigalvojo). To ilgo pašnekesio pasekmė paprasčiausiai buvo tokia: jie maną, kad Bilis trenktas kaip nevisprotis.

- Maikai, - pasakė Bilis. - Tas senasis čigonas tikrai buvo. Jis palietė mus visus tris: mane, Kerį Rosingtoną, Dankaną Hoplį. Taip, toksai bernas kaip tu netiki antgamtiškais dalykais - sutinku. Bet jūs tikrai, po galais, tikite deduktyviu ir induktyviu išprotavimu. Tad privalote matyti galimybes. Visus mus tris jis palietė, ir visiems trim išsivystė paslaptingos fizinės negalios. Nagi, dėl Dievo meilės, prieš nuspręsdamas, kad aš išprotėjau, bent atsižvelk į logišką ryšį.

- Bili, *nėra* jokio ryšio.

- Aš tik...

- Kalbėjausi su Leda Rosington. Ji pasakė, kad Keris Rosingtonas Meijo klinikoje gydomas nuo odos vėžio. Pasak jos, tasai gana toli pažengęs, bet ji nuosaikiai tikisi, kad jam bus viskas gerai. Be to, ji teigia nemačiusi tavęs nuo Kalėdų pobūvio pas Gordoną.

- Ji meluoja!

Hjustonas nutilo... ir tasai garsas iš tolo - nejau tai verkia Heidė? Bilis taip gniaužė rankoj telefono ragelį, jog net krumpliai pabalo.

- Kalbėjaisi su ja akis į akį ar tik telefonu?

- Telefonu. Bet nesuprantu, koks čia skirtumas.

- Jeigu tu ją pamatytum, suprastum. Ji atrodo taip giliai sukrėsta, jog vos gyva.

- Na, kai sužinai, kad tavo vyrui odos vėžys ir įžengęs sunkion stadijon...

- Ar kalbėjaisi su Keriu?

- Jis intensyvaus gydymo skyriuje. Iš ten pacientams leidžiama kalbėtis telefonu tik kraštutiniausiomis aplinkybėmis.

- Aš nukritau iki šimto septyniasdešimties, - pasakė Bilis. - Viso labo aštuoniasdešimt tris svarus; manau, jog tai gana kraštutinis atvejis.

Kitame laido gale - tyla. Išskyrus tą garsą, kuris galėjo būti Heidės verksmas.

- *Ar* tu pakalbėsi su juo? Pabandysi?

- Jeigu leis jam daktarai ir jeigu jis pats norės su manimi kalbėtis - taip. Betgi, Bili, toji tavo haliucinacija...

- Tai jokia haliucinacija, po galais! - *Tik nešauk, dėl Dievo meilės, nedaryk to.*

Bilis užsimerkė.

- Gerai jau gerai, - ramino Hjustonas. - Toji idėja. Tai geresnis žodis? Aš tik norėjau pasakyti, kad toji idėja tau nepadės taisytis. Po teisybei, šitai gali būti pagrindinė šios psichoanoreksijos priežastis, jeigu tikrai tau tas yra, kaip įsitikinęs daktaras Jantas. Tu...

- Hoplis, - pertraukė Bilis. Prakaitas išmušė jam veidą. Nosinaite nusišluostė kaktą. Mirksnį prieš akis iškilo Hoplis - tas veidas, kuris iš tiesų buvo nebe veidas, o tik reljefinis pragaro žemėlapis. Pašėlęs uždegimas, besisunkiantis šlapiavimas ir *garsas* - nenusakomas garsas, kai šis gremžė nagais sau skruostą.

Hjustono linijos gale tvyrojo ilga tyla.

- Pasikalbėk su Dankanu Hopliu. Jis patvirtins...

- Negaliu, Bili. Dankanas Hoplis prieš dvi dienas nusižudė. Tuo metu, kai tu buvai Glasmano klinikoje. Nusišovė tarnybiniu pistoletu.

Halekas stipriai užsimerkė ir susvirduliavo. Pasijuto kaip tada, kai bandė užsirūkyti. Skaudžiai sužnybo sau skruostą, kad čia pat vietoje neparkristų nualpęs.

- Tuomet žinai, - ištarė vis dar užsimerkęs. - Tu žinai arba kas nors žino - tas, kas jį matė.

- Jį matė Grandas Loloras, - pasakė Hjustonas. - Prieš kelias minutes aš jam skambinau.

Grandas Loloras. Mirksnį sujauktas, išgąsdintas Bilio protas nesusigaudė - jam pasirodė, kad Hjustonas ištarė iškreiptą junginio *grand jury** versiją. Paskiau visa stojo savo vieton. Grandas Loloras buvo apygardos koroneris. Ir dabar, kai jis prisiminė, taip, savo

---

* Didysis žiuri *(angl., pranc.)*.

laiku Grandas Loloras vieną ar dusyk buvo liudijęs prieš didįjį žiuri jo vestose bylose.

Nuo tos minties jį suėmė beprasmiško krizulio priepuolis. Bilis pridengė delnu mikrofoną, vildamasis, jog Hjustonas neišgirdo krizenimo; antraip pagalvotų, jog jis tikrai išprotėjęs.

*Ir tu tikrai būtum linkęs manyti, kad aš išprotėjau, tiesa, Maikai? Mat jeigu būčiau išprotėjęs ir nuspręsčiau leistis į vapaliones apie buteliuką ir dramblio kaulo šaukštelį, ką gi, niekas vis tiek manimi nepatikėtų, a? Dievaži, ne.*

Ir šitai padėjo. Krizulys praėjo.

- Tu jį paklausei?..

- Kai kurių smulkmenų dėl jo mirties? Po tos siaubo istorijos, kurią tavo žmona man papasakojo, velniai rautų, žinoma paklausiau, - Hjustono tonas trumpam tapo pamaiviškas. - Po šimts, turėtum būti patenkintas, jog kai jis pasiteiravo, kodėl noriu žinoti, aš iškart padėjau ragelį.

- Ką jis pasakė?

- Kad Hoplio veidas buvo negražus, bet nieko panašaus į siaubo reginį, kokį tu nupasakojai Heidei. Iš Grando žodžių susidariau įspūdį, kad tai buvo bjaurus suaugusiųjų aknės priepuolis - dėl to aš vis kartkartėmis gydydavau Dankaną nuo pat 1974-ųjų, kai pirmąsyk jį apžiūrėjau. Priepuoliai jį labai slėgdavo, ir nieko nuostabaus - aš pasakyčiau, kad suaugusiųjų aknė, jeigu ji sunkios eigos - viena iš labiausiai psichologiškai žeidžiančių nemirtinų ligų, kokios tik man žinomos.

- Tu manai, kad jis pasijautė prislėgtas dėl savo išvaizdos ir nusišovė?

- Iš esmės - taip.

- Tuomet išsiaiškinkime viską iki galo, - pasakė Bilis. - Tu įsitikinęs, jog tai buvo daugiau ar mažiau įprastas suaugusiųjų aknės priepuolis, kokie jį ištikdavo daugelį metų... Tačiau tuo pat metu manai, jog jis nusišovė dėl to, kokį regėjo save veidrodyje. Tai *savotiška* diagnozė, Maikai.

- Aš anaiptol netvirtinu, kad tai atsitiko dėl odos ligos, - gynėsi Hjustonas, lyg imdamas irzti. - Blogiausia, kad problemos tartum iškyla iškart po dvi, po tris, visomis kupetomis, niekad jos neateina po vieną. Tarp psichiatrų daugiausia savižudybių, tenkančių dešimčiai tūkstančių priklausančiųjų šiai profesijai, Bili, bet nedaug nuo jų atsilieka ir kopai. Galimas daiktas, susidėjo daug faktorių - tasai paskutinysis protrūkis galbūt buvo paskutinis lašas.

- Būtum jį matęs, - niauriai pasakė Bilis. - Tai buvo ne lašas, o, po šimts, visas baseinas.

- Jis nepaliko raštelio, tad, manau, mes niekad nesužinosime tikros priežasties, tiesa?

- O Dieve, - atsiduso Bilis ir perbraukė ranka sau plaukus. - Dieve brangus.

- Ir Dankano Hoplio savižudybės priežastys čia bemaž neesminis dalykas, ar ne?

- Tik ne man, - pasakė Bilis. - Anaiptol ne man.

- Man regis, visa esmė ta, jog tavo paties protas tau iškrėtė bjaurų pokštą, Bili. Kaltės jausmas pakišo tau koją. Turėjai tą dzigą galvoje dėl čigoniškų užkeikimų... ir kai tąnakt nuėjai pas Dankaną Hoplį, paprasčiausiai regėjai tai, ko tenai nebuvo, - Hjustono balsas įgijo šiltą, konfidencialų toną. - Ar pakeliui į Dankano namus atsitiktinai neužsukai Endžio alinėn išmesti porą taurelių? Supranti, truputėlį pakelti sau nuotaikos prieš tą susitikimą?

- Ne.

- Tu įsitikinęs? Heidė sako, kad tu praleidi nemažai laiko pas Endį.

- Jeigu taip, - atšovė Bilis, - tai tavo žmona būtų mane ten mačius, kaip tau atrodo?

Stojo ilga pauzė. Paskiau Hjustonas bespalviu balsu prašneko:

- Tai buvo velniškas smūgis žemiau juosmens, Bili. Bet kaip tik tokio komentaro galėčiau tikėtis iš žmogaus, patiriančio stiprų psichinį stresą.

- Stiprus psichinis stresas. Psichologinė anoreksija. Regis, jūs, vyručiai, turite viskam pavadinimą. Tačiau būtum jį matęs. Būtum

jį... - Bilis nutilo, prisiminęs liepsnojančius spuogus ant Dankano Hoplio skruostų, šlapiuojančius pūlinius, nosį, kuri buvo tapus veik nepastebima šlykščiame, kraterių nusėtame šio iškankinto veido kraštovaizdyje.

- Bili, nejau nesupranti, kad tavo protas stengiasi logiškai paaiškinti tai, kas tau dabar dedasi? Jauti kaltę dėl tos čigonės ir todėl...

- Užkeikimas baigėsi, kai jis nusišovė, - išgirdo Bilis save sakant. - Galbūt štai kodėl veidas atrodė ne taip blogai. Šitai kaip filmuose apie vilkolakius, mūsų matytuose vaikystėje, Maikai. Kai vilkolakis galop užmušamas, jis vėl atvirsta žmogumi!

Jaudulys pakeitė sumaištį, iš pradžių jo patirtą, kai išgirdo apie Hoplio savižudybę ir daugmaž eilinę odos negalią. Bilio mintys ėmė bėgti šia nauja kryptimi, paskubom ją tyrinėdamos, skaičiuodamos galimybes ir tikimybes.

*Kur nueina užkeikimas, kai užkeiktasis galiausiai pakrato kojas? Šūdas, lygiai taip pat galima paklausti, kur nueina paskutinysis mirštančiojo atodūsis. Arba jo siela. Nueina šalin. Šalin, šalin, šalin. Galbūt yra koks nors būdas nuginti tai šalin?*

Rosingtonas - štai kas pirmučiausia. Rosingtonas tenai, Meijo klinikoje, beviltiškai besikabinantis į mintį, kad jam odos vėžys, nes alternatyva kur kas blogesnė. Kai Rosingtonas numirs, ar jis vėl atvirs į?..

Bilis susivokė, jog Hjustonas jau kuris laikas tyli. O fone girdėjosi kažkoks garsas, nemalonus, tačiau pažįstamas... Kūkčiojimas? Ar tai Heidė kūkčioja?

- Kodėl ji verkia? - sugergždė Bilis.

- Bili...

- Duokš ją!

- Bili, jeigu save *girdėtum...*

- *Velniai rautų, duokš ją!*

- Ne, neduosiu. Neduosiu, kol tu toks.

- Ką gi, menkysta kokainišiau...

- *Bili, liaukis!*

Hjustonas užstūgo taip garsiai, jog Bilis mirksnį atitraukė nuo ausies telefono ragelį. Kai vėl jį prisidėjo, kūkčiojimas buvo liovęsis.

- Nagi, pasiklausyk, - ramiau prabilo Hjustonas. - Nėra tokių dalykų, kaip užkeikimai. Jaučiuos kvailai netgi tai tau sakydamas.

- Žmogau, nejau tu nematai, kad čia ir yra dalis *problemos?* - švelniai paklausė Bilis. - Nejau nesupranti, kad tie žmonėkai kaip tik šitokių dalykų padedami sugebėjo išsilaikyti pastaruosius dvidešimt šimtmečių ar panašiai?

- Bili, jeigu tave slegia užkeikimas, tai jis užleistas ant tavęs savo paties pasąmonės. Seni čigonai negali užleisti užkeikimų. *Bet gali tavo protas, maskuodamasis senuoju čigonu.*

- Aš, Hoplis ir Rosingtonas, - negyvai pasakė Halekas. - Visi tuo pat metu. Tu tik vienas aklas, Maikai. Padaryk išvadas.

- Išvados kalba apie atsitiktinumą, nieko daugiau. Kiek kartų mudu kliuvę varčios sukom vėl iš pradžios, Bili? Grįžk pas Glasmaną. Leisk jiems tau padėti. Nebevaryk savo žmonos iš proto.

Mirksnį Biliui buvo kilus pagunda pasiduoti ir patikėti Hjustonu - protingu ir racionaliu šio balsu, kuris, nors kaip suerzintas, teikė paguodos.

Paskiau jis prisiminė Hoplį, pasukantį lankstomąją lempą taip, kad ta negailestingai apšviestų jo veidą. Prisiminė Hoplio žodžius *Aš jį nudėčiau labai pamažėle, bet pagailėsiu jūsų, nesileisiu į smulkmenas.*

- Ne, - pasakė jis. - Jie ten pas Glasmaną negali man padėti, Maikai.

Hjustonas sunkiai atsiduso.

- Tad kas gali? Senasis čigonas?

- Jeigu tik jį būtų įmanoma surasti, galbūt, - pasakė Halekas. - Tik galbūt. Ir yra dar vienas man pažįstamas vyriokas, kuris galėtų bent kiek padėti. Pragmatikas kaip ir tu. - *Džinelis.* - Pavardė išplau-

kė smegenų paviršium jam bekalbant. - Bet daugiausia, manau, aš pats turiu sau padėti.

- Kaip tik apie tai aš tau ir *kalbėjau!*

- O... man buvo susidaręs įspūdis, jog patarinėjai sugrįžti Glasmano klinikon.

Hjustonas atsiduso.

- Matyt, ir tavo smegenų svoris mažėja. Ar pagalvojai apie savo žmoną ir dukterį, kaip jas tas viskas veikia?

*Ar Heidė tau papasakojo, ką man darė, kai nutiko nelaimė?* vos neišpyškino Bilis. *Ar ji to dar nepapasakojo tau, Maikai? Ne? O, turėtum ją paklausti... Dievaži, taip.*

- Bili?

- Heidė ir aš apie tai pasikalbėsime, - ramiai pasakė Bilis.

- Bet argi tu...

- Manau, tu buvai bent dėl vieno dalyko teisus, Maikai.

- O? Ačiū ir už tai. Na, dėl kokio?

- Mes per ilgai kliuvę varčios sukom vėl iš pradžios, - pasakė Bilis ir padėjo ragelį.

✧

Bet juodu apie tai nepasikalbėjo.

Bilis porą sykių bandė pradėti, bet Heidė tik papurtydavo galvą. Jos akys kaltinančiai žvelgė iš blyškaus, sustingusio veido. Ji atsakė tik sykį.

Tai atsitiko trečią dieną po telefoninio pokalbio su Hjustonu - kai Heidė tuomet sudarė kūkčiojančio akompanimento foną. Juodu buvo bebaigią pietauti. Halekas sušveitė savo įprastąją medkirčio normą - tris hamburgerius (su bandutėmis ir priedais), keturias kukurūzų gurvuoles (su sviestu), puspintinę prancūziškai keptų bulvyčių ir dvi porcijas persikų pyrago su tirštu užpilu. Jis vis dar beveik neturėjo apetito, bet aptiko nerimą keliantį faktą - jeigu nevalgydavo, netekdavo daugiau svorio. Tądien po Bilio pokalbio - ginčo - su Hjustonu Heidė sugrįžo namo išblyškus ir tyli, išbrinkusiu veidu

nuo ašarų, kurias išverkė daktaro kabinete. Susinervinęs ir nelaimingas pats, jis praleido priešpiečius ir pietus... ir kai kitą rytą pasisvėrė, išvydo, jog būbtelėjęs žemyn penkis svarus - iki 167.

Jis dėbsojo į skaičių, jausdamasis lyg vidurius virpintų šaltas drugių sūkurys. *Penki svarai,* pagalvojo. *Penki svarai tik per vieną dieną! Dievuliau!*

Nuo tada jis nebepraleidinėjo valgio.

Dabar jis rodė į savo tuščią lėkštę - apgraužtus kukurūzų gurvuolių kotus, burgerių, salotų, prancūziškų bulvyčių, deserto likučius.

- Ar tai panašu į *anorexia nervosa,* Heide? - paklausė. - Ar panašu?

- Ne, - nenorom atsakė ji. - Ne, bet...

- Aš pastarąjį mėnesį visąlaik šitaip valgiau, - pasakė Halekas, - ir per tą laiką netekau apie šešiasdešimties svarų. Na, gal malonėtumei man paaiškinti, kaip mano pasąmonė sugebėjo atlikti tokį triuką? Netekti po du svarus per dieną, kaskart suvartojant apie šešis tūkstančius kalorijų parai.

- Aš... aš nežinau... bet Maikas... Maikas sako...

- Tu nežinai, ir aš nežinau, - nukirto Bilis, piktai mesdamas lėkštėn savo servetėlę - jo skrandis gurgė ir vartėsi nuo vidun sukimšto maisto svorio. - Taip pat nežino ir Maiklas Hjustonas.

- *Na gerai, jeigu tai užkeikimas, kodėl man nieko neatsitinka?* - ūmai užriko ji ant vyro, ir nors jos akys degė pykčiu, jis matė jose sužibant ašaras.

Užgautas, išsigandęs ir laikinai nepajėgus susivaldyti, Halekas irgi riktelėjo:

- *Todėl, kad čigonas nežinojo, štai kodėl! Tai vienintelė priežastis! Todėl, kad jis nežinojo!*

Kūkčiodama ji atstūmė kėdę, mažne parvirsdama, ir pabėgo nuo stalo. Ranką laikė prispaudus prie veido, lyg ištikta baisingo galvoskaudžio.

- Heide! - sušuko jis, taip greitai pašokdamas nuo stalo, jog apvertė kėdę. - Heide, grįžk!

Jos žingsniai ant laiptų nesustojo. Bilis išgirdo užtrenkiamas duris - ne jų miegamojo duris. Toliau koridoriumi - gal Lindos, gal svečių kambario.

Halekas būtų galėjęs lažintis, jog svečių kambario. Jis nesuklydo, tą savaitę prieš jam paliekant namus ji nebemiegojo su juo.

✧

Ta savaitė - paskutinioji - Bilio mintyse atrodė tartum sujauktas košmaras, kai jis vėliau mėgindavo tai prisiminti. Orai nusistovėjo karšti, slogūs ir atgrasūs, lyg šiais metais būtų anksti atėjusios šuns dienos*. Netgi Žibintų alėja, gaivi, vėsi, prižiūrėta tartum šiek tiek išglebo. Bilis Halekas valgė ir prakaitavo, prakaitavo ir valgė... o jo svoris visąlaik pamažu ėjo mažyn. Savaitės pabaigoje, kai jis išsinuomojo automobilį ir išvažiavo I-95 keliu, pasirinkdamas kryptį linkui Niū Hampšyro ir Meino, buvo nukritęs dar vienuolika svarų - iki 156.

Tą savaitę vis skambino ir skambino daktarai iš Glasmano klinikos. Vis skambino ir skambino Maiklas Hjustonas. Heidė žvelgė į Bilį plačiomis akimis, rūkė ir tylėjo. Kai jis užsiminė, jog norėtų paskambinti Lindai, ji negyvu, lūžtančiu balsu tepasakė:

- Pageidaučiau, kad to nedarytum.

Penktadienį, prieš Biliui išvažiuojant, Hjustonas vėl paskambino.

- Maiklai, - pasakė Bilis užsimerkdamas. - Aš jau nebeprieinu prie telefono, kai skambina Glasmano daktarai. Nebeatsakinėsiu ir tau, jeigu nenutrauksi tos šūdalionės.

- Tavimi dėtas kol kas taip nesielgčiau, - perspėjo Hjustonas. - Noriu, kad labai atidžiai mane išklausytum, Bili. Tatai svarbu.

Bilis klausėsi naujo Hjustono postringavimo nė kiek nenustebęs, tik jausdamas maudžiantį pyktį ir apmaudą dėl išdavystės. Vis dėlto, argi jam tai buvo netikėta?

* Taip vadinami nemalonūs karščiai liepą ir rugpjūtį, kai Šuns žvaigždė (Sirijus) teka ir leidžiasi kartu su saule.

Heidė vėl buvo apsilankiusi pas Hjustoną. Juodu ilgai kalbėjosi, ir šitai baigėsi naujomis ašaromis. Paskiau Hjustonas ilgai konsultavosi su Trim Kvėšomis iš Glasmano klinikos ("Nesirūpink, Bili, visa tai dengiama profesinės paslapties"). Paskiau Hjustonas vėl sugrįžo pas Heidę. Jie visi maną, kad galbūt Biliui būtų naudos iš serijos psichiatrinių testų.

- Labai tau patarčiau, kad jiems ryžtumeis laisva valia, - užbaigė Hjustonas.

- Kurgi ne. Ir aš galėčiau lažintis, kur tu norėtum, kad man būtų atlikti testai. Glasmano klinikoje, tiesa? Ar išlošiau lėlę Kjupi?

- Na, mes pamanėme, kad tai būtų logiška...

- Aha, suprantu. Ir kol jie tirs mano smegenis, spėju, bario klizmos tęsis?

Hjustonas iškalbingai tylėjo.

- O jeigu aš atsisakysiu?

- Heidė galės imtis juridinių priemonių, - atsargiai pasakė Hjustonas. - TU supranti?

- Suprantu, - atsakė Bilis. - Kalbi apie tai, kad tu, Heidė ir tie Trys Kvėšos iš Glasmano klinikos sueis draugėn ir atiduos mane Sanveil Eikrui*, kurių specialybė - krepšių pynimas.

- Kodėl taip dramatizuoti, Bili? Ji susirūpinus dėl Lindos, taip pat ir dėl tavęs.

- Mes abu susirūpinę dėl Lindos, - atšovė Bilis. - Ir aš taip pat susirūpinęs dėl Heidės. Noriu pasakyti, kad man užeina akimirkos, kai aš piktas ant Heidės, jog net maudžia skrandį, bet aš vis tiek ją myliu kaip ir anksčiau. Todėl ir rūpinuos. Tam tikru mastu ji tave suklaidino, Maikai.

- Nesuprantu, apie ką tu kalbi.

- Žinau, kad nesupranti. Ir neketinu tau pasakoti. Ji galėtų tai padaryti, bet spėju, jog nepadarys. Viena, ko ji nori - tai pamiršti visą tą reikalą, o supažindindama tave su tam tikromis detalėmis, kurias

* Psichiatrinė ligoninė netoli San Francisko, Kalifornijoj.

galbūt praleido pirmojo pokalbio metu, galėtų sau sukliudyti tai padaryti. Tik pasakykime, kad Heidei reikia įveikti ir savąjį kaltės jausmą. Vietoj vieno pakelio cigarečių dabar ji surūko du su puse.

Ilga pauzė... o paskiau Maikas Hjustonas sugrįžo prie savo pradinės giesmelės:

- Kad ir kaip būtų, Bili, tu privalai suprasti, kad šie testai geriausiai atitinka visų, kuriuos tai liečia, inter...

- Iki, Maikai, - pasakė Halekas ir švelniai padėjo ragelį.

## Penkioliktas skyrius

# DU POKALBIAI TELEFONU

Likusią dienos dalį Bilis praleido neramiai vaikštinėdamas ten ir atgal po namus išpiltas prakaito, nors oras buvo juose ir kondicionuojamas, nuolat pagaudamas savo naujos esybės atspindį veidrodžiuose ir poliruotuose paviršiuose.

*Kokius matome save, kur kas labiau priklauso nuo mūsų fizinių gabaritų sampratos, nei mes pratę manyti.*

Šioje mintyje jis neaptiko nieko paguodžiamo.

*Nejau savo vertės suvokimas priklauso nuo to, kiek pasaulio aš išjudinu iš vietos, vaikštinėdamas po jį? Dievaži, tai žeminanti mintis. Tasai tipas Misteris T* galėjo pasiimti Einšteiną ir visą dieną tampytis už rankos kaip kokį... mokinuką ar dar ką nors. Betgi ar dėl to Misteris T atrodo kiek geresnis, reikšmingesnis?*

Įkyrus T. S. Elioto** eilučių aidas dundėjo jam galvoje tartum tolimas varpų garsas sekmadienio rytą: Ne tai pasakyt norėjau, visai ne tai. Ir iš tiesų ne tai. Apimties priklausomybės nuo gracingu-

---

* Čia turimas omeny 33-asis JAV prezidentas Haris Trumenas.

** Thomas Stearns Eliot (1888-1965) - žymus anglų poetas, dramaturgas ir eseistas.

mo, inteligencijos ar Dievo malonės samprata išėjo iš mados maždaug tuo metu, kai nutukėliškai krypuliuojantis Viljamas Havardas Taftas* perdavė prezidentystę silpnam - mažne išstypėliui - Vudrou Vilsonui**.

*Kokią matome tikrovę, kur kas labiau priklauso nuo mūsų fizinių gabaritų sampratos, nei mes pratę manyti.*

Taip - tikrovę. Šitai kur kas arčiau reikalo esmės. Kai regi save nykstantį svaras po svaro kaip sudėtingą lygtį, ištrinamą nuo lentos eilutė po eilutės, skaičiuotė po skaičiuotės, tai kažkaip veikia tavąjį tikrovės suvokimą. Tavosios asmeniškos tikrovės ir tikrovės apskritai.

Jis buvo nutukęs - ne stambus, ne su keliais svarais antsvorio, bet tiesiog riebus kaip paršas. Paskiau jis tapo apkūnus, paskiau - mažne normalus (jeigu iš tiesų esama tokio dalyko - šiaip ar taip, Trejetas Kvėšų iš Glasmano klinikos, atrodo, buvo linkę manyti, jog esama), paskiau - liesas. Tačiau dabar liesumas buvo bepereinąs į naują būklę: džiūsnumą. Kas seks toliau? Matyt, išsekimas. O po to - kažkas, vis dar slypįs už jo vaizduotės ribų.

Jam ne itin kėlė rūpestį, kad gali būti išgabentas į durnyną; tokioms procedūroms reikia laiko. Bet paskutinysis pokalbis su Hjustonu aiškiai parodė, kaip toli visa tai nuėję ir kaip neįmanoma, jog kas nors galėtų juo patikėti - dabar arba kada nors. Jis panoro paskambinti Kerkui Penšliui - impulsas beveik nenugalimas, nors žinojo, kad Kerkas jam paskambins, kai ir jeigu kuri nors viena iš trijų detektyvinių agentūrų, kurias samdė firma, ką nors bus atkasus.

Užuot šitai padaręs, jisai surinko Niujorko numerį, susiradęs jį savojoj adresų knygelėje. Ričardo Džinelio pavardė ramiai kirbėjo jam smegeninėj nuo pat šio reikalo pradžios - dabar pats laikas paskambinti.

Šiaip, dėl visa ko.

---

* William Haward Taft (1857-1930) - 27-asis JAV prezidentas.
** Woodrow Wilson (1856-1924) - 28-asis JAV prezidentas.

- “Trys broliai”, - atsiliepė balsas kitame linijos gale. - Šio vakaro ypatingieji patiekalai - veršiena “Marsalos” vyne ir mūsiškė “Alfredo fetučinių”* versija.

- Vadinuosi Viljamas Halekas ir norėčiau kalbėtis su misteriu Džineliu, jeigu galima.

Kurį laiką tvyrojo mąsli tyla, paskiau balsas pakartojo:

- Halekas?

- Taip.

Ragelyje bilstelėjo. Biliui tolumoje girdėjosi silpnas indų ir puodų žvangesys ir barškesys. Kažkas itališkai keikėsi. Dar kažkas juokėsi. Kaip visa kita šiomis dienomis jo gyvenime, tatai atrodė labai nutolę.

Galiausiai kitame linijos gale pakėlė ragelį.

- Viljamai! - Biliui vėl dingtelėjo, kad Džinelis buvo vienintelis žmogus pasauly, kuris jį šitaip vadino. - Kaip laikais, *paisan**?*

- Numečiau šiek tiek svorio.

- Na tai puiku, - pagyrė Džinelis. - Buvai per stambus, Viljamai, turiu tau pasakyti, per stambus. Kiek numetei?

- Dvidešimt svarų.

- Ei! Sveikinu! Ir tavo širdis tau dėkoja. Sunku mesti svorį, tiesa? Nepasakok, žinau. Sukruštos kalorijos įsikibę, nors ką daryk. Bičams, tokiems kaip tu, jos prieky viršum pilvo. Deigai kaip aš vieną dieną aptinka, kad jiems praplyšta kelnių sėdynė kaskart, kai pasilenkia užsirišti batų.

- Po teisybei, visai nebuvo taip sunku.

- Ką gi, užsuk į “Brolius”, Viljamai. Sutaisysiu tau savo ypatingąjį. Neapolietišką viščiuką. Vienu prisėdimu susigrąžinsi tą svorį.

- Galėčiau pagauti tave už žodžio, - pasakė Bilis šypteldamas. Pastebėjo savo atspindį kabineto sienos veidrodyje, ir toje šypseno-

---

* It. fettulcine - skrudintos tešlos griežinėliai.

** Iš isp. paisano - kaimietis, provincialas, amer. žargonu taip pat - draugužis, bičiulis

je žybtelėjo tartum pernelyg daug dantų. Pernelyg daug, pernelyg arti burnos. Jis nuslopino šypseną.

- Aha, na, aš nuoširdžiai kalbu. Pasiilgau tavęs. Taip ilgai nesimatėme. O gyvenimas trumpas, *paisan.* Sakau, gyvenimas toks *trumpas,* juk taip?

- Aha, turbūt taip.

Džinelis kiek pritildė balsą.

- Girdėjau, kad tenai Konektikute turėjai šiokių tokių nemalonumų, - pasakė jis. Ištarė taip, lyg Konektikutas būtų buvęs kažkur Grenlandijoje, pagalvojo Bilis. - Man buvo gaila, kai apie tai išgirdau.

- Iš kur tu išgirdai? - paklausė Bilis, ne juokais išsigandęs. Apie tą įvykį buvo pasirodžius žinutė Fervjū "Reporteryje", - užmaskuota, be minimų pavardžių, - tačiau tik tiek. Nieko Niujorko laikraščiuose.

- Gyvenu nuolat suskliaustomis ausimis, - atsakė Džinelis. *Kadangi gyventi nuolat suskliaustomis ausimis iš tikrųjų ir yra visa esmė,* pagalvojo Bilis ir nusijuokė.

- Man iškilę dėl to kai kurių problemų, - atsargiai stengdamasis rinkti žodžius balsu, pasakė jis. - Jos šiek tiek išeina už teisės sąvokų ribų. Toji moteris - tu žinai apie moterį?

- Aha. Girdėjau, ji čigonė.

- Taip, čigonė. Ji turėjo vyrą. Ir jis... sukėlė man kai kurių rūpesčių.

- Kokia jo pavardė?

- Lemkė, man regis. Bandau patsai sutvarkyti šį reikalą, bet kažin... ar man pavyks...

- Aišku, aišku, aišku. Todėl man paskambinai. Galbūt aš galėsiu ką nors padaryti, galbūt - ne. Galimas daiktas, nuspręsiu, jog nenoriu. Matai, visados draugystė sau, o reikalai - sau, ar supranti, ką turiu galvoje?

- Taip, suprantu.

- Kai kada draugystė ir reiklai persipina, bet kai kada - ne, ar aš teisus?

- Taip.

- Ar tasai tipas bando tau pakenkti?

Bilis delsė atsakyti.

- Kaip tik šiuo metu nenorėčiau per daug kalbėti, Ričardai. Tai gana ypatingas reikalas. Tačiau taip, jis man kenkia. Kenkia gan smarkiai.

- Na, kas per šūdalynė, Viljamai, mes turime tuoj pat pasikalbėti.

Džinelio balse aiškiai ir nedelsiant suskambo rūpestis. Bilis pajuto, kaip šiltos ašaros dilgčioja jam vokus, ir atbula plaštaka staigiai perbraukė sau per skruostą.

- Aš tau dėkingas... iš tiesų dėkingas. Bet noriu pamėginti pirma patsai susitvarkyti. Netgi ne visai žinau, ko iš tavęs norėčiau.

- Jeigu kils noras paskambinti - aš visada čia. Tvarka?

- Tvarka. Ir darsyk dėkui, - Bilis kiek užsikirto. - Pasakyk man, Ričardai... ar tu prietaringas?

- Aš? Klausi seną italėką kaip aš, ar esu prietaringas? Augusį šeimoje, kurioje mano motina ir senelė ir visos tetos be paliovos garbino Mariją ir meldėsi kiekvienam tau žinomam šventajam ir dar šutvei nežinomų, ir uždengdavo veidrodžius, jeigu kas nors numirdavo, taip pat žegnodavosi, jeigu varna ar juoda katė perbėgdavo joms kelią? Tu užduodi tokį klausimą man?

- Aha, - Bilis nejučia nusišypsojo, - aš užduodu tokį klausimą tau.

Vėl atskriejo Ričardo Džinelio balsas - lygus, kietas ir visiškai be humoro:

- Aš tikiu dviem dalykais, Viljamai. Ginklais ir pinigais, štai kuo aš tikiu. Ir tu gali mane cituoti. Prietaringas? Tik ne aš, *paisan.* Tu turi galvoje kokį nors kitą deigą.

- Tuomet gerai, - pasakė Bilis, ir jo šypsena praplatėjo - pirmoji tikra šypsena, pasirodžiusi jo veide bemaž per mėnesį, ir ją jausti buvo gera, velniškai gera.

✧

Tą vakarą, vos tik sugrįžus Heidei, paskambino Penšlis.

- Jūsų čigonai privertė mus smagiai palakstyti, - pasakė jis. - Įvarėte mums sąskaitų, po šimts, mažne už dešimt tūkstančių dolerių, Bili. Ar ne metas mesti tai?

- Pirma pasakykite, ką sužinojote, - paprašė Bilis. Jo delnai išprakaitavo.

Penšlis pradėjo pasakoti sausu vyresniojo valdininko tonu.

- Čigonų šutvė iš pradžių nusidangino į Gryną - miestą Konektikuto valstijoje apie trisdešimt mylių·šiauriau Milfordo. Po savaitės, kai buvo iš Gryno išvyti, jie atsidūrė Potakete, netoliese Providanso, Rod Ailende, paskiau Etlbore, Masačūsetso valstijoje. Etlbore vienas iš jų buvo areštuotas, nes drumstė ramybę, ir paleistas už niekingą užstatą dingo.

- Regis, atsitiko štai kas, - toliau pasakojo Penšlis. - Mieste būta vyrioko, vieno iš tų mušeikų, kuris pralošė dešimt baksų, statydamas po ketvirtinę laimės rate. Pasakė rato sukėjui, kad be apgaulės čia neapsieita ir kad jis dar atsiskaitysiąs. Po dviejų dienų vyriokas pastebėjo čigoną, išeinantį iš "Naktinės pelėdos" krautuvės. Jų apsikeista žodžiais, paskiau parkavimo aikštelėje kilo muštynės. Atsirado keletas miestiečių, kurie paliudijo, jog muštynes išprovokavo vietinis vyriokas. Dar tiek pat miestiečių tvirtina, neva jas pradėjęs čigonas. Šiaip ar taip, areštuotas čigonas. Kai jisai neprisistatė į teismą ir pabėgo, neatsiėmęs užstato, vietiniai kopai buvo sužavėti. Tai sutaupė jiems teismo išlaidas ir padėjo išguiti čigonus iš miesto.

- Visa suveikė kaip visados, tiesa? - paklausė Bilis. Veidas jam staiga užkaito, degte degė. Kažkaip buvo įsitikinęs, kad areštuotasis Etlbore - tai tas pats jaunikaitis, žongliravęs kėgliais Fervjū viešajame parke.

- Taip, maždaug panašiai, - sutiko Penšlis. - Čigonai žino nusistovėjusią tvarką: kai draugelis dingsta, vietiniai kopai laimingi. Nei paieškos biuletenių, nei žmogaus medžioklės. Tartum akin įkristų

purvo dulkelė. Kol ji akyje, apie nieką kita negali galvoti. Paskiau akis ima ašaroti ir dulkelę išplauna. Kai jos nebėra, skausmas praeina, ir niekam neberūpi, kur pasidėjo dulkelė, tiesa?

- Purvo dulkelė, - pakartojo Bilis. - Tik tuo jis buvo?

- Etlboro policijai - kaip tik tuo. Norite sužinoti, kas likę, Bilai, ar mes dar kiek pamoralizuosime apie sunkią įvairių mažumų grupių padėtį?

- Klokite, kas likę.

- Čigonai vėl apsistojo Linkolne, Masačūsetso valstijoje. Pratempė tris dienas, iki buvo išspirti.

- Ir vis ta pati grupė? Jūs įsitikinęs?

- Taip. Vis tos pačios transporto priemonės. Turiu čia jų sąrašą su registracijos numeriais - daugiausia su Teksaso ir Delavaro ženklais. Perskaityti?

- Galbūt vėliau. Ne dabar. Tęskite.

Kažin ko daugiau nebūta. Čigonai pasirodė Rivieryje, kiek šiauriau Bostono, ten prastovyklavo dešimt dienų ir savo noru pajudėjo toliau. Keturios dienos Portsmute, Niū Hampšyro valstijoje... ir paskiau jie paprasčiausiai dingo iš akiračio.

- Mes vėl galime aptikti jų pėdsakus, jeigu norite, - pasakė Penšlis. - Dabar esame nuo jų atsilikę mažiau kaip savaitę. Šiuo reikalu užsiima trejetas pirmaklasių seklių iš “Bartono detektyvinių paslaugų”, ir tie beveik įsitikinę, kad čigonai šiuo metu kažkur Meine. Jie visąlaik laikėsi lygiagrečiai I-95 keliui pakrante nuo pat Konektikuto - velniai rautų, pakrante gal netgi nuo abiejų Karolinos valstijų, sprendžiant iš to, ką pavyko sužinoti Grylio vyrukams apie jų nukeliautą maršrutą. Tai mažne panašu į cirko turnė. Jie tikriausiai darbuosis pietų Meino turistiniuose rajonuose, tokiuose kaip Ogankvitas ir Kenebankportas, slinkdami šiauryn, iki Butbei Harboro ir viską užbaigs Bar Harbore. Paskiau, kai turistinis sezonas ims po truputį slopti, jie pasuks atgal į Floridą ar Teksaso pakrantėn peržiemoti.

- Ar su jais yra senis? - paklausė Bilis, stipriai gniauždamas telefono ragelį. - Apie aštuoniasdešimties metų? Su siaubinga nosimi - išgraužta opos, vėžio ar dar ko nors panašaus?

Sklaidomų popierių šiugždesys, atrodė, tęsis amžinai.

- Taduzas Lemkė, - galop ramiai pasakė Penšlis. - Tėvas tos moters, kurią partrenkei savo automobiliu. Taip, jis yra tarp jų.

- *Tėvas?* - suriko Halekas. - Juk tai neįmanoma, Kerkai! Ta moteris buvo senė, apie septyniasdešmt, septyniasdešimt penkerių...

- Taduzas Lemkė šimto šešerių.

Keletą sekundžių Bilis nepajėgė ištarti nė žodžio. Jo lūpos judėjo, tačiau tik tiek. Panėšėjo į žmogų, bučiuojantį vaiduoklį. Paskiau vargais negalais įstengė pakartoti:

- Tai neįmanoma.

- Amžius, kokio mes visi tikrai galėtume pavydėti, - pakomentavo Kerkas Penšlis, - bet anaiptol ne neįmanomas. Supranti, apie visus tuos žmones yra įrašai - jie nebeklajoja taborais po Rytų Europą, nors, man regis, kai kurie iš senesniųjų, kaip tasai žmogelis Lemkė, to trokštų. Gavau jums nuotraukas... socialinės draudos numerius... pirštų atspaudus, jeigu reikia. Lemkė įvairiomis progomis tvirtino savo amžių esant šimto šešerių, šimto aštuonerių ir šimto dvidešimties metų. Aš labiau linkęs tikėti šimtu šešeriais, nes tai sutampa su Socialinės draudos informacija, kurią Bartono operatyvininkai sugebėjo gauti. Taigi, tikrai, Siuzana Lemkė buvo jo duktė, dėl šito visiškai jokios abejonės. Ir jeigu tatai nors kiek vertinga, jis užsirašydavo kaip "Taduzo kompanijos prezidentas", kai jiems reikėdavo gauti leidimus įvairiems žaidimams... o tai reiškia, kad jis yra genties, būrio ar dar kaip jie ten vadinasi, vadas.

Jo *duktė?* Lemkės *duktė?* Tai, regis, pakeitė Bilio mąstyseną. Tarkim, kas nors būtų partrenkęs Lindą? Tarkim, Linda būtų suvažinėta gatvėje kaip paprastas šuo?

- ...užraukti?

- A? - jisai privertė savo mintis sugrįžti prie Kerko Penšlio.

- Klausiau, ar tikrai nenorite, kad mes užrauktume šį reikalą? Šitai jums kainuoja, Bili.

- Paprašykite juos, kad dar šiek tiek pasistūmėtų toliau. Aš jums paskambinsiu po keturių - ne, po trijų - dienų ir pasiteirausiu, ar nustatėte jų buvimo vietą.

- Jums nėra reikalo to daryti, - pasakė Penšlis. - Jeigu - kai - Bartono žmonės nustatys jų buvimo vietą, jūs pirmas sužinosite.

- Manęs čia nebebus, - pamažu ištarė Halekas.

- O? - Penšlis pasistengė nutaisyti abejingą balsą. - Kur tikitės būti?

- Kelionėse, - atsakė Halekas ir tuoj padėjo ragelį. Sėdėjo visiškai nejudėdamas, tik jo galvoje sujauktai sūkuriavo mintys, o pirštai - labai liesi pirštai - neramiai barbeno į rašomojo stalo kraštą.

# Šešioliktas skyrius
# BILIO LAIŠKAS

Kitą dieną, tuoj po dešimtos, Heidė išsiruošė miestan apsipirkti. Nepažvelgė į Bilį, kad pasakytų, kur einanti ar kada sugrįšianti - tasai senas ir mielas įprotis nebeegzistavo. Bilis sėdėjo savo kabinete, žvelgdamas pro langą, kaip "Oldsas" atbulom išrieda į gatvę. Mirksniui Heidės galva pasisuko, ir jų akys tartum susidūrė, jo - sutrikusios ir išsigandusios, jos - užsispyrusiai kaltinančios: *"Tu privertei mane išsiųsti mūsų dukterį, tu atsisakei profesionalios pagalbos, kurios esi reikalingas, mūsų draugai ima kuždėtis. Matyt nori, kad kas nors tave drauge nuskraidintų į dausų šalį, ir aš tam išrinkta... Ką gi, užsikrušk, Bili Halekai. Palik mane ramybėje. Sudek, jeigu taip nori, bet neturi teisės reikalauti, kad aš kartu šokčiau laužan.*

Žinoma, tik iliuzija, tačiau buvo skaudu.

Kai "Oldsas" toldamas gatve išnyko iš akių, Bilis įsuko į savąją "Olivetti" popieriaus lapą ir atspausdino viršuje: "Brangioji Heide". Tik ta vienintelė laiško dalis davėsi lengvai. Rašė jisai skausmingai sakinį po sakinio, mintyse vis baimindamasis, kad jam nestuksenant Heidė sugrįš. Galop išsitraukė spausdinį iš rašomosios mašinėlės ir visą perskaitė:

Brangioji Heide,

Tuo metu, kai šitai skaitysi, aš jau būsiu išvykęs. Dar tiksliai nežinau, kur ir kuriam laikui, bet viliuosi, kad man sugrįžus visa tai bus - tasai košmaras, kuriame mes gyvenome.

Heide, Maiklas Hjustonas neteisus - neteisus dėl visko. Leda Rosington *iš tiesų* man papasakojo, kad senasis čigonas - beje, jo pavardė Taduzas Lemkė - palietė Kerį, ir ji *iš tiesų* man papasakojo, kad Kerio oda žvynuojasi. O Dankanas Hoplis *iš tiesų* buvo nubertas spuogų... Tai baugiau, negu tu gali įsivaizduoti.

Hjustonas nesutinka rimtai atsižvelgti į mano pateiktąją loginę grandinę, kuria gyniau savo įsitikinimą, ir jis *tikrai* nesutiko susieti tą loginę grandinę su nepaaiškinamumu to, kas man dedasi (šįryt 155; dabar jau nukritę beveik šimtas svarų). Jis šitų dalykų negali daryti - tai jį visai išmuštų iš vėžių. Jis veikiau regėtų mane visam gyvenimui uždarytą beprotnamin, negu rimtai *svarstytų* netgi mažiausią galimybę, kad visa tai dedasi per čigono užkeikimą. Pati mintis, kad tokie absurdiški dalykai, kaip čigonų užkeikimai, išvis egzistuoja, - bet kur pasaulyje, bet ypač Fervjū, Konektikuto valstijoje, - paneigimas viskam, kuo Maiklas Hjustonas kada nors tikėjo. Jo dievai paeina iš butelių, o ne sklando ore.

Bet aš tikiu, kad kažkur giliai savo viduje, tu galėtum patikėti, jog tai įmanoma. Manau, jog iš dalies tavo pyktį, kritusį ant manęs praeitą savaitę, sukėlė mano atkaklus įsitikini-

mas tuo, *ką savo pačios širdyje žinai esant tiesa.* Jeigu nori, kaltink mane vaidinant psichiatrą mėgėją, bet aš samprotavau taip: patikėti užkeikimu - tai patikėti tuo, kad tik vienas iš mūsų yra baudžiamas už kai ką, kame mudu abu dalyvavome... ir, dievaži, Heide, savo išsigandusiąja, bailiąja sielos dalimi aš jaučiu, kad jeigu man teks ristis šia pragariška nuokalne, būtų privalu ja ristis ir tau... nelaimėje noris bendrystės, ir, man regis, mes visi turime savo prigimtyje šimtaprocentinio paauksuoto niekšelio gyslelę, taip tvirtai persipynusią su geresniąja mūsų dalimi, jog niekad nepajėgiame iš jos išsivaduoti.

Tačiau yra ir kita mano dalis, ir toji dalis myli tave, Heide, ir nė už ką nesutiktų, kad tu patirtum kokią nors žalą. Toji geresnioji mano dalis taip pat turi intelektualių, logiškų bruožų, ir štai kodėl aš išvykstu. Man reikia surasti tą čigoną, Heide. Man reikia surasti Taduzą Lemkę ir jam pasakyti, ką aš supratau per pastarąsias šešias savaites arba apie tiek. Lengva smerkti, lengva trokšti keršto. Bet kai pažvelgi į dalykus atidžiau, pradedi matyti, kad kiekvienas įvykis yra susijęs su kiekvienu kitu įvykiu; kad kai kada dalykai nutinka tiesiog todėl, kad jie nutinka. Nė vienas iš mūsų nemėgsta susimąstyti, jog taip yra, nes tuomet mes negalėsime smogti kam nors kitam, idant sau palengvintume skausmą; privalėsime surasti kitokį būdą, ir nė vienas iš tų kitų būdų nėra toksai paprastas arba toksai patenkinamas. Noriu jam pasakyti, kad nebūta piktos valios. Noriu paklausti jį, ar negalėtų pakreipti atgal tai, ką padarė... žinoma, visad turint omenyje, jog šitaip padaryti yra jo galioje. Bet užvis labiausia, ką noriu padaryti - tai paprasčiausiai jo atsiprašyti. Už save... už tave... už visą Fervjū. Supranti, dabar žinau apie čigonus kur kas daugiau negu anksčiau. Turbūt galima pasakyti, kad man atsivėrė akys. Ir manau, kad būtų visai teisinga tau pasakyti dar

vieną dalyką, Heide, - jeigu čigonas galės tai pakreipti atgal, jeigu aš sužinosiu, kad vis dėlto galiu žvelgti į ateitį, - aš nepasiliksiu leisti šios ateities Fervjū. Man iki soties Endžio alinės, Žibintų alėjos, priemiesčio klubo, viso purvino, veidmainiško miesto. Jeigu aš iš tiesų turėsiu tą ateitį, tikiuosi, kad tu ir Linda drauge su manimi persikelsite į kokią nors kitą, švaresnę, vietą, kurioje gyvensime visi trys. Jeigu tu nenorėsi ar negalėsi, aš vis tiek išvažiuosiu. Jeigu Lemkė nenorės ar negalės niekuo man padėti, aš bent jausiuos, kad padariau visa, kas nuo manęs priklausė. Tuomet aš galėsiu sugrįžti namo ir su malonumu atsigulsiu Glasmano klinikon, jeigu tu vis dar to norėsi.

Gali parodyti tą laišką Maikui Hjustonui, jeigu nori, arba Glasmano daktarams. Manau, jie visi sutiks, jog tai, ką darau, gali būti labai gera terapija. Šiaip ar taip, jie nuspręs: jeigu jis šitai sau taiko kaip bausmę (jie nesiliauja kalbėti apie psichologinę *anorexia nervosa,* matyt, įsitikinę, jog jeigu jautiesi pakankamai kaltas, gali paspartinti savo medžiagų apykaitą, iki ta sudegins aibių aibę kalorijų per dieną), tai susitikimas su Lemke galbūt suteiks kaip tik tokią atpirką, kokios jis reikalingas. Arba, nuspręs jie, esama kitų dviejų galimybių; viena, kad Lemkė nusijuoks ir pasakys, kad savo gyvenime nėra nieko užkeikęs, tuo būdu išklibindamas atramos tašką, ant kurio balansuoja mane apsėdusi manija; arba jiems gali ateiti į galvą, kad Lemkė įžvelgs čia progą pasipelnyti, pameluos ir sutiks, kad mane užkeikė, ir tada privers susimokėti už kokį nors apgaulišką "gydymą" - bet, pamanys jie, apgauliškas gydymas nuo apgauliško užkeikimo gali pasirodyti visiškai veiksmingas!

Aš nusamdžiau per Kerką Penšlį detektyvus ir nusprendžiau, kad čigonai pastoviai juda šiaurėn I-95 keliu. Tikiuosi aptikti jų pėdsakus Meine. Jeigu kas nors aiškaus atsitiks, kuo

greičiausiai duosiu tau žinią; o tuo tarpu pasistengsiu tavęs nevarginti. Bet, patikėk, myliu tave iš visos širdies.

Tavo

*Bilis*

Jis įdėjo laišką vokan, užrašęs ant jo "Heidei", ir atrėmė į padėklą ant virtuvės stalo.

Paskiau telefonu išsikvietė taksi, kad nuvežtų jį "Hertz'o"* kontoron Vestporte. Stovėjo ant laiptelių laukdamas, kol privažiuos taksi, ir vis dar širdies gilumoje vildamasis, kad anksčiau sugrįš Heidė ir juodu galės pasikalbėti apie dalykus, išdėstytus laiške.

Tiktai kai taksi privažiavo ir jis įsėdo vidun, Bilis patsai sau prisipažino, kad šioje stadijoje pokalbis su Heide galbūt ne toksai jau geras sumanymas: galimybė kalbėtis su Heide - tai dalis praeities, dalis to laiko, kai jis daugeliu atžvilgių gyveno Storulių Mieste... nė pats to nesuvokdamas. Tai buvo praeitis. Jeigu yra kokia nors ateitis, tai ten tolumoj magistrale, kažkur Meine, ir jis privaląs ją vytis, kol dar nesutirpo į nieką.

# Septynioliktas skyrius

## 137

Tą naktį Bilis sustojo Providanse. Jis paskambino kontoron, kur atsiliepė autoatsakiklis, ir paliko žinutę Kerkui Penšliui: gal šis malonėtų atsiųsti visas esamas čigonų fotografijas ir jų transporto priemonių charakteristikas, įskaitant ir registracijos numerius, į "Šeratono" viešbutį Pietų Portlende, Meino valstijoje.

Autoatsakiklis žinutę pakartojo teisingai - Biliui tai pasirodė mažutis stebuklas - ir jis atsigulė. Nuvažiuoti nuo Fervjū iki Providan-

* Populiari automobilių nuomos firma.

so buvo mažiau nei šimtas penkiasdešimt mylių, bet jis jautėsi išsekęs. Pirmąsyk per daugelį savaičių miegojo nesapnuodamas. Kitą rytą aptiko, kad motelio vonios kambaryje nebuvo svarstyklių. Ačiū Tau, Dieve, pagalvojo Bilis Halekas, už mažutes malones.

Jis greitai apsirengė, stabteldamas tiktai kartą, kai rišosi batus, nepaprastai nustebęs, kad išgirdo save švilpaujant. Pusę devynių jis vėl įsuko į I-95 kelią ir pusę septintos vakaro įsiregistravo "Šeratone", kuris stovėjo skersai gatvės priešais didžiulį prekybos centrą. Jo laukė žinutė nuo Penšlio: *Informacija renkama, bet sunkiai. Gali užtrukti dieną ar dvi.*

*Puiku,* pagalvojo Bilis. *Du svarai per dieną, Kerkai, kas per velnias - trys dienos, ir aš neteksiu svorio, prilygstančio šešeto aukštųjų skardinių alaus paketui. Penkios dienos, ir aš neteksiu vidutinio dydžio maišo miltų. Kur skubėti, vaikine?*

Pietų Portlendo "Šeratono" pastatas buvo apvalus, ir Bilio kambarys turėjo torto riekės formą. Jo pernelyg įsitempusiam protui, kuris iki šiol pajėgė atlaikyti viską, pasirodė beveik neįmanoma ištverti miegamąjį, sueinantį į vieną tašką. Jautėsi pavargęs nuo kelionės, skaudama galva. Bilis pagalvojo, jog nepajėgs ištverti restorane... ypač jeigu tasai irgi sueina į vieną tašką. Tad per viešbučio tarnybą užsakė pietus sau į numerį.

Vos tik jis išžengė iš po dušo, kai pasibeldė patarnautojas. Bilis užsivilko chalatą, kurį dėmesingai parūpino viešbučio administracija (NEVOK, buvo parašyta kortelėje, kyšančioje iš chalato kišenės), ir perėjo kambarį sušukdamas:

- Vieną sekundėlę!

Halekas atidarė duris... ir pirmą sykį patyrė, kaip nemaloniai turi jaustis cirko apsigimėliai. Patarnautojas buvo ne vyresnis kaip devyniolikos metų vaikinukas, sušiauštais plaukais ir įkritusiais skruostais - tartum britų pankrokerių kopija. Nieko neišsiskiriantis. Pažvelgė į Bilį išsiblaškęs ir abejingai, kaip bernas, kuriam tekę regėti kiekvieną pamainą šimtus žmonių su viešbučio chalatais; abe-

jingumas šiek tiek išsisklaidė, kai jis dirstelėjo į sąskaitą, norėdamas pasitikrinti, kokio dydžio arbatpinigiai, tačiau tik tiek. Paskiau patarnautojo akys išsiplėtė iš išgąsčio, bemaž prilygstančio siaubui. Tai truko tik mirksnį; paskiau abejinga išraiška vėl sugrįžo. Bet Bilis jau buvo pastebėjęs.

*Siaubas. Jo akyse šmėkštelėjo bemaž siaubas.*

O išgąsčio išraiška tebeliko - nors užslėpta, tačiau tebeliko. Bilis pagalvojo, jog galėjo matyti tik todėl, kad buvo prisidėjęs ir kitas elementas - pakerėtumas.

Abu jie mirksnį sustingo, susieti nepatogios ir nepageidaujamos partnerystės tarp vėpsotojo ir vėpsomojo. Svaigstančia galva Bilis prisiminė Dankaną Hoplį, sėdintį savo jaukiame Kaspinų audėjų tako namukyje su visomis išjungtomis šviesomis.

- Na, įneškite, - šiurkščiai paragino jis, - nejau riogsosite čia visą vakarą?

- O ne, sere, - atsakė viešbučio patarnautojas. - Atleiskite, - kraujas plūstelėjo jam į veidą, ir Biliui jo pagailo. Vaikinukas buvo ne joks pankrokeris ar koks nors grasus jaunas nusikaltėlis, atėjęs į cirką pasižiūrėti gyvų krokodilų, o tiktai koledžo studentas, papildomai uždarbiaujantis vasarą ir nustebęs, kai išvydo sunykusį žmogų, gal sergantį, o gal ir ne, kokia nors liga.

*Senis užkeikė mane daugiau negu vienu atžvilgiu,* pagalvojo Bilis.

Ne to vaikio kaltė, kad Bilis Halekas, nesenas, Konektikuto valstijos Fervjū gyventojas, neteko tiek svorio, jog bemaž galėtų pretenduoti į apsigimėlio statusą. Davė patarnautojui dolerį viršaus arbatpinigių ir pasistengė kuo greičiau juo atsikratyti. Paskiau nuėjo į vonios kambarį ir pasižiūrėjo į save, pamažu praskleisdamas chalatą - kaip tipiškas ekshibicionistas, praktikuojantis savojo kambario nuošalumoje. Iš pradžių tik palaisvino chalato raištelį, palikdamas nepridengtą didžiumą krūtinės ir pilvo. Gan lengva buvo suprasti patarnautojo sukrėtimą, matant kad ir tiek. O pasidarė dar lengviau, iki

galo praskleidus chalatą ir visam kūno priekiui atsispindėjus veidrodyje.

Aiškiai ryškėjo visi šonkauliai. Raktikauliai - tobulai apibrėžtos, oda padengtos briaunos. Skruostikauliai išsikišę, krūtinkaulis pūpsantis mazgu, pilvas įdubęs, dubuo - nykiai kabantis lankas. Kojos išliko beveik tokios, kokias jis prisiminė, ilgos ir vis dar raumeningos, vis dar paslėptais kaulais - kas be ko, ten jis niekad nepridėjęs daug svorio. Bet virš juosmens jis iš tiesų buvo betampantis karnavaline baidykle - Žmogaus Skeletu.

*Šimtas svarų,* pagalvojo jis. *Tiek tereikia, kad iš drabužinės išlįstų besislepianti giltinė. Dabar tu žinai, kokia siaura riba tarp to, ką visad laikei savaime suprantama ir kažkaip tikėjai, kad visad taip bus, ir šios visiškos beprotystės. Jeigu kada nors ir spėliodavai, tai dabar jau žinai. Tu vis dar atrodai normalus - na, ganėtinai normalus - su drabužiais, bet kiek ilgai užtruks, kol susilauksi žvilgsnių, panašių į tą, kuriuo tave apdovanojo patarnautojas, nors ir būsi apsirengęs? Savaitę? Dvi?*

Galvą dar labiau įsiskaudo, ir nors pirmiau jautėsi alkanas it vilkas, dabar tik prisivertė paknebinėti pietus. Miegojo jis blogai ir atsikėlė anksti. Rengdamasis nebešvilpavo.

✧

Jis nusprendė, kad Kerkas Penšlis ir Bartono sekliai buvo teisūs - čigonai veikiausiai laikysis pakrantės. Vasarą Meine kaip tik ten būdavo pagyvėjimas, kurį sukeldavo turistų antplūdis. Jie atvažiuodavo paplaukioti vandeny, kuris būdavo šaltas, pasideginti saulėje (daugelis dienų laikydavosi ūkanotos, su dulksna, tačiau turistai tartum niekad jų neprisimindavo), skanauti omarų ir jūros moliuskų, pirkti peleninių su nutapytomis žuvėdromis, lankyti vasaros teatrų Ogankvite ir Brunsvike, fotografuoti švyturių Portlende ir Pemakvite ar tiesiog dykinėti madingose vietose, tokiose kaip Rokportas, Kamdenas ir, žinoma, Bar Harboras.

Pakrantėje buvo gausu turistų, taip pat ir dolerių, kuriuos taip nekantravo išlukštenti iš savų piniginių. Kaip tik ten turi būti ir čigonai - tačiau kur konkrečiai?

Bilis susižymėjo daugiau nei penkiasdešimt pakrantės miestų, paskiau nulipo apačion. Barmenas buvo importuotas iš Niū Džersio, kuris teišmanė vien apie Asberi Parką*, bet Bilis surado padavėją, visą gyvenimą praleidusią Meine, pažįstančią pakrantę ir mėgstančią apie ją pasakoti.

- Aš ieškau tam tikrų žmonių ir beveik neabejoju, kad jie apsistoję kuriame nors pakrantės mieste - bet ne viename iš prašmatniųjų. Veikiau... e... e...

- Iš tų triukšmingųjų? - paklausė ji.

Bilis linktelėjo.

Mergina pasilenkė prie jo sąrašo.

- Old Orčard Byčas, - perskaitė ji. - Tai triukšmingiausias iš triukšmingiausiųjų. Atsižvelgiant į tai, kas ten dedasi iki pat Darbo dienos, jūsų draugužių niekas nepastebėtų, nebent būtų trigalviai.

- O kiti?

- Na... dauguma pakrantės miestų vasarą tampa triukšmingesni, - pasakė ji. - Pavyzdžiui, kad ir Bar Harboras. Kiekvienas, kuris kada nors yra apie jį girdėjęs, įsivaizduoja Bar Harborą iš tiesų prabangų... solidų... perpildytą turtuolių, važinėjančių "Rols-Roisais".

- Ar nėra taip?

- Ne. Frenčmen Bėjus - galbūt, bet ne Bar Harboras. Žiemą jis kaip tik toks negyvas miestukas, kur dešimtą dvidešimt penkios atplaukęs keltas - didžiausias dienos įvykis. Vasarą Bar Harboras - padūkęs miestas. Toksai kaip Fort Loderdeilas** pavasarinio antplūdžio metu - pilna narkašų, keistuolių ir nusenusių hipių. Gali atsistoti prie Nortist Harboro miesto ribos, giliai įkvėpti ir apduiti nuo

* Asbury Park - okeano pakrantės kurortas Niū Džersio valstijoje.
** Fort Lauderdale - madingas pajūrio kurortas Floridoje.

visų kvaitalų, jeigu tik vėjas iš tos pusės. Ir pagrindinė trauka, kuri baigiasi tik po Darbo šventės - tai gatvių karnavalas. Daugelis tų miestų, kuriuos turite savo sąraše, tokie, misteri, bet Bar Harboras pranoksta juos visus, suprantate?

- Taip, aš jūsų klausaus, - nusišypsojo Bilis.

- Kartkartėmis liepą ar rugpjūtį aš nukakdavau ten ir bastydavaus, bet dabar jau ne. Esu tam per sena.

Bilio šypsena tapo ilgesinga. Padavėja atrodė daugių daugiausia dvidešimt trejų.

Bilis davė jai penkis dolerius; mergina palinkėjo jam geros vasaros ir sėkmės ieškant savo draugų. Bilis linktelėjo, bet pirmąsyk nebesijautė toks užtikrintas, kad jam pasiseks.

- Nebūsite prieš, jeigu duosiu jums patarimėlį, misteri?

- Anaiptol, - atsakė Bilis, manydamas, kad ji ketina jam patarti, nuo ko geriausia pradėti - tačiau jis ir pats buvo nusprendęs.

- Turėtumėt mažumėlę pastorėti, - pasakė ji. - Valgykite daugiau patiekalų iš miltų. Štai ką jums pasakytų mano mama. Daugiau patiekalų iš miltų. Pasitaisysite keletu svarų.

✧

Trečią dieną postovio Pietų Portlende Halekui atėjo manilinis vokas su fotografijomis ir informacija apie automobilius. Jis pamažu pašė fotografijas, kiekvieną įsižiūrėdamas. Štai jaunuolis, žongliravęs kuokelėmis; jo pavardė irgi Lemkė, Samiuelis Lemkė. Žvelgė į objektyvą su bekompromisiniu atvirumu, atrodo, pasirengęs tiek pramogoms ir draugystei, tiek pykčiui ir uždarumui. Štai dailioji mergina, kuri pasirodžius kopams įrenginėjo taikinius šaudymui laidykle, - ir taip, tikrai, ji buvo tokia pat daili, kaip Halekui tada pasirodė nuo viešojo parko pakraščio. Jos pavardė Andželina Lemkė. Bilis padėjo jos nuotrauką šalia Samiuelio Lemkės. Brolis ir sesuo. Siuzanos Lemkės vaikaičiai? - svarstė jis. Taduzo Lemkės provaikaičiai?

Štai pagyvenęs vyriškis, kuris dalijo lapelius - Ričardas Kroskilas. Dar kiti su Kroskilų pavardėmis. Stančfildai. Starberdai. Ir vėl Lemkės. O paskiau... beveik pačioje apačioje...

Jis. Akys, įstrigusios abipusių raukšlelių tinkle, tamsios, ramios, kupinos aiškios nuovokos. Galvą gaubia skarutė, surišta prie kairio skruosto. Tarp giliai suskeldėjusių lūpų įsprausta cigaretė. Nosis - šlapia, žiojėjanti baisynė, padengta pūlių, siaubinga.

Bilis stebeilijo į nuotrauką tartum užhipnotizuotas. Iš senio dvelkė kažkas bemaž pažįstama, egzistavo kažkoks ryšys, kurio savo protu Bilis nepajėgė pagauti. Paskiau staiga jam nušvito. Taduzas Lemkė panėšėjo į tuos senius "Danono" jogurto reklaminiuose klipuose - į tuos iš rusiškosios Gruzijos, kurie rūkydavo cigaretes be filtrų, gerdavo naminę ir sulaukdavo tokių pritrenkiančių metų kaip šimto trisdešimties, šimto penkiasdešimties, šimto septyniasdešimties. Ir staiga jam atėjo galvon eilutė iš Džerio Džefo Valkerio dainos - tosios apie misterį Bodžanglą: *Žvelgė jis į mane lyg amžiaus akimis...*

Taip. Kaip tik tai jis išvydo Taduzo Lemkės veide - iš tiesų amžiaus akis. Tose akyse Bilis išvydo gilų išmanymą, prieš kurį visas dvidešimtas amžius buvo tik šešėlis, ir jisai sudrebėjo.

Tą vakarą, kai atsistojo ant svarstyklių vonios kambaryje greti- mais jo kylio formos miegamojo, svoris buvo nukritęs iki 137.

## Aštuonioliktas skyrius
# PAIEŠKOS

*Old Orčard Byčas,* pasakė padavėja. *Tai triukšmingiausias iš triukšmingiausiųjų.* Viešbučio registratorius sutiko su tokiu apbūdinimu.

Taip pat ir mergina turistų informacijos būdelėje keturios mylios toliau autostrada, nors ir vengė tokių akivaizdžiai niekinamų termi-

nų. Bilis pasuko savo išsinuomotąjį automobilį Old Orčard Byčo linkui, kuris buvo apie aštuoniolika mylių į pietus.

Dar mylią iki paplūdimio eismas tiek sulėtėjo, jog mašinos šliaužė buferis į buferį. Didžiuma transporto priemonių parade turėjo kanados registracijos numerius. Daugelis iš jų buvo apšepę atostoginiai namukai ant ratų - tokie dideli, jog, atrodė, pajėgtų sutalpinti visą futbolo komandą. Žmonės, matė Bilis, tiek šliaužiančiame mašinų sraute, tiek einantys abipus kelio, daugiausiai, regis, buvo apsinuoginę, kiek leido įstatymas, kai kada ir dar labiau - gausybė virvelinių bikinių, kiaušius aptempiančių glaudžių, demonstruojamų aliejais išteptų kūnų.

Bilis mūvėjo mėlynais džinsais, baltais marškiniais atlapa apykakle ir sportiniu švarkeliu. Sėdėjo už vairo ir leipo nuo karščio, nors automobilyje oro kondicionierius veikė visu pajėgumu. Bet jis neužmiršo, kaip į jį pažiūrėjo viešbučio kambarius aptarnaujantis vaikinukas. Bilis buvo tiek išsirengęs, kiek galėjo išdrįsti, net jeigu jam tektų užbaigti dieną permirkusiais nuo prakaito sportukais.

Šliaužiantis transporto srautas perkirto druskingąsias pelkes, praslinko pro kokius porą tuzinų užkandinių, prekiaujančių omarais bei moliuskais, ir paskiau ėmė vingiuoti per siena sienon, galas galan susigrūdusių vasarnamių zoną. Priešais daugelį tų namų ant lauko baldų sėdėjo panašiai pusnuogiai žmonės, valgantys, skaitinėjantys pigius romanus ar paprasčiausiai stebintys nepaliaujamą transporto tėkmę.

*Dieve,* pagalvojo Bilis, *kaip jie atlaiko išmetamųjų dujų dvoką?* ir paskiau sumojo, kad jiems galbūt šitai patinka, kad galbūt jie kaip tik todėl sėdi čia, o ne pliaže, nes šitai jiems primena namus.

Vasarnamiai užleido vietą moteliams su iškabomis ON PARLE FRANÇAIS ICI*, PER 250 DOL. KANADOS VALIUTA KEIČIAMA PARITETIŠKAI, DEMONSTRUOJAME PER KABELINĘ VIDURNAKČIO RIEBUMĖLIUS ir 3-YS MINUTĖS IKI

* "Čia kalbama prancūziškai" *(pranc.).*

OKEANO, BONJOUR A NOS AMIS DE LA BELLE PROVINCE!*

Moteliai užleido vietą pagrindinei monotonijai, regis, daigiausia susidedančiai iš nupigintų fotoaparatų parduotuvių, suvenyrų krautuvėlių ir gausybės kioskelių, prekiaujančių nešvankia literatūra. Jaunimėlis nukirptais džinsais ir aptemptais sportinukais slampinėjo ten ir atgal, vieni susikibę už rankų, kiti be jokio domesio žvelgdami į purvinus langus, dar kiti - besivažinėjantys riedlentėmis ir su nuobodulio mina staigiais sūkiais nardantys tarp pėsčiųjų grupelių. Pakerėtoms, nerimastingoms Bilio Haleko akims visi atrodė su antsvoriu ir visi - netgi vaikigaliai ant riedlenčių - tartum kažką kramsnojo: tai picos riekelę, tai bulvių traškučius, šokoladuką, pakelį kukurūzų spragėsių, cukraus vatos kūgį. Jis išvydo storulį su palaidais baltais marškiniais, plačiais kaip maišas žaliais bermudais ir virveliniais sandalais ryjantį pėdos ilgumo dešrainį. Nuo smakro jam karojo kažkokia juostelė - gal svogūno, gal rauginto kopūsto. Tarp putnių savo kairės rankos pirštų jis laikė dar porą dešrainių, ir Biliui atrodė panašus į fokusininką scenoje, demonstruojantį publikai raudonus guminius sviedinukus prieš tai, kai privers tuos išnykti.

Toliau sekė atrakcionų zona. Dangaus fone dunksojo “velnio kalnelių” karkasas. Milžiniška vikingų laivo kopija vis statėjančiais pusračiais sūpavosi pirmyn ir atgal, o viduje prisirišę keleiviai klykavo iš išgąsčio. Biliui iš kairės karuselėje tilindžiavo varpeliai ir blykčiojo šviesos; jam iš dešinės autodrome paaugliai dryžuotomis jūrinukėmis varinėjo vienas į kitą elektromobilius. Tuoj už karuselės jauna porelė bučiavosi. Ji rankomis buvo apsivijusi jo kaklą, viena savo ranka jis glamonėjo jos sėdmenis, kitoje laikė skardinėlę “Budweiser’io”.

*Aha,* pagalvojo Bilis. *Aha, kaip tik ta vieta. Ne kitaip.*

---

* “Sveiki mūsų bičiuliai iš gražiosios provincijos!”. Čia turima galvoje Kanados provincija Kvebekas, kur kalbama prancūziškai.

✧

Jis pasistatė automobilį įkaitusioje makadamo parkavimo aikštelėje, sumokėjo prižiūrėtojui septyniolika dolerių už pusę dienos, perkėlė savo piniginę iš užpakalinės džinsų kišenės į vidinę sportinio švarkelio kišenę ir leidosi šniukštinėti.

Iš pradžių Bilis pamanė, kad svoris krinta galbūt dar greičiau. Visi žiūrėjo į jį. Tačiau racionalioji proto dalis greitai jį nuramino: taip yra dėl jo drabužių, o ne dėl to, koks atrodo po drabužiais.

*Žmonės lygiai taip pat spoksotų į tave, jeigu spalį pasirodytum ant šių lentatakių su glaudėmis ir trumparankoviais sportinukais, Bili. Tu - tik vienas iš žiūrėtinų objektų, o čia yra daug į ką žiūrėti.*

Ir tai tikrai buvo tiesa. Bilis pamatė storulę juodu bikiniu, jos tamsiai įdegusi oda spindėjo nuo aliejų. Pilvą turėjo didžiulį, o mažne mitologiniai ilgųjų jos šlaunų raumenų išlinkiai keistai jaudino. Nelyginant okeano laineris, banguojančiai siūbuodama sėdmenimis, ji judėjo linkui plačia balta juosta nusidriekusio pliažo. Jis pamatė tupintį picos kioskelio pavėsyje groteskiškai riebų pudelį su vasariškai nukirptais gaurais, abejingai nukarusiu liežuviu - daugiau pilku nei rausvu. Pamatė dvejas kumštynes, pamatė, kaip didžiulė žuvėdra margai pilkais sparnais ir juodutėlėmis akimis nėrė žemyn ir išgriebė iš kūdikio vežimėlyje rankutės taukuotą spurgą.

O už viso to plytėjo kaulo baltumo Old Orčard Byčo paplūdimio puslankis, kurio baltuma buvo bemaž visiškai užgožta besideginančiųjų ankstyvos vasaros povidudienio saulėje. Ir pliažas, ir Atlanto vandenynas už jo atrodė kažkokie sumažinti ir nupiginti erotinės pulsacijos jų prieigose - žmonių su bedžiūstančiu ant rankų, lūpų ir skruostų maistu gaudesio, verslautojų šūksnių ("Atspėkite savo svorį! - kažkur sau iš kairės išgirdo Bilis. - Jeigu aš aprisriksiu daugiau nei penkiais svarais, galėsit rinktis už dolerį!"), šaižių žvygesių, atsklindančių iš atrakcionų, besiliejančios iš barų gergždžiančios roko muzikos.

Staiga Bilį apėmė visiško nerealumo jausmas - žvilgsnio į save iš šalies, lyg patirtų iš tų "Fate" žurnalo pateikiamų astralinės pro-

jekcijos pavyzdžių. Vardai - Heidės, Penšlio, Lindos, Hjustono - atrodė skambantys netikrai, metališkai, nelyginant vardai, ekspromtu sugalvoti prastai istorijai. Jam dingojosi, kad gali pažvelgti už daiktų ir matyti šviesas, kino kameras, scenos darbininkus ir dar kokį nors neįsivaizduojamą "realų pasaulį". Jūros kvapas tartum buvo nustelbtas gendančio maisto ir druskos kvapų. Garsai nutolo, lyg atsklisdami ilgu ilgu koridoriumi.

*Astralinė projekcija, pabučiuokit man subinėn,* kažkoks neaiškus balsas ištarė. *Rengiesi gauti saulės smūgį, drauguži.*

*Juokinga. Niekad nesu patyręs saulės smūgio.*

*Ką gi, manau, kai numeti šimtą dvidešimt svarų, tavasis termostatas iš tiesų eina velniop. Nagi, trauksies iš saulės, ar nori atsidurti kokios nors ligoninės priimamajame, diktuodamas savuosius "Mėlynojo kryžiaus" ir "Mėlynojo skydo" draudos numerius?*

- Puiku, įkalbėjai mane, - sumurmėjo Bilis, ir vaikėzas, kuris ėjo pro šalį kimšdamasis burnon dėželę "Reese's Pieces" saldainiukų*, pasisukęs metė į jį tiriamą žvilgsnį.

Priekyje kėpsojo baras pavadinimu "Septynios jūros". Prie durų priklijuoti du lapukai: VĖSU KAIP LEDAUNĖJ skelbė vienas; SMAGAUS LAIKO TERMINALAS skelbė kitas. Bilis įėjo vidun.

"Septyniose jūrose" buvo ne tik vėsu kaip ledaunėj, bet ir palaimingai ramu. Ant automatinio grotuvo buvo priklijuotas užrašas: PRAEITĄ VAKARĄ KAŽKOKS SUBINGALVIS MAN ĮSPYRĖ, IR DABAR AŠ IŠVESTAS IŠ RIKIUOTĖS. Žemiau buvo parašytas prancūziškas vertimas. Bet iš senos užrašo išvaizdos ir dulkių ant grotuvo Bilis nusprendė, kad paminėtasis "praeitas vakaras" galėjo būti prieš daugelį daugelį metų. Bare sėdėjo keletas nuolatinių lankytojų, daugiausia - senyvų žmonių, vilkinčių labai panašiai kaip ir Bilis - pasakytum, labiau gatvei nei pliažui. Kai kurie žaidė šaškėm ir trik-trak. Beveik visi buvo skrybėliuoti.

---

* Spalvoti sagelių pavidalo saldainiukai, panašūs į M & M".

- Kuo galėčiau patarnauti? - paklausė barmenas prieidamas.

- Malonėkite “Schooner'io”.

- Gerai.

Alus buvo paduotas. Bilis gėrė pamažėle, stebėdamas pro baro langą žmonių antplūdžius ir atoslūgius ant lentatakio, klausydamasis seniokų murmesio. Pasijautė beatgaunąs šiek tiek jėgų - šiek tiek *realybės* suvokimo.

Barmenas sugrįžo.

- Išmesite dar?

- Prašom. Ir norėčiau su jumis šnektelti, jeigu turite laiko.

- Apie ką?

- Apie kai kuriuos žmones, kurie galėjo čia pabuvoti.

- Kur “čia”? “Jūrose”?

- Old Orčarde.

Barmenas nusijuokė.

- Kiek man matyti, visi iš Meino ir pusė Kanados vasarą čia pabuvoja, sūnau mielas.

- Tie žmonės čigonai.

Krenkštelėjęs barmenas atnešė Biliui naują butelį “Schooner'io”.

- Turite omeny atklydėlišką verslą. Visi, atvykstantys vasarą į Old Orčardą, tokios rūšies. Tačiau ši vietelė kitokia. Daugelis mūsų lankytojų gyvena čia kiaurus metus. Antai tie žmonės... - jis parodė pro langą, niekinamai numodamas plaštaka. - Atklydėliai. Kaip ir jūs, misteri.

Bilis rūpestingai stiklo kraštu įsipylė alaus ir padėjo ant stalo dešimties dolerių banknotą.

- Kažin ar mes gerai vienas kitą suprantame. Aš kalbu apie tikrus, autentiškus čigonus, ne apie turistus ar vasarotojus.

- Tikrus... O, matyt, turite omeny tuos žmonėkus, kurie stovyklavo šalimais “Druskos pirkios”.

Biliui krūtinėje suspurdėjo širdis.

- Gal parodyti jums nuotraukas?

- Nieko nepadės, aš tų žmonių nemačiau, - jis žvilgtelėjo į dešimtinę, paskiau pašaukė: - Lonai! Loni! Ateik minutėlei!

Vienas iš sėdinčių prie lango seniokų atsistojo ir atšlepsėjo prie baro. Jis vilkėjo pilkomis medvilninėmis kelnėmis, baltais, sau per dideliais marškiniais ir lankstomu kraštu šiaudine skrybėle. Veidas pavargęs, tik akys gyvos. Biliui jis kažką priminė, ir po kelių akimirkų tai atėjo galvon. Seniokas atrodė kaip Li Strasbergas, mokytojas ir aktorius.

- Tai Lonas Endersas, - pristatė barmenas. - Vakariniame miesto pakrašty turi namuką. Toj pačioj pusėj, kur ir "Druskos pirkia". Lonas mato viską, kas dedasi Old Orčarde.

- Aš Bilas Halekas.

- Malonu susipažinti, - sušvapsėjo Lonas Endersas popierišku balsu ir nusitaikė į taburetę šalimais Bilio. Neatrodė, kad būtų kaip reikiant atsisėdęs, veikiau tik sulenkė kelius, kai jo sėdmenys pakibo viršum taburetės sostelio.

- Išgersit alaus? - paklausė Bilis.

- Negaliu, - sušlameno popieriškas balsas, ir Bilis kiek pasuko galvą, stengdamasis išvengti šleikščiai salsvo Enderso kvapo. - Šiandien jau vieną įmečiau. Daktarai sako, daugiau nevalia. Viduriai nekokie. Jeigu būčiau automobilis, mane jau seniai būtų išmetę laužynan.

- O, - nepatogiai pratarė Bilis.

Barmenas nusisuko nuo jų ir ėmė krauti alaus stiklus indų plovyklėn. Endersas pažvelgė į dešimties dolerių banknotą. Paskiau vėl pakėlė akis į Bilį.

Halekas ėmė darsyk aiškinti, o Endersas išvargęs, pernelyg žvilgančiu veidu svajingai žvelgė į "Septynių jūrų" prieblandą. Tyliai dindiliavo karuselės varpeliai - tarsi per sapną nugirsti garsai, atsklindantys nuo kaimyninių durų.

- Jie čia buvo, - prašneko jis, kai Bilis baigė. - Taip, jie čia buvo. Nebuvau matęs jokių čigonų septynerius metus ar daugiau. Kokius dvidešimt metų jie čia nesirodė.

Bilis stipriai sugniaužė alaus stiklą, kurį laikė dešinėje rankoje, ir jo nesutrupino tik visomis valios pastangomis prisivertęs atleisti gniaužtą. Jis atsargiai pastatė stiklą ant baro.

- Kada? Jūs įsitikinęs? Ar nenujaučiate, kur jie rengėsi patraukti toliau? Ar galite?..

Endersas ištiesė ranką - baltą, nelyginant iš šulinio ištraukto skenduolio. Biliui ji pasirodė blausiai perregima.

- Ramiau, drauge mano, - sušlameno jis. - Papasakosiu jums, ką žinau. Tomis pačiomis valios pastangomis Bilis prisivertė tylėti ir tik laukti.

- Aš pasiimsiu dešimtinę, nes atrodo, kad jūs išgalite mokėti, drauge mano, - sušnabždeno Endersas. Jis įsikišo banknotą į marškinių kišenę ir paskiau sugrūdo kairės rankos nykštį ir smilių sau burnon, pasitaisydamas viršutinę dantų plokštelę. - Bet kalbėsiu už dyką. Velnias, kai pasensti, sužinai turįs užmokėti, kad tavęs klausytųsi... Paprašykite Timį, gal įpiltų man stiklą šalto vandens, gerai? Matyt, netgi vieno butelio alaus per daug, - pašėlusiai degina tai, kas dar likę iš skrandžio, - bet sunku žmogui atsisakyti visų malonumų, nors jie ir nebesuteikia jam malonumo.

Bilis šūktelėjo barmenui, ir šis atnešė Endersui vandens su ledu.

- Tu gerai laikais, Lonai? - paklausė statydamas stiklą ant stalo.

- Būdavo geriau, būdavo blogiau, - sušnabždėjo Lonas ir paėmė stiklą. Mirksnį Bilis pamanė, kad tasai pasirodys jam per sunkus. Bet seniokas pakėlė jį prie burnos, nors pakeliui vandens šiek tiek ir išsilaistė.

- Kalbėsies su tuo vyrioku? - paklausė Timis.

Šaltas vanduo tartum atgaivino Endersą. Jis pastatė stiklą ant baro, pažvelgė į Bilį, paskiau vėl į barmeną.

- Manau, kažkas privalėtų, - tarė. - Jis dar neatrodo man taip blogai... Bet eina tenlink.

✧

Endersas gyveno nedidukėje pensininkų kolonijoje prie Olos kelio. Pasak jo, Olos kelias - dalis "tikrojo Old Orčardo", tojo, kurį arbatpinigiai aplenkia.

- Arbatpinigiai? - paklausė Bilis.

- Liaudis, drauge mano, liaudis. Mudu su žmona atsikėlėme į šį miestą 1946-aisiais, tuoj po karo. Ir nuo tada likau čia. Išmokau kaip susikombinuoti arbatpinigių iš neprilygstamo meistro - Vienišiaus Tomio Makdži, jau seniai mirusio. Šaukdavau visa gerkle, tikrai, o dabar ką jūs girdite - visa, kas likę.

Vėl krizulys - silpnas, bemaž kaip priešaušrio brizo dvelksmas.

Endersas, regis, pažinojo visus, susijusius su tuoju vasaros karnavalu, koksai buvo Old Orčardas - pardavėjus, gatvės prekeivius, krantinės darbininkus, čikanus* - (suvenyrų siūlytojus), šundarbius (atrakcionų mechanikus), išgrūdikus, pramogautojus, kekšeles ir sąvadautojus. Daugelis jų buvo kiaurametėiai žmonės, kuriuos jis pažinojo dešimtis metų, arba kas vasarą sugrįžtantieji kaip migruojantys paukščiai. Jie sudarydavo pastovią, daugmaž draugišką bendruomenę, kurios vasarotojai niekados neregėdavo.

Jis taip pat pažinojo didžiumą tokių, kuriuos barmenas pavadino "atklydėlišku verslu". Šitie buvo tikrieji trumpalaikiai - žmonės, pasirodantys savaitei ar dviem, prasukantys kokį nors reikaliuką karštligiškoje Old Orčardo, pramogų miesto, atmosferoje ir traukiantys toliau.

- Ir jūs prisimenate juos *visus?* - suabejojo Bilis.

- O, aš neprisiminčiau, jeigu metai iš metų jie keistųsi, - sušnabždėjo Endersas, - bet su atklydėlių verslu yra kitaip. Jie ne tokie pastovūs kaip šundarbiai ir šlamančiųjų viliokliai, bet irgi turi savus įpročius. Tarkim, 1957-aisiais matei kokį vyrioką ant lentakio, pardavinėjantį iš rankos "hulahupos" lankus. 1960-aisiais jį vėl išvys-

---

* Chicanos *(amer. sl.)* - niekinama meksikiečių pravardė.

ti, pardavinėjantį brangius laikrodžius po tris baksus už vieną. Plaukai dabar galbūt juodi vietoj buvusių šviesių, ir todėl jis įsivaizduoja, kad žmonės jo neatpažins ir, spėju, vasarotojai neatpažįsta, net jeigu buvo čia 1957-aisiais, nes sugrįžta pas jį ir vėl lieka kvailio vietoje. Bet mes jį pažįstame. Pažįstame atklydėlišką verslą. Niekas nesikeičia, išskyrus jų prekę, o tai visada esti kelis žingsnius už įstatymo ribų. Narkotikų platintojai - tie kitokie. Tokių pernelyg daug, ir jie visad patenka į cypę arba išmiršta. O kekšės per greit sensta, kad norėtum jas prisiminti. Betgi jūs norėjote pakalbėti apie čigonus. Turbūt jie - visų seniausias atklydėliškas verslas, kai apie tai pagalvoji.

Bilis išsitraukė iš švarkelio kišenės voką su fotografijomis ir paskleidė jas ant prekystalio nelyginant pokerio kortų pirkinį. Džina Lemkė. Samiuelis Lemkė. Ričardas Kroskilas. Mora Starberd.

Taduzas Lemkė.

- Ak! - kai Bilis padėjo ant prekystalio tą paskutiniąją, seniokas garsiai įkvėpė oro, o paskiau prašneko tiesiai į fotografiją, nuo ko Biliui pašiurpo oda. - Tedi, tu senas kekšūne!

Jis pakėlė akis į Bilį ir nusišypsojo, bet Bilis nesidavė apgaunamas - seniokas buvo išsigandęs.

- Man pasirodė, kad tai jis, - patamsyje mačiau ne daugiau kaip siluetą - tai buvo prieš tris savaites. Tik siluetą patamsy, bet man pasirodė... ne, aš žinojau...

Jis pagrabinėjo vandens su ledu, vėl pakėlė stiklą prie lūpų, praliedamas daugiau - šįsyk ant savo marškinių. Aiktelėjo nuo šalčio.

Priėjo barmenas ir pasiuntė Biliui priešišką žvilgsnį. Endersas mašinaliai ištiesė ranką, parodydamas, kad jam viskas gerai. Timis vėl pasitraukė prie indų plovyklės. Endersas apvertė Taduzo Lemkės fotografiją. Antroje pusėje buvo užrašas: “Fotografuota Etlbore, Mas., 1983-ųjų gegužės vidurys”.

- Ir jis nepaseno nė viena diena nuo tada, kai 1963-iaisiais pirmąsyk jį ir jo draugus išvydau čia, - baigė Endersas.

✧

Jie įsirengė stovyklą už Herko "Druskos pirkios omarų salės" prie 27-ojo kelio. Laikėsi ten keturias dienas ir keturias naktis. Penktąjį rytą jie paprasčiausiai buvo dingę. Olos kelias vinguriavo visai netoliese, ir Endersas papasakojo, kad antrą vakarą, kai čigonai ten įsikūrė, jis nužingsniavo pusę mylios (Biliui buvo sunku įsivaizduoti, kad ši žmogaus šmėkla pajėgtų nužengti netgi už kvartalo kampo, bet jis nuleido tai negirdom) jų pasižiūrėti, nes šie jam priminė senuosius laikus, kai žmogus galėjo užsiimti savo verslu, jeigu tik tokį turėjo, o Džonas Įstatymas nestojo skersai kelio ir leido veikti.

- Kurį laiką pastovėjau tylus šalimais kelio, - pasakojo Endersas. - Tai buvo įprastas balaganiškas reginys, čigonų sambūris - kuo daugiau dalykai keičiasi, tuo labiau jie išlieka tokie patys. Tada buvo vien palapinės, dabar - furgonai, turistinės priekabos ir panašiai, tačiau viduje dedasi vis tas pat. Čigonė, pranašaujanti ateitį. Dvi, trys - pardavinėjančios miltelius damoms... du čigonai, pardavinėjantys miltelius vyrams. Spėju, būtų pasilikę ilgiau, bet girdėjau, jie surengė šunų kovą kažkokiems turtingiems kanukams*, ir valstijos kopai tai suuodė.

- *Šunų* kovas!

- Žmonės mėgsta lažintis, drauge mano, ir atklydėliškas verslas visad linkęs sutvarkyti dalykus, iš kurių jie nori lažintis - tai viena, dėl ko kaip tik egzistuoja atklydėliškas verslas. Šunys ar gaidžiai su plieniniais pentinais, o galbūt netgi dvejetas vyrų su siaurutėlaičiais aštriais peiliais, kurie atrodo bemaž kaip smaigai, ir kiekvienas iš jų įsikanda šerpės galą, ir tas, kuris pirmas paleidžia iš dantų savąjį galą, lieka pralaimėjusiuoju. Tai čigonai vadina "garbinga kova".

Endersas žvelgė į save užbario veidrodyje - į save ir kiaurai save.

- Taip, visa buvo kaip senais laikais, - svajingai pratarė jis. Užuodžiau jų verdamos mėsos kvapą, ypatingai paruoštos, su žaliai-

---

* Taip pravardžiuojami Kanados prancūzai.

siais pipirais ir tuo jų mėgstamu alyvų aliejumi, nuo kurio kvapas aitrus, kai sklinda iš puodo, o paskiau - malonus, kai mėsa išvirusi. Girdėjau juos kalbantis savąja kalba ir dunksnius - kažkas mėtė peilius į lentą. Dar kažkas kepė duoną - senoviškai, ant karštų akmenų. Visa buvo kaip senais laikais, tiktai ne aš. Jaučiausi išsigandęs. Na, čigonai *visados* man šiek tiek keldavo baimę. Skirtumas tik tas, kad seniau aš vis tiek būčiau pas juos nuėjęs. Velniai rautų, juk aš baltasis, ar ne tiesa? Senais laikais aš būčiau tiesiai nuėjęs prie jų laužo, didumėlio kad jį kur galas, ir nusipirkęs išgerti ar keletą žolytės suktinių - ne vien, kad būčiau norėjęs išgerti ar dūmelio, bet ir pasidairyti aplink. Bet seni laikai mane susendino, drauge mano, o kai senas žmogus išsigandęs, jis nežengia paprasčiausiai nieko nebodamas, kaip tada, kai dar mokėsi skustis. Tad aš tik stovėjau patamsy, - "Druskos pirkia" buvo man iš vienos pusės, o visi tie išrikiuoti furgonai, turistiniai namukai ant ratų ir universalai - iš kitos, - ir stebėjau, kaip jie vaikštinėja apie laužą, klausiausi jų kalbų ir juoko, uodžiau jų maisto kvapus. O paskiau atsidarė vieno iš tų turistinių namukų galas - ant jo šono buvo nupiešta moteris ir baltas arklys su iš galvos kyšančiu ragu, kaip ten jis vadinasi?..

- Vienaragis, - pagelbėjo Bilis, ir jam pasirodė, kad balsas tartum atsklidęs iš kažkur kitur ar yra kažkieno kito. Labai gerai žinojo tą namuką; pirmą kartą jį išvydo tądien, kai čigonai atsidangino į Fervjū viešajį parką.

- Paskiau kažkas iš vidaus išlipo, - tęsė Endersas. - Vien šešėlis, žėrintis cigaretės galas, bet aš žinojau, kas tenai buvo, - seniokas blyškiu pirštu patapšnojo žmogaus su skarele fotografiją. - Tai jis. Jūsų draugelis.

- Jūs įsitikinęs?

- Jis giliai užsitraukė cigaretę, ir aš išvydau... tą, - Endersas parodė į tai, kas buvo likę iš Taduzo Lemkės nosies, bet nevisiškai prisilietė žvilgančio fotografijos paviršiaus, tartum sąlytis būtų grėsęs užsikrėtimu.

- Ar kalbėjot su juo?

- Ne, - atsakė Endersas. - Bet jis mane užkalbino. Aš stovėjau tenai tamsoje, ir prisiekiu Dievu, jis net nežiūrėjo mano pusėn. Ir ištarė: “Mažumėlę ilgiesi savo žmonos, a, Flešai? Nieko, dabar tu netrukus jau būsi su ja.” Paskiau jis pirštų galais nuspriegė cigaretę ir nuėjo prie laužo. Pamačiau, kaip sykį žybtelėjo ugnies šviesoje jo ausyje auskaras, ir tik tiek.

Delnu jis nusišluostė nuo smakro vandens lašelius ir pažvelgė į Bilį.

- Flešu paprastai mane šaukdavo, kai dirbau smulkiu prekeiviu krantinėje šeštajame dešimtmetyje, drauge mano, bet jau daugelį metų niekas manęs taip nebevadina. Juk stovėjau giliai šešėlyje, bet jis mane pamatė ir pašaukė senuoju vardu - turbūt čigonai pasakytų - slaptuoju vardu. Jiems velniškai svarbu žinoti žmogaus slaptąjį vardą.

- Nejaugi? - paklausė Bilis veikiau paties savęs.

Vėl priėjo Timis, barmenas. Šįsyk jis prašneko į Bilį bemaž švelniai... ir tarytum Lono Enderso šalimais nė nebūtų:

- Lonis uždirbo dešimtinę, bičiuli. Palikit jį ramybėj. Jis nėra tvirtas, ir nuo šio jūsų pokalbėlio labiau nesutvirtės.

- Man viskas gerai, Timi, - gynėsi Endersas.

Timis nežiūrėjo į jį. Žiūrėjo į Bilį Haleką.

- Noriu, kad iš čia dingtumėte, - pasakė Biliui tuo pačiu santūriu, bemaž švelniu tonu. - Man nepatinka jūsų išvaizda. Atrodote lyg pikta lemtis, tykanti šios vietos. Alus nemokamai. Tik eikite sau.

Bilis pažvelgė į barmeną išsigandęs ir kiek nužemintai.

- Gerai, - sutiko jis. - Tik dar vienas klausimėlis, ir aš išeinu, - grįžtelėjo į Endersą. - Kurlink jie pasuko?

- Nežinau, - iškart atsakė Endersas. - Čigonai nepalieka adresų, kur jiems persiųsti laiškus, drauge mano.

Biliui nusviro pečiai.

- Bet aš jau buvau atsikėlęs, kai jie kitą rytą pajudėjo iš miesto. Ir šiaip aš dabar miegu sušiktai, o daugelio jų furgonų ir automobi-

lių ne itin geri duslintuvai. Mačiau čigonus išvažiuojant iš miesto 27-ąja autostrada ir patraukiant šiaurėn 1-uoju keliu. Spėju, kad... į Roklendą, - seniokas giliai, krūpčiodamas atsiduso, ir Bilis susirūpinęs palinko prie jo. - Roklendą arba galbūt Butbei Harborą. Taip. Ir tai visa, ką aš žinau, drauge mano, neskaitant to, kad kai jis mane pavadino Flešu, mano slaptuoju vardu, aš iki pat teniso batelio prisišlapinau kairę kelnių klešnę, - ir Lonas Endersas staiga pravirko.

- Misteri, ar *eisit* sau pagaliau? - paklausė Timis.

- Einu, - pasakė Bilis ir tai padarė. Tik dar stabtelėjęs spustelti senioko siaurą, bemaž bekūnį petį.

Lauke saulė tvokstelėjo į jį nelyginant kūju. Dabar popietė buvo jau įpusėjus, saulė krypo vakarop, ir pasižiūrėjęs kairėn Bilis išvydo savo paties tamsų it rašalas šešėlį - tokį laibą kaip vaiko lazdele ant įkaitusio smėlio pabrėžtą figūrą.

✧

Jisai surinko srities kodą 203.

*Jiems velniškai svarbu žinoti žmogaus slaptąjį vardą.*

Surinko 555.

*Noriu, kad iš čia dingtumėte. Man nepatinka jūsų išvaizda.*

Surinko 9231 ir klausėsi tenai toli namuose, Storulių Mieste, pradėjusių skambėti telefono signalų.

*Atrodote lyg pikta lemtis, tykanti...*

- Alio? - balsas, laukiantis ir šiek tiek uždusęs, buvo ne Heidės, o Lindos. Gulėdamas ant lovos savajam pleišto formos viešbučio numeryje, Bilis užmerkė akis nuo staiga plūstelėjusių ašarų karščio. Išvydo ją tokią kaip aną vakarą, kai vedėsi Žibintų alėja ir kalbėjosi apie tą nelaimingąjį įvykį - su senais šortais, ilgomis, kumelaitiškomis kojomis.

*Ką tu jai pasakysi, Bili, vaikine? Kad praleidai dieną pliaže, prakaituodamas skysčiais, kad tavo priešpiečiai buvo du stiklai alaus ir kad nepaisant gausios vakarienės, kurioje pagrindinis vaid-*

*muo teko dviem jautienos žlėgtainiams, šiandien netekai trijų svarų, o ne įprastinių dviejų?*

- Alio?

*Kad esi pikta lemtis, tykanti šios vietos? Kad apgailestauji, jog melavai, bet juk visi tėvai taip daro?*

- Alio, ar kas kalba? Tai tu, Bobi?

Vis dar užsimerkęs Bilis atsiliepė:

- Čia tėtis, Linda.

- Tėtukas?

- Brangute, aš negaliu kalbėti, - pasakė jis. *Nes aš beveik verkiu.* - Man vis dar krenta svoris, bet, regis, aš aptikau Lemkės pėdsakus. Perduok šitai mamai. Regis, aš aptikau Lemkės pėdsakus, prisiminsi?

- Tėtuk, *prašau* sugrįžk! - ji verkė. Bilio ranka, gniaužianti telefono ragelį, pabalo. - Aš pasiilgau tavęs ir nebeleisiu *jai,* kad vėl mane išsiųstų iš namų.

Neaiškiai jis dabar išgirdo Heidę:

- Lin? Tai tėtis?

- Myliu tave, lėlyt, - pasakė jis. - Ir myliu tavo mamą.

- *Tėtuk...*

Tylių garsų maišatis. Paskiau ragelyje suskambo Heidės balsas.

- Bili? Bili, užteks šito, prašau grįžk pas mus.

Bilis švelniai padėjo ragelį ir persivertęs ant lovos panardino veidą į sukryžiuotas rankas.

✧

Kitą rytą jis išsirašė iš Pietų Portlendo "Šeratono" ir patraukė į šiaurę 1-uoju keliu - ilga pakrantės autostrada, prasidedančia Fort Kente, Meino valstijoj, ir pasibaigiančia Ki Veste, Floridoje. Į Roklendą ar galbūt Butbei Harborą, "Septyniose jūrose" pasakė seniokas, bet Bilis nesirengė rizikuoti. Sustodavo kas antroje ar kas trečioje degalinėje prie šiaurėn besidriekiančios kelio juostos; sustoda-

vo prie universalinių parduotuvių, kur ant sulankstomųjų kėdžių sėdėjo senukai, kramtydami dantų krapštukus ar medinius degtukus. Rodydavo fotografijas kiekvienam, kuris sutikdavo pažiūrėti; išmainė du šimto dolerių kelioninius čekius į dvidolerinius banknotus ir dalijo juos į visas puses kaip žmogus, propaguojantis abejotino populiarumo radijo laidas. Dažniausiai jis rodė keturias fotografijas: Džinos, su jos alyvmedžio spalvos oda ir tamsiomis, žadančiomis akimis; perdirbtojo iš laidotuvinio "Kadilako" furgono; "Folksvageno" autobusiuko su ant šono nutapytais mergina ir Ožiaragiu; Taduzo Lemkės.

Kaip ir Endersas, žmonės nenorėjo turėti su šia reikalo, netgi liesti.

Bet jie visi mielai padėdavo, ir Biliui Halekui buvo nesunku atsekti čigonų kelią pakrante. Ne dėl svetimų šiai valstijai registracijos numerių; vasarą Meine galėjai matyti daugybę svetimų numerių. Padėjo tai, kaip automobiliai ir furgonai keliavo drauge, bemaž - buferis į buferį; spalvingi piešiniai ant jų šonų; pagaliau ir pats čigonų elgesys. Daugelis žmonių, su kuriais Bilis kalbėjosi, teigė, kad moterys ir vaikai vagiliavo, bet visiems, atrodė, buvo sunku pasakyti, kas būtent buvo pavogta, ir nė vienas, kiek pavyko Biliui įsitikinti, dėl šių tariamų vagysčių nesikreipė į kopus.

Dažniausia jie prisimindavo čigoną su pūvančia nosimi - jeigu būdavo jį matę, prisimindavo užvis labiausiai.

Sėdėdamas su Lonu Endersu "Septyniose jūrose", Bilis buvo atsilikęs nuo čigonų trimis savaitėmis. "Bobo greitojo aptarnavimo degalinės" savininkas nepajėgė prisiminti dienos, kurią vieną po kito pildė jų lengvuosius automobilius, sunkvežimaičius ir furgonus, tačiau, anot jo, "jie smirdėjo kaip indėnai". Bilis pagalvojo, kad ir nuo paties Bobo kvapas gerokai išlaikytas, bet nusprendė, kad šitai pasakyti būtų gana neišmintinga. Koledežo studenčiokas, uždarbiaujantis "Falmuto smuklėje" anapus kelio priešais "Greitojo aptarnavimo degalinę", sugebėjo tiksliai prisiminti dieną - tai buvo

birželio 2-ąją, jo gimtadienį, ir jis jautęsis ne itin laimingas, kad tenka dirbti. Bilis su abiem kalbėjosi birželio 20-ąją, taigi jis buvo atsilikęs aštuoniolika dienų. Čigonai mėgino susirasti vietą stovyklai kiek šiauriau Brunsviko, bet buvo nuginti toliau - Liepos 4-ąją jie apsistojo Butbei Harbore. Ne pačioje pakrantėje, žinoma, tačiau susirado fermerį, kuris sutiko jiems išnuomoti pievą Keniston Hilo apylinkėse po dvidešimt dolerių už naktį.

Ten jie užsilaikė tik tris dienas - vasaros sezonas buvo dar tik beįsibėgėjąs ir, matyt, pelno jų surinkta menkai. Fermerio pavardė buvo Vošbernas. Kai Bilis parodė Taduzo Lemkės nuotrauką, šis linktelėjo ir greitomis, nesąmoningai (Bilis buvo tuo įsitikinęs) persižegnojo.

- Niekad neregėjau senio, judančio taip spėriai kaip šis, mačiau jį nešant didesnę malkų krūvą, nei pajėgtų pakelti mano sūnūs, - kiek padvejojęs, Vošbernas pridūrė: - Man jis nepatiko. Ne tik dėl savo nosies. Po šimts, mano paties senelis turėjo odos vėžį, ir kol tasai nusinešė jį į kapus, pragraužė skruoste skylę didumo sulig pelenine. Galėjai tiesiai pro ją matyti, kaip jis kramto maistą. Na, mums *tatai* nepatiko, bet mes vis tiek mylėjome *senelį*... jeigu jūs suprantate, ką aš noriu pasakyti, - Bilis linktelėjo. - Bet šis tipas... man jis nepatiko. Pagalvojau, kad atrodo kaip piktadvasys.

Biliui kilo noras jį paprašyti, kad išverstų tą Naujosios Anglijos žodelytį, bet paskiau persigalvojo: nėra reikalo. *Piktadvasys, pabaisas, maumas.* Vertimą galėjai išskaityt fermerio Vošberno akyse.

- Jis ir yra piktadvasys, - labai nuoširdžiai pritarė Bilis.

- Jau buvau nusprendęs pasiųsti juos savais keliais, - toliau pasakojo jis Biliui. - Dvidešimt baksų per naktį vien už tai, kad šiek tiek apkuopi šiukšles - visai neblogas uždarbis, bet mano žmoną jie baugino, na ir mane mažumėlę. Tad tą rytą išėjau tam tipui Lemkei pasakyti, kad jie kraustytųsi sau, kol mano nervai dar visai nesuskydo, bet šie jau buvo išbildėję. Man gerokai palengvėjo.

- Jie vėl pasuko šiaurėn?

- Aha, tikrai taip. Stovėjau štai tenai ant kalvos, - parodė jis, - ir žiūrėjau, kaip jie įsuko į 1-ąjį. Stebėjau juos, iki dingo iš akių, ir džiaugiausi, kad jie išvažiavo.

- Taip. Aš tuo neabejoju.

Vošbernas metė į Bilį kritišką, gana susirūpinusį žvilgsnį.

- Gal užeitumėt į namus ir išgertumėt stiklą šaltos grietinėlės, misteri? Atrodote pablogęs.

- Dėkui, bet prieš saulei nusileidžiant norėčiau nusigauti iki Ouls Hedo apylinkų, jeigu pasiseks.

- Ieškote jo?

- Taip.

- Ką gi, jeigu surasite, tikiuosi, jis jūsų nesuės, nes man tas tipas pasirodė alkanas...

✧

Bilis kalbėjosi su Vošbernu dvidešimt pirmąją - pirmą oficialiosios vasaros dieną, nors keliai jau buvo prikimšti turistų, ir jis turėjo pasukti žemyno gilumon iki pat Šypskoto, kol pavyko susirasti motelį su skelbimu, kad yra laisvų vietų. O čigonai išsidangino iš Butbei Harboro aštuntosios rytą.

Dabar jis tebuvo atsilikęs trylika dienų.

Jis praleido dvejetą prastų dienų, nes atrodė, kad čigonai prasmego skradžiai žemę. Jų nematyta Ouls Hede, nei Roklende, nors abi šios vietos buvo svarbiausi vasaros turizmo miestai. Degalinių aptarnautojai ir padavėjos žvelgė į nuotraukas ir purtė galvą.

Nuožmiai kovodamas su pykuliu išvemti per bortą brangias kalorijas, - iš jo niekad nebuvo gero jūreivio, - Bilis tarpsaliniu keltu iš Ouls Hedo persikėlė į Vinalheiveną, bet ir ten čigonų nebūta.

Dvidešimt trečiosios vakare jis paskambino Kerkui Penšliui, tikėdamasis naujos informacijos, ir Kerkui atsiliepus, pasigirdo keistas dvigubas spragtelėjimas - kaip tik tuo metu, kai šis paklausė:

- Kaip laikotės, Bili, vaikine? Ir *kur* esate?

Bilis išprakaitavęs skubiai padėjo ragelį. Jam pavyko susikombinuoti paskutinį kambarį Roklendo motelyje "Uosto reginys"; jis žinojo, kad veikiausiai tarp čia ir Bengoro neįmanoma bus gauti kito numerio, tačiau staiga nusprendė judėti toliau, net jeigu teks naktį permiegoti automobilyje, pasitraukus į kokį nors ganyklų keliuką. Tas dvigubas spragtelėjimas. Jam visiškai nepatiko tas dvigubas spragtelėjimas. Kai kada toks garsas girdimas, kai linija pasiklausoma arba kai naudojama atgalinio ryšio nustatymo įranga.

Heidė pasirašė dėl tavęs popierius, Bili.

Tai, po šimts, kvailiausias dalykas, kokį tik esu girdėjęs.

Ji pasirašė juos, o Hjustonas pridūrė savo parašą.

Atstokite, po galais!

*Nešdinkis iš čia, Bili.*

Jis išvažiavo. Nepaisant Heidės, Hjustono ir galimos atgalinio ryšio nustatymo įrangos, pasirodė, kad tai buvo geriausia, ką jis galėjo padaryti. Paryčiui, antrą valandą registruodamasis Bengoro "Ramados užeigon", jis parodė klerkui nuotraukas, - tai jau buvo tapę įpročiu, - ir šis iškart linktelėjo.

- Aha, buvau tenai nusivedęs savo merginą, kad jai paburtų ateitį, - jis atsirinko Džinos Lemkės fotografiją ir užvertė aukštyn akis. - Su tąja savo laidykle ji iš tiesų darbuojas kaip reikiant. Ir atrodo taip, lyg galėtų darbuotis su kai kuo kitu, jeigu mane gerai suprantate, - klerkas pakratė plaštaką, lyg nusipurtydamas nuo pirštų galų vandens lašus. - Mano mergina tik išvydo, kaip aš į tą laumę spoksau, ir iškart mane išsitempė atgalios, - jis nusijuokė.

Vos prieš akimirką Bilis jautėsi toks nuvargęs, jog tebegalvojo vien apie lovą. Dabar jis vėl buvo visai išsibudinęs, skrandį maudė nuo adrenalino pertekliaus.

- Kur? Kur jie buvo? Ar jie dar?..

- Ne, jų nebėra ten. Prie Parsonso, štai kur jie laikėsi, bet dabar tikrai išvykę. Anądien buvau tenai nuėjęs.

- Ar tai fermerio sodyba?

- Ne, tai vieta, kur stovėjo Parsonso prekybos paviljonas, bet praeitais metais jisai sudegė, - jis neramiai užmetė akį į apdribusius Bilio šiltus sportinius marškinėlius, į išsišovusius skruostikaulius ir primenantį kaukolę veidą, kuriame akys degė it žvakių liepsnelės. - Ee... ketinate įsiregistruoti?

✧

Kitą rytą Bilis susirado Parsonso prekybos paviljoną - tai buvo apanglijęs šlakbetonio blokų karkasas, riogsantis vidury kažko panašaus į apleistą devynių akrų parkavimo aikštelę. Pamažu, skimbčiodamas kulnais, jis nuėjo per gugždančią makadamo dangą. Šen bei ten ant jos voliojosi alaus skardinėlės, o štai - sūrio plutelė su knibždančiais joje vabalais. Anava - vienas vienintelis spindintis guolio šratukas ("Ei, Džina!" - vaiduokliškas balsas šūktelėjo jam galvoje). Dar toliau - susprogusių oro balionų skiautės ir dar - dvi naudotų "Trojans" skiautės, tokios panašios į balionų.

Taip, jų čia būta.

- Uodžiu tave, seni, - sukuždėjo Bilis tuščiam Prekybos paviljono karkasui, ir žiojėjančiosios angos - kadaise buvę langai - tarytum dėbsojo su nesveiku boduliu į šį prakaulų žmogų-kaliausę. Vieta atrodė tartum vaiduoklių buveinė, bet Bilis nejautė baimės. Vėl jam sugrįžo pyktis - apgaubė jį tartum apsiaustas. Pyko ant Heidės, pyko ant Taduzo Lemkės, pyko ant vadinamųjų draugų, tokių kaip Kerkas Penšlis, kurie, kaip jis tikėjosi, turėjo būti jo pusėje, bet atsigręžė prieš jį. Jau atsigręžė ar dar atsigręš.

Nesvarbu. Netgi pats vienas, netgi su šimtu trisdešimčia svarų jis dar pakankamai stiprus, kad pasivytų senąjį čigoną.

Ir kas tada atsitiks?

Na, matysis, tiesa?

- Uodžiu tave, seni, - vėl pratarė Bilis ir nuėjo prie pastato šono. Čia kabojo nekilnojamojo turto prekybos agento skelbimas. Bilis išsitraukė iš užpakalinės kelnių kišenės užrašų knygutę ir užsirašė jo adresą.

✧

Agento pavardė buvo Frenkas Kviglis, tačiau jis užsispyrė, kad Bilis vadintų jį Bifu. Ant sienų kabojo įrėmintos vidurinės mokyklos laikų Bifo Kviglio fotografijos. Daugelyje jų Bifas buvo su futbolo šalmu. Ant Bifo rašomojo stalo gulėjo krūvelė šuns mėšlagalių iš bronzos, po ja nedidelis užrašas skelbė: PRANCŪZIŠKOS VAIRUOTOJO TEISĖS.

Taip, pasakė Bifas, jis buvo išnuomojęs tą vietą senajam čigonui, kai tam pritarė misteris Parsonsas.

- Jisai numatė, kad po čigonų ana prasčiau neatrodys, nei atrodo dabar, - paaiškino Bifas Kviglis, - ir, manau, buvo teisus.

Kviglis atsilošė savo sukamajame krėsle ir be atvangos slankiodamas akimis Bilio veidu vertino tarpą tarp šio kaklo ir apykaklės, raukšlėmis sudribusių marškinių priekį - nelyginant vėliavą tykią dieną. Sunėręs rankas sau už pakaušio, atsistūmė su savo kontoriniu krėslu atgal ir užkėlė kojas ant stalo šalimais bronzinių mėšlagalių krūvelės.

- Ne tai, kad ji neturi parduodamosios vertės, suprantate? Tasai sklypas puikiausiai tinka pramoniniams tikslams, ir anksčiau ar vėliau kas nors, pasižymintis šiokiu tokiu įžvalgumu, padovanos sau *velnišką* sandėrį. Taip, sere, velnišką san...

- Kada čigonai pasitraukė, Bifai?

Bifas Kviglis nukėlė rankas sau nuo pakaušio ir palinko į priekį. Jo krėslas išleido garsą nelyginant mechaninė kiaulytė - *skvink!*

- Neįsižeisite, jei pasidomėsiu, kodėl norite tai sužinoti?

Bilio Haleko lūpos - jos dabar irgi buvo plonesnės ir toliau viena nuo kitos, tad niekad nebesusieidavo - prasiskyrė itin bauginančia, nežemiškai prakaulia šypsena.

- Taip, Bifai, įsižeisiu.

Bifas kiek atšlijo, paskiau linktelėjo ir vėl atsilošė krėsle. Jo "Quoddy" mokasinai vėl atsidūrė ant rašomojo stalo. Sukryžiavęs pėdas, viena jis mąsliai tapšnojo bronzinius mėšlagalius.

- Puiku, Bilai. Kiekvienas žmogus turi savus reikalus. Taip pat ir savas *priežastis.*

- Gerai, - tarė Bilis, jausdamas vėl sugrįžtant pyktį ir kovodamas su juo. Niekuo sau nepadės, jei užsius ant šio nemalonaus tipo su "Quoddy" mokasinais, ausį rėžiančia etniška sujaukta tartimi ir fenu išdžiovinta komersantiška šukuosena. - Kadangi mudu sutariame...

- Bet vis dėlto šitai jums atsieis du šimtus baksų.

- Ką? - išsižiojo Bilis. Mirksnį jį užliejo toksai pyktis, jog nepajėgė pajudėti, nei ką nors pasakyti. Veikiausia Bifas Kviglis iš to tik laimėjo, nes jeigu Bilis būtų pajėgęs judėti, būtų puolęs jį. Per pastaruosius du mėnesius gerokai sumenko ir jo savitvarda.

- Ne už informaciją, kurią suteiksiu jums, - tarė Bifas Kviglis. - Toji veltui. Du šimtai dolerių už informaciją, kurios *nesuteiksiu* jiems...

- Ne... suteiksite... kam? - vargais negalais išstenėjo Bilis.

- Jūsų žmonai ir jūsų daktarui, taip pat žmogui, kuris sakosi dirbąs įstaigai, kuri vadinasi "Bartono detektyvinės paslaugos".

Akies mirksniu Bilis viską perprato. Dalykai nebuvo tokie blogi, kaip atrodė jo paranojiškam protui; jie buvo netgi blogesni. Heidė ir Maikas Hjustonas nuėjo pas Kerką Penšlį ir šį įtikino, kad Bilis Halekas išprotėjęs. Penšlis vis dar tebesinaudojo Bartono agentūra čigonams susekti, bet dabar visi jie buvo nelyginant astronomai, ieškantys Saturno vien tam, kad galėtų tyrinėti Titaną - arba sugrąžinti Titaną į Glasmano kliniką.

Jis taip pat įsivaizdavo Bartono operatyvininką, sėdėjusį šiame pat krėsle prieš kelias dienas, besikalbantį su Bifu Kvigliu, pasakojantį šiam, kad netrukus pasirodysiąs labai išdžiūvęs žmogus, pavardė Bilis Halekas, ir kai tatai atsitiks, štai numeris, kuriuo reikia paskambinti.

Po šito sekė dar aiškesnė vizija: išvydo save peršokantį per Bifo Kviglio rašomąjį stalą, pakeliui sugriebiantį bronzinę šunų mėšlaga-

lių krūvą ir ja perskeliantį Bifo galvą. Išvydo tai visiškai, pašėlusiai aiškiai: perplyšta oda, tykšteli smulkūs kraujo lašeliai (kai kurie iš jų aptaško įrėmintas fotografijas), baltai blyksteli kaulas, kuris sutrupėdamas apnuogina tą žmogaus pasalūniško proto materiją; paskiau išvydo save suvarant šuns mėšlagalius atgalios ten, kur tiem ir vieta - iš kur, galima pasakyti, buvo ir išėję.

Kviglis veikiausiai tą išskaitė - ar bent kai ką - iš suvargusio Bilio veido, nes jo paties veide pasirodė baiminga išraiška. Jisai skubiai nukėlė kojas nuo stalo, o rankas - nuo pakaušio. Krėslas vėl kvyktelėjo it mechaninė kiaulytė.

- Na, mes galėtume šitai aptarti... - pradėjo jis, ir Bilis pastebėjo vieną manikiūruotą ranką nuslystant prie selektoriaus mygtuko.

Staiga Bilio pyktis subliuško, palikdamas jį sukrėstą ir atšalusį. Ką tik įsivaizdavo save ištaškant šio žmogaus smegenis - ir ne kaip nors miglotai, bet "Technicolor" ir "Dolbio garso" protiniu ekvivalentu. Ir mielasis Bifas šitai suprato.

*Kas gi atsitiko senajam Biliui Halekui, kuris aukodavo "Jungtiniam Fondui" ir ūžaudavo Kalėdų išvakarėse?*

Protas jam atšovė:

*Taip, tai tas pats Bilis Halekas, kadais gyvenęs Storulių Mieste. Jis išsikraustė. Išvyko, nepalikęs būsimo adreso.*

- Šito nereikia, - pasakė Bilis, linktelėdamas į vidinio ryšio aparatą.

Ranka staigiai trūktelėjo atgal ir nukrypo rašomojo stalo stalčiaus link, lyg iš pat pradžių ir būtų buvus tokia jos intencija. Bifas išsitraukė iš ten pakelį cigarečių.

- Nė nepagalvojau apie tai, cha cha. Rūkysite, misteri Halekai?

Bilis paėmė cigaretę, apžiūrėjo ją, pasilenkė prie ugnies. Vienąsyk užsitraukė - ir galva susvaigo.

- Dėkui.

- Dėl dviejų šimtų - galbūt aš buvau neteisus.

- Ne, buvote teisus, - atsakė Bilis. Pakeliui į čia jis išsikeitė kelioninius čekius į tris šimtus dolerių grynųjų, manydamas, kad gal

prireiks kam nors patepti delną, bet jam niekad neatėjo į galvą, kad teks tepti dėl tokios priežasties. Išsitraukęs piniginę, išėmė keturias penkiasdešimtines ir numetė jas ant Bifo stalo šalimais šuns mėšlagalių. - Laikysite liežuvį už dantų, kai paskambins Penšlis?

- O taip, sere! - Bifas paėmė pinigus ir įmetė į stalčių kartu su cigaretėmis. - Pats juk suprantate!

- Tikiuosi, taip. O dabar papasakokite man apie čigonus.

Pasakojimas buvo trumpas, lengvai suprantamas; sudėtingesnė dalis - tik įžanga. Čigonai atvyko į Bengorą liepos dešimtąją. Samiuelis Lemkė, jaunasis žonglierius ir vyriškis, atitinkantis Ričardo Kroskilo aprašymą, atsilankė Bifo kontoron. Paskambinęs misteriui Parsonui ir Bengoro policijos šefui, Ričardas Kroskilas pasirašė standartinę trumpalaikės atnaujinamos nuomos sutartį - šiuo atveju trumpalaikiškumas buvo konkretizuotas dvidešimt keturioms valandoms. Kroskilas pasirašė kaip "Taduzo korporacijos" sekretorius, o tuo metu jaunasis Lemkė sukryžiuotomis ant krūtinės raumeningomis rankomis stovėjo prie Bifo kontoros durų.

- Ir kiek jie įdėjo jums į delną? - paklausė Bilis.

Bifas kilstelėjo antakius.

- Atleiskite?

- Gavote du šimtus iš manęs, tikriausiai šimtą iš mano susirūpinusios žmonos ir draugų per atsilankiusį pas jus Bartono operatyvininką - tad man tik įdomu, kiek atlupo čigonai. Jums gerai išėjo, iš kurios pusės bepažiūrėsi, tiesa, Bifai?

Šis kurį laiką tylėjo. Paskiau, neatsakęs į Bilio klausimą, baigė pasakoti.

Dvi sekančias dienas Kroskilas sugrįžo atnaujinti sutarties. Tryliktąją jis vėl prisistatė, bet tuomet Bifas jau buvo susilaukęs skambučio iš policijos šefo ir Parsonso. Prasidėję vietinių piliečių skundai. Šefas nusprendęs, kad laikas čigonams judėti toliau. Parsonsas irgi taip manė, bet būtų sutikęs leisti jiems pasilikti dienelę kitą, jeigu šie sutiktų su didesniu nuomos mokesčiu - tarkim, nuo trisdešimties baksų už naktį iki penkiasdešimties.

Išklausęs tai, Kroskilas papurtė galvą. Išėjo neprataręs nė žodžio. Tą popietę Bifui toptelėjo galvon nuvažiuoti prie išdegusio Prekybos paviljono karkaso. Suspėjo kaip tik laiku, kad pamatytų, kaip čigonų karavanas pajudėjo iš vietos.

- Jie patraukė Čemberleno tilto linkui, - pasakė jis, - ir tai visa, ką aš žinau. Kodėl jums dabar iš čia nedingus, Bili? Jei atvirai, tai atrodote nelyginant reklama atostogoms Biafroje. Žvelgiant į jus, manimi bėga pagaugai.

Bilis vis tebelaikė tarp pirštų cigaretę, nors nuo pirmojo karto daugiau neužsitraukė. Dabar jis pasilenkė priekin ir įsmeigė ją į bronzinius šuns mėšlagalius. Smilkdama ta nukrito ant Bifo stalo viršaus.

- Jei atvirai, - tarė Bifui, - tai tą pat aš jaučiu dėl jūsų.

Įsiūtis vėl sugrįžo. Bilis paskubom apleido Bifo Kviglio kontorą, kol tasai jo nepastūmėjo neteisinga kryptimi arba nepaskatino prašnekti jo rankas kokia nors baisia kalba, kurią, atrodo, jos mokėjo.

Buvo birželio dvidešimt ketvirtoji. Čigonai paliko Bengorą per Čemberleno tiltą tryliktąją. Jis dabar atsilikęs tik vienuolika dienų. Arčiau... arčiau, bet vis dar toli.

✧

Bilis išsiaiškino, kad 15-asis kelias, kuris prasideda nuo tilto iš Briuverio pusės, buvo žinomas Bar Harboro kelio vardu. Atrodo, jam vis dėlto pasiseksią tenai nukakti. Bet pakeliui jis daugiau nesikalbėsiąs su nekilnojamojo turto prekybos agentais ir neapsistojinėsiąs pirmaklasiuose moteliuose. Jeigu Bartono žmonės vis dar keliauja pirma jo, Kerkas lygiai taip pat galėjo paleisti daugiau agentų jam susekti.

Tryliktąją čigonai nuvažiavo keturiasdešimt keturias mylias iki Elsvorto ir trim dienoms gavo leidimą įsirengti stovyklavietę mugių aikštėje. Paskiau jie perkirto Penobskoto upę ir trim dienoms apsistojo Baksporte, prieš toliau vėl patraukdami pakrantės linkui.

Visa tai Bilis išsiaiškino dvidešimt penktąją; čigonai buvo palikę Baksportą birželio 19-osios pavakare.

Dabar jį nuo jų teskyrė savaitė.

✧

Bar Harboras pašėlusiai ūžavo, kaip jam ir buvo papasakojus padavėja, ir Bilis prisiminė, kad ji mažų mažiausia užsiminė apie kai kurią kurortamiesčio ydą.

*Pagrindinė trauka... Kuri baigiasi tik po Darbo šventės - gatvių karnavalas. Daugelis tų miestų tokie, bet Bar Harboras pranoksta juos visus, suprantate?.. Kai kada liepą ar rugpjūtį tenai nuvykdavau ir bastydavaus, bet dabar jau ne. Esu tam per sena.*

Aš irgi, pagalvojo Bilis, sėdėdamas parke ant suolo, vilkėdamas medvilninėmis kelnėmis, sportinukais, ant kurių buvo užrašyta BENGORAS TURI SIELĄ ir sportiniu švarkeliu, vertikaliai nukarusiu nuo kaulėto jo pečių pakabo. Jis valgė ledus ir traukė į save pernelyg daug žvilgsnių.

Jautėsi nuvargęs - ir su išgąsčiu pastebėjo, kad jis *visados* dabar jausdavosi nuvargęs, jeigu tik nebūdavo pagautas vieno iš savo įsiūčio priepuolių. Kai šį rytą pastatė automobilį parkavimo aikštelėje ir išlipęs ėmė visiems kaišioti fotografijas, mirksnį patyrė košmarišką *déjà vu* jausmą, kai kelnės jam ėmė smukti nuo klubų - *excusez-moi**, pagalvojo jis, *kai jos nuslydo nuo nesančių klubų.* Kelnės buvo velvetinės, jo pirktos Roklende, armijos ir laivyno parduotuvėje. Per juosmenį jos turėjo dvidešimt aštuonis colius. Pardavėjas jam pasakė (šiek tiek nervingai), kad gana greit jam iškilsią sunkumų perkantis gatavas kelnes, nes jo juosmens apimtis jau bemaž berniukiška. Tačiau jo pėdos dydis tebebuvo trisdešimt antras, ir ne tiek daug esama trylikamečių, kurių ūgis šešios pėdos ir du coliai.

Dabar jisai sėdėjo valgydamas riešutinius ledus, laukdamas, kad nors šiek tiek atsistatytų jo buvusios jėgos, ir bandydamas išsiaiš-

---

* Atleiskite *(pranc.)*.

kinti, kas yra tokio taip slegiančio šiame gražiame miestukyje, kur neįmanoma surasti vietos automobiliui ir kur vos gali vaikščioti šaligatviais.

Old Orčardas buvo vulgarus, tačiau tas vulgarumas buvo tiesmukas ir kažkaip keliantis nuotaiką; žinojai, kad siūlomi laimėti atrakcionuose prizai - šlamštas, kuris tučtuojau subyrės, kad suvenyrai - šlamštas, kuris subyrės bemaž tuoj pat, kai būsi nuėjęs pernelyg toli, jog apsimokėtų apsisukus sugrįžti ir tol triukšmauti, kol tau sugrąžins pinigus. Old Orčarde dauguma moterų buvo senos ir kone visos - storulės. Kai kurios vilkėjo nepadoriai mažais bikiniais, bet dauguma - ištisiniais maudomukais, atrodančiais kaip šeštojo dešimtmečio atgyvenos. Prasilenkdamas ant lentatakio su šiomis krypuojančiomis gražuolėmis jausdavai, kad šie maudomukai patirdavo tokias pat baisias slėgio apkrovas kaip povandeninis laivas, nusileidęs žemiau apskaičiuoto gylio. Jeigu kurio nors iš šio vaivorykštinio stebuklo medžiaga neatlaikytų, išvirstų riebalai.

Ore ten tvyrojo picos, ledų, keptų svogūnų, taip pat kai kada ir kokio nors pergąsdinto vaikiūkščio, per ilgai besisukusio karusele, vėmalų kvapai. Daugelis automobilių, pamažu kreisuojančių buferis į buferį po Old Orčardo gatves, buvo seni, surūdijusiomis durelių apačiomis ir dažniausiai per dideli. Nemaža iš jų leido alyvą.

Old Orčardas buvo vulgarus, tačiau taip pat turėjo tam tikro naivumo apnašą, kurio stigo Bar Harborui.

O čia tiek daug dalykų buvo visiška priešingybė Old Orčardui, jog Bilis šiek tiek jautėsi tartum įžengęs pro veidrodį - mažai matėsi senų moterų ir, atrodė, visiškai nesimatė storulių; beveik nė viena nenešiojo maudymosi kostiumų. Regis, Bar Harboro uniforma - tai teniso suknelės ir balti minkšti bateliai arba išblukę džinsai, regbio marškinėliai ir pliažinukės. Bilis regėjo mažai senų automobilių ir dar mažiau - amerikietiškų. Daugiausia važinėjo “Saabai”, “Volvo”, “Datsunai”, “BMW”, “Hondos”. Visų jų buferiai turėjo priklijuotus lipdukus, skelbiančius šūkius, tokius kaip SKALDYK MEDĮ,

NE ATOMĄ ir JAV LAUK IŠ SALVADORO ar LEGALIZUOKIT ŽOLYTĘ. Buvo čia ir dviratininkų - šie su tamsiais akiniais ir snapeliais nuo saulės, švytėdami savosiomis ortodontiškai tobulomis šypsenomis ir klausydamiesi "Sony Walkmen'ų" nardė tarp lėtai miesto centro linkui šliaužiančių poilsiautojų ant brangių dešimtpavarių. Apačioje miesto, pačiame uoste, vešėjo stiebų miškas - ne storų, blankiaspalvių stiebų, priklausiančių žvejų valtims, bet lieknų, baltų, kokius turėjo burlaiviai, po Darbo šventės ištraukiami į sausąjį doką.

Žmonės, slampinėjantys po Bar Harborą, buvo jauni, šmaikštūs, madingai liberalūs ir turtingi. Ir, atrodė, linksminosi visas kiauras naktis. Iš anksto paskambinęs, Bilis užsisakė numerį "Prancūzų įlankos motelyje" ir be miego išgulėjo iki ankstyvaus rytmečio, klausydamasis besikertančios roko muzikos, kuri liejosi iš šešių ar aštuonių skirtingų barų. Sudaužytų automobilių ir eismo taisyklių pažeidimų - daugiausia vairavimas apsisvaiginus alkoholiu - suvestinė vietiniame laikraštyje buvo įspūdinga ir šiek tiek sukrečianti.

Bilis stebėjo sklandančius virš mokinukiškai vilkinčios minios plastmasinius "Frisbee" diskus ir mąstė: *Nori žinoti, kodėl ši vieta ir šie žmonės tave slegia? Aš tau pasakysiu. Jie mokosi gyventi tokiose vietose kaip Fervjū, štai kodėl. Jie baigs mokyklas, ves moteris, kurios maždaug tuo pačiu metu nutrauks savo pirmuosius meilės ryšius bei psichoanalizės seansus ir įsikurs visos Amerikos Žibintų alėjose. Ten jie mūvės raudonomis kelnėmis žaisdami golfą ir per kiekvieną Naujųjų metų sutikimą nepraleis progos pagrabinėti papyčių.*

- Aha, iš tiesų šitai slegia, - sumurmėjo jis, ir praeinanti pro šalį porelė keistai jį nužvelgė.

*Jie vis dar čia.*

Taip. Jie vis dar tebėra čia. Toji mintis buvo tokia natūrali, tokia neginčytina, jog nei itin stebino, nei kaip nors ypatingiau jaudino. Buvo nuo jų atsilikęs savaitę - iki šio laiko jie galėjo būti nukakę to-

liau į Jūrines provincijas* arba pusiaukelėj palei pakrantę atgalios; jų ankstesnysis judėjimo pobūdis leido spėti, kad jie jau bus išvažiavę, ir, žinoma, Bar Harboras, kur netgi suvenyrų krautuvėlės atrodė nelyginant prabangių Ist Saido** aukcionų salonai, buvo šiek tiek per stilingas, kad ilgai galėtų kęsti valkataujančių čigonų gaują. Visa tai gryna tiesa. Tiktai, kad jie vis dar čia, ir jis tai žino.

- Uodžiu tave, seni, - sukuždėjo jis.

*Žinoma, tu jį uodi. Tau privalu jį uosti.*

Nuo šios minties smilktelėjo nerimas. Jis atsistojo, numetė likusią ledų porciją į šiukšliadėžę ir vėl priėjo prie ledų pardavėjo. Neatrodė, kad sugrįžtančio Bilio vaizdas būtų šiam suteikęs didelį malonumą.

- Kažin, ar negalėtumėte man padėti, - kreipėsi į jį Bilis.

- Ne, žmogau, aš taip nemanau, - atsakė pardavėjas, ir Bilis pastebėjo jo akyse pasidygėjimą.

- Ko gero, jūs nustebsite, - Bilį apėmė gilios ramybės ir neišvengiamumo jausmas - ne *déjà vu,* o tikro neišvengiamumo. Ledų pardavėjas norėjo nusisukti, bet Bilis jį sustabdė žvilgsniu - aptiko, kad dabar tą sugeba, tartum pats buvo kažkoks savotiškas antgamtiškas tvarinys. Jis išsiėmė iš kišenės pakelį fotografijų - jos dabar buvo apsilamdę, su prakaito dėmėmis. Paskleidė ant ledų kiosko prekystalio įprastus paveikslėlius, nelyginant dalytų Taro kortų kaladę.

Pardavėjas pažvelgė į fotografijas, ir Bilis nė kiek nenustebo iš to žmogaus akių supratęs, kad šis jas atpažino - be jokio malonumo, tik su ta nežymia baime, kokią patiri, kai nusilpus vietinių anestetikų poveikiui tikiesi pajusti skausmą. Ore tvyrojo ryškus druskos prieskonis, virš uosto krykavo žuvėdros.

- *Šitas* tipas, - pratęsė pardavėjas, lyg pakerėtas žvelgdamas į Taduzo Lemkės fotografiją. - *Šitas* tipas - kas per baidas!

---

* Taip vadinamos Kanados Naujosios Škotijos, Niū Brunsviko ir Princo Edvardo salos provincijos.

** Niujorko rajonas.

- Ar jie dar čia sukinėjas?

- Aha, - linktelėjo ledų pardavėjas. - Aha, man regis, sukinėjas. Antrą dieną kopai ištrenkė juos iš miesto, bet jie sugebėjo išsinuomoti lauką iš fermerio Teknore - tai sekantis miestas nuo čia giliau žemyne. Mačiau juos čia sukinėjantis. Kopai nuėjo iki to, kad ėmė rašinėti jiems baudas už sudaužytus užpakalinius žibintus ir panašius dalykus. Tikėkimės, jie supras užuominą.

- Dėkui, - Bilis ėmė rankiotis fotografijas.

- Dar norite ledų?

- Ne, dėkui, - baimė dabar buvo stipresnė, bet ir pyktis taip pat - zvimbiantis, tai stiprėjantis, tai vėl nusilpstantis garsas, sudarantis foną visam kitam.

- Tad ar nepageidautumėt paprasčiausiai pėdinti toliau, misteri? Jūs ne itin padedate prekybai.

- Taip, ko gero, - atsakė Bilis.

Jis pasuko atgal prie automobilio. Nuovargis išnyko.

✧

Tą vakarą, ketvirtį po devintos, Bilis pasisatė išsinuomotą automobilį ant minkšto, iš Bar Harboro einančio 37-ojo kelio pakraščio. Jisai stovėjo kalvos viršūnėje, ir aplinkui šiuleno brizas nuo jūros, šiaušdamas jam plaukus ir plaikstydamas apie kūną karančius drabužius. Iš už jo nugaros kartu su tuo brizu atskriejo šį vakarą Bar Harbore prasidedančių rokenrolo linksmybių garsai.

Ten žemai, jam iš dešinės, matėsi didelio laužo ugnis, supama lengvųjų automobilių, sunkvežimaičių ir furgonų. Arčiau į vidurį telkėsi žmonės - kartkartėmis vienas kuris pražingsniuodavo priešais ugnį tartum juoda kartono iškarpa. Girdėjosi kalbos, retkarčiais pratrūkdavo juokas.

Jis pasivijo juos.

*Senis tenai apačioje, laukia tavęs, Bili, - jis žino, kad tu čia.*

Taip. Taip, be abejo. Senis būtų galėjęs nudanginti savo negausią šutvę netgi į pasaulio pakraštį, - bent Biliui Halekui taip atrodė,

- jeigu tik būtų norėjęs. Bet ne šitai teikė jam malonumą. Verčiau jis privertė Bilį belstis iš Old Orčardo iki čia. *Štai ko* jis norėjo.

Vėl baimė, besismelkianti it dūmai pro jo įdubas, - o, dabar, atrodė, jis turėjo tiek daug įdubų. Bet čia pat tebesilaikė ir pyktis.

*Taip pat ir aš to norėjau... ir galbūt jį nustebinsiu. Tikriausiai jis tikisi baimės. Pyktis... šitai gali būti jam netikėta.*

Bilis žvilgtelėjo į automobilį, paskiau papurtė galvą ir ėmė leistis žolėtu kalvos šlaitu laužo linkui.

## Devynioliktas skyrius
# ČIGONŲ STOVYKLOJE

Jisai stabtelėjo už turistinio namuko su vienaragio ir mergelės piešiniu ant šono - plonas šešėlis tarp kitų šešėlių, tačiau pastovesnis nei tie, kurie krito nuo besiplaikstančių liepsnų. Stovėjo klausydamasis jų tylaus pokalbio, kartkartėmis juoko protrūkių, lauže sproginėjančių šakų poškesio.

*Negaliu ten eiti,* atkakliai kartojo protas su absoliučiu tikrumu. Šiame tikrume slypėjo baimė, o persipynęs su ja - neaiškus gėdos ir padorumo jausmas: jam ne daugiau norėjosi įsiveržti į koncentriškus jų laužavietės ratus, jų kalbas, jų vienatvę, nei kad nusmuktų kelnės anuomet, Hilmerio Bointono teismo salėje. Šiaip ar taip, juk jisai skriaudėjas. Jisai...

Paskiau mintyse jam iškilo Lindos veidas; išgirdo ją prašant, kad jisai sugrįžtų namo, ir kartu su tais žodžiais pravirkstant.

Jisai skriaudėjas, taip, bet ne vienintelis.

Vėl ėmė kilti įsiūtis. Bilis stengėsi jį nustelbti, prislopinti, paversti kuo nors naudingesniu - kad ir paprastu griežtumu, pagalvojo. Galop, šiugždendamas per sausą žolę "Gucci" mokasinais, jis

tarp turistinio namuko ir šalimais stovinčio universalo žengė jų vidurin.

✧

Iš tiesų ten buvo koncentriški ratai: pirmas - iš nelygiai sustatytų transporto priemonių, o šio viduje - iš vyrų ir moterų, sėdinčių apie laužą, kuris degė iškastoje įduboje su akmenimis aplinkui. Šalimais į žemę buvo įsmeigta kokių šešių pėdų aukščio šaka, o ant jos pamautas geltonas popieriaus lapas - leidimas laužui, spėjo Bilis.

Jaunesni vyrai ir moterys sėdėjo ant išgulusios žolės arba ant pripučiamųjų čiužinių. Daugelis vyresniųjų - ant sulankstomųjų lauko kėdžių iš aliuminio vamzdelių ir pintų plastikinių juostų. Bilis pastebėjo vieną senę, atsidrėbusią į pagalves ant šezlongo, apkamšytą antklode. Ji rūkė suktinę ir klijavo į prekybinių lipdukų knygelę "S & H" firmos "žaliuosius lipdukus".*

Trys šunys anapus laužo suskato loti, tačiau ne itin nuoširdžiai. Vienas iš jaunesniųjų čigonų staigiai pakėlė galvą ir praskleidė vieną savo liemenės pusę, iš po kurios blykstelėjo nikeliuotas revolveris prie peties pritvirtintame dėkle.

- *Enkelt!* - griežtai tarstelėjo kažkuris iš vyresnių vyrų, sulaikydamas jaunojo čigono ranką.

- *Bodde har?*

- *Just det-han och Taduz!*

Jaunasis žvilgtelėjo į Bilį Haleką, kuris dabar stovėjo vidury jų, visiškai nederantis prie aplinkos savuoju maišiškai apdribusiu sportiniu švarkeliu ir miestiškais batais. Čigono veide šmėstelėjo ne baimė, bet probėgšma nuostaba ir - Bilis būtų galėjęs tai prisiekti - užuojauta. Paskiau jis pasišalino, tik stabtelėjęs įspirti vienam iš šunų ir sumurmėti:

- *Enkelt!*

---

* Tam tikros vertės ženkliukai, duodami mažmenininko klientui kaip premija, ir nustatytas jų kiekis apmainomas į įvairias prekes.

Šuo viauktelėjo ir iškart visas jų trejetas nutilo.

*Nuėjo atsivesti senio,* sumojo Bilis.

Nužvelgė juos aplinkui. Visi pokalbiai liovėsi. Jie apžiūrinėjo jį savo tamsiomis čigoniškomis akimis ir nė vienas nepratarė nė žodžio. Štai koks jausmas, *kai tavo kelnės iš tikrųjų nusmunka teisme,* pagalvojo jis, bet tame nebuvo nė truputėlio tiesos. Dabar, kai jis iš tiesų stovėjo priešais juos, jausmų painiava išnyko. Baimė liko, taip pat ir pyktis, bet abu ramiai slypėjo kažkur giliai viduje.

*Ir yra dar kažkas. Jie nenustebo tave išvydę... ir taip pat nenustebo dėl tavo išvaizdos.*

Vadinasi, tai tiesa; visa tiesa. Jokia psichologinė anoreksija; jokia egzotiška vėžio forma. Bilis pagalvojo, kad netgi Hjustonas būtų buvęs įtikintas šių tamsių akių. Jie žinojo, kas jį ištiko. Žinojo, kodėl tai ištinka. Ir žinojo, kuo viskas baigsis.

Jie spitrijo vienas į kitą - čigonai ir sulysėlis iš Fervjū, Konektikuto valstijos. Ir staiga be jokios priežasties Bilis išsišiepė.

Senė ant šezlongo suvaitojo ir atkišo į jį ženklą nuo piktos akies.

✧

Pasigirdo besiartinantys žingsniai ir jaunos moters balsas, greitai, piktai beriantis žodžius:

- *Vad sa han! Och plotsligt brast han dybbuk, Papa! Alskling, grat inte! Snalla dybbuk! Ta mig Mamma!*

Taduzas Lemkė, vilkįs naktiniais marškiniais, krentančiais iki jo kaulėtų kelių, basas įžengė laužo švieson. Greta ėjo Džina Lemkė, vilkinti medvilniniais naktinukais, kurie jai žengiant dailiai bangavo apie klubus.

- *Ta mig Mamma! Ta mig...* - ji pastebėjo stovintį rato vidury Bilį - su karančiu sportiniu švarkeliu, maišu kabančia beveik žemiau švarkelio krašto kelnių sėdyne. Ji mostelėjo ranka jo pusėn ir vėl grįžtelėjo į senį, tartum rengdamasi šį pulti. Kiti su tyliu abejingumu stebėjo sceną. Dar viena šaka pokštelėjo lauže. Žiežirbos mažučiu sūkuriu šovė aukštyn.

- *Ta mig Mamma! Va dybbuk! Ta mig inte till mormor! Ordo! Vu'derlak!*

- *Sa hon lagt, Gina,* - atsakė senis. Jo veidas ir balsas išliko ramūs. Viena išklaipyta savo ranka jis glostė glotnų, juodą jos plaukų srautą, krentantį iki juosmens. Kol kas Taduzas Lemkė nė nežvilgtelėjo į Bilį.

- *Vi ska stanna.*

Mirksnį mergina susigūžė, ir nepaisant iškilių kūno linijų Biliui ji pasirodė labai jauna. Paskiau jinai vėl pasisuko į Bilį, jos veidas iš naujo įsiplieskė, lyg kas nors būtų šliūkštelėjęs į beužgęstantį laužą benzino.

- *Jūs nesuprantate mūsų šnektos, misteri?* - sušuko jam. - Aš sakau savo senajam tėtušėliui, kad užmušėt mano senąją motušėlę! Aš sakau, kad jūs velnias, kurį reikia užmušti!

Senis uždėjo jai ant peties ranką, bet mergina ištrūko ir puolė prie Bilio, basomis kojomis vos nepataikydama į laužą. Plaukai nudriko jai iš paskos.

- *Gina, verkligen glad!* - kažkas išsigandęs sušuko, bet niekas daugiau nebeprabilo. Rami senio veido išraiška nepakito; jisai stebėjo besiartinančią prie Bilio Džiną, kaip atlaidus tėvas, kurio vaikas neklauso.

Ji spjovė Biliui į veidą - gausybę šiltų baltų seilių, lyg būtų turėjusi jų pilną burną. Šiek tiek seilių Bilis pajuto sau ant lūpų. Jų skonis buvo it ašarų. Mergina pažvelgė į jį savo didžiulėmis tamsiomis akimis, ir nepaisant kas atsitiko, nepaisant kiek savęs neteko, Bilis jautė, kad vis dar jos geidžia. Ir suprato, jog ir mergina tatai žino - jos akių tamsis buvo pritvinkęs paniekos.

- Jeigu šitai padėtų ją sugrąžinti, galite spjaudyti į mane tol, kol paskęsiu jūsų seilėse, - prašneko jis stebėtinai aiškiu ir tvirtu balsu. - Bet aš nesu *dybbuk.* Nei *dybbuk,* nei velnias, nei pabaisa. Tai, ką jūs matote... - Bilis pakėlė rankas ir mirksnį laužo šviesa, prasiskverbus pro švarkelį, padarė jį panašų į didžiulį, bet labai sunykusį

baltą šikšnosparnį. Jis pamažu vėl nuleido prie šonų rankas - ...visa, kas iš manęs likę.

Mirksnį ji atrodė nebeužtikrinta, bemaž išsigandusi. Nors jos seilės vis dar varvėjo jo veidu, panieka iš merginos akių išnyko, ir Bilis buvo alsiai dėkingas jai už tai.

- Džina! - tai Semiuelis Lemkė, žonglierius. Pasirodė greta senio, tebesisagstydamas kelnes. Vilkėjo sportinukais su Briuso Springstino atvaizdu ant krūtinės. - *Enkelt men tillrackligt!*

- Tu išsigimęs žmogžudys, - metė ji Biliui ir nuėjo ten pat, iš kur buvo pasirodžiusi. Brolis mėgino ją apkabinti, bet ji nubloškė jo ranką ir dingo patamsyje. Senis atsisukęs palydėjo ją akimis ir tik tada pagaliau įsmeigė žvilgsnį į Bilį Haleką.

Minutėlę Bilis stebeilijo į pūvančią kiaurymę vidur Lemkės veido, o paskiau jo žvilgsnį pritraukė to žmogaus akys. Amžių akys, juk taip jam atrodė? Jose buvo šiek tiek daugiau negu tai... ir šiek tiek mažiau. Matė jose tuštumą; tuštuma buvo jų esminė tiesa, o ne tas paviršinis išmanumas, atsispindintis jose nelyginant mėnesiena tamsiame vandenyje. Tuštuma tokia gili ir absoliuti, lyg erdvės, plytinčios tarp galaktikų.

Lemkė pakvietė sulenktu pirštu, ir tartum sapne Bilis pamažu nuėjo prie senio su tamsiai pilkais naktiniais marškiniais.

- Ar tu moki romų* kalbą? - paklausė Lemkė, kai Bilis sustojo tiesiai priešais jį. Ištarė žodžius bemaž intymiai, tačiau jie aiškiai nuskambėjo per tylią stovyklą, kur vienintelis garsas buvo sausą medį ryjančios ugnies traškesys.

Bilis papurtė galvą.

- Romų kalba mes vadiname *skummade igenom,* kas reiškia "baltasis žmogus iš miesto", - nusišypsojo senasis čigonas, parodydamas išpuvusius, pageltusius nuo tabako dantis. Tamsi duobė, kur kadaise buvo jo nosis, išsitempė ir persikreipė. - Bet pagal skambe-

---

* Taip save vadina čigonai.

sį reiškia ir *niekingas suskis,* - pagaliau jo akys paleido Bilio žvilgsnį; Lemkė tarytum prarado bet kokį domesį. - O dabar eik, baltasis žmogau iš miesto. Kas tau darbo su mumis, o mums - su tavimi. Jeigu ir buvo darbo, jis jau atliktas. Grįžk atgalios į savo miestą.

Jis ėmė gręžtis šalin.

Mirksnį Bilis vien tik stovėjo išsižiojęs, blankiai suvokdamas, kad senis jį užhipnotizavęs - padarė taip lengvai, kaip fermeris užmigdo viščiuką, pakišdamas šiam galvą po sparnu.

*Ir tai VISKAS?* kažkuri jo dalis staiga suriko. *Tiek važiuota, tiek eita, tiek klausinėta, tiek blogų sapnų, tiek dienų ir naktų, ir tai VISKAS? Taip ir stovėsi čia, nepratardamas nė žodžio? Taip ir leisi jam išvadinti tave niekingu suskiu ir paskiau sugrįžti lovon?*

- Ne, dar ne viskas, - garsiu, šiurkščiu balsu ištarė Bilis.

Kažkas nustebęs su švokštesiu atsiduso. Samiuelis Lemkė, kuris prilaikė senį, padėdamas sugrįžti prie vieno iš turistinių namukų paskuigalio, išsigandęs atsisuko. Taip pat atsisuko ir patsai Lemkė. Jo veidas alsiai pralinksmėjo, bet Biliui pasirodė, kad juo šmėstelėjo, - tik mirksnį, kol ryškiau tvykstelėjo laužo šviesa, - taip pat ir nustebimas.

Netoliese jaunas čigonas, kuris pirmasis pamatė Bilį, vėl siekė sau po liemene, kur buvo pritvirtintas revolveris.

- Ji labai graži, - pasakė Bilis. - Džina.

- Užsičiaupk, baltasis žmogau iš miesto, - užsiplieskė Samiuelis Lemkė. - Nenoriu iš tavo lūpų girdėti savo sesers vardo.

Bilis nekreipė į jį dėmesio, tik nenuleido akių nuo Lemkės.

- Ji jūsų dukraitė? Produkraitė?

Senis tyrinėjo jį, tartum mėgindamas nustatyti, ar dar kas nors galėtų čia būti - koks nors kitas garsas nei vėjo dykvietėje. Paskiau jis vėl ėmė gręžtis šalin.

- Gal palūkėtumėt minutėlę, kol aš užrašysiu savo duktės adresą, - nesiliovė Bilis, pakeldamas balsą. Kalbėjo ne itin garsiai, jam to ir nereikėjo, kad perteiktų įsakmų aštrumą - aštrumą, jo galąstą tieko-

je teismo salių. - Ji ne tokia graži kaip jūsų Džina, bet mes laikome ją labai dailia. Galbūt jos galėtų susirašinėti neteisybės tema. Kaip manote, Lemke? Ar galės jos pasikalbėti apie tai po to, kai aš jau būsiu toks pat miręs kaip ir jūsų duktė? Kas geba galutinai nustatyti, kur neteisybė iš tiesų slypi? Vaikai? Vaikaičiai? Minutėlę, aš užrašysiu adresą. Tai užtruks tik sekundę; užrašysiu antroje pusėje jūsų fotografijos, kurią čia turiu. Jeigu jiedvi nepajėgs išraizgyti šios painiavos, galbūt kurią nors dieną susieis ir ims šaudyti viena į kitą, o paskiau galės tą pat pabandyti ir jų vaikučiai. Kaip manai, seni... gal tai nors kiek prasmingiau nei šitas mėšlas?

Samiuelis uždėjo ranką Lemkei ant peties, bet šisai ją nubloškė ir pamažu sugrįžo prie Bilio. Dabar senio akys buvo pritvinkusios įtūžio ašarų. Gumbuotos jo rankos pamažu susigniaužinėjo ir atsileidinėjo. Visi kiti stebėjo, tylūs ir išsigandę.

- Tu suvažinėjai kelyje mano dukrą, baltasis žmogau, - pratarė jis. - Tu suvažinėjai mano dukrą ir po to turi... esi pakankamai *borjade rulla* ateiti čia ir kalbėti iš savo burnos į mano ausį. Ėgi, aš sužinojau, kas tai padarė ir pasirūpinau tuo. Dažniausiai mes apsisukame ir išvažiuojame iš miesto. Dažniausiai, taip, mes tatai padarome. Bet kartais pasiekiame teisingumą, - senis iškėlė savo išklaipytą plaštaką Biliui prieš akis. Staiga toji susigniaužė į kumštį. Mirksnis, ir iš ten ėmė kapnoti kraujas. Kiti čigonai pratrūko murmėti - ne iš baimės ar nuostabos, bet pritardami. - Romų teisingumo, *skummade igenom.* Kitais dviem aš jau pasirūpinau. Teisėjas, tas prieš dvi naktis iššoko pro langą. Jis... - Taduzas Lemkė spragtelėjo pirštais ir dvelktelėjo į nykščio iškilumą, tartum nupūsdamas pienės pūką.

- Ar tai sugrąžino jums dukterį, misteri Lemke? Ar ji sugrįžo, kai ten, Minesotoje, Keris Rosingtonas trenkėsi į žemę?

Lemkės lūpos persikreipė.

- Man jos nereikia susigrąžinti. Teisingumas nereiškia susigrąžinti mirusiuosius, baltasis žmogau. Teisingumas yra teisingumas.

Tai keliausi iš čia, kol aš dar ko nors tau neįtaisiau? Žinau, kuo tu ir tavo moteris užsiiminėjote. Manai, aš neturiu įžvalgos? Turiu ją. Paklausk bet kurį iš jų. Manoji įžvalga - šimtametė.

Susibūrusieji apie laužą pritariamai suūžė.

- Nesvarbu, kiekos metų jūsų įžvalga, - atrėžė Bilis. Jis pamažu ištiesė rankas ir sugriebė senį už pečių. Iš kažkur atskriejo įsiūčio urzgesys. Samiuelis Lemkė metėsi priekin. Taduzas Lemkė pasuko galvą ir bloškė vieną vienintelį žodį romaniškai. Jaunasis čigonas sustojo dvejodamas ir sutrikęs. Panaši išraiška pasirodė ir daugelyje veidų apie laužą, bet Bilis to nematė, žiūrėjo tik į Lemkę. Lenkėsi prie jo vis artyn ir artyn, kol savo nosimi mažne palietė susiraukšlėjusią korėtą bjaurastį - visa, kas buvo likę iš Lemkės nosies. - Užsikruškit su savuoju teisingumu. Tiek teišmanot apie teisingumą, kiek aš - apie reaktyvinius variklius. Pašalinkite tai nuo manęs.

Lemkės akys spitrijo į Bilį - tąja baisia tuštuma, slypinčia tuoj pat už intelekto.

- Paleisk mane arba bus dar blogiau, - ramiai tarė jis. - Tiek blogiau, jog tau atrodys, kad anąsyk tave palaiminau.

Bilio veidą staiga perrėžė šypsena - kaulėta šypsena, panaši į apverstą pusmėnulį.

- Pirmyn, - paragino jis. - Pabandykit. Bet, žinote, nemanau, kad jūs galite.

Senis be žado žvelgė į jį.

- Kadangi aš pats padėjau sau tą padaryti, - tęsė Bilis. - Dėl šito, tai jie buvo teisūs - juk tai partnerystė, ar ne? Užkeiktojo ir užkeikiančiojo. Mes visi dalyvavome tame kartu su jumis. Hoplis, Rosingtonas ir aš. Bet aš iš to pasitraukiu, seni. Žmona mane nusmaukinėjo manajame dideliame prabangiame automobilyje, tiesa, o tavo duktė išlindo iš tarp dviejų stovinčių kvartalo vidury automobilių lyg kokia paprasčiausia žioplė, ir tai taip pat tiesa. Jeigu būtų ėjusi per gatvę prie kampo, dabar būtų gyva. Kaltos abi pusės, bet ji mirus, o aš niekad nebesugrįšiu prie savo pirmykščio gyvenimo.

Šitai atsveria galbūt ne pačią geriausią pusiausvyrą pasaulio istorijoje, bet atsveria. Las Vege turi pasakymą - jie tai vadina "kvit". Liekam kvit, seni. Tuo ir baikime.

Kai Bilis pradėjo šypsotis, Lemkės akyse buvo pasirodžius keista, bemaž nežemiška baimė, bet dabar ją pakeitė pyktis - šaltas, nenumaldomas.

- Aš *niekad* neatšauksiu savo žodžio, baltasis žmogau iš miesto, - prašneko Taduzas Lemkė. - Mirsiu su juo savo lūpose.

Bilis pamažu prisilenkė prie Lemkės veido, jų kaktos susilietė, jis užuodė senio kvapą - atsiduodantį voratinkliais, tabaku ir šiek tiek šlapimu.

- Tuomet padaryk, kad būtų dar blogiau. Padaryk taip... kaip tu pasakei? Lyg aną sykį būtumei mane palaiminęs.

Lemkė dar kiek stebeilijo į jį, ir Bilis jautė, kad dabar Lemkė yra pagautas. Galiausiai šis staigiai grįžtelėjo į Samiuelį.

- *Enkelt av lakan och kanske alskade! Just det!*

Samiuelis Lemkė ir jaunasis čigonas su pistoletu po liemene atplėšė Bilį nuo Taduzo Lemkės. Įdubusi senio krūtinė greitai kilojosi, reti jo plaukai buvo išdrikę.

*Yra nepripratęs, kad jį liestų - nepripratęs, kad su juo piktai kalbėtų.*

- Mes kvit, - šūktelėjo Bilis, kai čigonai tempė jį šalin. - Girdi mane?

Lemkės veidas persikreipė. Staiga jis šlykščiai paseno trim šimtais metų, kaip kokio baisaus sugrįžėlio iš kapo.

- Visai ne kvit! - riktelėjo jis Biliui, grūmodamas kumščiu. - *Visai ne kvit, niekados! Tu mirsi liesas, žmogau iš miesto! Mirsi štai toks!* - jisai sudėjo draugėn kumščius, ir Bilis savo šonuose pajuto aštrų, duriantį skausmą, tartum būtų atsidūręs tarp tų kumščių. Mirksnį jis nepajėgė atgauti kvapo, atrodė lyg būtų sugniaužti viduriai. - *Tu mirsi liesas!*

- Mes kvit, - pakartojo Bilis, iš paskutiniųjų stengdamasis nešnopuoti.

- *Visai ne kvit!* - suspigo senis. Iš įsiūčio dėl šios besitęsiančios prieštaros raudonis plonais siūleliais išmargino jam skruostus. - Pašalinkit jį iš čia!

Čigonai šoko vilkti Bilį kiton pusėn rato. Taduzas Lemkė stovėjo ir stebėjo, įsisprendęs rankomis į klubus, šaltu it akmeninė kaukė veidu.

- Pirmiau nei jie mane nutemps, seni, žinok, ir mano paties užkeikimas kris ant tavo šeimos, - šūktelėjo Bilis, ir nepaisant buko skausmo šonuose jo balsas buvo tvirtas, ramus, bemaž linksmas. - Baltojo žmogaus iš miesto užkeikimas.

Regis, Lemkės akys kiek išsiplėtė. Akies kampučiu Bilis pastebėjo, kaip senė su prekybiniais lipdukais savo antklodės skreite vėl jo linkui kyštelėjo ženklą nuo piktos akies.

Dvejetas jaunuolių mirksnį liovėsi jį tempę; Samiuelis Lemkė trumpai, baugščiai susijuokė - matyt, nuo tos minties, kad baltasis, pasiturintis viduriniosios klasės teisininkas iš Fervjū, Konektikuto valstijos, užkeikia žmogų, kuris galbūt yra seniausias čigonas Amerikoje. Prieš du mėnesius ir Bilis pats būtų juokęsis.

Tačiau Taduzas Lemkė nesijuokė.

- Manai, kad tokie žmonės kaip aš neturi galios užkeikti? - paklausė Bilis. Jis pakėlė rankas - liesas, sunykusias rankas - sau abipus veido ir pamažu išskėtė pirštus, kaip varjetė-šou vedantysis, prašantis publiką užbaigti aplodismentus. - Mes turime galią. Mums gerai sekasi užkeikinėti, jeigu tik to imamės, seni. Neversk manęs pradėti, - už senio kažkas sujudėjo - pasimatė balti naktinukai ir juodi plaukai.

- Džina! - sušuko Samiuelis Lemkė.

Bilis išvydo ją žingtelint priekin į šviesos ratą. Išvydo pakeliant laidyklę, atitraukiant ir atleidžiant gumelę vis tuo pačiu sklandžiu judesiu, nelyginant dailininko, brėžiančio liniją tuščiame popieriaus lape. Plieninis šratukas nuskriejo skersai rato, ir Biliui pasirodė, kad drykstelėjo vaiskus, spindintis dryžis, tačiau veikiausiai jo tik taip

įsivaizduota. Kairę plaštaką smilktelėjo karštas, aštrus dūris. Bilis išgirdo, kaip jos iššautasis guolio šratukas dzvangtelėjo į plieninį furgono šoną. Ir tą pačią akimirką jisai sumojo, jog mato merginos perkreiptą, įtūžusį veidą ne pro savo išskėstus pirštus, o pro plaštaką, kurioje žiojėjo dailiai apvali skylutė.

*Peršovė mane laidykle,* nuvėrė jį mintis. *Dieve šventas, tikrai!* Kraujas, laužo šviesoje juodas it derva, nusruveno jo delnu ir permerkė sportinio švarkelio rankovę.

- *Enkelt!* - suspigo ji. - Nešdinkis iš čia, *eyelak!* Nešdinkis, išsigimęs *žmogžudy!*

Ji numetė laidyklę. Ta nukrito laužo pakrašty, panaši į paukščio krūtinėlę su guminiu timpos lizdeliu, didumo sulig pritvirtintu už raištelių akies tvarsčiu. Mergina pabėgo klykdama.

Niekas nepasijudino. Besibūriuojantys apie laužą, dvejetas jaunų čigonų, senis ir patsai Bilis - visi jie stovėjo sustingę it paveiksle. Trinktelėjo durys, ir merginos klyksmai prislopo. O rankos vis dar neskaudėjo.

Staiga, net nesuvokdamas, ką rengias daryti, Bilis ištiesė savo kraujuojančią ranką į Lemkę. Senis atšlijo ir atkišo į Bilį ženklą nuo piktos akies. Bilis sugniaužė delną, kaip šitai buvo padaręs Lemkė; kraujas varvėjo jam iš kumščio, kaip varvėjo ir Lemkei.

- Baltojo žmogaus užkeikimas krito ant jūsų, misteri Lemke. Apie tokį nerašoma knygose, bet sakau jums - tai tiesa. Ir *jūs* tikite *tuo.*

Senis pratrūko romiškų šauksmų srautu. Bilis pasijuto taip staiga trūktelėtas atgal, jog jam net trakštelėjo sprandas. Jo kojos pakilo nuo žemės.

*Jie įmes mane laužan. Dievuliau, ruošias mane iškepti jame...*

Tačiau to neatsitiko - jį nunešė atgal tuo pat keliu, kuriuo atėjo, per ratą (čigonai kritinėjo nuo kėdžių, repečkodami šalin nuo jo), tarp dviejų pikapų su turistiniais antstatais. Iš vieno Bilį pasiekė televizoriaus traškesys pramaišiui su juoko įrašais.

Vaikinas su liemene kažką suniurnėjo, Bilis pasijuto įsupamas it maišas grūdų (labai mažo svorio maišas grūdų), ir kitą mirksnį jisai jau skriejo oru. Dunktelėdamas nukrito į žolę už sustatytų transporto priemonių. Suskaudo gerokai labiau nei nuo skylės plaštakoje; jame nebebuvo minkštų vietų, ir kaulai subraškėjo kūne nelyginant basliai seno sunkvežimio bortuose. Jis pabandė atsistoti ir iš pradžių neįstengė.

Priėjo Samiuelis Lemkė. Gražus vaikino veidas buvo lygus, be jokios išraiškos. Siekęs savo džinsų kišenėn, kažką išsitraukė - Biliui iš pradžių pasirodė, jog lazdą, ir atpažino, kas tai per daiktas tik tada, kai Lemkė atlenkė geležtę.

Bilis iškėlė aukštyn savo kraujuojančią plaštaką, ir Lemkė delsė. Šio veide pasirodė išraiška, Biliui pažįstama iš veidrodžio savo paties vonios kambaryje. Tai buvo baimė.

Samiuelio bendras kažką sumurmėjo.

Lemkė kiek dvejojo, žvelgdamas žemyn į Bilį, paskiau vėl sulenkė geležtę į tamsias peilio kriaunas. Nusispjovė Bilio pusėn, ir abu čigonai nuėjo.

Bilis dar kiek pagulėjo žolėje, bandydamas atgaminti viską savo mintyse, perprasti esmę... tačiau tai buvo teisininko taktika, kuri čia patamsiuos negalėjo padėti. Jo ranka buvo bepradedanti labai garsiai duoti žinią apie tai, kas jai nutiko, ir Bilis pagalvojo, kad netrukus skaudės dar labiau. Žinoma, jeigu jie nepersigalvos ir nesugrįš atgal. Tuomet labai greit užbaigtų visą skausmą - iškart ir amžinai.

Tos mintys privertė Bilį pasijaudinti. Prisitraukė kelius prie to, kas dar buvo likę iš pilvo, paskiau mirksnį stabtelėjo, prispaudęs kairį skruostą prie ištryptos žolės ir iškėlęs oran užpakalį, laukdamas, kol atslūgs silpnumo ir šleikštulio banga. Pagaliau, jai praėjus, Bilis pajėgė atsistoti ir ėmė ropštis kalvos viršun prie savo automobilio. Pakeliui darsyk parkrito ant žemės ir pamanė, kad jau nebeįstengs atsistoti. Kažkokiu būdu, daugiausia padedamas minčių apie Lindą, ramiai, nekaltai miegančią savo lovoje, jis vargais negalais

sugebėjo tą padaryti. Ranką jam tvinkčiojo - tartum kokia nors tamsiai raudona infekcija būtų įsimetus jon ir kiltų dilbiu aukštyn alkūnės linkui.

Praėjo begalė laiko, kol jis pasiekė išsinuomotąjį "Fordą" ir ėmė grabinėtis raktų. Buvo juos įsidėjęs kairėn kišenėn, tad, kad juos išsiimtų, turėjo per savo šakumą siekti dešine ranka.

Užvedė automobilį ir mirksnį delsė, padėjęs sau ant kairės šlaunies sužeistą ranką delnu viršun tartum pašautą paukštį. Pažvelgė žemyn į ratu sustatytus furgonus ir turistines priekabas, blyksintį laužą. Galvon atėjo kažkokios senos dainelės prisiminimas: *Prie laužo čigoniški ritmai skambėjo nakčia / Ten šoko gražuolė, kuri pakerėjo mane...*

Pamažu pakėlė sau prie veido kairę ranką. Vaiduokliška šviesa nuo automobilio prietaisų panelio išsiliejo pro apvalią tamsią kiaurymę jo delne.

Ji pakerėjo mane, tikrai, pagalvojo Bilis, ir įstūmė pirmą pavarą. Mažne su liguistu bešališkumu svarstė, ar sugebės parsigauti į "Prancūzų įlankos motelį".

Kažkokiu būdu sugebėjo.

## Dvidešimtas skyrius

## 118

- Viljamai, kas negerai?

Džinelio balsas, kuris anksčiau būdavo nuo mieguistumo prislopintas, dabar nuskambėjo aštriai, persmelktas rūpesčio. Bilis susirado savo adresų knygelėje Džinelio namų telefono numerį, kuris buvo tuoj po "Trijų brolių" numerio. Surinko jį per daug nieko nesitikėdamas - tikriausiai per tuos praėjusius metus numeris galėjo būti pasikeitęs.

Kairė jo ranka, aprišta nosine, gulėjo ant kelių. Buvo pavirtus nelyginant į radijo stotį ir dabar siuntė penkiasdešimties tūkstančių vatų galingumo skausmo signalus. Mažiausias judesys, ir tie signalai pašėlusiu greičiu šaudavo aukštyn ranka. Kaktą išmušė prakaito lašai. Galvon vis ateidavo nukryžiavimo vaizdiniai.

- Atleisk, kad skambinu tau į namus, Ričardai, - tarė jis. - Ir dargi taip vėlai.

- Po galais, liaukis. Kas negerai?

- Na, artimiausia problema ta, kad man buvo peršauta ranka su... - Bilis šiek tiek pakeitė padėtį. Ranka užsiplieskė, ir jis iš skausmo prašiepė lūpas. - ...guolio šratuku.

Kitame linijos gale - tyla.

- Suprantu, kaip tatai skamba, tačiau čia tiesa. Toji moteris šovė laidykle.

- Jėzau! Kas ten... - moteriškas balsas kažkur iš toliau, Džinelis kažką trumpai pasakė jai itališkai, paskiau vėl prašneko į ragelį:

- Tu nejuokauji, Viljamai? Kažkokia kekšė pramušė tau ranką guolio šratuku, paleistu iš laidyklės?

- Aš žmonėms neskambinsiu... - Bilis pasižiūrėjo į laikrodį, ir aukštyn ranka plykstelėjo skausmas. - ...trečią valandą paryčiui, kad pasakočiau juokus. Sėdžiu čia jau tris valandas, bandydamas sulaukti kultūringesnio laiko. Bet skausmas... - jis kiek susijuokė - įskaudintu, bejėgišku, baugščiu garsu. - Skauda labai stipriai.

- Ar tai turi ką nors bendra su tavo ankstesniu skambučiu?

- Taip.

- Čigonai?

- Taip, Ričardai.

- Tikrai? Ką gi, pažadu tau vieną dalyką. Jie daugiau prie tavęs nesiknis.

- Ričardai, aš negaliu dėl šito kreiptis į daktarą, o man... man iš tiesų labai skauda. - *Bilis Halekas - santūrumo didmeistris,* pagalvo-

jo jis. - Gali ką nors man atsiųsti? Gal per "Federal Express"*? Ką nors nuskausminančio?

- Kur tu esi?

Bilis sudvejojo tik mirksnį, paskiau krestelėjo galvą. Visi, kuriais pasitikėjo, laikė, jog jis išprotėjęs; pagalvojo, kad labai tikėtina, jog jo žmona ir bosas atliko ar netrukus atliks formalumus, Konektukuto valstijoje būtinus priverstiniam uždarymui į beprotnamį. Dabar jis turėjo labai paprastą ir nuostabiai ironišką pasirinkimą: arba pasitikėti šituo narkotikais prekiaujančiu gangsteriu, su kuriuo nesimatė beveik šešerius metus, ar visiškai pasiduoti.

Užsimerkęs jis pasakė:

- Bar Harbore, Meino valstijoje. "Prancūzų įlankos motelyje". Trisdešimt septintas numeris.

- Sekundėlę, - Džinelio balsas vėl nutolo nuo telefono. Bilis išgirdo jo prislopintą itališką vogronę. Vis tebebuvo užsimerkęs. Galiausiai Džinelis vėl atsiliepė kitame linijos gale. - Mano žmona kai kam dabar skambina. Šiuo metu tu išbudinai kai kuriuos vaikinus Norvolke, *paisan*. Tikiuosi, būsi patenkintas.

- Tu džentelmenas, Ričardai, - pratarė Bilis. Žodžiai išsiveržė iš gerklės prikimę, suvelti, ir jis turėjo atsikrenkšti. Jautėsi labai sušalęs. Lūpos buvo perdžiūvusios, pabandė jas apsilaižyti, bet ir liežuvis buvo perdžiūvęs.

- Stenkis visai nejudėti, drauguži, - patarė Džinelis. Jo balse vėl suskambo rūpestis. - Girdi? Visai nejudėk. Susisupk į antklodę, jeigu nori, tačiau ne daugiau. Esi peršautas. Tau šokas.

- Šūdniekiai, - atsakė Bilis ir vėl susijuokė. - Man jau kokius du mėnesius šokas.

- Apie ką tu kalbi?

- Tiek to.

- Tvarka. Bet mes turime pasikalbėti, Viljamai.

- Taip.

---

* Federalinė skubių siuntų pristatytmo tarnyba.

- Aš... Palūkėk sekundėlę, - tyli itališka šneka kažkur tolėliau. Bilis vėl užsimerkė ir klausėsi skausmo signalų iš rankos. Po minutėlės Džinelis sugrįžo prie telefono. - Pas tave atvažiuos žmogus su nuskausminamaisiais. Jis...

- O, ei, Ričardai, juk tai ne...

- Neaiškink man, ką turiu daryti, Viljamai, tiktai klausykis. Jo pavardė Fenderis. Tas vyriokas ne daktaras, bent jau nebe, bet jis tave apžiūrės ir nuspręs, ar tau reikia antibiotikų, taip pat ir narkotikų. Jis prisistatys pas tave iki išauštant.

- Ričardai, nė nežinau, kaip tau dėkoti, - pralemeno Bilis. Ašaros bėgo jam skruostais; mašinaliai nusišluostė jas dešine ranka.

- Suprantu, - atsakė Džinelis. - Juk tu ne italėkas. Atsimink, Viljamai: jokių judesių.

✧

Fenderis atvyko netrukus prieš šešias. Neaukštas žmogus su per anksti pražilusiais plaukais, nešinas kaimo daktaro lagaminėliu. Jis ilgai, be žodžių nužiūrinėjo Bilio prakaulų, išsekusį kūną, o paskiau nurišo nuo jo kairės rankos nosinaitę. Bilis turėjo prisidengti kita ranka burną, kad nuslopintų riksmą.

- Prašom pakelti, - pasakė Fenderis, ir Bilis įvykdė, ko paprašytas. Ranka buvo bjauriai sutinusi, oda įtempta ir blizganti. Mirksnį jis ir Fenderis žvelgė vienas į kitą pro kiaurymę delne, supamą patamsėjusio kraujo. Fenderis išsiėmė iš lagaminėlio hodoskopą ir pašvietė juo pro žaizdą. Paskiau išjungė jį.

- Švari ir daili, - pasakė. - Jeigu čia praėjo guolio šratukas, tai tuomet kur kas mažesnis infekcijos pavojus, negu jeigu būtų praėjus švininė kulka, - jisai nutilo ir susimąstė. - Žinoma, jeigu tik mergina prieš iššaudama kuo nors jo nesutepė.

- Kas per guodžianti mintis, - sušvogždė Bilis.

- Man mokama ne už tai, kad žmones guosčiau, - šaltai atrėmė Fenderis, - ypač kai esu išraunamas iš lovos pusę keturių ir turiu pa-

sikeisti pižamą į drabužius lengvame lėktuvėlyje, besikratančiame vienuolikos tūkstančių pėdų aukštyje. Sakote, tai buvo plieninis guolis?

- Taip.

- Tuomet jums veikiausiai niekas negresia. Neįmanoma labai gerai išmirkyti plieninio guolio šratuko nuoduose, kaip hivarų indėnai išmirko savo medinių strėlių smaigalius *kuraréje,* ir nepanašu, kad toji moteris būtų galėjusi sutepti kuo nors kitu, jeigu visa įvyko, kaip jūs sakote, netikėtai. Žaizda turėtų sugyti gerai, be jokių komplikacijų, - jis išėmė iš lagaminėlio dezinfekuojantį skystį, marliukę ir elastinį bintą. - Aš išvalysiu žaizdą, o paskiau subintuosiu. Kai valysiu, velniškai skaudės, bet patikėkite, vėliau skaudėtų kur kas labiau, jeigu palikčiau ją atvirą.

Jis darsyk nuvėrė Bilį akimis - ne tiek užjaučiančiu daktaro žvilgsniu, pagalvojo Bilis, kiek vertinančiu abortininko dėbsniu.

- Ši ranka bus mažiausia iš jūsų problemų, jeigu vėl nepradėsite valgyti.

Bilis nieko neatsakė.

Fenderis dar kiek į jį pažiūrėjo, paskiau ėmėsi valyti žaizdą. Šiaip ar taip, dabar kalbėtis Biliui būtų buvę neįmanoma; skausmą siunčiančioji stotis rankoje vienu ypu peršoko nuo penkiasdešimties tūkstančių iki dviejų šimtų penkiasdešimies tūkstančių vatų galingumo. Jis užsimerkė, sukando dantis ir laukė, kol šitai baigsis.

✧

Pagaliau *baigėsi.* Bilis sėdėjo pasidėjęs tvinkčiojančią subintuotą ranką ant kelių ir stebėjo, kaip Fenderis vėl rausiasi po savo lagaminėlį.

- Atmetus į šalį visus kitus samprotavimus, jūsų išsekimas kelia problemų, susijusių su nuskausminimu. Bijau, patirsite daugiau nepatogumų nei tuo atveju, jeigu jūsų svoris būtų normalus. Negaliu jums duoti darvono ar darvoceto, nes šitie gali sukelti jums komą ar

širdies aritmiją. *Kiek gi* jūs sveriate, misteri Halekai? Šimtą dvidešimt penkis?

- Apie tiek, - sumurmėjo Bilis. Vonios kambaryje buvo svarstyklės, ir prieš važiuodamas čigonų stovyklon jis atsistojo ant jų; matyt, tai buvo savotiškas būdas save padrąsinti. Rodyklėlė sustojo ties 118. Visa ta bėgionė po karšta vasaros saule gerokai paspartino dalykus.

Fenderis linktelėjo su nežymia antipatijos mina.

- Duosiu jums ganėtinai stipraus empirino. Išgerkite tik vieną tabletę. Jeigu po pusvalandžio neužsnūsite ir jeigu ranką vis dar labai labai skaudės, išgerkite dar pusę tabletės. Ir šitaip elkitės artimiausias tris ar keturias dienas, - jis palingavo galvą. - Skridau šešis šimtus mylių, kad žmogui duočiau buteliuką empirino. Negaliu tuo patikėti. Gyvenimas kartais krečia itin piktus pokštus. Bet atsižvelgiant į jūsų svorį, netgi empirinas yra pavojingas. Turėčiau paskirti kūdikių aspiriną.

Fenderis išėmė iš lagaminėlio dar vieną buteliuką, šįsyk be etiketės.

- Aureomicinas, - paaiškino. - Gerkite po vieną tabletę kas šešias valandas. Bet - gerai įsidėmėkite, misteri Halekai - jeigu imsite viduriuoti, *iškart nutraukite antibiotikus*. Tokios būklės, kokios dabar esate, viduriavimas kur kas greičiau jus pribaigs nei infekcija iš žaizdos.

Jis užtrenkė lagaminėlį ir atsistojo.

- Dar vienas - paskutinis - patarimas, kuris neturi nieko bendra su jūsų nuotykiais Meino laukuose. Kuo greičiau nusipirkite kalio tablečių ir pradėkite gerti po dvi per dieną - vieną iš ryto atsikėlęs, kitą - prieš miegą. Gausite jas vaistinėje, vitaminų skyriuje.

- Kodėl?

- Jeigu ir toliau mesite svorį, netrukus jums ims užeidinėti širdies aritmijos priepuoliai po darvono ar kokio nors kito vaisto. Tokia aritmija ištinka organizme labai sumažėjus kalio kiekiui. Galimas

dalykas, nuo to žuvo Karena Karpenter*. Geros dienos, misteri Halekai.

Fenderis atidarė duris ir išėjo į pirmąją aušros brėkšmą. Mirksnį pastovėjo žvelgdamas ton pusėn, iš kur sklido vandenyno ošimas, labai aiškiai girdimas rytmečio ramumoje.

- Jums iš tiesų derėtų nutraukti bet kokį bado streiką, kad ir dėl ko jis būtų paskelbtas, misteri Halekai, - pasakė neatsigręždamas. - Daugeliu atveju pasaulis - ne kas kita kaip tik mėšlo krūva. Bet jis gali būti labai gražus.

Jis nuėjo prie mėlyno "Ševrolė", dirbančio laisva eiga šalimais pastato ir įsėdo ant užpakalinės sėdynės. Automobilis nuvažiavo.

- Aš stengiuos nutraukti, - pratarė Bilis pavymui išnykstančiam automobiliui. - Iš tiesų stengiuos.

Užvėrė duris ir sugrįžo prie stalelio šalimais fotelio, kuriame anksčiau sėdėjo. Pažvelgė į vaistų buteliukus ir paklausė save, kaip juos atidarys viena ranka.

## Dvidešimt pirmas skyrius

## DŽINELIS

Bilis užsisakė į numerį gausų pusrytį. Dar niekada gyvenime nesijautė toksai nealkanas, bet suvalgė viską. Baigęs priešpiečius, jisai surizikavo išgerti tris Fenderio empirino tabletes, samprotaudamas, kad jas užmeta viršum kalakuto šlaunelės sumuštinio, prancūziškai skrudintų bulvių ir riekės obuolinio pyrago, kurio skonis gerokai panėšėjo į suplėkusio asfalto.

---

* Karen Carpenter - 8-ojo dešimtmečio pradžios popmuzikos dainininkė, turėjusi rimtų emocinių problemų ir mirusi 32 metų amžiaus nuo nervinės anoreksijos.

Tabletės trinktelėjo nelyginant kuolu. Juto, kad skausmo siųstuvas rankoje staiga sumažino galingumą iki menkų penkių tūkstančių vatų, o paskiau Bilis šuoliavo iš vieno karštligiško sapno į kitą. Viename iš jų šoko Džina, nuoga, neskaitant auksinių lankų ausyse. Po to jis šliaužė ilgu, tamsiu drenažo vamzdžiu linkui dienos šviesos apskritimo, kuris visąlaik siutinančiai bolavo per vis tą patį atstumą. Kažkas sekė jam iš paskos, Bilį kankino baisus jausmas, jog tai žiurkė. Labai *didelė* žiurkė. O paskiau jis išsigavo iš vamzdžio. Tačiau jeigu tikėjosi, jog šitai reikš išsivadavimą, tai apsiriko - vėl atsidūrė tame badaujančiame Fervjū. Visur kėpsojo krūvos lavonų. Jardas Stivensas gulėjo išsipleikęs vidury viešojo miesto parko su nuosavomis kirpėjiškomis žirklėmis, suvarytomis giliai į tai, kas buvo likę iš jo gerklės. Bilio duktė sėdėjo atsirėmus į gatvės žibinto stulpą - ne kas daugiau, nei krūvelė sujungtų pagaliukų, dengiamų josios purpurinės ir baltos rungtynių striksės aprangos. Negalėjai pasakyti, ar ji iš tiesų buvo mirus kaip ir kiti, o gal tik ištikta komos. Atplasnojęs maitvanagis nusileido jai ant peties. Jo nagai susirietė, galva, smigtelėjus priekin, savo puvėsišku snapu išplėšė didžiulį jos plaukų kuokštą. Kruvino skalpo skuteliai tebesilaikė prie plaukų galų, kaip žemės grumstai tebesilaiko prie šiurkščiai iš dirvos išrauto augalo šaknų. Ir Linda *nebuvo* mirus; Bilis girdėjo jos aimaną, regėjo silpnai sujudant ant kelių josios rankas. *Ne!* suriko jis šitame sapne. Staiga susivokė rankoj laikąs čigonaitės laidyklę. Ta buvo užtaisyta ne guolio šratuku, bet stikliniu prespapjė, kuris stovėdavo ant stalo jų Fervjū namo prieškambaryje. Prespapjė turėjo viduje - nelyginant kokį defektą - kažką panašų į melsvai juodą debesėlį. Vaikystėje Linda būdavo juo sužavėta. Bilis iššovė prespapjė į paukštį. Nepataikė, ir staiga paukštis pavirto Taduzu Lemke.

Iš kažkur pasigirdo stiprūs dunksniai - Bilis pagalvojo, ar tai ne jo širdis pereina į fatališką aritmijos priepuolį. *Aš niekad neatšauksiu savo žodžio, baltasis žmogau iš miesto,* pasakė Lemkė, ir staiga Bilis atsidūrė kažkur kitur, o dunksniai vis nesiliovė.

Jisai suglumęs apsidairė po motelio numerį, iš pradžių pagalvodamas, jog tai tik dar viena jo sapno vyksmo vieta.

- Viljamai! - kažkas šaukė iš anapus durų. - Ar tu viduje? Atidaryk, arba aš išlaušiu duris! Viljamai! Viljamai!

*Gerai!* pabandė jis pasakyti, bet joks garsas iš burnos neišėjo. Lūpos buvo išdžiūvusios ir tvirtai sulipusios. Vis dėlto jį užliejo nepaprasto palengvėjimo jausmas. Tai Džinelis.

- Viljamai? Vil... O, šūdas! - pastarasis žodis buvo ištartas tyliau, lyg pačiam sau, ir palydėtas bumpsnio - tai Džinelis trenkė pečiu į duris.

Bilis atsikėlė. Mirksnį visi daiktai prieš akis ėmė suktis, tai priartėdami, tai nutoldami. Pagaliau jam pasisekė praverti burną, lūpos prasiskyrė su tyliu traškesiu, kurį jis veikiau pajuto nei išgirdo.

- Viskas gerai, - šiaip taip išstenėjo jis. - Viskas gerai, Ričardai. Aš čia. Dabar jau atsibudau.

Nuėjęs per kambarį, Bilis atidarė duris.

- Dievuliau, Viljamai, maniau, kad tu...

Džinelis nutilo ir įsistebeilijo į jį, rudos jo akys vis plėtės ir plėtės, kol galop Bilis pagalvojo: *Tuojau jis pabėgs. Negalima taip žiūrėti į žmogų ar daiktą, o paskiau neparodyt padų, vos tik praeis pirmasis sukrėtimas nuo pamatyto vaizdo.*

Džinelis pabučiavo savo dešinį nykštį, persižegnojo ir tarė:

- Ar įsileisi mane, Viljamai?

✧

Džinelis atsivežė kur kas geresnį vaistą nei Fenderis - “Chivas”. Išsitraukė butelį iš savo veršenos portfelio ir įpylė abiems po gerą kaušą. Susidaužė su Biliu plastikiniais motelio bokaliukais.

- Už geresnes dienas negu šios, - tarė jis. - Kaip tatai skamba?

- Puikiai, - atsakė Bilis ir vienu gurkšniu išlenkė viskį. Paskiau, kai skrandyje plykstelėjusi ugnis prigeso, jis atsiprašė ir nuėjo į vonios kambarį. Jam nereikėjo tualeto, tačiau nesinorėjo, kad Džinelis pamatytų jį verkiantį.

✧

- Ką jis tau padarė? - paklausė Džinelis. - Užnuodijo tavo maistą?

Bilis prajuko. Per ilgą laiką tai buvo pirmas smagus juokas. Jis vėl sėdėjo fotelyje ir juokėsi tiek, jog skruostais ėmė riedėti ašaros.

- Myliu tave, Ričardai, - prašneko jis, kai juokas aprimo, pereidamas į kukenimą ir užsibaigdamas keliais šaižiais kvyksniais. - Visi kiti, tarp jų ir mano žmona, įsitikinę, jog aš išprotėjau. Paskutinį kartą, kai mateisi su manimi, turėjau keturiasdešimt svarų antsvorio, o dabar aš atrodau, lyg repetuočiau kaliausės vaidmenį atnaujintam pastatymui "Ozo šalies burtininkas", ir pirmas ištrūkęs tau iš burnos klausimas - "Užnuodijo tavo maistą?"

Džinelis nuleido negirdom su tuo pačiu nekantrumu tiek Bilio mažne isterišką juoką, tiek komplimentą. Bilis pagalvojo: *Aikas ar Maikas, visų galvose vis tas pat laikos. Lemkės ir Džinelio - taip pat. Kai prieina prie keršto ir kontrkeršto, jie praranda bet kokį humoro jausmą.*

- Na tai kaip? Užnuodijo?

- Turbūt. Tam tikra prasme.

- Kiek tu netekai svorio?

Bilio akys nuklydo skersai kambario į veidrodį per visą sieną. Jis prisiminė skaitęs, - regis, Džono D. Makdonaldo romane, - kad kiekvieno modernaus Amerikos motelio numeris atrodo pilnas veidrodžių, nors daugeliu tų numerių naudojasi antsvorį turintys verslininkai, kuriems nė kiek neįdomu žiūrėti į save nusirengus. Jo paties būklė buvo visiška priešingybė antsvoriui, tačiau Bilis galėjo suprasti tą nusiteikimą prieš veidrodžius. Spėjo, kad tai jo veidas - ne, ne vien veidas, visa galva - įvarė tokį išgąstį Ričardui. Kaukolės dydis buvo išlikęs toks pat, ir todėl dabar jo kramė laikėsi ant nykstančio kūno nelyginant bjauriai per didelė milžiniškos saulėgražos galva.

*Aš niekad nepašalinsiu to nuo tavęs, baltasis žmogau iš miesto,* išgirdo Lemkę tariant.

- Kiek netekai svorio, Viljamai? - pakartojo Džinelis ramiu, netgi švelniu balsu, tačiau jo akyse šokčiojo keisti, šviesūs žiburiukai. Bilis niekad nebuvo matęs taip žibant žmogaus akių, ir jam tapo šiek tiek nejauku.

- Kai šitai prasidėjo, - kai aš išėjau iš teismo rūmų ir senis mane palietė, - svėriau du šimtus penkiasdešimt svarų. Šįryt, prieš pat priešpiečius pasisvėriau - šimtas šešiolika. Tai sudarys kiek?.. šimtu trisdešimt keturiais svarais mažiau?

- Jėzau Marija ir dailide Juozapai iš Bruklino Aukštumų! - sukuždėjo Džinelis ir vėl persižegnojo. - Jis tave palietė?

Šit jis išeis - *šioje vietoje jie* visi *išeina,* pagalvojo Bilis ir vieną desperatišką sekundę panoro paprasčiausiai pameluoti, išgalvoti kokią nors beprotišką istoriją apie nuoseklų maisto nuodijimą. Bet jeigu ir kada nors buvo laiko pameluoti, dabar jo nebeliko. Ir jeigu Džinelis išeitų, Bilis išeitų drauge su juo - bent iki Džinelio automobilio. Atidarytų jam dureles, ir labai padėkotų, kad atvažiavo. Padarytų tai, nes Džinelis jo išklausė, kai Bilis paskambino vidur nakties, ir atsiuntė gana savotišką daktaro atmainą, o paskiau atvažiavo ir pats. Bet daugiausia atliktų šias mandagybes todėl, kad Džinelio akys šitaip išsiplėtė, kai Bilis atidarė duris, ir vis dėlto jis nepabėgo.

*Tad papasakok jam teisybę. Nors jis tvirtina, kad vieninteliai dalykai, kuriais tiki - tai ginklai ir pinigai, ir veikiausiai tas tiesa, bet papasakok jam teisybę, nes tai vienintelis būdas, kuriuo tu gali atsimokėti tokiam vyriokui kaip jis.*

*Jis tave palietė?* paklausė Džinelis, ir nors tai buvo vos prieš sekundę, išsigandusiam, sutrikdytam Bilio protui atrodė, kad praėjo kur kas daugiau laiko. Taigi pasakė tai, kas jam buvo sunkiausia pasakyti:

- Jis mane ne tik palietė, Ričardai, bet ir užkeikė.

Laukė, kad tie gana beprotiški Džinelio akių žiburiukai užges. Laukė, kad Džinelis pasižiūrės į laikrodį, pašoks ant kojų ir nustvers portfelį. *Kaip greitai bėga laikas, tiesa? Norėčiau pasilikti ir pa-*

*sišnekėti su tavimi apie užkeikimo reikalą, Viljamai, tačiau tenai, "Broliuose", manęs laukia garuojanti lėkštė veršienos kepsnio ir...*

Žiburiukai neužgeso, ir Džinelis neatsistojo. Tik užsikėlė koją ant kojos, palygino kelnių kantą, išsitraukė pakelį "Camel" ir užsirūkė.

- Papasakok man viską, - paprašė.

✧

Bilis Halekas papasakojo Džineliui viską. Kai baigė, peleninėje stirksojo keturios nuorūkos. Džinelis žvelgė į Bilį neatplėšdamas akių, tarsi užhipnotizuotas. Stojo ilga tyla, kuri buvo nejauki, tad Bilis norėjo ją nutraukti, tik nežinojo, kaip tą padaryti. Tartum būtų išsėmęs visus savo žodžius.

- Jis tau padarė šitai, - galiausiai prašneko Džinelis. - Šitai... - jis pamojo ranka į Bilį.

- Taip. Nelaukiu, kad tu tuo patikėsi, tačiau taip, jis padarė šitai.

- Aš tikiu, - bemaž išsiblaškęs atsakė Džinelis.

- Tikrai? Kas nutiko vyriokui, kuris tikėjo vien ginklais ir pinigais?

Džinelis nusišypsojo, paskiau nusijuokė.

- Juk aš tau pasakiau tai, kai man anąsyk paskambinai, juk taip?

- Aha.

Šypsena išnyko.

- Ką gi, yra dar vienas dalykas, kuo aš tikiu, Viljamai. Tuo, ką matau savo akimis. Štai kodėl aš palyginti turtingas. Ir štai kodėl aš *gyvas.* Daugelis žmonių netiki tuo, ką mato.

- Nejaugi?

- Taip. Nebent šitai eina podraug su tuo, kuo jie jau tiki. Žinai, ką man teko regėti vaistinėje, kurioje paprastai lankausi? Vos tik prieš savaitę?

- Ką?

- Jie ten įsigijo kraujospūdžio matuoklį. Supranti, prekybos centruose kartais irgi tokie stovi, bet vaistinėje visa nemokamai. Prakiši

ranką pro kilpą ir nuspaudi mygtuką. Kilpa užsiveržia. Sėdi tenai sau ir giedrai svajoji, paskiau kilpa atsileidžia. Dideliais raudonais skaičiais sušvinta rodmenys. Pažvelgi į lentelę, kur parašyta "žemas", "normalus", "aukštas", pasitikrindamas skaičių reikšmę. Įsivaizduoji?

Bilis linktelėjo.

- Tvarka. Taigi aš laukiu, kol pardavėjas man paduos buteliuką tų vaistų, kuriuos mano motina privalo gerti nuo skrandžio opos. Ir įkrypuoja toksai storulis. Supranti, traukia jis gerus du šimtus penkiasdešimt, o jo subinė - lyg dvejetas besigrumiančių po antklode šunų. Nosis ir skruostai - raudonai išmarginti girtuoklystės, o iš kišenės matau styrantį pakelį "Marlbor". Jis pasiima kažkiek tų "Dr. Šolio" pavilgų nuo trynių ir nešasi prie kasos. Tuo metu jo akis užkliūva už kraujospūdžio matuoklio. Tad jis atsisėda, ir aparatas atlieka savo darbą. Sušvinta rodmenys. Du šimtai dvidešimt ir šimtas trisdešimt, pasako jie. Na, aš neišmanau sukruštai daug apie nuostabųjį medicinos pasaulį, Viljamai, bet žinau, kad du dvidešimt ir šimtas trisdešimt priskiriami prie šiurpiųjų. Supranti, tai tas pat, kaip vaikščioti prikišus užtaisytą pistoletą sau prie ausies, tiesą sakau.

- Taip.

- Tad ką daro tasai taukų maišas? Pažvelgia į mane ir sako: "Visi šitie sukrušti skaitmeniniai įtaisai šūdo verti". Paskiau jis užsimoka už savo pavilgus ir išeina. Žinai, koks tos istorijos moralas, Viljamai? Kai kurie vaikinai - *daugelis* vaikinų - netiki tuo, ką mato, ypač jei tai kliudo valgyti, gerti, galvoti, išpažinti ką nori. Pats aš netikiu Dievu. Bet jeigu jį pamatyčiau, imčiau tikėti. Nevaikščiočiau ir visiems nekartočiau: "Po šimts, tai buvo nuostabus specialusis efektas". Subingalvio apibrėžimas - tai tipas, kuris netiki tuo, ką mato. Gali mane cituoti.

Kurį laiką Bilis mąsliai žvelgė į jį, paskiau pratrūko kvatotis. Netrukus Džinelis jam antrino.

- Ką gi, - pasakė šis pagaliau, - vis tiek, kai tu juokiesi, esi panašus į senąjį Viljamą. Dabar klausimas toks, Viljamai: ką mes darysime su tuo pendėsiu?

- Nežinau, - Bilis vėl nusijuokė, šįsyk trumpiau. - Bet, manau, privalau ką nors daryti. Šiaip ar taip, aš jį užkeikiau.

- Taip. Tu man sakei. Baltojo bičo iš miesto užkeikimas. Atsižvelgiant į tai, ką visi baltieji bičai iš visų miestų per pastaruosius porą šimtų metų yra padarę, šisai galėtų būti gana rimtas, - Džinelis stabtelėjo užsirūkyti dar vieną cigaretę, o paskiau pro dūmus dalykiškai pridūrė: - Žinai, aš galiu jį stuktelti.

- Ne, tai nepa... - pradėjo Bilis, o paskiau staiga užsičiaupė. Įsivaizdavo Džinelį prieinant prie Lemkės ir trenkiant šiam į akį. O paskiau kaipmat sumojo, kad Džinelis kalba apie kai ką galutinesnio.

- Ne, tu negali to padaryti, - užbaigė jis.

Džinelis arba nesuprato, arba dėjosi nesupratęs.

- Žinoma, galiu. Viena aišku, negaliu pasiųsti ką nors kitą, kad tą padarytų. Na, bent ką nors tokį, kuriuo galėtum pasitikėti. Bet aš tiek pat sugebu tą padaryti dabar, kaip ir tada, kai man buvo dvidešimt metų. Kad ir nesusiję su reikalais, bet patikėk, tai bus vienas *malonumas.*

- Ne, nenoriu, kad tu žudytum jį ar ką nors kitą, - spyrėsi Bilis. - Štai ką turėjau omeny.

- Kodėl ne? - paklausė Džinelis tuo pačiu išmintingu tonu, tačiau jo akyse - matė Bilis - vis taip pat beprotiškai tebešokčiojo žiburiukai. - Tu susirūpinęs, kad tapsi žmogžudystės pagalbinininku? Tai bus ne žmogžudystė, o savigyna. Nes jis žudo tave, Bili. Dar savaitė, ir žmonės galės skaityti už tavęs reklamas, nepaprašę, kad pasitrauktum į šalį. O dar po poros nedrįsi išeiti į stipresnį vėją, bijodamas, kad tavęs nenuneštų.

- Tavasis medicininis partneris mano, kad kol nueis tiek toli, aš galiu numirti nuo širdies aritmijos. Matyt, mano širdis netenka svorio pagret su visu manimi, - Bilis nurijo seilę. - Žinai, iki šiol nie-

kad man tokia mintis nebuvo atėjusi galvon. Ir norėčiau, kad niekad ji neateitų.

- Matai? Jis tave žudo... bet nesvarbu. Tu nenori, kad aš jį stuktelčiau, tad nestuktelsiu. Šiaip ar taip, gal tai ir ne per geriausia idėja. Tuo šis reiklas gali neužsibaigti.

Bilis linktelėjo. Jam irgi tas pat buvo atėję galvon. *Pašalinkite tai nuo manęs,* tuomet pasakė jis Lemkei - matyt, netgi baltieji žmonės iš miesto supranta, kad toks dalykas yra būtinas. Jeigu Lemkė numirs, užkeikimas paprasčiausiai privalės tęstis iki galo.

- Visa bėda, - susimąstęs tęsė Džinelis, - kad stuktelėjimo nebesusigrąžinsi.

- Taigi kad ne.

Džinelis užgesino į peleninę cigaretę ir atsistojo.

- Man reikia apie tai pagalvoti, Viljamai. Čia yra daug apie ką pagalvoti. Ir turiu nuraminti savo mintis, supranti? Negali nieko sugalvoti dėl tokios sudėtingos mėšliavos, kai esi susierzinęs, o kaskart, kai į tave pasižiūriu, *paisan,* noriu ištraukti to tipo kaplį ir sugrūsti skylėn, kur kadais būta jo nosies.

Bilis atsistojo ir vos nepargriuvo. Džinelis sugriebė jį, ir Bilis nerangiai apsikabino italą sveikąja ranka. Niekad nemanė, kad kada nors gyvenime šitaip glausis prie suaugusio vyro.

- Dėkui, kad atvažiavai, - išstenėjo Bilis. - Ir už tai, kad patikėjai manimi.

- Tu geras vyriokas, - ramino Džinelis, paleisdamas jį. - Įklimpai į bjaurų jovalą, bet galbūt mes tave ištrauksime. Kaip ten būtų, mes gerai tą seną pendėsį prispausime. Dabar pasivaikštinėsiu, Bili. Privalau praskaidrinti protą. Ką nors sugalvoti. Taip pat ketinu kaip kam paskambinti Niujorkan.

- Dėl ko?

- Pasakysiu tau vėliau. Pirma noriu šiek tiek pamąstyti. Tau nieko neatsitiks?

- Ne.

- Atsigulk. Tavo veidas visai pametęs spalvą.

- Gerai, - Bilis iš tiesų vėl jautėsi mieguistas - mieguistas ir visiškai išsekęs.

- Ta mergiotė, kuri tave pašovė, - pasidomėjo Džinelis, - daili?

- Labai daili.

- Šitaip? - tas beprotiškas žibesys vėl ėmė šokčioti Džinelio akyse, dar šviesesnis nei anksčiau. Biliui pasidarė neramu.

- Aha.

- Atsigulk, Viljamai. Smagiai nusnūsk. Vėliau pasitikrinsiu, kaip tu jautiesi. Nieko, jeigu pasiimsiu tavo raktą?

- Žinoma.

Džinelis išėjo. Bilis atsigulė ant lovos ir atsargiai pasidėjo šalia savęs sužeistą ranką, puikiai suvokdamas, kad jei užmigs, tikriausiai ant jos pasivers ir vėl išsibudins.

*Turbūt paprasčiausiai man užkalba dantį,* pagalvojo Bilis. *Tikriausiai dabar jau skambina Heidei. Ir kai aš atsibusiu, vyrai su graibšteliais drugeliams gaudyti sėdės lovos kojūgaly. Jie...*

Mintys nutrūko. Bilis nugrimzdo į miegą ir kažkaip sugebėjo nepasiversti ant nesveikos rankos.

Ir šįsyk blogi sapnai nekamavo.

✧

Nebuvo ir vyrų su graibšteliais drugeliams gaudyti, kai jis atsibudo. Tiktai Džinelis sėdėjo krėsle kitapus kambario. Jisai skaitė knygą "Tasai pašėlęs žavesys" ir gėrė iš skardinėlės alų. Lauke tvyrojo tamsa.

Ant televizoriaus viršum kibirėlio su ledu pūpsojo keturios skardinėlės alaus, ir Bilis apsilaižė lūpas.

- Galima man vieną iš tų? - sušvogždė jis.

Džinelis pakėlė galvą.

- O, Ripas van Vinklis* prisikėlė iš numirusiųjų! Aišku, galima. Tuoj tau atidarysiu.

---

* To paties pavadinimo amerikiečių rašytojo Vašingtono Irvingo (1783-1859) novelės personažas, tinginys ir dykūnas, kuris dvidešimt metų miegojęs atsibudo ir nustebo aptikęs pasaulį labai pasikeitusį.

Jis atnešė skardinėlę Biliui, ir šis nesustodamas išmaukė pusę. Alus buvo puikus ir šaltas. Bilis buvo išpylęs empirino buteliuko turinį į vieną iš numerio peleninių (motelių numeriai turi ne tiek daug peleninių kiek veidrodžių, pagalvojo jis, tačiau beveik). Dabar jisai išsigraibė tabletę ir užgėrė dar vienu gurkšniu alaus.

- Kaip ranka? - paklausė Džinelis.

- Geresnė, - tam tikra prasme tai buvo melas, nes ranką iš tiesų bjauriai skaudėjo. Tačiau tam tikra prasme ir tiesa. Kadangi Džinelis buvo čia, ir tai labiau mažino skausmą nei empirinas ar taurelė “Chivas”. Paprasčiausiai, kai esi vienas, skauda labiau. Tai jam priminė Heidę, nes tai ji dabar turėtų būti su juo, o ne šis gangsteris, tačiau jos čia nebuvo. Heidė liko Fervjū, atkakliai viso to nepripažindama, nes jeigu suteiktų šiam reikalui savo mintyse nors kiek vietos, tatai reikštų, kad ir jai tektų ištyrinėti savo pačios kaltumo ribas, o Heidė nenorėjo to daryti. Bilį apėmė bukas, tvinksintis apmaudas. Ką pirma pasakė Džinelis? *Subingalvio apibrėžimas - tai tipas, kuris netiki tuo, ką mato.* Bilis pabandė nustumti apmaudą į šalį - šiaip ar taip, juk ji - jo žmona. Ir daro tai, kas jai atrodo teisinga ir geriausia dėl jo... ar ne? Apmaudas nuslinko, tačiau nelabai toli.

- Kas pirkinių maišelyje? - paklausė Bilis. Maišelis kėpsojo ant grindų.

- Niekniekiai, - numojo Džinelis. Jis dirstelėjo į knygą, kurią skaitė, paskiau nusviedė ją šiukšlių krepšin.

- Įtraukia it “Elektrolux’as”. Man nepavyko surasti Luji Lamuro*.

- Kas tai per niekniekiai?

- Vėlesniam laikui. Kai aš nukaksiu aplankyti tavo draugelių čigonų.

- Nekvailiok, - greižtai subarė Bilis. - Panorai, kad galiausiai atrodytum kaip aš? O gal kaip stovas skėčiams vietoj žmogaus?

---

* Louis Lamour - populiarus vesternų ir kaubojiškų romanų rašytojas.

- Ramiai, ramiai, - numojo Džinelis. Jo balsas buvo linksmas, guodžiantis, tačiau tie žiburėliai akyse vis šokčiojo ir šokčiojo. Staiga Bilis sumojo, kad tai nebuvo ten pat vietoje sugalvota šūdliava; jis *iš tiesų* užkeikė Taduzą Lemkę. Dalykas, kuriuo jis užkeikė čigoną, sėdėjo priešais pigiame dirbtinės odos motelio krėsle ir gėrė "Milerio šviesųjį". Ir su lygiom dalim linksmumo ir siaubo Bilis sumojo ir kai ką daugiau: galbūt Lemkė žinojo, kaip pašalinti *savąjį* užkeikimą, bet Bilis visiškai nenutuokė, kaip pašalinti baltojo žmogaus iš miesto užkeikimą. Džinelis susilaukė smagaus laiko. Gal įdomesnio, nei jo turėta per daugelį metų. Buvo nelyginant profesionalus kėglių žaidėjas, staiga nutraukęs poilsį, kad sudalyvautų labdaros varžybose. Juodu kalbėsis, tačiau ta kalba nieko nepakeis. Džinelis jo draugas. Džinelis - tai malonus, tegul ir nevisiškai išsilavinęs žmogus, kuris vadino jį Viljamu, o ne Bilu ar Biliu. Jis taip pat - labai didelis, labai sumanus medžioklinis šuo, ką tik nutrūkęs nuo grandinės.

- Nesakyk man, kad žiūrėčiau į tai ramiai, - paprašė Bilis. - Geriau pasakyk, ką ketini daryti.

- Niekas nenukentės, - nuramino Džinelis. Tik turėk tą galvoje, Viljamai. Žinau, kad tau tai svarbu. Supranti, manau, kad tu įsikibęs kai kurių principų, dabar jau ne visai pagal savo galimybes, bet aš turiu prie jų taikytis, nes tu taip nori ir esi nuskriaustoji pusė. Niekas visame tame reikale nenukentės. Tvarka?

- Tvarka, - sutiko Bilis. - Jam šiek tiek atlėgo... bet ne itin labai.

- Nebent tu persigalvosi, - pridūrė Džinelis.

- Nepersigalvosiu.

- Visko gali būti.

- Kas maišelyje?

- Žlėgtainiai, - pasakė Džinelis ir išėmė vieną. Tai buvo restorano žlėgtainis, įvyniotas į skaidrią plastikinę plėvelę, pažymėtą Sampsono ženkleliu. - Cha, gerai atrodo, paėmiau keturis tokius.

- Kuriam galui?

- Surikiuokim viską iš eilės, - pradėjo Džinelis. - Kai išėjau iš čia, patraukiau centro link. Koksai sukruštas siaubo spektaklis! Negali netgi prasibrauti šaligatviu. Visi nešioja "Ferarri" akinius nuo saulės ir marškinėlius su aligatoriais ant papyčių. Panašu, kad kiekvieno šiame mieste dantys su karūnėlėmis ir daugelio jų taip pat buvę pataisytos nosys.

- Žinau.

- Tik paklausyk, Viljamai. Žiūriu - eina tokia pana ir bernas, girdi? Bernas įkišęs ranką į jos šortų užpakalinę kišenę. Supranti, jie viešoje vietoje, o jis laiko ranką jos užpakalinėje kišenėje, grabinėdamas subinikę. Žmogau, jeigu tai būtų mano duktė, ji pusantros savaitės neprisėstų ant to, ką jos draugužis grabinėjo. Taigi supratau, kad tenai nepavyks praskaidrinti sau proto, tad ir atsisakiau tos minties. Susiradau telefono būdelę, paskambinau į kelias vietas. O, bemaž pamiršau. Būdelė buvo priešais vaistinę, tad aš užėjau vidun ir nupirkau tau šitai, - jis išsiėmė iš kišenės buteliuką piliulių ir pametėjo Biliui, kuris pagavo sveikąja ranka. Tai buvo kalio kapsulės.

- Ačiū, Ričardai, - šiek tiek virptelėjusiu balsu padėkojo Bilis.

- Nėr už ką, tik išgerk vieną. Šalia visko tau betrūksta tik sukrušto širdies priepuolio.

Bilis nurijo vieną kapsulę, užgerdamas alumi. Galvoje jam ėmė tyliai ūžti.

- Dar po poros pirkinėlių žmonės aplinkui ėmė prunkščioti, tad aš nusileidau prie uosto, - toliau pasakojo Džinelis. - Kurį laiką žiūrėjau į burlaivius, Viljamai, ten už kokius dvidešimt... trisdešimt... galbūt keturiasdešimt milijonų dolerių burlaivių! Šliupai, jolės, sukruštos fregatos, kiek aš galėjau spręsti. Nė velnio nenusimanau apie burlaivius, bet mėgstu į juos žiūrėti. Jie...

Jis nutilo ir susimąstęs pažvelgė į Bilį.

- Kaip manai, ar kartais kai kurie iš tų vyrukų su aligatoriškais marškinėliais ir "Ferarri" akiniais nuo saulės tose gražuolikėse nepervežinėja kvaitalo?

- Na, praeitą žiemą skaičiau "Times'e", kad kažkoks omarų gaudytojas iš vienos tų salų surado po miestuko krantine plūduriuojančius kažkokius pakus, kuriuose pasirodė esanti visai nebloga marichuana.

- Aha, aha, aš taip ir maniau. Visa ši vieta tuo atsiduoda. Sukrušti saviveiklininkai. Jie privalėtų tik buriuoti savo kvailaisiais laiveliais ir palikti darbą žmonėms, kurie tą išmano, supranti? Noriu pasakyti, kartais jie stoja skersai kelio. O tada tenka imtis priemonių, ir koks nors vyriokas aptinka plūduriuojančius po krantine ne pakus su žolyte, o keletą lavonų. Labai negerai.

Bilis truktelėjo dar vieną didelį gurkšnį alaus ir užsikosėjo.

- Tačiau tai tik tarp kitko. Aš pasivaikštinėjau, pasižiūrėjau į visus tuos burlaivius ir praskaidrinau sau protą. Ir tada sugalvojau, ką daryti... ar bent nuo ko pradėti ir maždaug kaip visa toliau turi tęstis. Visų smulkmenų dar nenumačiau, tačiau tatai ateis vėliau. Taigi sugrįžau prie pagrindinės krypties ir paskambinau dar į kelias vietas - kad pasitikrinčiau. Orderio tavo areštui nėra, Viljamai, tačiau tavo žmona ir tasai užkietėjęs uostišius daktaras tikrai yra pasirašę kai kuriuos popierius dėl tavęs. Aš pasižymėjau, - jis išsitraukė lapelį iš viršutinės kišenėlės. - Pavedimas globai *in absentia**. Teisingai skamba?

Biliui Halekui atkaro žiauna, iš burnos išsiveržė skausminga dejonė. Mirksnį jisai sėdėjo visiškai apkvaitęs, o paskiau įtūžis, tas protarpinis palydovas, vėl pagavo jį visą. Jis *manė,* kad gali taip atsitikti, taip, *manė,* kad Hjustonas tą pasiūlys, ir netgi *manė,* kad Heidė gali su tuo sutikti. Bet *manyti* apie ką nors ir išgirsti, kad iš tikrųjų tatai atsitiko, kad tavo paties žmona stojusi prieš teisėją paliudijo, jog tu išprotėjai, ir jai buvo išduotas *res gestae*** orderis tavo priverstiniam gydimui, kurį ji pasirašė - visai kitas dalykas.

- Baili *kalė,* - kimiai sumurmėjo jis, o paskiau visa aplinkui išskydo nuo įkaitusios iki raudonumo kančios. Nejučia rankos susig-

---

* Už akių *(lot.)*.
** Atsižvelgiant į aplinkybes *(lot.)*.

niaužė į kumščius. Jisai suvaitojo ir pasižiūrėjo į tvarstį ant kairės rankos. Tenai žydėjo raudonos gėlės.

*Negaliu patikėti, kad tu ką tik šitaip pagalvojai apie Heidę,* sukuždėjo kažkoks balsas jo mintyse.

*Todėl, kad mano protas neskaidrus,* - atsakė jis tam balsui, ir tada mirksnį pasaulis aplinkui nupilko.

✧

Tai ne visai buvo nuoalpis, ir jis greit atsipeikėjo. Džinelis pakeitė jam ant rankos tvarstį ir sutvarkė žaizdą, darbuodamasis nevikriai, tačiau pakankamai veiksmingai. Visą tą laiką jis kalbėjo:

- Mano žmogus sako, jog tai nieko nereiškia, kol tu nesugrįši į Konektikutą, Viljamai.

- Tai tiesa. Bet argi tu nematai? Mano paties žmona...

- Neimk į galvą, Viljamai. Tai nesvarbu. Jeigu mums pasiseks sutvarkyti reikalus su tuo senuoju čigonu, tau vėl ims augti svoris, ir jie savo užvestąją bylą galės išmesti pro langą. Jeigu šitaip atsitiks, turėsi užtektinai laiko nuspręsti, ką ketini daryti dėl savo žmonos. Gal pakaks išperti jai kailį, kad taptų protingesnė, supranti? O gal paprasčiausiai tau teks ją palikti. Galėsi pats nuspręsti, kaip išbristi iš to mėšlo, jeigu tik mums pasiseks sutvarkyti reikalus su tuo čigonu - jeigu norėsi, galėsi pasiųsti ją po velnių. O jeigu mums nepasiseks to sutvarkyti, tu numirsi. Šiaip ar taip, šis dalykas užsibaigs. Tad ko taip jaudintis, kad jie išgavo tavo galvai kažkokį popierėlį?

Pabalusiomis lūpomis Bilis išspaudė šiokią tokią šypsenėlę.

- Iš tavęs būtų išėjęs didis teisininkas, Ričardai. Turi nuostabią dovaną matyti perspektyvą.

- A? Tu taip manai?

- Tikrai.

- Ką gi, dėkui. Paskiau aš paskambinau Kerkui Penšliui.

- Tu kalbėjaisi su Kerku Penšliu?

- Taip.

- Jėzau, Ričardai!

- O ką, manai, jis neatsilieps į smulkaus gangsterio, tokio kaip aš, skambutį? - Džinelis sugebėjo nutaisyti podraug įsižeidusį ir pralinksmintą toną. - Patikėk manimi, jis atsiliepė. Žinoma, aš pasinaudojau savąja kreditine kortele - jis nebūtų norėjęs, kad mano pavardė figūruotų jo telefono sąskaitoje, tas tiesa. Bet per daugelį metų aš turėjau nemaža reikalų su jūsų firma.

- Šitai man naujiena, - nustebo Bilis. - Maniau, kad tada tai buvo vienintelis kartas.

- Tąkart visa galėjo būti tvarkoma atvirai, ir tu kaip tik tam tikai, - paaiškino Džinelis. - Penšlis ir jo grynakraujai partneriai niekad nebūtų tavęs įkišę į ką nors nešvaraus. Tu tada buvai kylantis naujokas, Viljamai. Antra vertus, spėju, kad jie žinojo, jog mudu anksčiau ar vėliau dar susitiksime, jeigu tu pakankamai ilgai užsibūsi firmoje, ir tas pirmas dėl manęs atliktas darbas būsiąs gera įžanga. Taip ir atsitiko - kaip mano, taip ir tavo atžvilgiu, patikėk. O jeigu kas nors būtų pakrypę ne taip, - jeigu mūsų reikalas tąkart būtų patekęs aklavietėn ar kas nors panašaus, - tu būtum buvęs paaukotas. Jiems būtų nesinorėję to daryti, bet, jų nuomone, verčiau paaukoti kylantį naujoką, negu tikrą, grynakraujį teisininką. Tie tipai visi vienodai mato - yra labai nuspėjami.

- Kokių kitų reikalų turėjai su mano firma? - paklausė Bilis, atvirai sudomintas - šitai šiek tiek panėšėjo į atvejį, kai po skyrybų dėl visai kitų priežasčių sužinai, kad žmona tave apgaudinėjo.

- Na, visokių - ir ne visai su tavo firma. Tik pasakykim tiek, jog jie tarpininkavo legaliam mano ir kai kurių mano draugų verslui, ir palikim tai. Šiaip ar taip, aš pakankamai gerai pažįstu Kerką, kad galėčiau jam paskambinti ir paprašyti paslaugos. Kurią jis ir suteikė.

- Kokios paslaugos?

- Paprašiau jį paskambinti tai Bartono šutvei ir pasakyti, kad savaitei jie atsiknistų. Kad atsiknistų nuo tavęs ir nuo čigonų. Jeigu

nori žinoti tiesą, tai man labiau rūpi čigonai nei tu. Mums gali pasisekti, Viljamai, bet bus kur kas lengviau, jeigu mums neprireiks jų vaikytis nuo ainošiaus prie kaipošiaus ir vėl, po šimts, atgalios.

- Tu paskambinai Kerkui Penšliui ir pasakei jam, kad atsiknistų, - pralinksmėjo Bilis.

- Ne, aš paskambinau Kerkui Penšliui ir pasakiau jam, kad pasakytų Bartono agentūrai, jog tie atsiknistų, - pataisė Džinelis. - Ir nevisiškai tokiais žodžiais. Kai reikia, aš moku būti šiek tiek diplomatiškesnis, Viljamai. Nors *šiek tiek* mane įvertink.

- Žmogau, aš didžiai tave vertinu. Sulig kiekviena minute vis labiau.

- Ką gi, dėkui. Dėkui, Viljamai. Šitai man miela, - jis užsirūkė. - Šiaip ar taip, tavo žmona, jos draugas daktaras tebegaus pranešimus, tačiau tie bus šiek tiek netikslūs. Atseit šiek tiek bus panašūs į "National Enquirer" ir "Reader's Digest" teisybės versiją - ar pagauni, ką noriu pasakyti?

Bilis nusijuokė.

- Aha, suprantu.

- Taigi mes turime savaitę. O savaitės turėtų pakakti.

- Ką rengiesi daryti?

- Matyt visa, ką man leisi. Ketinu juos pagąsdinti, Viljamai. Ketinu pagąsdinti *jį*. Ketinu taip jį pagąsdinti, kad į savąjį širdies ritmo reguliatorių jam prireiks įsistatyti sukruštą "Delco" traktoriaus akumuliatorių. Ir vis didinsiu išgąsčio dozę, kol nenutiks vienas ar du dalykai. Arba jis liausis spyriojęsis ir pašalins tai, ką ant tavęs užleido, arba mes pamatysime, kad senis neįbauginamas. Jeigu šitaip atsitiks, aš sugrįšiu pas tave ir paklausiu, ar tu nepersigalvojai dėl to, kad tie žmonės nenukentėtų. Bet, galimas daiktas, tiek toli nenueis.

- Kaip tu ketini jį pagąsdinti?

Džinelis bato nosimi palietė pirkinių maišelį ir papasakojo, nuo ko ketinąs pradėti. Bilis pasibaisėjo, šoko ginčytis su Džineliu, kaip

ir buvo numatęs; paskiau ėmė su juo kalbėtis, kaip irgi buvo numatęs; ir nors Džinelis nėsyk nepakėlė balso, jo akyse vis šokčiojo tie beprotiški žiburėliai, tad Bilis suprato, kad tiek pat sėkmingai gali įtikinėti žmogų, esantį mėnulyje.

Ir kai atsinaujinęs skausmas rankoje pamažu nuslūgo į ankstesnį tvinkčiojantį maudulį, Bilį vėl apėmė mieguistumas.

- Kada tu išeini? - paklausė pasiduodamas.

Džinelis pasižiūrėjo į laikrodį.

- Dabar dešimt po dešimtos. Duosiu jiems dar keturias ar penkias valandas. Kaip girdėjau mieste, jie čia neblogai suka savo versliuką. Gausiai buria ateitį. Ir tie šunys - pitbuliai. Dieve šventas! Tie šunys, kuriuos tu matei, buvo ne pitbuliai, ką?

- Nemačiau ten jokio pitbulio, - mieguistai sumurmėjo Bilis. - Tie, kuriuos mačiau, visi atrodė kaip skalikai.

- Pitbuliai atrodo kaip terjero ir buldogo mišrūnas. Jie kainuoja masę pinigo. Jeigu nori pamatyti pitbulių kovą, dar prieš kirsdamas lažybų privalai susimokėti už vieną negyvą šunį. Bjaurus verslas. Šiame mieste jie paskendę klasiškuose dalykėliuose, tiesa, Viljamai? "Ferarri" tamsūs akiniai, burlaiviai kvaitalui, šunų kovos. O, atleisk - dar Taro kortos ir *Y Čingas**.

- Būk atsargus, - perspėjo Bilis.

- Būtinai. Nesirūpink.

Bilis netrukus užmigo. Kai atsibudo, buvo be dešimt keturios. Džinelio kambaryje neišvydo. Jį apėmė tikrumas, kad Džinelis nebegyvas. Bet šisai sugrįžo be penkiolikos šeštą, toksai kupinas gyvybės, jog atrodė kažkaip per didelis šiam kambariui. Jo drabužiai, veidas ir rankos buvo aptaškyti purvu, atsiduodančiu jūros druska. Buvo išsišiepęs, jo akyse šokčiojo tie beprotiški žiburėliai.

- Viljamai, - tarė jis. - Mes tuoj pat sukrauname tavo daiktus ir išgabename tave iš Bar Harboro. Panašiai kaip valstybės liudytoją, perkeliamą saugion vieton.

* Senovinė kinų būrimo knyga, kurioje pavaizduotos 64 poros 8 simbolių su įvairia interpretacija.

Išsigandęs Bilis paklausė:

- Ką tu padarei?

- Ramiai, ramiai! Tą, ką tau ir sakiau - nei daugiau, nei mažiau. Bet kai pajudini lazda širšių lizdą, po to geriau pavaryti savo šunis toliau keliu, Viljamai, ar tau taip neatrodo?

- Taip, bet...

- Dabar nėra laiko. Aš galiu krauti tavo daiktus ir tuo pat metu kalbėti.

- Kur susiruošėme? - mažne suaimanavo Bilis.

- Netoli. Pakeliui tau pasakysiu. Na, judėkime. Ir gal pradžiai pasikeistum savo marškinius. Esi geras vyras, Viljamai, bet nuo tavęs kvapas jau šiek tiek sudvisęs.

✧

Bilis buvo bepasukąs su raktu kontoron, bet Džinelis palietė jo petį ir švelniai paėmė raktą iš rankos.

- Tiesiog paliksiu jį tavo numeryje ant naktinio stalelio. Juk užsiregistravai su kreditine kortele, ar ne?

- Taip, bet...

- Tuomet mes pasišalinsime šitokiu būdu, be formalumų. Niekam nepadarysiu žalos, tik mažiau atkreipsiu į save dėmesio. Tiesa?

Kažkokia moteris, risnojanti pro šalį plento estakada, abejingai pažvelgė į juos, paskiau vėl į kelią... o po to jos galva staiga grįžtelėjo, plačiomis akimis įvertindama juos abu. Laimė, tą pastebėjo tik Džinelis. Bilis neatkreipė dėmesio.

- Aš netgi paliksiu dešimt baksų kambarinei, - pasakė Džinelis. - Paimsime tavo automobilį. Aš vairuosiu.

- Kur tavasis? - Bilis žinojo, kad Džinelis buvo išsinuomojęs automobilį, ir dabar pavėluotai sumojo, kad prieš Džineliui pasirodant negirdėjo variklio gausmo. Visa tai Bilio protui dėjosi per greit - jis nespėjo sekti įvykių.

- Dėl jo - tvarka. Palikau šalutiniame keliukyje apie tris mylias nuo čia ir atėjau pėsčias. Nuėmiau paskirstymo dangtelį ir palikau

ant priekinio stiklo raštelį, kad sugedo variklis ir kad po kelių valandų sugrįšiu - tam atvejui, jei kas nors imtų šniukštinėti. Bet nemanau, kad kas nors atsirastų. Vidury keliuko augo žolė, supranti?

Pro šalį pravažiavo automobilis. Vairuotojas pažvelgė į Bilį Haleką ir sumažino greitį. Džinelis matė jį išsilenkiant pro langą ir ištempiant kaklą.

- Eime, Bili. Žmonės į tave žiūri. Kita jų partija gali būti ne iš mums pageidautinų.

✧

Po valandos Bilis sėdėjo priešais televizorių kito motelio kambaryje - tai buvo apšepusio numerio svetainė "Mėlynojo mėnulio automobilistų kiemas ir pastogė" Nortist Harbore. Nors atstumas nuo Bar Harboro siekė ne daugiau penkiolikos mylių, tačiau Džinelis buvo patenkintas. Televizoriaus ekrane Girininkas genys bandė įpiršti draudimo polisą kalbančiam lokiui.

- Gerai, - tarė Džinelis. - Duok pailsėti rankai, Viljamai. Manęs nebus visą dieną.

- Tu grįžti *vėl* tenai?

- Kaip sugrįžti prie širšių lizdo, kol tos tebeskraido? Tik ne aš, bičiuli. Ne, šiandien aš pažaisiu su automobiliais. Šiąnakt pakaks laiko Antrajai fazei. Galbūt ištaikysiu laiką žvilgtelti pas tave, bet per daug nesitikėk.

✧

Bilis nematė Ričardo Džinelio iki kito ryto devintos, kai pasirodė su tamsiai mėlynu ševiu "Nova", kuris tikrai buvo išsinuomotas ne "Hertz'o" ar "Avis'o" agentūrose. Dažai buvo nublukę ir dėmėti, keleivio pusės langas įskilęs, korpusas įlenktas, bet gale jis turėjo kablį, o ant kapoto - oro įpūtiklio gaubtą.

Šįsyk Bilis buvo nurašęs Džinelį į numirėlius jau visas šešias valandas ir pasveikino jį virpantis ir tramdydamas save, kad neapsi-

verktų iš palengvėjimo. Atrodė, kad kartu su svoriu buvo bepraran- dąs ir visą savo jausmų kontrolę... o šįryt, saulei patekėjus, pajuto pirmuosius nepastovius širdies plakimus. Jis įkvėpė oro ir kumščiu padaužė sau į krūtinę. Ritmas galiausiai išsilygino, tačiau to būta: pirmojo aritmijos priepuolio.

- Aš jau maniau, kad tu negyvas, - pasakė jis Džineliui, kai šis įėjo vidun.

- Tu taip ir toliau kalbėk, o aš vis grįžinėsiu. Noriu, kad tu dėl manęs atsipalaiduotum, Viljamai. Aš moku savimi pasirūpinti. Esu didelis berniukas. Jeigu manytum, kad aš per menkai vertinu tą seną krušlių, tuomet kitas dalykas. Tačiau taip nėra. Jisai gudrus ir pavojingas.

- Ką turi omeny?

- Nieko. Vėliau tau pasakysiu.

- Dabar!

- Ne.

- Kodėl ne?

- Dėl dviejų priežasčių, - kantriai paaiškino Džinelis. - Pirmiausia todėl, kad tu galėtum paprašyti mane atsitraukti. O antra - todėl, kad per kokius dvylika metų aš dar nebuvau taip nuvargęs. Einu į miegamąjį ir krisiu lovon kokioms aštuonioms valandoms. Paskiau atsikelsiu ir sukirsiu tris svarus pirmo pasitaikiusio valgio, kuris tik papuls po ranka. Po to grįšiu ten vėl pasivaikštinėti mėnesienoje.

Iš tiesų Džinelis atrodė pavargęs - bemaž sukritęs. Išskyrus jo akis, pagalvojo Bilis. *Tos vis žybčioja kaip rato sukamos fluorescuojančios karnavalinės lemputės.*

- Tarkim, aš paprašyčiau, kad tu atsitrauktum? - tyliai paklausė Bilis. - Ar tu tai padarytum, Ričardai?

Tasai spitrijo į jį ilgai, svarstydamas, o paskiau atsakė taip, kaip Bilis ir tikėjosi nuo tada, kai pirmąsyk išvydo Džinelio akyse tuos beprotiškus žiburėlius.

- Dabar nebegalėčiau, - ramiai atsakė Džinelis. - Tu sergi, Viljamai. Liga apėmusi visą tavo kūną. Sunku pasakyti, ar bežinai, kas tau būtų naudingiausia.

*Kitais žodžiais - tu pats išrašei savos rūšies popierius perduoti mane priverstiniam gydimui.* Bilis išsižiojo balsu išsakyti šią mintį ir vėl užsičiaupė. Kadangi Džinelis ne tą turėjo mintyje; jis tik pasakė tai, kas skambėjo kaip sveiku protu savaime suprantama.

- Taip pat todėl, kad dabar tai asmeniškas reikalas, tiesa? - paklausė Bilis.

- Aha, - atsakė Džinelis. - Dabar tai asmeniškas reikalas.

Jis nuėjo į miegamąjį, nusivilko marškinius, nusimovė kelnes ir atsigulė virš užtiesalo. Po penkių minučių jau miegojo.

Bilis prisitraukė stiklą vandens, prarijo empirino tabletę ir paskiau išgėrė likusį vandenį jau stovėdamas tarpdury. Jo akys nukrypo nuo Džinelio į suglamžytas šio kelnes ant kėdės. Džinelis atvažiavo su nepriekaištingai išlygintomis medvilninėmis vasarinėmis kelnėmis, bet kažkuriuo metu per pastarąsias dvi dienas įsigijo mėlynus džinsus. Pastatytos priešais motelį "Novos" rakčiukai veikiausiai jų kišenėse. Bilis galėjo juos išsiimti ir nuvažiuoti... tik žinojo, kad to nepadarys, ir faktas, kad tuo pasirašytų sau mirties nuosprendį, tiesą sakant, dabar atrodė antraeilės reikšmės. Regis, svarbiausias šiuo metu dalykas - tai kaip ir kur visa šitai baigsis.

✧

Vidudienį, kai Džinelis vis dar buvo kitame kambaryje giliai įmigęs, Biliui užėjo dar vienas aritmijos priepuolis. Netrukus po to jis pats užmigo ir susapnavo sapną. Nors buvo trumpas ir visiškai gyvenimiškas, tačiau užpildė jį keistu siaubo ir pagiežingo malonumo mišiniu. Šiame sapne jis ir Heidė sėdėjo Fervjū namų virtuvėje ir valgė pusryčius. Tarp jų stovėjo pyragas. Ji atpjovė didelę riekę ir padavė Biliui. Tai buvo obuolių pyragas. "Padės tau pasitaisyti", - pasakė ji. "Aš nenoriu pasitaisyti", - atsakė jis. "Nusprendžiau, kad

man patinka būti liesam. Tu pati valgyk!" - jisai sugrąžino žmonai pyrago riekę, ištiesdamas per stalą ranką, ne storesnę už kaulą. Heidė paėmė pyragą. Jisai sėdėjo stebėdamas, kaip ji valgo kąsnelis po kąsnelio, ir sulig kiekvienu kąsneliu didėjo Bilio siaubas ir piktdžiuga.

Naujas aritmijos priepuolis pabudino jį iš sapno. Kurį laiką Bilis sėdėjo gaudydamas orą, laukdamas, kol širdis sulėtės iki įprastinio ritmo, ir galop šitai įvyko. Jį apėmė jausmas, kad jis daugiau nei sapnavo - kad jį aplankė kažkokia pranašiška vizija. Tačiau tokie jausmai dažnai lydi ryškius sapnus, ir kai sapnas išblanksta, tas pat atsitinka ir jausmams. Taip įvyko ir Biliui Halekui, nors netolimoje ateityje atsirado priežastis jam prisiminti tą sapną.

✧

Džinelis atsikėlė šeštą vakaro, nusiprausė po dušu, užsitempė džinsus ir tamsų sviterį su golfo apykakle.

- Gerai, - tarė jis. - Pasimatysim rytoj rytą, Bili. Tada mes jau žinosime.

Bilis vėl paklausė, ką Džinelis ketinąs daryti, kas iki šiol įvykę, ir darsyk Džinelis nesutiko jam pasakyti.

- Rytoj, - pakartojo jis. - O per tą laiką perduosiu jai tavo linkėjimus.

- Kam perduosi?

Džinelis nusišypsojo:

- Puikiajai Džinai. Kekšelei, kuri peršovė šratuku tau ranką.

- Palik ją ramybėj, - paprašė Bilis. Kai prisiminė tas tamsias akis, nepajėgė pasakyti nieko kita, nesvarbu, ką jinai jam buvo padariusi.

- Niekas nenukentės, - pakartojo Džinelis ir išėjo. Bilis klausėsi, kaip užsiveda "Nova", klausėsi šiurkštaus jos motoro garso, - tasai šiurkštumas išsilygins tiktai tuomet, kai automobilis įsibėgės iki šešiasdešimties mylių per valandą, - kaip Džinelis atbulom išvažiuoja iš aikštelės, ir pagalvojo, kad *Niekas nenukentės* - tai ne tas pat, kas palikti merginą ramybėje. Visiškai ne tas pat.

✧

Šįsyk Džinelis sugrįžo tik vidudienį. Per jo kaktą ir dešinę ranką ėjo gilus rėžis - golfo megztinio rankovė karojo perpjauta perpus.

- Nukritai dar šiek tiek svorio, - pasakė jis Biliui. - Tu valgai?

- Stengiuos, - atsakė Bilis, - bet nerimas nekelia apetito. Atrodo, netekai šiek tiek kraujo.

- Truputėlį. Bet jaučiuosi gerai.

- Ar dabar man pasakysi, kokį velnią ten veikei?

- Taip. Papasakosiu tau viską, kai tik nusiprausiu po dušu ir susibintuosiu ranką. Šįvakar tu su juo susitiksi, Bili. Štai kas svarbu. Turi tam nusiteikti.

Baimė sumišai su jauduliu durstelėjo Biliui į pilvą nelyginant stiklo šukė.

- Su juo? Su Lemke?

- Su juo, - patvirtino Džinelis. - Na, dabar leisk man nusiprausti, Viljamai. Matyt, aš nebe toks jaunas, kaip maniau - nuo viso to jaudulio vos bepavelku subinę, - ir atsigręžęs per petį pridūrė: - Užsakyk kavos. Daug kavos. Liepk vyrukui palikti ją prie durų ir pakišti sąskaitą tau pasirašyti.

Plačiai pražiota burna Bilis palydėjo akimis Džinelį, pradingstantį vonioje. Paskiau, kai išgirdo sušniokščiant dušą, staigiai užsičiaupė ir nuėjo prie telefono užsakyti kavos.

## Dvidešimt antras skyrius
# DŽINELIO PASAKOJIMAS

Iš pradžių jis kalbėjo greitomis žodžių papliūpomis, trumpam nutildamas po kiekvienos jų, kad apmąstytų, ką pasakyti toliau. Džinelio energija pirmąsyk atrodė iš tikrųjų nuslūgusi nuo tada, kai jis

pirmadienį popiet pasirodė “Bar Harboro automobilininkų užeigoje”. Iš pažiūros nebuvo labai nukentėjęs, - žaizdas, tiesą sakant, galėtum pavadinti giliais įdrėskimais, - bet Bilis suprato, kad šis giliai sukrėstas.

Ir vis tiek tas padūkėliškas žibesys vėl ėmė žėrėti jo akyse, iš pradžių netvirtai, tai priblėsdamas, tai vėl įsiplieksdamas, nelyginant vos tik įjungta stojus prieblandai neoninė reklama, paskiau įsiplieskė pastoviai. Išsitraukęs iš vidinės švarko kišenės plokščią flakonėlį, įsipylė sau į kavą pilną dangtelį “Chivas”. Pasiūlė flakonėlį Biliui, tačiau šis atsisakė - mat nežinojo, kaip kaušalas galėtų paveikti jam širdį.

Džinelis atsisėdo tiesiau, nubraukė sau nuo kaktos plaukus ir ėmė kalbėti normalesniu ritmu.

✧

Trečią valandą paryčiui, antradienį, Džinelis pastatė automobilį miško keliukyje, atsišakojančiame nuo 37-ojo A kelio netoliese čigonų stovyklos. Jis šiek tiek pasiknebinėjo su žlėgtainiais ir paskiau, nešinas pirkinių maišeliu, sugrįžo į plentą. Aukšti debesys užslinkdavo viršum mėnulio pjautuvo nelyginant užuolaidos. Jis palaukė, kol jie išsisklaidys, ir kai minutėlę tapo šviesiau, jam pavyko įžiūrėti ratu sustatytas transporto priemones. Perėjęs kelią, leidosi per laukus ta kryptimi.

- Nors aš miesto vaikis, bet mano krypties pojūtis ne toks jau blogas, koks galėtų būti, - pasigyrė jis. - Prireikus, galiu juo visiškai pasikliauti. Be to, nenorėjau patekti pas juos tuo pačiu keliu kaip tu, Viljamai.

Tad jis perkirtęs porą laukų, retą medžių guotą, perklampojęs vieną pelkėtą lomą, kuri dvokus, anot jo, tarytum dvidešimt svarų mėšlo dešimtsvariame maiše. Paskiau kelnių sėdyne užsikabinęs už kažkokios labai senos spygliuotos vielos, kurios visai nesimatė bemėnesienėje tamsoje.

- Jeigu visa tai vadinasi užmiesčio gyvenimu, Viljamai, tai tegu jį sau pasilaiko prasčiokai, - pridūrė Džinelis.

Jis nesitikėjo sulaukti kokių nors nemalonumų iš stovyklos šunų, nes turėjo omeny Bilio patirtį. Iš tiesų, tie tada nė neamtelėjo, kol šis pagaliau neįžengė stovyklavietės laužo ratan, nors tikriausiai jau buvo užuodę jį gerokai anksčiau.

- Galėtum tikėtis pas čigonus geresnių sarginių šunų, pakomentavo Bilis. - Bent esama tokio jų įvaizdžio.

- Na ne, - atrėmė Džinelis. - Žmonės ir taip suranda visokiausių dingsčių čigonams išvyti. Kamgi šiems suteikti jų daugiau.

- Tarkim, šunys, lojantys be perstogės kiaurąnakt.

- Aha, panašiai. Darais vis pagavesnis, Viljamai; žmonės netrukus ims tave laikyti italu.

Vis dėlto Džinelis nenorėjo rizikuoti - jis pamažu slinko palei surikiuotų mašinų galus, praleisdamas furgonus ir turistinius namukus, kuriuose galėjo miegoti žmonės, ir dirsteldamas tiktai lengvųjų automobilių ir universalų vidun. Aptiko, ko ieškojo, patikrinęs vos porą ar trejetą mašinų: seną suglamžytą švarką ant "Pontiako" universalo sėdynės.

- Automobilis buvo neužrakintas, - pasakojo toliau Džinelis. - Švarkas visai neblogai tiko, tačiau dvokė, lyg kiekvienoje kišenėje būtų nudvėsę po žebenkštį. Užpakaly ant grindų pamačiau porą senų sportukų. *Buvo* ankštoki, bet aš vis tiek į juos įsispraudžiau. Dar po dviejų automobilių radau skrybėlę, kuri atrodė kaip kažkokio inksto transplantato liekana, ir užsidėjau ją.

Norėjęs turėti kvapą kaip čigono, paaiškino Džinelis, bet ne vien apsidrausti nuo grupelės beverčių mišrūnų, snaudžiančių šalimais laužo žarijų - ne, jį domino *kiti* šunys. Brangiai kainuojantys. Pitbuliai.

Nuslinkęs tris ketvirčius mašinų rato, pastebėjo turistinį namuką, kurio užpakalinis langelis buvo ne iš stiklo, o užtemptas vieliniu tinkleliu. Jis dirstelėjo vidun ir visiškai nieko neišvydo - namuko galas buvo visiškai tuščias.

- Bet atsidavė šunimis, Viljamai, - pabrėžė Džinelis. - Tuomet aš žvilgtelėjau kiton pusėn ir surizikavau trumpai pasišviesti pieštukiniu žibintuvėliu, kurį turėjau pasiėmęs. Žole driekėsi išmintas takelis, einantis tolyn nuo to namuko galo. Nereikėjo būti nė Danieliu Bunu*, kad jį pastebėtum. Jie išsivedė sukruštus šunis iš riedančiosios šunidės ir nukišo kažkur kitur, kad vietinis pareigūnas, užsiimantis šunų reikalais, ar kokia humaniška damutė iš gyvūnų gynimo draugijos jų nesurastų, jeigu kas nors kyšteltų liežuvį. Tačiau paliko tokį taką, jog jį galėjo pastebėti net miesto vaikis, padedamas vieno trumpo žibintuvėlio blyksnio. Kvaila. *Kaip tik tada* aš iš tiesų ėmiau tikėti, kad mums pavyks juos kiek prispausti.

Džinelis takeliu nusigavo iki kalvelės, ir už jos pasiekė dar vienos giraitės pakraštį.

- Pamečiau takutį, - pasakė jis. - Stovėjau kokią minutę ar dvi svarstydamas, ką daryti toliau. Ir tuomet aš išgirdau, Viljamai. Išgirdau garsiai ir aiškiai. Kai kada dievai vis dėlto ateina pagalbon.

- Ką tu išgirdai?

- Kaip nusiperdė šuo, - atsakė Džinelis. - Smagiai ir garsiai. Skambėjo taip, lyg kas pūstų trimitą su duslintuvu.

Mažiau nei už dvidešimties pėdų, giraitės laukymėje, jis aptiko aptvarą - ne daugiau kaip ratu sukaltas žemėn storas šakas, tarp kurių buvo nutiestos spygliuotos vielos. Aptvare buvo septynetas pitbulių. Penki iš jų kietai miegojo. Du kiti apkvaitusiai dėbsojo į Džinelį.

Jie atrodė apkvaitę, nes jie ir *buvo* apkvaitinti.

- Aš taip ir maniau, kad jie bus apkvaitinti narkotikais, tačiau tuo pasikliauti nesaugu. Jei treniruoji šunis kovai, šie tampa tau subinės skausmu - tik neapsižiūrėk, ir susipeš tarp savęs, pražudydami tavo įdėtas lėšas. Privalai arba juos patalpinti į atskirus narvus, arba užmigdyti. Narkotikai pigiau, ir lengva šunis paslėpti. O jeigu jie bū-

* Daniel Boone (1734-1820) - žymus Amerikos laukinių vakarų naujakurys ir pėdsekys.

tų buvę kaip reikiant, toksai sumautas aptvaras būtų nesulaikęs šunų. Per peštynes sukandžiotais pasturgaliais būtų išsiveržę laukan, net jeigu tektų palikti ant vielų pusę savo kailių. Čigonai juos išblaivo tik tada, kai lažybos pateisina riziką. Iš pradžių kvaitalas, paskiau reginys, o po jo - vėl kvaitalas, - Džinelis nusijuokė. - Supranti? Pitbuliai - kaip sukruštos roko žvaigždės. Greitai susidėvi. Bet kol viskas einasi gerai, gali įsigyti naujų pitbulių. Jiems netgi nereikia sargo.

Atidaręs pirkinių maišelį, Džinelis išėmė žlėgtainius. Kai pastatė automobilį miško keliukyje, buvo išvyniojęs juos iš krautuvinės pakuotės ir įšvirkštęs kiekvieno vidun po porciją vadinamojo Džinelio kokteilio pitbuliams: mišinį iš meksikietiško rudojo heroino ir strichnino. Dabar jis pamosikavo jais ore ir stebėjo, kaip miegantys šunys pamažu atgyja. Vienas iš jų kimiai amtelėjo - garsas panėšėjo į knarkesį žmogaus, kankinamo rimtų nosies problemų.

- Užsičiaupk, arba negausi pietų, - nepiktai pasakė Džinelis. Šuo, kuris amtelėjo, atsitūpė. Tuoj pat jis pradėjo ryškiai svirti dešinėn ir vėl grimzti į miegą.

Džinelis įmetė vieną žlėgtainį aptvaran. Paskiau antrą, trečią ir galiausiai paskutinį. Šunys susigrūmė dėl jų gana abejingai. Kelis kartus sulojo, tačiau taip pat kimiai, knarkiančiai, ir Džinelis nusprendė, kad dėl šito galįs pakentėti. Be to, jeigu kas nors ateitų iš stovyklos pasižiūrėti greitomis suręstos šunidės, neštųsi žibintuvėlį, tad jis būtų turėjęs laiko pasislėpti tarp medžių. Bet niekas neatėjo.

Pasibaisėjęs, tarsi pakerėtas, Bilis klausėsi ramaus Džinelio pasakojimo apie tai, kaip šisai sėdėjo šalimais įsikišęs tarp lūpų neuždegtą “Camel” cigaretę ir stebėjo, kaip pitbuliai nugaišta. Daugelis jų išleido paskutinį kvapą labai ramiai, pabrėžė jis (nejau jo balse nuskambėjo vos vos girdima apgailestavimo gaidelė? - neramiai save paklausė Bilis) - tikriausiai dėl kvaitalo, kuriuo jau buvo prišerti. Dviem pasireiškė labai lengvos konvulsijos. Tai ir viskas. Apskritai, anot Džinelio, šunims ne taip blogai susiklostė: čigonai jiems

turėjo numatę kur kas blogesnių dalykų. Visa buvo baigta mažiau nei per valandą.

Įsitikinęs, kad jie visi nebegyvi ar mažų mažiausia gilioje komoje, jis išsiėmė iš piniginės dolerio banknotą, o iš viršutinės kišenės - šratinuką ir ant banknoto užrašė: KITĄSYK TAI GALI BŪTI TAVO VAIKAIČIAI, SENI. VILJAMAS HALEKAS TAU SAKO: ATŠAUK. Džinelis pakišo banknotą vienam iš pitbulių po antkaklį atstojančia susidėvėjusia skalbinių virve. Pakabino bjauriai dvokiantį švarką ant vieno iš aptvaro stulpų, ant viršaus uždėdamas skrybėlę. Nusiavė sportukus ir iš užpakalinės kelnių kišenės išsitraukė savo paties batus. Apsiavė jais ir pasišalino.

Grįždamas, pasakojo jis, šiek tiek pasiklydo ir tiesiai įmaknojo į dvokiančią pelkę. Tačiau galop išvydo sodybų šviesas ir susiorientavo. Jisai susirado miško keliuką, įsėdo automobilin ir pasuko atgalios Bar Harboro linkui.

Nuvažiavęs pusę kelio, dėstė jis, pajuto, kad automobilis ėmė dirbti kažkaip ne taip. Nemokėjo geriau ar kaip nors aiškiau tai nusakyti - tiesiog atrodė, kad variklis nebedirba normaliai. Ne tai, kad jaustų kažkokį ne tokį kvapą; tiesiog atrodė kažkas ne taip. Ir anksčiau jam teko patirti tokį jausmą, ir daugeliu atveju tai ničnieko nereiškė. Bet porąsyk...

- Nusprendžiau, kad man reikia juo atsikratyti, - toliau pasakojo Džinelis. - Nenorėjau nė kiek rizikuoti: vienas iš jų galėjo nemigos kankinamas vaikštinėti po apylinkę ir jį pamatyti. Nenorėjau, kad jie sužinotų, kokią mašiną aš vairuoju, nes tada galėtų išsisklaidyti, ieškoti manęs ir galiausiai surasti. Surasti tave. Supranti? Aš *iš tiesų* juos rimtai vertinu. Žvelgiu į tave, Viljamai, ir turiu taip elgtis.

Taigi nuėmęs skirstytuvo dangtelį jis paliko automobilį kitame tuščiame šalutiniame kelyje ir tris mylias pėsčiom sugrįžo miestan. Kai atsidūrė jame, jau aušo.

Palikęs Bilį naujojoje Nortist Harboro buveinėje, Džinelis taksi sugrįžo linkui Bar Harboro, paliepęs vairuotojui važiuoti lėtai, nes kai ko ieškąs.

- Ko taip? - paklausė vairuotojas. - Gal aš žinau, kur tai rasti.

- Nieko tokio, - atsakė jam Džinelis. - Aš pats atpažinsiu, kai pamatysiu.

Ir taip atsitiko - dvi mylias nuo Nortist Harboro šalia nedidelės sodybos jis pastebėjo "Novą" su užkištu už lango plakatėliu "Parduodama". Jis pasitikrino, ar savininkas namie, užsimokėjo taksistui ir čia pat vietoje suderėjo grynaisiais. Už dvidešimtinę viršaus savininkas - jaunas vyrukas, kuris, pasak Džinelio, atrodė taip, lyg turėtų galvoje daugiau utėlių nei IK* taškų - sutiko palikti ant "Novos" savuosius Meino registracijos numerius, priimdamas Džinelio pažadą tuosius atsiųsti jam po savaitės.

- Beje, galbūt aš netgi padarysiu tai, - susimąstęs tarė Džinelis. - Tai yra, jeigu tebeliksime gyvi.

Bilis akylai žvilgtelėjo į jį, tačiau Džinelis tik pasakojo toliau savo nuotykius.

Jis nuvažiavo atgalios linkui Bar Harboro, aplenkdamas patį miestą ir leisdamasis 37-uoju A keliu prie čigonų stovyklos. Pakeliui buvo tik stabtelėjęs paskambinti asmeniui, kurį Biliui įvardijo kaip "reikalų partnerį". Paprašė šį "reikalų partnerį", kad pusvalandį po vidudienio lauktų vienoje Niujorko telefono būdelėje - tai buvo būdelė, kuria Džinelis dažnai naudodavosi, ir jo įtakos dėka viena iš nedaugelio mieste, kuri retai kada neveikdavo.

Pravažiavęs stovyklavietę, kur pamatė gyvos veiklos požymius, apie mylią toliau kelyje apsisuko ir pamažu sugrįžo atgal. Per nušienautą pievą nuo 37-ojo A iki stovyklos buvo išvažinėtas keliukas ir juo plento linkui slinko automobilis.

- "Poršė turbo", - patikslino Džinelis. - Turtingų bernelių žaisliukas. Lipdukas ant užpakalinio lango skelbė "Brauno universitetas". Dvejetas bernužėlių priekyje, dar trejetas - ant užpakalinės sėdynės. Privažiavau ir paklausiau bernioką prie vairo, ar iš tiesų tenai apačioje čigonai, kaip buvau girdėjęs. Šis patvirtino, jog iš tikrųjų taip,

---

* Inteligencijos koeficientas - protinio išsivystymo testas psichologijoje.

tačiau jeigu aš ketinąs sužinoti iš kortų savo ateitį, tai man nepasisekė. Bernužėliai irgi buvo nuvažiavę, kad jiems paburtų, tačiau tesusilaukė, kaip sakoma, "vožkit kepurę ant galvos ir sukit atgalios" sutikimo. Jie kraustėsi. Po pitbulių tai manęs nė kiek nenustebino.

- Patraukiau atgal Bar Harboro link ir įsukau degalinėn - tu nepatikėtum, Viljamai, kiek toji "Nova" ryja benzino, bet sugeba skrieti dainuodama, jeigu mini iki pat grindų. Taip pat paėmiau sau kokos ir įmečiau jon porikę benių*, nes jau buvau ėmęs jaustis šiek tiek prislėgtas.

Džinelis paskambino savajam "reikalų partneriui" ir sutarė, kad to pat vakaro penktą valandą su juo susitiks Bar Harboro oro uoste. Paskiau sugrįžo į Bar Harborą, pastatė "Novą" viešojo parkavimo aikštelėje ir kurį laiką pasivaikštinėjo po miestą, žvalgydamasis vieno tokio žmogaus.

- Kokio žmogaus? - paklausė Bilis.

- Vieno tokio *žmogaus,* - kantriai pakartojo Džinelis, tartum kalbėtųsi su idiotu. - Tą vyrioką, Viljamai, visad atpažįsti, jei tik jį pamatai. Atrodo kaip visi kiti vasariniai dabišiai, lyg galėtų jus pavėžinti savo tėtušio šliupu ar pametėti jums dešimt gramų gero kokaino, arba tiesiog lyg rengtųsi palikti Bar Harboro sceną ir savuoju "Trans Amu" pašokti į Aspeną, vasaros šventėn. Bet jis ne toks, kaip tie visi, ir pakanka dvejeto greitų žvilgsnių jiems atskirti. Pirma, dirsteli į jo batus. Šito vyrioko batai prasti. Išblizginti, tačiau prasti. Neturi klasės, ir iš to, kaip jis eina, gali pasakyti, kad anie spaudžia kojas. Paskiau pažvelgi į jo akis. Tai antras svarbus požymis. Panašu, kad tie vyriokai niekad nenešioja "Ferarri" tamsių akinių, ir visad gali matyti jų akis. Tartum kai kuriems vyriokams tiesiog lemta skelbtis, kas jie tokie, kaip kai kuriems - prisipažinti kopams, padarius nusikaltimą. Jų akys kalba: "Kur kitąsyk aš gausiu pavalgyti? Kur tas vaikinas, su kuriuo čion atvykęs ketinau susisiekti?" Pagauni?

---

* Žargoniškas benzedrino (amfetamino) tablečių pavadinimas. Tai vaistas, stimuliuojančiai veikiantis nervų sistemą.

- Manau, taip.

- O daugiausia akys kalba: "Kokiu būdu pasipelnius?" Kaip sakei, tasai seniokas Old Orčarde pavadino narkotikų platintojus ir greito bakso meistrus?

- Atklydėliškas verslas, - pasakė Bilis.

- Aha! - Džinelis pagyvėjo. Jo akyse vėl ėmė šokčioti žiburiukai. - Atklydėliškas verslas, kaip tik! Žmogus, kurio žvalgiausi, priklauso aukštos klasės atklydėliškam verslui. Tie vyriokai slampinėja po kurortinius miestus nelyginant kekšės, ieškančios pastovių klientų. Jie retai kada užtinka stambų dalyką, nuolat juda ir esti gan apsukrūs... jeigu neskaityt jų batų. Vilki "J. Press" marškiniais ir Polio Stiuarto sportiniais švarkeliais, pagal užsakymą siūtais džinsais... bet paskiau pažvelgi į jų kojas, suknistus mokasinus, kurie byloja: "Caldor", už devyniolika dolerių devyniasdešimt penkis centus". Tie mokasinai byloja: "Mane gali nusamdyti, atliksiu už tave bet kokį darbą". O dėl kekšių - tai jų palaidinukės visados dirbtinio šilko, nors ką daryk. Bet, žinai, pagaliau aš pamačiau tokį žmogų. Taigi užmezgiau su juo, taip sakant, pokalbį. Mudu sėdėjome ant suoliuko šalimais viešosios bibliotekos - graži vietelė - ir viską aptarėme. Gavau sumokėti šiek tiek daugiau, nes neturėjau laiko, supranti, pergudrauti jį, bet vyrukas atrodė ganėtinai alkanas ir nusprendžiau, kad juo galima pasitikėti. Šiaip ar taip, bent trumpai valkšnai. Šitiems tipams ilga žvejyba, po šimts, neegzistuoja. Yra įsitikinę, kad pakankamai sugaišo laiko, kol nuklampojo nuo Amerikos istorijos iki antrojo lygio algebros.

- Kiek jam sumokėjai?

Džinelis numojo ranka.

- Atsieinu tau pinigo, - spyrėsi Bilis. Nejučia jis įsitraukė į Džinelio kalbėsenos ritmą.

- Juk tu draugas, - kiek įsižeidęs atsakė Džinelis. - Galėsime vėliau atsiteisti, tačiau tik jeigu tu panorėsi. O man čia smagu. Tai *savotiškas* nukrypimas, Viljamai. "Kaip aš praleidau savo vasaros

atostogas", jeigu tik tu supranti. Na, galiu toliau pasakoti? Man jau džiūna burna, o liko dar daug, ir mums vėliau teks dar daug ką nuveikti.

- Varyk.

Vyriokas, kurį išsirinko Džinelis, vadinosi Frenkas Spertonas. Sakėsi esąs Kolorado universiteto paskutiniojo kurso studentas, leidžiantis atostogas, bet Džineliui jis atrodė kokių dvidešimt penkerių - senokas kaip studentui. Tačiau tai buvo ne tiek svarbu. Džinelis norėjo, kad šis nueitų iki miško keliuko, kur buvo palikęs išsinuomotąjį "Fordą" ir paskiau pasektų čigonus, kai šie pajudės iš vietos. Spertonas turėjo paskambinti į "Bar Harboro automobilininkų užeigą", kai tik įsitikins, kad čigonai apsistojo nakčiai. Džinelis nemanė, kad jie nuvažiuos itin toli. Skambindamas į motelį, Spertonas turįs paprašyti Džono Tri. Spertonas užsirašė pavardę. Pinigai perėjo iš rankų į rankas - šešiasdešimt procentų visos pažadėtosios sumos. Taip pat buvo įteikti "Fordo" užvedimo rakčiukai ir skirstytuvo dangtelis. Džinelis pasiteiravo Spertoną, ar šis sugebėsiąs teisingai uždėti dangtelį. Su automobilių vagies šypsenėle Spertonas atsakė, kad kaip nors susitvarkysiąs.

- Ar pametėjai jį iki tenai? - paklausė Bilis.

- Už pinigus, kuriuos jis iš manęs gavo, galėjo pabalsuoti pakeliui.

Taigi Džinelis parvažiavo į "Bar Harboro automobilinininkų užeigą" ir užsiregistravo Džono Tri pavarde. Nors buvo tik antra valanda dienos, jam pavyko susigriebti nakčiai paskutinį laisvą numerį - klerkas įteikė jam raktą, lyg darydamas didžiulę malonę. Vasaros sezonas buvo beįsibėgėjąs. Džinelis nuėjo į kambarį, nustatė žadintuvą ant naktinio stalelio pusei penktos ir iki to laiko nusnūdo, o paskiau nuvažiavo į oro uostą.

Dešimt minučių po penkių nusileido nedidelis privatus lėktuvas - galbūt tas pats, kuris buvo atgabenęs iš Konektikuto Fenderį. Iš jo išlipo "reikalų partneris", ir iš krovinių skyriaus buvo iškelti pakai - vienas didelis ir trejetas mažų. Džinelis ir "reikalų partneris" pa-

dėjo didesnįjį paką ant “Novos” užpakalinės sėdynės, o mažuosius - į bagažinę. “Reikalų partneris” sugrįžo prie lėktuvo. Džinelis nelaukė, kol tas pakils, bet sugrįžo į motelį, kur miegojo iki aštuonių, kai jį pažadino telefonas.

Skambino Frenkas Spertonas iš “Texaco” degalinės Bankertono miestukyje, keturiasdešimt mylių į šiaurės vakarus nuo Bar Harboro. Apie septintą, pranešė Spertonas, čigonų karavanas įsuko į lauką tuoj už miesto ribos - atrodo, visa buvo sutvarkyta iš anksto.

- Veikiausiai Starberdo, - pakomentavo Bilis. - Jis jų priekinis žmogus.

Iš balso Spertonas atrodė neramus... įsibaiminęs.

- Mat buvo įsitikinęs, kad jie jį perprato, - paaiškino Džinelis. - Visąlaik vilkosi jiems iš paskos, ir tai buvo klaida. Keletas iš jų išsuko iš kelio pasipildyti benzino ar dar ko. Spertonas to nepastebėjo, važiavo keturiasdešimties mylių per valandą greičiu, paprasčiausiai žioplinėdamas į šalis, ir staiga jį pralenkia su dardesiu du seni universalai ir savaeigis turistinis namukas. Nespėjo nė atsikvošėti, kai netikėtai pasijuto atsidūręs vidury sukruštos furgonų vilkstinės, o ne jai iš paskos. Lenkiant turistiniam namukui, jis pasižiūri pro šoninį langą ir pamato ant priekinės keleivio sėdynės tą seną tipą be nosies, žvelgiantį į jį ir krutinantį pirštais - nepasakytum, kad mojuojantį, bet veikiau tartum užleidžiantį kerus. Aš neišgalvoju to vyrioko žodžių, Viljamai, jis per telefoną man taip ir pasakė: “Krutino pirštais, tartum užleisdamas kerus”.

- Dieve, - sukuždėjo Bilis.

- Šliūkštelt tau šlakelį kavon?

- Ne... Taip.

Džinelis suvertė Bilio puodelin pilną dangtelį “Chivas” ir pasakojo toliau. Jis paklausė Spertoną, ar ant turistinio namuko šono buvo kas nors nupiešta. Buvo. Mergina ir vienaragis.

- Dieve, - vėl pratarė Bilis. - Tu tikrai manai, kad jie atpažino automobilį? Kad aptikę šunis jie paieškojo aplinkui ir surado jį tame keliukyje, kur buvai palikęs?

- Žinoma, atpažino, - niūriai pasakė Džinelis. - Jis man pasakė pavadinimą kelio, kuriame jie sustojo - Finsono kelias - ir numerį valstijos kelio, iš kurio išsuko, kad tenai patektų. Paskiau jis paprašė, kad palikčiau likusius jam priklausančius pinigus voke su jo pavarde motelio seife. "Noriu nešdintis", štai ką jis pasakė, ir aš jo labai nesmerkiau.

Aštuntą penkiolika Džinelis "Nova" apleido motelį. Devintą trisdešimt pravažiavo ženklą, žymintį ribą tarp Baksporto ir Bankertono miestų. Po dešimties minučių išvydo "Texaco" degalinę, kuri nakčiai buvo uždaryta. Greta jos, purvinoje aikštelėje stovėjo keletas automobilių, vieni - laukiantys remonto, kiti - parduodami. Eilės gale jis pastebėjo išsinuomotąjį "Fordą". Nesustojęs nuvažiavo toliau keliu, apsigręžė ir vėl sugrįžo atgal.

- Padariau tai dar du kartus, - pasakė jis. - Niekados anksčiau nebuvau patyręs panašaus jausmo, - paaiškino, - tad dar kiek pavažiavau toliau ir pastačiau griuveną kelkraštyje. Paskiau pėsčiom sugrįžau atgal.

- Ir?..

- Automobilyje sėdėjo Spertonas. Prie vairo. Negyvas. Su skyle kaktoje, tuoj virš dešinės akies. Kraujo nedaug. Galimas daiktas, keturiasdešimt penktas kalibras, tačiau aš taip nemanau. Ant sėdynės už jo - nė lašo kraujo. Kad ir kas jį užmušė, kiaurai nepraėjo. Keturiasdešimt penkto kalibro kulka būtų praėjusi kiaurai ir palikusi pakaušyje "Campbell'o" sriubos skardinėlės dydžio skylę. Manau, kažkas jį nušovė su paleistu iš laidyklės guolio šratuku - visai taip, kaip ta mergina peršovė tave. Galbūt netgi ji tai ir padarė.

Džinelis nutilo gromuliuodamas mintį.

- Jam ant kelių gulėjo negyvas viščiukas. Išskrostas. Spertonui ant kaktos užrašytas vienas žodis - krauju. Spėju, viščiuko krauju, bet nelabai turėjau laiko paimti jį visapusiškai kriminalistinės laboratorijos analizei, patsai supranti.

- Koks žodis? - paklausė Bilis, bet jau žinojo, ką atsakys Džinelis.

- “NIEKAD”.

- Dievuliau, - teištarė Bilis ir apgraibom susirado pašlakstytąją kavą. Pakėlė puodelį prie burnos ir paskiau vėl pastatė jį ant stalo. Jeigu nors kiek būtų atsigėręs, būtų susivėmęs. Nevalia pasiduoti vėmuliui. Mintyse regėjo Spertoną, sėdintį prie “Fordo” vairo: negyva galva atkraginta atgal, tamsi skylė viršum vienos akies, baltų plunksnų kamuolėlis ant kelių. Šis vaizdinys buvo pakankamai ryškus, tad netgi matė geltoną paukščio snapą, sustiklėjusias juodas akutes...

Visa aplinkui nupilko ir ėmė plaukti tolyn... Paskiau nuskambėjo kietas pliaukšnis, ir skruostu išplito bukas karštis. Bilis prasimerkė ir išvydo Džinelį vėl sėdantį krėslan.

- Atleisk, Viljamai, bet kaip sakoma toje losjono po skutimosi reklamoje - tau šito reikėjo. Manau, imi jausti kaltę dėl to vyrioko Spertono, ir aš noriu, kad liautumeis, girdi? - Džinelio tonas buvo švelnus, bet akys - piktos. - Tu vis iškraipai dalykus, kaip tie krauju plūstančiomis širdimis teisėjai, linkę kaltinti visus, iki Jungtinių Valstijų Prezidento imtinai, už tai, kad kažkoks narkomanas nudūrė senę ir pavogė iš jos socialinės draudos čekį - tai yra visus, tik ne tą subingalvį narkomanėlį, kuris tą padarė ir dabar stovi priešais, laukdamas lygtinio nuosprendžio, kad galėtų išeiti laisvėn ir vėl padaryti tą pat.

- Nematau čia jokio ryšio!.. - buvo beprieštaraująs Bilis, bet Džinelis jį pertraukė:

- Nusispjaut, kad nematai. Ne tu nužudei Spertoną, Viljamai. Kažkuris čigonas tą padarė, ir kad ir kieno tai būtų darbas, už viso to stovi senis, mums abiem tai aišku. Ir niekas nelaužė Spertonui rankos. Jis dirbo už pinigus. Paprastą darbą. Bet pernelyg suklydo, ir jie jį sutvarkė. Na, pasakyk man, Viljamai, ar tu nori, kad tai būtų atšaukta?

Bilis sunkiai atsiduso. Skruostą vis dar šiltai peršėjo, kur Džinelis jam trinktelėjo.

- Taip, - pasakė jis. - Vis dar noriu.

- Tad puiku, išmeskim Spertoną iš galvos.

- Gerai, - daugiau nebepertraukinėdamas Bilis leido Džineliui papasakoti savąją poringę iki galo. Tiesą sakant, buvo pernelyg jos nustebintas, kad jam kiltų mintis pertraukinėti.

✧

Džinelis nuėjo už degalinės pastato ir atsisėdo ant senų padangų krūvos. Norėjęs praskaidrinti mintis, paaiškino jis, tad sėdėjo ten kokias dvidešimt minučių, žvelgdamas į nakties dangų - vakaruose ką tik buvo išblukus paskutinioji dienos žara - ir regzdamas giedras mintis. Nusprendęs, kad protas jau atgavo skaidrumą, sugrįžo prie “Novos”. Neįjungęs šviesų atbulom privažiavo prie “Texaco” degalinės, paskiau ištempė Spertono kūną iš savo išsinuomotojo “Fordo” ir įvertė “Novos” bagažinėn.

- Galimas daiktas, jie norėjo palikti man perspėjimą, o gal paprasčiausiai įmerkti mano uodegą, kai vyriokas, kuriam priklauso degalinė, atrastų automobilyje lavoną ir nuomos dokumentus su mano pavarde daiktadėžėje. Tačiau tai buvo kvaila, Viljamai, nes jeigu tas bernas buvo nušautas su guolio šratuku, o ne kulka, kopai tik greitomis būtų šniukštelėję mano kryptimi ir tuoj pat atsigręžtų į juos - juk, dievaži, toji mergina demonstruoja šaudymą iš laidyklės į taikinį. Kitomis aplinkybėmis man būtų patikę išvysti, kaip tie žmonės, kuriuos aš gainiojuos, patys įsivaro save kampan, bet šiuo atveju tai keista situacija - iš tokių, kai tenka tvarkytis patiems. Be to, aš tikėjaus, kad kitą dieną kopai prisistatys pas čigonus pasikalbėti apie visai ką kita, jeigu tik dalykai susiklostys mano laukiama linkme, ir Spertonas tik sukomplikuotų reikalą. Tad aš pasiėmiau jo kūną. Ačiū Dievui, kad toji degalinė riogso nuošalumoje prie kaimo keliuko, arba man būtų nepavykę nieko padaryti.

Su apriestu apie tris iš mažesniųjų dėžių, kurias tą popietę jam pristatė “reikalų partneris”, Spertono kūnu bagažinėje Džinelis nuvažiavo toliau. Mažiau nei pusmylį nuo degalinės surado Finsono

kelią. 37-A kelyje, gerame antraeilės svarbos plente, vedančiame iš Bar Harboro į vakarus, čigonai buvo atvirai pasirengę verslauti. O Finsono kelias - negrįstas, duobėtas ir apaugęs žole - visiškai kas kita. Čigonai apsikasė žemėn.

- Šitai kiek pasunkino dalykus, kaip ir tai, jog teko po jų apsišvarinti tenai degalinėje, bet kai kuriais atžvilgiais, Viljamai, aš buvau nepaprastai patenkintas. Norėjau juos pagąsdinti, ir jie elgėsi kaip išgąsdinti žmonės. O jei žmonės kartais išsigąsta, tampa vis lengviau ir lengviau palaikyti tokią jų būklę.

Džinelis užgesino "Novos" priekinius žibintus ir pavažiavo ketvirtį mylios Finsono keliu. Tada pamatė atšaką, vedančią į apleistą žvyro karjerą.

- Puikiau nė būt negalėjo - tartum pagal užsakymą, - pakomentavo Džinelis.

Jis atidarė bagažinę, iškėlė Spertono kūną ir užmaskavo jį žvyru. Palaidojęs kūną, sugrįžo prie "Novos", prarijo dar du benius ir paskiau išvyniojo didįjį paką, kuris riogsojo ant užpakalinės sėdynės. PASAULINĖ KNYGŲ ENCIKLOPEDIJA, matei atspausdinta ant dėžės. O viduje buvo Kalašnikovo AK-47 desantinis automatas ir keturi šimtai patronų amunicijos, spyruoklinis peilis, moteriškas vakarinis rankinukas ant dirželio su švininiu rutuliu viduje, ritė lipnios juostos ir stiklainis suodžių juodalo.

Džinelis išsijuodino veidą ir rankas, paskiau lipnia juosta pritvirtino peilį sau prie blauzdos minkštimo. Įsikišęs lipnios juostos ritę kišenėn, patraukė pirmyn.

- Kastetą palikau automobilyje, - pasakė jis. - Ir taip jau ganėtinai jaučiaus kaip kokio nors sumauto komikso superherojus.

Spertonas buvo pranešęs, kad čigonai įsikūrė stovyklą laukuose dvi mylios toliau keliu. Teigė nedrįsęs pamesti iš akių kelio, nes bijojo pasiklysti.

- Judėti sekėsi pamažu, - tęsė Džinelis, - aš vis užmindavau ant pagalių ir kliūdavau už šakų. Vyliaus, po šimts, kad man neteko brautis pro kokią nors nuodingąją gebenę. Esu labai jai jautrus.

Po dviejų valandų sunkių grumtynių su tankiu atvašynu rytiniu Finsono kelio pakraščiu Džinelis išvydo ant siauros šalikelės tamsų siluetą. Iš pradžių jam pasirodė, kad tai kelio ženklas ar šiaip koks nors stulpas, tačiau tuoj pat susivokė, jog ten žmogus.

- Jisai stovėjo sustingęs kaip mėsinininkas mėsos šaldytuve, bet buvau įsitikinęs, kad jis veikiausiai šūdina man akis, tikrai, Viljamai. *Stengiausi* judėti tyliai, bet aš sukinėjuos Niujorko didmiesty. Iš manęs ne kažkoks Hajavata*, po šimts, supranti. Tad maniau, jis tik apsimeta manęs negirdįs, kad galėtų tiksliau nustatyti, kur esu. Tada staigiai atsigręžtų ir pultų kapoti. Būčiau galėjęs ištratinti jį ten iš klumpių, tačiau tai išbudintų visus pusantros mylios aplinkui, o be to, aš tau pažadėjau, kad niekas nenukentės.

Taigi vis stovėjau ir stovėjau ten. Penkiolika minučių taip stovėjau, mąstydamas, kad jeigu pajudėsiu, užminsiu dar ant vieno pagalio, ir tada prasidės linksmybė. Paskiau jis paėjėjo nuo kelkraščio į griovį nusišlapinti ir tiesiog nepatikėjau savo akimis, ką išvydau. Nežinau, kur tas vaikinas mokėsi stovėti sargyboje, tačiau tikrai ne Fort Brege**. Turėjo ant peties patį seniausią medžioklinį šautuvą, kokį tik man per dvidešimt metų teko regėti - tokį korsikiečiai vadina loup***. Ir, Viljamai, turėjo ant galvos "Walkman" stereoausines! Būčiau galėjęs užeiti jam už nugaros, susikišti rankas sau po marškinių pažastimis ir iš visų jėgų nusipersti - vyriokas būtų nė nekrustelėjęs.

Džinelis nusijuokė.

- Štai ką tau pasakysiu: kertu lažybų, tasai senis nė nenutuokė, kad vyriokas klausėsi rokenrolo, užuot dairęsis manęs.

Kai sargybinis sugrįžo į ankstesniąją savo vietą, Džinelis iš nematomos šiam pusės ėmė slinkti artyn, pernelyg nebesistengdamas nekelti triukšmo. Pakeliui nusijuosė diržą. Kažkas paskutinę akimir-

---

* Pagrindinis personažas iš Longfelo (Longfellow, 1807-1882) indėniško epo "Hajavatos giesmė".

** Miestas Kalifornijoje, JAV karinė bazė.

*** "Vilkas" *(pranc.)*.

ką sargybinį perspėjo - kažkas, jo suspėta pastebėti akies kampučiu. Paskutinė akimirka ne visad būna per vėlu, bet šįsyk buvo. Džinelis užmetė diržą jam apie kaklą ir stipriai užveržė. Kova buvo trumpa. Jaunasis čigonas paleido iš rankų šautuvą ir ėmė grabinėtis, stengdamasis nusiplėšti smaugiantį diržą. Ausinės nuslydo jam skruostais, ir Džinelis išgirdo tartum pasimetusius tarp žvaigždžių "Rolling Stones", dainuojančius "Po mano padu".

Jaunuolis ėmė dusti, gargaliuoti. Jo priešinimasis silpo ir galiausiai visai liovėsi. Džinelis palaikė suveržęs diržą dar dvidešimt sekundžių, paskiau jį atleido ("nenorėjau, kad po to kvailai jaustųsi", rimtai paaiškino jis Biliui) ir nutempė čigonėką kalvelėn po krūmais. Vyriokas buvo dailus, raumeningas, kokių dvidešimt dvejų metų, su džinsais ir "Dingo" aulinukais. Iš Bilio pasakojimo Džinelis spėjo, jog tai Samiuelis Lemkė, ir Bilis jam pritarė. Džinelis surado pakankamai storą medį ir lipnia juosta priklijavo prie kamieno vaikiną.

- Gal ir kvailai skamba, kai sakai, kad ką nors priklijavai prie medžio, tačiau tik tuo atveju, jeigu niekad pats nesi patyręs šito savo kailiu. Jei pakankamai to mėšlo apvyniota, tai nė nesvajok išsilaisvinti. Lipni juosta *tvirta.* Liksi suvystytas, iki kas nors neateis ir perpjovęs juostą peiliu tavęs neišlaisvins. Negali jos perplėšti, o juolab, po šimts, atsirišti.

Džinelis nurėžė apatinę Lemkės sportinukų dalį, sugrūdo jam burnon ir užklijavo lipnia juosta.

Paskiau aš apverčiau kasetę jo aparatėlyje ir vėl uždėjau jam ant galvos ausines. Nenorėjau, kad atsibudęs pernelyg nuobodžiautų.

Dabar Džinelis patraukė toliau kelio pakraščiu. Jis buvo panašaus ūgio kaip Lemkė, tad ketino surizikuoti ir pamėginti prieiti tiesiai iki kito sargybinio, nesulaukęs iš jo užklausiamojo šūksnio. Be to, darėsi vėlu, o jis buvo nemiegojęs keturiasdešimt aštuonias valandas, jei neskaityt dviejų tarpsnių, kai šiek tiek nusnūdo motelio numeryje.

- Tik neišsimiegok kaip reikiant ir tuoj pat apsižioplinsi, - pasakė jis. - Jeigu loši "Monopolį", tai nieko baisaus. Bet jeigu turi reikalą su krušeiviais, kurie šaudo žmones ir paskiau viščiuko krauju užrašo jiems ant kaktos nemalonius žodžius, gali tikėtis mirties. Taip jau išėjo, aš iš tiesų padariau klaidą. Man teisiog pasisekė, kad neįkliuvau. Kai kada Dievas mums atleidžia.

Klaida buvo ta, jog jis nepastebėjo antro sargybinio, kol nepraėjo pro šalį. Taip atsitiko todėl, kad antrasis tūnojo giliai šešėliuose, o ne stovėjo kaip Lemkė kelio pakrašty. Džinelio laimei, tasai siekė ne pasislėpti, o ramybės.

- Šitas ne klausėsi magnetofono, bet tiesiog kietai miegojo. Sumauta sargyba, bet ko norėti iš civilių. O be to, dar jie nebuvo įsikalę galvon, kad aš jiems ne juokais ilgalaikis rūpestis. Jeigu žinai, kad kas nors rimtai vaikosi tavo subinės, tatai padeda išlikti budriam. Žmogau, išlieki budrus, net jeigu labai norisi miego.

Džinelis priėjo prie miegančio sargybinio, nusitaikė vietą šio kiaušę ir su pakankama jėga trinkelėjo ją Kalašnikovo automato buože. Pasigirdo dunksnis - kaip glebniu delnu stuktelėjus į raudonmedžio stalą. Sargybinis, kuris sėdėjo patogiai atsirėmęs į medį, nuvirto ant žolės. Pasilenkęs Džinelis čiuoptelėjo pulsą. Aptiko - tvinkčiojo lėtai, bet ne aritmiškai. Jis nuskubėjo toliau.

Po penkių minučių pasiekė neaukštos kalvos viršūnę. Nuo jos kairėje plytėjo nuožulnus laukas. Džineliui pavyko įžiūrėti tamsų ratą mašinų, sustatytų du šimtus jardų nuo kelio. Šiąnakt jokio laužo. Blausi, užuolaidų prislopinta šviesa keliuose turistiniuose namukuose, tačiau tai ir viskas.

Pusę kelio žemyn nuo kalvos Džinelis nušliaužė pilvu ir alkūnėmis, laikydamas prieš save desantinį automatą. Aptiko uolienų iškyšą, kuri suteikė tvirtą atramą automato buožei ir gerą stovyklos apžvalgą iš viršaus.

- Mėnulis vos dar tekėjo, bet aš neketinau laukti, kol jis pakils. Be to, buvo pakankamai geras matomumas tam, ką rengiausi pada-

ryti - tuomet aš glaudžiausi nedaugiau kaip septyniasdešimt penkis jardus nuo jų. Ir čia buvo ne tas atvejis, kad reiktų atlikti subtilų darbą. Vis dėlto Kalašnikovas tokiam reikalui netinkamas. Tai maždaug tas pat, kaip mėginti pašalinti vaikinui apendiksą grandininiu pjūklu. Kalašnikovas geras žmonėms pagąsdinti. Ir aš juos pagąsdinau, tikrai. Galiu lažintis, bemaž visi jie prisileido į paklodes limonado. Tačiau tik ne senis. Jis kietas kaip reta, Viljamai.

Tvirtai atrėmęs automatą, Džinelis giliai įkvėpė oro ir nusitaikė į priekinę turistinio namuko su vienaragiu padangą. Kažkur netoliese čirškė žiogai ir čiurleno upokšnis. Tamsiame lauke sukvykavo lėlys. Nespėjus šiam užbaigti savo antro posmo, Džinelis atidengė ugnį.

Perkūniškas tratesys perplėšė nakties tylą. Apie vamzdžio galą pakilo ugnies vainikas, kol neišsibaigė visa apkaba - trisdešimt 30-o kalibro kulkų, kiekviena maždaug karališkojo ilgio cigaretės patrone, kiekviena varoma šimto keturiasdešimties granų parako. Namuko su vienaragiu priekinė padanga ne šiaip išleido orą - ji sprogo. Džinelis paleido iš riaumojančio ginklo skleistinę ugnį visu namuko ilgiu - tačiau žemai.

- Nepramušiau korpuse nė vienos prakeiktos skylės, - pasakė jis. - Išplėšiau velniškai daug žemių iš po jo. Paties nekliudžiau - dėl benzino bako. Ar kada nors regėjai susprogstant savaeigį turistinį namuką? Tas pat dedasi, kai padegi pliaukštę ir uždengi skardinėle. Mačiau vienąsyk tai Niū Džersio magistralėje.

Susprogo namuko užpakalinė padanga. Džinelis iššokdino pirmą apkabą ir įstūmė antrąją. Apačioje prasidėjo sąmyšis. Šūkalojo balsai, vieni pikti, dauguma - tiesiog išsigandę. Sukliko kažkokia moteris.

Kai kurie - kiek iš viso, Džinelis negalėjo tiksliai pasakyti - šokinėjo pro turistinių namukų galus, daugelis su pižamomis ir naktiniais marškiniais, visi atrodė pasimetę ir išsigandę, visi stengėsi įsižiūrėti vienu metu penkiomis skirtingomis kryptimis. Ir tada Džine-

lis pirmąsyk išvydo Taduzą Lemkę. Senis atrodė bemaž komiškai su savo plevėsuojančiais naktiniais marškiniais. Iš po jo naktinės kepuraitės su kutu styrojo plaukų kuokštai. Jis apėjo furgoną su vienaragiu iš priekio, žvilgtelėjo į subliuškusias, išklypusias padangas ir paskiau nukreipė žvilgsnį aukštyn - tiesiai ton pusėn, kur gulėjo Džinelis. Šis prisipažino Biliui, kad tame degančiame žvilgsnyje nebuvo nieko komiška.

- Žinau, kad senis negalėjo manęs matyti, - tarė jis. - Mėnulis dar nebuvo pakilęs, o veidą ir rankas turėjau išjuodintas suodžiais. Tebuvau tik dar vienas šešėlis iš daugelio visame lauke. Bet... manau, jis mane *tikrai* matė, Viljamai, ir širdis man atšalo.

Senis pasisuko į savo žmones, kurie ėmė traukti jo linkui, vis tebevapaliodami ir tebemosikuodami rankomis. Jis šūktelėjo jiems kažką romiškai ir parodė ranka į karavaną. Nors Džinelis nesuprato kalbos, bet gestas buvo pakankamai aiškus: *Slėpkitės po priedanga, kvailiai.*

- Per vėlai, Viljamai, - patenkintas tarė Džinelis.

Jis paleido antrą papliūpą oran tiesiai jiems virš galvų. Dabar daugelis žmonių klykė - tiek vyrai, tiek moterys. Kai kurie krito ant žemės ir ėmė šliaužti - dauguma įkniaubę žemėn galvas ir krypuojančiais ore užpakaliais. Likusieji išsilakstė į visas puses, tik ne ton, iš kur griaudėjo šūviai.

Lemkė nesitraukė, stovėjo vietoje, iš visos gerklės kriokdamas ant jų. Naktinė kepuraitė nukrito jam nuo galvos. Bėgantys nesiliovė bėgę, šliaužiantys - šliaužę. Galbūt Lemkė ir valdė savo žmones geležine ranka, tačiau Džinelis pasėjo tarp jų paniką.

"Pontiako" universalas, iš kurio praeitą naktį Džinelis pasiėmė švarką ir sportukus, stovėjo šalimais furgono, nosimi išorėn. Džinelis įstūmė į AK-47 trečią apkabą ir vėl atidengė ugnį.

- Tenai viduje nieko nebuvo aną naktį, ir spręsdamas iš kvapo spėjau, kad nebus ir šiąnakt. Aš pribaigiau tą universalą - noriu pasakyti, *sunaikinau* tą sukruštą kledarą. AK-47 - labai bjaurus ginklas, Viljamai. Žmonės, kurie yra matę tik filmus apie karą, mano,

kad kulkosvaidis ar automatas palieka tokią dailią eilutę skylučių, tačiau taip nėra. Visa esti be jokios tvarkos, grubu ir įvyksta *greitai*. Išbyrėjo to seno kledaro priekinis stiklas. Šiek tiek atšoko antvožas. Paskiau kulkos jį pasigavo ir plėšte suplėšė. Susprogo žibintai. Supoškėjo padangos. Nukrito priekinės grotelės. Nemačiau, kaip iš radiatoriaus tyška vanduo, buvo per tamsu, bet kai apkaba baigėsi, aš tikrai girdėjau jį sruvenant. Kai apkaba baigėsi, tasai kalės vaikas atrodė lyg strimgalviais atsitrenkęs į mūro sieną. Visą tą laiką, kai aplinkui lakstė stiklas ir chromas, senis nė nekrustelėjo. Tik žvelgė, kur blykčioja liepsna iš vamzdžio, kad galėtų pasiųsti savo pajėgas mane sugriebti, jeigu būčiau toks kvailas ir laukčiau, kol jisai sutelks žmones. Nusprendžiau dingti anksčiau.

Žemai susilenkęs, nelyginant Antrojo pasaulinio karo kareivis, bėgantis atakon po priešo ugnimi, Džinelis pasinešė prie kelio. Atsidūręs tenai, išsitiesė ir spurtavo. Pralėkė vidinio perimetro sargybinį - tą, kuriam trinktelėjo automato buože - vos žvilgtelėjęs jo pusėn. Bet pasiekęs tą vietą, kur buvo užklupęs "Misterį Walkman'ą", sustojo gaudydamas kvapą.

- Surasti jį nebuvo sunku, netgi patamsy, - pridūrė Džinelis. - Girdėjau judant ir traškant pomiškio krūmus. Kai priėjau arčiau, išgirdau ir jį patį - *uchuch, uhum, kchukchu.*

Faktiškai Lemkė sugebėjo išsimuistyti ketvirtį apskritimo aplinkui medį, prie kurio buvo pritvirtintas lipnia juosta - galutinis rezultatas buvo tas, jog liko dar tvirčiau suvystytas. Ausinės nusmukusios kadaravo ant savo laidų jam apie kaklą. Išvydęs Džinelį, liovėsi muistęsis ir tik žvelgė į jį.

- Iš jo akių supratau, kad laukia, jog jį užmušiu; ir kad yra atsakančiai, apsišiktinai išsigandęs, - paaiškino Džinelis. - Tai man kuo puikiausiai tiko. Senasis pirdžius nebuvo nė kiek išsigandęs, bet aš pasakysiu, tasai *vaikis* nuoširdžiai gailisi, kad jie su tavimi krušosi, Viljamai. Deja, negalėjau jam duoti kaip reikiant paprakaituoti - nebuvo laiko.

Priklaupęs prie Lemkės, iškėlė AK-47, kad šis pamatytų, kas tai per daiktas. Vyriokas puikiai suprato - tai matėsi iš jo akių.

- Turiu nedaug laiko, subingalvi, - pasakė Džinelis. - Perduok seniui, kad kitąsyk aš nebešaudysiu per aukštai ar per žemai, arba į tuščius automobilius. Perduok jam, kad Viljamas Halekas reikalauja atšaukti tai. Supratai?

Lemkė linktelėjo, kiek jam leido lipni juosta. Džinelis nuplėšė ją jam nuo burnos ir ištraukė marškinių audinio gniužulą.

- Netrukus čia aplinkui prasidės bruzdalynė, - pasakė Džinelis. - Tu rėk, jie tave suras. Atmink, ką liepiau perduoti.

Jis apsigręžė eiti.

- Jūs nesuprantate, - kimiai prašneko Lemkė. - Jis *niekad* to neatšauks. Yra paskutinysis iš didžiųjų madjarų atamanų - jo širdis akmeninė. Aš nepamiršiu perduoti, misteri, bet jis *niekad* to neatšauks.

Čigonų stovyklos linkui kratydamasis per duobes keliu nuvažiavo pikapas. Džinelis žvilgtelėjo ton pusėn ir vėl atsigręžė į Lemkę.

- Akmenis galima sutrupinti, - tarė. - Perduok jam ir tai.

Džinelis vėl sugrįžo į kelią, perkirto jį ir nurisnojo žvyro karjero linkui. Su juo prasilenkė dar vienas pikapas, paskiau trijų automobilių virtinė. Tie žmonės, suprantamai smalsaujantys, kas galėjo jų nedideliame miestukyje vidur nakties šaudyti iš automatinio ginklo, Džineliui nekėlė jokių rimtų problemų. Besiartinančių priekinių žibintų žara suteikdavo jam užtektinai laiko kassyk susilieti su miško tamsa. Nerdamas į žvyro karjerą, išgirdo artėjantį sirenos kauksmą.

Jis užvedė "Novą" ir neuždegęs šviesų išvairavo į karjero takučio galą. Pro šalį praūžė "Ševrolė" su mėlynu švyturėliu ant stogo.

- Kai jis pralėkė, aš nusišluosčiau nuo veido ir rankų tą mėšlą ir nusekiau iš paskos, - pasakė Džinelis.

- Nusekei? - negalėjo patikėti Bilis.

- Šitaip saugiau. Jeigu kur nors šaudoma, nekalti žmonės paknopstom lekia ton pusėn, kad suspėtų pamatyti nors kiek kraujo, kol

kopai dar nenuplovė jo nuo grindinio. Žmonės, skubantys kita kryptimi, įtartini. Daugeliu atveju stengiasi pasišalinti, nes turi kišenėse ginklą.

Kai jis vėl pasiekė lauką, kelkraštyje stovėjo pustuzinis mašinų. Kryžiavosi jų priekinių šviesų pluoštai. Žmonės šūkaudami bėgiojo šen ir ten. Konsteblio automobilis stovėjo netoliese tos vietos, kur Džinelis buvo pritrenkęs antrąjį čigonėką; besisukantis ant stogo švyturėlis siuntė medžiais mėlynus blyksnius. Džinelis nuleido "Novos" langą.

- Kas atsitiko, karininke?

- Nieko, dėl ko jums reikėtų rūpintis. Važiuokit, - ir dėl visa ko, tartum vyriokas "Novoje" kalbėtų angliškai, bet suprastų tik rusiškai, konsteblis nekantriai mostelėjo savo žibintuvėliu tenlink, kur tolo Finsono kelias.

Džinelis pamažu nuriedėjo toliau keliu, laviruodamas tarp sustatytų mašinų - kaip spėjo, jos priklausė vietinei liaudžiai. Galbūt sunkiau pavaryti tolyn žiopsotojus, kurie tavo kaimynai, pasakė jis Biliui. Priešais universalą, kurį sušaudė Džinelis, būriavosi dvi atskiros grupelės žmonių. Vieną sudarė čigonai su pižamomis ir naktiniais marškiniais. Jie kalbėjosi tarp savęs, kai kurie gyvai gestikuliavo. Kitoje stoviniavo miestiečiai - tylūs, susikišę rankas į kišenes, spoksodami į tai, kas buvo likę iš universalo. Abi grupės dėjosi nematančios viena kitos.

Finsono kelias tęsėsi šešias mylias, ir Džinelis porąsyk vos neįvažiavo į griovį, kai pro šalį mažne paprastu gruntiniu keliuku visu greičiu dundėjo vietinių automobiliai.

- Paprasčiausiai vaikinai, išlėkę naktin, vildamiesi pamatyti šiek tiek kraujo, kol kopai jo dar nenuplovė nuo grindinio, Viljamai. Arba, šiuo atveju, nuo žolės.

Jis išvažiavo į šalutinį keliuką, kuris atvedė į Baksportą, o iš ten pasuko šiaurėn. Antrą paryčiui sugrįžo į Džono Tri numerį motelyje. Nustatė žadintuvą pusei aštuntos ir atsigulė.

Bilis išpūtė į jį akis.

- Nori pasakyti, kad visą tą laiką, kai aš rūpinaus, kad tu galbūt nebegyvas, miegojai tame pačiame motelyje, kurį mudu palikome?

- Ką gi, aha, - mirksnį Džinelis atrodė susigėdęs, paskiau išsišiepė ir truktelėjo pečiais. - Priskirk tai nepatyrimui, Viljamai. Nesu pripratęs, kad žmonės manimi rūpintųsi. Žinoma, neskaitant mano mamutės, o tai visai kas kita.

- Tu, matyt, pramigai - nepasirodei čia be devynių ar apie tiek.

- Ne, aš pašokau, vos tik sučirškė žadintuvas. Apskambinau kai kam ir nuėjau centran. Išsinuomojau kitą automobilį. Šįsyk iš "Avis'o". Ne itin man sekasi su "Hertz'u".

- Tau gali būti nemalonumų dėl to "Hertz'o" automobilio, ką? - paklausė Bilis.

- Nė kiek. Viskas gerai. Nors galėjo strigti. Štai dėl ko skambinau - dėl to "Hertz'o" automobilio. Paprašiau, kad tas manasis "reikalų partneris" vėl atskristų iš Niujorko. Yra nedidelis oro uostas Elsvorte, ir jis nusileido ten. Paskiau pilotas perskrido į Bengorą jo ten laukti. Mano partneris iki Bankertono nusigavo balsuodamas pakeliui. Jis...

- Šis dalykas plečiasi, - pastebėjo Bilis. - Žinai ką? Ima darytis Vietnamu.

- Po galais, ne - nebūk mulkis, Viljamai.

- Taip, iš Niujorko atskrido tik ūkvedys.

- Na taip. Juk aš čia Meine nieko nepažįstu. O vienintelis žmogus, su kuriuo čionais užmezgiau ryšį, buvo nukeptas. Šiaip ar taip, problemų neiškilo. Praeitą naktį gavau išsamią ataskaitą. Mano partneris vakar apie vidudienį pasiekė Bankertoną, ir vienintelis žmogus degalinėje buvo tas vaikis, kuris atrodė tarsi be poros šulų. Jeigu kas atvažiuodavo, vaikis įpildavo benzino, bet daugiausia jis bimbinėdavo po kurį nors iš boksų, blizgindamas automobilį ar užsiimdamas dar kuo nors. Kol jis buvo ten viduje, mano draugelis trumpai

sujungė “Fordo” laidukus ir juo nuvairavo. Prašovė pro pat garažo boksą. Manasis partneris nukako į Bengoro tarptautinį oro uostą ir pastatė “Fordą” vienan iš “Hertz'o” atatvarų. Buvau vyriokui pasakęs, kad pasitikrintų dėl kraujo dėmių, ir kai vėl kalbėjausi su juo telefonu, jis pranešė aptikęs tik šiek tiek kraujo ant priekinės sėdynės, beveik tikra, jog tai buvo viščiuko kraujas - ir nuvalė dėmę su viena iš tų drėgnųjų servetėlių. Paskiau jis užrašė informaciją į lankstinuko atvartą, įmetė šį “Skubaus sugrąžinimo” dėžutėn ir išskrido atgalios.

- O kaip dėl rakčiukų? Juk sakei, kad partneris užvedė jį, sujungęs laidukus.

- Ką gi, - atsiduso Džinelis, - rakčiukai iš tiesų visąlaik buvo problema. Tai dar viena klaida. Priskirčiau ją miego stokai, kaip ir tą kitą, bet galbūt jau sėlina senatvė. Jie buvo Spertono kišenėje, ir aš pamiršau juos išimti, kai paguldžiau jį poilsiui. Bet dabar... - Džinelis išsitraukė porą rakčiukų su šviesiai geltonu “Hertz'o” pakabučiu ir paskimbčiojo jais. - *Ana-va!*

- Tu sugrįžai atgal! - Bilio balsas išsiveržė kiek prikimęs. - Viešpatie šventas, tu sugrįžai, atkasei jį ir paėmei rakčiukus.

- Na, anksčiau ar vėliau jį būtų aptikę švilpikai ar meškos ir išrausę, - argumentuotai atrėmė Džinelis, - arba suradę medžiotojai... Veikiausiai paukščių medžioklės sezono metu, kai pasiima šunis. Noriu pasakyti, kad “Hertz'o” personalui tik mažutis nepatogumėlis, kai gauna grąžinimo voką be rakčiukų - žmonės nuolatos pamiršta sugrąžinti išsinuomotųjų automobilių ir viešbučių numerių raktus. Kartais jie atsiunčia juos, kartais nesivargina to daryti. Tarnybos administratoriai paprasčiausiai surenka numerį aštuoni šimtai, pasako automobilio identifikacijos numerį, ir vyrukas kitame linijos gale - iš “Fordo”, “GM” ar “Kraislerio” - praneša jam rakčiuko šabloną. Viens, du - ir nauji rakčiukai. Bet jeigu kas nors aptiktų žvyro karjere lavoną su plieniniu guolio šratuku galvoje ir komplektu auto-

mobilio rakčiukų, galėtų prisikasti iki manęs... blogai. Labai blogai. Pagauni?

- Taip.

- Be to, supranti, aš vis tiek privalėjau tenai nukakti, - minkštai pridūrė Džinelis. - Ir negalėjau važiuoti "Nova".

- Kodėl ne? Juk jie jos nematė.

- Turiu papasakoti viską iš eilės, Viljamai. Tuomet suprasi. Dar šlakelį?

Bilis papurtė galvą. Džinelis įsipylė sau.

- Tvarka. Antradienį anksti iš ryto - šunys. Vėliau tą pat rytą - "Nova". Antradienio naktį - stiprus apšaudymas. Trečiadienį, ankstų rytą - antras išsinuomotas automobilis. Spėji pagauti?

- Man taip regis.

- Dabar mes kalbame apie "Biuiką" sedaną. Vyriokas iš "Avis'o" norėjo man įsiūlyti "Arisą K", pasakė, kad tai visa, kas jam likę, ir man dar pasisekė, kad gaunu šitą, bet "Arisas K" netiko. Privalėjo būti sedanas. Nekrentantis į akis, tačiau pakankamai didelis. Atsiėjo dvidešimt baksų, kad jis pakeistų savo nusistatymą, bet galop aš gavau norimą automobilį. Parvairavau jį į Bar Harboro "Automobilininkų užeigą", pastačiau aikštelėje ir dar porąsyk kai kam paskambinau, norėdamas užsitikrinti, kad visa vyktų, kaip mano numatyta. Tuomet atvažiavau čion su "Nova". Man patinka toji "Nova", Bili - atrodo tarsi mišrūnė ir viduje kvapas it karvašūdžių, tačiau *tvirtai* suręsta. Taigi aš parsirandu čionais ir *galiausiai* nuraminu tave. Iki to laiko vos besilaikiau ant kojų ir buvau toks pavargęs, jog man nė nekilo mintis sugrįžti į Bar Harborą. Tad visą dieną praleidau tavo lovoje.

- Nors galėjai man paskambinti - žinai, būtų tekę važinėtis bent vienu kartu mažiau, - tyliai pastebėjo Bilis.

Džinelis nusišypsojo.

- Aha, galėjau paskambinti, tačiau kurių galų. Per telefoną nebūčiau pamatęs, kaip tu laikais, Viljamai. Ne vienintelis tu rūpinais.

Bilis nuleido galvą ir sunkokai nurijo seilę. Vėl kone pravirko. Pastaruoju metu, regis, jis nuolatos netoli ašarų.

- Taigi Džinelis prisikelia atstatęs jėgas ir be žymesnių amfetamino pagirių. Jis nusiprausia, įšoka "Novon", kuri, visą dieną išstovėjusi saulėje, atsiduoda karvašūdžiais labiau negu bet kada, ir darda atgalios į Bar Harborą. Atsidūręs ten, išsiima iš "Novos" bagažinės mažesniuosius pakus ir savo kambaryje atidaro juos. Viename iš jų - trisdešimt aštunto kalibro koltas su popažastiniu dėklu, o kitų dviejų turinys sutelpa į jo sportinio švarkelio kišenes. Tada jis apleidžia kambarį ir "Novą" pakeičia "Biuiku". Trumpam susimąsto, kad jeigu jis būtų dviejuose asmenyse, jam nė perpus netektų sugaišti tiek laiko, pervarinėjant automobilius kaip kokiam nors prašmatnaus Los Andželo restorano parkavimo aikštelės patarnautojui. Paskiau jis pasuka vaizdingojo Bankertono link - kaip tikisi, po šimts, paskutinįsyk. Pakeliui stabteli tik vieną kartą, prie supermarketo. Įeina vidun ir nusiperka du dalykus: vieną iš tų "Bolo" stiklainių, kuriuose moterys konservuoja produktus, ir šešiolikos uncijų talpos butelį pepsio. Nuvyksta į Bankertoną jau pradedant gerokai tirštėti sutemoms. Privažiuoja prie žvyro karjero ir nusileidžia tiesiai į jį, suprasdamas, kad šiame etape atsargumas nebeturi prasmės - jeigu kūnas per praeitos nakties šurmulį buvo aptiktas, jis ir šiaip bus įmerkęs uodegą. Tačiau tenai nieko nėra ir jokių ženklų, kad kas nors būtų *buvęs*. Tad jis prisikasa iki Spertono, pagrabinėja šiek tiek po jo kišenes ir ištraukia prizą. Visai kaip iš fokusininko dėžės.

Džinelis kalbėjo visiškai be jausmo, bet šita pasakojimo dalis Biliui vyniojosi mintyse nelyginant kino juosta - ir ne itin maloni. Džinelis atsitupia, nužarsto rankomis žvyrą, suranda Spertono marškinius... jo diržą... kišenes. Siekia vidun. Rausiasi po smėlinus centus, kurie niekad nebebus išleisti. Ir po kišene - šaltas kūnas, pastiręs nuo mirties stingulio. Galiausiai - rakčiukai ir skubios pakartotinos pakastuvės.

- *Brrr,* - nusipurtė Bilis.

- Visa tai perspektyvos reikalas, Viljamai, - ramiai atsakė Džinelis. - Patikėk, iš tikrųjų taip.

*Turbūt kaip tik tatai mane labiausiai baugina,* pagalvojo Bilis ir toliau su vis didėjančia nuostaba klausėsi, kaip Džinelis baigia savo nepaprastų nuotykių poringę.

✧

Su "Hertz'o" rakčiukais kišenėje Džinelis sugrįžo prie "Avis'o" "Biuiko". Atidarė pepsikolos butelį, supylė ją į "Bolo" stiklainį, paskiau uždarė pastarąjį vieliniu dangteliu. Visa tai atlikęs, nuvažiavo prie čigonų stovyklos.

- Žinojau, kad jie ten dar bus, - pasakė jis. - Ne todėl, kad norėtų dar ten būti, o todėl, kad valstijos "lokiai"* bus jiems kaip reikiant pagrasinę, kad nepajudėtų iš vietos, kol nesibaigs tyrimas. Na, šit gauja klajoklių, galėtum juos taip pavadinti, pašaliečiai tokiame tikrame užkampio miestukyje kaip Bankertonas, ir vidur nakties staiga juos užgriūna velniai žino kas, dargi apšaudo. Kopai paprastai linkę susidomėti tokiais dalykais.

Ir tie susidomėjo, tikrai. Lauko pakrašty stovėjo Meino valstijos policijos patrulinė mašina ir dvejetas "Plimutų" be skiriamųjų ženklų. Suniokotas universalas buvo kažkur nutemptas, veikiausiai tokion vieton, kur kriminalistai galėtų jį gerai apžiūrėti.

Pusiaukelėj žemyn nuo kalvos Džinelis susitiko uniformuotą valstijos "lokį", grįžtantį prie mašinų.

"Jūs čia neturite jokio reikalo, sere, - pasakė "lokys". - Važiuokite toliau."

- Įtikinau jį, kad turiu šiokį tokį reikalą, - nusišiepė Džinelis Biliui.

- Kaip šitai padarei?

- Parodžiau jam štai ką.

---

* Taip žargonu vadinami valstijos kelių policininkai.

Džinelis siekė užpakalinėn kišenėn ir pametėjo Biliui odinį aplankalėlį. Vos tik atvertęs, šis atpažino, kas tai; per savo teisininko karjerą buvo regėjęs porą tokių. Veikiausiai būtų regėjęs kur kas daugiau jų, jeigu būtų specializavęsis kriminalinėse bylose. Tai buvo laminuota FTB identifikacijos koretelė su Džinelio nuotrauka ant jos. Fotografijoje Džinelis atrodė penkeriais metais jaunesnis, labai trumpais, bemaž ežiuku nukirptais plaukais. Kortelė liudijo, kad jis - specialusis agentas Elisas Stoneris.

Staiga visa Biliui atsistojo į savo vietas.

Jis pakėlė akis nuo identifikacijos kortelės.

- Tu norėjai "Biuiko", nes tas labiau panašus į...

- Valdžios automobilį, taip. Didelis, nekrintantis į akis sedanas. Nenorėjau pasirodyti riedančioje konservų skardinėlėje, kokią man bandė įpiršti "Avis'o" vaikinas, ir aš tikrai nenorėjau pasirodyti fermerio Džono mašina, kuria jis važiuoja į kiną pasidulkinti.

- Tai... vienas iš dalykų, kuriuos tavo partneris atgabeno antru reisu?

- Taip.

Bilis pametėjo kortelę atgal draugužiui.

- Atrodo beveik kaip tikra.

Džinelio šypsena prigeso.

- Neskaitant nuotraukos, - minkštai pasakė jis, - ji tokia ir yra.

Trumpam stojo tyla. Bilis stengėsi nugalėti save, kad per daug nesusimąstytų apie tai, kas galėjo nutikti specialiajam agentui Stoneriui ir ar šis turėjo vaikučių.

Galop jis prabilo:

- Tu pastatei "Biuiką" tarp dviejų policijos automobilių ir kyštelėjai valstijos kopui tą identifikacijos kortelę vos penkias minutes po to, kai žvyro karjere ištraukei automobilio rakčiukus iš lavono kišenės.

- Ne... - nutęsė Džinelis, - panašiau, jog po dešimties.

✧

Artindamasis prie stovyklos, jis pastebėjo du vyrukus, nors apsirengusius civiliškai, bet aiškiai kopus, klūpančius prie turistinio namuko su vienaragiu. Abu turėjo po nedidelį sodininko kastuvėlį. Trečiasis stovėjo pašviesdamas galingu žibintuvėliu, kol šie kasinėjo žemę.

- Pala, pala, va dar viena, - pasakė vienas iš jų, iškeldamas kastuvėliu iš žemės kulką ir įmesdmas kibirėlin greta savęs. Blonk! Dvejetas čigoniukų, aiškiai brolių, stovėjo netoliese, stebėdami šią operaciją.

Tiesą sakant, Džinelis džiaugėsi, kad aptiko čia kopus. Niekas nežinojo, kaip jis atrodo, o Samiuelis Lemkė tematė tamsų suodžių juodalu ištepliotą veidą. Be to, buvo visiškai tikėtina, kad galėtų pasirodyti koks nors FTB agentas, sureaguodamas į apšaudymo įvykį, kuriame pavartotas rusų automatinis ginklas. Bet Džinelis išsiugdė gilią pagarbą Taduzui Lemkei. Ne tik dėl to, kaip Lemkė stovėjo it įbestas, kai iš tamsos į jį švilpė trisdešimto kalibro kulkos. Žinoma, dar ir dėl to dalyko, kuris dėjosi Viljamui. Jautė, kad visai įmanoma, jog senis galėtų jį atpažinti. Galėtų atspėti iš Džinelio akių, ar užuosti iš jo odos, ar dar kaip nors.

Jokiomis aplinkybėmis neketino leistis, kad senis išpūvusia nosimi jį paliestų.

Jam reikėjo merginos.

Jis perkirto vidinį ratą ir nesirinkdamas pabeldė į vieno iš turistinių namukų duris. Gavo pabelsti dar sykį, kol jas atidarė vidutinio amžiaus moteriškė išsigandusiomis nepatikliomis akimis.

- Kad ir ko jums reikia, mes to neturime, - pasakė ji. - Pas mus nemalonumai. Dabar uždaryta, atleiskite.

Džinelis kyštelėjo kortelę.

- Specialusis agentas Stoneris, mem. FTB.

Moteriškės akys išsiplėtė. Ji skubiai persižegnojo ir kažką tarstelėjo romaniškai. Paskiau prašneko:

- O, Dieve, kas dar? Visa nebe taip kaip anksčiau. Nuo tada, kai žuvo Siuzana, mes tartum užkeikti. Arba...

Ją nustūmė į šalį vyras, paliepęs nutilti.

- Specialusis agentas Stoneris... - vėl pradėjo Džinelis.

- Aha, girdėjau, ką jūs pasakėt, - jis išsirangė laukan. Džinelis būtų davęs jam kokius keturiasdešimt penkerius, nors atrodė senesnis. Buvo nepaprastai aukštas, tačiau taip smarkiai kūprinosi, jog panėšėjo į luošį. Vilkėjo "Disnėjaus pasaulio" sportinukais ir plačiais it maišas bermudiškais šortais. Nuo jo trenkė "Thunderbird" vynu ir vėmalais, kuriuos galėjai tikėtis tuoj išsiverčiant. Atrodė kaip žmogus, kuriam gana dažnai tai atsitinka - kokius tris ar keturis kartus per savaitę. Džineliui pasirodė, kad atpažino jį iš praeitos nakties - arba tai buvo šis tipas, arba stovykloje esama kito čigono, šešių pėdų ir keturių ar penkių colių augumo. Tai buvo vienas iš tų, kurie spruko šalin su visu grakštumu aklo epileptiko, ištikto širdies priepuolio, paaiškino jis Biliui.

- Ko jums reikia? Visą dieną kopai sėdi mums ant subinės. *Visados* kopai sėdi mums ant subinės, bet šitai tiesiog... sumautai... juokinga! - jis kalbėjo nemaloniu, kivirčišku tonu, ir žmona kažką gyvai prašneko į jį romų kalba.

Šis grįžtelėjo į ją galvą:

- *Det krigiska jag-haler,* - metė ir dėl tikrumo pridūrė: - Užsičiaupk, kale! - moteriškė pasitraukė. Čigonas su disnėjiškais sportinukais vėl atsisuko į Džinelį: - Ko jums reikia? Kodėl neinat pasišnekėti su savo draugužiais, jeigu jums ko nors reikia? - jis kryptelėjo galva kriminalistų pusėn.

- Galima sužinoti jūsų pavardę? - paklausė Džinelis vis tokiu pat mandagiai šaltu veidu.

- Kodėl nepasiklausiate jų? - čigonas karingai sukryžiavo sau ant krūtinės storas, driblias rankas. Po marškinėliais krustelėjo riebi krūtinė. - Mes pateikėme jiems savo vardus, savo parodymus. Kažkas vidur nakties pasiuntė į mus keletą šūvių - tai visa, ką mes ži-

nome. Norime tik, kad mus paleistų. Norime išsidanginti iš Meino, iš Naujosios Anglijos, iš visos sukruštosios Rytų pakrantės, - paskiau kiek tyliau pridūrė: - Ir niekad nebesugrįžti, - čigono kairės rankos smilius ir mažylis šoktelėjo aukštyn gestu, gerai Džineliui pažįstamu iš savo motinos ir senelės - tai buvo ženklas nuo piktos akies. Jam netgi pasirodė, kad čigonas padarė jį nesąmoningai.

- Šitai gali pakrypti dvejopai, - pasakė Džinelis, toliau vaidindamas iki kaulų smegenų mandagų FTB agentą. - Arba suteiksite man šiek tiek informacijos, sere, arba baigsis tuo, jog atsidursite Valstijos parengtinio sulaikymo centre, kur lauksite rekomendacijos patraukti jus ar nepatraukti atsakomybėn už tai, kad trukdėte teisingumui. Jeigu bus įrodyta, jog trukdėte, jums gresia penkeri metai kaliuzėje ir penkių tūkstančių dolerių bauda.

Dar viena romų šnekos papliūpa iš namuko, šįsyk mažne isteriška.

- *Enkelt!* - šiurkščiai užriko vyriškis, bet kai vėl atsigręžė į Džinelį, jo veidas buvo pastebimai nublyškęs. - Jūs trenktas.

- Ne, sere, - atrėmė Džinelis. - Kalbama ne apie kelis šūvius. Būta mažiausia trijų papliūpų, paleistų iš automatinio ginklo. Privačiai turėti kulkosvaidžius ir greitašaudžius automatinius ginklus draudžiama Jungtinių Valstijų įstatymais. Į šios bylos tyrimą įsijungęs FTB ir privalau jus nuoširdžiai perspėti, jog šiuo metu iki juosmens esate įklimpęs į mėšlą ir klimpstat vis giliau, taigi aš nemanau, kad sugebėsit išplaukti.

Čigonas niūriai pažvelgė į jį, paskiau pasakė:

- Mano pavardė Heiligas. Trėjus Heiligas. Galėjote sužinoti iš tų vaikinų, - jis kryptelėjo galva.

- Jie turi savo darbą, aš - savo. Na, kalbėsitės su manimi?

Stambuolis linktelėjo pasiduodamas.

Džinelis privertė Trėjų Heiligą papasakoti, kas atsitiko praeitą naktį. Įpusėjus pasakojimą, vienas iš valstijos detektyvų priėjo pasižiūrėti, koks reikalas. Žvilgtelėjęs į Džinelio identifikacijos korte-

lę, skubiai pasišalino, matyt, paveiktas įspūdžio ir šiek tiek susirūpinęs.

Heiligas tvirtino iššokęs iš savo namuko vos tik nugriaudėjus pirmiesiems šūviams, pastebėjo ginklo blyksnius ir metėsi kairėn kalva aukštyn, tikėdamasis užeiti šaudžiusiajam iš šono. Bet patamsy užkliuvo už medžio ar dar už kažko, sutrenkė galvą į akmenį ir kuriam laikui prarado sąmonę - antraip tikrai būtų sučiupęs tą mergvaikį. Paremdamas šią istoriją, parodė į savo kairiame smilkinyje blunkančią mėlynę, mažų mažiausia trijų dienų senumo ir veikiausiai užsitaisytą parkritus kur nors girtam. *Ėhė,* pagalvojo Džinelis ir pervertė kitą savo užrašų knygelės lapą. Gana fokus-marokus, laikas eiti prie reikalo.

- Labai dėkui, misteri Heiligai, jūs didžiai man pagelbėjot.

Bepasakodamas čigonas tartum šiek tiek atlyžo.

- Ką gi... tai gerai. Atleiskit, kad taip šokau ant jūsų. Bet mumis dėtas, jūs... - jis truktelėjo pečiais.

- Kopai, - prašneko jam iš už nugaros žmona. Žvelgė pro namuko duris nelyginant kokia labai sena, labai pavargusi barsukė, besidairanti iš savo olos, ar daug šunų aplinkui ir ar labai pikti jie atrodo. - Visados kopai, visur, kur važiuojame. Tai įprasta. Bet šįsyk blogiau, žmonės išgąsdinti.

- *Enkelt, Mamma,* - sudraudė Heiligas, bet dabar jau švelniau.

- Man reikia pasikalbėti dar su dviem žmonėmis, jeigu jūs galėtumėte mane pas juos nukreipti, - Džinelis pasižiūrėjo į tuščią savo užrašų knygelės puslapį. - Su misteriu Taduzu Lemke ir misis Andželina Lemke.

- Taduzas miega ana ten, - Heiligas parodė į namuką su vienaragiu. Džinelis dėjosi išgirdęs puikią žinią, jeigu tai buvo tiesa. - Jis labai senas ir visa tai jį be galo nuvargino. Man regis, Džina savo namukyje štai ten - beje, jinai ne misis.

Purvinu pirštu jis parodė į nedidelę žalią “Tojotą” su dailiu mediniu antstatu galugalyje.

- Labai jums dėkui, - pasakė Džinelis ir užvertęs užrašų knygelę įsikišo užpakalinėn kišenėn.

Heiligas sugrįžo į savo namuką (ir veikiausiai prie savo butelio) regimai pasijautęs lengviau. Tirštėjančioje prieblandoje Džinelis vėl perkirto mašinų ratą, šįkart merginos namuko link. Kaip prisipažino Biliui, širdis jam plakė kažkur aukštai, tankiai ir stipriai. Giliai įkvėpęs oro, jis pasibeldė į duris.

Atsako iškart nepasigirdo. Jis jau buvo bekeliąs ranką pabelsti antrusyk, tačiau tuo metu durys atsidarė. Viljamas buvo sakęs, kad ji žavinga, bet Džinelis buvo nepasirengęs tokiam jos žavesio sodriui - tamsios tiesios akys su baltymais tiek baltais, jog atrodė melsvoki, švari alyvmedžio spalvos oda, giliai iš vidaus gaisruojanti švelniu rausvumu. Žvilgtelėjęs į jos plaštakas, pastebėjo, kad tos stiprios ir raumeningos. Nagai be jokio lako, švarūs, nukirpti trumpai kaip kokio fermerio. Vienoje rankoje ji laikė knygą "Statistinė sociologija".

- Klausau jūsų?

- Specialusis agentas Elisas Stoneris, mis Lemke, - prisistatė jis, ir tučtuojau tasai giedras skaidrumas dingo iš jos akių - tartum būtų nusileidusios užuolaidos. - FTB.

- Klausau jūsų? - pakartojo ji be jokio gyvumo, nelyginanat automatinis telefono atsakiklis.

- Mes tiriame praeitos nakties apšaudymo epizodą.

- Jūs ir dar pusė pasaulio, - pasakė ji. - Ką gi, tirkite, bet jeigu iki rytoj ryto aš neišsiųsiu savųjų neakivaizdinių kursų užduočių, man sumažins pažymį už pavėlavimą. Tad gal malonėsite atleisti...

- Mes turime pagrindą manyti, kad už to gali stovėti žmogus, pavarde Viljamas Halekas, - tęsė Džinelis. - Ar ši pavardė jums ką nors reiškia? - be abejo, reiškė; mirksnį jos akys išsiplėtė ir tiesiog *sužioravo*. Džineliui ji buvo pasirodžius bemaž neįtikėtinai žavinga. Tokia ir tebeatrodė, bet dabar jis tikėjo, kad ši mergina galėjo nužudyti Frenką Spertoną.

- Tas paršas! - ji nusispjovė. - *Han satte sig pa en av stolarna! Han sneglade pa nytt mot hyllorna i vild! Vild!*

- Aš turiu keletą nuotraukų žmogaus, kurį mes manome esant Haleku, - minkštai toliau varė Džinelis. - Jos padarytos Bar Harbore vieno mūsų agento teleobjektyvu...

- Žinoma, tai Halekas! - pertraukė ji. - Tasai paršas užmušė mano *tantenyjad* - mano močiutę! Bet jis nebeilgai mus vargins. Jis... - ji prikando savo putnią apatinę lūpą, prikando stipriai ir nutilo. Jeigu Džinelis būtų buvęs žmogus, kuriuo dėjosi esąs, ji jau būtų užsitikrinusi itin išsamią ir smulkią apklausą. Tačiau Džinelis nuleido tai negirdom.

- Vienoje iš fotografijų matyti, kaip dvejetas žmonių perduoda vienas kitam iš rankų į rankas pinigus. Jeigu vienas iš jų Halekas, tai antrasis tikriausiai šaulys, kuris praeitą naktį aplankė jūsų stovyklą. Norėčiau, kad jūs ir jūsų senelis tiksliai patvirtintumėte Haleko tapatybę, jeigu tik galėsite.

- Tai mano prosenelis, - pasakė ji išsiblaškius. - Man regis, jis dabar miega. Su juo mano brolis. Nesinorėtų žadinti. Pastarosios kelios dienos jam buvo siaubingai sunkios.

- Gerai, padarykime taip, - tarė Džinelis. - Jūs peržiūrėkite fotografijas, ir jeigu neabejotinai atpažinsite tą žmogų kaip Haleką, mums nebereiks varginti vyresniojo misterio Lemkės.

- Būtų puiku. Jeigu pagausite tą paršą Haleką, suimsite jį?

- O, taip. Turiu federalinį orderį jo areštui.

Tai ją įtikino. Kai nušoko iš namuko, švystelėdama sijonu ir mirksnį salinančiai apnuogindama rusvą koją, burbtelėjo žodžius, nuo kurių Džineliui šaltis pervėrė širdį:

- Nemanau, kad bus daug iš jo likę areštui.

Juodu praėjo pro kopus, gilėjančiose sutemose vis dar sijojančius žemę. Praėjo pro kelis čigonus, tarp jų ir du broliukus, aprengtus nakčiai visiškai vienodomis maskuojamosios spalvos pižamomis. Džina keliems linktelėjo, šie irgi linktelėjo jai atsakydami, bet lai-

kėsi atokiai - aukštas, itališkos išvaizdos vyriškis su Džina buvo iš FTB, ir į tokį reikalą geriausia nesipainioti.

Abu paliko mašinų ratą ir patraukė kalva viršun, linkui Džinelio automobilio. Galop juos pasiglemžė vakaro šešėliai.

- Tai buvo visai lengva, kaip atsiriekti pyrago, Viljamai, - pasakė Džinelis. - Trečia naktis iš eilės ir vis lengva... o kodėl gi ir ne? Vieta knibždėjo policininkų. Argi tas tipas, kuris juos apšaudė, sugrįžtų ir dar ką nors iškrėstų, kol kopai čia? Čigonai taip nemanė... bet jie kvaili, Viljamai. Tikėjausi to iš jų visų, tačiau tik ne iš senio - ne tam visą gyvenimą mokais neapkęsti, kad paskiau staiga nuspręstum, jog šie tave apsaugos nuo bet ko, kandančio tau subinėn. Bet senis miegojo. Buvo pavargęs. Labai gerai. Mes galime jį priversti atšaukti, Viljamai. Galime.

✧

Juodu nuėjo prie "Biuiko". Džinelis atidarė vairuotojo pusės dureles, o mergina stovėjo šalimais. Kai pasilenkęs vidun viena ranka iš popažastinio dėklo traukė revolverį, o kita nustūmė vielinį dangtelio laikiklį nuo "Bolo" stiklainio, jisai sumojo, kad merginos nuotaika akimirksniu pasikeitė iš pagiežingo džiugulio į staigų įtarumą. Džinelis ir pats buvo užsivedęs, jo emocijos ir intuicija gręžėsi išorėn ir nepaprastai užaštrėjo. Jis tartum juste pajuto, kaip mergina pirmąsyk suvokė, kad aplinkui čirškia žiogai, tvyro tamsa, o ji taip lengvai leidosi atskiriama nuo saviškių žmogaus, kurio niekad anksčiau nebuvo mačiusi. Pirmąsyk ji nusistebėjo, kodėl "Elisas Stoneris" neatsinešė fotografijų į stovyklą, jeigu jam taip nesikentėjo nustatyti Haleko tapatybę. Bet visa jau buvo per vėlu. Jo pirmiau paminėtas vienintelis vardas neabejotinai galėjo sukelti jai mašinalią reakciją ir apakinti neapykantos karščiu.

- Taigi tokios tokelės, - tarė Džinelis ir atsisuko į ją su revolveriu vienoje rankoje ir "Bolo" stiklainiu - kitoje.

Merginos akys vėl išsiplėtė. Pravėrus burną ji giliai įkvėpė oro, ir jos krūtys kilstelėjo aukštyn.

- Gali pradėti rėkti, - pasakė Džinelis, - bet žinok, tai bus paskutinis tavo pačios garsas, kurį išgirsi, Džina.

Mirksnį jam pasirodė, kad ji vis tiek suriks... paskiau ilgu ilgu atodūsiu iškvėpė orą.

- Vadinasi, *tu dirbi tam paršui,* - pratarė ji. - *Hans satte sig pa...*

- Kalbėk angliškai, šliundra, - paliepė jis bemaž abejingai, ir mergina atšlijo it gavusi antausį.

- Nevadink manęs šliundra, - sukuždėjo ji. - Niekas nevadins manęs šliundra, - jos plaštakos - tosios stiprios plaštakos - išlinko kabliu it paukščio nagai.

- Tu vadini mano draugą Viljamą paršu, aš vadinu tave šliundra, tavo motiną šliundra, tavo tėvą subinlaižiu šunim, - atkirto Džinelis. Išvydęs, kaip ji suurzgė, prašiepdama dantis, jis šyptelėjo. Tas šypsnys privertė merginą kiek sutrikti. Ne tai, kad ji atrodė išsigandusi, - Džinelis vėliau Biliui prisipažino, kad tuomet jis manęs, jog tai buvo tik baimė, - bet pro jos karštą įtūžį ėmė muštis paviršiun šiek tiek sveiko proto - suvokimo, su kuo ji turinti reikalą.

- Kaip tu manai, tai žaidimas? - paklasuė jis. - Užleidi užkeikimą ant žmogaus, kuris turi žmoną ir vaiką ir manai, kad tai žaidimas? Manai, jis partrenkė tavo močiutę tyčia? Manai, jis buvo tam nusamdytas? Manai, mafija griežė dantį ant tavo močiutės? Šūdas!

Mergina pravirko iš įsiūčio ir neapykantos.

- Tuo metu, kai jisai ją suvažinėjo gatvėje, jo moteris jį nusmaukinėjo! O paskui jie... Jie *han tog in pojken,* - padarė jį švarutėlį, - bet mes jį patvarkėme. O tu būsi sekantis, tu, paršų drauge. Nesvarbu, ko...

Jis nykščiu nustūmė nuo plačiakaklio indo stiklinį dangtelį. Merginos akys pirmąsyk nukrypo į indą. Džinelis to ir norėjo.

- Rūgštis, šliundra, - pasakė jis ir šliūkštelėjo turinį jai į veidą. - Pažiūrėsim, kiek žmonių akla tu pašausi tąja savo laidykle.

Džina šaižiai, pratisai sukliko ir užsidengė rankomis akis, bet jau buvo per vėlu. Ji parkrito ant žemės. Džinelis pastatė batą jai ant sprando.

- Dar rėksi - ir aš tave užmušiu. Tave ir pirmuosius tris iš tavo draugų, kurie prisistatys čia, - jis nukėlė batą. - Tai buvo pepsikola.

Mergina pasikėlė ant kelių, dėbsodama į jį pro praskėstus pirštus ir su tais pačiais nepaprastai užaštrintais, bemaž telepatiškais pojūčiais Džinelis sumojo, kad jai nė nereikėjo paaiškinti. Pati žinojo, kad tai ne rūgštis, žinojo bemaž iškart, nepaisant akių deginimo. Mirksnį vėliau - ir kaip tik pačiu laiku - jisai suprato, kad ji tuoj pat mesis prie jo pautų.

Kai stryktelėjo priekin, vikriai kaip katė, jis žingtelėjo į šalį ir spyrė jai šonan. Mergina pakaušiu garsiai dunktelėjo į chromuotą pravirų automobilio durelių briauną ir susmuko ant žemės beforme mase. Tobulai lygiu jos skruostu nusruvo kraujas.

Džinelis pasilenkė prie merginos, neabejodamas, jog ji be sąmonės, ir tuo pat metu čigonaitė šnypšdama šoko ant jo. Viena ranka drikstelėjo jam kaktą, atverdama ilgą rėžį. Antrąja perplėšė megztinio rankovę, ir taip pat paleido kraują.

Suurzgęs Džinelis vėl parbloškė ją ant žemės ir prispaudė prie nosies pistoletą.

- Nagi, tu nori paragauti šito? Nori? Tik pamėgink, šliundra! Nori? Tik pamėgink! Tu sugadinai man veidą! Norėčiau, kad pamėgintum!

Mergina gulėjo nejudėdama, įbedus į jį tamsias it pati mirtis akis.

- Tu šitai padarytum, - pasakė jis, - jeigu tai liestų tik tave, vėl šoktum ant manęs. Tačiau šitai tikriausiai jį nužudytų, tiesa? Nužudytų senį?

Ji nieko neatsakė, tačiau tose tamsiose akyse tartum blykstelėjo blausi švieselė.

- Ką gi, pagalvok, kaip tatai būtų jį paveikę, jeigu aš iš tikrųjų *būčiau* tau šliūkštelėjęs veidan rūgštį. Pagalvok, kaip jį būtų paveikę, jeigu būčiau nusprendęs ją šliūkštelti ne į tave, o į du vaikiūkščius su kareiviškomis pižamomis, galėjau taip padaryti, šliundra.

Galėjau taip padaryti, o paskiau sugrįžti namo ir sukirsti sočius pietus. Pažvelk man į veidą, ir suprasi, kad galėjau taip padaryti.

Pagaliau jis išvydo jos sumaištį, pirmus požymius kažko, kas galėjo būti baimė - bet ne dėl savęs pačios.

- Jis jus užkeikė, - pasakė Džinelis. - Aš jo užkeikimas.

- Teužsikruša tas paršas su savo užkeikimu, - sukuždėjo ji ir niekinamai kepštelėjus pirštais nubraukė sau nuo veido kraują.

- Jis man prisakė, kad niekas nenukentėtų, - tęsė Džinelis, tartum jos neišgirdęs. - Ir nenukentėjo. Bet šiąnakt šitai baigiasi. Nežinau, kiek kartų anksčiau tavo senoliui nebaudžiamam pavyko tokie dalykai, bet šįkart tikrai nepavyks. Pasakyk jam, kad atšauktų tai. Pasakyk, kad prašau paskutinįsyk. Še, paimk.

Jis įspraudė jai į delną popieriaus skiautę ant kurios buvo užrašytas "saugios" telefono būdelės Niujorke numeris.

- Paskambinsi šituo numeriu šiandien iki vidurnakčio ir perduosi man, ką pasakys senis. Jeigu tau prireiks mano atsakymo, paskambinsi vėl tuo pačiu numeriu po dviejų valandų. Išgirsi atsakymą... Jeigu tik jis bus. Štai ir viskas. Šiaip ar taip, durys užsitrenks. Niekas, atsiliepęs tuo numeriu po antros valandos paryčiui nesupras, apie kokius niekalus tu kalbi.

- Jis niekad neatšauks savo žodžio.

- Ką gi, galbūt ir ne, - sutiko jis, - nes tą pat praeitą naktį pasakė ir tavo brolis. Tačiau dabar tai ne tavo reikalas. Tiesiog būk su juo atvira, ir tegul senis pats nusprendžia, kaip pasielgti - tik pasistenk jam išaiškinti, kad jeigu jis pasakys ne, tuomet prasidės *tikrasis* bugivugis. Pirmiausia tu, paskiau dvejetas vaikiūkščių, po to dar kas nors, kurį pasieks mano ranka. Pasakyk jam tai. Dabar lipk automobilin.

- Ne.

Džinelis užvertė aukštyn akis.

- Kada tu ateisi į protą? Aš tik noriu užsitikrinti, kad suspėsiu iš čia pasišalinti be tuzino kopų sau pridurmui. Jeigu norėčiau tave nudėti, nebūčiau tau pavedęs perduoti žinutę.

Mergina atsistojo. Šiek tiek susvirduliavo, bet išsilaikė ant kojų. Įsmuko vidun prie vairo, paskiau persislinko ant gretimos sėdynės.

- Toliau, - Džinelis nusišluostė nuo kaktos kraują ir kyštelėjo jai panosėn kruvinus pirštus. - Po šito noriu, kad šlietumeis prie anų durelių nelyginant nekalta mergelė per pirmąjį pasimatymą.

Ji pasislinko prie durelių.

- Gerai, - linktelėjo Džinelis, įlipdamas vidun. - Ten ir sėdėk.

Neįjungdamas šviesų, jis atbulom pasidavė į Finsono kelią - "Biuiko" ratai šiek tiek prasisuko ant perdžiūvosios žolės. Su ginklu rankoje jis įstūmė pirmą pavarą. Pastebėjo merginą krustelint ir vėl nukreipė į ją revolverį.

- Negerai, - pasakė jis. - Nejudėk. *Visai* nejudėk. Supranti?

- Suprantu.

- Puiku.

Jis pasuko atgal tuo pačiu keliu, kuriuo atvažiavo, vis nenuleisdamas nuo jos revolverio.

- Visados tas pat, - su kartėliu prašneko ji. - Net už menkutį teisingumą iš mūsų reikalaujama taip brangiai mokėti. Jis tavo draugas, tas paršas Halekas?

- Sakiau tau, kad taip jo nevadintum. Jisai joks paršas.

- Jis mus prakeikė, - pasakė ji, ir merginos balse nuskambėjo kažkokia panieka atmiešta nuostaba. - Perduokit nuo manęs, misteri, kad *Dievas* mus prakeikė kur kas anksčiau, nei atsirado kuris nors iš jo gentainių.

- Palik tai socialiniams darbuotojams, mažyte.

Ji nutilo.

Ketvirtį mylios iki žvyro karjero, kur ilsėjosi Frenkas Spertonas, Džinelis sustabdė automobilį.

- Gerai, pakaks atstumo. Išlipk.

- Žinoma, - mergina tvirtai pažvelgė į jį tomis neįsivaizduojamomis akimis. - Bet vieną dalyką privalai žinoti, misteri - mūsų keliai dar susikryžiuos. Ir kai tatai atsitiks, aš tave nudėsiu.

- Ne, - atrėmė jis. - Tu to nepadarysi. Nes šiąnakt likai man skolinga už savo gyvybę. Ir jeigu tau to neužtenka, kale, gali pridėti ir savo brolio gyvybę praeitą naktį. Tu kalbi, bet vis dar nesupranti dalykų esmės arba kodėl tu negali dėl to lengviau atsikvėpti, arba kodėl tu *niekad* negalėsi lengviau atsikvėpti, jeigu nemesi viso šio reikalo. Aš turiu draugą, kurį galėtum paskraidinti kaip aitvarą už pririštos prie diržo virvelės. O ką turi tu? Pasakysiu, ką tu turi. Senį be nosies, kuris užkeikė mano draugą ir paskiau vidur nakties pabėgo nelyginant hiena.

Dabar ji verkė, ir verkė graudžiai. Ašaros upeliais sruvo jai skruostais.

- Nori pasakyti, kad Dievas jūsų pusėje? - paklausė ji balsu tokiu kimiu, jog vos galėjai suprasti žodžius. - Ar tą aš iš tavęs išgirdau? Turėtum degti pragare už tokią piktažodystę. Mes hienos? Jeigu taip, tai žmonės kaip tavo draugas mus tokius padarė. Mano prosenelis sako, kad nėra užkeikimų, o tik veidrodžiai, kuriuos mes atsukam į vyrų ir moterų sielas.

- Išlipk, - paliepė jis. - Mes nesusikalbam. Dargi negirdime vienas kito.

- Tas tiesa.

Džina atidarė dureles ir išlipo. Jam nuvažiuojant, pavymui sušuko:

- *Tavo draugas paršas ir numirs liesas!*

✧

- Tačiau aš taip nemanau, - pasakė Džinelis.

- Ką nori tuo pasakyti?

Džinelis pasižiūrėjo į laikrodį. Buvo trečia valanda.

- Paaiškinsiu tau automobilyje. Septintą valandą tau paskirtas pasimatymas.

Vėl Biliui į pilvą smigtelėjo toji smaila, šalta baimės adatėlė.

- Su juo?

- Tikrai taip. Važiuojam.

Kai Bilis atsistojo, vėl užėjo aritmijos priepuolis - šįsyk dar ilgesnis. Jis užsimerkė ir susigriebė už krūtinės. Už to, kas buvo likę iš krūtinės. Džinelis jį pastvėrė.

- Viljamai, tau viskas gerai?

Bilis pažvelgė į veidrodį ir išvydo balagano baidyklę kadaruojančiais drabužiais. Aritmija praėjo, ir ją pakeitė dar labiau pažįstamas pojūtis - tasai bukas, maudžiantis įsiūtis, nukreiptas į senį... ir į Heidę.

- Man viskas gerai, - numojo jis. - Kur mes važiuojam?

- Į Bengorą, - atsakė Džinelis.

## Dvidešimt trečias skyrius

# ĮRAŠAS

Juodu išvažiavo "Nova". Abu dalykai, apie kuriuos Džinelis jam užsiminė, buvo tiesa - ji smarkiai atsidavė karvės mėšlu ir dideliais kąsniais rijo kelią tarp Nortist Harboro ir Bengoro. Apie ketvirtą valandą Džinelis sustojo nusipirkti didžiulį krepšį šviežių austrių. Sustoję pakelės poilsio aištelėje, juodu pasidalijo austrėm podraug su šešiom skardinėlėm alaus. Dvi ar trys šeimyninės grupelės, sėdėjusios prie piknikinių staliukų, žvilgtelėję į Bilį Haleką, pasislinko nuo jo kaip įmanoma toliau.

Kol juodu valgė, Džinelis baigė pasakoti savąją istoriją. Ji nebeužėmė daug laiko.

- Sugrįžau į Džono Tri numerį praeitą naktį prieš vienuoliktą. Manding būčiau galėjęs ten parsirasti greičiau, bet padariau keletą kilpų, aštuonetų ir apsisukimų, norėdamas įsitikinti, ar niekas manęs neseka. Iš savo kambario aš paskambinau į Niujorką ir pasiunčiau vieną vyruką prie telefono, kurio numerį buvau davęs merginai. Pasakiau jam, kad pasiimtų kasetę su juostele ir stenografinį magnetofonėlį - iš tos rūšies daikčiukų, kokiais naudojasi reporteriai, imda-

mi interviu per telefoną. Supranti, Viljamai, aš nenorėjau pasikliauti nugirsta informacija. Liepiau jam, kad man paskambintų su įrašu, kai tik ji padės ragelį. Laukdamas atgalinio skambučio, dezinfekavau jos padarytus man rėžius. Nenoriu pasakyti, kad ji serga pasiutlige ar kuo nors panašiu, Viljamai, bet, žinai, jos akyse buvo tiek neapykantos...

- Žinau, - pertraukė Bilis ir niūriai pagalvojo: *Iš tiesų žinau. Nes aš taisaus. Šia viena prasme aš taisaus.*

Telefonas suskambo ketvirtį po dvyliktos. Užsimerkęs ir spausdamas kairės rankos pirštus sau prie smilkinio, Džinelis sugebėjo beveik tiksliai perpasakoti Biliui visą įrašo turinį.

*Džinelio žmogus:* Alio.

*Džina Lemkė:* Jūs dirbate žmogui, su kuriuo šįvakar mačiausi.

*Džinelio žmogus:* Taigi, galima ir taip sakyti.

*Džina:* Perduokite jam, kad mano prosenelis sako...

*Džinelio žmogus:* Aš turiu stenografinį įrašytuvą. Tai yra, visi jūsų žodžiai įrašomi į juostelę. Aš ją perduosiu žmogui, kurį jūs paminėjote. Tad...

*Džina:* Jūs tai galite padaryti?

*Džinelio žmogus:* Taip. Taigi tam tikra prasme jūs kalbatės su juo pačiu.

*Džina:* Gerai. Mano prosenelis sako, kad atšauks tai. Aš jam įrodinėjau, kad jis beprotis, dar blogiau, kad jis klysta, bet prosenelis tvirtai laikosi savo. Jisai sako, kad jo žmonės neprivalo daugiau kentėti ir bijoti - jis atšauks tai. Bet jam reikia susitikti su Haleku. Nesusitikęs negali to atšaukti. Rytoj, septintą valandą vakaro, mano prosenelis bus Bengore. Tarp dviejų gatvių - Sąjungos ir Hamondo - yra toksai parkas. Jisai sėdės tenai ant suolelio. Bus vienas. Tad tu laimėjai, didysis žmogau - tu laimėjai, *mi hela po klockan,* atsivežk šįvakar septintą paršą draugelį į Fermonto parką Bengore.

*Džinelio žmogus:* Viskas?

*Džina:* Taip, tik dar jam pasakyki, kad linkiu, jog jo kaplys pajuoduotų ir nukristų.

*Džinelio žmogus:* Pati jam tą dabar sakai, sesyt. Bet šitaip nedarytum, jeigu žinotum, kas jis toks.

*Džina:* Užsikrušk ir tu pats.

*Džinelio žmogus:* Turėsi paskambinti darsyk antrą valandą, kad sužinotum, ar yra atsakymas.

*Džina:* Aš paskambinsiu.

- Ji padėjo ragelį, - pasakė Džinelis. Jisai išvertė tuščias austrių kriaukles šiukšliadėžėn, sugrįžo ir be jokio gailesčio pridūrė: - Mano vaikinas pasakė, kad iš balso atrodė, jog ji viso pokalbio metu verkė.

- Dieve šventas! - sumurmėjo Bilis.

- Šiaip ar taip, aš paliepiau savo vyrukui vėl prijungti prie telefono magnetofonėlį ir įrašiau žinutę, kurią jis jai pergrotų, kai paskambins antrą. Štai tokią: "Sveika, Džina. Čia specialusis agentas Stoneris. Man perdavė tavo pasiūlymą. Skamba priimtinai. Šįvakar septintą mano draugas Viljamas atvyks į parką. Jis bus vienas, bet aš stebėsiu. Taviškiai, manau, irgi stebės. Puiku. Tegul abi pusės stebi ir nesikiša į tai, kas dedasi tarp judviejų. Jeigu kas nors atsitiks mano draugui, brangiai užmokėsit".

- Ir tai viskas?

- Taip, viskas.

- Senis nusileido.

- Aš *manau,* kad jis nusileido. Ir vis dėlto, žinai, tai gali būti spąstai, - Džinelis rimtai pažvelgė į Bilį. - Jie žino, kad aš stebėsiu. Gali būti nusprendę tave nužudyti mano akyse, kad šitaip man atsikeršytų, o paskiau pabandyt pažiūrėt, kas dėsis toliau.

- Jie šiaip ar taip mane žudo, - pasakė Bilis.

- Arba mergiotė įsikalė sau į galvą padaryti tai viena pati. Jinai padūkus, Viljamai. Žmonės ne visad vykdo, kas jiems liepiama, kai yra padūkę.

Susimąstęs Bilis pažvelgė į savo draugą:

- Taip, ne visai. Bet, šiap ar taip, nelabai turiu iš ko rinktis, tiesa?

- Tikrai nelabai. Tu pasirengęs?

Bilis žvilgtelėjo į spoksančius į jį žmones ir linktelėjo. Buvau jau seniai pasirengęs.

Pusiaukelėje iki automobilio jisai staiga paklausė:

- Ar tu tikrai visa tai darei dėl manęs, Ričardai?

Džinelis sustojo, pažvelgė į jį ir šyptelėjo. Šypsenėlė buvo vos pastebima... bet tie besisukiojantys jo akyse žiburiukai ryškiai susikoncentravo - taip ryškiai, jog Bilis nebegalėjo į juos žiūrėti. Turėjo nukreipti žvilgsnį į šalį.

- Nejau tai svarbu, Viljamai?

## Dvidešimt ketvirtas skyrius
# *PURPURFARGADE ANSIKTET*

Jie pasiekė Bengorą antroj dienos pusėj. Džinelis įsuko "Nová" degalinėn, pripylė benzino ir aptarnaujantįjį pasiteiravo kelio. Bilis išsekęs sėdėjo automobilyje. Sugrįžęs Džinelis su giliu rūpesčiu nužvelgė jį.

- Viljamai, tau viskas gerai?

- Nežinau, - atsakė jis, o paskiau persigalvojo: - Ne.

- Vėl tavo tuktukė?

- Aha, - jis prisiminė, ką anąnakt pasakė Džinelio daktaras - apie kalį, elektrolitus... kažką apie tai, nuo ko galėjusi numirti Karena Karpenter. - Man reikėtų užvalgyti ko nors, kas turi kalio. Ananasų sulčių. Bananų. Ar apelsinų, - jo širdis staiga suspurdėjo netvarkingu galopu. Bilis atsilošė, užsimerkė ir laukė - ar tik jis nenumirs. Pagaliau bildesys nurimo. - Visą maišą apelsinų.

Priekyje pasirodė "Pirk ir Taupyk" parduotuvė. Džinelis sustojo prie jos.

- Aš tuoj sugrįšiu, Viljamai. Laikykis.

- Žinoma, - išsiblaškęs atsakė Bilis ir, vos tik Džinelis paliko automobilį, užsnūdo. Ir susapnavo. Sapne regėjo savo namus Fervjū.

Maitvanagis su pūvančiu snapu atskridęs nutūpė ant palangės ir pažvelgė vidun. Namuose kažkas sukliko.

Paskiau dar kažkas ėmė jį šiurkščiai purtyti. Bilis krūptelėjęs atsibudo.

- A?

Džinelis atšlijo ir giliai atsiduso.

- Jėzau! Viljamai, kaip mane išgąsdinai!

- Apie ką tu kalbi?

- Maniau, kad tu numirei, žmogau. Na, laikykis, - jis padėjo Biliui ant kelių rezginę apelsinų. Bilis plonais pirštais knebeliojo rezginės segtuką - pirštais, kurie dabar atrodė it baltojo voro kojos - ir niekaip nepajėgė atsegti. Džinelis perpjovė rezginę savo kišeniniu peiliuku, po to juo skiltelėmis išdalijo ir apelsiną. Bilis iš pradžių valgė pamažu, tartum iš pareigos, paskiau godžiai, sakytum pirmąsyk po savaitės ar dar ilgiau atgavęs apetitą. O sutrikusi širdis lyg apsiramino ir atgavo kažką panašų į ankstesnįjį pastovų ritmą... nors galbūt jis tik taip įsivaizdavo.

Jisai sukirto pirmą apelsiną ir pasiskolino iš Džinelio peilį išdalyti skiltelėmis antrajam.

- Geriau? - paklausė Džinelis.

- Taip. Žymiai. Kada pasieksime parką?

Džinelis privažiavo prie šaligatvio, ir Bilis iš ženklo išvydo, kad juodu yra prie Sąjungos ir Vakarų Brodvėjaus gatvių kampo - vasaros medžiai kažką šnarėjo vešlia lapija, linguojami lengvo vėjelio. Ant gatvės asfalto tingiai mainės šviesos dėmės ir šešėliai.

- Mes vietoje, - paprastai atsakė Džinelis, ir Bilis pajuto, lyg jo stuburą palietė šaltas pirštas ir nuslinko žemyn. - Šiaip ar taip, tiek arti, kiek man norėjos. Galėjau tave išsodinti miesto centre, bet eidamas iki čia būtum velniškai traukęs į save dėmesį.

- Taip, - sutiko Bilis. - Kaip alpstantys vaikai ir persileidžiančios nėščios moterys.

- Vis tiek nebūtum pajėgęs pats ateiti, - švelniai pasakė Džinelis. Tiek to, nesvarbu. Parkas tiesiai priekyje, šios kalvelės apačioje. Už ketvirčio mylios. Išsirink suoliuką pavėsy ir lauk.

- Kur tu būsi?

- Netoliese, - atsakė Džinelis ir nusišypsojo. - Stebėsiu tave ir taip pat stebėsiu, ar nepasirodys mergiotė. Jeigu tik ji kada nors vėl pamatys mane pirmiau nei aš - ją, man niekad nebeteks mainyt marškinių. Supranti?

- Taip.

- Aš nenuleisiu nuo tavęs akių.

- Dėkui, - tarė Bilis, nors pats nežinojo, kokie nuoširdūs ir ar labai nuoširdūs buvo jo žodžiai. Jis tikrai jautė dėkingumą Džineliui, tačiau tai buvo keistas, sunkus jausmas - kaip neapykanta, kuria jis dabar tvenkėsi Hjustonui ir savo žmonai.

- *Por nada**, - pasakė Džinelis ir truktelėjo pečiais. Jis pasilenkė per sėdynę, apkabino Bilį ir karštai pabučiavo į abu skruostus. - Laikykis tvirtai su tuo senu mergvaikiu, Viljamai.

- Laikysiuos, - pažadėjo Bilis nusišypsodamas ir išlipo iš automobilio. Sulankstyta "Nova" nuvažiavo toliau. Bilis lydėjo ją akimis, kol ši dingo už kampo, o paskiau ėmė leistis kalva žemyn, mosikuodamas viena ranka rezgine su apelsinais.

Jis veik nepastebėjo mažo berniūkščio, kuris įpusėjęs kvartalą staiga apsisuko ant šaligatvio, peršoko Kouvenų tvorą ir nuskuodė per jų kiemą. Tąnakt šis berniūkštis klykdamas atsibus iš košmaro, kuriame velkanti kojas kaliausė su išsidraikiusiais negyvais plaukais ant plikos it kaukolė galvos kėblino tiesiai į jį. Bėgdama per koridorių jo motina išgirs, kaip šisai savo kambary šaukia: *"Jis nori, kad aš valgyčiau apelsinus, kol numirsiu. Valgyčiau apelsinus, kol numirsiu! Valgyčiau apelsinus, kol numirsiu!"*

✧

Parkas buvo didelis, vėsus, žalias ir tankus. Vienoje pusėje būrelis vaikų karstėsi gimnastikos prietaisais ir čiūžinėjo nuo slidaus kalnelio. Toliau skersai takelio buvo žaidžiamas softbolas** - pana-

* Nėr už ką *(isp.)*.

** Vaikiška beisbolo atmaina.

šu, kad berniukai prieš mergaites. Žmonės vaikštinėjo, laidė aitvarus, mėtė plastmasinius diskus, valgė šokoladukus, gėrė koką, čiulpė ledinukus. Tipiška dvidešimtojo amžiaus antros pusės Amerikos vidurvasario scenelė, ir mirksnį Bilį užliejo šiltas jausmas jai - *jiems.*

*Tetrūksta čigonų,* vidinis balsas jam pakuždėjo, ir žvarbulys sugrįžo - žvarbulys ganėtinai realus, kad rankos jam pašiurptų žąsies oda ir jį priverstų jas sukryžiuoti sau ant suvytusios krūtinės. *Mes privalėtume turėti čigonus, tiesa? Senus universalus su NRA lipdukais ant surūdijusių buferių, savaeigius turistinius namukus, furgonus su piešiniais ant šonų, taip pat - Samiuelį su kuokelėmis ir Džiną su laidykle. Ir visus juos atskubančius bėgčia. Visados atskubančius bėgčia. Pasižiūrėti žonglierysčių, išmėginti laidyklės, sužinoti ateities, gauti viralo, losjono, pasiguldyti mergiotę, - arba nors apie tai pasvajoti, - pasižiūrėti, kaip šunys vieni kitiems drasko vidurius. Jie visados atskuba bėgčia. Vien tik dėl nepaprasto vaizdo. Žinoma, mums reikia čigonų. Visados jų reikėjo. Nes jeigu neturi ką kartkartėmis išvyti iš miesto, tai kaip žinosi, kad pats tu čia priklausai? Ką gi, jie netrukus pasirodys, tiesa?*

- Tiesa, - sugargė jis ir atsisėdo ant suolelio, kuris buvo beveik pavėsyje. Jam staiga ėmė drebėti, nusilpo kojos. Jis išsiėmė iš rezginėlės apelsiną ir vargais negalais nusilupo. Bet dabar apetitas vėl buvo išnykęs, ir Bilis pajėgė krimstelti tik nedaug.

Suolas stovėjo gerokai nuošaliau nuo kitų, ir Bilis netraukė į save nereikalingo dėmesio, kiek jis pats galėjo spręsti - iš tolo jis turėjo atrodyti kaip labai liesas senučiukas, pavakare išėjęs pakvėpuoti grynu oru.

Jisai sėdėjo, ir kai šešėlis užslinko iš pradžių ant jo batų, paskiau - ant kelių ir galiausiai išplito po pilvą, Bilį apėmė bemaž neįtikėtinas nevilties jausmas - tuštumos ir bergždumo suvokimas, kur kas tamsesnis nei tie nekalti popietės šešėliai. Dalykai nuėjo per toli, ir nieko neįmanoma sugrąžinti atgal. Netgi Džinelis su savo psichoziš-

ka energija negalėjo pakeisti to, kas atsitiko. Jis tik galėjo viską pabloginti.

*Man nereikėjo niekad...* pagalvojo Bilis, bet kad ir ką turėjo omenyje, nevalia buvo leisti, kad tai nutrūktų ir užgestų nelyginant prastas radijo signalas. Jis vėl užsnūdo. Sapnavo atsidūręs Fervjū - Fervjū, tame Gyvų Numirėlių mieste. Visur tysojo lavonai, baduoliai. Kažkas stipriai kaptelėjo jam į petį.

*Ne.*

*Kapt!*

*Ne!*

Bet vėl - *kapt, kapt, kapt.* Žinoma, tai maitvanagis išpuvusiu knabliu, ir Bilis nenorėjo pasukti galvos, bijodamas, kad šis pajuodavusia savo snapo liekana neiškirstų jam akių. Bet

*(kapt)*

šitai nesiliovė, ir jis

*(kapt! kapt!)*

pamažu pasuko galvą, išnirdamas iš sapno ir podraug išvysdamas...

✧

...tiesą sakant, nė kiek nenustebęs, šalia savęs ant suolo Taduzą Lemkę.

- Pabusk, baltasis žmogau iš miesto, - pasakė čigonas ir savo išklaipytais, nikotino nudažytais pirštais vėl stipriai timptelėjo Bilį už rankovės. *Kapt!* - Tavo blogi sapnai. Jų dvoką užuodžiu su tavo kvapu.

- Aš atsibudęs, - kimiai atsakė Bilis.

- Tu manai? - paklausė Lemkė, šiek tiek susidomėjęs.

- Taip.

Senis vilkėjo pilku saržiniu dvieiliu kostiumu. Kojos - apautos aukštaauliais juodais batais. Tie nedaugelis plaukų, kuriuos dar turėjo, buvo perskirti per vidurį ir griežtai sutraukti nuo kaktos, raukš-

lėtos kaip ir jo batų oda. Nuo vieno jo ausies grybelio blykčiojo auksinis lankelis.

Puvėsis, pastebėjo Bilis, buvo išplitęs - tamsios linijos dabar sklido į šalis nuo jo nosies griuvėsių per didžiumą raukšlių išvagoto kairiojo skruosto.

- Vėžys, - pasakė Lemkė. Jo spindinčios tamsios akys - tikrai paukščio akys - nesitraukė nuo Bilio veido. - Tau patinka? Tave tas džiugina? - "Džiugina" nuskambėjo kaip "džiūgina".

- Ne, - atsakė Bilis. Jis vis dar stengėsi nuvyti sapno likučius, įsikabinti į šią tikrovę. - Ne, žinoma, ne.

- Nemeluok, - spyrėsi Lemkė. - Nėra reikalo. Tas tave džiugina, žinoma, džiugina.

- Visai nedžiugina, - gynėsi Bilis. - Man visa tai varo ligą. Patikėkit.

- Netikiu niekuo, ką kada nors man yra pasakęs bet kuris baltasis žmogus iš miesto, - atkirto Lemkė. Jis kalbėjo su savotiškai pasibaisėtinu nuoširdumu. - Tačiau tu ligonis, o taip. Tu šitaip manai. Tu *nastan farsk* - miršti nuo liesumo. Tad aš kai ką tau atnešiau. Tai patukins, padės pasijausti geriau, - šlykščiu vypsniu jo lūpos apnuogino juodus dantų lūžgalius. - Tačiau tiktai tada, kai tai suvalgys kas nors kitas.

Bilis pažvelgė į Lemkės laikomą sau ant kelių daiktą ir su plaukiančiu *déjà vu* pojūčiu išvydo, kad tai pyragas vienkartėje aliuminio folijoje. Mintyse jis išgirdo save sapne sakant žmonai: *Nenoriu būti storas. Nusprendžiau sulieséti. Valgyk pati.*

- Atrodai išsigandęs, - vėl prašneko Lemkė. - Per vėlu būti išsigandusiam, baltasis žmogau iš miesto.

Jis išsiėmė iš švarko kišeninį peiliuką ir atlenkė jį, atlikdamas šį veiksmą su seno žmogaus rimtumu ir apgalvotu lėtumu. Geležtė buvo trumpesnė nei Džinelio kišeninio peiliuko, pastebėjo Bilis, bet atrodė aštresnė.

Senis įbedė geležtę į plutelę ir perėžė ją skersai maždaug trijų colių ilgio pjūviu. Paskiau ištraukė geležtę. Raudoni lašeliai nutiš-

ko nuo šios ant plutelės. Senis nušluostė geležtę į švarko rankovę, palikdamas ant jos tamsiai raudoną dėmę. Užlenkęs geležtę, įsidėjo peiliuką kišenėn ir užkabinęs iškreivintais nykščiais priešingas pyrago folijos puses, švelniai truktelėjo. Pjūvis prasižiojo, atverdamas teliuskuojantį įdarą, kuriame nelyginant krešuliai plūduriavo kažkas tamsus - galimas daiktas, braškės. Senis atleido nykščius. Plyšys užsivėrė. Paskiau jis vėl truktelėjo folijos kraštus. Plyšys prasižiojo. Taip jis vis pražiodinėjo ir suglaudinėjo plyšį, be paliovos kalbėdamas. Bilis nepajėgė nukreipti žvilgsnio į šalį.

- Tad... tu save įtikinai, kad tai.. Kaip tu šitai pavadinai? Kvit. Kas atsitiko mano Siuzanai - ne daugiau tavo nei mano kaltė, ar jos kaltė, ar Dievo. Save įtikinėji, kad iš tavęs negali būti paprašyta susimokėti už tai - anot tavęs, nesi kaltas. Šitai nuo tavęs nuslysta, nes tavo pečiai sugniuždyti. Sakai, nesi kaltas. Vis įtikinėji ir įtikinėji save. Bet visai ne kvit, baltasis žmogau iš miesto. Kiekvienas susimoka, netgi už dalykus, kurių nepadarė. Ne kvit.

Trumpam Lemkė susimąstė ir nutilo. Jo nykščiai tai įsitempdavo, tai atsileisdavo. Pyrago plyšys tai prasižiodavo, tai vėl užsiverdavo.

- Kadangi tu neprisiimi kaltės - nei tu, nei tavo draugai - aš *priverčiau* tave ją prisiimti. Prilipdžiau prie tavęs kaip ženklą. Už savo brangiąją velionę dukterį, kurią tu užmušei, aš darau šitai, ir už jos motiną, ir už jos vaikus. Paskiau pasirodo tavo draugas. Jis nunuodija šunis, naktį apšaudo iš automato, paleidžia į darbą rankas prieš moterį, grasina suliesiąs vaikų veidus rūgštimi. Atšauk tai, sako jis - atšauk, atšauk, atšauk. Ir galiausiai aš sakau - gerai, jeigu tik jis *podol enkelt* - iš čia išsidangins! Ne dėl to, ką jis padarė, bet dėl to, ką dar *padarys* - jis beprotis, tas tavo draugas, ir niekad nesiliaus. Netgi mano Andželina sako matanti iš jo akių, jog jis niekad nesiliaus. “Bet ir mes nesiliausime”, sako ji, o aš sakau: “Taip, mes nesiliausime. Kadangi jeigu to nepadarysime, būsime tokie pat bepročiai kaip to žmogaus iš miesto draugas. Jeigu mes nesiliausime, tu-

rėsime sutikti, kad tai, ką sako baltasis žmogus - tiesa. Kad Dievas užmoka, kad tatai kvit.

Vis įsitempia ir atsileidžia. Įsitempia ir atsileidžia. Vis prasižioja ir užsiveria.

- "Atšauk tai", sako jis, ir bent nesako: "Padaryk, kad tai išnyktų, padaryk, kad to nebebūtų". Mat užkeikimas tam tikra prasme tartum kūdikis.

Seni tamsūs jo nykščiai įsitempė. Plyšys prasižiojo.

- Niekas tų dalykų nesupranta. Bet aš šiek tiek išmanau. "Užkeikimas" - tai jūsų žodis, bet romų kalba skamba geriau. Paklausyk: *Purpurfargade ansiktet.* Supranti?

Bilis pamažu papurtė galvą, mąstydamas, kad šis posakis pritvinkęs gilios, tamsios prasmės.

- Tai reiškia kažką panašaus į "Nakties gėlių vaiką". Tas pat, kaip gauti vaiką, kuris yra *varsel* - elfų pakeistukas. Čigonai sako, kad *varsel* visados randami po lelijomis arba karklavijais, kurie žydi naktį. Šitaip sakyti geriau, nes *užkeikimas* - tai daiktas. O tai, ką tu turi - gyva.

- Taip, - patvirtino Bilis. - Tai viduje, tiesa? Ryja mane iš vidaus.

- Viduje? Išorėje? - Lemkė truktelėjo pečiais. - Visur. Tą dalyką - *purpurfargade ansiktet* - atsineši į pasaulį nelyginant kūdikį. Tačiau jis auga kur kas greičiau nei kūdikis, ir negali jo nužudyti, nes nematai - tiktai regi, ką jis daro.

Nykščiai atsileido. Plyšys užsivėrė. Tamsiai raudonas upeliukas nusruveno šiek tiek nelygia pyrago plutele.

- Tam užkeikimui... tu *dekent felt o gard da borg.* Būk jam kaip tėvas. Tu vis dar nori jo atsikratyti?

Bilis linktelėjo.

- Vis dar manai, kad mes *kvit?*

- Taip, - žodis nuskambėjo kaip gergždesys.

Senasis čigonas su pūvančia nosimi nusišypsojo. Juodos puvimo linijos kairiame jo skruoste pagilėjo ir subangavo. Parkas dabar be-

veik ištuštėjo. Saulė artėjo prie horizonto. Juos apgaubė šešėliai. Staiga peiliukas vėl atsirado Lemkės rankoje, atlenkta geležte.

*Dabar jis man durs,* mieguistai pagalvojo Bilis. *Durs į širdį ir pabėgs su savuoju braškių pyragu po pažastimi.*

- Atrišk savo ranką, - paliepė Lemkė.

Bilis žvilgtelėjo žemyn.

- Taip... tą vietą, kur jinai tave peršovė.

Bilis ištraukė iš elastinio binto kabeles ir pamažu jį atvyniojo. Po juo ranka atrodė pernelyg pabalus, it žuvies mėsa. Atvirkščiai, žaizdos kraštai buvo tamsūs, tamsiai raudoni - kepenų spalvos. *Tokia pat spalva kaip tie daikčiukai jo pyrage,* pagalvojo Bilis. *Braškės. Ar dar kas ten.* Žaizda, ištinusiais ir susiglaudusiais kraštais, buvo praradus savo tobulą apvalumą. Dabar ji panėšėjo į...

*Plyšį,* pagalvojo Bilis, akimis vėl nukrypdamas į pyragą.

Lemkė padavė Biliui peiliuką.

*Ką aš žinau, gal tu padengei šią geležtę kurare, cianidu ar patentuotais žiurknuodžiais?* norėjo jis paklausti, bet nepaklausė, prisiminęs Džinelį. Džinelį ir *Baltojo Žmogaus Iš Miesto Užkeikimą.*

Apsitrynusios kaulinės peiliuko kriaunos patogiai atitiko jo delną.

Jeigu nori atsikratyti *purpurfargade ansiktet,* pirma perduok jį pyragui... o paskiau atiduok pyragą su užkeikimu-vaiku kam nors kitam. Tačiau tai turi įvykti greitai, antraip jisai sugrįš pas tave su dvigubu stiprumu. Supratai?

- Taip.

- Tuomet padaryk šitai, jeigu tikrai nori, - pasakė Lemkė. Jo nykščiai vėl įsitempė. Tamsus plyšys pyrago plutelėje prasižiojo.

Bilis delsė, tačiau tik sekundę - paskiau mintyse jam iškilo dukters veidas. Mirksnį išvydo ją su visu geros fotografijos ryškumu, žvelgiančią į jį per petį, besijuokiančią, laikančią rankose savuosius pomponus nelyginant absurdiškai didžiulius purpuriškai baltus vaisius.

*Klysti, seni. Heidė už Lindą. Mano žmona už dukterį. Tada bus kvit,* pagalvojo jis ir įbedė Taduzo Lemkės peiliuko geležtę sau į žaizdą delne. Šašas lengvai atšoko. Kraujas švirkštelėjo į plyšį pyrage. Bilis neaiškiai girdėjo, kaip Lemkė kažką greitai šneka romų kalba, neatplėšdamas akių nuo blyškaus, sulysusio jo veido.

Bilis pasukiojo geležtę žaizdoje, stebėdamas, kaip šios išbrinkę kraštai prasiskyrė, vėl įgydami ankstesnį apvalumą. Kraujas pliūptelėjo smarkiau. Jis nejuto skausmo.

- *Enkelt!* Gana.

Lemkė išplėšė jam iš rankų peiliuką. Bilis staiga pasijautė lyg visai nebetekęs jėgų. Suglebęs atsilošė į suolo atkaltę, jausdamas šlykštų pykulį, šlykščią tuštumą - įsivaizdavo, kad šitaip turi jaustis ką tik pagimdžiusi moteris. Paskiau jis žvilgtelėjo į savo ranką ir pamatė, kad ši liovės kraujavus.

*Ne... tai neįmanoma.*

Jis nukreipė žvilgsnį į pyragą Lemkei ant kelių ir išvydo dar kai ką, kas buvo neįmanoma - tačiau šįsyk tas neįmanoma dėjosi jam prieš akis. Senio nykščiai atsileido, plyšys vėl užsivėrė... ir paskiau paprasčiausiai *nebeliko* plyšio. Plutelė buvo ištisinė, neskaitant dviejų angelių garui išeiti pačiame vidury. Ten, kur buvo plyšys - plutoje zigzagu vinguriavo tartum raukšlelė.

Jis vėl pasižiūrėjo į delną ir nebeišvydo nei kraujo, nei šašo, nei atviros mėsos. Žaizda dabar buvo visiškai užgijusi, palikus tik trumpą blyškų randelį - jis irgi buvo zigzagiškas, it žaibas, kertantis gyvenimo ir širdies linijas.

- Šitas tau, baltasis žmogau iš miesto, - pasakė Lemkė ir padėjo pyragą Biliui ant kelių. Pirmas, bemaž nenumaldomas impulsas, kuris jį smilktelėjo - tai išversti pyragą ant žemės, atsikratyti to, kaip būtų atsikratęs didžiulio voro, kieno nors numesto jam ant kelių. Pyragas buvo nemaloniai šiltas ir tarytum pulsavo savo pigioje aliuminio folijoje kaip kažkas gyva.

Lemkė atsistojo ir pažvelgė iš viršaus į Bilį.

- Jautiesi geriau? - paklausė.

Bilis sumojo, kad neskaitant to, ką jautė dėl daikto, kurį laikė ant kelių, jis iš tiesų jautėsi geriau. Silpnumas praėjo. Širdis plakė normaliai.

- Šiek tiek, - atsargiai atsakė jis.

Lemkė linktelėjo.

- Dabar tu priauginėsi svorio. Bet po savaitės, galbūt dviejų, vėl imsi kristi. Tačiau šįsyk tu imsi kristi, ir nebus kaip to sustabdyti. Jeigu nesurasi, kas jį suvalgytų.

- Taip.

Lemkės akys neatstojo nuo jo.

- Tu įsitikinęs?

- Taip, taip! - sušuko Bilis.

- Man šiek tiek tavęs gaila, - pasakė Lemkė. - Ne labai, bet šiek tiek. Kažkada tu galėjai būti *pokol* - stiprus. Dabar tavo pečiai sugniuždyti. Niekur nėra tavo kaltės... būta tam priežasčių... tu turi draugų, - jis nelinksmai nusišypsojo. - Kodėl tau pačiam nesuvalgius savojo pyrago, baltasis žmogau iš miesto? Tu numirsi, bet numirsi stiprus.

- Eik sau iš čia, - pyktelėjo Bilis. - Visai nesuprantu, apie ką tu kalbi. Žinau tik, jog mūsų reikalas baigtas.

- Taip, mūsų reikalas baigtas, - čigono žvilgsnis trumpam nukrypo į pyragą, paskiau vėl sugrįžo prie Bilio veido. - Būk apdairus dėl to, kas suvalgys patiekalą, kuris buvo skirtas tau, - tarė ir nuėjo sau. Nuo vieno iš kroso takelių atsigręžė. Paskutinįsyk Bilis išvydo jo neįtikėtinai seną, neįtikėtinai pavargusį veidą.

- Jokių kvit, baltasis žmogau iš miesto, - metė Taduzas Lemkė. - Ne, *niekad,* - jis vėl apsisuko ir nuėjo tolyn.

Bilis liko sėdėti ant suolo. Senis dingo iš akių.

Kai Lemkė išnyko vakaro prieblandoje, Bilis atsistojo ir patraukė atgal tuo pačiu keliu, kuriuo atėjo. Tiktai nužengęs kokius dvidešimt žingsnių susivokė kažką palikęs. Suglumusiu, rimtu veidu,

drumstomis akimis sugrįžo prie suolo ir pasiėmė pyragą. Šis tebebuvo šiltas ir vis dar pulsavo, bet tie dalykai dabar jam kėlė mažesnį pykulį. Matyt, žmogus gali priprasti prie visko, jeigu tik tam turi pakankamą paskatą.

Jis leidosi atgalios Sąjungos gatvės linkui.

✧

Įkopęs pusėn kalvos, pakeliui iki tos vietos, kur Džinelis buvo jį išleidęs, jis išvydo prie šaligatvio mėlyną "Novą". Ir tada suprato, kad užkeikimo iš tiesų nebeliko.

Biliui vis dar buvo baisiai silpna, kartkartėmis krūtinėje širdis persivertinėjo (kaip žmogui, įmynusiam į ką nors glitų, pagalvojo jis), bet vis dėlto to nebeliko - ir dabar jis aiškiai suprato, ką turėjo Lemkė galvoje pasakydamas, kad užkeikimas - gyvas daiktas, kažkuo panašus į užsispyrusį, aikštingą vaiką, tūnantį jo viduje, mintantį juo. *Purpurfargade ansiktet.* Dabar jau nesantis.

Bet jis juto, kaip pyragas, kurį nešėsi, labai pamažu tvinkčioja rankose, ir pažvelgęs į jį pastebėjo ritmingai pulsuojančią plutelę. O pigi aliuminio folija buvo išsaugojus silpną šilumą. *Jis miega,* pagalvojo Bilis ir nusipurtė. Pasijautė kaip žmogus, besinešantis miegantį velnią.

"Nova" stovėjo prie šaligatvio su pakeltais ant domkrato užpakaliniais ratais, žemyn nulinkusiu priekiu. Gabaritinės šviesos buvo įjungtos.

- Visa baigta, - pasakė Bilis, atidarydamas keleivio dureles ir sėsdamas vidun. - Visa bai...

Kaip tik tada jis pamatė, kad automobilyje Džinelio nėra. Bent nėra itin daug. Mat vis tirštėjančiose sutemose jis iš pradžių nepastebėjo, kad trūko vos colio, ir būtų atsisėdęs ant nukirstos Džinelio rankos. Susivokė tik mirksnį vėliau. Tai buvo nukirstas per riešą kumštis, nuo kurio ant išblukusio "Novos" sėdynės apvalkalo tysojo raudoni mėsgaliai - nukirstas kumštis, privarytas šratų.

# Dvidešimt penktas skyrius

## 122

- Kur tu esi? - Heidės balsas buvo piktas, išgąstingas, pavargęs. Bilis neypatingai nustebo suvokęs, kad šiam balsui nieko nebejaučia - netgi smalsumo.

- Nesvarbu, - pasakė jis. - Aš grįžtu namo.

- Jis atėjo į protą! Ačiū Dievui! Pagaliau atėjo į protą! Tu atskrisi į La Gvardiją ar Kenedį? Atvažiuosiu tavęs pasitikti.

- Aš keliausiu automobiliu, - atsakė Bilis ir kiek patylėjo. - Noriu, kad tu paskambintum Maikui Hjustonui, Heide, ir pasakytum jam, kad persigalvojai dėl *res gestae.*

- Dėl ko? Bili, dėl ko?.. - bet iš staiga persimainiusio tono Bilis neabejojo, kad ji aiškiai suprato, apie ką jis kalba - tai buvo išgąsdintas tonas vaiko, nutverto kniaukiant saldainius, ir visa jo kantrybė staiga išgaravo.

- Dėl orderio priverstiniam gydymui, - pasakė jis. - Mūsų amate tai kartais vadinama Kvietimu Durnynan. Aš sutvarkiau savo reikalą ir mielai kreipsiuos visur, kur tik panorėsi - į Glasmano kliniką, Niū Džersio Ožių Liaukų Tyrimų Centrą, Vidurinių Vakarų Akupunktūros Koledžą. Bet jeigu įvažiavus į Konektikutą mane sugriebs kopai ir uždarys Valstijos Norvalko psichiatrinėn, tau teks dėl to labai pasigailėti, Heide.

Ji verkė.

- Mes tik darėme tai, ką manėme būsiant tau geriausia, Bili. Kada nors tu pats viską suprasi.

Galvoje jam suskambo Lemkės balsas. *Niekur nėra tavo kaltės... būta tam priežasčių... tu turi draugų.* Pabandė nuginti tuos žodžius, bet kol tai pavyko, visu juo perbėgo šiurpulys.

- Tiesiog... - jis nutilo, šįsyk išgirdęs galvoje Džinelio balsą. *Tiesiog tegul tai atšaukia. Atšaukia. Viljamas Halekas liepia atšaukti tai.*

Ranka. Ranka ant sėdynės. Platus auksinis žiedas ant smiliaus, raudona akutė - galbūt rubino. Švelnūs juodi plaukeliai tarp antro ir trečio krumplių. Džinelio ranka.

Bilis nurijo seilę. Gerklėje jam garsiai gurktelėjo.

- Tiesiog pasistenk, kad šitas dokumentas būtų paskelbtas niekiniu ir negaliojančiu, - pasakė jis.

- Gerai, - greitai sutiko ji ir vėl atkakliai bandė teisintis: - Mes tik... Aš tik padariau tai, ką maniau... Bili, tu taip *liesėjai,* kalbėjai taip keistai...

- *Gana.*

- Tavo balsas skamba taip, lyg manęs nekęstum, - ji vėl pravirko.

- Nepaistyk niekų, - pasakė jis, ne itin paneigdamas jos žodžius. Jo balsas tapo ramesnis. - Kur Linda? Ar ji namie?

- Ne, ji vėl sugrįžo keliom dienoms pas Rodą. Ji... na, ji labai išmušta iš vėžių viso šito.

*Kurgi ne,* pagalvojo jis. Ji anksčiau viešėjo pas Rodą, paskiau buvo sugrįžus namo. Jis tą žinojo, nes kalbėjosi su ja telefonu. Dabar ji vėl išvažiavus, ir kažkaip iš Heidės kalbos jisai suprato, kad šįkart tai buvo pačios Lindos sumanyta. *Gal ji sužinojo, kad tu ir gerasis senasis Maikas Hjustonas rengėtės paskelbti jos tėvą bepročiu, Heide? Ar šitaip atsitiko?* Bet, po teisybei, nesvarbu. Svarbiausia, kad Linda išvažiavus.

Jo akys nukrypo į pyragą, kurį buvo padėjęs ant televizoriaus savajame Nortist Harboro motelio numeryje. Plutelė pamažėle vis pulsavo aukštyn ir žemyn kaip kokia nors bjaurastinga širdis. Svarbu, kad jo duktė neatsidurtų pernelyg arti to daikto. Jis pavojingas.

- Jai geriausia būtų likti tenai, kol mes išspręsime savo problemas, - pasakė jis.

Kitame linijos gale Heidė pratrūko garsiai kūkčioti. Bilis paklausė, kas negera.

- *Tu* negeras - tavo tonas toks šaltas.

- Atšils, - trumpai nukirto jis. - Nesirūpink.

Kurį laiką jis girdėjo, kaip ji ryja savo ašaras ir stengiasi susivaldyti. Laukė, kol šitai įvyks nei kantriai, nei nekantriai; tiesą sakant, visai be jausmų. Siaubas, kuris buvo jį apėmęs, kai suprato, kad daiktas ant sėdynės - tai Džinelio ranka, iš tiesų buvo paskutinė stipri emocija, jo patirta šiąnakt. Žinoma, neskaitant beprotiško juoko priepuolio, ištikusio kiek vėliau.

- Kokios tu formos? - galiausiai paklausė ji.

- Šiek tiek pagerėjo. Priaugau iki šimto dvidešimt dviejų.

Ji aiktelėjo.

- Juk tai šešiais svarais mažiau nei tu svėrei išvykdamas!

- Tai taip pat šešiais svarais daugiau nei svėriau vakar rytą, - santūriai atrėmė jis.

- Bili... aš noriu, kad tu žinotum, jog mudu sugebėsime visa tai įveikti. Tikrai sugebėsime. Svarbiausia, kad tu pasitaisytum, ir tada mudu pasikalbėsime. Jeigu tektų pasikalbėti su kuo nors kitu... tarkime, su santuokų konsultantu... ką gi, aš ne prieš, jeigu tik panorėsi. Tiesiog, mes... mes...

*O Dieve, ji vėl pradės bliauti,* pagalvojo jis ir pasijautė podraug sukrėstas ir pralinksmintas - kažkaip miglotai - savojo beširdiškumo. O paskiau ji pasakė kai ką, kas jam pasirodė ypač jaudinama, ir mirksnį jis vėl pasijautė mylįs ankstesniąją Heidę... o kartu - ir ankstesniuoju Biliu Haleku.

- Aš mesiu rūkyti, jeigu tu nori, - pasakė ji.

Bilis pažvelgė į pyragą ant televizoriaus. Jo plutelė pamažu pulsavo. Aukštyn žemyn, aukštyn žemyn. Prisiminė, koks tamsus buvo, kai senasis čigonas jį prapjovė. Su pusiau išvirtusiais gumulais, kurie galėjo būti visos įsikūnijusios žmonijos negandos ar paprasčiausiai braškės. Prisiminė, kaip iš žaizdos jo plaštakoje kraujas nutiško ant pyrago. Prisiminė Džinelį, ir šiltas jausmas praėjo.

- Verčiau nereikia, - pasakė jis. - Kai tu mesi rūkyti, nutuksi.

✧

Vėliau jis gulėjo ant paklotos lovos, sukryžiavęs rankas už galvos, žvelgdamas tamson. Buvo ketvirtis po pirmos paryčiui, bet jam niekad taip nesinorėjo miego. Tiktai dabar patamsy ėmė grįžti padriki prisiminimai apie laiką, praėjusį nuo tada, kai jis aptiko ant "Novos" sėdynės Džinelio ranką, iki tos minutės, kai atsidūrė šiame kambaryje ir paskambino žmonai.

Tamsiame kambaryje pasigirdo garsas.

*Ne.*

Bet garsas buvo. Tartum kažkas alsavo.

*Ne, tai tik tavo vaizduotė.*

Tačiau tai nebuvo vaizduotė; ja tikėjo Heidė, tik ne Viljamas Halekas. Jis anaiptol nemanė laikyti kai kuriuos dalykus vien savo vaizduotės vaisium. Jeigu anksčiau ir laikydavo, tai dabar liovėsi. Plutelė judėjo nelyginant baltos odos žievelė viršum gyvos mėsos, ir netgi dabar, šešios valandos po to, kai Lemkė įdavė jam pyragą, jis žinojo, kad jeigu paliestų aliuminio foliją, ši būtų šilta.

- *Purpurfargade ansiktet,* - sumurmėjo jis patamsy, ir tas garsas nuskambėjo it burtų giesmė.

✧

Kai jis pamatė ranką, tai tik paprasčiausiai ją pamatė. Kai pusę sekundės vėliau suvokė, į ką žvelgia, suklikęs atšoko atgal. Nuo judesio ranka svirstelėjo iš pradžių vienon pusėn, paskiau kiton - tartum Bilis būtų ją paklausęs, kaip laikosi, o ši būtų atsakius *comme ci, comme ça** gestu. Du šratukai išslydo iš jos ir nusirito į plyšį tarp sėdynės ir atlošo.

Vėl suklikęs, Bilis susigriebė delnais už atkarusio žandikaulio, susmeigdamas nagus į apatinę lūpą. Akys jam išsprogo ir sudrėko. Širdis krūtinėje silpnai ėmė daužytis, ir tada Bilis susivokė, kad py-

* Po truputį, šiaip sau *(pranc.).*

ragas slenka dešinėn. Nedaug trūko, kad būtų nukritęs ant "Novos" grindų ir ištiškęs į trupinėlius.

Bilis sugriebė ir pataisė pyragą. Aritmija krūtinėje nurimo, jis vėl galėjo kvėpuoti. O po kūną ėmė plisti tasai šaltis, kurį Heidė vėliau išgirs jo balse. Džinelis tikriausiai negyvas. Ne, geriau pagalvojus, išbrauk "tikriausiai". Ką jis tada pasakė? *Jeigu tik ji kada nors vėl pamatys mane pirmiau nei aš - ją, man niekad nebeteks mainyti marškinių.*

*Tad pasakyk tai garsiai.*

Ne, jis nenorėjo to daryti. Nenorėjo daryti to ir nenorėjo darsyk pažvelgti į ranką. O paskiau padarė abu tuos dalykus išsyk.

- Džinelis negyvas, - ištarė jis, paskiau kiek patylėjo ir, kadangi tai lyg padėjo jam pasijausti geriau, pridūrė: - Džinelis negyvas, ir aš nieko negaliu dėl to padaryti. Tiktai nešdintis kuo greičiau iš čia, kol koks nors kopas...

Jis žvilgtelėjo į vairą ir degimo spynelėje išvydo rakčiuką. Nuo jo neišdirbtos odelės kadaravo kaimiečio pakabutis su Olivijos Njuton Džon atvaizdu, kuriame jos plaukai per kaktą buvo perrišti juostele. Bilis spėjo, kad mergina, Džina, ko gero, bus grąžinus rakčiuką spynelėn, kai atnešė ranką - ji pasirūpino Džineliu, bet nedrįso sulaužyti kad ir kokių josios prosenelio duotų Džinelio draugui - legendiniam baltajam žmogui iš miesto - pažadų. Rakčiukas buvo skirtas jam. Staiga Biliui toptelėjo, kad Džinelis buvo išėmęs automobilio rakčiukus iš vieno negyvėlio kišenės; dabar mergina bemaž neabejotinai padarė tą pat. Bet ši mintis nesukėlė šiurpulio.

Jo protas dabar buvo labai šaltas. Ir Bilis džiaugėsi tuo šaltumu.

Išlipęs iš "Novos", jis rūpestingai padėjo pyragą ant grindų, apėjo automobilį iš vairuotojo pusės ir įsėdo vidun. Jam klestelėjus ant sėdynės, Džinelio ranka vėl sulingavo tuo kraupiu, siūbuojančiu gestu. Bilis atidarė daiktadėžę ir susirado labai seną Meino žemėlapį. Išskleidęs uždengė juo ranką. Paskiau užvedė "Nową" ir nuriedėjo žemyn Sąjungos gatve.

Tik bemaž po penkių minučių susivokė važiuojąs ne ta kryptimi - į vakarus, o reikėjo į rytus. Tačiau tuo metu priekyje išvydo tirštėjančioje prieblandoje spindinčią auksinę "Makdonaldo" emblemą. Jam suurzgė skrandis. Bilis įsuko aikštelėn ir sustojo prie vairuotojų aptarnavimo langelio.

- Sveiki atvykę į "Makdonaldą", - pasigirdo balsas iš selektoriaus. - Užsakysit ką nors?

- Taip, prašom - norėčiau tris Didžiuosius Makus, dvi dideles porcijas prancūziškų bulvyčių, taip pat kavos ir pieno kokteilio.

Visai kaip senais laikais, pagalvojo jis ir nusišypsojo. Suryji viską automobilyje, išmeti šiukšles ir nepasisakai Heidei, sugrįžęs namo.

- Pageidautumėt kokio nors deserto?

- Būtinai. Vyšnių pyrago, - jis dirstelėjo į išskleistą šalia savęs žemėlapį. Bemaž neabejojo, kad nedidelis iškilimėlis šiek tiek į vakarus nuo Ogastos - tai Džinelio žiedas. Bilį užliejo silpnumo banga. - Ir dėželę "Makdonaldo" sausainukų mano draugui, - pridūrė jis ir nusijuokė.

Balsas selektoriuje pakartojo užsakymą ir užbaigė:

- Už viską - šeši devyniasdešimt, sere. Prašom pavažiuot toliau.

- Aišku, - pasakė Bilis. - Čia visa ir esmė, tiesa? Tik pavažiuoti toliau ir atsiimti užsakymą, - jis vėl nusijuokė. Pasijautė labai puikiai ir podraug norėjosi vemti.

Pro užsakymų išdavimo langelį mergina įteikė jam du šiltus maišelius. Bilis susimokėjo, atsiėmė grąžą ir nuvažiavo. Ties pastato galu stabtelėjo ir su senuoju kelių žemėlapiu paėmė ranką. Užlenkęs po ja žemėlapio kraštus, išsikišo pro atdarą langą ir išmetė viską šiukšliadėžėn. Ant šiukšliadėžės dangčio šoko plastikinis Ronaldas Makdonaldas su plastikine Grimasa*. Ant švaistinių dangčio durelių puikavosi žodžiai: MESKITE ŠIUKŠLES VIETON.

---

* "Makdonaldo" greito maisto restoranų emblema - garbiniuotas klounas Ronaldas Makdonaldas ir jo antagonistas - piktos išvaizdos smailianosis nykštukas Grimasa.

- Taigi čia ir visa esmė, - pratarė Bilis, šluostydamasis ranką sau į šlaunį ir juokdamasis: - Paprasčiausiai stenkis numest šiukšles vieton... ir palikti tenai.

Šįsyk jis pasuko Sąjungos gatve į rytus Bar Harboro linkui ir vis juokėsi. Kažkuriuo momentu pamanė, kad niekad nebepajėgs liautis - kad juoksis ir juoksis iki pat savo mirties.

✧

Kad niekas nepastebėtų, kaip jis gana viešoje vietoje - "Bar Harboro automobilininkų užeigos" kieme - atlieka tai, ką vienas kolega teisininkas kažkada pavadino "pirštų atspaudų masažu", Bilis įsuko tuščion pakelės poilsio aikštelėn apie keturiasdešimt mylių į rytus nuo Bengoro. Jeigu tik pavyktų, jis nesirengė būti susietas su šituo automobiliu. Išlipęs laukan, nusivilko sportinį švarkelį, užlenkė vidun sagas ir rūpestingai nušluostė kiekvieną paviršių, kurį pajėgė prisiminti lietęs, ir kiekvieną, kurį galėjo būt palietęs.

Priešais automobilininkų užeigos kontorą žibėjo ženklas "Vietų nėra", ir kiek Bilis užmatė žiojėjo tik vienas tarpas automobiliui pastatyti - buvo kaip tik ties numeriu su tamsiais langais. Biliui nekilo abejonių, jog jis žvelgia į Džinelio-Džono Tri kambarį.

Jis įčiūžino "Novą" į laisvą tarpą ir nušluostė vairą, taip pat pavarų perjungimo svirtį. Tada pasiėmė pyragą, atidarė dureles ir nušluostė vidinę rankenėlę. Vėl įsidėjo nosinę į kišenę, išlipo iš automobilio ir bato galu stumtelėjo dureles, kad tos užsitrenktų. Paskiau apsidairė aplink. Pavargusios išvaizdos motina ginčijosi su vaiku, kuris atrodė dar labiau pavargęs nei ji; du seniokai stovėjo lauke priešais kontorą ir šnekučiavosi. Nieko daugiau neišvydo, nejuto, kad kas nors į jį žiūrėtų. Girdėjo iš motelio kambarių atsklindant televizoriaus muziką, o iš miesto vis stipriau trenkiant baruos rokenrolą. Bar Harboro vasarotojai rengėsi smagiai pasiausti.

Bilis perkirto priekinį kiemą, pasuko miesto centro link, pagal klausą vadovaudamsis trankiausiais roko garsais. Baras vadinosi "Sūrusis šuo", ir kaip Bilis ir tikėjosi, ten stovėjo taksi, - trejetas jų,

- laukiantys neįgalių, šlubų ir girtų. Bilis užkalbino vieną iš vairuotojų, ir už penkiolika dolerių taksistas mielai sutiko pametėti jį iki Nortist Harboro.

- Matau, jūs paėmėte sau užkandžio, - pastebėjo taksistas, Biliui įsėdus.

- Sau ar dar kam kitam, - atsakė Bilis ir nusijuokė. - Juk čia ir visa esmė, tiesa? Stengtis, kad kai kas gautų pavalgyti.

Taksistas įtariai nužvelgė jį užpakalinio vaizdo veidrodėlyje, paskiau truktelėjo pečiais.

- Kaip pasakysi, drauguži, juk tu moki už kelionę.

Po pusės valandos jis jau skambino Heidei.

✧

Dabar jis gulėjo ir klausėsi, kaip kažkas alsuoja patamsy - kažkas, atrodantis kaip pyragas, bet iš tikrųjų buvo vaikas, kurį jis ir tasai senis sukūrė kartu.

*Džina,* bemaž atsitiktinai pagalvojo jis. *Kur ji? Nenuskriausk jos - štai ką aš pasakiau Džineliui. Bet jeigu tik ji patektų man į rankas, aš pats ją nuskriausčiau... nuskriausčiau kaip reikiant už tą, ką ji padarė Ričardui. Jos ranką? Palikčiau tam seniui jos galvą... prikimščiau jos burną guolio šratų ir palikčiau jam galvą. Ir štai kodėl gerai, kad aš nežinau, kur nutverti ją į savo rankas, nes niekas tiksliai nežino, kaip tokie dalykai prasideda; susiginčijama, ir galiausiai visiškai nebojama teisybės, jeigu ši nepatogi, bet visi žino, kaip laikytis savo: jie nukepa vieną, mes nukepam vieną, paskiau jie nukepa du, o mes nukepam tris... jie apšaudo oro uostą, tad mes susprogdinam mokyklą ...ir kraujas liejas upeliais. Kadangi čia ir yra visa esmė, tiesa? Kraujas liejas upeliais. Kraujas...*

Bilis miegojo, pats nesuvokdamas, jog miega; jo mintys paprasčiausiai susiliejo su šiurpiais, sujauktais sapnais. Kai kuriuose iš jų jis žudė, kituose pats buvo žudomas, bet visuose juose kažkas alsavo ir pulsavo, ir jam niekaip nesisekė pamatyti to kažko, nes tai buvo jo viduje.

# Dvidešimt šeštas skyrius

# 127

PASLAPTINGA MIRTIS - GALBŪT NUSIKALTĖLIŲ PASAULIO DARBAS

Žmogus, kuris buvo rastas nušautas Sąjungos gatvės gyvenamojo namo rūsyje identifikuotas kaip svarbi Niujorko nusikaltėlių pasaulio figūra. Ričardas Džinelis, padugnių sferose žinomas kaip "Ričis-Kūjis", buvo tris kartus apkaltintas - už turto prievartavimą, nelegalų narkotikų gabenimą bei pardavinėjimą ir žmogžudystę - Niujorko valstijos ir federalinių pareigūnų. Suderinto valstijos ir federalinės valdžios Džinelio aferų tyrimo atsisakyta 1981-aisiais, po smurtinių kelių kaltinimo liudytojų mirčių.

Šaltinis, artimas Meino valstijos generalinio prokuroro įstaigai, praeitą naktį pasakė, kad iškelta mintis apie vadinamąjį "gangsterių karo smūgį", atsižvelgiant į savotiškas žmogžudystės aplinkybes. Pasak šio šaltinio, viena Džinelio ranka buvo nukirsta ir ant jo kaktos krauju užrašytas žodis "paršas".

Džinelis, matyt, buvo nušautas iš stambaus kalibro ginklo, bet valstijos policijos balistikos ekspertai kol kas atsisakė pranešti savo radinius, kuriuos vienas iš valstijos policijos pareigūnų pavadino "šiek tiek neįprastais".

✧

Ši žinutė buvo patalpinta pirmame puslapyje Bengoro "Daily News", kurį Bilis Halekas tą rytą nusipirko. Jis paskutinįsyk permetė ją akimis, pažvelgė į fotografiją gyvenamojo namo, kur jo draugas buvo surastas, paskiau susuko laikraštį ir įkišo jį į šiukšlių bakelį su Konektikuto herbu ant šono ir užrašu MESKITE ŠIUKŠLES VIETON ant švaistinių metalinių durelių.

- Čia ir yra visa esmė, - pratarė jis.

- Ką, misteri? - cyptelėjo kokių šešerių metukų mergytė, su kaspinėliais plaukuose ir sudžiūvusio šokolado dryže ant smakro, vedžiojanti savo šunį.

- Nieko, - atsakė Bilis ir nusišypsojo jai.

- Marše! - sunerimus pašaukė mergytę motina. - Ateik čia!

- Gerai, ate, - pasakė Maršė.

- Ate, mažyt, - Bilis stebėjo, kaip ji sugrįžta pas motiną. Mažas baltas pudelis risnojo pirma jos už pavadėlio, caksėdamas savo nagiukais. Vos tik mergaitė atsidūrė pas motiną, ta ėmė bartis - Biliui pagailo mergytės, kuri jam priminė Lindą, kai šiai irgi buvo šešeri ar apie tiek, bet kartu jis pasijuto ir šiek tiek drąsiau. Vienas dalykas, kai svarstyklės parodo jį vėl priaugus vienuolika svarų, kitas - ir geresnis - dalykas, kai kas nors žiūri į tave kaip į normalų žmogų, netgi jeigu tas kas nors - šešerių metų mergytė, vedžiojanti šeimos šunį poilsio zonoje palei magistralę... mergytė, kuri veikiausiai įsivaizdavo, kad esama pasaulyje *daugybės* žmonių, atrodančių kaip žingsniuojantys keliamieji kranai.

Vakarykščią dieną jis praleido Nortist Harbore, ne tiek ilsėdamasis, kiek stengdamasis atgauti sveiko proto nuovoką. Jausdavo ją sugrįžtant... o paskiau pažvelgdavo į pyragą ant televizoriaus pigioje aliuminio folijoje, ir sveikas protas vėl nutoldavo.

Kai ėmė temti, jis įkėlė pyragą automobilio bagažinėn, ir tapo šiek tiek geriau.

Sutemus, kai sveiko proto nuovoka ir drauge baisus vienišumas, regis, labiausiai sustiprėjo, susirado savo aptriušusią adresų knygelę ir paskambino į Vestčesterio apygardą Rodai Simonson. Netrukus jis kalbėjosi su Linda, kuri, išgirdusi jo balsą, paklaikusiai apsidžiaugė. Ji iš tiesų buvo sužinojus apie *res gestae.* Vedusi į šį atradimą įvykių seka, kiek Bilis galėjo ( ar norėjo) suprasti, buvo tiek pat niūri, kiek ir nuspėjama. Maikas Hjustonas papasakojo viską savo žmonai. Šio žmona papasakojo - veikiausiai būdama girta - savo

vyriausiajai dukrai. Tarp Lindos ir Hjustonų mergaitės praeitą žiemą buvo kilę kažkokių vaikiškų nesutarimų, ir Samanta Hjuston mažne paknopstom atskubėjo pas Lindą papasakoti, kad šios brangioji mamutė mėgina uždaryti šios brangųjį tėtuką įstaigon, kur pinami krepšiai.

- Ką tu jai atsakei? - paklausė Bilis.

- Pasakiau, kad susikištų sau subinėn skėtį, - išklojo Linda, ir Bilis pratrūko taip kvatotis, jog iš akių ištryško ašaros... bet kartu jam buvo liūdna. Nėra dar nė trijų savaičių, kai jis išvykęs, o jo duktė kalbėjo lyg trejais metais vyresnė.

Tuomet Linda pardrožė tiesiai namo paklausti Heidės, ar tai, ką pasakė Samanta Hjuston, tiesa.

- Kas atsitiko? - paklausė Bilis.

- Mudvi iš tiesų bjauriai susikirtome, ir po to aš pasakiau, jog noriu sugrįžti pas tetą Rodą, o jinai sutiko, kad galbūt tai ne tokia bloga mintis.

Bilis kiek patylėjo, paskiau vėl prašneko:

- Nežinau, ar būtina išgirsti tai iš manęs, Lin, bet aš nesu išprotėjęs.

- O, tėtuk, aš žinau! - kone priekaištingai sušuko ji.

- Ir aš taisaus. Svoris auga.

Ji taip garsiai kvyktelėjo, jog Biliui teko patraukti ragelį nuo ausies.

- *Nejaugi? Tikrai?*

- Taip, tikrai.

- O, tėtuk, tai nuostabu! Tai... Tu kalbi tiesą? *Tikrai?*

- Skauto garbės žodis, - atsakė jis nusišypsodamas.

- Kada tu grįši namo? - paklausė ji.

Ir Bilis, kuris ketino palikti Nortist Harborą rytoj rytą ir įžengti pro savo namų paradines duris ne vėliau nei rytdienos vakaro dešimtą, atsakė:

- Dar užtruksiu kokią savaitėlę, pupuliuk. Pirma noriu šiek tiek priaugti svorio. Aš vis dar atrodau gana nemaloniai.

- O, - pratarė Linda nupuolusiu ūpu. - O, gerai.

- Bet kai aš susiruošiu važiuoti, paskambinsiu tau, kad suspėtum sugrįžti namo bent šešias valandas pirma manęs, - pažadėjo jis. - Galėsi vėl sutaisyti lazanją, kaip tada, kai mes sugrįžome iš Mohonko ir dar šiek tiek mane papenėti.

- *Kad tave šunys!* - susijuokė ji ir tučtuojau pridūrė: - Uch! Atsiprašau, tėtuk.

- Atleista, - pasakė jis. - O tuo tarpu lik pas tetą Rodą, katyt. Nenoriu daugiau šūkalonės tarp tavęs ir mamutės.

- Kaip bebūtų, nenoriu grįžti, kol tavęs nėr namie, - pasakė ji, ir Bilis išgirdo jos balse kietumą. Ar Heidė buvo pajutusi tą suaugusio žmogaus kietumą Lindos elgesy? Bilis įtarė, jog taip - štai kodėl praeitą vakarą per telefoną ji atrodė šiek tiek apimta nevilties.

Jis pasakė Lindai, jog myli ją, ir padėjo ragelį. Miegas tą antrą naktį atėjo lengviau, bet sapnai buvo blogi. Viename iš jų girdėjo savo automobilio bagažinėje šaukiant Džinelį, kad jį išleistų. Bet kai Bilis atidarė bagažinę, ten buvo ne Džinelis, o kruvinas nuogas kūdikis su nesenstančiomis Taduzo Lemkės akimis ir auksiniu lankeliu ausies grybelyje. Kūdikis tiesė į Bilį krauju apkepusias rankutes, šypsojosi, o jo dantys buvo sidabrinės adatėlės.

- *Purpurfargade ansiktet,* - pratarė mažylis inkščiančiu, nežmogišku balsu, ir Bilis visas drebėdamas atsibudo. Už lango pilkavo šalta Atlanto pakrantės brėkšma.

Po dvidešimties minučių jis išsiregistravo iš motelio ir vėl pasuko į pietus. Ketvirtis po septintos sustojo sukirsti gausaus kaimiško pusryčio, o paskiau beveik suvis nepajėgė valgyti, kai atsivertė laikraštį, kurį buvo nusipirkęs iš automato lauke už durų.

✧

*Tačiau tai nesukliudė man papriešpiečiauti,* pagalvojo jis, grįždamas prie išsinuomoto automobilio. *Juk priaugti vėl svorio - taip pat yra visa esmė.*

Pyragas kėpsojo ant sėdynės šalimais jo, pulsuojantis, šiltas. Bilis vos žvilgtelėjo į jį, paskiau užvedė automobilį ir atbulom išriedėjo iš įkypos parkavimo atžymos. Paskaičiavo, kad parsiras namo greičiau nei per valandą, ir jį užliejo keistas, nemalonus jausmas. Tik nuvažiavęs dvidešimt mylių susivokė, kas tai per dalykas: jaudulys.

## Dvidešimt septintas skyrius

# ČIGONO PYRAGAS

Jis pastatė išsinuomotą automobilį įvažiuojamajame keliukyje už nuosavo “Biuiko”, sugriebė kelionkrepšį, kuris buvo vienintelis jo bagažas ir patraukė per veją. Baltas namas su šviesiai žaliomis langinėmis, visados jam buvęs komforto, gerovės ir saugumo simbolis, dabar atrodė keistai - taip keistai, jog iš tiesų regėjos bemaž svetimas.

*Čia gyveno baltasis žmogus iš miesto,* pagalvojo jis, *bet vis dėlto nesu įsitikinęs, kad jisai sugrįžo namo - šis vyriokas, dabar žengiantis per veją, labiau panašus į čigoną. Į labai liesą čigoną.*

Paradinės durys su dviem dailiais elektriniais deglais iš šonų atsidarė, ir į priebutį išėjo Heidė. Vilkėjo raudonu sijonu ir berankove balta palaidinuke, kurią Bilis neprisiminė kada nors anksčiau matęs. Taip pat buvo labai trumpai nusikirpusi plaukus, ir vieną mirksnį sukrėstas jis pagalvojo, kad tai visai ne Heidė, o tik šiek tiek į ją panaši pašalietė.

Pernelyg baltu veidu, pernelyg tamsiomis akimis, drebančiomis lūpomis ji pažvelgė į jį.

- Bilis?

- Aš pats, - atsakė jis ir sustojo.

Juodu stovėjo ir žvelgė vienas į kitą, Heidė - su gailios vilties išraiška, Bilis - tartum visai be jausmų, tačiau, matyt, kažkokie buvo, nes po akimirkos Heidė neišlaikė:

- Dėl Dievo meilės, Bili, nežiūrėkit į mane taip! Aš neištversiu!

Jis pajuto savo veide išplintant šypseną - giliai širdyje patyrė tokį jausmą, lyg kažkas negyva išplauktų ramaus ežero paviršiun, tačiau tikriausiai tai atrodė visai gerai, nes Heidė irgi nedrąsiai, virpulingai nusišypsojo. Ašaros nuriedėjo jai skruostais.

*O, betgi tu visados nesunkiai pravirkdavai, Heide,* pagalvojo jis.

Ji žingtelėjo žemyn laiptukais. Bilis numetė ant žemės kelionkrepšį ir nuėjo prie jos, vis jusdamas savo veide negyvą šypseną.

- Kas yra valgyt? - paklausė jis. - Aš išbadėjęs.

✧

Jinai sutaisė jam milžiniškas vaišes - žlėgtainį, salotų, keptų bulvių, bemaž tokių didelių kaip torpedos, šviežių žaliųjų žirnelių, desertui - mėlynių su grietine. Bilis sukirto viską. Nors ji nėsyk apie tai garsiai neprašneko, kiekvienas judesys, kiekvienas gestas, kiekvienas žvilgsnis, kurį jam pasiųsdavo, bylojo vis tą pat: Suteik man antrą galimybę, Bili - *prašau tave, suteik man antrą galimybę.* Tam tikra prasme jam atrodė tai nepaprastai juokinga - juokinga, kaip būtų vertinęs senasis čigonas. Ji visiškai persimainius - dabar buvo pasirengusi prisiimti visą kaltę, nors pirma nesutiko prisiimti jos nė kiek.

Ir pamažėle, artinantis pusiaunakčiui, jis pastebėjo jos gestuose ir judesiuose dar kai ką: palengvėjimą. Heidė jautė, kad jai atleista. Tatai Biliui labai tiko, nes kad Heidė manytų, jog jai atleista, *taip pat* buvo visa esmė.

Heidė sėdėjo priešais, žiūrėjo, kaip jis valgo, kartkartėmis paliesdavo jo sunykusį veidą ir, kol Bilis kalbėjo, rūkė “Vantage 100” vieną po kitos. Jis papasakojo, kaip gainiojosi čigonus po pakrantę, kaip gavo iš Kerko Penšlio fotografijas, kaip galiausiai pasivijo čigonus Bar Harbore.

Šioje vietoje Bilis Halekas išsiskyrė su tiesa.

Pasakė Heidei, kad dramatiškas susidūrimas, kurio jis ir laukė, ir bijojo, vyko visai ne taip, kaip jis tikėjosi pirmiausia senis iš jo pasijuokė. Jie visi pasijuokė. "Jeigu būčiau galėjęs tave užkeikti, dabar jau gulėtum po žeme", pasakęs jam senasis čigonas. "Tu manai, kad mes užsiimame magija - visi jūs, baltieji žmomės iš miesto, manote, kad mes užsiimame magija. Jeigu mes užsiimtume magija, argi važinėtumės senais automobiliais ir furgonais su viela sutvirtintais duslintuvais? Jeigu užsiimtume magija, argi miegotume laukuose? Čia joksai magiškas spektaklis, baltasis žmogau iš miesto, o tik keliaujantis karnavalas. Mes apšvariname mulkius, kuriems pinigai kišenėse degina skyles ir paskiau keliaujame toliau. O dabar dink iš čia, kol neužleidau ant tavęs tų jaunų vyrukų. Jie bent žino užkeikimą - tatai vadinasi "Geležinių kumščių užkeikimas".

- Ar jis iš tiesų tave taip vadino? Baltuoju žmogumi iš miesto?

Bilis nusišypsojo:

- Taip. Jis iš tiesų mane taip vadino.

Jis papasakojo jai, kad sugrįžo į motelio numerį ir paprasčiausiai nepaliko jo kitas dvi dienas, pernelyg prislėgtas, kad daugiau nei paknebinėtų maistą. Trečią dieną - tai buvo prieš tris dienas - jis vonios kambaryje atsistojo ant svarstyklių ir išvydo, jog priaugęs tris svarus, nors ir kiek mažai valgė.

- Bet kai aš gerai pamąsčiau, suvokiau, kad tai nė kiek ne keisčiau nei sušlamšti viską nuo stalo ir išvysti, jog esi netekęs trijų svarų, - pridūrė jis. - Ir toji mintis galiausiai padėjo man išsiropšti iš psichinės duobės, kurion buvau įpuolęs. Praleidau dar vieną dieną tame motelio numeryje, kaip niekad gyvenime viską nuodugniai apmąstydamas. Ėmiau suvokti, kad jie tenai Glasmano klinikoje vis dėlto galėjo būti teisūs. Netgi Maiklas Hjustonas iš dalies galėjo būti teisus, nors ir kaip nemėgstu to pimpelio.

- Bili... - ji palietė jo ranką.

- Nebijok, - tarė jis. - Nesirengiu jo pritrenkti susitikęs. *Nors galėčiau jį pavaišinti riekele pyrago,* pagalvojo Bilis ir nusijuokė.

- Pasakysi, iš ko juokiesi? - ji sutrikusi šyptelėjo.

- Iš nieko, - numojo jis. - Šiaip ar taip, visa problema buvo ta, kad Hjustonas, tie vaikinai Glasmano klinikoje, netgi tu, Heide, - visi bandėte tai grūste sugrūsti mano gerklėn. Stengėtės priverstinai mane maitinti tiesa. O aš tiesiog turėjau pats viską pergalvoti. Paprastas kaltės suvokimas, plius - man regis - paranoidinė klajonės ir atkaklios saviapgaulės derinys. Bet galų gale, Heide, aš irgi iš dalies buvau teisus. Kad ir kokie klaidingi galbūt mane skatino motyvai, bet aš iš dalies buvau teisus - pasakiau, kad privalau vėl su juo pasimatyti, ir tai savo tikslą pasiekė. Bet visai ne taip, kaip tikėjaus. Senis pasirodė smulkesnis negu aš prisiminiau, turėjo pigų "Timex" laikrodį ir kalbėjo su bruklinietišku akcentu. Jis pasakė ne "užkeikimas", bet "ožkeikimas". Manau, tai labiau negu kas kita padėjo nutraukti klejonę - tartum girdėtum Tonį Kertį* sakant "Ana ve, mano tėvuko rūmai" tame filme apie arabų imperiją. Tad aš nukėliau telefono ragelį ir...

Svetainėje ant židinio atbrailos ėmė melodingai mušti laikrodis.

- Jau pusiaunaktis, - pasakė jis. - Eime miegot. Aš tau padėsiu sukrauti kriauklėn lėkštes.

- Ne, aš pati susitvarkysiu, - nesutiko ji ir apsivijo jį rankomis. - Taip *džiaugiuosi,* kad tu sugrįžai, Bili. Lipk viršun. Tu turbūt pavargęs.

- Aš - ridikėlis, - atsakė jis. - Tik...

Staiga Bilis spragtelėjo pirštais - kaip žmogus, ką tik kažką prisiminęs.

- Vos nepamiršau, - sušuko jis. - Kai ką palikau automobilyje.

- Ką tokio? Ar tai negali palaukti iki ryto?

- Taip, tačiau turiu įnešti vidun, - jis nusišypsojo. - Tai tau.

Bilis išėjo laukan, širdis smarkiai daužės jam krūtinėje. Išmetė ant keliuko automobilio rakčiukus, paskiau skubėdamas juos pakel-

---

* Tony Curtis (tikr. pavardė Bernard Schwartz, gim. 1925 m.) - žymus amerikiečių kino aktorius, daugiausia komedinių vaidmenų atlikėjas (pvz. "Džiaze tik merginos").

ti bumptelėjo galvą į mašinos šoną. Rankos jam taip drebėjo, jog kurį laiką negalėjo pataikyti rakčiuko į bagažinės spynelę.

*O jeigu jis vis dar pulsuoja?* suvaitojo mintyse. *Dieve visagali, išvydus tai, Heidė klykdama pabėgs!*

Jis atidarė bagažinę, ir kai viduje nieko neišvydo, tik domkratą ir atsarginį ratą, pats mažne sukliko. Paskiau prisiminė - juk pyragą paliko priekyje, ant keleivio sėdynės. Užtrenkęs bagažinę, Bilis skubiai apėjo automobilį. Pyragas buvo vietoje, plutelė visiškai rami - nors, po teisybei, ir žinojo, kad taip bus.

Rankos jam staiga liovės drebėjusios.

Heidė vėl stovėjo priebutyje, stebėdama jį. Bilis sugrįžo prie jos ir įdavė į rankas pyragą vis tebesišypsodamas. *Pristatau prekę į namus,* pagalvojo. Ir pristatyti prekę į namus - dar vienas iš dalykų, kur visa esmė. Jo šypsena praplatėjo.

- *Voilà,** - tarė.

- Oho! - ji prisilenkė prie pyrago ir pauostė. - Braškių pyragas... mano mėgstamasis!

- Žinau, - nusišypsojo Bilis.

- Ir vis dar šiltas! Dėkui!

- Išsukau iš magistralės Stratforde pasipildyti benzino, ir ten pat vejoje priešais bažnyčią "Moterų labdara" pardavinėjo savo kepinius, - paaiškino jis. - Ir aš pamaniau... žinai, jeigu tu prieitum prie durų su kočėlu ar dar kuo nors, galėčiau pasiūlyti susitaikymo dovaną.

- O, *Bili...* - ji vėl buvo bepravirkstanti. Viena ranka ūmai apglėbė jį, balansuodama pyragu ant kitos plaštakos išskėstų pirštų, kaip tatai daro padavėjai, nešdami padėklą. Kai jį pabučiavo, pyragas kryptelėjo. Bilis pajuto, kaip jam krūtinėje širdis persivertė ir pašėlusiai išsimušė iš ritmo.

- Atsargiai! - aiktelėjo jis ir sugriebė benuslystantį pyragą.

---

* Štai *(pranc.).*

- Dieve, kokia aš netikus, - nusijuokė ji, šluostydamasi akis kampučiu prikyštės, kuria buvo užsijuosusi. Atveži mano mėgstamą pyragą, o aš mažne išmetu jį ant... - ji visiškai palūžo, prigludo jam prie krūtinės kūkčiodama. Bilis viena ranka glostė jos naujuosius trumpus plaukus, kitos plaštaka prilaikydamas pyragą, apdairiai atstu nuo žmonos kūno, jeigu ši staiga sujudėtų.

- Bili, aš taip džiaugiuos, kad tu namie, - virkavo ji. - Pažadi, kad neimsi manęs neapkęsti už tai, ką padariau? Pažadi?

- Pažadu, - švelniai tarė Bilis, glostydamas jos plaukus. *Ji teisi,* pagalvojo jis. *Pyragas vis dar šiltas.* - Eime vidun, ką?

✧

Virtuvėje ji padėjo pyragą ant žemos spintukės ir sugrįžo prie kriauklės.

- Nesuvalgysi gabalėlio? - paklausė Bilis.

- Gal kai susitvarkysiu su indais, - pasakė ji. - Gali tu sau atsipjaut, jeigu nori.

- Po visų tų pietų, kuriuos sukirtau? - nusijuokė jis.

- Tau netrukus prireiks visų kalorijų, kurias tik pajėgsi pasikrauti.

- Čia kaip tik tas atvejis, kai laisvų vietų nėra, - gynėsi Bilis. - Nori, kad padėčiau išdžiovinti lėkštes?

- Noriu, kad tu liptum ir atsigultum. Aš tuoj pas tave ateisiu.

- Gerai.

Bilis užlipo viršun neatsigręždamas - žinojo, kad ji veikiau atsirieks pyrago, jeigu jo nebus virtuvėje. O gal ir neatsirieks, ne šiąnakt. Šiąnakt ji norės atsigulti šalia jo lovon - netgi gal norės pasimylėti su juo. Bet jis žinojo, kaip ją nuo to atgrasinti. Paprasčiausiai atsiguls lovon nuogas. Kai Heidė jį pamatys...

O dėl pyrago...

- "Velniai nematė! - pasakė Skarletė.* - Suvalgysiu pyragą rytoj. Rytoj bus kita diena", - Bilis nusijuokė, išgirdęs savo paties niūrų

---

* Skarletė O'Hara - pagrindinis garsaus M. Mitčel (Margaret Mitchell, 1900-1949) romano "Vėjo nublokšti" personažas.

balsą. Dabar jisai stovėjo vonios kambary ant svarstyklių. Pažvelgė į veidrodį ir išvydo jame Džinelio akis.

Svarstyklės parodė, kad jis vėl pasitaisęs netgi iki 131 svaro, bet Bilis džiaugsmo nejautė. Jis apskritai nieko nejautė - neskaitant nuovargio. Buvo nepaprastai pavargęs. Per koridorių, kuris dabar atrodė toks svetimas ir nepažįstamas, jis nuėjo į miegamąjį. Patamsy užkliuvo už kažko ir mažne parvirto. Heidė buvo perstačiusi kai ką iš baldų. Nusikirpo plaukus, įsigijo naują palaidinukę, sukeitė vietomis krėslą ir mažesnįjį iš dviejų miegamojo staliukų - tačiau tai tik buvo pradžia čia esančių svetimybių. Tai įvyko, kol jo nebuvo namie, tartum ir Heidė būtų buvus užkeikta, bet kur kas subtiliau. Iš tiesų, nejau tai tokia kvaila mintis? Bilis taip nemanė. Linda pajuto tą keistumą ir pabėgo nuo jo.

Pamažu Bilis pradėjo nusirenginėti.

Gulėjo lovoje laukdamas, kol ji ateis. Tačiau girdėjo tik garsus, kurie nors ir silpni, buvo pakankamai iškalbūs. Girgžtelėjo atidaromos viršutinės bufetėlio durelės, kur jie laikė desertines lėkštes, subildėjo stalčius; tyliai suskimbčiojo virtuvės įrankiai - ji rinkosi peilį.

Bilis žvelgė tamson, jo širdis baladojos.

Jos žingsnių garsas - eina per virtuvę prie spintukės, ant kurios buvo pastačius pyragą. Išgirdo girgžtelint lentą vidur virtuvės grindų, kai Heidė ją užmynė, kaip tatai būdavę metų metus.

*Kas jai nuo to atsitiks? Mane juk suliesino. Kerį pavertė kažkuo panašiu į gyvūną, iš kurio, kai nugaišta, galima pasiūti gerus batus. Iš Hoplio padarė žmogaus pavidalo picą. O jai kas nuo to atsitiks?*

Lenta vidur grindų vėl girgžtelėjo - Heidė sugrįžo per virtuvę atgal. Mintyse Bilis matė ją: su lėkšte dešinėje rankoje, cigaretėmis ir degtukais - kairėje. Matė riekę pyrago. Braškes, tamsiai raudoną syvų klanelį.

Bilis klausėsi tikėdamasis išgirsti tyliai girgžtelint valgomojo durų vyrius, tačiau tvyrojo tyla. Tiesą sakant, jo tai nenustebino. Ji

stovi prie spintutės, žiūri pro langą į kiemą ir valgo pyragą greitais, ekonomiškais, heidiškais kąsneliais. Senas įprotis. Jis bemaž girdėjo, kaip šakutė braukos į lėkštę.

Bilis pajuto, kaip ėmė plaukti jo mintys.

*Rengiesi užmigti? Ne, neįmanoma. Neįmanoma užmigti, kai žudai žmogų.*

Tačiau taip dėjosi. Jis klausėsi vildamasis išgirsti vėl sugirgždant grindlentę virtuvės vidury - turi tai išgirsti, kai ji eis prie kriauklės. Išgirsti, kaip bėga vanduo jai plaunant lėkštę, kaip ji apsuka visus kambarius, pareguliuodama termostatus, išjungdama šviesas ir patikrindama prie durų signalizaciją nuo įsilaužėlių - baltųjų žmonių iš miesto ritualai.

Jis gulėjo lovoje, laukdamas sugirgždant grindlentę, o paskiau pasijuto sėdįs prie stalo savo kabinete - Big Džubili miestukyje, Arizonos valstijoje, kur pastaruosius šešerius metus praktikavo teisę. Štai kaip viskas paprasta. Jis ten gyveno su savo dukra ir vertėsi teisės atmaina, kurią vadino "korporacijų mėšlu", kad užsidirbtų duonai; visa kita buvo "Teisinės pagalbos draugijos"* rutina. Jie gyveno kukliai. Ankstesnės dienos - su garažu dviem automobiliams, triskart per savaitę ateinančiu kiemo tvarkytoju, dvidešimt penkių tūkstančių per metus nuosavybės mokesčiais - buvo seniai praeity. Bilis jų nesiilgėjo ir nemanė, kad Linda ilgisi. Jis vertėsi teisės praktika, kokia tik pasitaikydavo miestukyje, taip pat kartais Jumoje ar Fynikse, tačiau tai būdavo gana retai, o jie gyveno pakankamai užmiestyje, kad jaustų žemę aplinkui. Kitais metais Linda pradės lankyti koledžą, ir tada jis vėl galės persikelti miestan - tačiau tik tada, kai vienatvė ims jam pakyrėti, o jis nemanė, kad taip atsitiks.

Juodu sukūrė sau gerą gyvenimą, ir tatai buvo puiku, tai buvo nuostabu. Mat sukurti sau ir saviškiams gerą gyvenimą - štai kur visa esmė.

---

* Draugija, teikianti nemokamą teisinę pagalbą asmenims, neišgalintiems ją nusisamdyti.

Į kabineto duris kažkas pasibeldė. Jis atsistūmė nuo stalo, atsigręžė: duryse stovėjo Linda, ir Lindos nosis buvo dingusi. Ne, ne dingusi. Buvo jos dešinėje rankoje, o ne veide. Kraujas pliaupė iš tamsios skylės jai viršum burnos.

- *Aš nesuprantu, tėtuk,* - pratarė ji nosiniu, it rūko sirenos balsu. - *Ji paprasčiausiai nukrito.*

✧

Bilis krūptelėjo ir pabudo, mosikuodamas ore rankomis, stengdamasis atsiginti nuo šios vizijos. Šalimais Heidė suniurnėjo per miegą, persivertė ant kairio šono ir užsitraukė ant galvos apklotą.

Pamažėle Bilis ėmė grįžti tikrovėn. Esąs vėl Fervjū. Pro langus liejosi skaisti ankstyvaus rytmečio saulė. Jis pažvelgė per kambarį ir elektroniniame laikrodyje ant komodos pamatė, kad jau 6.25. Vazoje greta laikrodžio raudonavo pamerktos šešios rožės.

Jis atsikėlė iš lovos, perėjo per miegamąjį, nusikabino nuo kabliuko chalatą ir nusliūkino į vonios kambarį. Paleido dušą ir pakabino chalatą ant durų, pastebėdamas, kad Heidė buvo įsitasius ne tik naują palaidinę ir naują šukuoseną, bet ir naują chalatėlį - tokį dailų, žydrą.

Bilis atsistojo ant svarstyklių. Vėl svarą priaugo. Jis palindo po dušu ir labai kruopščiai, kone prisiversdamas nusiprausė. Muilinosi visas kūno dalis, plovėsi vandeniu, vėl muilinosi. *Dabar seksiu savo svorį,* pažadėjo sau. *Kai jos nebeliks, aš iš tiesų seksiu savo svorį. Daugiau niekad taip nenutuksiu, koks buvau anksčiau.*

Jis nusisausino rankšluosčiu. Apsivilko chalatu ir susigriebė stovįs prie uždarų durų, įdėmiai žvelgdamas į naująjį žydrą Heidės chalatėlį. Ištiesęs ranką, pačiupinėjo pirštais nailono klostę, pajuto jos slidumą. Chalatėlis atrodė naujas, bet kartu ir kažkoks pažįstamas.

*Paprasčiausiai nuėjo ir nusipirko chalatėlį, kuris atrodytų kaip kažkada turėtasis jos anksčiau,* pagalvojo jis. *Tik tiek siekia žmo-*

*gaus išradingumas, per daug nenutoldamas - galų gale mes visi pradedam kartotis. Galų gale juk mes visi įsikibę to paties.*

Jo mintyse prašneko Hjustonas: *Kaip tik nesibijantys miršta jauni.*

Heidė: *Dėl Dievo meilės, Bili, nežiūrėk į mane taip! Aš neištversiu!*

Leda: *Dabar jis atrodo kaip aligatorius... tarytum kažkas, ką tik išropojęs iš pelkės ir apsivilkęs žmogiškom drapanom.*

Hoplis: *Ir tu sukinėjies aplinkui, tikėdamasis, kad galbūt šį sykį, šį vieną sykį nors kiek bus teisybės... akimirka teisybės, kuri atlygintų už visą gyvenimo mėšlą.*

Bilis palietė pirštais mėlyną nailoną, ir baisi mintis ėmė skverbtis jam galvon. Prisiminė savo sapną. Linda prie jo kabineto durų. Kraujuojanti skylė jos veide. Tasai chalatėlis atrodė pažįstamas ne todėl, kad Heidė kadais turėjo panašų. Atrodė pažįstamas todėl, kad Linda turėjo tokį, kuris buvo kaip šitas dabar.

Jis pasisuko ir atidarė stalčių dešinėj kriauklės. Viduje gulėjo plaukų šepetys, ant raudonos plastikinės jo rankenėlės spindėjo užrašas: LINDA.

Juodi plaukai tarp šerių.

Tarytum sapnuodamas koridoriumi jis nuėjo į jos kambarį.

*Atklydėlių verslas visad linkęs sutvarkyti tuos dalykus, drauge mano... tai viena, dėl ko ir egzistuoja atklydėlių verslas.*

*Subingalvis, Viljamai - tai tipas, kuris netiki tuo, ką mato.*

Bilis Halekas stumtelėjęs atidarė duris koridoriaus gale ir išvydo savo dukterį. Ji miegojo lovoje, vieną ranką užmetusi sau ant veido. Kitos rankos įlinkyje laikė savąjį meškiuką Amosą.

*Ne! O ne! Ne, ne!*

Jis įsikibo abi durų staktas, it sapne siūbuodamas pirmyn ir atgal. Kad ir kas jis būtų, nebuvo subingalvis. Nes matė viską: jos pilką švedišką sportišką švarkelį, užmestą ant kėdės atkaltės, atdarą lagaminą su virstančia iš jo kolekcija džinsų, šortų, palaidinukių ir apati-

nių baltinukų. Ant lagamino rankenos kabėjo "Greyhound"* kortelė. Ir jis matė daugiau. Matė raudonas rožes greta laikrodžio savo ir Heidės miegamajame. Rožių nebuvo, kai vakare jis nuėjo miegoti. Ne... rožes atnešė Linda. Kaip susitaikymo dovaną. Parvažiavo namo anksčiau, kad susitaikytų su motina prieš Biliui sugrįžtant.

Senasis čigonas su pūvančia nosim: *Sakai, nesi kaltas. Vis įtikinėji ir įtikinėji save. Bet visai ne kvit, baltasis žmogau iš miesto. Kiekvienas susimoka, netgi už dalykus, kurių nepadarė. Ne kvit.*

Jis apsigręžė ir puolė prie laiptų. Iš siaubo jam išklibo sąnariai, vilko kojas it jūreivis laive siaučiant audrai.

*Ne, ne Linda!* Mintyse klykė jis. *Ne Linda! Dieve, prašau, tik ne Linda!*

*Kiekvienas susimoka, baltasis žmogau iš miesto, - net už dalykus, kurių nepadarė. Nes čia* iš tiesų *visa esmė.*

Pyrago likučiai stovėjo ant spintutės tvarkingai uždengti polivinilinе plėvele. Geras ketvirtis gardėsio buvo dingęs. Bilis pažvelgė į virtuvės stalą ir ten pamatė Lindos rankinuką. Prie dirželio buvo pritvirtinta virtinė sagučių su roko žvaigždžių atvaizdais: Briuso Springstino, Džono "Kuguaro" Melankampo, Peto Benataro, Lajonelio Ričio, Stingo, Maiklo Džeksono.

Jis nuėjo prie kriauklės.

Dvi lėkštės.

Dvi šakutės.

*Jiedvi čia sėdėjo, valgė pyragą ir taikėsi, pagalvojo jis. Kada? Tuoj po to, kai aš nuėjau miegoti? Tikriausiai.*

Išgirdo senojo čigono juoką, ir kojos jam sulinko. Turėjo įsitverti spintukę, kad neparkristų. Kai jėgos šiek tiek sugrįžo, apsisuko ir perkirto virtuvę, išgirsdamas, kaip sugirgždėjo jam po kojom vidurinioji lenta.

Pyragas vėl pulsavo - aukštyn žemyn, aukštyn žemyn. Nuo šlykščios atkaklios jo šilumos polivinilinė plėvelė pabalo. Bilis girdėjo šliurpsėjimą.

---

* Tolimojo susisiekimo autobusų kompanijos pavadinimas.

Jis atidarė indaują sau virš galvos ir išsiėmė desertinę lėkštę, žemiau ištraukė stalčių ir susirado peilį bei šakutę.

- Kodėl ne? - sukuždėjo jis ir nutraukė nuo pyrago plėvelę. Dabar tas vėl buvo nurimęs. Tiesiog braškių pyragas, kuris atrodė itin viliojančiai, kad ir tokią ankstyvą rytmečio valandą.

Ir kaip pati Heidė buvo pasakius, jis tebereikalingas visų kalorijų, kurias tik gali pasikrauti.

- Gero apetito, - saulėtoje virtuvės tyloje sukuždėjo Bilis Halekas ir atsiriekė čigono pyrago.

# TURINYS

Vilkolakio metai *(Vertė Erika Bujokaitė)* ........................ 5
Sulysėlis *(Vertė Jonas Čeponis)* .................................... 49

---

**Stephen King**

**SULYSĖLIS**
Romanas ir apsakymas

Redaktorius J.Vabuolas
Dailininkas A.Šimakauskas

Formatas 84x108 1/32. Popierius ofsetinis. Garnitūra 10 p.
SL Nr. 929. Ofsetinė spauda 11 sąl.sp.l.
Užsakymo Nr. 296 Kaina sutartinė.
"Eridanas", 3009 Kaunas, Partizanų 4.
Spausdino Adomo Jakšto spaustuvė,
Girelės 22, 4320, Kaišiadorys.

# DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS

"Liesėk!" – senas čigonas ištaria
prakeiksmą klestinčiam teisininkui
Viljamui Halekui, ir jo mestas
užkeikimas pradeda pildytis.
Už erotinės ekstazės metu
padarytą skriaudą čigonų taborui
Viljamas Halekas pasmerktas prarasti
viską: karjerą, šeimą, netgi gyvybę.
Pasiryžęs stoti į kovą su pragaištingais
kerais, jis patiria daugybę
šiurpinančių nuotykių...

4 770764 490084